

รายงานฉบับสมบูรณ์

การทำความเข้าใจประสบการณ์การบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในผู้ใหญ่ตอนต้น
ในประเทศไทยจากมุมมองจิตวิทยาการเมือง

Conceptualization of the drinking experiences of young adult in Thailand
with Psycho-Political concept
(รหัสโครงการ 65-10068-15)

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี ภูขาว

ผู้ร่วมวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ สกุลศรีประเสริฐ
ว่าที่ร้อยตรีหญิง นริศรา ศรีมันตะ

นางสาวรติพันธ์ ถาวรวุฒิชาติ
นางสาวกัญฐญา ลำกาย

ได้รับการสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรกฎาคม 2567

รายงานฉบับสมบูรณ์

การทำความเข้าใจประสบการณ์การบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในผู้ใหญ่ตอนต้น
ในประเทศไทยจากมุมมองจิตวิทยาการเมือง

Conceptualization of the drinking experiences of young adult in Thailand with
Psycho-Political concept
(รหัสโครงการ 65-10068-15)

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี ภูขาว

ผู้ร่วมวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ สกกุลศรีประเสริฐ นางสาวติพันธ์ ถาวรวุฒิชชาติ
ว่าที่ร้อยตรีหญิง นริศรา ศรีมันตะ นางสาวกัญฐญา ลำกาย

ได้รับการสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรกฎาคม 2567

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง การทำความเข้าใจประสบการณ์การบริโภคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในผู้ใหญ่ตอนต้น ในประเทศไทยจากมุมมองจิตวิทยาการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของอำนาจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การบริโภคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยการวิจัยครั้งนี้จะช่วยขยายมุมมององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งมุมมอง ทศนคติ ตลอดจนแง่มุมทางจิตวิทยาการเมือง และแนวคิดอื่น ๆ ที่ได้จากศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการตีและเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ รวมไปถึงมาตรฐานของรัฐในการดำเนินการป้องกันปัญหาจากการตี องค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับการออกมาตรการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาที่เกิดจากเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนชาวไทย ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยในขณะสัมภาษณ์ โดยมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 40 ปีบริบูรณ์ เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากการประชาสัมพันธ์ผ่านโปสเตอร์ และการสุ่มแบบ snow ball ซึ่งมีทั้งสัมภาษณ์ในที่นัดหมายหรือในระบบออนไลน์ ตามที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างรหัสข้อมูล (coding) และจัดหมวดหมู่ (sub-theme) และดูความเชื่อมโยงกันของหมวดหมู่ จากการถอดเทปการสัมภาษณ์ โดยได้ดำเนินการศึกษาในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ.2567 โดยมีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในการทำงานในอนาคตดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป แบบแผนการตี และการเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับประเด็นเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มีทั้งหมด 34 คน โดยผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุดคือ 23 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่อายุมากที่สุด คือ 39 ปี โดยส่วนใหญ่จะมีอายุน้อยกว่า 30 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีทั้งหมด 5 คน ได้แก่ ปวส., มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 7 คน ได้แก่ กำลังศึกษาระดับปริญญาโท, จบการศึกษาระดับปริญญาโท และกำลังศึกษาในระดับปริญญาเอก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 22 คน โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 คน, 2) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดแต่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 13 คน, และ 3) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาและอาศัย

อยู่ต่างจังหวัด จำนวน 12 คน เป็นเพศกำเนิดชาย 19 คน เพศกำเนิดหญิง 15 คน โดยส่วนใหญ่แล้ว เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ผู้ให้ข้อมูลนิยมดื่ม ได้แก่ เบียร์ และสุราสี โดยในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีผู้ที่ผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่จำนวนหนึ่ง โดยมีผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียวไม่ได้จำหน่าย จำนวน 2 คน โดยทั้งสองนั้นทดลองผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อบริโภคกันภายในครอบครัวเท่านั้น, กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ทั้งผลิตและจำหน่าย มีทั้งหมด 3 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จำหน่ายเพียงอย่างเดียว จำนวน 2 คน ซึ่งใน 2 คนนี้เปิดร้านเหล้าและเป็นหุ้นส่วนร้านเพื่อจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอาหาร

ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 34 คนนั้น ไม่เพียงแต่เป็นกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ หรือมีความชื่นชอบในการดื่มเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลบางคนเป็นกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวกับนโยบายเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยแบ่งเป็นผู้ที่เคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งหมด 21 คน และไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองใด ๆ 13 คน โดยผู้ที่เคลื่อนไหวทางการเมืองมีลักษณะ 2 แบบ คือ 1) เครื่องไหวโดยการออกมาเผชิญหน้าโดยตรงและสนับสนุนอย่างเปิดเผย และ 2) การเคลื่อนไหวผ่านการสนับสนุนเนื้อหาใน social media และร่วมลงชื่อสนับสนุนนโยบาย ส่วนกลุ่มที่ไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองใด ๆ เรายังมีเหตุผลสำหรับการไม่เคลื่อนไหว 3 ประการ ได้แก่ 1) ไม่มีผลกระทบกับการเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว, 2) แม้ว่าจะพยายามเคลื่อนไหวแต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้ และ 3) อยากสนับสนุนแต่มีเหตุปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่สามารถทำได้

ความอยู่ดีมีสุข การดื่ม และการเคลื่อนไหวทางการเมือง

องค์ประกอบหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงในแนวคิดจิตวิทยาการเมืองคือ ความอยู่ดีมีสุข (Well-Being) ซึ่งมีทั้งหมด 3 ระดับด้วยกัน คือ ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล (individual domains), ความอยู่ดีมีสุขระดับระหว่างบุคคล (relational domains), และ ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม (collective domains) ซึ่งผลการศึกษาระบุว่า ความอยู่ดีมีสุขในแต่ละระดับนั้นไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว การรับรู้ว่าคุณเองอยู่ดีมีสุขได้นั้นเชื่อมโยงกับการรับรู้ถึงการตอบสนองจากแนวทางการปฏิบัติทางการเมืองด้วย ไม่ว่าจะเป็น อิสรภาพที่ได้จากนโยบายต่าง ๆ หรือความเท่าเทียมที่ได้รับจากการปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เองก็เป็นมิติที่แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงการอยู่ดีมีสุขของตนเองเช่นกัน

การดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเชื่อมโยงกับความอยู่ดีมีสุขในแต่ละระดับของผู้ให้ข้อมูล ทั้งส่งเสริมให้พวกเขาอยู่ดีมีสุข อันได้แก่ สามารถตอบสนองความพึงพอใจและความต้องการต่าง ๆ ของพวกเขาได้, สามารถเชื่อมโยงพวกเขากับสังคม เพื่อนฝูงหรือคนรอบข้างในสังคมที่พวกเขาต้องติดต่อกัน รวมถึงเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการบริโภค ความอิสระและความเท่าเทียมในเรื่องต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้ทำให้พวกเขาอยู่ดีมีสุขเพียงอย่างเดียว แต่ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าพวกเขา

เขาเองก็ได้รับผลกระทบทางลบบางอย่างกับสุขภาพของตนเองเช่นกัน เช่น จำเหตุการณ์หลังจากที่ตนเองดื่มไม่ได้ และได้บาดเจ็บบางอย่างในเหตุการณ์นั้น, โรคที่เกี่ยวกับข้อและกระดูก เป็นต้น

นอกจากนี้ การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้วิเคราะห์ให้เห็นเพียงแค่ระดับความอยู่ดีมีสุขที่แตกต่างกันของผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น การพยายามขับเคลื่อนและออกมาเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขมีเหตุปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นต่างก็เป็นเหตุผลสำคัญสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่จะสร้างให้เกิดความอยู่ดีมีสุขตามที่ตนเองคาดหวังและตามอุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือ เหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การขับเคลื่อนและการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกด้วย

เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของภาคประชาชน

จากผลการศึกษาพบว่า เหตุปัจจัยที่นำผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งในรูปแบบการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง สนับสนุนอย่างเปิดเผย และกลุ่มที่สนับสนุนผ่านเนื้อหาใน social media และลงชื่อสนับสนุน ประกอบไปด้วยเหตุปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. Globalization มีผลต่อมุมมองที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ กล่าวคือ การเข้าถึงข้อมูลและการสื่อสารที่เพิ่มขอบเขตของปริมาณของข้อมูล ทั้งทางกายภาพและในโลกดิจิทัล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบาย และวัฒนธรรมกับทั่วทุกมุมโลก ต่อยอดการวิเคราะห์วิพากษ์ และค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง รวมไปถึงอุดมการณ์ของตนเองด้วย เช่น การมีสังคมที่เป็นเสรีนิยม นอกจากนี้ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารยังทำให้เกิดการเปรียบเทียบนโยบาย และการรับรู้ถึงการถูกกดขี่จากพลวัตของอำนาจรัฐที่กระทำต่อตนเอง อันได้แก่ การเอื้ออำนาจนโยบายที่เกี่ยวกับการเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ให้กับกลุ่มนายทุนบริษัทสุรา
2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำมีอาจกระทำเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งได้ กล่าวคือ นักเคลื่อนไหวที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ออกมาเคลื่อนไหวประเด็นทางสังคมมากกว่า 1 ประเด็นเสมอ เนื่องจากพวกเขามองเห็นความไม่เป็นธรรมในสังคมหลาย ๆ เรื่อง และเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจ และให้ความสำคัญออกมาส่งเสียงและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ กับการถูกกดทับ กล่าวคือ จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีมุมมองที่ว่า ความเท่าเทียม และความเป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้จากการเห็นความสำคัญของความหลากหลาย (multicultural) เช่น ความหลากหลายของชนิตของสุรา และสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม (social justice) ร่วมด้วย เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อย, ความยุติธรรมของการใช้กฎหมาย

- ทัศนคติที่มีให้กับนโยบายและการรณรงค์ในประเด็นเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ กล่าวคือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับบางนโยบาย เช่น การควบคุมเรื่องอายุการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และ พ.ร.บ. การจราจรทางบก และไม่เห็นด้วยกับนโยบายบางนโยบาย เช่น การควบคุมการผลิต การโฆษณา ซึ่งทั้งประการนี้นำไปสู่การเอื้อให้กับบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ของประเทศ และระบบผูกขาดทางการค้า และเป็นการมองข้ามผู้ประกอบการรายย่อย

สรุปและอภิปรายผล

- ประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ย้ายถิ่นมาเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ระบุว่าตนเองถูกกดทับจากพลวัตของอำนาจรัฐ ทั้งจากตัวนโยบายโดยตรง และจากนโยบายบางประการที่ส่งเสริมให้เกิดการเอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้กับนายทุนบริษัทสุรา
- การรับรู้การถูกกดทับจากพลวัตของอำนาจรัฐดังกล่าว เกิดจากการก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งโลกทางกายภาพและโลกดิจิทัล การเพิ่มขอบเขตดังกล่าวทำให้เกิดการขัดเกลาอุดมการณ์ทางสังคม (Socialization Ideology) เปลี่ยนแปลงจากการยึดถือคุณธรรมจริยธรรม (Morality) เป็นแนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multicultural) และแนวคิดความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice)
- เมื่ออุดมการณ์ทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป กลุ่มประชาชนดังกล่าวจึงต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ยังยึดโยงอยู่กับอุดมการณ์เดิมให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางสังคมใหม่ที่ตนเองได้รับ
- ความพยายามเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยพลังของประชาชน (ในที่นี้หมายถึง ความพยายามเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์) จึงผลิตดอกออกผลมาในรูปแบบของการเคลื่อนไหวทางการเมือง
- ทั้งฝั่งรัฐและประชาชนกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายดังกล่าว มีจุดร่วมที่เหมือนกันคือ การสร้างความอยู่ดีมีสุขในระดับต่าง ๆ ให้กับประชาชนในประเทศ
- แม้ว่าจุดมุ่งของรัฐและประชาชนกลุ่มดังกล่าวคือการสร้างความอยู่ดีมีสุข แต่การให้ความหมายของความอยู่ดีมีสุขนั้นแตกต่างกันจากอุดมการณ์ทางสังคมที่ต่างฝ่ายต่างยึดโยง จึงเกิดการปะทะสังสรรค์ระหว่างวิถีคิดและแนวทางปฏิบัติของแต่ละฝ่าย นำมาซึ่งความไม่ลงรอยกันระหว่างรัฐและประชาชนกลุ่มดังกล่าว

ข้อเสนอแนะโดยทั่วไปสำหรับการทำงานในอนาคต

ข้อเสนอที่เกิดขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ ทีมผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยและข้อค้นพบที่ได้มาจากการศึกษา และวิเคราะห์วิพากษ์ตามทฤษฎีจิตวิทยาการเมืองที่พยายามลดการกดทับ/กดขี่ และมุมมอง แนวคิด ที่

ได้มาจากการศึกษา อันได้แก่ globalization, multicultural competence และ social justice advocacy โดยตั้งอยู่บนความคิดที่ว่า เป้าหมายของทั้งแหล่งทุนต่าง ๆ รัฐบาล และฝ่ายประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายสุรา มีเป้าหมายบางอย่างเป็นเป้าหมายที่มีร่วมกัน คือ การควบคุมการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุรา และต้องการให้การดื่มเป็นพฤติกรรมที่ปลอดภัย ข้อเสนอแนะดังกล่าวอันได้แก่

1. การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย ได้แก่ การเจรจาต่อรองด้วยความเข้าใจ ลดการเจรจาที่ขาดความเห็นอกเห็นใจ และเหมารวม โดยการสื่อสารดังกล่าวควรทำทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำเพียงฝ่ายเดียว เพื่อลดอำนาจในการสื่อสารจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลง โดยใช้แนวคิดทางจิตวิทยาและการสื่อสาร
2. การสร้างหรือกำหนดแคมเปญการณรงค์เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยยึดโยงกับแนวคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่ง การสอน ที่แสดงถึงอำนาจที่กดขี่และกดทับ และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค
3. การทดลองสร้าง intervention ให้กับประชาชนที่มีพฤติกรรมการดื่มในกลุ่มที่แตกต่างกัน ใช้ทฤษฎีและองค์ความรู้ทางจิตวิทยาอื่น ๆ เช่น จิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic Psychology) หรือจิตวิทยากลุ่มรู้คิด (Cognitive Psychology) ประกอบกับการใช้องค์ความรู้เรื่อง Health Literacy สำหรับการสร้าง intervention สำหรับประชาชนในกลุ่มที่แตกต่างกัน
4. การเยียวยาความเหนื่อยล้าของผู้ที่ทำงานในด้านนี้ โดยใช้แนวคิดทางจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการบำบัดที่มีความเฉพาะเจาะจงและละเอียดอ่อนกับผู้ทำงานทางด้านการณรงค์ การกำหนดนโยบาย หรือการนำนโยบายลงไปปฏิบัติ ทั้งในกลุ่มของรัฐบาล และกลุ่มประชาชนที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อทำให้เกิดผลทางบวกกับการทำงาน และลดความไม่ลงรอยลง

ข้อเสนอแนะเฉพาะเจาะจงจากทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติจาก Macro MI (Macro Motivational Interviewing)

1. สร้างการสนทนาที่สร้างสรรค์ (Meaningful dialogue) ระหว่างรัฐและผู้เคลื่อนไหว (Facilitate Constructive Dialogue) สร้างการสนทนาที่สร้างสรรค์ เพื่อเชื่อมช่องว่างทางอุดมการณ์ระหว่างรัฐและนักเคลื่อนไหว โดยใช้ Macro MI เพื่อสำรวจคุณค่าร่วมกันและลดความลังเลใจ โดยการสนับสนุนการลงมือปฏิบัติแบบกลุ่ม (Support Collective Action) เพื่อใช้ประโยชน์จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับชุมชน เพื่อช่วยให้เห็นกรณรงคระบุแหล่งข้อมูลและพันธมิตร และเน้นย้ำจุดแข็งของแต่ละฝ่ายเพื่อสร้างการสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผล

2. เสริมพลังให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งสองฝ่ายรับมือกับอุปสรรคเชิงโครงสร้าง (Empower Activists Against Structural Barriers) การเสริมพลังให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งสองฝ่ายรับมือกับอุปสรรคเชิงโครงสร้าง นั้นเป็นการส่งเสริมการสะท้อนถึงจุดแข็งและความยืดหยุ่นในรูปแบบกลุ่ม และส่งเสริมการอภิปรายอย่างไม่ตัดสินเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย
3. ส่งเสริมการสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม (Encourage Reflective on Social Ideologies) การส่งเสริมการสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม โดยใช้ทักษะของการให้คำปรึกษาที่มีแนวทางของ MI เพื่อสำรวจค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นธรรมทางสังคม
4. แจกแจงซึ่งแนวคิดเรื่องความอยู่ดีมีสุขและหาจุดร่วม (Clarify Concepts of Well-being) อำนวยความสะดวกในการสนทนาเพื่อสำรวจการตีความที่หลากหลายของความอยู่ดีมีสุข นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกิดการประนีประนอมและกำหนดนโยบายที่มีความครอบคลุม
5. ส่งเสริมการรับรู้ความรับผิดชอบทางสังคมของรัฐ (Promote State Awareness of Social Responsibility) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับตัวแทนของภาครัฐเพื่อสะท้อนผลกระทบของนโยบาย ส่งเสริมการจัดแนวทางให้สอดคล้องกับเป้าหมายความเป็นธรรมทางสังคม

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	i
สารบัญ	vii
สารบัญตาราง	ix
สารบัญภาพ	ix
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
จิตวิทยาการเมืองและอำนาจ	4
อิสรภาพกับการตีพิมพ์	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	12
ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามศัพท์	13
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
พื้นที่ ประชากร จำนวนขนาดตัวอย่าง และตัวเลือกตัวอย่าง	14
เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	15
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
การดูแลและพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	15
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบแผนการตีพิมพ์ และความเกี่ยวข้องกับสุราของผู้ให้ข้อมูล	18
ส่วนที่ 2 ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยภาคประชาชน	49

	หน้า
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุข การดื่ม และการเคลื่อนไหวทาง การเมือง	77
ส่วนที่ 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่ม ผสมแอลกอฮอล์ของภาคประชาชน	107
บทที่ 5 สรุป อภิปราย ข้อค้นพบหลัก และข้อเสนอแนะ	
สรุปและอภิปรายผล	222
ข้อค้นพบหลักของงานวิจัย	236
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานในอนาคต	240
- ข้อเสนอโดยทั่วไป	240
- ข้อเสนอที่เฉพาะเจาะจงจากทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติจาก Macro MI (Macro Motivational Interviewing)	242
- ทิศทางการศึกษาวิจัยที่ใช้ Macro MI ในบริบทไทยในอนาคต	246
เอกสารอ้างอิง	248

สารบัญตาราง

	หน้า
รูปภาพที่ 1 รูปภาพจาก FaceBook สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรณีของ “ลิซ่า BLACKPINK” ถ่ายภาพโฆษณา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ	2
รูปภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย	12
รูปภาพที่ 3 แสดงการเคลื่อนไหวของกระบวนทัศน์ที่ใช้จิตวิทยาและการให้คำปรึกษา	232
รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัยเดิม	237
รูปภาพที่ 5 กรอบแนวคิดที่ได้จากผลการวิจัย	239

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	40
ตารางที่ 2 ตารางสรุปการดื่มและแบบแผนการดื่ม	43
ตารางที่ 3 ตารางสรุปการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์	45

บทที่ 1

ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

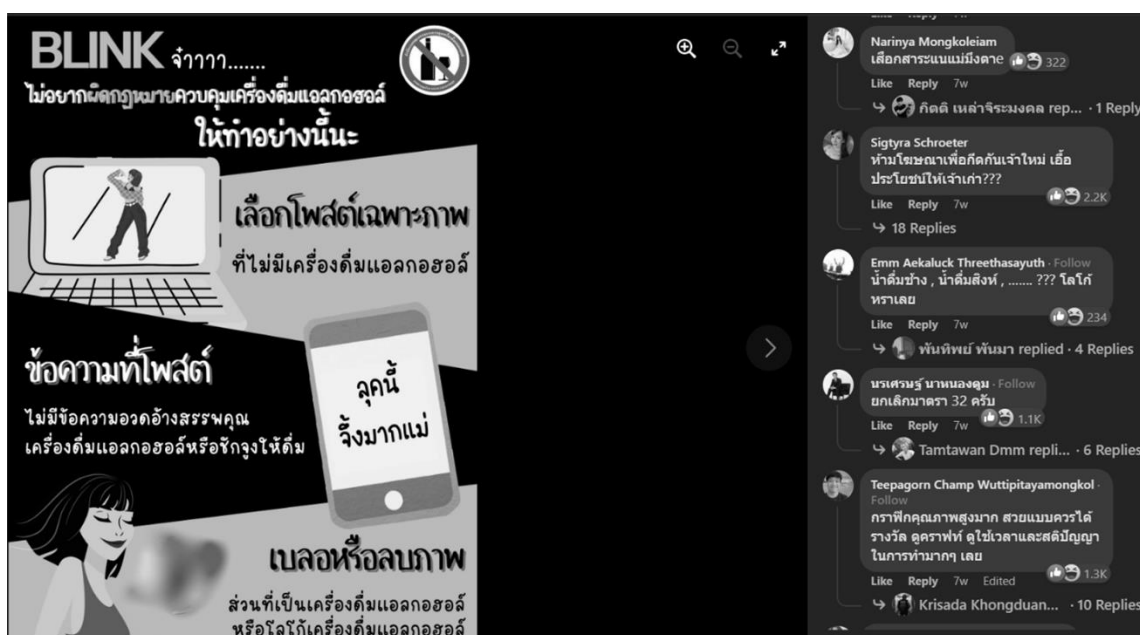
หลักการและเหตุผล

ในขณะที่พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ถูกมองว่าเป็นปัญหาที่สำคัญทางสาธารณสุข ซึ่งรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาและผลักดันนโยบายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนได้แก่ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ประกาศ คสช.เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558 มีงานวิจัยบางส่วนสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่นรายงานของศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (2564) ที่ได้ดำเนินการสำรวจการรับรู้พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในประชาชนไทยอายุ 18 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดสถานที่และเวลาจำหน่าย รวมถึงการห้ามจำหน่ายแก่กลุ่มบุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปีมากเกินร้อยละ 80 ส่วนการรับรู้การห้ามโฆษณา รวมถึงการห้ามการส่งเสริมการขายอยู่ที่ประมาณร้อยละ 50-60 หรือรายงานการวิจัยของกนิษฐา ไทยกล้า (2562) ที่เป็นการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจต่อมาตรการจัดโซนนิ่งจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาโดยพบว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการจัดเขตโซนนิ่งจุดจำหน่ายเครื่องดื่มรอบสถานศึกษาหรือพอฟกัในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาว่าเป็นมาตรการที่ดีมากควรรักษาไว้เกินกว่าร้อยละ 90

แต่อย่างไรก็ตามแม้ผลการวิจัยจะสนับสนุนและแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายและมาตรการดังกล่าว ในขณะที่เกี่ยวกับการดำเนินการภายใต้กรอบพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ก็ถูกตั้งคำถามในหลายแง่มุม เช่น ในแง่กระบวนการทางนโยบายมีลักษณะเป็นการสั่งงานจากบนลงล่าง ยึดโยงกับระบบและวิธีคิดแบบราชการ ไม่เกิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการทางสังคมที่พบข้อถกเถียงว่าพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการสนับสนุนการผลิตและการจัดจำหน่ายแก่กลุ่มนายทุนกลุ่มใหญ่ และทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือสินค้าท้องถิ่นกลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2564)

ในแง่ของการนำนโยบายมาใช้ ที่พบปัญหาการตีความถ้อยคำและบทนิยาม อันส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในประเด็นการโฆษณาว่า “การอวดอ้างสรรพคุณเพื่อชักจูงในให้ดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม” (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2564) ที่มีการตีความว่าเป็นการห้ามประชาชนโพสรูปเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และได้มีการจับและปรับลงโทษประชาชนบางส่วน หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือ กรณีของ “ลิซ่า BLACKPINK” ถ่ายภาพโฆษณา

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ ซึ่งช่วงนั้นมีความพยายามที่จะเรียกลิซ่าเข้ามาชี้แจงความผิด จากนั้นจึงพยายามเปลี่ยนเป็นการร้องผิดเอาโทษแก่เพจ BLACKPINK Thailand รวมถึงคนที่โพสหรือแชร์ภาพของลิซ่าภาพนั้น สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการโพสต์ชี้แจงให้ข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณาเอาไว้ดังนี้

รูปภาพที่ 1 รูปภาพจาก FaceBook สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรณีของ “ลิซ่า BLACKPINK” ถ่ายภาพโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

ที่มา: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=326859442808637&set=a.301015088726406&type=3>

การตีความและการบังคับใช้ดังกล่าวก่อให้เกิดกระแสต่อต้านอย่างมากในเครือข่ายสังคมออนไลน์แรงดันที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเกิดความการรับรู้ว่าการบังคับใช้กฎหมายมีลักษณะเป็นตีความกฎหมายอย่างไม่มีขอบเขต ซึ่งมีลักษณะตีความให้มีความผิดไว้มาก่อน จากนั้นค่อยนำเข้าสู่ขั้นตอนว่ามีความผิดหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะจบที่การปรับก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการของศาลยุติธรรม และกฎหมายมีไว้บังคับใช้กับเฉพาะประชาชนคนทั่วไป แต่ไม่สามารถทำอะไรกับนายทุนหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงได้ บางส่วนของพรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 จึงถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ในการคุกคามประชาชน หรือในขณะเดียวกันควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ถูกตีความว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนหรือบริษัทแอลกอฮอล์ที่มีขนาดใหญ่ (ดังเช่นตัวอย่างอื่น ๆ ที่รวบรวมไว้โดย Workpoint today ชื่อ <https://workpointtoday.com/explaine-alcohol/>)

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงไม่ใช่แค่เรื่องของพฤติกรรมเสี่ยงที่สามารถเข้าใจด้วยแนวคิดทางสาธารณสุขเพียงแง่มุมเดียว แต่มีพลวัตของอำนาจ (power) ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง โปสและความเห็น

ใน Facebook หรือเครือข่ายทางสังคมจึงสะท้อนให้เห็นการพยายามควบคุมผ่านอำนาจของรัฐ และการต่อรองต่อต้านกับอำนาจของรัฐที่พยายามควบคุม อย่างไรก็ตามยังไม่พบงานวิจัยที่ช่วยสะท้อนให้เห็นพลวัตของอำนาจดังกล่าว อีกทั้งการศึกษาในต่างประเทศยังไม่มากและยังไม่สะท้อนให้เห็นพลวัตดังกล่าวในสังคมไทย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงพยายามที่จะดำเนินการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวในกลุ่มผู้ใหญ่ออนไลน์ที่ดื่มแอลกอฮอล์ด้วยการวิเคราะห์จิตวิทยาการเมือง (psychopolitical analysis) ที่ทำความเข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวผ่านประสบการณ์การดื่ม (drinking experiences) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของอำนาจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การดื่ม ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจผลกระทบของการบังคับใช้นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อตัวผู้ดื่ม อันจะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางนโยบายหรือออกแบบมาตรการต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดอ่อนโดยพิจารณามิติทางจิตวิทยาและการเมืองร่วมด้วย ซึ่งเป็นมุมมองที่อาจจะแตกต่างออกไปจากมุมมองทางการแพทย์และสาธารณสุข อย่างไรก็ตามเป้าหมายของนักวิจัยคือพยายามนำมาซึ่ง “ภาวะความอยู่ดีมีสุข (well-being)” ของคนไทยทุกคน ซึ่งน่าจะเป็นเป้าหมายเดียวกันกับกรอบนโยบายและงานวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้วิจัยเชื่อว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนทำความเข้าใจและวางนโยบายที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของอำนาจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ขอบเขตการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้เป็นคนไทยมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 40 ปีบริบูรณ์ และอาศัยอยู่ในประเทศไทยในขณะช่วงสัมภาษณ์

ระยะเวลาดำเนินการ อยู่ระหว่างเดือนตุลาคม 2565 - กันยายน 2566

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะช่วยขยายองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมุมมอง ทศนคติ ตลอดจนแง่มุมทางจิตวิทยาการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมาตรการของรัฐในการดำเนินการป้องกันปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบาย การออกมาตรการ ตลอดจนการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตวิทยาการเมืองและอำนาจ

จิตวิทยาการเมืองเป็นแนวคิดที่ถูกเสนอโดย Prilleltensky (2008) ซึ่งได้อธิบายว่าพฤติกรรมและกระบวนการคิดของบุคคลไม่สามารถแยกจากการสังคมและการเมืองได้ ดังนั้นการทำความเข้าใจบุคคลและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมจำเป็นต้องมีการบูรณาการระหว่างทฤษฎีทางจิตวิทยาระดับบุคคลและบริบทที่อยู่ภายนอกบุคคล ซึ่งใช้คำว่า อำนาจทางการเมือง (political power)

โดย Prilleltensky ได้ให้นิยามของอำนาจว่า หมายถึง ความสามารถและโอกาสที่จะช่วยเหลือหรือขัดขวาง need ของบุคคล กลุ่มคน หรือกลุ่มสังคม โดยอำนาจมีแง่มุมทางจิตวิทยาและการเมืองเกี่ยวข้องเสมอ ไม่ว่าจะเป็นที่มาของอำนาจ การรักษาและดำรงไว้ซึ่งอำนาจ ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา ดังนั้นอำนาจจึงสามารถใช้ได้ทั้งในแง่ของการได้มาซึ่งสุขภาวะ (well-being) การกดขี่ (oppression) และการได้รับอิสรภาพ (liberation) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามแนวคิดของ Prilleltensky ตัวบุคคลเกี่ยวข้องกับความสามารถส่วนโครงสร้างสังคมเกี่ยวข้องกับโอกาสที่บุคคลอาจจะควบคุมไม่ได้

เมื่ออำนาจ (power) จึงปฏิบัติการในทุกมิติของ หากต้องการจะ transform สังคมเพื่อให้มีความอยู่ดีมีสุข (wellness) จึงต้องเข้าใจเรื่องของอำนาจ และการกดขี่ (oppression) และพยายามช่วยให้ได้มาซึ่งการได้รับอิสรภาพ (liberation) ดังนั้นการช่วยเหลือผู้คนเพื่อบรรเทาความทุกข์ทางจิตใจ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของนักจิตวิทยา ควรต้องขยายขอบเขตรวมถึงไปในการทำความเข้าใจอำนาจ และการสร้างพลังให้บุคคลตระหนักถึงอำนาจที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงสังคม

อิสรภาพกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษาของ Moeller (2012) เรื่อง The Freedom to drink and the freedom to sell drink: A hundred years of Danish alcohol-control policy ได้ทบทวนประวัติศาสตร์ของนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศเดนมาร์กพบว่าการพยายามควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐได้ลดลงตั้งแต่ช่วงปี

1970s ถึง 1990s เนื่องมาจากนโยบายใหญ่ที่พยายาม กระจายอำนาจ (decentralization) และการลดสัดส่วน หน้าที่ทางการถือครองอยู่ในรัฐวิสาหกิจ โดยนำหุ้นออกขายแก่ภาคเอกชน (privatization) ซึ่งช่วงแรกความกลัว และความกังวลของรัฐก็เกิดขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามกระบวนการ กระบวนการมองว่าการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเรื่องปกติก็ค่อย ๆ เกิดขึ้นช้า ๆ โดยเปลี่ยนจากสินค้าที่ถูกจำกัด (restrict commodity) มาเป็น สินค้าปกติ ทั่วไป (regular commodity) ที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพเหมือนสินค้าอื่น ๆ เช่น น้ำตาล การให้ประชาชนรู้ถึงพิษ ภัยของแอลกอฮอล์เป็นเรื่องจำเป็น การบริโภคแอลกอฮอล์ควรทำได้ในผู้ใหญ่ที่มีความคิดและกระบวนการตัดสินใจ ในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ยังมีกระบวนการ particularization เกิดขึ้นโดยเป็นการเริ่มต้นมองอิสระและการรับผิดชอบต่อ ตนเอง โดยการรับผิดชอบที่เกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงทางสุขภาพควรถูกตัดสินใจและรับความเสี่ยงโดยตัวบุคคลเอง รัฐจึงค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนบทบาทจาก paternalistic state มาเป็นรัฐที่เคารพ autonomy และ individual responsibility อย่างช้า ๆ อย่างไรก็ตามการดื่มที่ส่งผลกระทบต่อความสงบในสังคมต้องถูกควบคุมและจำกัดอยู่ เช่น การดื่มของบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่จะสามารถรับความเสี่ยงของการดื่มได้

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศ ที่มีความเคลื่อนไหวทางสังคม (social movement) มากมาย ที่มุ่งไปสู่ความเท่าเทียม การเคารพใน autonomy หรือ alternative lifestyles ของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นเพศ วัย ความเชื่อทางศาสนา เช่นเดียวกับการนโยบายที่เกี่ยวข้องการสารเสพติดที่มีแนวโน้มเป็นไป ในทางเสรีนิยมมากขึ้น เหมือนดังที่เริ่มมีหลายประเทศเริ่มอภิปรายในประเด็นของ legalization หรือ decriminalization ในทั้ง medical และ recreation purposes มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอำนาจรัฐ

นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา โดยมี จุดประสงค์เพื่อจัดการปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เป็นสาเหตุ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีสังคมและเศรษฐกิจในประเทศ อีกทั้งยังเป็นการ ส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้ห่างไกลจากผลกระทบทางลบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาพ, 2551) ซึ่ง พ.ร.บ. ดังกล่าวมิได้หยุดนิ่งไม่เปลี่ยนแปลง หากแต่มีการปรับเปลี่ยนและ

เพิ่มเติมเนื้อหาอันนำไปสู่เป้าหมายของการกำหนดพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ลุล่วง เช่น การกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขาย หรือบริเวณเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2566, กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558, ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 เป็นต้น (กรมควบคุมโรค, 2567) ซึ่งการควบคุมกำกับเหล่านี้อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐในการดูแลอย่างเข้มข้นมาโดยตลอด (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2566)

จากข้อมูลที่ปรากฏดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอำนาจควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอเรื่อยมาผ่านการกำกับของรัฐ การเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้รัฐมิได้มีสิทธิตัดสินใจเพียงผู้เดียว แต่การเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงนั้น กลับเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและนโยบายของรัฐที่แตกต่างออกไปตามยุคสมัย (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2566) เช่น ประกาศจากสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวัดห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 โดยมีใจความส่วนหนึ่งว่าด้วย “ข้อ ๒ ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษายกเว้นการขายเฉพาะในร้านค้าปลอดอากรภายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ” หรือเมื่อมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเกิดการค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่สามารถใช้อำนาจควบคุมได้ตาม พ.ร.บ. ฉบับเดิมแล้ว ก็ได้มีประกาศจากสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเพิ่มข้อกำหนดการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการหรือในลักษณะของการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 (กรมควบคุมโรค, 2567)

การเคลื่อนที่ของพลวัตอำนาจของรัฐในนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเกิดขึ้นมาโดยตลอด และเกิดขึ้นโดยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทและแนวคิดที่สังคมยึดถึงเป็นเครื่องปฏิบัติโดยส่วนใหญ่ ซึ่งการเคลื่อนที่ของพลวัตอำนาจดังกล่าวนี้ ไม่ได้มาจากอำนาจของรัฐเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเกิดจากแรงขับเคลื่อนของภาคประชาชน และนักวิชาการเรื่อยมา ซึ่งไม่ใช่เพียงรัฐไทยเท่านั้นที่เกิดการเคลื่อนที่ของอำนาจรัฐในนโยบายดังกล่าว ต่างประเทศเองก็เกิดการเคลื่อนที่ของนโยบายอย่างต่อเนื่อง ดังที่ได้ทบทวนวรรณกรรมไปแล้วข้างต้นเช่นกัน (Moeller, 2012) อย่างไรก็ตาม นอกจากการศึกษาของ ธรรมรัตน์ มะโรหบุตร (2566) ที่กล่าวถึงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนไทย ที่สื่อให้เห็นช่องว่างของอำนาจรัฐที่ควบคุมกำกับผ่านนโยบายควบคุมฯ และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ก็พบว่าการศึกษาพลวัตของอำนาจรัฐที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นปรากฏการศึกษาของประเทศไทยยังมีอย่างจำกัด

ภาวะอยู่ดีมีสุขของกลุ่มผู้บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ผลจากการทบทวน การศึกษาวิจัยที่ปรากฏในระดับสากล ที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะอยู่ดีมีสุข ของ กลุ่มคนที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ นั้นมีอยู่จำนวนหนึ่ง การศึกษาล่าสุดจัดทำ โดย Ward, Foley, Meyer (2022)

ที่ทำการศึกษาคความอยู่ดีมีสุข (wellness) ของหญิงออสเตรเลียวัยกลางคน ที่บริโภาคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ผ่านมุมมอง มโนทัศน์ ชนชั้น และทุน ที่พัฒนาโดยนักสังคมวิทยาชื่อ ปีแอร์บูร์ดิเออ (Pierre Bourdieu's) นอกจากนี้การศึกษาวิจัยที่พบจะมีข้อโต้แย้งที่สำคัญคือ งานวิจัยกระแสหลัก ลดทอน ความซับซ้อนของเหตุ ที่ทำให้บุคคล ใช้แอลกอฮอล์ ละเลยโครงสร้างทางสังคม ความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำ การตีตรา (stigmatization) กระบวนการสร้างสถานะความเป็นชายขอบ (marginalization) ที่ ผู้ใช้แอลกอฮอล์ ได้รับจากการกระทำทางสังคม ตัวอย่างของงานวิจัย ได้แก่ การศึกษาที่จัดทำโดย Yamaguchi (2021) Room (2009) Singer (1986,1992) ที่ทำการศึกษา และรายงานถึง ความทุกข์ทางสังคม (Social Suffering) ของกลุ่มบุคคลที่บริโภาคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ผ่านมุมมอง สังคมวิทยา เช่น ทฤษฎีปฏิบัติการ (Theory of Practice) ปีแอร์บูร์ดิเออ (Pierre Bourdieu's) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political economy) และ ทฤษฎีมานุษยวิทยาการแพทย์เชิงวิพากษ์ (Critical Medical Anthropology)

เมื่อสำรวจการศึกษาวิจัยไทยที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะอยู่ดีมีสุข ของ กลุ่มคนที่บริโภาคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยใช้มุมมองทางสังคมศาสตร์ นั้น ไม่พบว่ามียู่เลย นอกจากนั้นเมื่อทบทวน การศึกษาวิจัยที่ใช้ ทฤษฎีจิตวิทยาเป็นฐานในการทำการศึกษาในเมืองไทย พบว่าแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ที่ บริโภาคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ มักจะเป็น ทฤษฎีจิตวิทยากระแสหลัก ไม่พบ การใช้ ทฤษฎีจิตวิทยา แนววิพากษ์ ดังนั้น ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย แขนงจิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับ การบริโภาคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ใน ประเทศไทย จึงจำกัดเพียง ปัจจัย ความรู้ ความคิด พฤติกรรม ในระดับบุคคล ไม่ได้พิจารณา บริบทของ “อำนาจ” พลวัตของอำนาจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การดื่ม ที่สามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของจิตใจ และร่างกายของบุคคล

แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้

การศึกษานี้ใช้แนวคิด จิตวิทยาการเมือง (psycho-political) ที่พัฒนาโดย Prilleltensky (2003) ซึ่งที่มาของการพัฒนาแนวคิดนี้คือความตระหนักว่าในศาสตร์แขนงจิตวิทยายังขาดแคลนแนวคิดทฤษฎีที่บูรณาการ บทบาทของอำนาจที่นำมาสู่พลังทางการเมือง และปัจจัยต่างๆทางจิตวิทยา ซึ่งนำมาสู่พลังทางจิตใจ ซึ่งทั้งสองพลังนี้ มีบทบาทสำคัญ ส่งผลกระทบต่อ การกดขี่ (oppression) การปลดปล่อย (liberation) และความอยู่ดีมีสุข (wellbeing) ทั้งในมิติระดับบุคคล กลุ่ม และชุมชน โดยที่แนวคิดนี้มีความเชื่อว่า ระดับความอยู่ดีมีสุขจะมากน้อย นั้น ขึ้นอยู่กับ ความยุติธรรม (justice) ที่บุคคลเข้าถึงหรือประสบทั้ง 3 มิติดังที่ได้กล่าวมา โดยสรุปแนวคิดที่เป็น

ฐานของการพัฒนา แนวคิดจิตวิทยาการเมืองคือ การสร้างพลัง (Empowerment) การกดขี่ (oppression) การปลดปล่อย (liberation) ความยุติธรรม (Justice) และความอยู่ดีมีสุข (wellbeing)

ซึ่งรายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขและความยุติธรรมทั้งในมิติบุคคล ระหว่างบุคคล และระดับกลุ่ม มีดังต่อไปนี้

1. ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล รวมถึงความสมดุลของความพึงพอใจที่ความต้องการต่างๆ ได้รับการตอบสนอง ซึ่งรวมถึง ความต้องการในการควบคุม (Control) การกระทำจากความต้องการของตนเอง (self-determination) Mastery, การเรียนรู้ (learning) การเติบโต สุขภาพทางกาย สุขภาพทางใจ ความหวัง ความหมายในชีวิต การเข้าถึงสิ่งที่ยึดเหนี่ยว (spirituality)
2. ความอยู่ดีมีสุขในระดับระหว่างบุคคล (Relational Domains) จะรวมถึงการดูแลและความเมตตา (Caring and compassion) ความรัก Affection, ความผูกพัน (bonding), แหล่งสนับสนุนทางสังคม และความเป็นปึกแผ่น (social support Solidarity) จิตสำนึกร่วมชุมชน (sense of community) - การมีส่วนร่วมประชาธิปไตย (Democratic participation) การได้รับความเคารพต่อความแตกต่าง (Respect for diversity)
3. ความอยู่ดีมีสุขในระดับกลุ่ม (Collective Domains) จะรวมถึง ความเท่าเทียม (equality) อิสรภาพ (Freedom) ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การมีทรัพยากรสิ่งแวดล้อมใช้หมุนเวียนอย่างยั่งยืน (Environmental sustainability)

นอกจากนั้นแนวคิดจิตวิทยาการเมืองยังได้อธิบายความเป็นธรรมที่จะสร้างเสริมความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคลดังที่ได้กล่าวมานั้น ซึ่งจะได้มาโดยการตระหนักว่า ตนมีอำนาจ (power) ความสามารถ (capacity) และรับรู้ว่ามีโอกาส (opportunity) ที่จะมีส่วนร่วมร้องขอ ส่งเสียง แสดงออกถึงความต้องการ รู้ถึงทางเลือกทุกทางที่มีอยู่ และรู้ว่าแต่ละทางเลือกจะนำไปสู่ผลลัพธ์อะไร อย่างไร สามารถสำรวจความหมายในการมีชีวิต ที่อยู่นอกเหนือปราศจากการถูกกดขี่ทางอุดมการณ์ (Explore the meaning of life and transcendence free of ideological repression)

นอกจากนั้นแนวคิดนี้ยังได้กล่าวถึงประเภทต่างๆของความบิดเบือนที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขและความยุติธรรม (ซึ่งมีทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ อารมณ์ (Affective) ขั้วตรงข้าม (Polarised) การได้มา (Acquired) ดำรงอยู่ (Situating) ให้อำนาจ (Invested) (Prilleltensky, 2007; 2011) ซึ่งอธิบายพอเป็นสังเขปดังต่อไปนี้

ความบิดเบือนประเภทที่ 1 คือ ความบิดเบือน ทางอารมณ์ ซึ่งมีที่มาจาก ความรู้สึก การที่บุคคลมีพลังทางอารมณ์ที่จำกัด หมกหมุ่นอยู่กับเรื่องราวของตนเองมากกว่าที่จะมองเห็นแง่มุมต่างๆของความอยู่ดีมีสุขและความเป็นธรรม ตัวอย่างเช่น การที่บุคคลส่วนใหญ่มีภาระ ต้องใช้ชีวิตอยู่กับการทำงานตลอดเวลา เพราะชีวิตกลายเป็นงาน ตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้า บุคคลไม่มีสิทธิที่จะไม่ทำงาน เพราะถ้าไม่ทำงานคนส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ งานก็กินเวลาส่วนใหญ่ของเราไปแล้ว โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีสารสนเทศ มีสมาร์ทโฟน ที่ทำให้บุคคลเริ่มงานได้ตั้งแต่ตื่นนอน งานมันกินเวลาชีวิตคนมากขึ้น ทำให้บุคคลมีเวลาน้อยลงที่จะคิดใคร่ครวญ บุคคลก็จะมีเวลาที่จะวิพากษ์ ทำทนาย ต่อต้าน หรือถกเถียง และสร้างอะไรใหม่ๆ น้อย นอกจากนั้นวาทกรรม รอบตัวที่บอกเราว่าถ้าเราฉลาด ถ้าเราหาโอกาสในวิกฤติได้ เราก็จะมีชีวิตรอด ซึ่งเหมือนเป็นการโทษปัจเจกบุคคล หรือโยนความรับผิดชอบให้ปัจเจก บุคคลก็ยังโทษตัวเองมากขึ้น ยิ่งรู้สึกที่เราต้องรับผิดชอบต่อชีวิตเรามากขึ้น ทั้งๆที่ในความต้องการบางอย่าง รัฐต้องมีส่วน สังคมต้องมีส่วนในการจัดสรรให้ประชาชน นอกจากนั้น อีกตัวอย่างที่ปรากฏคือความไม่รัฐประเดินใหญ่ๆ ในเรื่อง ลัทธิบริโภคนิยม ทุนิยม ปราบกฏการณ “บริโภคนิยม” (Consumerism) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในวิถีการ ผลิตแบบทุนนิยมสมัยใหม่โดยมีจุดประสงค์ทำให้บุคคลมีความต้องการบริโภคมมากขึ้น ทุนิยมที่ทำให้รู้สึกว่าคุณคือเป็นเพียงปัจเจก ที่ต้องแสวงหาผลประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น ดังนั้น บุคคลจะคิดว่าแค่ทำงานของเราไป แค่บริโภคของเราไป แค่แสวงหาผลประโยชน์ของเราไป ก็ไม่มีอะไรมาดทับเรา เพียงแต่ว่าสิ่งเดียวที่เรามองไม่เห็นในการทำเช่นนั้นก็คือ เรากำลังรับใช้การสะสมทุนอยู่ และเป็นการถูกรอบงำ หรือการรับใช้ทุนที่เห็นได้ยากกว่าการอยู่ภายใต้อำนาจในลักษณะอื่น มองไม่เห็นว่าคุณทุนนิมนั้นมีปัญหาและเบียดเบียนเราอย่างไร

ความบิดเบือนประเภทที่ 2 คือ ขั้วตรงข้าม (Polarised) ซึ่งแหล่งที่มาของความคิดเบือนประเภทนี้อยู่ที่ ระบบวิธีคิด (Cognitive) ซึ่งพลวัตรที่ปรากฏ ได้แก่ ความสนใจที่จำกัด นำมาสู่ความบิดเบือนในการมองธรรมชาติของความอยู่ดีมีสุข และ ความเป็นธรรม ระดับบุคคลว่า เป็นเรื่องที่ดันทุรัง ไม่สำคัญ และ ผลักให้คนที่พูดถึงเรื่องความสุข ความเป็นธรรม ให้อยู่ในสภาวะของการเป็นคนชายขอบ

ความบิดเบือนประเภทที่ 3 คือ การได้มา (Acquired) ซึ่งแหล่งที่มาของความคิดเบือนประเภทนี้อยู่ที่ การเรียนรู้ การศึกษา (Educational) ซึ่งพลวัตรที่ปรากฏ ได้แก่ การขัดเกลากทางสังคม (Socialization) และ ระเบียบวินัยที่ถูกสถาปนาขึ้นมาเป็นความปกติ (disciplinary Boundaries) ซึ่งขัดขวางการพิจารณา การคิดนอกกรอบ ที่เกี่ยวกับประเภทอื่นๆของ ความหมายของ ความอยู่ดีมีสุข หรือ ความเป็นธรรม เช่น อดคิดจากการขัดเกลากทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญกับความอยู่ดีมีสุขเพียงแค่ระดับปัจเจกชนนิยม หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นวิธีคิดที่มองว่าตัวเราเองเป็น ‘หนึ่งเดียวที่แยกขาดจากส่วนอื่นๆ ของสังคม’

ความบิดเบือนประเภทที่ 4 คือ ดำรงอยู่ (Situated) ซึ่งแหล่งที่มาคือ บริบท ที่เป็นอยู่ ซึ่งทำให้บุคคลไม่เคยมีประสบการณ์ ต่อมิติความอยู่ดีมีสุขในอีกหลากหลายมิติ เพราะเขาไม่เคย ประสบ ไม่เคยเห็น ดังนั้นจึงยากต่อการจินตนาการ ว่า ความอยู่ดีมีสุขในระดับที่หลากหลาย ในบางมิตินั้นเป็นอย่างไร ตัวอย่างที่ปรากฏคือ คนส่วนใหญ่คุ้นเคยแต่ระบบทุนนิยม จึงคิดว่า มีเพียงระบบเดียวในโลกรอบตัว ปัจเจกชนนิยมแบบอเมริกัน หรือ American individualism ที่ให้อำนาจกับปัจเจกเหนืออะไรใดๆ ก็ตามที่ตนเองมีมาหรือหามาได้อย่างเต็มที่ ‘ส่วนร่วม หรือรัฐ/สังคมไม่มีสิทธิไปเกี่ยวข้อง’ นอกจากนั้น แนวคิดคลั่งชาติ (Ethnocentrism) ที่เชื่อในความเหนือกว่าของชนชาติตัวเอง ยกให้วัฒนธรรมหรือเผ่าพันธุ์ของตัวเองเหนือกว่าฝ่ายอื่น ก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้บุคคลบิดเบือนต่อ นิยาม ความอยู่ดีมีสุข คือคิดว่า มีความสุขในแบบของเราคือความสุขที่ เราปรารถนาอย่างแท้จริง

ความบิดเบือนประเภทที่ 5 คือ ให้อำนาจ (Invested) ซึ่งแหล่งที่มาคือ การเมือง ซึ่งพลวัตที่ปรากฏ ได้แก่ การดำรงไว้ซึ่ง อภิสิทธิ์ และป้องกัน ความไม่ลงรอย ความขัดแย้ง ซึ่งพบว่า อำนาจ และความสนใจส่วนบุคคล จะไปบิดเบือน ธรรมชาติของความอยู่ดีมีสุข และ ความเป็นธรรม การละเลย การทอนอำนาจของ ความได้เปรียบของชนชั้นสูง ตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรม ของการบิดเบือนประเภทนี้ได้แก่ การตีตรา เหยื่อ (Blaming the victim) การที่เหยื่อของการกระทำผิดถูกกล่าวโทษว่ามีส่วนหรือเป็นต้นเหตุทั้งหมดของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เป็นการยึดเยียดภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่ผู้ถูกกระทำอย่างมั่งง่าย การผลักภาระและความผิดไปยังเหยื่ออีกด้านหนึ่งคือการลดทอนความรุนแรงและสร้างความชอบธรรมให้กับ ‘สัญชาตญาณดิบ’ ของผู้กระทำไปโดยปริยาย การย้ำว่า อิศรภาพส่วนบุคคล สำคัญกว่า การเสมอภาค ความเท่าเทียม หรือ สำคัญกว่า การสร้างโอกาสให้คนทุกคนมีโอกาส

นอกจากนั้น Prilleltensky ยังได้ระบุว่า แนวคิดนี้ มีการนำไปใช้ 2 แบบคือ แบบ epistemic และแบบ transform โดยที่ บทบาท epistemic จะเป็นการทำการศึกษาวิจัยทางจิตวิทยา ที่มุ่งเน้นในการทำความเข้าใจ ปัญหา ปรากฏการณ์ต่างๆ โดยการนำเอา แนวคิดของ อำนาจ มาใช้ในการทำความเข้าใจร่วมกับ ปัจจัยทางจิตวิทยา ซึ่ง มีสมมติฐานว่า อำนาจ อาจปฏิบัติการณ์อยู่ภายใต้ปรากฏการณ์ต่างๆที่เราศึกษา ส่วนบทบาทการ transform นั้นคือ การที่บุคคลที่กระทำการต่างๆ ได้มีการตระหนักถึง อำนาจ ความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ที่มีอยู่ในความสัมพันธ์ อาจเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคล ระหว่างบุคคล กลุ่มชุมชน ซึ่งเมื่อตระหนักถึงอำนาจนั้นแล้ว ต้องมีการท้าทาย อำนาจต่างๆเหล่านั้น เพื่อที่จะลดสถานะของ การเป็นผู้กดขี่ หรือผู้ที่ถูกอำนาจกดขี่ และ กระตุ้นการต่อสู้เพื่อการปลดปล่อย อันจะนำไปสู่ ความอยู่ดีมีสุข นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ในระดับทั้งบุคคล ระหว่างบุคคล และเชิงโครงสร้าง

ตัวอย่างของการศึกษาวิจัยที่ใช้ แนวคิด จิตวิทยาการเมือง (psychopolitical) ที่พัฒนาโดย Prilleltensky นี้ จะขอยกตัวอย่างมาพอให้เห็นพอเป็นสังเขป จำนวน 2 การศึกษาด้วยกัน โดยที่การศึกษาแรกเน้นการทำความเข้าใจประสบการณ์ของกลุ่มบุคคล ที่เป็นผู้เคลื่อนไหวต่อต้านความรุนแรง และ การศึกษาวิจัยที่ 2 เป็นการนำมาใช้ออกแบบ การประเมินผลลัพธ์การช่วยเหลือมิติชุมชนว่า (Community based Intervention)

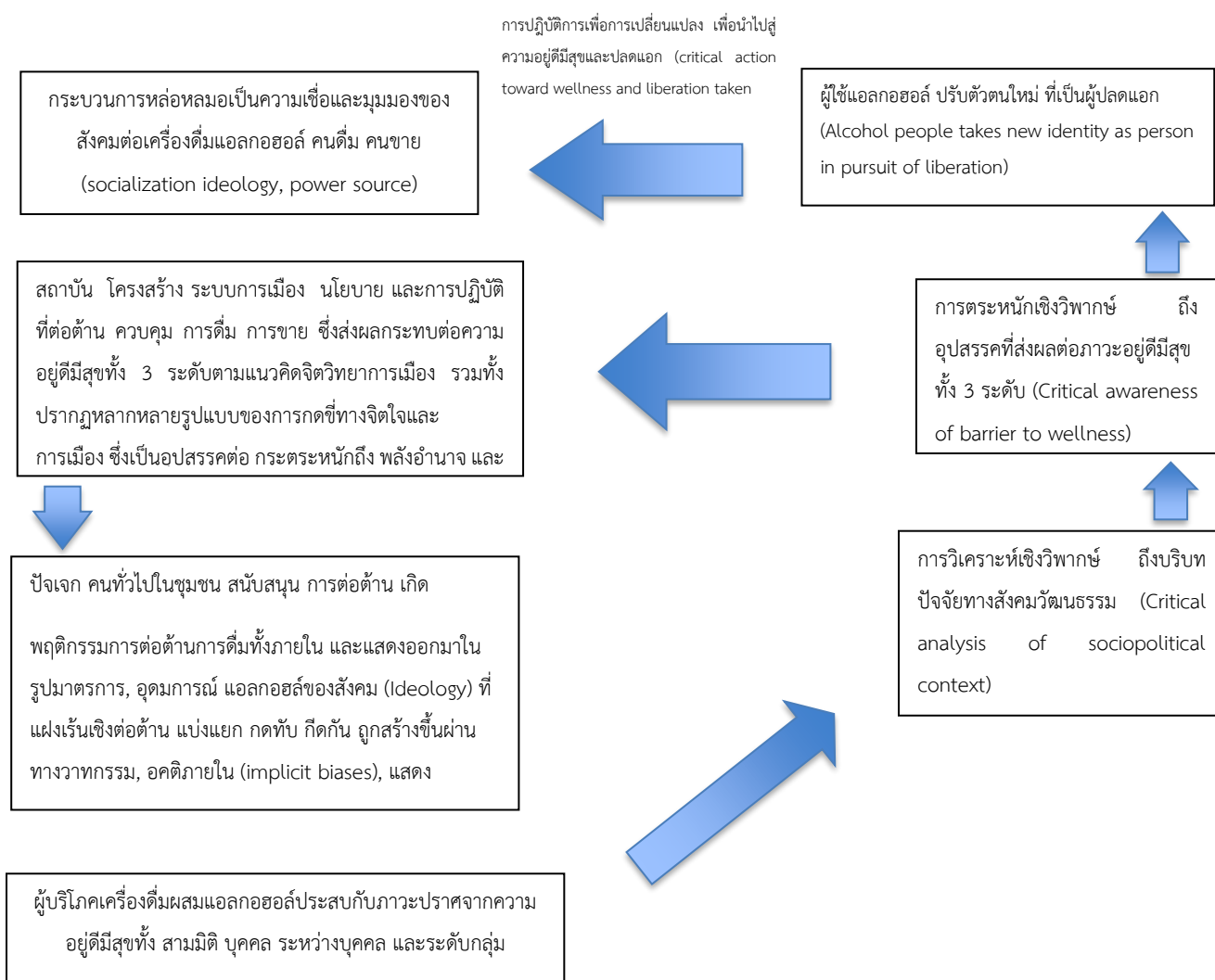
โดยที่การศึกษาที่ 1 จัดทำโดย Mosley (2018) ที่นำเอาแนวคิดนี้มาใช้เป็นฐานในการทำความเข้าใจประสบการณ์ของประชากรผิวสี ที่เป็นผู้เคลื่อนไหว (activist) ประเด็นการกดขี่คนผิวดำ ในประเทศอเมริกา ซึ่งงานวิจัยนี้ได้อธิบาย อำนวย วิเคราะห์แหล่งที่มาของการกดขี่เหยียดสีผิว พฤติกรรมทั้งภายนอกและภายในที่บ่งบอกถึงการเหยียดสีผิว การต่อต้าน การปลดแอก ของผู้เคลื่อนไหว ด้วยกระบวนการสร้าง จิตสำนึกเชิงวิพากษ์ (Critical consciousness)

ส่วนการศึกษาที่ 2 จัดทำโดยจูเลีย มอร์ซิลโล (Julie Morsillo) ที่พัฒนาโครงการเซย์ [SAY (Social Action with Youth)] ขึ้นมา ซึ่งเป็นรูปแบบการช่วยเหลือมิติชุมชน ซึ่งสาเหตุที่พัฒนาโครงการนี้เนื่อง จากการตระหนักถึงการศึกษาวิจัยจำนวนหนึ่งที่ระบุถึง การมีส่วนร่วมของเยาวชน ว่ามีบทบาท เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน แต่น้อยมากที่พูดถึงประเด็น มิติการเมือง ของ การปฏิบัติทางสังคม (political dimensions of social action) ที่กระทำโดยกลุ่มประชากรวัยรุ่น นักวิจัยจึงมุ่งเน้น ประเด็น civic engagement โดย มุ่งเป้าหมายเฉพาะไปที่ กลุ่มเยาวชนที่เปราะบาง (disadvantage) ผ่านเลนส์ มุมมองของ จิตวิทยาการเมือง (psychopolitical) โครงการวิจัยนี้ใช้แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งจะขอความร่วมมือคนในชุมชนเป็นนักวิจัยร่วมซึ่งรูปแบบการช่วยเหลือ(Interventions) จะได้รับการออกแบบโดยความร่วมมือระหว่างนักวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชน ซึ่งเขาจะทราบข้อมูลและสะท้อนให้ ทีมวิจัยได้รับทราบ กระบวนการในการค้นหาประเด็นปัญหา และการสร้างการลงมือปฏิบัติ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็น การ สร้างพลังให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ อำนวยในการคิด ตัดสินใจ ที่ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการจะช่วยให้เขาเหล่านั้นเกิดความพยายามที่จะ ขับเคลื่อนการทำงาน ในกระบวนการดังกล่าวยังเป็นการส่งผ่านทักษะต่างๆ ของการเป็นนักวิจัย ให้แก่ หุ้นส่วนที่มาจากเยาวชนการในชุมชน ทำให้เขามีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งคำถามของโครงการวิจัยนี้มี 2 คำถามคือ วัยรุ่นที่มีประสบการณ์การถูกกดขี่ ที่หลากหลายที่ได้รับโอกาสให้เข้าร่วมกระบวนการสร้างพลัง สร้างจิตสำนึกเชิงวิพากษ์ (Critical Consciousness) จะสามารถพัฒนา โครงการ เพื่อเพิ่มความอยู่ดีมีสุขระดับ บุคคล ระดับกลุ่ม ระดับชุมชน ได้อย่างไร และคำถามที่ 2 คือ ประเมินความสำเร็จของโครงการ ที่พัฒนาโดย วัยรุ่น ที่ระบุในข้อคำถามที่ 1 ว่า บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิด จิตวิทยาการเมืองหรือไม่อย่างไร โดยทำการประเมินความอยู่ดีมีสุข ที่ครอบคลุมทั้ง ระดับบุคคล (personal) วัด psychological change ระดับ ความสุขระดับกลุ่ม (Wellness group) โดยวัดระดับความอยู่ดีมีสุข (wellness) และ ระดับ

ชุมชนด้วยการประเมินการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการเมืองในชุมชน (Political transformation) โดยที่ผลการศึกษา สรุปว่า โครงการบรรลุเป้าหมาย 2 ระดับ คือ บุคคล และกลุ่ม ส่วนระดับชุมชน นั้นยังไม่บรรลุ

ซึ่งเมื่อสำรวจการศึกษาวิจัยในเมืองไทย นั้น ยังไม่พบการศึกษาวิจัยที่ใช้แนวคิดนี้เป็นฐานในการทำการศึกษาวิจัย แนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ มักจะเป็นทฤษฎีจิตวิทยากระแสหลัก ไม่พบการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาแนววิพากษ์ตั้งนั้นข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย แขนงจิตวิทยาการเสพติดในประเทศไทยจึงจำกัดเพียง ปัจจัย ความรู้ ความคิด พฤติกรรม ในระดับบุคคล ไม่ได้พิจารณาบริบทของ “อำนาจ” ที่สามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของจิตใจและร่างกายของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มได้อย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา/นิยามคำศัพท์

ความอยู่ดีมีสุข (Wellbeing) ประกอบด้วย 3 ระดับได้แก่ ระดับบุคคล รวมถึง ความสมดุลของความพึงพอใจที่ความต้องการต่างๆ ได้รับการตอบสนอง ซึ่งรวมถึง ความต้องการในการควบคุม (Control) การกระทำจากความต้องการของตนเอง (self-determination) Mastery, การเรียนรู้ (learning) การเติบโต สุขภาพทางกาย สุขภาพทางใจ ความหวัง ความหมายในชีวิต การเข้าถึงสิ่งที่ยึดเหนี่ยว (spirituality) ในขณะที่ ความอยู่ดีมีสุขในระดับระหว่างบุคคล (Relational Domains) จะรวมถึง การดูแล แลความเมตตา (Caring and compassion) ความรัก Affection, ความผูกพัน (bonding), แหล่งสนับสนุนทางสังคม และความเป็นปึกแผ่น (social support Solidarity) จิตสำนึกร่วมชุมชน (sense of community) - การมีส่วนร่วมประชาธิปไตย (Democratic participation) การได้รับความเคารพต่อความแตกต่าง (Respect for diversity) และความอยู่ดีมีสุขในระดับกลุ่ม (Collective Domains) จะรวมถึง ความเท่าเทียม (equality) อิสรภาพ (Freedom) ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การมีทรัพยากรสิ่งแวดล้อมใช้หมุนเวียนอย่างยั่งยืน (Environmental sustainability)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวทางจิตวิทยาเชิงเรื่องเล่า (narrative psychology) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสบการณ์การตีเครื่องตีแมลงกอลฮอลล์ของผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ไม่ว่าจะเป็นมุมมองทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องตีแมลงกอลฮอลล์ตลอดจนการรับรู้และความคิด เกี่ยวเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการเพื่อลดการตีแมลงกอลฮอลล์

พื้นที่ ประชากร จำนวนขนาดตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งมีเกณฑ์คัดเข้าดังต่อไปนี้ 1) บุคคลที่มีสัญชาติไทย 2) มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 40 ปี 3) อาศัยอยู่ในประเทศไทยระหว่างสัมภาษณ์ 4) ตีเครื่องตีแมลงกอลฮอลล์โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน และ 5) ยินยอมให้ข้อมูลและยินดีที่จะเข้าร่วมงานวิจัย ส่วนเกณฑ์การคัดออกคือ 1) แสดงเจตนาขอยุติการให้ข้อมูลหรือเข้าร่วมการวิจัย 2) มีปัญหาสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตรุนแรงที่ส่งให้ไม่สามารถให้ข้อมูลได้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดไว้เบื้องต้นที่ 30 คน อย่างไรก็ตามการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ขนาดกลุ่มตัวอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความอึดตัวของข้อมูล โดยสุดท้ายแล้วข้อมูลอึดตัวด้วยจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 34 คน

เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงเรื่องเล่า (narrative interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา การสัมภาษณ์มีลักษณะแตกต่างจาก in-depth interview ที่ผู้วิจัยมักจะเชิญชวนให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าเรื่องประสบการณ์ของตนทั้งที่เป็นข้อมูลภูมิหลังและข้อมูลเกี่ยวกับการตีแมลงกอลฮอลล์อย่างเปิดกว้าง การสัมภาษณ์ใช้ระยะเวลาเวลาประมาณ 1.30 – 2.00 ชม.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเชิญชวนผู้ให้ข้อมูลและการดำเนินเก็บข้อมูลเริ่มภายหลังจากที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล การดำเนินการเชิญชวนทำผ่านการประชาสัมพันธ์ทางโปสเตอร์ร่วมกับการ snow ball เพื่อให้ได้ผู้วิจัยที่สามารถให้ข้อมูลได้ดี ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลในที่ ๆ ผู้ให้ข้อมูลสะดวกและคุ้นเคย หรืออาจดำเนินการสัมภาษณ์ online ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกที่จะมาให้ข้อมูลแบบพบหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตาม McAdams (1993) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การอ่านและทำความเข้าใจกับข้อมูล
2. การค้นหา concept ที่สำคัญในเรื่องเล่า
3. การค้นหาท่วงทำนองของเรื่องเล่า (narrative tone)
4. การค้นหาโมนภาพของผู้เล่า (imagery) ที่มีต่อตนเองและเหตุการณ์ต่าง ๆ และการค้นหาสาระของเรื่องเล่า (theme) ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องราวประสบการณ์ภายในของผู้ให้ข้อมูล หรืออาจจะยกระดับขึ้นเป็นบริบททางสังคม การเมืองและอำนาจที่ซ้อนทับอยู่บนเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลก็ได้
5. การนำเรื่องราวต่าง ๆ มาร้อยเรียงกัน
6. การเขียนเป็นรายงานวิจัย

การดูแลและพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันอาสาศัมครอย่างเคร่งครัด ผู้วิจัยดำเนินการเชิญชวนโดยคำนึงถึงอิสระ (autonomy) และความเป็นส่วนตัวและผู้ให้ข้อมูล ทั้งในเรื่องของการให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจ การสอบถามความสมัครใจและจะดำเนินการสัมภาษณ์สถานที่และเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก ในเรื่องความเสี่ยง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีความเสี่ยงไม่เกิดความเสี่ยงเล็กน้อย ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอาจจะเป็นผลกระทบทางจิตใจ (psychological harm) ที่อาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกอึดอัดใจที่เล่าเรื่องที่ไม่สะดวกใจ ผู้วิจัยจะแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลว่าสามารถปฏิเสธที่จะเล่าเรื่องราวที่ไม่สะดวกใจได้ และสามารถยุติการเข้าร่วมการวิจัยเมื่อใดก็ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อผู้ให้ข้อมูลโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นช่วงวัย เพศสภาพ หรือค่านิยมทางการเมืองและศาสนา ข้อมูลที่ได้จะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะดำเนินการแยกข้อมูลส่วนบุคคลออกจากข้อมูลการ

สัมภาษณ์มีเพียงรหัสที่เชื่อมโยงถึงกัน และเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ที่ตั้งรหัสมีแค่เฉพาะทีมผู้วิจัยที่สามารถเข้าถึงได้ ข้อมูลจะถูกเก็บไว้หลังจากเสร็จสิ้นงานวิจัยเป็นระยะเวลา 2 ปี และถูกทำลายเมื่อครบกำหนด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบแผนการดื่ม และความเกี่ยวข้องกับสุราของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยภาคประชาชน

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุข การดื่ม และการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ส่วนที่ 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของภาคประชาชน

โดยมีรายละเอียดดังแสดงต่อไปนี้

ผลการศึกษา ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป แบบแผนการตีพิมพ์ และความเกี่ยวข้องกับสุรราชของผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 34 คน ซึ่งได้มาจากการประชาสัมพันธ์เชิญชวนทางโปสเตอร์ ร่วมกับการ snow ball โดยผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกสถานที่ให้ข้อมูลตามที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกสะดวกใจ และมีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในช่องทาง online ตามที่ผู้ให้ข้อมูลบางท่านสะดวกใจ โดยใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา โดยมีรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษานี้มีทั้งสิ้น 34 คน โดยผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยที่สุด คือ 23 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่อายุมากที่สุด คือ 39 ปี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีจำนวนทั้งหมด 22 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป มีทั้งหมด 12 คน ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีผู้ให้ข้อมูลที่การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน ได้แก่ ปวส. จำนวน 2 คน, มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน และมีผู้ให้ข้อมูลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 7 คน ได้แก่ กำลังศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน และกำลังศึกษาปริญญาเอก จำนวน 1 คน ดังแสดงในตารางที่ ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ภูมิลำเนาเดิมของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นคนต่างจังหวัด โดยมีจำนวนทั้งหมด 25 คน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด แต่ที่อยู่ปัจจุบันจะอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีจำนวน 22 คน โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 9 คน, 2) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดแต่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 13 คน, และ 3) กลุ่มที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ต่างจังหวัดจำนวน 12 คน จากผู้ให้ข้อมูล 32 คน โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ให้ข้อมูลจะมีเพศกำเนิดชาย จำนวน 19 คน และเพศ

กำเนิดหญิง จำนวน 15 คน โดยมีเพศสภาพ (Gender) แบบ Heterosexual ทั้งสิ้น 19 คน LGBT จำนวน 14 คน และไม่ขอระบุเพศสภาพอีก 1 คน ดังแสดงในตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

โดยส่วนใหญ่แล้ว เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ผู้ให้ข้อมูลนิยมดื่ม ได้แก่ เบียร์ และสุราสี โดยในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่จำนวนหนึ่ง โดยมีผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียวไม่ได้จำหน่าย จำนวน 2 คน โดยทั้งสองนั้นทดลองผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อบริโภคกันภายในครอบครัวเท่านั้น, กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ทั้งผลิตและจำหน่าย มีทั้งหมด 3 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จำหน่ายเพียงอย่างเดียว จำนวน 2 คน ซึ่งใน 2 คนนี้เปิดร้านเหล้าและเป็นหุ้นส่วนร้านเพื่อจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอาหาร ซึ่งแสดงในตารางที่ 2 ตารางสรุปการดื่มและแบบแผนการดื่ม และตารางที่ 3 ตารางสรุปการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

อย่างไรก็ตาม ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 34 คนนั้น ไม่เพียงแต่เป็นกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือมีความชื่นชอบในการดื่มเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวกับนโยบายเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกอย่างเปิดเผยด้วย รวมทั้งสิ้น 9 คน และผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวในพื้นที่ social media ทั้งสิ้น 18 คน และยังมีผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองใด ๆ เลยอีกทั้งหมด 13 คน ดังแสดงใน ตารางที่ ตารางสรุปการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ผลการศึกษาในส่วนของคุณข้อมูลทั่วไปนั้น คณะผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดโดยแบ่งเป็น ข้อมูลทั่วไป, การดื่มและแบบแผนการดื่ม, และส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยได้สรุปเป็นรายบุคคล และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 คุณนีน อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและกำลังศึกษาปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันคุณนีนช่วยธุรกิจที่บ้าน และรับฟรีแลนซ์ Marketing และทำ operation supply chain ไปด้วยพร้อม ๆ กัน ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดสุรินทร์ หลังจากที่เข้ามาเรียนระดับปริญญาตรีที่กรุงเทพฯ ครอบครัวก็ย้ายมาอยู่และทำธุรกิจที่กรุงเทพฯ ด้วย อัตลักษณ์ทางเพศ เธอนิยามตัวเองว่าเป็น Bisexual ปัจจุบันคบหาอยู่อยู่กับผู้ชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณนีนเล่าว่าเมื่อก่อนเธอดื่มหนักมาก โดยเฉพาะสมัยที่เรียนปริญญาตรีจะดื่มบ่อย แต่ปัจจุบันลดลงค่อนข้างมากแล้ว ซึ่งปัจจุบันดื่ม 1 – 2 วันต่อสัปดาห์ โดยการนัดไปสังสรรค์กับ

เพื่อนที่ร้าน ซึ่งมีทั้งร้านนั่งชิวและพับ แต่ถ้าเป็นพับจะไม่นาน ๆ ครั้ง เครื่องดื่มที่ดื่มส่วนใหญ่จะเป็นเหล้า เพราะถ้าดื่มเบียร์ตนเองจะรู้สึกเมาเร็วกว่า

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ส่วนใหญ่จะเคลื่อนไหวและสื่อสารทาง social network ได้แก่ แชร์เนื้อหาและร่วมลงชื่อสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนตัวของคุณนี้บแล้วนั้น เธอแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาว่า ต้องการสนับสนุนให้มีการเปิดกว้างด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 คุณนุ่น อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ภูมิลาเนาเดิมอยู่ในจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน ปัจจุบันคุณนุ่นอาศัยและทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเธอทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัยอยู่ในสถาบันวิจัยแห่งหนึ่ง แม้ว่าเธอจะนิยามตัวเองว่ามีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นผู้หญิงที่ค่อนข้างกะเทย แต่ว่าเธอมีสถานะแต่งงานแล้ว เธอมองว่าตัวเองไม่ใช่ผู้หญิงที่เรียบร้อย อยู่ในครรลองครองธรรมสักเท่าไร นอกจากเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศแล้ว คุณนุ่นยังเป็นคนที่ชอบความสนุกสนานครื้นเครง เธอยังบอกด้วยว่า ลักษณะของเธอนั้นเหมือนกับอัตลักษณ์ของคนอีสานที่ชอบความ “ม่วนจอย” โดยอัตลักษณ์นี้สัมพันธ์กับการให้ความหมายในการดื่มของคุณนุ่นอีกด้วย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณนุ่นเล่าให้ฟังว่า ตนเองถูกที่บ้านสอนให้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ตั้งแต่ที่เริ่มเข้าวัยรุ่น โดยสอนให้รู้ว่าการดื่มในระดับไหนที่เรียกว่าเมา และการดื่มระดับไหนที่จะยังสามารถทำให้ตนเองประคองสติอยู่ได้ หลังจากนั้นเป็นต้นมา การดื่มของคุณนุ่นจึงเป็นการดื่มที่รู้ตัวตลอดว่าตนเองดื่มได้เท่าไร และเมื่อไรต้องเลิกดื่ม โดยปัจจุบัน การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของคุณนุ่นจะมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ การดื่มที่บ้านกับสามี มักจะดื่มระหว่างอาทิตย์และนั่งทำงานไปด้วย โดยเฉลี่ยแล้ว จะอยู่ที่ประมาณ 2 – 3 ขวดต่อครั้ง และการดื่มเมื่อถึงสุดสัปดาห์ จะเป็นการออกไปดื่มที่ร้านเหล้า หรือร้านอาหาร โดยเฉพาะร้านลาบ การดื่มในช่วงสุดสัปดาห์นั้นจะดื่มหนักกว่าที่ดื่มในระหว่างสัปดาห์ เพราะเป็นวันหยุดและไม่ต้องไปทำงาน รูปแบบการดื่มของคุณนุ่นจะสัมพันธ์กับวิถีหรืออัตลักษณ์ของคนอีสานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น กล่าวคือ การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเชื่อมโยงกับความสนุกสนาน และออกรสออกชาติในชีวิต ซึ่งถือเป็นความสุขอย่างหนึ่งของคุณนุ่นรูปแบบหนึ่ง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ด้วยคุณนุ่นนั้นเรียนจบปริญญาตรีมาจากคณะที่เกี่ยวกับการศึกษาสังคมและวัฒนธรรม ร่วมกับที่เห็นประเพณีและวัฒนธรรมของคนพื้นเพอีสาน ทำให้คุณนุ่นมีแนวคิดเรื่องการกดขี่ทางวัฒนธรรมเป็นทุนเดิม และด้วยคุณนุ่นเองเป็นนักวิชาการและเคยเป็นอาจารย์สอนใน

มหาวิทยาลัยมาก่อน การเคลื่อนไหวในเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นจึงมีทิศทางที่ไม่ใช่การออกไปชุมนุมทางการเมืองตามที่ต่าง ๆ แต่เป็นการให้ความรู้และให้คำแนะนำการตี โดยเฉพาะการตีที่ปลอดภัยให้กับนักศึกษาใน ความดูแลของตนเอง ไม่ปิดกั้นและปฏิบัติตัวเหมือนดังเป็นเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า นอกจากการให้ความรู้ และคำแนะนำกับนักศึกษาแล้ว การเคลื่อนไหวใน social network เองก็เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่คุณน่าจะเลือกใช้ โดยมักจะแชร์และวิพากษ์วิจารณ์นโยบายที่เกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำอีกด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 คุณจ๊อบ อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับชั้น ปวส. ภูมิลำเนาเดิมของคุณจ๊อบเป็นคนกาญจนบุรี และได้ย้ายมาเรียนต่อที่กรุงเทพฯ หลังจบชั้นประถมศึกษา โดยเรียน ปวส. ในแผนกช่างไฟฟ้าและเริ่มทำงานที่ กรุงเทพมหานครตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยปัจจุบันเขาเปิดร้านขายพระเครื่องและเช่าพระ เนื่องจากคุณจ๊อบเคยมี ประสบการณ์บวชเรียนในτονเด็ก และมีความชื่นชอบพระเครื่องและการสักยันต์เป็นอย่างมาก นิสัยส่วนตัวของคุณจ๊อบจะเป็นคนตลก ยิ้มแย้มตลอดเวลา อັลลักษณะทางเพศ คือ เพศสภาพชาย ปัจจุบันเขาแต่งงาน และมีลูก 1 คน

การตีและแบบแผนการตี: ปกติแล้วคุณจ๊อบจะตีเบียร์ที่ร้านเช่าพระของตนเองเป็นประจำทุกวัน โดยให้เหตุผลว่า เวลาตีจะช่วยให้กล้าพูดหรือบรรยายเกี่ยวกับพุทธคุณพระเครื่องได้คล่องปาก และกล้าเสนอราคากับ ลูกค้าได้อย่างตรงไปตรงมา คุณจ๊อบเริ่มตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในช่วงอายุประมาณ 15 ปี จุดเริ่มต้นของการ ตีมาจากการอาศัยอยู่กับเพื่อนแล้วอยากลองตามประสาวัยรุ่น และเริ่มตีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยปกติจะจิบเบียร์ ไปเรื่อย ๆ ระหว่างวัน เพื่อให้ค้าขายได้คล่องปากมากขึ้น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีแอลกอฮอล์: เมื่อสอบถามถึงการเคลื่อนไหวในประเด็น ดังกล่าว คุณจ๊อบมีความคิดเห็นโดยส่วนตัวว่าอยากสนับสนุนให้เกิดนโยบายความหลากหลายของสุรา แต่ไม่ได้ ขับเคลื่อนหรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 คุณฟรีส อายุ 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เกิดและโตที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันก็ อาศัยและทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน โดยปัจจุบันเป็นพนักงานโรงแรม (ไม่ระบุตำแหน่ง) เขาพยายาม ตัวเองว่าเป็น straight โดยพื้นฐานครอบครัวของเขาแล้วนั้น เป็นครอบครัวที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งไม่ชอบให้ตีเหล้าสูบ บุหรี่

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: ปัจจุบันคุณพริสตี้มเบียร์เกือบทุกวันและชอบไปดื่มที่ร้านเบียร์คราฟหรือร้านนั่งชิวเฉพาะกลุ่ม เขาเริ่มสนใจคราฟเบียร์ตอนอายุ 23 ปี เพราะรสชาติ จึงได้ทดลองทำเบียร์ด้วยตัวเองเมื่อช่วงอายุ 26 ปี แต่ได้หยุดทำไป อย่างไรก็ตาม คุณพริสตี้มคิดว่าอยากลองทำคราฟเบียร์อีกครั้ง เพราะโดยส่วนตัวไม่ชอบดื่มเบียร์ที่ขายทั่ว ๆ ไปตามท้องตลาด ชอบดื่มเบียร์ที่รสชาติดีและมีกลิ่นที่หอมมากกว่า ซึ่งคุณพริสตี้มองว่า เบียร์คราฟเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความใส่ใจในการผลิต จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คุณพริสตี้มใจเบียร์คราฟ

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณพริสตี้มอยู่ในกลุ่มประชาชนเบียร์และมีความสนใจเรื่องสุราก้าวหน้า เคยไปร่วมงานที่กลุ่มดังกล่าวจัดอยู่หลายครั้ง รวมไปถึงการขับเคลื่อนทาง social network ด้วยการแชร์และโหวตการสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 คุณท็อป อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณท็อปเป็นคนกรุงเทพมหานครและอาศัยอยู่ที่นั่นมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน โดยปัจจุบันคุณท็อปมีอาชีพเป็น freelance ปกติเวลาว่างคุณท็อปจะชอบนัดกับเพื่อนออกมากทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เต้นบ๊อบบี้ เล่นสเก็ตบอร์ด และขับรถท่องเที่ยวตั้งแคบั้งต่างจังหวัด อັดลักษณะทางเพศคือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณท็อปเริ่มดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 17 ปี เพราะความคึกคะนองและอยากรู้สึกถึงความเป็นผู้ใหญ่ แต่ปัจจุบันดื่มเฉพาะเวลาที่นัดสังสรรค์กับเพื่อน เพื่อพูดคุยกัน หรือบางเวลาที่มีเรื่องค้างคาใจหรือไม่สบายใจก็จะไปดื่มที่บาร์คนเดียวเพื่อหาความสงบ และต้องการความผ่อนคลาย

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: เดิมคุณท็อปเป็นคนที่มีความสนใจเรื่องการเมืองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองกับม็อบที่เรียกร้องประชาธิปไตยหลายครั้ง ทำให้กลุ่มเพื่อนที่คุณท็อปคบหาจึงเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องการเมืองเหมือนกัน โดยปัจจุบันเขาเป็นการ์ดที่ดูแลความปลอดภัยภายในม็อบทางการเมือง นอกจากความสนใจที่มีต่อการบ้านการเมืองต่าง ๆ และนโยบายที่เกี่ยวกับสุราก้าวหน้าแล้ว คุณท็อปเคยมีประสบการณ์เมื่อครั้งยังฝึกงานในระดับปริญญาตรีที่ได้เข้าไปศึกษาในโรงงานที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และมองเห็นความยากลำบากของกลุ่มคนที่ผลิตสุราพื้นบ้าน จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่น่าพาให้คุณท็อปเข้าร่วมการเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 คุณชัน อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาและปัจจุบันอาศัยอยู่ที่จังหวัดน่าน ปัจจุบันเป็นพยาบาลวิชาชีพ คุณชันเคยศึกษาอยู่คณะพยาบาลในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ และทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ๑ ระยะเวลาหนึ่งแล้วจึงย้ายกลับไปทำงานในโรงพยาบาลที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตนเอง โดยส่วนตัวแล้วคุณชันเป็นคนที่ชอบการเข้าสังคมและมีเพื่อนฝูงมากมาย อັตลัษณ์ทางเพศ คุณชันระบุว่าตนเองเป็น LGBT

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: จากที่คุณชันเป็นคนที่ชอบเข้าสังคมและมีเพื่อนฝูงมากมายนั้น ทำให้การออกไปสังสรรค์และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติของคุณชัน โดยปัจจุบันคุณชันระบุว่าตนเองจะดื่มประมาณ 4 – 5 วันต่อสัปดาห์ เครื่องดื่มที่มักจะดื่มคือเบียร์ เพราะง่ายต่อการดื่ม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการดื่มคนเดียวที่ที่พักเพื่อผ่อนคลายหลังเลิกงาน พร้อมกับดูซีรีส์ไปด้วย โดยการดื่มเองคนเดียวที่ที่พักนั้นมักจะดื่มประมาณ 1 – 2 กระจบอง ในประมาณหนึ่งสัปดาห์มักจะออกไปดื่มกับเพื่อนที่ร้านอาหารบ้างเมื่อถึงวันหยุดของตนเอง หรือประมาณ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม คุณชันเล่าว่าตนเองเริ่มดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 20 ปี ซึ่งเป็นอายุที่ระบุในกฎหมายว่าสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ และในช่วงแรกนั้นมักจะดื่มหนัก แต่เมื่ออายุมากขึ้นก็ดื่มในปริมาณที่ลดลง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณชันไม่เคยโพสต์หรือแชร์เนื้อหาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนหรือเคลื่อนไหวในประเด็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย และไม่เคยเข้าร่วมเรียกร้องหรือชุมนุมใด ๆ เนื่องจากมีเพื่อนหลากหลายกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกจากนี้คุณชันยังมองว่าเรื่องดังกล่าวเป็นมุมมองทางการเมืองด้วย จึงหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสารทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ แต่คุณชันระบุว่าตนเองนั้นชอบนโยบายที่สนับสนุนนโยบายที่ช่วยกระจายรายได้และอาชีพโดยการทำให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน จึงสนับสนุนโดยการออกเสียงให้กับพรรคการเมืองที่สนับสนุนนโยบายดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 คุณโอม อายุ 37 ปี เรียนจบระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาอยู่จังหวัดน่าน ตั้งแต่ที่เรียนปริญญาตรี คุณโอมอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานครมาโดยตลอด โดยยึดอาชีพช่างแต่งหน้า แต่หลังจากการระบาดของ Covid-19 คุณโอมได้กลับมาอยู่ที่บ้านที่จังหวัดน่านอีกครั้ง และรับช่วงต่อเพื่อดูแลกิจการของครอบครัวที่เป็นโรงกลั่นเหล้าพื้นบ้าน และเริ่มขยายธุรกิจของตนเองจาก 1 โรงกลั่น กลายเป็น 2 โรงกลั่นภายหลัง ซึ่งธุรกิจโรงกลั่นเหล้าพื้นบ้านนี้เป็นธุรกิจของครอบครัวมานานหลายสิบปี อັตลัษณ์ทางเพศคือ ชายรักชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: โดยปกติคุณโอมจะดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ประมาณสัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยมักจะดื่มเป็นเปียร์มากกว่า โดยประมาณครั้งละ 1 – 2 ขวด ถ้าวันไหนที่ทำงานเหนื่อยก็จะดื่มพร้อมกับรับประทานอาหารเย็นไปด้วย และจะออกไปดื่มกับเพื่อนสนิทที่ร้านเหล้าใกล้บ้านประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งการดื่มกับเพื่อนนั้นเป็นการดื่มเพื่อคุยกันสัพเพเหระ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงที่ไม่ได้เจอกันด้วย

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณโอมเล่าว่า เนื่องจากกิจการของครอบครัวค่อนข้างอยู่ตัวแล้ว จึงไม่ได้เข้าร่วมเพื่อเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่อย่างใด มีเพียงกิจการที่เพิ่มเริ่มก่อตั้งหรือกิจการเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงที่จะออกมาเรียกร้องในประเด็นเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เท่านั้น เมื่อถามถึงเรื่องนโยบายความหลากหลายของสุราที่พรรคการเมืองได้นำมาหาเสียง คุณโอมกล่าวว่า การมีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลายเป็นเรื่องที่ดี แต่ตนเองไม่ได้สนใจประเด็นดังกล่าวเป็นพิเศษ และไม่ได้คิดที่จะเข้าไปร่วมเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว ถ้าเป็นการเรียกร้องเรื่องการลดภาษีอากรแสตมป์จะเป็นประเด็นที่ตนเองสนใจมากกว่า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 คุณแพรงค์ อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณแพรงค์เกิดและเติบโตที่กรุงเทพมหานคร แต่จะมีบางช่วงที่อยู่ในช่วงใช้ทุนเมื่อเรียนจบแพทยศาสตร์ในโรงพยาบาลรัฐในต่างจังหวัด ปัจจุบันกำลังเรียนแพทย์เฉพาะทางอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร อุตลักษณ์ทางเพศคือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: โดยปกติคุณแพรงค์เป็นคนชื่นชอบการดื่มเบียร์อยู่เดิม ซึ่งเบียร์เป็นเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ดื่มง่ายและชอบรสชาติของเบียร์มากกว่าเครื่องดื่มอื่น ๆ ตอนที่เรียนอยู่ในระดับปริญญาตรี เขาก็มักจะไปดื่มสังสรรค์กับเพื่อนในคณะหลังจากเลิกเรียนเป็นประจำ จนเกิดความสนิทสนมกับเจ้าของร้าน แม้ว่าด้วยอาชีพการงานที่เป็นแพทย์จึงรู้ดีถึงผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่การดื่มเป็นความสุขของตน ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย และเป็นเครื่องมือสำหรับการเข้าสังคมได้ดี อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังที่คุณแพรงค์ต้องมาเรียนต่อแพทย์เฉพาะทาง ทำให้ไม่มีเวลาสักเท่าไร จึงดื่มเครื่องดื่มเบียร์แค่ประมาณ 6 ครั้งต่อเดือน ครั้งละ 2 ขวด จากที่เคยดื่มหนักมาก่อน

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์: คุณแพรงค์ติดตามการเคลื่อนไหวในเพจประชาชนเปียร์ และพูดคุยเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์กับคนสนิท รวมถึงเคลื่อนไหวบางเล็กน้อยใน social media แต่ไม่ได้ไปร่วมงานชุมนุมทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 คุณวิเวียน อายุ 24 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันคุณวิเวียนทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ อุตสาหกรรมทางเพศ เธอระบุว่า เธอเป็นผู้หญิงรักผู้หญิง

การตีและแบบแผนการตี: เธอเริ่มตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่มัธยมศึกษา เกิดขึ้นจากการที่ไปทำรายงานบ้านเพื่อน และมีการรับประทานหมูกระทะซึ่งเพื่อน ๆ ชื้อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มาตีด้วย อย่างไรก็ตามการตีครั้งแรกของเธอมีผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ปกครองของเพื่อนคอยดูแลอยู่ด้วย เธอเริ่มตีบ่อยขึ้นและหนักขึ้นในช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัย เคยตีหนักที่สุดคือตีจนถึงรุ่งเช้า ปัจจุบันเธอเล่าว่าการตีได้ลดลงจากสมัยเรียนมาก ๆ โดยตีประมาณ 2 - 3 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่จะตีเป็นเหล่าผสมมิกเซอร์ (โซดา หรือน้ำอัดลม) และมักจะออกไปตีที่ร้านนั่งชิวบ้าง หรือไปร้านอาหารกึ่งผับบ้าง เช่น ตะวันแดง นอกจากนี้ยังซื้อเปียร์มาตีกับแฟนที่ห้องบ้าง นาน ๆ ครั้ง เธอให้เหตุผลในการชอบตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่า เพราะสามารถผสมมิกเซอร์ทำให้รสชาติน่าดื่มได้ แต่เปียร์ไม่สามารถผสมอะไรได้และรสชาติค่อนข้างขม

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์: คุณวิเวียนระบุว่า เธอช่วยโหวตและแชร์เนื้อหาในรูปแบบออนไลน์บ้าง แต่ไม่ได้ออกไปขับเคลื่อนจริงจังและไม่รู้รายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 คุณแมว อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดนครนายก เคยพักอาศัยอยู่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือช่วงหนึ่งในขณะที่ยังเรียนปริญญาตรี และปัจจุบันย้ายมาอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร โดยทำงานเป็น video content creator ที่สำนักข่าวออนไลน์ชื่อดังแห่งหนึ่ง อุตสาหกรรมทางเพศ คุณแมวนิยามตัวเองว่าเป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศ กล่าวคือเป็นผู้หญิงที่คบหากับผู้หญิง

การตีและแบบแผนการตี: คุณแมวเริ่มตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่ช่วงที่เรียนในมหาวิทยาลัย เท่าที่จำได้คืออายุประมาณ 19 ปี และตีมาเรื่อย ๆ ปัจจุบันคุณแมวตี 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ นอกจากไป

ดื่มสังสรรค์กับเพื่อนและดื่มเองคนเดียวที่ที่พักเพื่อผ่อนคลายแล้ว การดื่มยังมีความเกี่ยวข้องกับงานของตนเองด้วย ซึ่งเมื่อคุณแม่วัดต้องทำงานเพื่อเขียนรีวิวอาหารและเครื่องดื่มตามร้านอาหารและบาร์ต่าง ๆ คุณแม่วัดก็จะดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย เธออธิบายว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นทำให้เธอสามารถรับรู้ความรู้สึกของเธอได้ชัดเจนมากขึ้น กล้าคิด กล้าพูด ซึ่งการคิดและพูดนั้นเธอเลือกกลุ่มคนที่ จะแสดงออกด้วย นอกจากนี้การดื่มยังเป็นเหมือนกันได้พักจากโลกแห่งความเป็นจริงสักพักหนึ่ง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ส่วนใหญ่จะเป็นการเคลื่อนไหวทาง social network โดยแชร์เนื้อหาและร่วมลงชื่อสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่เคยออกไปเคลื่อนไหวกับกลุ่มต่าง ๆ เลย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11 คุณยาหยิ อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาและปัจจุบันอาศัยอยู่ที่ นครราชสีมา ซึ่งตอนนี้คุณยาหยิทำงานฟรีแลนซ์รับจัดงานอีเว้นท์ต่าง ๆ และมีธุรกิจส่วนตัว เธอมีอุปนิสัยค่อนข้าง หัว ตัดผมสั้น และเป็นคนร่าเริง อัจฉริยะทางเพศ คุณยาหยินิยามตัวเองว่าเป็นผู้หญิงที่ชอบผู้หญิง แต่ในเรื่องความสัมพันธ์แล้วตนเองนั้นเปิดกว้าง ไม่คิดที่จะปิดกั้นเรื่องความสัมพันธ์

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณยาหยิเริ่มทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 13 ปี และเริ่มดื่มจริง ๆ จัง ๆ ก็เมื่ออายุ 17 - 18 ปี เมื่อก่อนดื่มค่อนข้างบ่อยเพราะชอบออกไปสังสรรค์กับเพื่อน และเคยทำงานร้านเหล้า โดยตนเองเป็นหุ้นส่วนร้านดังกล่าวด้วย แต่ปัจจุบันดื่มน้อยลงเหลือประมาณ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ มักจะดื่มเหล้าผสมน้ำเปล่า ถ้าวันไหนอยากจิบเครื่องดื่มเบา ๆ จะดื่มเป็นเบียร์หรือค็อกเทลตนเองชอบไปนั่งดื่มร้านนั่งชิวคนเดียว ไม่ชอบร้านที่มีเสียงดังมาก

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: จากประสบการณ์ที่ตนเองเคยมีหุ้นส่วนร้านเหล้า ทำให้เธอมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติกับธุรกิจกลางคือเท่าใดนัก ส่วนการเคลื่อนไหวนั้นเคยร่วมลงชื่อสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้องเพียงอย่างเดียว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12 คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอุบลราชธานี ภายหลังได้เข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของกรุงเทพมหานคร และพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณเท่าพิภพไม่ได้เล่าไว้ในการสัมภาษณ์ในงานวิจัย แต่สามารถสืบหาข้อมูล เรื่องการดื่มแบบคร่าว ๆ ของเขาได้ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งพบว่า ต่างก็ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า เขาเป็นคนที่ชื่นชอบการ ดื่มเป็นชีวิตจิตใจ ซึ่งความชื่นชอบนี้เองทำให้เขาศึกษาการทำเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะการผลิตเบียร์ อย่างจริงจัง โดยศึกษาหลักสูตรกระบวนการผลิตเบียร์มาตรฐานอุตสาหกรรม จากสถาบัน อีสระอคาเดมี และ ได้รับประกาศนียบัตรจากหลักสูตรดังกล่าว

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: จากความชื่นชอบโดยส่วนตัวดังกล่าว ทำให้ คุณเท่าพิภพเริ่มคิดค้นและทดลองทำสูตรคราฟเบียร์ของตนเอง จนกระทั่งผลิตและจำหน่ายในวงคนรู้จักเล็ก ๆ อย่างไรก็ตาม เขาถูกจับกุมในข้อหาทำสุราโดยไม่รับใบอนุญาตฯ ในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นช่วงใหญ่โตจากการขัด ขึ้นและไม่ยินยอมของเขา อย่างไรก็ตาม คุณเท่าพิภพได้เล่ารายละเอียดส่วนหนึ่งในฟังในการสัมภาษณ์ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เรียกค่าปรับเป็นจำนวนเงิน 230,000 บาท โดยอ้างว่าเขาทำสุราโดยไม่ติดอากรแสตมป์ แต่ เนื่องจากตัวเขาเองมีความรู้ทางด้านกฎหมายว่า ข้อกล่าวหาดังกล่าวไม่ควรเสียค่าปรับเป็นจำนวนเงินมากขนาด ดังที่ตำรวจได้เรียก และได้แก้ต่างให้ตนเอง แต่ทางตำรวจไม่ยินยอมให้ใช้ข้ออ้างดังกล่าว ทำให้เกิดการต่อต้าน และเกิดเป็นช่วงดังกล่าวขึ้น อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้คุณเท่าพิภพเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง จากการไม่ได้รับความยุติธรรม จนในที่สุดได้กลายเป็นหนึ่งในผู้ผลักดันนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคการเมือง อนาคตใหม่ และพรรคการเมืองก้าวไกลจนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13 คุณนนท์ อายุ 39 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนอุบลราชธานี ปัจจุบันทำงานเป็นช่างสีในอู่ซ่อมรถยนต์รามอินทราในกรุงเทพมหานคร ซึ่งตนเองทำงานอยู่ที่นี้มาแล้วกว่า 20 ปี

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณนนท์เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 13 ปี ซึ่งเป็นงานบุญบั้งไฟใน หมู่บ้านและผู้ใหญ่ในครอบครัวรับรู้เรื่องการดื่ม อีกทั้งผู้ใหญ่เองก็ดื่มกันเป็นประจำเนื่องจากประเพณีนี้ใน หมู่บ้านมีการดื่มเฉลิมฉลองและมีการรวมตัวกันของหมู่ญาติและเพื่อน ๆ หลังจากเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตนเองก็เริ่มมาทำงานทำในกรุงเทพ ฯ และดื่มมาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน ปริมาณการดื่มในปัจจุบันของคุณนนท์คือ ปกติจะดื่มเบียร์ อย่างน้อยวันละ 2 ขวด ดื่มทุกวันหลังเลิกงาน มักจะดื่มกับเพื่อนร่วมงานที่อยู่ หรือบางครั้งก็นั่งดื่มคนเดียว แต่วันหยุดจะดื่มเยอะขึ้นกว่าปกติ และถ้าหากไปดื่มกับเพื่อน ๆ ก็ดื่มเหล่า บ้าง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีแมลงกอล: คุณนันทน์มองเรื่องนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีแมลงกอลว่าตนเองไม่ได้ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงอะไร ไม่ได้อยากเรียกร้องหรือต่อต้านนโยบายใด ๆ ที่ภาครัฐหรือพรรคการเมืองนำเสนอ มองเพียงว่าทำงานหาเงินใช้ใน ชีวิตประจำวันและได้ตีแมลงกอลที่ตนเองต้องการในทุก ๆ วันก็เป็นเรื่องที่ดีสำหรับตนเองแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14 คุณนิว อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เติบโตและใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันทำงานเกี่ยวกับซอฟต์แวร์โรงแรม แล้วก็ เป็น Hotel consultant ให้กับโรงแรมหลายแห่ง ฐานะทางบ้านของคุณนิวค่อนข้างดี หากให้เธอนิยามตนเองเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ เธอจะรู้สึกอึดอัด แต่ด้วยลักษณะภายนอกของคุณนิวแล้ว เธอเป็นผู้หญิงที่แต่งกายตรงตามเพศกำเนิด ผอมยาว และแต่งหน้า แต่มีบุคลิกที่ค่อนข้าง “ห้าว” สำหรับความสัมพันธ์เรื่องความรักนั้น คุณนิวเป็นผู้หญิงที่ชอบผู้หญิง

การตีแมลงกอลและแบบแผนการตีแมลงกอล: คุณนิวตีแมลงกอลประมาณ 5 วันต่อสัปดาห์ เครื่องตีแมลงกอลที่ตีส่วนใหญ่จะเป็น เหล้า ไวน์ และวอดก้า แต่ระยะหลังมานี้ คุณนิวเล่าว่าตนเองเริ่มมีปัญหาสุขภาพ เมื่อใดที่ตีแมลงกอลจะมีอาการภูมิแพ้ จึงลดปริมาณการตีแมลงกอลลง ลักษณะการตีส่วนใหญ่จะเป็นการสังสรรค์ โดยสังสรรค์กับเพื่อนหลายกลุ่ม บางครั้งก็ตีคนเดียวที่บ้านบ้าง และมีการตีเมื่อต้องคุยงานหรือเจรจาธุรกิจ ซึ่งคุณนิวเล่าว่าค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับเครื่องตีแมลงกอลจะอยู่ที่ประมาณ 15,000 บาทหรือมากกว่า แต่ถ้าหากเดือนไหนที่สังสรรค์บ่อยจะอยู่ที่ประมาณ 30,000 บาทหรือมากกว่า คุณนิวอธิบายว่าการตีแมลงกอลตีผสมแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของตนเองไปแล้ว

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีแมลงกอล: ในส่วนของตัวแล้วคุณนิวไม่ได้มีความคิดเห็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และไม่ได้เห็นด้วยหรือต่อต้านกับนโยบายของทั้งทางรัฐบาลหรือสิ่งที่พรรคการเมืองนำเสนอ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15 คุณจิน อายุ 26 ปี จบการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาโท ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดสระบุรี และหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมต้น คุณจินได้เข้ามาเรียนที่โรงเรียนดนตรีแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม และอาศัยอยู่ที่นั่นจนเรียนจบในระดับปริญญาโท ปัจจุบันทำงานเป็นนักดนตรีและเป็นครูสอนดนตรี รับสอนและเล่นดนตรีในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยปกติแล้ว คุณจินเป็นคนสนุกสนาน เข้ากับคนง่าย และรักครอบครัว อัตลักษณ์ทางเพศเป็นเพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณจินเล่าว่าตนเองเริ่มทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตอนอายุประมาณ 16 -17 ปี โดยดื่มตามกลุ่มเพื่อน เพื่อทดลองชิมรสชาติของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ไม่ได้ดื่มจนเมาเลย และในตอนนั้นคุณจินก็คิดว่า ด้วยรสชาติที่แปลกประหลาดนี้เขาคงไม่ดื่มมันอีก แต่ถ้าหากมีคนชวนและจำเป็นต้องดื่มก็จะดื่ม ปัจจุบันคุณจินดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ 2 – 3 ครั้งต่อเดือน โดยมักจะดื่มเมื่อจบการเล่นคอนเสิร์ตกับเพื่อน ๆ และไปสังสรรค์บ้างเป็นบางครั้ง อีกหนึ่งเหตุผลหนึ่งที่คุณจินจะดื่มก็ต่อเมื่อต้องเข้าสังคม โดยเฉพาะกับคนที่ยังไม่สนิทหรือรู้จักกันมากพอ การดื่มจะทำให้การเข้าหาเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น ลดความประหม่า โดยเฉพาะกับเพื่อนนักดนตรีที่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งคุณจินบอกเล่าว่าการดื่มของสังคมต่างชาตินั้นเป็นเรื่องปกติของวัฒนธรรมของพวกเขา บางครั้งก็ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณจินออกตัวก่อนเลยว่า ตนเองไม่ใช่ผู้สนับสนุนหรือเคลื่อนไหวที่อยู่ใน “แถวหน้า” แต่ตนเองสนับสนุนความหลากหลายของสุรา สิ่งที่คุณจินทำได้นั้นก็คือ เมื่อต้องเลือกดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ตนเองจะไม่เลือกดื่มเครื่องดื่มที่เป็นผลิตภัณฑ์จากบริษัทยักษ์ใหญ่ที่ผลิตแอลกอฮอล์ในประเทศไทย มักจะเลือกดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นแบรนด์ไทยรายย่อยมากกว่า เพื่อเป็นการบ่งบอกว่าตนเองนั้นสนับสนุนให้เกิดความหลากหลายเรื่องสุรา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 16 คุณบอล อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เกิดและโตที่จังหวัดอุบลราชธานี คุณบอลไม่เคยย้ายถิ่นฐานไปที่ใด หลังจากเรียนจบในระดับปริญญาตรีก็ทำงานที่จังหวัดอุบลราชธานีมาโดยตลอด และเปิดธุรกิจร้านอาหารอยู่ที่นี้ อุตสาหกรรมทางเพศ เขานิยามตัวเองว่าเป็นผู้ชายทั่วไปที่คบกับผู้หญิง และเพศสภาพตนเองไม่ได้สิ้นไหล

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: ปัจจุบันคุณบอลดื่มประมาณ 2-3 วันต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่จะดื่มเป็นเบียร์และเหล้า โดยจะดื่มเบียร์ที่บ้านร่วมกับคนในครอบครัว หากออกไปสังสรรค์กับเพื่อนที่ร้านอาหาร/ร้านเหล้าจะดื่มเหล้าเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเบียร์คราฟนั้นดื่มบ้างแต่ไม่บ่อย เพราะราคาค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังเคยลองสุราท้องถิ่นมาบ้าง ส่วนตัวคิดว่าดีกรีค่อนข้างแรงและไม่ชอบ

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: เคยเห็นการเสนอนโยบายเรื่องสุราก้าวหน้า แต่โดยส่วนตัวไม่เคยออกไปขับเคลื่อนทั้งในเชิงพื้นที่และในโลกออนไลน์ รวมไปถึงไม่เคยแชร์หรือลงชื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวดังกล่าวเลย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 17 คุณมล อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาและปัจจุบันอาศัยอยู่ที่จังหวัดระยอง ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่งในจังหวัดดังกล่าว ในตำแหน่งผู้จัดการ อุตสาหกรรมทางเพศ เธอนิยามตนเองว่าเป็นผู้หญิงที่ชอบผู้หญิง และคบหากับผู้หญิงมาโดยตลอด

การตี้มและแบบแผนการตี้ม: คุณมลเริ่มตี้มเครื่องตี้มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 15 ปี เนื่องจากที่บ้านทำร้านอาหารและคนในครอบครัวเองก็ตั้งวงตี้มเป็นประจำเกือบทุกวัน ในตอนนั้นเธอชื่นชอบการนั่งอยู่ในวงเหล้าของผู้ใหญ่ในครอบครัว ประสบการณ์นั้นทำให้เธอรู้สึกสนุกสนานและชอบฟังในเรื่องที่ผู้ใหญ่เล่าขานกันในวง คุณมลคิดว่าวงเหล้าของที่บ้านนั้นเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรื่องราวต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้ไปพบเจอมาก ปัจจุบันเธอตี้มประมาณ 5 วันต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 20 วันต่อเดือน ส่วนใหญ่จะตี้มเป็นเหล่าผสมโซดา และตี้มไวน์ แต่ก็จะมีตี้มเบียร์เป็นบางโอกาส ร้านที่ชอบไปนั่งตี้มจะเลือกเป็นร้านนั่งฟังเพลงชีว ๆ เบา ๆ เนื่องจากพอเริ่มมีอายุมากขึ้นก็จะไม่ชอบไปผับหรือร้านที่เสียงดัง การตี้มจะมีนัดไปตี้มกับเพื่อนบ้าง และหากวันไหนอยากตี้มเองก็จะตี้มที่บ้านบ้าง นอกจากนี้ยังตี้มกับลูกค้าเพื่อคุยงานด้วย

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตี้มแอลกอฮอล์: คุณมลมีความต้องการให้มีการสนับสนุนในการผลิตเครื่องตี้มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงเครื่องตี้มที่หลากหลายได้มากกว่านี้ แต่ไม่ได้เคลื่อนไหวอย่างจริงจังในทุก ๆ ช่องทาง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 18 คุณอ้อม อายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับ ปวส. และเคยเรียนในระดับปริญญาตรีแต่เรียนไม่จบ ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดฉะเชิงเทรา แต่เมื่อเรียนระดับ ปวส. ก็ย้ายไปอยู่ที่กรุงเทพมหานครและทำงานอยู่ที่นั่นจนปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันคุณอ้อมเป็นนักแปลอิสระ และรับดูแลศิลปินต่างชาติเมื่อมีผู้ติดต่อมา อุตสาหกรรมทางเพศของเธอคือ เพศสภาพหญิง

การตี้มและแบบแผนการตี้ม: คุณอ้อมเล่าว่าตอนที่อยู่กรุงเทพฯ มักจะตี้มทุกวัน บางครั้งจะตี้มไปทำงานแปลของตนเองไปด้วย แต่โดยปกติจะไปตี้มกันที่บ้านเพื่อน และตี้มเครื่องตี้มผสมแอลกอฮอล์จำนวนมาก จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ตี้มที่บ้านเพื่อนจะเป็นการปลอดภัยภายหลังจากเลิกตี้มมากกว่า ลดโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุเมื่อต้องเดินทางกลับ และเมื่อต้องดูแลศิลปินต่างชาติก็จะมีตี้มเป็นเพื่อนศิลปินบ้างหากศิลปินขอร้อง โดยปกติแล้ว คุณอ้อมมักจะตี้มเหล้า วิสกี้ บรั่นดี ผสมน้ำหรือโซดา และมีบางโอกาสที่ตี้มเพรียว เธอไม่ชอบเครื่องตี้มที่มีรสชาติหวาน เพราะจะทำให้เมาเร็ว ตี้มเบียร์บ้างเป็นบางโอกาส เช่น เมื่อต้องทำงานแปลที่บ้านคนเดียว เป็นต้น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ในประเด็นการเคลื่อนไหว คุณอ้อมบอกเพียงแต่ว่าตนเองไม่ได้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวใดที่เกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว แต่ชื่นชอบกราฟเปียร์ และเคยเปิดร้านเหล้า โดยในร้านเหล้าของเธอนั้นจำหน่ายกราฟเปียร์ด้วย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของเธอคือนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม คุณอ้อมยังคงแนวคิดเรื่องการลดอันตรายจากการดื่มมาใช้กับร้านเหล้าของตนเอง ด้วยการทำให้ hostel จำนวนหนึ่งห้อง 4 เตียงไว้สำหรับลูกค้าที่ดื่มและเมาจนไม่สามารถเดินทางกลับได้ เพื่อลดอันตรายจากการขับรถกลับหลังเลิกดื่ม

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19 คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจบปริญญาตรีแล้วจึงเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา อัตลักษณ์ทางเพศของคุณเอ็กซ์คือผู้หญิงชอบผู้หญิง ซึ่งเธอนิยามตนเองว่าเป็นเลสเบี้ยน เพราะรู้ว่าตัวเองชอบผู้หญิงมาตั้งแต่จำความได้

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: ปัจจุบันคุณเอ็กซ์ดื่ม 5 วันต่อสัปดาห์ ดื่มหนักและเมาประมาณ 2 ใน 5 วัน ซึ่งการดื่มส่วนใหญ่จะเป็นการสังสรรค์กับเพื่อนและเพื่อนร่วมงาน เครื่องดื่มที่ดื่มปกติคือเปียร์ แต่ใจจริงแล้วตนเองชอบเปียร์คราฟมากกว่า เพราะรสชาติของเปียร์คราฟดีกว่ามาก คุณเอ็กซ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเนื่องจากเปียร์คราฟมีพวกฮ็ออบ บิท และมอลล์ ที่ชัดเจนกว่า และหากต้องการดื่มเปียร์คราฟที่รสชาติดีต้องไปที่ร้านเปียร์คราฟเท่านั้น และหากร้านไหนมีดนตรีสดก็จะยิ่งเพิ่มอรรถรสในการดื่มเพิ่มขึ้นไปอีก

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: โดยส่วนตัวคุณเอ็กซ์สนับสนุนเรื่องสุราก้าวหน้า เพราะตนเองมองว่าประเทศไทยมีวัตถุดิบที่ดีมากมายที่สามารถผลิตเปียร์คราฟดี ๆ รสชาติดีที่ตนเองชอบได้มากมาย อีกทั้งเป็นการสนับสนุนกลุ่มผู้ค้ารายย่อยในเชิงเศรษฐกิจด้วย คุณเอ็กซ์จึงสนับสนุนนโยบายดังกล่าวในช่องทางออนไลน์ อันได้แก่ การลงชื่อเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าวเป็นหลัก และเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องบ้างเมื่อมีโอกาส

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 20 คุณกี อายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดจันทบุรี หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาก็เข้ามาเรียนต่อที่กรุงเทพมหานคร และทำงานเป็นนักศึกษาในโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครมาโดยตลอด โดยปกติแล้วคุณกีจะเป็นคนสนุกสนานและนัดเจอกับเพื่อนเป็นประจำทุก ๆ สดสัปดาห์ อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพหญิง

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณก็จะดื่มเวลาที่นัดเจอหรือนัดพูดคุยกับเพื่อนในช่วงวันหยุด เดือนละประมาณ 2 – 3 ครั้ง ชอบออกไปดื่มที่ร้านเหล้ามากกว่า และไม่ชอบดื่มในที่ที่มีเสียงดนตรีดัง ๆ มักจะเปลี่ยนเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปเรื่อย ๆ แล้วแต่โอกาส ไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นประจำ คุณก็สัมผัสเพิ่มเติมว่า เธอตั้งใจจะทำให้การดื่มของเธอไม่กระทบกับงานที่เธอทำประจำ จึงเลือกที่จะดื่มในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ คือ วันศุกร์และวันเสาร์ อีกทั้งตนเองก็เป็นนักศึกษาศึกษาที่ทำงานในสายงานสุขภาพ การดื่มของเธอจึงไม่เป็นการดื่มที่ทำให้เกิดโทษ แต่จะดื่มโดยควบคุมปริมาณเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: สำหรับเรื่องการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คุณก็ยังเป็นผู้ที่สนใจในนโยบาย โดยเฉพาะนโยบายสุราก้าวหน้า และกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าว แต่ด้วยตนเองเป็นคนที่ไม่ชอบกราฟเปียร์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เลยทำให้ติดตามเพจสุราก้าวหน้าเพื่อติดตามข่าวสารและหาความรู้ทำความเข้าใจนโยบายดังกล่าวไปในตัวด้วย นอกจากนี้คุณก็ยังสนับสนุนโดยการช่วยลงชื่อเกี่ยวกับการผลักดันนโยบายดังกล่าว แต่จำไม่ได้ว่าตนเองลงชื่อไปในเพจไหน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 21 คุณโอ๊ต อายุ 34 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณโอ๊ตเกิดและเติบโตที่กรุงเทพมหานคร ภายหลังจากที่เรียนปริญญาตรีจบแล้ว ได้ไปเรียนภาษาที่ประเทศออสเตรเลียเป็นระยะเวลา 6 เดือน ปัจจุบันเป็นพนักงานที่ดูแลเรื่องการตลาดในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง งานอดิเรกหลัก ๆ ของคุณโอ๊ตคือการส่องพระ หรือไปนั่งพูดคุยกับเพื่อนที่เป็นเซียนพระหลังเลิกงาน บางครั้งก็จะออกกำลังกายบ้างในช่วงวันหยุด เขาเป็นคนไม่ค่อยมีเพื่อนมากนัก และมักจะใช้เวลากับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: แม้ว่าการเริ่มดื่มครั้งแรกของคุณโอ๊ตจะเกิดขึ้นเร็วมาก ๆ คือ ตอนประถมศึกษาปีที่ 4 และดื่มบ่อยครั้งกับกลุ่มเพื่อนในช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัย ซึ่งการดื่มในช่วงแรก ๆ นั้น เป็นการดื่มเพื่อให้ตนเองได้สัมผัสถึงความเป็นผู้ใหญ่ แต่เมื่อเริ่มทำงานได้สักระยะ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคุณโอ๊ตก็ลดลง จนปัจจุบันดื่มเพียง 1 – 2 ครั้งต่อเดือนเท่านั้น หรือบางเดือนก็ไม่ดื่มเลย การดื่มส่วนใหญ่ของคุณโอ๊ตจะเป็นการดื่มในบ้าน ซึ่งที่บ้านของเขาชื่นชอบการเชียร์ฟุตบอลเป็นพิเศษ หากวันไหนมีการแข่งขันฟุตบอลหรือวันสำคัญของครอบครัว ก็จะมีการดื่มเปียร์ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม คุณโอ๊ตก็มีการออกไปดื่มที่ร้านอาหารกับเพื่อนร่วมงานบ้างเป็นครั้งคราว

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณโอ๊ตยอมรับว่าตนเองไม่ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เลย แต่โดยส่วนตัวแล้วคิดว่านโยบายที่

เกี่ยวกับความหลากหลายของสุราเป็นเรื่องที่ดี และชื่นชอบการดื่มคราฟเบียร์เป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว รวมถึงเคยเห็นและได้ลองชิมคราฟเบียร์จากนานาชาติ ก็คิดว่าเป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 22 คุณวูฟ อายุ 25 ปี จบการศึกษาปริญญาตรีคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่ง และกำลังศึกษาต่อปริญญาโท เคยทำงานเป็น freelance ตำแหน่ง content creator ให้กับสำนักข่าวฝ่ายซ้ายที่หนึ่ง เธอมีภูมิลำเนา เกิด โต และเรียนอยู่ที่กรุงเทพมหานคร จนเมื่อสอบเข้าเรียนระดับปริญญาโทจึงได้ย้ายไปเรียนในมหาวิทยาลัยในภาคเหนือแห่งหนึ่ง ประมาณ 2 ปี และกลับมาทำวิทยานิพนธ์ต่อที่บ้านที่กรุงเทพมหานคร ในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศนั้น คุณวูฟบอกว่าเธอเป็น Non-binary และเธอรู้อาตนาเองมีเพศภาวะดังกล่าวตั้งแต่วัยยังเป็นเด็ก

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณวูฟเริ่มทดลองดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุประมาณ 11 ปี โดยมีพ่อคอยให้คำแนะนำและเป็นคนที่ชักชวนให้เธอทดลองดื่ม เธอเล่าว่าเนื่องจากพ่อของเธอนั้นเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ หลายที่ ทำให้ประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เธอได้รับจากพ่อ เป็นประสบการณ์ที่หลากหลายและแปลกใหม่ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ ผ่านการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในแต่ละพื้นที่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคุณวูฟแพ้เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทำให้การดื่มของเธอในปัจจุบันมีเพียง 1 – 2 ครั้ง/เดือน และดื่มเพียง 1 portion เท่านั้น เธอมองการดื่มของเธอเป็นแบบ mindful/meaningful drinking นอกจากนี้เธอยังสนุกสนานกับการนำผลไม้มาทำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง เช่น ไวน์ และเหล้าบ๊วย อีกด้วย

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณวูฟไม่ได้เปิดเผยว่าตนเองสนับสนุนหรือเคลื่อนไหวนโยบายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อย่างไร แต่เธอจะออกมาเรียกร้องและเคลื่อนไหวในประเด็นทางสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะในรูปแบบการชุมนุม การเผชิญหน้าโดยตรง และการสนับสนุนอย่างเปิดเผย และตนเองก็มีความคิดเรื่องการสนับสนุนเรื่องความหลากหลายของสุราอยู่เดิมแล้ว ซึ่งการออกมาเรียกร้องและเคลื่อนไหวในประเด็นสังคมต่าง ๆ รวมไปถึงเรื่องความหลากหลายของสุราของคุณวูฟนั้น มาจากแนวคิดเรื่องโครงสร้างทางสังคมที่บิดเบี้ยวและไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือกฎหมายต่าง ๆ รวมถึงนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุราที่มีในปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 23 คุณโจ อายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดเพชรบุรี ภายหลังมาศึกษาอยู่ที่จังหวัดนครปฐม และทำงานอยู่ที่จังหวัดดังกล่าวเป็นต้นมา แต่ก็ยังเดินทางกลับที่จังหวัดเพชรบุรีอยู่บ้าง อุตลักษณ์ทางเพศ คุณโจระบุว่าตนเองนั้นเป็นผู้ชาย ที่มีความเป็นผู้หญิงอยู่ในตัวด้วย ซึ่งตัวเขาเองนั้นก็เป็นคนที่ชอบแต่งตัว ทาเล็บ ไว้ผมยาวและชอบทำสีผมเป็นประจำ

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: สำหรับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้น คุณโจนิยามตัวเองว่าเป็นคนที่ดื่มหนัก เวลากกลางคืนเขามักออกไปเที่ยวกับเพื่อนซึ่งส่วนใหญ่จะออกไปดื่มที่ร้านในคืนวันศุกร์ เสาร์ หรือวันอาทิตย์ด้วย โดยเลือกวันที่ไม่มีธุระในเช้าวันถัดไป ซึ่งการออกไปดื่มดังกล่าวจะเฉลี่ยประมาณ 3 – 4 วันต่อสัปดาห์ นอกจากออกไปดื่มกับกลุ่มเพื่อนแล้ว ในบางวันหลังเลิกงานก็จะดื่มเองคนเดียวที่บ้านบ้าง โดยปกติแล้วเครื่องดื่มที่ดื่มเป็นประจำคือ เบียร์ และบางครั้งก็จะดื่มเหล้าบ้าง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณโจเล่าว่าตนเองยังไม่ได้ออกมาเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวเท่าใดนัก กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาหาข้อมูล โดยส่วนใหญ่แล้วข้อมูลที่ได้มาก็จะมาจากเพจต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม คุณโจเห็นด้วยกับนโยบายสุราก้าวหน้า เพราะจะส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับธุรกิจสุรารขนาดเล็กด้วย และได้ร่วมลงชื่อเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าวเป็นครั้งคราวบน social media

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 24 คุณมัน อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภูมิลำเนาเป็นคนนครสวรรค์ แต่เคยเข้ามาเรียนระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และกลับไปทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อถามถึงอัตลักษณ์ทางเพศ คุณมันของไม่ระบุว่าตนเองมีอัตลักษณ์ทางเพศเป็นอย่างไร

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: มักจะดื่มประมาณ 1 – 2 ครั้งต่อเดือน คุณมันเล่าว่าในวิชาชีพไม่ได้ใช้เวลาพักเหมือนคนอื่นเขา ทำงานเป็นกะเพราะฉะนั้นวันหยุดก็ไม่ใช่เป็นวันนักชดถุกษ์หรือวันเสาร์อาทิตย์ แต่ถ้าวันหยุดก็อยากออกไปสังสรรค์กับเพื่อนบ้าง การดื่มของคุณมันจะไม่ใช่การดื่มเพราะว่าอยากดื่มหรือดื่มเพราะชอบดื่ม แต่สำหรับคุณมันจะไปดื่มเพราะจะได้นัดเจอ พบปะพูดคุยกับเพื่อน นอกจากนี้คุณมันยังเล่าว่าการสนทนาในวงเหล้ามีความสุขที่จะพูดคุยกันมากกว่าการสนทนาปกติ และทำให้สนิทกับเพื่อนใหม่ๆ มากยิ่งขึ้น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: เธอเคยไปร่วมชุมนุมในประเด็นสุราก้าวหน้าครั้งหนึ่ง เป็นการชุมนุมที่จัดขึ้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และในครั้งนั้นเธอได้ร่วมลงชื่อเพื่อสนับสนุนนโยบายสุราก้าวหน้าด้วย อย่างไรก็ตามเธอเองก็ยอมรับว่า ความรู้ในเรื่องดังกล่าวยังมีไม่มากนัก จึงต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สนับสนุนนโยบายดังกล่าวได้จริงจังมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 25 คุณแซม อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณแซมเกิดและเติบโตที่กรุงเทพมหานคร และไม่ได้ย้ายไปเรียนหรือทำงานอยู่ที่จังหวัดอื่นเลย ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงาน IT ที่บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร กิจกรรมประจำวันของเขาส่วนใหญ่จะมีรูปแบบที่เหมือนเดิม คือ ออกไปทำงาน หลังเลิกงานจะหาเวลาออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณแซมนิยามตนเองว่า ไม่ใช่คนที่ติดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือเป็นตัวตั้งตัวตีที่จะชวนเพื่อนออกไปนั้ดื่ม ส่วนมากจะเป็นเพื่อนมากกว่าที่นัดเขาออกไปร้านเหล้า ด้วยความที่เขาเป็นคนค่อนข้างเกรงใจเพื่อนจึงไม่เคยปฏิเสธที่จะออกไปดื่ม ซึ่งการดื่มนั้นคุณแซมมองว่าเป็นเสมือนการที่ทำให้คุณแซมเข้าสังคมได้ง่ายขึ้น เนื่องจากทำให้สามารถพูดคุยอย่างใกล้ชิดมากขึ้น หรือว่าจะทำให้รู้จักสนิทสนมกันเร็วมากขึ้น รวมไปถึงทำให้กล้าแสดงออก อย่งไรก็ตาม การดื่มของคุณแซมนั้นถือว่าน้อยมาก กล่าวคือ จะออกไปดื่มนั้ที่ร้านเหล้าเดือนละครั้ง อย่างมากที่สุดคือสองครั้งต่อเดือน หรือบางเดือนไม่ได้ออกไปดื่มนั้เลย

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณแซมไม่ได้ออกมาเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าว เขาเล่าว่าตนเองติดตามนโยบายและการนำเสนอรายละเอียด แต่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมแต่อย่างใด แต่มีความสนใจและเห็นว่าจะเป็นประโยชน์มากกว่าโทษหากมีนโยบายดังกล่าว โดยเขาบอกว่า เป็นความรู้สึกที่เรียกว่า “อยู่ห่าง ๆ อย่างห่าง ๆ” มากกว่า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 26 คุณพอล อายุ 24 ปี ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดอุบลราชธานี แต่ในช่วงที่เรียนแพทย์ได้ย้ายเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นกลับมาเป็นแพทย์ intern ใช้ทุนอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่จังหวัดมุกดาหาร อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: โดยปกติคุณพอลไม่ใช่คนที่ชอบดื่มนั้ก เดิมคุณพอลมักออกไปดื่มนั้ตามร้านนั่งชิวเพื่อไปนั่งผ่นคลาย ลืมนั้เรื่องเรียนเพราะเรียนหนักมาก ชอบสถานที่ที่ได้ฟังเพลง ได้คุยกับเพื่อน ได้คุยเรื่องอื่น บ้างไม่ใช่เรื่องเรียน การดื่มนั้ของคุณพอลจะอยู่ที่ประมาณ 1 ครั้งต่อเดือน และจะออกไปดื่มนั้ที่ร้านอาหารเพื่อผ่นคลาย ฟังเพลง และพูดคุยกับเพื่อน เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ดื่มนั้เป็นประจำคือ เบียร์

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณพอลติดตามเพจบ้างเป็นบางครั้ง แต่ไม่ได้แสดงออกถึงการสนับสนุนอย่างชัดเจน มีการกดถูกใจเนื้อหาบ้าง แต่ไม่เคยลงชื่อสนับสนุนนโยบายอะไร แต่คิดว่าการส่งเสริมให้เกิดการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายเป็นเรื่องที่จะเกิดประโยชน์กับทั้งกลุ่ม

ผู้บริโภครวมและกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งคุณพลเองก็ได้เล่าเพิ่มเติมในฐานะแพทย์ด้วยว่า มุมมองที่มีต่อการดื่ม เป็นสิทธิของบุคคล แต่การดื่มที่ดื่มนั้นไม่ควรดื่มในปริมาณที่มากเกินไป จนไปก่อให้เกิดความวุ่นวายกับผู้อื่น ต้องรู้ว่าตนเองมีข้อจำกัดในการดื่มเท่าไร สำหรับผู้ป่วยที่มีสาเหตุการเจ็บป่วยจากการดื่มสุรา ก็ไม่ได้มองว่าเป็นภาระ แต่มองว่าเป็นการเจ็บป่วยอย่างหนึ่งเหมือน ๆ กับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ทั่ว ๆ ไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 27 คุณแพท อายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณแพทเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด และใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงเทพมหานครตลอด ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานฝ่าย IT ที่บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร ชีวิตโดยทั่วไปของคุณแพทจะวนเวียนอยู่กับการทำงาน และกลับบ้าน เพราะที่บ้านเลี้ยงสุนัขจึงต้องคอยดูแลสุนัขที่บ้าน บางครั้งเมื่อมีเวลาส่วนตัวจะออกไปออกกำลังกายบ้าง หรือนั่งเล่นเกมกับเพื่อนบ้างในวันหยุด อุตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณแพทเป็นคนที่ชอบข้างที่จะอยู่ในกฎระเบียบมากโดยเล่าว่าตนเริ่มเข้าร้านเหล้าช่วงอายุ 20 ตอนอายุ 19 จะซื้อมาดื่มที่บ้านไม่เคยเข้าร้านเหล้าก่อนที่อายุยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ จะไม่ยอมทำอะไรที่มันผิดกฎหมาย ส่วนเรื่องการดื่มคุณแพทไม่ค่อยชอบดื่มแต่จะใช้การดื่มเข้าสังคมเท่านั้น โดยจะดื่มประมาณ 1 – 2 ครั้งต่อเดือน

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณแพทมองเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในเรื่องของอันตรายที่จะเกิดขึ้นเมื่อดื่มมากกว่า และมองว่านโยบายหรือกฎหมายที่ออกมาเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แทนนโยบายหรือข้อบังคับนั้นเหมาะสมแล้ว เนื่องจากว่าทุก ๆ นโยบายและข้อบังคับเป็นการส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยต่าง ๆ กับประชาชน เช่น เรื่องการโฆษณา เขาก็มองว่าเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการสื่อสารกับเด็กที่ยังต้องได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่อยู่ หรือเรื่องกำหนดเวลาการซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็มองว่าเป็นการควบคุมไม่ให้ประชาชนดื่มในช่วงเวลาที่เป็นการทำงาน เป็นต้น แนวคิดนี้ส่งผลต่อการมองเรื่องนโยบายสุราก้าวหน้า ว่าด้วยเห็นว่าเหมาะสมในเชิงการส่งเสริมเศรษฐกิจ แต่ในความคิดตนเองนั้นก็ไม่ได้อยากให้ประชาชนเข้าถึงสุราได้ง่ายเกินไปอีกด้วย ดังนั้น คุณแพทจึงไม่ได้แสดงออกหรือสนับสนุนนโยบายดังกล่าวอย่างชัดเจน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 28 คุณนุกเกอร์ อายุ 33 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณนุกเกอร์เกิดและเติบโตที่ กรุงเทพมหานคร เคยย้ายไปอยู่ที่จังหวัดปทุมธานีช่วงหนึ่งตอนที่เรียนมหาวิทยาลัย ปัจจุบันคุณนุกเกอร์เป็น

พนักงานในบริษัทเอกชนที่บริการศูนย์บริการรถยนต์ แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: ชีวิตประจำวันของคุณนุกเกอร์มันจะมีไม่มากนัก ได้แก่ ตื่นเช้าดื่มกาแฟ และขับรถไปทำงาน หลังเลิกงานอาจจะมินด์ดื่มกับเพื่อน ๆ บ้าง การนัดรับประทานอาหารก็จะมีเครื่องดื่มในทุกครั้งที่มีโอกาส โดยเฉลี่ยแล้วจะดื่มประมาณ 2 – 3 ครั้งต่อเดือน โดยส่วนใหญ่แล้วเขาจะชอบไปร้านที่มีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย เช่น คราฟเบียร์ ซึ่งคุณนุกเกอร์เล่าว่าที่เลือกร้านเหล่านี้เพราะมีตัวเลือกสำหรับดื่มเยอะ มีรสชาติที่ไม่จำเจ

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ด้วยความเป็นคนที่ชื่นชอบการดื่ม และชื่นชอบรสชาติที่หลากหลายของสุรา ทำให้คุณนุกเกอร์เริ่มสนใจและติดตามนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคการเมืองหนึ่ง และเห็นว่าจะทำให้เกิดประโยชน์กับคนที่ชอบดื่มอย่างตนเอง และเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในวงกว้างของประเทศไทย ตนเองก็รู้สึกอย่างสนับสนุนในนโยบายนี้ได้เป็นนโยบายระดับประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคุณนุกเกอร์จะชื่นชอบนโยบายดังกล่าว แต่เขาก็ไม่ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างจริงจัง มีเพียงการติดตามเพจ กดถูกใจ โพสต์บ้าง หรือแชร์เนื้อหาที่ตนเองสนใจบ้างเท่านั้น แต่ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองเลยสักครั้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 29 คุณเดช อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณเดชเกิดและเติบโตที่จังหวัดเพชรบุรี หลังจากเรียนจบ ปวส. ก็ได้เข้ามาศึกษาระดับปริญญาตรีต่อที่กรุงเทพมหานคร และหลังจากนั้นได้กลับไปเป็นครูสายอาชีพอยู่ที่โรงเรียนที่บ้านเกิด โดยปกติคุณเดชมักจะชอบออกกำลังกาย อัตลักษณ์ทางเพศ คือ เพศสภาพชาย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: ในเรื่องการดื่มคุณเดชมักจะดื่มที่บ้านซึ่งมีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แช่ไว้ติดตู้เย็นตลอด และออกไปสังสรรค์นอกบ้านบ้างขึ้นอยู่กับบางโอกาสที่จะมีคนชวนออกไป เวลาที่คุณเดชออกไปดื่มนอกบ้านก็มักจะชวนแฟนไปเป็นเพื่อนและให้แฟนขับรถกลับเสมอ เนื่องจากคุณเดชเล่าว่าตนนั้นไม่สามารถควบคุมปริมาณการดื่มของตัวเองไม่ได้และมักจะเมากลับบ้านทุกครั้ง ดังนั้นเพื่อไปให้มีผลกระทบต่อคนอื่นคุณเดชจึงเลือกที่จะเลี่ยงการดื่มแล้วขับ โดยปกติแล้วคุณเดชจะดื่มทุกวัน

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณเดชเป็นคนที่ไม่ได้สนใจเรื่องของการเมืองมากนักแต่ก็มีติดตามข่าวบ้าง การที่คุณเดชมาสนใจเรื่องของสุราก้าวหน้าเนื่องจากในอดีตคุณเดชเคยอยากทำคราฟเบียร์จำหน่ายกับเพื่อนจึงได้เริ่มมาศึกษาข้อมูลและได้เห็นถึงความไม่ปกติของกฎหมายจากนั้นจึงเริ่มสนใจและอยากผลักดันสุราก้าวหน้า แต่ยังไม่ได้ออกมาชุมนุมทางการเมืองแต่อย่างใด และเห็นว่าการออกมาชุมนุมทาง

การเมืองนั้นอาจจะทำให้เกิดความเดือนร้อนให้กับประชาชนคนอื่น ๆ ได้ จึงเลือกที่จะใช้ช่องทาง social media ในการสนับสนุนประเด็นดังกล่าวมากกว่า

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 30 คุณเดือน อายุ 25 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณเดือนเกิดและเติบโตที่จังหวัดนครสวรรค์ ช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัยได้ย้ายมาที่จังหวัดนครปฐม จนจบปริญญาตรีได้กลับไปทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพที่จังหวัดบ้านเกิดเหมือนเดิม อุตสาหกรรมทางเพศ คือ เพศสภาพหญิง

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: โดยปกติคุณเดือนจะดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ประมาณ 4 – 6 ครั้งต่อเดือน มักจะออกไปดื่มนอกบ้านเพื่อสังสรรค์เพื่อน หรือเพื่อพูดคุยปรับทุกข์กัน โดยปกติจะดื่มเหล้าเป็นหลัก แต่จะมีดื่มเบียร์หรือคราฟเบียร์บ้างเป็นบางโอกาส สำหรับคุณเดือนการที่ได้ดื่มมันไม่ใช่เพียงแค่การดื่มเพื่อมีเม้าหรือสังสรรค์เท่านั้น แต่การดื่มของเธอเปรียบเสมือนการได้เสพศิลปะที่ก่อให้เกิดความประทับใจหลังจากที่ได้ลองดื่มอีกด้วย ทำให้การดื่มในแต่ละครั้งของคุณเดือนจะไม่ดื่มจนเมาเลย เพียงให้รู้สึกกรึ่ม ๆ มีเม้า ๆ เท่านั้น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์: คุณเดือนเป็นคนที่มีความสนใจเรื่องการเมืองและเป็นคนชอบตั้งคำถามกับสิ่งต่างๆ มาตั้งแต่เด็ก ปกติในช่วงวันหยุดคุณเดือนมักขับรถจักรยานยนต์ไปเที่ยวต่างจังหวัดหรือตามเทศกาลดนตรีกับเพื่อน จึงทำให้คุณเดือนมีโอกาสได้ลองชิมสุรากลั่นหน้าของแต่ละพื้นที่ที่คุณเดือนไป ซึ่งไปสอดคล้องกับความชื่นชอบเรื่องการดื่มของตนเองอยู่แล้ว เลยอยากสนับสนุนนโยบายดังกล่าวอย่างไรก็ตาม คุณเดือนเข้าร่วมการประชุมทางการเมืองเพียงครั้งเดียว และหลังจากนั้นได้ติดตามและสนับสนุนทางช่องทาง social media แทน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 31 คุณพลอย อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาและที่อยู่ปัจจุบันคือจังหวัดระยอง เคยสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแต่เรียนไม่จบระดับปริญญาตรี ปัจจุบันคุณพลอยทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านอาหารในจังหวัดบ้านเกิด อุตสาหกรรมทางเพศเป็นชายรักชายที่ออกสาว

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: คุณพลอยเริ่มดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเริ่มจากการดื่มสไปด คนในครอบครัวก็ดื่มเป็นประจำโดยเทาะคุณพ่อ ปัจจุบันคุณพลอยระบุว่าตนเองดื่มประมาณ 5 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่จะดื่มเป็นเบียร์ยี่ห้อดองยี่ห้อหนึ่ง ซึ่งการดื่มของคุณพลอยนั้นเนื่องจากเป็นพนักงานเสิร์ฟทำให้มีทั้งลูกค้าในร้านอาหารยื่นให้ดื่มและสั่งดื่มเองด้วย นอกจากดื่มในเวลางานแล้วยังมีออกไปสังสรรค์กับเพื่อนที่ทำงานและเพื่อนบ้านด้วย โดยการดื่มนอกเหนือจากเวลางาน

มักจะไปดื่มที่บ้านเพื่อน การดื่มแต่ละครั้งจะค่อนข้างหนักถึงขั้นที่คุณพลอยเรียกว่า “เมา” สิ่งหนึ่งที่คุณพลอยไม่ชอบคือการทะเลาะวิวาทหลังดื่ม จึงทำให้คุณพลอยหลีกเลี่ยงและหลบไปให้ไกลเมื่อมีเรื่องเกิดขึ้น

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: คุณพลอยไม่สนใจเรื่องกฎหมาย นโยบาย หรือข้อห้ามที่ออกมาจากภาครัฐใด ๆ เธอมองว่าการใช้ชีวิตของเธอทุกวันนี้ให้ผ่านไปแต่ละวันและมีความสุขก็ถือว่าเป็นเรื่องที่เราทำได้และยินดีแล้ว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 32 คุณนุ้ย อายุ 23 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท ภูมิลำเนาเดิมของคุณนุ้ยคือจังหวัดสมุทรสาคร ในช่วงที่เรียนปริญญาตรีนั้นได้ไปศึกษาที่จังหวัดนครสวรรค์ และกลับมาทำงานเป็นนักศึกษาคืออยู่ที่โรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร คุณนุ้ยเป็นสายปาร์ตี้ตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย เป็นคนคุยสนุก มีเพื่อนเยอะ อัตลักษณ์ทางเพศ คุณนุ้ยนิยามตนเองว่าเป็นผู้หญิงค่อนข้างกะเทย

การดื่มและแบบแผนการดื่ม: จากที่คุณนุ้ยเป็นคนสนุกสนานและเพื่อนเยอะ ปกติเวลาเพื่อนแวมมาหาคุณนุ้ยก็มักจะนัดเจอกันที่ร้านเหล้า หากเป็นวันธรรมดาที่ต้องทำงานคุณนุ้ยจะไปนั่งดื่มในระดับที่พอประมาณ เน้นพูดคุยและฟังดนตรี แต่หากไปดื่มในช่วงวันหยุดพักผ่อนคุณนุ้ยจะดื่มในปริมาณที่มากขึ้น หรือกลับดึกโดยคุณนุ้ยให้เหตุผลว่าในวันถัดไปเราสามารถพักผ่อนได้เต็มที่ คนภายนอกมักคิดว่าคุณนุ้ยเป็นคนติดเหล้า สมัยเรียนคุณนุ้ยเคยโดนเพื่อนในคณะว่ากล่าวเรื่องที่เราไปเที่ยวร้านเหล้า และหากเธอสอบผ่านหรือได้คะแนนดีเพื่อนก็มักจะแสดงท่าทีไม่ดีต่อเธอ จึงทำให้ปัจจุบันเวลาคุณนุ้ยออกไปดื่ม คุณนุ้ยจะไม่กล้าโพสต์ลง Social Media ของเธอหรือไม่ก็ลงใน Close friend เท่านั้น เพื่อความสบายใจของเธอเอง โดยปกติแล้วคุณนุ้ยจะดื่มประมาณ 8 ครั้งต่อเดือน และมักจะดื่มเครื่องดื่มหลากหลาย ได้แก่ เบียร์ เหล้า และโซจู

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: เนื่องจากโดยส่วนตัวแล้ว คุณนุ้ยเป็นคนที่ชอบชอบการดื่มเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงมีการติดตามข่าวสารเรื่องการทำเบียร์โดยกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยจากเพจประชาชนเบียร์อยู่เดิม ซึ่งคุณนุ้ยสนับสนุนให้เกิดความหลากหลายในเรื่องสุรา อย่างไรก็ตาม ตัวคุณนุ้ยเองไม่เคยออกไปร่วมชุมนุมทางการเมืองแต่อย่างใด แต่จะแชร์และติดตามข่าวสารจากช่องทาง social media แทน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 33 คุณเนย อายุ 28 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและกำลังศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหาร ศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันเป็นนักแสดงและ

นางแบบ และพักอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร อัตลักษณ์ทางเพศ เธอนิยามตัวเองว่าเป็นผู้หญิงที่สามารถคบได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย หรือ bisexual

การตีและแบบแผนการตี: ในช่วงที่เรียนมหาวิทยาลัยเธอตีหนักมาก แต่มาหยุดตีช่วงที่ป่วยประมาณ 2 ปี ปัจจุบันกลับมาตีอีกโดยเฉลี่ย 2-3 วันต่อสัปดาห์ มักจะตีที่ห้องพักคนเดียวเวลาที่เหนื่อยจากการทำงานหรือต้องการผ่อนคลาย เครื่องตีแอลกอฮอล์ที่ชอบตี คือเปียร์ โดยตีประมาณ 1 กระป๋องต่อครั้ง หรืออาจจะตีเหล่าบ๊วยเป็นบางครั้ง นอกจากนี้ยังตีเมื่อไปสังสรรค์กับเพื่อนบ้างตามร้านอาหารหรือร้านนั่งตี ซึ่งแบบแผนการตีของเธอกับเพื่อนในแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน ได้แก่ หากเป็นเพื่อนในวงกาจะตีมาก่อนข้างหนัก ส่วนเพื่อนนอกวงการ และกลุ่มแฟนคลับที่สนิทจะไม่ค่อยตีหนัก อย่างไรก็ตาม เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เธอชอบตีคือเหล้าสี โดยชอบตีแบบเพียวและผสมโซดาน้ำบ้าง

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีแอลกอฮอล์: มีส่วนร่วมในการโหวตเมื่อมีการขอความร่วมมือในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ แต่ไม่สามารถแชร์หรือเปิดเผยความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวในที่สาธารณะได้ นอกจากนี้คุณเคยเข้าร่วมการขับเคลื่อนด้านการเมืองบ้าง ทั้งทางโซเชียลและไปรวมมือต่าง ๆ แต่ผู้ใหญ่ต้นสังกัดเตือนจึงต้องหยุดการเคลื่อนไหวดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 34 คุณนก อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภูมิลำเนาและปัจจุบันอาศัยอยู่ที่จังหวัดระยอง ปัจจุบันทำอาชีพค้าขาย โดยขายข้าวแกงกับคุณแม่ ซึ่งจะเริ่มขายตั้งแต่ตี 4 จนถึง 9 นาฬิกา คุณน เป็นคนรักสวยรักงาน ชอบการแต่งตัวแต่งหน้าเป็นอย่างมาก และอัตลักษณ์ทางเพศของคุณนคือสาวประเภทสอง ซึ่งเธอเรียกตัวเองว่า “กะเทย”

การตีและแบบแผนการตี: คุณนเริ่มตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุ 18 ปี และตีหนักในช่วงอายุ 23 – 26 ปี ปัจจุบันลดปริมาณการตีลง โดยเฉลี่ยปัจจุบันตีประมาณ 4 – 5 วันต่อเดือน สาเหตุที่เธอลดปริมาณการตีลงเนื่องจากว่าร่างกายเริ่ม “ไม่ค่อยดี” และต้องตื่นเข้ามาช่วยแม่ขายของ การตีส่วนใหญ่จะตีเป็นเหล่าเพรียวและตามด้วยน้ำเปล่า เพราะว่าตีง่าย อาจจะมีตีแบบผสมมิกเซอร์บ้างแต่ไม่บ่อย ตีเปียร์บ้างตามโอกาส

ส่วนร่วมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเรื่องเครื่องตีแอลกอฮอล์: มุมมองเรื่องการเมือง นโยบายและกฎหมายต่าง ๆ เธอไม่สนใจเรื่องดังกล่าว และไม่ได้มีความคิดเห็นและไม่ได้ต่อต้านนโยบายหรือกฎหมายใด ๆ ที่รัฐบังคับใช้ ซึ่งเธอเองก็ไม่ได้ออกมาขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์ไม่ว่าช่องทางใด ๆ ด้วย

ตารางที่ 1 ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ลำดับ ที่	ชื่อ สมมติ	อายุ	อาชีพปัจจุบัน	การศึกษา	ภูมิลำเนา	ที่อยู่ปัจจุบัน	อัตลักษณ์ทาง เพศ
1	คุณนึบ	26	1.ธุรกิจครอบครัว 2.รับฟรีแลนซ์ Marketing 3.ทำ operation supply chain	กำลังศึกษา ปริญญาโท	สุรินทร์	กรุงเทพฯ	Cisgender female: Bisexual
2	คุณนุ่น	33	ผู้ช่วยนักวิจัย	กำลังศึกษา ปริญญาเอก	จังหวัดหนึ่ง ทางภาคอีสาน	กรุงเทพฯ	นิยามตนเองว่า เป็นผู้หญิงที่ ค่อนข้างกะเทย
3	คุณจ๊อบ	28	ชายพระและเช่าพระ	ปวส.	กาญจนบุรี	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
4	คุณพีร	30	พนักงานโรงแรม	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
5	คุณท็อป	29	Freelance	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
6	คุณชั้น	38	พยาบาลวิชาชีพ	ปริญญาตรี	น่าน	น่าน	LGBT, ชายรัก ชาย
7	คุณโอม	37	ธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของโรงกลั่น เหล้าท้องถิ่น)	ปริญญาตรี	น่าน	น่าน	LGBT, ชายรัก ชาย
8	คุณ แพร์จ๊อค	28	แพทย์	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
9	คุณวิ เวียน	24	พนักงาน บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	เชียงราย	นครสวรรค์	LGBT, หญิงรัก หญิง
10	คุณแมว	25	video content creator	ปริญญาตรี	นครนายก	กรุงเทพฯ	LGBT, หญิงรัก หญิง
11	คุณ ยาหยี	28	Freelance/ธุรกิจ ส่วนตัว	ปริญญาตรี	นครราชสีมา	นครราชสีมา	LGBT, หญิงรัก หญิง

ลำดับ ที่	ชื่อ สมมติ	อายุ	อาชีพปัจจุบัน	การศึกษา	ภูมิลำเนา	ที่อยู่ปัจจุบัน	อัตลักษณ์ทาง เพศ
12	คุณเท่า พิภพ	34	สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	ปริญญาตรี	อุบลราชธานี	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
13	คุณนนท์	39	ช่างสีในอยู่ซ่อมรถ	มัธยมศึกษาปีที่ 3	อุบลราชธานี	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
14	คุณนิว	36	ทำงานเกี่ยวซอฟต์แวร์ โรงแรม /Hotel consultant	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	ไม่นิยม, มี ความสัมพันธ์กับ ผู้หญิง
15	คุณจิน	26	นักดนตรี/ครูสอน ดนตรี	ปริญญาโท	สระบุรี	นครปฐม	Cisgender male: heterosexual
16	คุณบอล	29	ธุรกิจร้านอาหาร	ปริญญาตรี	อุบลราชธานี	อุบลราชธานี	Cisgender male: heterosexual
17	คุณมล	33	พนักงาน บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	ระยอง	ระยอง	LGBT, หญิงรัก หญิง
18	คุณอ้อม	36	นักแปลอิสระ/ผู้ดูแล ศิลปินต่างชาติ	ปวส.	ฉะเชิงเทรา	กรุงเทพฯ	Cisgender female: heterosexual
19	คุณ เอ็กซ์	33	พนักงาน บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	เชียงใหม่	กรุงเทพฯ	LGBT, หญิงรัก หญิง
20	คุณก๊	27	นักสุขศึกษา	กำลังศึกษา ปริญญาโท	จันทบุรี	กรุงเทพฯ	Cisgender female: heterosexual
21	คุณอ๊อด	34	พนักงาน บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
22	คุณวูฟ	25	Freelance	กำลังศึกษา ปริญญาโท	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	LGBT, non- binary
23	คุณโจ	27	ธุรกิจส่วนตัว	ปริญญาตรี	เพชรบุรี	นครปฐม	ผู้ชาย และมีความ เป็นผู้หญิงในตัว

ลำดับ ที่	ชื่อ สมมติ	อายุ	อาชีพปัจจุบัน	การศึกษา	ภูมิลำเนา	ที่อยู่ปัจจุบัน	อัตลักษณ์ทาง เพศ
24	คุณมีน	25	พยาบาล	ปริญญาตรี	นครสวรรค์	นครสวรรค์	ไม่ระบุ
25	คุณแซม	28	พนักงาน IT บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
26	คุณพอล	24	แพทย์	ปริญญาตรี	อุบลราชธานี	มุกดาหาร	Cisgender male: heterosexual
27	คุณแพท	27	พนักงาน IT บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
28	คุณนิก เกอร์	33	พนักงาน บริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	Cisgender male: heterosexual
29	คุณเดช	25	ครู	ปริญญาตรี	เพชรบุรี	เพชรบุรี	Cisgender male: heterosexual
30	คุณ เถื่อน	25	พยาบาลวิชาชีพ	ปริญญาตรี	นครสวรรค์	นครสวรรค์	Cisgender female: heterosexual
31	คุณ พลอย	29	พนักงานเสิร์ฟ	มัธยมศึกษาปี ที่ 6	ระยอง	ระยอง	LGBT, ชายรัก ชายออกสาว
32	คุณนุ้ย	23	นักศึกษาศึกษา	กำลังศึกษา ปริญญาโท	สมุทรสาคร	กรุงเทพฯ	นิยามตนเองว่า เป็นผู้หญิงที่ ค่อนข้างกะเทย
33	คุณเนย	28	นักแสดง/นางแบบ	กำลังศึกษา ปริญญาโท	อุบลราชธานี	กรุงเทพมหานคร	Cisgender female; bisexual
34	คุณนก	29	ค้าขาย	มัธยมศึกษาปี ที่ 6	ระยอง	ระยอง	LGBT, กะเทย

ตารางที่ 2 ตารางสรุปการดื่มและแบบแผนการดื่ม

ลำดับ ที่	นามสมมติ	การดื่มโดยเฉลี่ย		ชนิดเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ที่ดื่มประจำ	สถานที่ดื่ม
		ครั้ง	ปริมาณการ ดื่ม/ครั้ง		
1	คุณนึบ	1-2 วัน/ สัปดาห์	ไม่ระบุ	เหล้า	ร้านนั่งชิว/ผับ
2	คุณนุ่น	3 – 4 วัน/ สัปดาห์	1 – 2 ขวด	เบียร์/เหล้าผสมมิกเซอร์	ที่พัก (บ้าน)/ร้านเหล้า
3	คุณจ๊อบ	ทุกวัน	ไม่ระบุ	เบียร์	ร้านขายพระ/ที่พัก/ร้านอาหาร
4	คุณพริส	เกือบทุกวัน	จิบทั้งวัน	คราฟเบียร์	ร้านเบียร์คราฟหรือร้านนั่งชิว เฉพาะกลุ่ม
5	คุณท็อป	4-6 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เบียร์ต่างประเทศ คราฟเบียร์	บาร์/แคมป์ต่างจังหวัด
6	คุณชัน	4-5 วัน/ สัปดาห์	1-2 กระจบอง	เบียร์	ที่พัก/ร้านอาหาร
7	คุณโอม	1-2 วัน/ สัปดาห์	1-2 ขวด	เบียร์	ที่พัก/ร้านอาหาร
8	คุณแพรงค์	2 ครั้ง/สัปดาห์	2-3 ขวด	เบียร์	ที่พัก
9	คุณวิเวียน	2-3 วัน/เดือน	ไม่ระบุ	เหล้าผสมมิกเซอร์/เบียร์	ร้านอาหาร/ร้านอาหารกึ่งผับ/ ที่พัก
10	คุณแมว	3-4 วัน/ สัปดาห์	ไม่ระบุ	???	ร้านอาหาร/บาร์
11	คุณยาหยี	2 วัน/สัปดาห์	ไม่ระบุ	เหล้าผสมน้ำเปล่า	ร้านนั่งชิว
12	คุณเท่า พิภพ	ไม่ได้ระบุในการสัมภาษณ์			
13	คุณนนท์	ทุกวัน	มากกว่า 2 ขวด	เบียร์	ที่พัก (ในที่ทำงาน)
14	คุณนิว	5 วัน/สัปดาห์	2 ขวด	เหล้า/ไวน์/ว็อดก้า	ร้านอาหาร/ที่พัก
15	คุณจิน	2-3 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	ไวน์/คราฟเบียร์	ร้านอาหาร
16	คุณบอล	2-3 วัน/ สัปดาห์	ไม่ระบุ	เบียร์และเหล้ากลั่น	บ้าน/ร้านอาหาร/ร้านเหล้า
17	คุณมล	5 วัน/สัปดาห์	ไม่ระบุ	เหล้าผสมโซดา/ไวน์	ร้านนั่งชิว/ที่พัก

ลำดับ ที่	นามสมมติ	การดื่มโดยเฉลี่ย		ชนิดเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ที่ดื่มประจำ	สถานที่ดื่ม
		ครั้ง	ปริมาณการ ดื่ม/ครั้ง		
18	คุณอ้อม	ดื่มเกือบทุกวัน	1-2 กระจบอง	เหล้า วิสกี้ บรันดี ผสมกับน้ำ หรือโซดา บางโอกาสดื่ม เพียว ดื่มเบียร์เป็นบางครั้ง	ร้านอาหาร/ที่พัก (บ้านเพื่อน)
19	คุณเอ็กซ์	5 วัน/สัปดาห์	ดื่มเล็ก ๆ น้อย ๆ	เบียร์	ร้านนั่งชิวมันตรีสด
20	คุณกี้	2-3 ครั้ง/เดือน	ไม่ตายตัว	เปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ไม่ ตายตัว	ร้านเหล้า
21	คุณโอ๊ต	1-2 ครั้ง/เดือน	น้อยมาก	เบียร์	ที่พัก (บ้าน)/ร้านอาหาร
22	คุณวูฟ	1-2 ครั้ง/เดือน	1 แก้ว	เบียร์และไวน์	ที่พัก (บ้าน)
23	คุณโจ	3-4 วัน/ สัปดาห์	ไม่ระบุ	เบียร์และเหล้า	ที่พัก (บ้าน)/ร้านอาหาร
24	คุณมัน	1-2 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เหล้า	ร้านเหล้า/ผับ
25	คุณแซม	1-2 ครั้ง/เดือน	น้อยมาก	เบียร์	ร้านเหล้า
26	คุณพอล	1 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เบียร์	ร้านอาหาร
27	คุณแพท	1-2 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เหล้า	ไม่ระบุ
28	คุณนิก เกอร์	2-3 ครั้ง/ สัปดาห์	ไม่ระบุ	เบียร์และคราฟเบียร์	ร้านเหล้า
29	คุณเดช	ดื่มทุกวัน	ส่วนมากดื่มจน เมา	เหล้าเป็นหลัก และเบียร์ บางครั้ง	ที่พัก (บ้าน)/ร้านเหล้า
30	คุณเถื่อน	4-6ครั้ง/เดือน	ดื่มจนรู้สึกกริม	เหล้าเป็นหลัก และเบียร์ บางครั้ง	ร้านเหล้า
31	คุณพลอย	5 ครั้ง/สัปดาห์	แล้วแต่ลูกค้า เลี้ยง	เบียร์	ร้านอาหารที่ตนทำงาน/บ้าน เพื่อน
32	คุณนุ้ย	8 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เบียร์ เหล้า และโซจู	ร้านเหล้า
33	คุณเนย	2-3 ครั้ง/ สัปดาห์	1 กระจบอง	เบียร์	ที่พักของตนเองและ ร้านอาหาร
34	คุณนก	4-5 ครั้ง/เดือน	ไม่ระบุ	เหล้าเพียวและตามด้วย น้ำเปล่า	???

ตารางที่ 3 ตารางสรุปการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

ลำดับ ที่	นาม สมมติ	อาชีพปัจจุบัน	ผู้ผลิตหรือจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์		การเคลื่อนไหว	
			ผลิต	จำหน่าย	onsite	online
1	คุณน๊ีบ	ธุรกิจครอบครัว และรับฟรีแลนซ์ Marketing และ ทำoperation supply chain	✗	✗	✗	ติดตามความ เคลื่อนไหว เกี่ยวกับนโยบาย แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
2	คุณนุ่น	ผู้ช่วยนักวิจัย/ นักศึกษาปริญญา เอก	✗	✗	แลกเปลี่ยนความรู้ กับนักศึกษาและ แนะนำแนว ทางการตี้อย่าง ปลอดภัย	ติดตามความ เคลื่อนไหว เกี่ยวกับนโยบาย แชร์เนื้อหา วิพากษ์วิจารณ์ และร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
3	คุณจ๊อบ	ชายพระและเช่า พระ	✗	✗	✗	✗
4	คุณพริส	พนักงานโรงแรม	เคยทดลองทำ เบียร์คราฟเอง และให้เพื่อน ๆ ทดลองชิม	✗	ร่วมงานของ ประชาชนเบียร์	แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
5	คุณท็อป	Freelance	✗	✗	เข้าร่วมการประชุม	✗
6	คุณซัน	พยาบาล	✗	✗	✗	✗
7	คุณโอม	ธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของโรงกลั่น เหล้าท้องถิ่น)	เจ้าของโรงกลั่น เหล้าท้องถิ่น		✗	✗
8	คุณ แพร์จ๊อค	แพทย์	✗	✗	✗	ติดตามความ เคลื่อนไหว เกี่ยวกับนโยบาย

ลำดับ ที่	นาม สมมติ	อาชีพปัจจุบัน	ผู้ผลิตหรือจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์		การเคลื่อนไหว	
			ผลิต	จำหน่าย	onsite	online
						แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
9	คุณวิเวียน	พนักงาน บริษัทเอกชน	x	x	x	แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
10	คุณแมว	video content creator	x	x	x	แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
11	คุณยาหยี	ฟรีแลนซ์และธุรกิจ ส่วนตัว	x	หุ้นส่วนร้านเหล้า	x	เคยลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
12	คุณเท่า พิภพ	สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	เคยผลิตและจำหน่ายคราวเบียร์ และ ถูกจับกุมในข้อหาทำสุราโดยไม่ได้รับ ใบอนุญาตฯ		เป็นหนึ่งในผู้ผลักดันนโยบายสุรา ก้าวหน้า	
13	คุณนนท์	ช่างสีในอู่ซ่อมรถ	x	x	x	x
14	คุณนิว	ทำงานเกี่ยว ซอฟต์แวร์โรงแรม แล้วก็ เป็น Hotel consultant	x	x	x	x
15	คุณจิน	นักดนตรี/ครูสอน ดนตรี	x	x	สนับสนุนโดยการ เลือกซื้อสินค้าที่ เป็นสุราจากผู้ผลิต รายย่อย	x
16	คุณบอล	ธุรกิจร้านอาหาร	x	x	x	x
17	คุณมล	พนักงาน บริษัทเอกชน	x	x	x	x

ลำดับ ที่	นาม สมมติ	อาชีพปัจจุบัน	ผู้ผลิตหรือจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์		การเคลื่อนไหว	
			ผลิต	จำหน่าย	onsite	online
18	คุณอ้อม	นักแปลอิสระ/ ผู้ดูแลศิลปิน ต่างชาติ	X	เคยเปิดร้านเหล้า	X	X
19	คุณเอ็กซ์	พนักงาน บริษัทเอกชน	X	X	X	แชร์เนื้อหาและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
20	คุณกี้	นักสุศึกษา	X	X	X	ติดตามเพจและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
21	คุณไอ้ต	พนักงาน บริษัทเอกชน	X	X	X	X
22	คุณวูฟ	Freelance/ นักศึกษาปริญญา โท	ทดลองผลิตเพื่อ ชิมเอง	X	ร่วมกับเรียกร้อง เรื่องอื่น ๆ	ไม่ระบุ
23	คุณโจ	ธุรกิจส่วนตัว	X	X	X	ติดตามเพจและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
24	คุณมิน	พยาบาล	X	X	ร่วมชุมนุมและลง ชื่อ	X
25	คุณแซม	พนักงาน IT บริษัทเอกชน	X	X	X	X
26	คุณพอล	แพทย์	X	X	X	X
27	คุณแพท	พนักงาน IT บริษัทเอกชน	X	X	X	X
28	คุณนิก เกอร์	พนักงาน บริษัทเอกชน	X	X	X	ติดตามเพจและ แชร์เนื้อหาที่ เกี่ยวข้อง

ลำดับ ที่	นาม สมมติ	อาชีพปัจจุบัน	ผู้ผลิตหรือจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์		การเคลื่อนไหว	
			ผลิต	จำหน่าย	onsite	online
29	คุณเดช	ครู	เคยทดลองผลิต	จำหน่ายให้เพื่อน ๆ	x	ติดตามเพจและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
30	คุณเถื่อน	พยาบาลวิชาชีพ	x	x	ร่วมชุมนุมทาง การเมือง 1 ครั้ง	ติดตามเพจและ ร่วมลงชื่อ สนับสนุนนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
31	คุณพลอย	พนักงานเสิร์ฟ	x	x	x	x
32	คุณนุ้ย	นักสุขศึกษา	x	x	x	ติดตามเพจและ แชร์เนื้อหาที่ เกี่ยวข้อง
33	คุณเนย	นักแสดง/นางแบบ	x	x	เคยไปม็อบแต่ ปัจจุบันไม่ได้ไป แล้ว	ลงชื่อสนับสนุน แต่ไม่สามารถ เคลื่อนไหวบน โซเชียลเน็ตเวิร์คได้
34	คุณนก	ค้าขาย	x	x	x	x

ผลการศึกษา ส่วนที่ 2

ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยภาคประชาชน

(Political movement of the people's sector)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผลการศึกษาส่วนหนึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการเคลื่อนไหวโดยภาคประชาชน ในประเด็นเรื่องนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และความหลากหลายของสุราที่เกิดขึ้นในสังคมไทยซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้ได้เปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งการเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน อย่างไรก็ตาม ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองดังที่จะกล่าวต่อไปนี้นั้น มิได้มีเพียงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวหรือออกมาเรียกร้องด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไปเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ผลการศึกษาเปิดเผยให้เห็นว่า ยังมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนไม่น้อยที่ไม่แสดงออกถึงการเรียกร้องและเคลื่อนไหวทางการเมืองในเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และความหลากหลายของสุราอีกด้วย ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยประเด็นย่อย ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวโดยการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง และการสนับสนุนอย่างเปิดเผย
 - 1.1 ร่วมเรียกร้องผ่านการชุมนุม และการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย
 - 1.2 แสดงออกโดยการทำผลิตภัณฑ์ของตนเอง และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายย่อย
2. การเคลื่อนไหวผ่านการสนับสนุนเนื้อหาใน social media และการร่วมลงชื่อสนับสนุน
3. กลุ่มผู้ไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองประเด็นความหลากหลายของสุรา
 - 3.1 ตนเองไม่ได้มีผลกระทบอะไรกับการเรียกร้อง
 - 3.2 เรียกร้องไปก็ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 - 3.3 อยากสนับสนุนแต่มีเหตุปัจจัยส่วนบุคคล

โดยมีรายละเอียดตามประเด็นย่อยดังต่อไปนี้

1. การเคลื่อนไหวโดยการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง และการสนับสนุนอย่างเปิดเผย

สำหรับการเคลื่อนไหวโดยการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง และการสนับสนุนอย่างเปิดเผยนั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ได้แสดงออกผ่านกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ร่วมเรียกร้องผ่านการชุมนุม และการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย

ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เปิดเผยว่าตนเองเข้าร่วมการชุมนุมและแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย ในประเด็นการเรียกร้องให้เกิดการผลิตสุราที่มีความหลากหลายโดยประชาชนนั้น จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีความหลากหลายในอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างทำ ได้แก่ ฟรีแลนซ์ พยาบาล นักแสดง พนักงานโรงแรม ผู้ช่วยนักวิจัย/ นักศึกษาปริญญาเอก และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนนั้นมีกิจกรรมที่เข้าร่วมเมื่อร่วมชุมนุมที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนได้ตั้งมั่นไว้ก่อนที่จะเข้าร่วมการชุมนุม โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“ครั้งแรกที่ตัดสินใจไปเข้าร่วมนะ อันนี้พูดตรงๆ คือเราไม่ชอบทุนผูกขาด”

มีกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ย่อไปร่วมชุมนุมหลายครั้ง คุณท๊อปเป็นหนึ่งในกลุ่มคนดังกล่าว การออกไปร่วมชุมนุมและแสดงความคิดเห็นของคุณท๊อปนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากคุณท๊อปมีเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มสนับสนุนการเกิดการผลิตรสุราโดยประชาชนหลายคน และคุณท๊อปเองก็ชื่นชอบการดื่มเบียร์เดิมอยู่แล้ว ทำให้ตนเองตัดสินใจไปเข้าร่วมการชุมนุมหลายต่อหลายครั้ง และด้วยตัวคุณท๊อปเองก็ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความหลากหลายและเสรีภาพของการผลิตรสุราในประเทศที่เดิมที่คุณท๊อปมีความคิดอยู่เดิมแล้ว ทำให้การเข้าร่วมและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ทั้งในพื้นที่ของการพูดคุยกับเพื่อนฝูงและในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อแสดงจุดยืนของคุณท๊อปในการสนับสนุนกลุ่มคนที่มีองค์ความรู้ในเรื่องสุราได้มีโอกาสผลิตรสุราอย่างถูกกฎหมาย

“ครั้งแรกที่ตัดสินใจไปเข้าร่วมนะ อันนี้พูดตรง ๆ ได้เลยใช้มั้ยอ่า ฮะ ๆ ๆ คือ ตรง ๆ เลย คือเราไม่ชอบทุนผูกขาด อันนี้น่าจะเป็นจุดหลักที่สุดแล้ว คือทุนผูกขาด เอาจริงๆ นี่คือคำตอบเดียวเลย แล้วก็จะมีขอยิบย้อย แต่ถ้าปัญหาเดียวคือเรื่องของทุนผูกขาดนี่แหละ อ่า...คือที่เราต้องการ เราต้องการให้มันมีความเสรีมากขึ้นครับ แล้วก็อยากให้เห็นที่เขามีความรู้ในเรื่องพวกนี้ได้มีโอกาสได้มีที่ยืน ได้ลงทุน ได้ลองต่อสู้ในการแข่งขันแบบนี้บ้าง” คุณท๊อป อายุ 27 ปี: ฟรีแลนซ์

เช่นเดียวกับคุณเถื่อน ที่ไปร่วมการประชุมหลายครั้ง แต่จุดประสงค์การไปชุมนุมนั้นค่อนข้างต่างไปจากคุณท็อป ด้วยความคิดที่ว่าแม้ว่าตนเองจะตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์ผสมแอลกอฮอล์บ่อยครั้ง แต่ตนเองยังมีข้อมูลที่ค่อนข้างน้อยสำหรับเรื่องการสนับสนุนทำให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับสุรา การไปชุมนุมจึงเป็นการไปเพื่อเพิ่มพูนข้อมูลให้มากขึ้น ซึ่งถ้าหากนับช่วงเวลาที่เราเริ่มไปชุมนุมครั้งแรกแล้ว เวลาที่ผ่านมาได้ประมาณ 2 ปี อย่างไรก็ตาม การชุมนุมที่คุณเถื่อนเข้าร่วมนั้นจะเป็นชุมนุมที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของพรรคการเมืองที่สนับสนุนนโยบายเรื่องสุร่า ก้าวหน้า และการไปรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ รวมถึงเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นในที่ชุมชน ประสบการณ์การเข้าร่วมชุมนุมทำให้คุณเถื่อนเห็นภาพบางอย่างที่ซ้อนทับกับประสบการณ์ของตนเองว่า ในประเทศไทยนั้น เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ตนเองรวมถึงครอบครัวตนเองบริโภค ก็มีเพียงไม่กี่เจ้า และไม่มีหลากหลายอย่างแท้จริง ซึ่งเธอก็คิดว่าหากกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้เกิดการผลิตที่หลากหลาย ประชาชนก็จะมีตัวเลือกในการบริโภคได้มากขึ้น และยังเพิ่มอรรถรสและสุนทรีย์ในการดื่มให้กับตนเองได้มากขึ้นด้วย

“โครงการนี้ที่รู้จักเนี่ยก็เพราะว่าไปมีอบ ช่วง (ใช้เวลานึก) ก็ปีได้นะ ปีสองปีดิ ที่มีมีอบแบบว่าก้าวไกลที่ ๆ นครสวรรค์ เป็นทั้งคาร์มีอบแล้วก็แบบว่าเขามาอภิปรายคือเขาก็บอม่อะชอบไปฟังเวลาเขามาอภิปรายว่าแบบประเทศเราเนี่ยสามารถก้าวหน้าไปทางไหนได้แล้วคือด้วยความตอนนั้นนี่คือเราก็ดื่มแต่เราไม่ได้แบบบ้าตีมนะ เราก้ไปฟังว่าแบบเออ ว่าผลผลิตใน ๆ ท้องถิ่นเรามันเป็น มันสร้างอะไรได้บ้าง ... แบบเออมันก็จริงนะอะ ทำไมชีวิตเราต้องมาผูกขาดอยู่กับแคี่ยี่ห้อข้างม้าวัวควายอะไรแค่นี้ทำไมเราไม่มียี่ห้ออื่นบ้าง ทำไมพอเราจะต้องให้ไปซื้อยี่ห้อนี้ตลอด เหย้ย มันอร่อยหรือว่ามันมีแค่นี้แค่นั้นเลยแบบอยากรู้ (หัวเราะ) อยากรู้ว่าถ้ามีมากกว่านั้นอะ มันจะไปได้แคไหน คือมันทำให้เรามองได้หลายมิติมากขึ้นว่า เหย้ยมันไม่ใช่แคี่ยี่ห้อเปียร์ที่มี แค่สองยี่ห้อแล้วมันไม่อร่อยงั้นนะ มันหมายถึงว่าเราจะมียี่ห้อตัวเลือกมากขึ้น แล้วก็หลายๆอย่างเนี่ยมันจะกระจายเข้าสู่สังคมได้มากขึ้นด้วย แล้วทำไมคนที่มาผลิตเองเนี่ยต้องโดนจับด้วย” คุณเถื่อน อายุ 25 ปี: พยาบาล

“สุร่าก้าวหน้าก็คือเคย เข้าอะเคย เคย ๆ ไปมีอบครั้งนึง”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีจุดประสงค์เพื่อออกไปหาข้อมูลสนับสนุนต่าง ๆ แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ออกไปร่วมชุมนุมเพียงแค่ครั้งเดียวอย่างคุณมัน การออกไปชุมนุมในประเด็นดังกล่าว ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อออกไปแสดงความคิดเห็นโดยตรงไปตรงมาตามที่หลายคนเข้าใจ แต่ต้องการไปเข้าร่วมเพื่อทำความเข้าใจและหาข้อมูลสำหรับการไตร่ตรองประเด็นดังกล่าวด้วย ซึ่งการออกไปร่วมชุมนุมนั้นก็เป็นการเพิ่มพูนข้อมูลอีกทางหนึ่ง เธอเล่าให้ฟังเพิ่มเติมด้วยว่า ชุมนุมดังกล่าวที่เธอไปนั้นเป็นการเชิญกลุ่มผู้ผลิตสุรารายย่อยมาร่วมพูดคุยถึง

กระบวนการผลิตและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ผลิตดังกล่าว เช่น การถูกกดขี่จากกฎหมายที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุนรายใหญ่ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับสุรา หรือการใช้วัตถุดิบที่ได้มาจากท้องถิ่น เป็นต้น รวมไปถึงเธอได้ร่วมลงชื่อเพื่อสนับสนุนการทำให้เกิดสุราก้าวหน้าเป็นนโยบายสาธารณะด้วย แต่เธอเองก็ไม่ได้ออกไปร่วมการประชุมอีกเลย การไปชุมนุมครั้งนี้เป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่เธอออกไปชุมนุม

“สุราก้าวหน้าก็คือเคย เข้าอะเคย เคย ๆ ไปมีอบครั้งนึงใช้มะแต่ว่ามันก็เป็นมีอบที่นครสวรรค์อะแหละแล้วมันก็มีแค่เหมือนตอนนั้นอะเขาจำได้ละว่ามันมีแค่บูธเล็กๆว่าให้ลงชื่อ พรบ. แบบสุราก้าวหน้า เขาก็มานำเสนอเรื่องสุรานู่นนี่ ๆ นั้่นว่าแบบ เนี่ยเขาอะสามารถแบบกลับสุราได้น้า โดยที่ใช้เอ่อ..วัตถุดิบที่แบบว่า แบบประมาณว่าในท้องถิ่นเขาอะไอย่างเงี้ยแต่ว่าไม่สามารถขายได้เนื่องจากมันมีพรบ. ที่ห้ามผลิตสุราเองทำให้สุราในบ้านเราอะ ประมาณว่า..มีแค่ไม่กี่เจ้าเหมือนอารมณ์ประมาณแบบเป็นการผูกขาด เขาก็เลยจะแก้พรบ.ตัวนี้ ไซ้ๆ เขาก็แบบไปฟังเรารู้ประมาณนี้” คุณมัน อายุ 25 ปี: พยาบาล

“เคย เราเคยสู้ แต่เรามันคือตัวเล็กตัวน้อย เราเคยสู้แล้ว แต่งานเราก็อายบ้าง”

นอกจากคุณท็อปที่มีเพื่อนอยู่ในกลุ่มสนับสนุนให้เกิดการผลิตสุราโดยประชาชนแล้ว กลุ่มตัวอย่างบางคนก็แสดงออกโดยการออกไปชุมนุมด้วยจุดประสงค์ตรงกับความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงด้วย คุณเนยเองก็เป็นหนึ่งในคนที่แสดงความต้องการสนับสนุนการผลิตสุราที่หลากหลาย เธอนิยามการออกไปชุมนุมต่าง ๆ ของเธอว่าเป็น “การต่อสู้” เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตรงกับอุดมการณ์ของตนเองในเรื่องสุรา ซึ่งการต่อสู้ดังกล่าวของเธอนั้นต้องแลกมาด้วยผลกระทบต่อหน้าที่การเงินที่เธอทำอยู่

ในบทสัมภาษณ์ คุณเนยแสดงถึงความน้อยเนื้อต่ำใจถึงการแสดงออกของตนเองเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การว่า ตนเองเคย “ต่อสู้” ผลักดันที่จะทำให้เกิดนโยบายที่จะสนับสนุนสุราที่มีความหลากหลาย แต่ตนเองเป็นเพียงเสียงเล็ก ๆ ที่ส่งเสียงออกไป การผลักดันดังกล่าวไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการต่อสู้ด้วยเสียงเล็ก ๆ เพียงไม่กี่เสียงได้ และไม่ใช่ว่าเพียงแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจจากการผลักดันไม่ได้ผลเท่านั้น แต่ยังรู้สึกเช่นเดียวกันเมื่อตนเองถูกจับตามอง และถูกลดการสนับสนุนในหน้าที่การงานลงไปด้วย

“คือจะบอกว่าโงอะ สุดท้ายแล้วประเทศไทยก็คือประเทศไทย ไม่สามารถพูดได้ คนที่พูดแล้วถ้าเสียงไม่ดังพอก็กลายเป็นปัญหา คือมีปัญหาการงานเลยตอนนั้นเราไม่ใช่ว่าไม่พูดเลย แต่เราทำให้ซอฟต์แวร์ต้องมามีเหตุและผลให้มันพอดีๆ” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง

คุณเนยเล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า แม้ว่าจะงานในวงการบันเทิงจะลดลงบ้าง และถูก “ผู้ใหญ่” ในวงการ ๆ ว่ากล่าว ตักเตือนให้ลดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องเรื่องนโยบายเกี่ยวกับสุราลง แต่คุณเนยเองก็ยังคงอุดมการณ์ของตนเองในเรื่องดังกล่าว แต่เปลี่ยนแปลงวิธีการให้เหมาะสมกับความคาดหวังของผู้บริหารบริษัท และยังคงสามารถทำงานในวงการบันเทิงต่อไปได้โดยที่ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองมากเกินไป อีกทั้งยังมีผู้ใกล้ชิดกับคุณเนยบางคนก็เห็นด้วยกับอุดมการณ์ของเธอ แต่ไม่สามารถสนับสนุนได้อย่างเปิดเผยได้ ได้เพียงแต่แนะนำให้ลดกิจกรรมการสนับสนุนดังกล่าวลงบ้าง

“ผู้ใหญ่ช่องเดิมด้วย แล้วก็คนที่ต้องซัพพอร์ตเราด้วย คือเค้าเห็นด้วยกับเราแหละ แต่มันมีหลายแรงดัน มันก็จะมีคนเตือนมาว่า น้องเอาใหญ่แล้วนะให้เพลาลงบ้าง มันก็จะมีเสียงเตือนเสียงกระซิบมาอะไรประมาณนี้” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง

เมื่อถามคุณพริสถึงเรื่องการออกไปชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้เกิดการผลิตสุราที่หลากหลาย คุณพริสเล่าให้ฟังว่า ตนเองออกไปร่วมชุมนุมหลายครั้ง แต่ในช่วงหลังมานี้การออกไปร่วมการชุมนุมลดลง ซึ่งในความคิดของคุณพริสนั้นก็เหมือนกับคุณเนย ว่าด้วยความเหนื่อยล้าจากความพยายามในการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือ แต่เหตุผลที่เหนื่อยล้า นั้นแตกต่างไปจากคุณเนยที่ถูกกีดกันจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าในการทำงาน แต่สำหรับคุณพริสแล้ว อำนาจที่เหนือกว่าจากระดับการเมืองการปกครองส่งผลให้การกระทำของผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าและจำนวนคนที่น้อยกว่าอย่างคุณพริส ไม่สามารถขับเคลื่อนอุดมการณ์ของตนเองได้ไกลเท่าใดนัก

“เมื่อก่อนผมก็ไปนะ แต่ช่วงหลังนี้เริ่มขี้เกียจละ เพราะว่ามันเป็นเรื่องของการเมืองที่ผมรู้สึกว่าจะเราทำอะไร เราสนับสนุน แต่คนอื่นที่สเกลแบบระดับนักการเมืองคือมันรู้อยู่แล้วอะ คนที่มันมองเห็นความก้าวหน้า กับคนที่ไม่ได้อยากให้อำนาจ เราเป็นคนส่วนน้อยใจครับ แต่ผมก็ทำเต็มที่ ซัพพอร์ตทุกอย่างไปมีอบมาหมดแหละครับ” พริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

“ผมว่ามันมีส่วนผสมหลายอย่างที่ทำให้เกิด movement นี้ขึ้นมา

“ทั้งเวลาจังหวะด้วย การทำงานหนักของพวกเขาเองด้วย”

อุปสรรคในเชิงอำนาจที่ทั้งคุณเนยและคุณพริสเผชิญนี้เอง ทำให้ผู้ที่มิทั้งอุดมการณ์และอำนาจความรู้ในเรื่องกฎหมายอย่างคุณเท่าพิภพเลือกที่จะใช้เส้นทางการเมืองเป็นพลังในการขับเคลื่อนนโยบายที่ทำให้เกิดความหลากหลายในเรื่องสุรา จากที่เคยแสดงความคิดเห็นและผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จำหน่ายเองเล็ก ๆ น้อย ๆ

จนถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งในความคิดของคุณเท่าพิภพแล้วมันคือการกลั่นแกล้งที่ไม่สมเหตุสมผล จากการถูกดำเนินคดีในครั้งนั้นเอง ทำให้เขาริเริ่มที่จะใช้ช่วงเวลานั้นขับเคลื่อนอุดมการณ์ดังกล่าวให้ชัดเจน และเป็นที่ยึดตามองมากขึ้น ซึ่งการขับเคลื่อนในครั้งนี้อาจจำเป็นต้องพึ่งพาความรู้ในเรื่องกฎหมายที่เขาได้อยู่เดิมแล้ว และยังคงต้องพึ่งพาอำนาจนิติบัญญัติที่เขาจะต้องสร้างมันขึ้นมาเองด้วยตัวของเขาเอง และทีมงานของเขา ทำให้เกิดการผลักดันนโยบายสุราก้าวหน้าทางการเมืองพรรคหนึ่งได้นำมาใช้หาเสียง และเป็นที่ยึดถืออย่างแพร่หลายในช่วงเวลาที่ทีมผู้วิจัยกำลังดำเนินการวิจัยในครั้งนี

“ผมไม่รู้ ถ้าผมไม่ทำก็ไม่รู้จะทำอะไรนะอาจารย์ คือทำไมต้องเปลี่ยนแปลง คือผมก็อยากลอง คือตอนนั้นเค้าไถเงินผมด้วย คือผมไม่ยอมจ่ายก็เลยโดนจับไป น่าจะเป็นจังหวะ โชคชะตา สูตรสำเร็จง่าย ๆ ใครจะรู้ว่าโดนจับแล้วจะกลายเป็น ส.ส. โดนจับได้ออกข่าวเยอะ คือตอนนั้นมันเป็นผมไม่พอรู้เรื่องพอพูดได้ ถ้าลองเป็นลุงชาวบ้านที่โดนจับก็คงไม่ได้เข้าใจว่ามันเกิดอะไรขึ้น ผมว่ามันมีส่วนผสมหลายอย่างที่ทำให้เกิด movement นี้ขึ้นมา ทั้งเวลาจังหวะด้วย การทำงานหนักของเราเองด้วย ผมว่ามันก็ได้ผลคู่อย่างเดียว มันก็บางที่ต้องไว พลิกวิกฤตเป็นโอกาส ผมอาจจะมีการสรรคร้อยอย่างก็ได้ ไม่รู้ว่าจะต้องเรียกต้องนี้ว่ายังไง ผมว่ามันก็เป็นจังหวะนั้นแหละ คือถ้าโดนจับตั้งแต่ปีแรก ๆ ที่รัฐประหาร กว่าจะมีเลือกตั้งกว่าจะอะไรมันก็อาจจะยากกว่านี้ ผมว่ามันเพี้ยน มันพอดี” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากการเคลื่อนไหวโดยการร่วมชุมนุมแล้ว กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งคนยังเปิดเผยข้อมูลด้วยว่า การเคลื่อนไหวของเธอนั้นเป็นการเคลื่อนไหวที่เปิดเผย แต่ไม่เคยไปชุมนุมเลย ลักษณะการเคลื่อนไหวของเธอเป็นรูปแบบการให้ข้อมูลและชุดความรู้ รวมถึงสอนเมื่อต้องเจอกับสถานการณ์จริง ๆ คุณนุ่นเคยเป็นอาจารย์อยู่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ก่อนที่จะลาออกมาเป็นผู้ช่วยนักวิจัย คุณนุ่นเล่าว่า ช่วงวัยของคุณนุ่นกับนักศึกษานั้นไม่ได้ห่างกันมากนัก การดูแลนักศึกษาของคุณนุ่นจึงค่อนข้างแตกต่างไปจากอาจารย์ท่านอื่น ๆ ความสนิทสนมที่เธอมีให้กับนักศึกษาและนักศึกษามีให้กับเธอนั้น ทำให้เธอสามารถสอนประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาและพวกเขา ก็ยอมรับในการสอนเหล่านั้นของคุณนุ่นด้วย

การสอนนักศึกษาด้วยประสบการณ์จริงนั้น สำหรับคุณนุ่นแล้วการกระทำด้วยวิธีการนี้ ก็ถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่เปิดเผยอย่างหนึ่งตามความคิดของเธอเช่นกัน ตามความคิดของคุณนุ่น การเคลื่อนไหวนี้เป็นการเคลื่อนไหวกับความคิดของนักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ว่าด้วยการตีแผ่เรื่องตีแผ่ผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ทำได้ แต่ต้องตีอย่างรับผิดชอบด้วย ไม่ว่าจะรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยทั้งของตนเองและของผู้อื่น เช่น เมาไม่ขับ ไม่ต้องขับซิ่งรถจักรยานยนต์ไปเมื่อต้องการดื่ม และนั่งรถแท็กซี่กลับบ้าน หรือความปลอดภัยในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้กับวัยรุ่นอย่างนักศึกษา การตีแผ่เรื่องตีแผ่แอลกอฮอล์อาจจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ตั้งใจ แต่

ต้องรู้ว่าความสัมพันธ์ทางเพศเหล่านั้นสามารถป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายอย่างอื่นได้ เช่น การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ หรือการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

ดังนั้น การเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยของคุณุ่น จึงเป็นการให้ความรู้กับกลุ่มวัยที่มีความเสี่ยงเมื่อตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ให้ตีมีอย่างไรให้ปลอดภัย ทั้งการเคลื่อนไหวในเชิงความคิดและการให้ความรู้กับลูกศิษย์ของตนเอง แม้ว่าตนเองจะถูกต่อว่าจากอาจารย์ท่านอื่น ๆ ก็ตาม แต่สำหรับคุณุ่นแล้ว ถึงเธอไม่ได้พานักศึกษาไปอย่างไร่นักศึกษาก็ต้องไปตีมีกันเองอยู่ดี ดังนั้นการกระทำดังกล่าวมีความหมายกับคุณุ่นในเชิงการเคลื่อนไหวเพื่อลดอันตรายจากการตีมีของนักศึกษาในการดูแลของตนเองนั่นเอง

“ใช้คะ เราก็เคยเคลื่อนไหวในเชิงที่ แบบว่า เคยเป็น ... ไม่แน่ใจว่าเป็นการเคลื่อนไหวหรือเปล่า แต่สำหรับเราเรารู้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวแล้วเนอะ เราเคยเป็นอาจารย์ใช้ไหมคะ แล้วเราก็อยู่ในวัยเดียวกันกับนักศึกษา หรือว่าน้อง ๆ นักศึกษา เราก็จะมีการเคลื่อนไหวกับความคิดของเขา โดยที่ไปกินเหล้า ไปกินเหล้ากับลูกศิษย์ด้วยคะ ไปกินเหล้ากับนักศึกษา ใช้ เราไป แต่เราจะเคลื่อนไหวในเชิงให้ความรู้เขา เช่นแบบ ฮี้ ใครจะไปตีมี ห้ามขับรถ ให้นั่งแท็กซี่กันมา หรือเวลาไปทำอะไรแล้วเด็กเขาสำเร็จ แล้วเขา หุย อาจารย์อยากกินเหล้า อะ ไปได้ไป แต่ว่าห้ามขับมอไซค์มา ก็จะมีวิธีการสอนเขา ในขณะเดียวกัน เราก็จะเคลื่อนไหวกับเขาในเชิงความรู้ว่า ฮี้ ถ้ากินเหล้า พกถุงตลอดนะ ไม่ว่าจะเป็เด็กผู้ชายหรือผู้หญิง ถ้าหนูจะไปกินเหล้า พี่ไปกับเด็ก ป.ตรีอะ คือมันไปแล้วมันไปปะปะกับใครแล้วมันก็ไปใช้ไหม ก็เนี่ย เราอาจจะเคลื่อนไหวในเชิงการศึกษา ก็คือแบบ ฮี้จะกินเหล้าใช้ไหม ก็พกถุงไปด้วย ก็คือให้ความรู้เขา ในขณะเดียวกัน ในมหาวิทยาลัยที่เราทำงานอะไรแบบนี้ เราก็จะเคลื่อนไหวในเชิงระดับสาขาหรือว่าอะไรแบบ บางคนก็จะว่าหนูว่าหนูไป support เด็ก ใช้ conservative แต่ถามว่าต่อให้เราไม่พูดกับมันก็ไปอยู่ดี แล้วเนี่ยทำไมไม่คุยเรื่องนี้ให้มันเป็นเรื่อง”

คุณุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

การขับเคลื่อนโดยการร่วมชุมนุม และการออกมาแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีความหลากหลาย ทั้งที่ต้องการแสวงหาข้อมูลเพื่อไตร่ตรองและสนับสนุนความคิดของตนเอง จนถึงการแสดงออกซึ่งอุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือ และเป็นกองหนุนให้การขับเคลื่อนประเด็นส่งเสริมให้มีความหลากหลายของสุราในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มิได้ออกมาชุมนุมเพียงเพื่อตนเองเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังหวังผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่กว่าการเพิ่มความสุขให้กับตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ยังหวังให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในประเทศไทยที่ยึดถืออาชีพในการผลิตสุรา รวมไปถึงเรื่องความปลอดภัยจากการตีมี ทำให้การขับเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมและการเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยอื่น ๆ นั้น สร้างผู้นำที่ต้องการขับเคลื่อนนโยบายผ่านอำนาจทางการเมืองและนิติบัญญัติขึ้น และยังคงพยายามขับเคลื่อนนโยบาย

ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสุราที่มีความหลากหลายโดยประชาชนต่อไป แม้ว่าจะมีคนที่ย่อแรงแและเริ่มถอดใจจากการสนับสนุนดังกล่าวก็ตาม

1.2 แสดงออกโดยการทำผลิตภัณฑ์ของตนเอง และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการรายย่อย

การสนับสนุนนโยบายในลักษณะการแสดงออกด้วยการทำผลิตภัณฑ์ของตนเอง หรือสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยต่าง ๆ แม้จะไม่ได้เป็นการออกไปชุมนุม หรือส่งเสียงให้ผู้อื่นได้ยินอย่างกว้างขวาง แต่การแสดงออกดังกล่าวกลับเป็นการบอกเป็นนัยว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีความคิดอยากให้เกิดความหลากหลายและลดการผูกขาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เกิดจากนายทุนเจ้าใหญ่เพียงไม่กี่เจ้า หรือให้พูดอีกทางหนึ่งก็คือ เป็นการแสดงออกเพื่อต่อต้านนโยบายที่เอื้อต่อระบบผูกขาดทางการค้าด้วยนั่นเอง โดยในจำนวนผู้ที่แสดงออกดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 5 คน มีอาชีพที่หลากหลาย ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, พนักงานโรงแรม, นักศึกษาปริญญาโท, ครูสอนดนตรี, และพนักงานบริษัทเอกชน

สำหรับการทำผลิตภัณฑ์ของตนเอง เพื่อเป็นการแสดงออกว่าตัวเองนั้นสนับสนุนการผลิตสุราที่หลากหลาย และเพิ่มตัวเลือกให้ตนเองในการบริโภคนั้น จากกลุ่มตัวอย่างพบว่ามทั้งหมด 3 คน จำนวนหนึ่งคนผลิตเพื่อขาย และอีก 2 คนผลิตเพื่อบริโภคเองและแจกจ่ายให้กับเพื่อน แต่ทั้ง 3 คน ไม่ได้มีการจดทะเบียนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกกฎหมายแต่อย่างใด

สำหรับการผลิตเพื่อขายนั้น คุณเท่าพิภพไม่ได้เล่ารายละเอียดไว้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ซึ่งการถูกดำเนินคดีในครั้งนั้นต่างก็ถูกสื่อต่าง ๆ นำเสนออย่างแพร่หลาย และคุณเท่าพิภพเองก็ได้เล่าไว้ในการสัมภาษณ์อื่น ๆ ที่เป็นสาธารณะในหลายสื่อด้วย ทำให้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นการเล่าประสบการณ์เพียงเล็กน้อยในรายละเอียดของจุดเริ่มต้นในการต่อสู้เพื่อให้เกิดความหลากหลายและไม่ผูกขาดของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น

“ใช่ เขาเรียกผม 230,000 ผมผิดกฎหมายข้ออะไรไม่รู้ บอกว่าผมไม่ติดแสดมบ้ออะไรของเขาไม่รู้ คือผมเถียงเขาเน ผมไม่ติดแสดมบเพราะผมไม่มีใบอนุญาต ผมก็โดนปรับ 5,000 ฟี่ เขาก็ย้ออยู่นั้นแหละ ให้ผมไปหาตังค์ ผมก็บอกจับผมไปโรงพักเถอะครับ นีมันตี 2 แล้ว เสียเวลา ไม่มีตังค์อยู่แล้ว คือพอดีว่าผมจนใจ ถ้าผมรวยผมก็จ่ายไปแล้ว” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“มันก็มาจากความชื่นชอบ ก็มีความคิดถ้าเกิดว่าบริษัทใหญ่ ๆ เขายังทำได้

แล้วทำไมผมถึงทำไม่ได้ในเมื่อผมก็เป็นคนชอบดื่มเลยอยากทำผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง”

ซึ่งคุณฟรีสเองก็เคยทำเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ขึ้นมาเพื่อบริโภคเอง และให้เพื่อนฝูงได้ทดลองชิมรสชาติ แต่ไม่ได้ทำเพื่อการค้าขาย กิจกรรมการทำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งนั้นของคุณฟรีสเกิดจากเหตุผล 2 ประการ คือ เป็นความชอบโดยส่วนตัวของคุณฟรีสเดิมอยู่แล้ว โดยเฉพาะเบียร์ที่ไม่ได้มีขายตามท้องตลาดทั่ว ๆ ไป และ ประการที่ 2 คือ ตนเองมีความคิดเปรียบเทียบกับบริษัทที่ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายใหญ่ของประเทศว่า สามารถผลิตเครื่องดื่มเหล่านั้น ตนเองก็อยากผลิตขึ้นมาให้ได้เช่นเดียวกัน ในช่วงแรกของการทำกิจกรรมนี้นั้น ก็ได้รับการตอบรับที่ดีจากเพื่อนที่คุณฟรีสส่งให้ทดลองชิม ทำให้คุณฟรีสคิดว่าถ้าหากรสชาติของเบียร์ที่ทำเองนั้น ได้รับการตอบรับที่ดี การทำจำหน่ายด้วยในอนาคตก็จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ตนเองสามารถทำรายได้ได้ แต่ ปัจจุบันยังไม่ได้เริ่มต้นการทำกิจการดังกล่าว เพราะยังรอจังหวะที่เหมาะสมสำหรับการทำอีกครั้งอยู่นั่นเอง

“มันก็มาจากความชื่นชอบ ก็มีความคิดถ้าเกิดว่าบริษัทใหญ่ ๆ เขายังทำได้ แล้วทำไมผมถึงทำไม่ได้ ในเมื่อผมก็เป็นคนชอบดื่มเลยอยากทำผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง ได้ดื่มด้วยได้ขายด้วยได้ทำในสิ่งที่ชอบมันก็เป็นทางที่ดี ... คือผมชอบดื่มพวกเบียร์ดำครับ เป็นพวก stout , Porter ผมก็ทำคล้าย ๆ พวกนี้อะครับ ซึ่งผลตอบรับก็ดีนะ เหมือนแบบว่า เอาเรื่องการจัดการของผมก่อนดีกว่า คือผมลองทำแล้วให้เพื่อน ให้คนอื่น ๆ ลองกิน ว่าอันนี้รสชาติดีไหม กลายเป็นว่าเราไปลงทุนกับมันเยอะเกินไป เราไม่มีกำไรอะไรกลับมาเลย ตอนนี่ก็ว่าจะทำใหม่ครับแต่ว่ารอเวลาอยู่” ฟรีส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

เช่นเดียวกับคุณวูฟ ที่มีความคิดอยากทดลองทำผลิตภัณฑ์ของตนเองขึ้น จากความชอบของตนเอง เช่นเดียวกัน ระหว่างสัมภาษณ์เธอก็เล่าให้ฟังว่า จริง ๆ แล้วพ่อของเธอไม่ได้ปิดกั้นเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับลูกสาวอย่างเธอ ทำให้เธอได้ทดลองชิมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย จนทำให้เกิดความคิดในการทดลองทำผลิตภัณฑ์เองดูบ้าง

“อ้อ ถ้าเป็นแบบครอบครัวเนี่ย เขาจะสติกับเรื่องอื่นแทนเนอะ แต่ถ้าเป็นเรื่องเหล้าเนี่ย คือเขาเข้าใจเรามากเลยนะ เพราะเขารู้ว่าเราจะไม่เมา (หัวเราะ) ... แล้วบางทีเขาก็จะสะสมเหล้าไว้แบบ age wine อะไรไว้อย่างนี้ อย่างนานเลย เราก็พบว่าแบบ เราก็ต้องขอบคุณเขานะ ที่เขาไม่ได้อะไรกับเรื่องเหล้าเรานะ แล้วอีกอย่างเราแพ้แอลกอฮอล์ด้วย เรากินเบียร์ครึ่งละ ... ก็เลยกินเยอะไม่ได้ มันก็เลยทำให้เราคิดอย่างอื่นขึ้นมา (หัวเราะ) เรากลายมาเป็นผู้ผลิตแทน (หัวเราะสะใจ)” คุณวูฟ อายุ 25 ปี: นักศึกษาปริญญาโท

ความต้องการเป็นผู้ผลิตจากระบบการผลิตเอนไซม์ในตับที่บกพร่องและไม่สามารถขับพิษของสุราออกจากร่างกายได้อย่างปกติของคุณวุฒ ทำให้เธอเริ่มทำกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่องคล้ายการทดลอง คุณวุฒเล่าอย่างสนุกสนานถึงประสบการณ์การทำเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของเธอ ว่าประสบความสำเร็จและล้มเหลวอย่างไรบ้าง และได้พบเห็นวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็เป็นเหตุผลที่ทำให้เธอเองรู้สึกนึกกับกิจกรรมดังกล่าวอีกด้วย

“คือจริงๆก็อยากทำเบียร์อยู่นะ แต่ว่าไม่ว่างทำเลย ก็เราก็มองจากการหมักการผลไม้ หมักองุ่นหมักแอปเปิ้ล ช่าย ทำไวน์ ก็ทำองุ่นเฟล รสชาติออกมากินไม่ได้เลย น่าจะไม่รู้อะ sterilize ไม่ได้มั้ง แต่ว่าอันที่เป็นแอปเปิ้ลนะ ... เนื่องจากเป็นคนที่ได้รับวัฒนธรรมญี่ปุ่น แล้วในช่วงนั้นในไทยมันก็ฮิตด้วยแหละ เราก็เลยได้ทำเหล้าบ๊วย ... ” คุณวุฒ อายุ 25 ปี: นักศึกษาปริญญาโท

**“ไม่ได้ไปอยู่แถวหน้า แต่แค่อยู่แถวหลังในการไม่ไปสนับสนุนคนเหล่านั้น
และเลือกที่จะไปสนับสนุนคนกลุ่มอื่นมากกว่า”**

นอกจากการผู้ให้ข้อมูลที่ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วยตัวเองเพื่อจุดประสงค์ที่แตกต่างกันไปแล้ว ยังมีกลุ่มที่สนับสนุนให้มีการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวกับสุราที่หลากหลายด้วยการสนับสนุนคนที่ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นรายย่อยด้วย ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่สนับสนุนในทิศทางนี้มีทั้งหมด 3 คนด้วยกันที่เล่าประสบการณ์และความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับการสนับสนุนในทิศทางดังกล่าว ซึ่งทั้ง 3 คน มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า ตนเองไม่ได้สนับสนุนเกี่ยวกับนโยบายโดยตรงแน่นอน แต่อยากสนับสนุนในทิศทางที่ตนเองถนัดและยังทำให้เกิดความสุขเกิดอรรถรสในการบริโภคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อีกด้วย

ดังเช่นคุณจินเปิดเผยออกมาโดยตรงว่า ตนเองไม่อยากจะสนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์รายใหญ่ของประเทศ เนื่องด้วยคิดว่าเป็นทุนผูกขาดในตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และตัดสินใจสนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยมานานหลายปีแล้ว ซึ่งโดยส่วนตัวคุณจินแล้ว ไม่ใช่เพียงแค่อารมณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เจ้าใหญ่ในประเทศไม่อร่อยแล้ว ยังพ่วงไปด้วยความรู้สึกไม่พอใจกับการถูกจำกัดการรับรู้และโอกาสในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและรสชาติที่หลากหลายอีกด้วย

คุณจินได้กล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า ตนเองคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายอยากเปิดเผย แต่ทำในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบอยู่แล้ว เช่นการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และได้เลือกตีตามรสชาติที่ตนเอง

ต้องการ ซึ่งแม้ไม่ใช่การออกมาสนับสนุนโดยตรง หรือเป็นการพูดโดยตรง แต่เป็นการสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายย่อยได้มีรายได้ และยังคงสามารถทำกิจการดังกล่าวได้ต่อไป

"ผมก็รู้สึกอยากสนับสนุนเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของไทยที่เป็นเจ้าอินบ้าง ผมไม่รู้ว่ามีผมสนับสนุนถูกไหมนะ คือ ผมเคยไปซื้อเบียร์ตามซ็อบหรือตามห้างที่มัน Import หรือ Export ซึ่งมันเป็นเบียร์ที่ Import เข้ามาแต่ซื้อเบียร์เป็นชื่อไทยเลย เช่น ขุนแผน ไกรทอง อะไรพวกนั้นอะที่ 7-11 เขาไม่ได้วางขายอะ ซึ่งผมไม่ชอบและผมก็ไม่อยากสนับสนุนพวกเบียร์ที่อยู่ใน 7-11 อะครับ ผมไม่ซื้อกินเลย ๆ มานานหลายปีแหละ ไม่ซื้อเลย ที่ไม่ซื้อเลย คือ 1. มันไม่อร่อย 2. ไม่อยากไปอุดหนุนกับคนที่เขาทำแบบนี้ ปิดหูปิดตาเราไม่ให้เราลองอะไรดี ๆ ใหม่ ๆ ก็เลยไม่อยากสนับสนุนเขา Product เขาก็ไม่อร่อย ยิ่งเราไม่ชอบเขาอยู่แล้วก็เลยไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไปสนับสนุนเขา เรานี่อยากเอาตั้งไปสนับสนุนส่วนอื่นมากกว่า ก็เลยไปลองเบียร์ยี่ห้ออื่น ยี่ห้อไทย ๆ เลย ไกรทอง ขุนแผน อะไรพวกนั้นอะครับ ถ้าจะกินก็กินอยู่แค่นั้นอะครับ แต่ผมรู้สึกว่ามีผมไม่ได้ไปผลักดันเชิงนโยบายอะไรขนาดนั้นอะครับ ไม่ได้ไปอยู่แถวหน้า แต่แค่ออยู่แถวหลังในการไม่ไปสนับสนุนคนเหล่านั้น และเลือกที่จะไปสนับสนุนคนกลุ่มอื่นมากกว่า" **คุณจิน อายุ 26 ปี: ครูสอนดนตรี**

คุณนุกเกอร์เองก็เช่นกัน เขายอมรับว่าตนเองไม่ได้ออกไปเคลื่อนไหวเลย และมองว่าการเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งคุณนุกเกอร์เลือกที่จะสนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยโดยการไปตี๋มที่ร้านที่ผลิตเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์มากกว่า โดยส่วนมากแล้วการไปตี๋มนั้นจะเป็นการไปตี๋มเบียร์ที่เป็นเบียร์คราฟที่ร้านนั่งตี๋ม

"ใช่ครับ ก็คือจะไปนั่ง นั่งตี๋มแบบเหมือนไป ไปซื้อสนับสนุนเขาแต่คือไม่ ไม่ได้ไปเคลื่อนไหวทางการเมือง" **คุณนุกเกอร์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน**

อย่างไรก็ตาม โดยส่วนตัวคุณนุกเกอร์แล้ว การแสดงออกเพื่อสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายของสุรา ไม่ได้มีเพียงการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์จากผู้ค้ารายย่อยเท่านั้น แต่การร่วมแสดงความคิดเห็น หรือลงชื่อสนับสนุนทางออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ตนเองเลือกที่จะสนับสนุนด้วย ซึ่งหากโอกาสที่เหมาะสมเกิดขึ้นกับตนเอง ก็อยากที่จะไปร่วมเคลื่อนไหวโดยการออกไปชุมนุม หรือร่วมโครงการที่สนับสนุนความหลากหลายของสุราด้วย

"ไม่ได้ไปครับ อาจจะเป็นส่วนของพวกเขาเวลา สถานที่ อะไรไม่ตรงกันก็เลยยังไม่มีโอกาสได้ร่วม ถ้าเกิดอยู่ อยู่ในบริเวณที่เราพักอาศัยหรือจังหวะเวลาที่มีมันโอเค เราก็อยากไป อยากไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเขา ตอนนี้มีแต่กดไลก์เพจประชาชนเบียร์คือเราเอาไว้ดูว่าคนที่มีความเห็น คล้ายๆเราตรงกับเรา เขาเคลื่อนไหวแบบไหนอยู่ ถ้ามีจุดไหนที่เราให้การสนับสนุนได้เนี่ย เราก็จะทำ อยากให้ไป

“โหวตอะไรหรือต้องการยังไงก็เราจะได้เห็นข่าวสารของเขาได้” คุณนิกเกอร์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

จะเห็นได้ว่า การสนับสนุนด้วยการสนับสนุนอย่างเปิดเผยนั้น มีวิธีการที่แยบยลมากกว่าการออกมาป่าวประกาศโดยตรงหรือการออกไปชุมนุม แต่เป็นการผลิตผลิตภัณฑ์ของตนเอง และคิดวางแผนสำหรับการจำหน่ายสร้างรายได้ในอนาคต นอกจากนี้การแสดงออกด้วยการสนับสนุนและซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ค้ารายย่อยก็เป็นอีก การแสดงออกหนึ่งของการสนับสนุนอย่างเปิดเผย แม้ว่าบางคนจะยังคงบริโภคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นของบริษัทผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์หลัก ๆ ในประเทศอยู่บ้างก็ตาม แต่หากมีโอกาสก็จะเลือกตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จากผู้ค้ารายย่อยมากกว่า

2. การเคลื่อนไหวผ่านการสนับสนุนเนื้อหาใน social media และการร่วมลงชื่อสนับสนุน

นอกจากการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา และการร่วมชุมนุม การแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวผ่านการสนับสนุนเนื้อหาใน social media และร่วมลงชื่อสนับสนุนการผลักดันนโยบายต่าง ๆ เป็นช่องทางที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเลือกแสดงออกและแสดงออกมากกว่าช่องทางอื่น ๆ ซึ่งการแสดงออกด้วยวิธีการนี้มีหลากหลาย และผู้ให้ข้อมูลมักจะเลือกตามความสะดวก และชื่นชอบของตนเอง การเคลื่อนไหวในลักษณะดังกล่าว โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวผ่านการสนับสนุนเนื้อหาใน social media และร่วมลงชื่อสนับสนุน จำนวน คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลบางคนก็ยังเคลื่อนไหวโดยการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง และการสนับสนุนอย่างเปิดเผยด้วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่เป็นออนไลน์มากกว่า ไม่ได้เป็นออนไซต์”

ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เปิดเผยว่าตนเองให้การสนับสนุนและเคลื่อนไหวในประเด็นความหลากหลายของสุรา มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งยอมรับว่าตนเองเคลื่อนไหวผ่าน social media เพียงช่องทางเดียว มิได้เลือกที่จะออกไปชุมนุมหรือเคลื่อนไหวอย่างเปิดเผยเหมือนดังกลุ่มแรก เนื้อหาที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีมักจะสื่อสาร ได้แก่ การแชร์โพสต์หรือข้อความของผู้อื่นผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ และการร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายในประเด็นดังกล่าว โดยส่วนใหญ่แล้วแพลตฟอร์มที่ผู้ให้ข้อมูลมักใช้สำหรับการสื่อสารมีทั้งหมด 3

แพลตฟอร์มด้วยกัน คือ Facebook, Instagram และ X ซึ่งไม่ใช่แค่สื่อสารเพียงแพลตฟอร์มเดียวเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลบางคนยังสื่อสารในแพลตฟอร์มหลายแพลตฟอร์มด้วย

เช่นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 คน ได้แก่ คุณแมว คุณพลอย และคุณเอ็กซ์ ที่ยอมรับในบทสนทนาว่า ตนเองสนับสนุนและเคลื่อนไหวประเด็นการสนับสนุนความหลากหลายของสุราผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น การแชร์โพสต์หรือข้อความจากผู้อื่นที่มีเนื้อหาสนับสนุนนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง หรือสนับสนุนความหลากหลายของสุราจากโพสต์ของผู้คนอื่น ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 คนนี้ยังให้ความสำคัญกับการลงชื่อเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านแพลตฟอร์มอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ คุณแมวลงชื่อใน google form อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 คน เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาว่า พวกเขาไม่เคยไปร่วมการประชุม หรือการออกไปเคลื่อนไหวในที่สาธารณะแต่อย่างใด

“คือถ้าตั้งขึ้นมาหน้าฟีด แมวก็ช่วยแชร์ ช่วยรีทวีต อันไหนที่สนใจก็ปัก ๆ ไว้ แต่แมวยังไม่เคยไปตามงานเค้าสักเท่าไร...มันมีช่วงนึงเค้าให้ตอบใน google form ว่าเห็นด้วยหรือไม่ อันนี้แมวก็นั่งตอบอยู่นะ” คุณแมว อายุ 25 ปี video content creator

“มีค่ะ ส่วนใหญ่ก็เฟสบุ๊ค ไลน์ ก็มีลงสตอรี่บ้าง ช่วยแชร์บ้าง ... สีส้มใช้ไหมพ่น หนูทำงานหนูไม่ได้ไปทำอะไรเลย แต่รู้ว่าเขามี ตอนนั้นเพื่อน ๆ ก็ชวนไป ไปหาพ่อ สุรา ๆ อะไรสักอย่าง หนูไม่รู้ว่าจะมันคืออะไร แต่ไม่ได้ไปเพราะทำงาน” คุณพลอย อายุ 29 ปี : พนักงานเสิร์ฟ

“ส่วนใหญ่เป็นออนไลน์มากกว่าไม่ได้เป็นออนไลน์ ก็ลงชื่อโหวตอะไรพวกนี้ เค้าให้ช่วยลงชื่อสนับสนุนนี่ก็ลงด้วยเพราะ แต่ไม่เคยไปมีอบหรือชุมนุมนะ” เอ็กซ์ อายุ 33 ปี : พนักงานบริษัท

ผู้ให้ข้อมูลบางคน เช่นคุณเอ็กซ์ ที่สนับสนุนและเคลื่อนไหวด้วยการแชร์และการลงชื่อเพื่อเรียกร้องแล้ว เขาก็มีวิธีการสนับสนุนด้วยการช่องทาง social media วิธีอื่นด้วย คือการแชร์เรื่องราวของตนเองเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย เพื่อบอกว่าตนเองสนับสนุนนโยบายที่ไม่จำกัดการดื่มของคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งคุณเอ็กซ์ยังเพิ่มเติมในกรณีเดียวกันนี้ด้วยว่า แต่บางครั้งหากต้องการความเป็นส่วนตัว ก็จะไม่แชร์เรื่องราวที่ตนเองดื่มใน social media บ้าง เพื่อให้เกิดความสบายใจและความสุขกับตนเองในการดื่มและท่องเที่ยวตามไลฟ์สไตล์ของเขา

“บางทีไปกินก็อ้อพีไอจี ลงโซเชียล แต่บางทีดื่มเราก็ไม่อ้อพีเลยก็มีนะแบบกิน 5 วัน 7 วันรวด เราอยากอารมณ์ดี อยากไปเที่ยว คือจะบอกว่าไม่ได้สนคนอื่นจะมองว่ากินเที่ยวอีกแล้ว คือเราสนใจตัวเองเป็นหลัก เรากินแล้วเราได้อะไรจากมัน เรากินแล้วแฮปปี้ รู้สึกดี” เอ็กซ์ อายุ 33 ปี : พนักงานบริษัท

“แล้วก็จะเคลื่อนไหวโดยการขับเคลื่อนเป็นเครื่องด่ารัฐบาลอะไรี่ (หัวเราะ)”

สำหรับคุณโจจะแตกต่างไปจากคุณเอ็กซ์ แม้ว่าจะมีการสนับสนุนและเคลื่อนไหวด้วยการแชร์และลงชื่อเหมือนกันก็ตาม แต่สำหรับคุณโจนั้นไม่ได้โพสต์ประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เหมือนกับคุณเอ็กซ์ นอกจากแชร์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องและร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องเชิงนโยบายแล้ว คุณโจยังแสดงความคิดเห็น และทัศนคติของตนเองลงในพื้นที่ social media ของตนเองอีกด้วย ซึ่งสำหรับคุณโจแล้วการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวก็ถือเป็นการสนับสนุนและเคลื่อนไหวอีกช่องทางหนึ่งเช่นกัน โดยจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาที่คุณโจชื่นชอบในการแชร์นั้น จะเป็นเรื่องการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้ผลิตรายย่อยมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นกรรมวิธีการผลิต หรือแชร์ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากผู้ผลิตรายย่อย เพื่อเป็นการสื่อสารให้กับผู้คนที่ติดตามคุณโจได้ทราบ และยังเป็นการเปิดเผยตัวตนของคุณโจเองถึงการสนับสนุนให้เกิดนโยบายดังกล่าวอีกด้วย

“คือเราก็ไม่เคยไปมีอบพวกนี้เนอะ แต่เราก็รับรู้เรื่องพวกนี้มา อ่า ส่วนร่วมของเราก็คงเป็นการไปลงชื่อ เกี่ยวกับหัวข้อสุราก้าวหน้า ที่มันจะมีมาเรื่อยๆอะไรอย่างเงี้ยหรืออีกอย่างนึงก็คืออาจจะเป็นการบ่น เรื่องทัศนคติพวกนี้ลงในพื้นที่ส่วนตัวของเรา โซเชียลอะไรอย่างเงี้ย แล้วก็ยังคงมีการพูดถึงตลอดอะไรอย่างเงี้ยเนอะ ถ้ามันมี แบบว่าเรียกว่างี้คืออะ อ้ากตโล้สุราก้าวหน้าหรือไปตามดูโพสต์เพื่อเป็นความรู้อะไรก็งี้ แล้วก็พอเห็นมีคอนเทนต์แบบว่าที่การเกี่ยวกับแบบ การหมักหมมนั้นนั้นของแต่ละพื้นที่ หลายๆครั้งเราก็แชร์ บางครั้งเราก็แชร์เหมือนกัน เพื่อแบบอ้อ มันก็มีเนอะของพวกนี้อะไรอย่างงี้” คุณโจ อายุ 27 ปี: ธุรกิจส่วนตัว

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายของสุรา ไม่ได้มีเพียงคุณโจเพียงคนเดียวเท่านั้นที่แสดงออกและเคลื่อนไหวด้วยการแสดงความคิดเห็นและทัศนคติของตนเอง คุณนุ่นเองก็เล่าติดตลกให้ผู้วิจัยฟังว่าเธอก็แสดงออกด้วยวิธีการเดียวกันในพื้นที่ส่วนตัวใน social media เช่นเดียวกัน โดยเธออธิบายการแสดงออกและการขับเคลื่อนนั้นตามนิยามที่เหล่าผู้คนใน social media นิยมใช้คือ “เครื่องด่ารัฐบาล” คุณนุ่นอธิบายถึงการแสดงออกดังกล่าวของเธอก็คือเป็นการสนับสนุนและเป็นการเคลื่อนไหว

ทางสังคม เพื่อยืนยันในความคิด อุดมการณ์ และความต้องการของตนเอง ซึ่งเธอมองว่าการเคลื่อนไหวดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ความถี่ในการสนับสนุนของคุณนุ๋นนั้นดูจะมีมากกว่าหรือเท่ากับคุณเอ็กซ์ที่เลยทีเดียวนะ ที่จะแชร์และโพสต์ในพื้นที่ของตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสเอื้ออำนวย

"มีคะ มีทุกวัน (หัวเราะ) มีคะ โพสต์เฟสบุ๊คทุกวันคะ (หัวเราะ) คือการเคลื่อนไหวเราไม่ได้อยู่ในกลุ่มนักกิจกรรมนะคะ สำหรับนุ๋น การเคลื่อนไหวทางสังคมคือ อะไรที่เราเห็น ไม่ว่าจะเห็นในโซเชียล อะไรที่เราเห็นแล้วมันรู้สึกว่าเป็นการ support ไปในทางที่ดี เราก็จะแชร์ แล้วก็เคลื่อนไหวโดยการขับเคลื่อนเป็นเครื่องดำรงรัฐบาลอะไร (หัวเราะ) อันนี้ก็ถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวใช้ใหม่คะ " **คุณนุ๋น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

จากที่คุณนุ๋นเองนิยามตนเองว่าเป็นนักวิชาการนั้น การเคลื่อนไหวผ่านสื่อโซเชียลของเธอจึงมีทั้งความเหมือนกัน และความแตกต่างไปจากผู้ให้ข้อมูลคนอื่น ๆ ที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ การเคลื่อนไหวใน social media ของคุณนุ๋นนั้นจะมีทั้งการแชร์เรื่องผลิตภัณฑ์สุราชุมชน และการวิพากษ์วิจารณ์เหมือนกับใจ แต่การเคลื่อนไหวใน social media ของเธอที่แตกต่างไปคือ การแชร์องค์ความรู้ที่ข้อมูลและการศึกษารองรับตามแนวทางของนักวิชาการด้วย ซึ่งเธอคิดว่าการเคลื่อนไหวนี้จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับเยาวชน หรือกับนักศึกษาที่เธอมีร่วมกันใน social media

"หนูก็รู้สึกว่าการเคลื่อนไหวของหนูก็มีทั้งเชิงโซเชียล คือแชร์ทุกอย่างที่เกี่ยวกับเหล้า โดยเฉพาะเหล้าชุมชน สองก็คือ แชร์ทุกอย่างที่รัฐบาลชุดก่อนหน้า (หัวเราะ) มันพยายามทักห้าม แล้วก็บางครั้งก็เคลื่อนไหวที่มันมี evidence ที่มันเชิงวิชาการ ใช้ รวมไปถึงเราก็จะเคลื่อนไหวในเชิงที่เราทำงานการศึกษามา ก็อาจจะเคลื่อนไหวในการให้ความรู้กับเยาวชน อะไรอย่างนี้คะ ก็เลยไม่แน่ใจว่า สิ่งนี้เรียกว่าการเคลื่อนไหวหรือเปล่า" **คุณนุ๋น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

ด้วยเหตุผลการเคลื่อนไหวทาง social media นั้นเกิดขึ้นจากความสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับการทำคราฟเบียร์ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คนได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์ ได้แก่ คุณน๊ีบและคุณก๊ี้ ซึ่งความสนใจใคร่รู้นี้มีแหล่งที่มาจาก social media ที่เผยแพร่เรื่องราวของการทำคราฟเบียร์ จากกลุ่มผู้ผลิตรายย่อย

สำหรับคุณน๊ีบแล้วการได้ทดลองชิมคราฟเบียร์ที่ผลิตจากผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ประเภทคราฟเบียร์นั้นทำให้เกิดความสนใจ ด้วยความสลับซับซ้อนของการผลิตทำให้คุณน๊ีบรู้สึกประทับใจและต้องการสนับสนุนให้กลุ่มดังกล่าวได้มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับมากขึ้นด้วย จากประสบการณ์ที่ได้ทดลองชิม นำไปสู่การสนับสนุนทั้งการแชร์เนื้อหาและโปรโมทสินค้า รวมไปถึงเริ่มต้นขับเคลื่อนนโยบายด้วยการร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องให้เกิดนโยบายส่งเสริมเรื่องดังกล่าวให้กับผู้ผลิตรายย่อย

“นี่ก็มติดิตตามประชาชนเบียร์แล้วก็ดาวดิน คือนี่มีรุ่นที่โรงเรียนที่เค้าอยู่ในกลุ่ม คือเค้าทำเบียร์ชื่อ ยี่ห้อดาวดินคะ เป็นเบียร์ที่ถูกกฎหมายแล้วเค้าก็เคยให้เราลองชิมให้ เหมือนช่วยชิม ช่วยโปรโมท เราก็ก็นึกกรรมวิธีการทำ การส่งออก เราก็ก็นึกมันดูยุ่งยากอยู่นะ กว่าจะทำให้เบียร์ตัวนี้มันถูกกฎหมาย ได้อย่างจริงจัง เนี่ยแล้วพอเวลามีแคมเปญอะไรที่ให้เราลงชื่อไปโหวต หรืออะไรในเพจเราก็ก็นึกชื่อ ไปสนับสนุนพวกร้านค้าคราฟเบียร์ของประชาชน คือตอนเราไปสนับสนุนแรก ๆ เราไม่รู้หรอกนะว่าเค้า ทำถูกกฎหมายหรือเปล่า เราแค่เห็นด้วยกับการที่คนธรรมดาออกมาทำผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง แล้วเราก็ก็นึกมีทางเลือกที่หลากหลาย เราก็ก็นึกไปอุดหนุนที่เค้าทำออกมาแบบนี้คะ” นีบ อายุ 26 ปี: นักศึกษาปริญญาโท

เช่นเดียวกันกับคุณกี ที่เริ่มติดตามสื่อโซเชียลที่ผลิตจากกลุ่มคราฟเบียร์ และด้วยความชื่นชอบเบียร์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เลยทำให้คุณกีสนใจที่จะติดตามเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหลังจากที่ได้ทดลองชิมเครื่องดื่มเหล่านั้นแล้วก็พบว่า ตรงกับความสนใจของตนเอง พวกด้วยความสวยงามของแพ็คเกจจิ้งที่ดึงดูด ทำให้เธอเริ่มร่วมผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้อง และแชร์ข่าวสารต่าง ๆ ที่เผยแพร่สิ่งเหล่านั้นอีกทาง และยังเป็นการบ่งบอกถึงความต้องการสนับสนุนให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายของสุราด้วย

อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนทั้งของคุณนีบและคุณกีนั้นอยู่ภายใต้ความคิดว่าด้วยเรื่องการอยู่ภายใต้กฎหมาย การทำให้สินค้าเหล่านี้ถูกต้องตามกฎหมายนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งในความคิดของผู้ให้ข้อมูลทั้งสองคนนั้น คิดว่า หากผลักดันให้นโยบายนี้เกิดขึ้นมาแล้ว สุราที่ผลิตโดยประชาชนหรือผู้ประกอบการรายย่อยก็จะถูกกฎหมาย และสามารถจำหน่ายโดยที่ไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ อีกด้วย

“ที่เริ่มนะมันมาจากการที่ติดตามเพจพวกคราฟเบียร์ตั้งแต่แรกด้วย ส่วนหนึ่งเป็นคนที่ชอบเรื่องคราฟเบียร์ หรืออะไรแปลก ๆ อยู่แล้ว เรื่องของรสชาติหรือแพ็คเกจจิ้งมันน่าสนใจเราก็ก็นึกตามเขา แล้วก็มันจะมีพวกแบบที่ให้เราผลักดันเรื่องนโยบายอะไรอย่างเนี่ยะขึ้นมา จากที่เพจเขาแชร์ข่าวสารอะไรพวกนี้ เราก็ก็นึกเข้าไปกดไลก์ แต่ไม่ได้ถึงกับแบบเปิดคอมมาแล้วก็ค้นหาในประเด็นนี้เพื่อที่จะผลักดันเลย คือเหมือนบังเอิญเจอเลยเข้าไปกดคะ เหมือนพอดีเราสนใจเรื่องแบบคราฟอะไรอย่างนี้ใช่มั้ย เราก็ก็นึกแบบค่อนข้างที่จะติดตามเพจอะไรก็ตามที่ เกี่ยวกับคราฟเบียร์ แล้วเราก็ก็นึกเห็นเกี่ยวกับการโพสต์เกี่ยวกับเรื่องของกฎหมายการนำเข้า กฎหมายการจำหน่าย อะไรที่เกี่ยวกับภาษีอะไรสักอย่างที่มีมันทำให้การขายเขามีปัญหา เออ อันนี้มันทำให้เรารู้สึกว่าเหมือนผู้ประกอบการรายย่อยตรงนี้เขาก็โดนจำกัดในสินค้าของเขา” คุณกี อายุ 27 ปี: นักศึกษา

“แต่เราก็มีตอบโต้กันว่าเราจะไม่ทิ้งความคิดของเราแบบนี้ แต่ก็ยอมลดลงให้ อย่างไม่ไปมีอบแล้วแบบนี้”

ความอ่อนล้าจากการต่อสู้ด้วยการออกไปชุมนุมเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกที่จะใช้วิธีการเคลื่อนไหวผ่าน social media ความอ่อนล้านี้เกิดขึ้นจากความพยายามอย่างหนักที่จะรักษาอุดมการณ์และแสดงออกอย่างกล้าหาญโดยออกเปิดเผยตัวตนของตนเองสู่สาธารณะ อย่างเช่นการออกไปชุมนุม แต่ผลที่ได้รับกลับมานั้นทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวพบกับการตั้งคำถาม และเกิดผลกระทบทางลบกับตนเอง เช่นคุณเนยที่เป็นนักแสดง การออกไปเรียกร้องด้วยการชุมนุมนั้นส่งผลต่อหน้าที่การงานของเธอ จากบทสัมภาษณ์ที่ปรากฏในประเด็นการเคลื่อนไหวด้วยการชุมนุมด้านบนนั้น ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงเหตุผลของการเปลี่ยนวิธีการเคลื่อนไหวมาเป็นการเคลื่อนไหวผ่าน social media แทนการปรากฏตัวในที่สาธารณะ

คุณเนยเน้นย้ำถึงการแสดงออกที่ไม่ใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะทางร่างกาย หรือแม้แต่การใช้ถ้อยคำที่สื่อสารทาง social media ข้ำยังบอกด้วยว่า การทำความเข้าใจตนเองและอารมณ์ของตนเองเป็นเรื่องที่เธอให้ความสำคัญ หากรู้ตัวว่าเหตุการณ์ใดจะทำให้ตนเองรู้สึกโกรธ ตนเองก็จะหลีกเลี่ยงที่จะโพสต์ข้อความ หรือจะใช้คำพูดที่ไม่รุนแรง และการผลักดันที่คุณเนยคิดว่ามีความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้สิทธิในฐานะพลเมืองของประเทศ ในการออกไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเลือกคนที่สนับสนุนนโยบายที่คิดว่าเป็นอุดมการณ์ร่วมกันกับตน

“ใช่ เรามานั่งคิดเองด้วยว่า มีอบที่เราไปมันไม่ได้มีแรงที่จะสู้พวกนี้ได้มากพอ เราก็พยายามผลักดันด้วยวิธีอื่น อย่างเรื่องไปเลือกตั้ง แต่การโพสต์เราก็ไม่ใช่คำพูดที่รุนแรงแล้วอะไรที่หัวร้อนเราก็ไม่ได้ลง เราลงที่ใช้คำพูดที่ดีมากขึ้น” เนย อายุ 28 ปี: นักแสดง

แน่นอนว่าการทำงานเป็นเรื่องที่สำคัญ และคุณเนยก็เห็นถึงความสำคัญนี้อย่างยิ่ง การเดินทางเคลื่อนไหวทาง social media จึงเป็นทางเลือกที่คุณเนยคิดว่าเป็นการประณีประนอมที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม การละทิ้งอุดมการณ์ของตนเอง และไม่ขับเคี่ยวใด ๆ ในประเด็นดังกล่าวเลยนั้นคงจะเป็นเรื่องที่ทำให้ใจได้ยากลำบากสำหรับคุณเนย

“มันก็ไม่ใช่ว่าไม่ต่อต้านนะ ก็ต่อต้านแต่เราก็รู้แหละ แต่คือถ้าเราอยากไปต่อในหน้าที่การงานเราก็คงต้องลดเรื่องความคิดความเป็นตัวของเราที่จะแสดงออกลงบ้าง แต่เราก็มีตอบโต้กันว่าเราจะไม่ทิ้งความคิดของเราแบบนี้ แต่ก็ยอมลดลงให้ อย่างไม่ไปมีอบแล้วแบบนี้” เนย อายุ 28 ปี: นักแสดง

ไม่ใช่เพียงแค่ความอ่อนล้าจากการเคลื่อนไหวด้วยการขมุนหรือแสดงออกอย่างเปิดเผยที่คุณเคยประสบเพียงอย่างเดียว ผู้ที่สนับสนุนนโยบายผ่านการเคลื่อนไหวใน social media อย่างเช่นคุณเอ็กซ์ก็รับรู้ถึงความอ่อนล้าจากการต่อสู้ด้วยเช่นกัน “แรงน้อย” จึงเป็นคำที่สื่อถึงความหมายเดียวกับคุณเอ็กซ์ว่าด้วยการต่อสู้ที่ลงมือลงแรงไปแล้ว “ไม่เกิดอะไรขึ้นจากการโหวตเลย” การตั้งคำถามถึงการขับเคลื่อนประเด็นความหลากหลายของสุราจึงเกิดขึ้นกับผู้ใช้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วย ไม่ใช่เพียงแต่มีกลุ่มคนที่ยังคงมีพลังในการต่อสู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น

“ก็มีนะ มีโหวตอยู่ แบบลงชื่อ แต่ว่าสุดท้ายเหมือนโหวตไปแต่ไม่ได้เกิดอะไรขึ้นจากการโหวตเลย สุดท้ายนายทุนก็ได้การผูกขาด พวกแบรนด์ใหญ่ ไม่ได้ช่วยเกษตรกรหรือรายย่อย หรือคนปลูกพืชผลต่าง ๆ ก็ไม่ได้รับผลประโยชน์อะไร คือต่างประเทศมันไม่ได้มีการผูกขาดขนาดนี้ มีเป็นหลายร้อยแบรนด์มาก อย่างญี่ปุ่นก็มีหลายแบรนด์มากแต่อย่างของเราจ่ายจะแค่มไม่ถึงสิบเลยมั้งที่ถูกกฎหมายแล้ว ค้าขายได้ทุกที่ มันเหมือนเป็นการผูกขาดทางรายได้เกินไป เงินมันไม่ตกไปถึงเกษตรกร หรือพวกรายย่อยเลย” เอ็กซ์ อายุ 33 ปี : พนักงานบริษัท

ประสบการณ์ของคุณเคยที่ออกไปต่อสู้ในพื้นที่สาธารณะและส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของเธอนั้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องเล่าของคุณเคยเท่านั้น แต่ยังคงอยู่ในความคิดของคุณเดชด้วย ด้วยอาชีพที่เป็นครู การแสดงความคิดเห็นผ่าน social media ที่คุณเคยมองว่าเป็น “พื้นที่ของเรา” จะเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยกว่าการออกไปเรียกร้องด้วยการขมุน แม้ว่าคุณเคยจะรับรู้ได้ถึงความปลอดภัยจากการเรียกร้องในที่สาธารณะก็ตาม แต่การให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ก็ไม่สามารถทำให้คุณเดชรู้สึกปลอดภัยที่จะเล่าถึงเหตุผลที่ไม่ออกไปขมุนในประเด็นดังกล่าวได้อย่างละเอียด ได้แต่เพียงบอกว่า หากมีการจัดให้ร่วมลงชื่อสนับสนุนประเด็นความหลากหลายของสุรา ตนเองก็พร้อมที่จะแสดงความคิดเห็น และพร้อมที่จะลงชื่อเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเหล่านั้น

“เราก็คงแสดงความคิดเห็นในพื้นที่ของเรา ที่ว่าไม่ไปกระทบใครหรือกระทบต่ออาชีพหน้าที่การงาน ก็ไม่ออกไปมือบอนะ แต่ถ้าสมมุติถ้าเข้าสมมุติเปิดโหวตอะไรเงี้ย ผมก็จะแสดงความคิดเห็น ผมก็จะไปโหวต ร่วมโหวตร่วม แสดงความคิดเห็นด้วยแต่ถ้าอย่างไปมือบอนะ ผมก็มองว่าผมก็ไม่ไป เพราะว่ารู้สึกว่ามันถึงเรื่อง ๆ งานที่เราต้องทำ เวลาอะไรก็แล้วแต่หลาย ๆ อย่างหลาย ๆ ปัจจัย” คุณเดช อายุ 25 ปี: ครูสอนช่างยนต์

นอกจากด้วยเหตุผลที่ไม่ออกไปร่วมขมุนที่ส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานแล้ว คุณเดชยังมองว่า การออกไปร่วมแสดงจุดยืนในที่สาธารณะในบางครั้ง ก็สร้างความไม่พอใจและเกิดปัญหาเรื่องการเดินทางได้ ซึ่งตัวเขาเองก็เคยประสบปัญหาดังกล่าว และรู้สึกไม่ชอบกับการขมุนใด ๆ รวมถึงมองว่าการขมุนนั้นก็เสียในตัวมันเองด้วย

“ เพราะผมก็ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ๆ เขามีมือ ถ้าจะต้องขับรถไปร่วมมือเพราะเราว่า สนับสนุนเขาอย่าง มากเจ็ย ผมรู้สึกว่ามันทำให้ตัวเองเดือดร้อน อาจจะเสียงงานเสียการหรือ ๆ เสียหลาย ๆ อย่าง มากกว่าสิ่งที่จะได้ สำหรับผมนะ แต่ถ้าอะไรที่เราช่วยให้ ๆ มันได้ไปได้ เขาต้องการขอเสียงหน่อย ขอไหวตขออะไรเจ็ย ผมก็จะไปสนับสนุนเรื่องพวกนี้ ไปมือเจ็ยผมมองว่าผมไม่ไป อะไรที่เราซัพ พอร์ตแล้วเราช่วยได้เราก็จะทำอะมากกว่า ผมมองว่าถ้าไปมือเจ็ยผมมันไม่ได้เป็นข้อดีอย่างเดียวมัน กลายเป็นว่าข้อเสียอาจจะเอ๊ยปิดกั้นไปทำให้หลาย ๆ คนลำบากเพราะผมเคยเจอไปมือผมขับรถมา ผมต้องติดกับมืออยู่ตรงนั้นมัน มันทำให้ผมถึงอาจจะไม่ได้สนับสนุนแต่มันก็รู้สึกที่เรา เราไม่ชอบ เหมือนกลายเป็นว่าเราอาจจะแอนตี้มันไปเลยก็ได้เพราะว่ามันทำให้เราลำบาก เราเดือดร้อน ” คุณ เดช อายุ 25 ปี: ครูสอนช่างยนต์

การเคลื่อนไหวผ่าน social media และการร่วมลงชื่อสนับสนุนนโยบายนั้นเป็นช่องทางที่สะดวกสำหรับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนมาก โดยแต่ละคนก็มีเหตุผลที่เลือกใช้ช่องทางนี้ในการสนับสนุนที่แตกต่างกันไป ได้แก่ ไม่ชอบการออกไปชุมนุมเรียกร้องในที่สาธารณะ, ชื่นชอบและติดตามผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จากผู้ผลิตราย ย่อยและต้องการสนับสนุนกลุ่มดังกล่าว, social media เป็นพื้นที่ส่วนตัวที่สามารถเปิดเผยข้อมูลและตัวตน บางอย่างในการสนับสนุนกับกลุ่มคนที่ตนเองไว้วางใจได้, การถูกกดดันจากผู้บริหารในที่ทำงานไม่ให้เห็นออก อย่างเปิดเผย, และเป็นการตอบสนองต่ออุดมการณ์ของตนเอง ซึ่งการแสดงออกในช่องทาง social media นั้น ไม่ได้เป็นการแสดงออกเพียงช่องทางเดียวเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างบางคนยังแสดงออกด้วยวิธีการชุมนุมหรือแสดงออก อย่างเปิดเผยด้วยวิธีอื่นด้วย

3. กลุ่มผู้ไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองประเด็นความหลากหลายของสุรา

สำหรับกลุ่มที่ไม่เคลื่อนไหวทางการเมืองในประเด็นความหลากหลายของสุรานั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม โดยจัดกลุ่มตามเหตุผลของผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าว ได้แก่ 1) เพราะว่าคุณเองไม่ได้มี ผลกระทบอะไรกับการเรียกร้อง, 2) เพราะเรียกร้องไปก็ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลง, และ 3) อยากสนับสนุนแต่มี เหตุปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดแยกตามกลุ่มดังต่อไปนี้

3.1 ตนเองไม่ได้มีผลกระทบอะไรกับการเรียกร้อง

ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 คน เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า แม้ว่าตนเองจะเป็นผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็ตาม แต่ตนเองไม่ได้รับผลกระทบอะไรจากการเปลี่ยนแปลงเรื่องความหลากหลายของการผลิตสุรา หรือเรื่องอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะออกมาเรียกร้องด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น โดยกลุ่ม

ตัวอย่างทั้ง 2 คนนั้นมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน รวมไปถึงอาชีพของทั้งสองคนก็แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งส่งผลต่อการให้เหตุผลของการไม่ออกมาเรียกร้องเรื่องสุราของแต่ละคนด้วย

“บอกไปก็เท่านั้นพวกต่อต้านก็ต่อต้านเหมือนเดิม สู้ไม่บอกดีกว่า อยู่เฉยๆดีกว่า สบายใจเราด้วย”

ตัวอย่างของคุณนนท์ ซึ่งเป็นช่างสีในอู่ซ่อมรถที่หนึ่งในกรุงเทพมหานคร เดิมคุณนนท์เป็นคนอุบลราชธานี และมาทำงานที่กรุงเทพมหานคร โดยปกติเขาตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นประจำทุกวันอยู่แล้ว โดยมักจะตีมคนเดียวที่ที่พักของตนเอง มีออกไปสังสรรค์บ้างแต่ไม่บ่อยนัก เมื่อถามถึงเรื่องการออกไปเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนโยบายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เขาพูดเพียงประโยคสั้น ๆ ว่า ไม่เคยออกไปเรียกร้องอะไร หรือไม่ต้องการบอกอะไรกับผู้ใดเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว และคิดว่าแม้ว่าจะมีการเรียกร้องบางอย่าง ก็จะมีคนออกมาต่อต้านการเรียกร้องดังกล่าวอยู่ดี ดังนั้น หากต้องการความสบายใจการอยู่เฉย ๆ ก็เป็นทางเลือกที่คุณนนท์ คิดว่าเป็นทางที่ดีที่สุด

“ไม่มีนะ ไม่รู้จะบอกอะไร บอกไปก็เท่านั้นพวกต่อต้านก็ต่อต้านเหมือนเดิม สู้ไม่บอกดีกว่า อยู่เฉยๆดีกว่า สบายใจเราด้วย” นนท์ อายุ 39 ปี: ช่างสี

คุณนนท์ยังได้สัมผัสเพิ่มเติมด้วย หลังจากที่ผู้วิจัยถามต่อไปว่า แม้ว่าตัวคุณนนท์เองจะตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นประจำทุกวัน แม้ในขณะที่สัมผัสภาษาตนเองเขาก็ยังตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไปด้วย แต่การเรียกร้องในเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เรื่องจำเป็นสำหรับตัวเขา แล้วอะไรที่เป็นความสุขหรือสิ่งที่คุณนนท์ต้องการ เมื่อตั้งคำถามดังกล่าว แววตาของเขาดูแปรปรวนมากกว่าคำถามก่อนหน้านี้

คำตอบที่ได้นั้นก็ยังคงสอดคล้องกับคำตอบเรื่องการเรียกร้อง ว่าด้วยความไม่จำเป็นที่ตนเองต้องออกไปเรียกร้องเรื่องที่ตนเองไม่ได้ต้องการ และในปัจจุบันตนเองรู้สึกมีความสุขดีมากแล้วจากชีวิตที่เรียบง่ายของตนเอง ทั้งจากการได้ทำงานที่ตนเองเลือก และได้ตีมเบียร์เมื่อถึงเวลาเลิกงาน แม้ว่าจะมีปัญหาในชีวิตของเขาอยู่บ้าง แต่การแก้ปัญหาก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ต้องหาทางแก้ปัญหาต่อไป

“ถามได้ดีมากเลยนะ ความสุขในแต่ละวัน ตื่นมาทำงานไป ตกเย็นมากินเบียร์ไม่ต้องคิดอะไรมากหาทางแก้ปัญหาต่อไป ปัญหาที่เราจะมีก็วิ่งชนกับปัญหาต่อไป” นนท์ อายุ 39 ปี: ช่างสี

ส่วนผู้ให้ข้อมูลอีกคนที่บอกว่าการเรียกร้องในประเด็นความหลากหลายของสุรานั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อตนเอง คือ คุณโอม ครอบครัวยุคของคุณโอมผลิตสุราขายที่บ้านจำหน่ายมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ของตนเอง และคุณโอมก็

มารับดูแลกิจการต่อเมื่อเกิดวิกฤตการณ์โควิด-19 แล้วตนเองมีงานแต่งงานหน้าทำผมน้องลง จึงได้เดินทางกลับจาก กรุงเทพมหานครมายังจังหวัดบ้านเกิดเพื่อดูแลกิจการของครอบครัวต่อ

คุณโอมเล่าว่ากิจการผลิตสุราชาวบ้านของครอบครัวนั้นเป็นกิจการที่ทำมานานและมีลูกค้าประจำในท้องถิ่นของตนเอง และได้รับการตอบรับที่ดีจากคนในท้องถิ่น จนต้องขยายกิจการทำโรงกลั่นอีก 1 โรงกลั่น แต่แยกแบรนด์กันกับแบรนด์เดิมเพื่อไม่ต้องเสียภาษีเพิ่มจากจำนวนผลิตต่อโรงงาน ด้วยเหตุของแบรนด์สุราที่บ้านที่เป็นที่ยอมรับในชุมชนแล้วนั้น ทำให้คุณโอมเล่าว่าตนเองไม่ได้เข้าร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยอื่น ๆ ที่ยังคงไม่มีตลาดรองรับเท่ากับของตนเอง และออกไปเรียกร้องร้องโดยการประท้วงในเมือง แต่โรงกลั่นของครอบครัวตนเองนั้นไม่ได้รับผลกระทบอะไรกับกิจการจึงไม่เคยออกไปเรียกร้องในประเด็นดังกล่าวด้วย

“ไม่เคยนะครับ แต่ว่ามันจะกลุ่มไลน์โรงงานผลิต ของโรงงานผลิตสุรา โรงกลั่นที่บ้านอย่างนี้ในกลุ่มเขาก็จะไปประท้วงบ้าง ประท้วงนั่นประท้วงนี่ในเมืองอย่างนี้ แต่ว่าที่บ้านเราไม่เคยไป เพราะว่าที่บ้านเราอยู่ตัวแล้ว ไม่ได้กระทบกับกิจการอะไร แต่ว่ากลุ่มที่รายเล็กกว่าเราอย่างนี้ กระทบอะเนอะ กำลังการผลิตเขาน้อย เขาก็เลยมีผลกระทบกว่าเรา แต่เรา โชคดีที่เราทำมานานแล้วมีตลาดรองรับ”

คุณโอม อายุ 37 ปี: เจ้าของโรงกลั่นเหล้าชุมชน

สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม้ออกมาเรียกร้องประเด็นความหลากหลายของสุรานั้น แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งสองคนจะมีความแตกต่างกันของภูมิหลังและอาชีพ แต่การไม่ได้รับผลกระทบจากการนโยบายที่เกี่ยวกับสุราทำให้ทั้งสองคนไม่คิดว่าการเรียกร้องหรือการออกมาเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวมีความจำเป็น ชีวิตที่ดำเนินอย่างปกติสุขของเขาทั้งสองคนเป็นสิ่งที่พวกเขาพึงพอใจแล้ว การเรียกร้องเหล่านั้นจึงไม่มีความจำเป็นสำหรับตนเอง

3.2 เรียกร้องไปก็ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด ผู้ให้ข้อมูลที่เล่าถึงสาเหตุของการไม่ร่วมเรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายสุรา และรู้สึกสิ้นหวังกับการออกไปเรียกร้องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีทั้งหมด 4 คน ได้แก่ คุณนก, คุณแซม, คุณแพท, และคุณโอ๊ต โดยในแต่ละคนต่างก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันดังต่อไปนี้

“บ้านเมืองเรามันเป็นมาแบบนี้ มันแก้ไขอะไรไม่ได้แล้วอะค่ะ”

สำหรับคุณนงแล้ว เมื่อถามว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงการเรียกร้องให้เกิดนโยบายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการเรียกร้องให้เกิดนโยบายที่มีความหลากหลายของสุรา คุณนงตอบด้วยน้ำเสียงไม่แสดงอารมณ์ใด ๆ ว่า ตนเองไม่เห็นว่าการเรียกร้องจะทำให้เกิดผลกระทบใด ๆ และไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้น เพราะการเรียกร้องร้องดังกล่าวก็น่าจะสามารถสู้กับอำนาจที่อยู่เหนือกว่าได้ และคงไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขอะไรได้อีกแล้ว

“หนูพูดตรง ๆ ก็เลย ๆ อีกแหละค่ะ คือบ้านเมืองเรามันเป็นมาแบบนี้ มันแก้ไขอะไรไม่ได้แล้วอะค่ะ”

คุณนง 29 ปี: ค้าขาย

เช่นเดียวกับคุณแซม ที่มองเห็นสถานการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวแล้วนำมาเปรียบเทียบกับ การเรียกร้องให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายของสุราว่า แม้ว่าประชาชนกลุ่มหนึ่งที่มีอุดมการณ์จะ เรียกร้องอย่างไรก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถทัดทานอำนาจที่อยู่เบื้องหลังได้ นโยบายเกี่ยวกับสุราก็เช่นกัน แม้ว่าจะมี การเรียกร้องอย่างไรก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง ๆ ตนเองจึงรู้สึกสิ้นหวังกับการร่วมเรียกร้อง ทั้งการลงชื่อเพื่อ เรียกร้องให้เกิดนโยบาย หรือการออกไปเรียกร้องในวิธีอื่น ๆ ตามความคิดของตนเองแล้ว คุณแซมคิดว่าเขาเริ่มคุ้นชินการกระทำใด ๆ ก็ตามเกี่ยวกับนโยบายในภาคประชาชนแล้วไม่ได้เกิดผลอะไร และเริ่มรู้สึกสิ้นหวังว่า แม้ว่า ตนเองและภาคประชาชนต่าง ๆ จะพยายามเรียกร้องใด ๆ ไปก็ตาม แต่ก็ไม่เคยได้เกิดประโยชน์และมีผลในทางที่ดี กับตนเองเลย การอยู่เฉย ๆ และเลือกที่จะไม่เรียกร้องในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นทางที่ตนเองเลือกและคิดว่าดีที่สุด แล้ว

“ส่วนตัวมองว่าสุดท้ายลงไปอะมันก็ไม่ได้เป็นจริงตามนั้นหรอก อย่างเช่นอ่า สมมุติลงชื่อถอดถอนลุง ตู่ กลงไปแล้ว ลุงตุ๋มแม่งก็ยังไม่ออก ก็เลยรู้สึกว่ามันก็น่าจะเคสเดียวกันแหละวะ สมมุติเออ ลงชื่อ สนับสนุนสุราก้าวหน้า แต่สุดท้ายแล้วสุราก้าวหน้าก็ไม่ได้ทำจริง มันก็แบบไม่รู้จะลงชื่อไปทำไม ก็แค่ แบบเออ ถ้าคือด้วยความแบบเคยชินแหละ แคร่รู้สึกว่าลิ่งที่เราทำ มันไม่ได้ส่งผลกับตัวเราจริง ๆ เราก็ เลยแบบเลือกที่ไม่ทำดีกว่า เพราะขอแบบ ก็เรียกได้ว่าเป็นคนเห็นแก่ตัวคนนึงละกันที่แบบ ถ้าโอเค สิ่งที่มีมันผ่านมันก็ดีกว่าตัวเรา” **คุณแซม อายุ 27 ปี : พนักงาน IT บริษัทเอกชน**

ส่วนคุณแพทนั้นก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกับผู้ให้ข้อมูล 2 คนก่อนหน้านี้ ว่าด้วยความสิ้นหวังว่า การเรียกร้องต่าง ๆ ไม่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด สำหรับคุณแพทแล้วนอกจากไม่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงแล้ว คุณแพทเองยังมองว่าตนเองก็เสียผลประโยชน์จากการออกไปเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน

เชิงนโยบายอีกด้วย เช่น การเสียสละร่างกาย เสียสละเวลา และเสียสละเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง แต่ประโยชน์ที่ได้นั้นไม่คุ้มค่ากับการที่คุณแพทย์ต้องเสียสละดังกล่าวเท่าที่ตนเองควรได้รับผลประโยชน์

“อืม เราไป คือคิดแค่ว่าไม่มีผลแน่นอน ถ้าเกิดว่าเราไปต่อให้เราจะแบบไปคืออาจจะมองในมุมมองตัวเองมั้งนะ ก็คือเราคิดแค่ว่าเราไปเนี่ย เราเหนื่อย เราเสียเงินในการเดินทางเราอะไรพวกเนี่ย แต่ว่าสุดท้ายแล้วมันไม่มีผลอะไรได้กลับมา เราเราเสียทั้งอา เสียทั้งเงินเสียทั้งเวลา เหนื่อยอีกต่างหากแต่ว่าเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ ทีแพทย์ก็ไม่ว่าทำไปเพื่ออะไร” คุณแพทย์ อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

คุณโอ๊ตเองก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับ คุณนง, คุณแซม และคุณแพท ความสิ้นหวังปรากฏให้เห็นเด่นชัดในบทสนทนา ว่าถึงแม้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวหรือเรียกร้องไม่ว่าจะเป็นในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ประชาชนก็ไม่สามารถต้านทานอำนาจที่รัฐจะมีได้ อย่างไรก็ตามเสียข้อเรียกร้องเหล่านั้นก็ได้เกิดขึ้นและสำเร็จจากการเรียกร้องของประชาชนเลย ซึ่งความคิดเหล่านี้ของคุณโอ๊ตไม่ได้เกิดขึ้นจากการเสปสื่อเพียงอย่างเดียว คุณโอ๊ตเองก็มีประสบการณ์ในการออกมาเรียกร้องในประเด็นอื่น ๆ ด้วย และเห็นถึงความยุติธรรม และความเปล่าประโยชน์จากการเรียกร้องในหลาย ๆ ครั้งที่คุณโอ๊ตได้ใส่ความพยายามและอุดมการณ์ของตนเองลงไป

คุณโอ๊ต: “เคลื่อนไหวหรือ? ไม่ไม่เคยนะครับแต่เราก็เห็นด้วยกับการที่อยากให้มีผู้ประกอบการที่ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่นๆ ก็รับรู้ถึงข่าวสารว่าเกิดอะไรขึ้น แล้วก็มีความคิดเห็นคือเราเห็นด้วยกับการที่จะผลักดันครับ”

ผู้วิจัย: “ทำไมเราถึงไม่ร่วมเคลื่อนไหวคะ”

คุณโอ๊ต: “อันนี้เราไม่มีเวลาเลยอะ แบบทำงานด้วย อีกอย่างคือจากที่เคยไปมีอบอื่น ๆ มา การไปเคลื่อนไหวมันไม่เห็นจะทำอะไรได้เลย ก็เหมือนเดิมไม่เห็นจะมีอะไรก้าวหน้าเลย อยู่ทีคนมีอำนาจจะเราจะไปทำอะไรได้”

คุณโอ๊ต อายุ 34 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ในจำนวนผู้ให้ข้อมูล 4 คน ในกลุ่มที่ไม่ได้ออกมาเรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ด้วยเหตุที่การเรียกร้องนั้นจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 คน ผู้วิจัยรับรู้ได้ถึงความรู้สึกสิ้นหวังถึงการเกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ผู้เรียกร้องต้องการจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่เคยมีประสบการณ์ตรงในการออกมาเรียกร้อง แต่พบเห็นการเรียกร้องต่าง ๆ ผ่านสื่อและทำให้ตนเองรู้สึกสิ้นหวัง และตั้งใจว่าจะไม่ออกมาเรียกร้อง ทั้งในประเด็นเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเด็นอื่น ๆ ด้วย

3.3 อยากสนับสนุนแต่มีเหตุปัจจัยส่วนบุคคล

ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้ออกมาเรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางส่วน ระบุว่า โดยความคิดเห็นส่วนตัวแล้วพวกตนเห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว แต่ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ โดยส่วนตัวแล้วไม่สามารถที่จะออกมาเรียกร้องในช่องทางใด ๆ ได้ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าอยากสนับสนุนแต่ยังไม่ได้แสดงออกเพื่อเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว มีมากกว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่เคลื่อนไหวหรือไม่แสดงออกทางการเมืองในการเรียกร้องทั้งหมด 3 กลุ่ม โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มนี้ทั้งหมด 6 คน โดยแต่ละคนมีเหตุปัจจัยที่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“เพราะว่าสังคมเรา มีเพื่อนเราที่ชอบและไม่ชอบพรรคการเมืองต่าง ๆ อยู่ อะไรอย่างนี้

ก็มีทั้งสีเหลือง สีส้ม อะไรอย่างนี้ ซึ่งเราจะไม่ค่อยโพสต์เรื่องการเมืองแน่นอน”

คุณชัน ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพอยู่ในโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดน่าน ได้เล่าถึงความคิดเห็นส่วนตัวว่า ตนเองเป็นคนที่ดีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และเปิดกว้างในเรื่องการผลิตเครื่องดื่มดังกล่าว แต่ด้วยอาชีพและลักษณะผู้ร่วมงานที่มีความหลากหลายทางความคิดทางการเมือง ทำให้คุณชันไม่อยากจะเปิดเผยความคิดเห็นในส่วนนี้มากนัก เนื่องจากผู้ร่วมงานและเพื่อน ๆ บางคนไม่ได้มีความคิดไปในทิศทางเดียวกับคุณชัน และการเรียกร้องในประเด็นดังกล่าวก็ยังเชื่อมโยงกับการเมือง และพรรคการเมืองอีกด้วย การสนับสนุนนโยบายดังกล่าวก็คล้ายกับว่าเป็นการสนับสนุนพรรคการเมือง และเลือกข้างทางการเมืองไปแล้ว ทำให้การเปิดเผยความคิดเห็นอาจจะสร้างความไม่พึงพอใจให้กับผู้ร่วมงาน และกลุ่มเพื่อน ๆ บางกลุ่มที่มีความคิดเห็นและอุดมการณ์ที่แตกต่างกันออกไปได้ การหลีกเลี่ยงการเปิดเผยความคิดเห็นจึงเป็นเรื่องที่คุณชันเลือกที่จะทำมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม คุณชันก็จะพูดคุยในประเด็นดังกล่าวกับเพื่อนที่สนิทและมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นทางการเป็นส่วนตัวมากกว่า

“ไม่ค่อยนะ เพราะว่าเรื่องของนโยบายมันเป็นเรื่องของพรรคการเมืองปัจจุบันเนอะ เราไม่ได้สนับสนุนอะไรขนาดนั้น แต่ว่าเรารู้ว่าอะไรโอเคไม่โอเค เพราะว่าคนคิดต่างกันเยอะ ซึ่งใน โซเชียลเราก็ก่อนเยอะ แล้วเพื่อนก็มีหลายสายมา เรารู้ว่าเพื่อนนะ มีพรรคการเมืองที่ไม่เหมือนกันเยอะ อะไรอย่างนี้ ฉะนั้นเราจะไม่ค่อยอะไรกับพรรคการเมือง หรือว่าไปสนับสนุนอะไร เรารู้ว่าเราชอบเขา เราชอบนโยบายเขา เราเลือกเขา แต่เราไม่ได้ออกหน้าออกตาเยอะขนาดนั้น เพราะว่าสังคมเรา มีเพื่อนเราที่ชอบและไม่ชอบพรรคการเมืองต่าง ๆ อยู่ อะไรอย่างนี้ ก็มีทั้งสีเหลือง สีส้ม อะไรอย่างนี้ ซึ่งเราจะไม่ค่อยโพสต์เรื่องการเมืองแน่นอน” ชัน อายุ 38 ปี : พยาบาลวิชาชีพ

เช่นเดียวกันกับคุณพอล เขาเองก็ไม่ได้ไม่เห็นด้วยหรือมองการเรียกร้องนโยบายในแง่ลบ แต่การเขาเองก็ไม่ได้ออกมาเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวใดเช่นเดียวกัน ซึ่งคุณพอลกล่าวว่า ตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมอะไรกับกิจกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คุณพอลเองก็มีความคิดเห็นว่า นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมความหลากหลายของสุรานั้น เป็นนโยบายที่ควรสนับสนุน

“ถ้าตอนนี้ทำได้แค่แบบสนับสนุนการเมืองที่สนับสนุนนโยบายนี้ อาจจะแบกก็เลยไม่ ไม่ได้ไปทำกิจกรรมอะไรเยอะ ยังไม่ได้แบบว่านับว่ามีส่วนร่วมอะไรแบบขนาดนั้นครับ แต่ก็ได้แบบว่าไม่ได้มีมุมมองด้านลบต่อตัวของ พ.ร.บ.นี้” คุณพอล อายุ 27 ปี: แพทย์

ไม่ใช่เพียงแต่การไม่สนับสนุนเพราะแวดวงของผู้ให้ข้อมูลไม่เอื้ออำนวยแล้ว การไม่ได้รับข่าวสาร หรือการเคลื่อนไหวของการเรียกร้องยังไม่ได้มาถึงผู้ให้ข้อมูลก็เป็นอีกเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลอย่างคุณนิวเลือกที่จะไม่แสดงออกซึ่งการสนับสนุนใด ๆ แต่คุณนิวเองก็ได้ตั้งใจไว้ว่า หากได้รับข่าวสารหรือการเรียกร้องดังกล่าวได้เคลื่อนที่มาถึงตนเองแล้ว ตนเองก็พร้อมที่จะสนับสนุนนโยบายดังกล่าวด้วย เนื่องจากตนเองไม่ชอบการผูกขาดทางธุรกิจของกลุ่มเจ้าของบริษัทเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เจ้าใหญ่ไม่กี่เจ้าในประเทศไทย

“มันมาไม่ถึงนิว ยังไม่เห็นอะไรที่เป็นจริงจัง คือถ้านิวเห็น นิวก็ช่วยลงชื่ออยู่แล้ว จะได้ไม่ต้องมีการผูกขาดธุรกิจไปกับใครคนใดคนหนึ่ง” นิว อายุ 36 ปี : Hotel consultant

นอกจากคุณแพทจะรู้สึกสิ้นหวังกับการเรียกร้องในประเด็นต่าง ๆ จนไม่อยากออกมาเคลื่อนไหวแล้ว คุณแพทยังเปิดเผยว่าตนเองคิดเห็นว่านโยบายที่สนับสนุนความหลากหลายของสุราเป็นเรื่องที่ดี แต่เป็นเพียงแค่ว่าความคิดเห็นภายในใจของตนเองเท่านั้น มิได้แสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวหรือสนับสนุนในทิศทางใดเลย แต่หากจำเป็นต้องสนับสนุนจริง ๆ คุณแพทก็เข้าใจนิสัยส่วนตัวของตัวเองดีว่า หากมีคนมาขอร้องให้คุณแพทช่วยสนับสนุน ตนเองก็จะยอมช่วยสนับสนุน แต่หากจะต้องชวนขวยหรือเดินเขาไปเพื่อสนับสนุนการเรียกร้องดังกล่าวแล้ว ตนเองคิดว่าไม่ใช่อุปนิสัยของตนเองที่จะทำ

“ไม่เคยเลยอะ ช่ายเหมือนกับฟัง ฟังข่าวๆ แล้วก็แค่คิด เหมือนแค่เรามีความคิดตามเฉย ๆ ว่าเอ๊ยถ้าเขาทำได้ก็ดีนะอะไรอย่างเงี้ย ช่ายแค่คิดเฉย ๆ แต่ที่ไม่เคยมีในความคิดที่แบบว่าจะไปลงโหวต ไปอะไรโพล ไม่มี พี่แพทเป็นคนที่ไม่ค่อย ไม่ค่อยแบบว่าเข้า เข้าหาในจุดพวกนั้นเท่าไรแต่ถ้าเกิดว่า... เขามาให้เราช่วยหรือว่าอะไรพวกเนี้ย ก็อาจจะเสนอหรือว่าอาจจะโหวต ช่วยเขาบ้าง เหมือนกับเป็นนิสัยส่วนตัวมากกว่าที่ไม่ค่อยแบบว่าไปตามบูทไปไรเงี้ย นอกจากคนจะมาแบบ พี่ช่วยหน่อย แบบช่วยเสนอ ช่วยออกความคิดเห็นตรงนี้หน่อยไรเงี้ย อาจจะช่วยได้ แต่ถ้าเกิดว่าการที่ให้เราเดินเข้าไปหาเองอะตรงนี้ไม่ค่อย เป็นนิสัยส่วนตัวที่แบบเราไม่ค่อยเข้าหาตรงนี้” คุณแพท อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้ออำนวยด้านเวลาก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลถึง 3 คนลงความเห็นว่าคุณเลือกที่จะไม่เคลื่อนไหวหรือสนับสนุนการเรียกร้องนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ตัวอย่างเช่น คุณนุ้ย ที่สนใจในประเด็นดังกล่าว และใช้เวลาในการศึกษาประเด็นในการเรียกร้อง แต่ตนเองยังไม่ได้ลงมือที่จะร่วมเรียกร้องกับประเด็นดังกล่าว ซึ่งสำหรับเธอแล้ว การลงมือในการเรียกร้องนั้น

"คิดว่าน่าจะยังไม่ว่างไปงานอะไรเจ๊ เพราะเรา เราเห็นแค่แบบอ่านตามในเฟส เรายังไม่ได้เข้าไปฟังแบบ หลัง ๆ ก็พยายามฟัง แต่ไม่ได้แตกแอกชั่นอาจจะแค่แบบปริวิตเพิ่มหรือแชร์เพิ่มนิดหน่อยอะไรเจ๊ แต่ถ้าให้แบบโพสพิมพ์เอง ยังไม่เคย เขาไปทำอะไรที่ได้อะไรบ้างแต่ว่า ก็ริทวิตหรือแชร์แค่นั้นแต่ถ้าโพสเองโดยแฮชแทคคำว่าสุราก้าวหน้า ยัง ๆ ไม่เคย เพราะว่าเราถ้าจะทำก็คงแบบว่าต้องไปเข้าร่วมงานแล้ว เหมือนว่าความรู้นั้นยังไม่มากพออะไรเจ๊ เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็เลยยังไม่ได้แตกแอกชั่น"

คุณนุ้ย อายุ 24 ปี: นักศึกษา

การทำงานก็เป็นอีกเหตุปัจจัยสำหรับคุณไอ้ต นอกจากความรู้สึกสิ้นหวังจากอำนาจที่ควบคุมกำกับความคิดและนโยบายต่าง ๆ ในประเทศ การใช้เวลาส่วนมากของวันไปกับการทำงานเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องทำให้การออกมาทำกิจกรรมเรียกร้องต่าง ๆ ต้องใช้เวลาในการคิดทบทวน แม้ว่าตนเองจะเห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าวด้วยเหมือนกันก็ตาม

คุณไอ้ต: *"เคลื่อนไหวหรือ? ไม่ ไม่เคยนะครับแต่เราก็เห็นด้วยกับการที่อยากให้มีผู้ประกอบการที่ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่นๆ ก็รับรู้ถึงข่าวสารว่าเกิดอะไรขึ้น แล้วก็มีความคิดเห็นคือเราเห็นด้วยกับการที่จะผลักดันครับ"*

ผู้วิจัย: *"ทำไมเราถึงไม่ร่วมเคลื่อนไหวคะ"*

คุณไอ้ต: *"อันนี้เราไม่มีเวลาเลยอะ แบบทำงานด้วย อีกอย่างคือจากที่เคยไปมีบ่ออื่น ๆ มา การไปเคลื่อนไหวมันไม่เห็นจะทำอะไรได้เลย ก็เหมือนเดิมไม่เห็นจะมีอะไรก้าวหน้าเลย อยู่ที่คนมีอำนาจจะเราจะไปทำอะไรได้"*

คุณพอลก็เช่นกัน ด้วยอาชีพแพทย์แล้ว เวลาส่วนใหญ่ก็จะเป็นการทำงานเพื่อรักษาผู้ป่วย แม้ว่าตนเองจะพอมีเวลาว่างอยู่บ้างในสมัยที่ยังเป็นนักศึกษา แต่เมื่อทำงานแล้วการทำงานก็เป็นเวลาที่ใช้ในแต่ละวันมากกว่าการทำกิจกรรมอื่น ๆ เลยทำให้ช่วงเวลาปัจจุบันที่สัมภาษณ์นั้นคุณพอลไม่ได้ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียกร้องเลย แม้ว่าตนเองจะเห็นด้วยและสนับสนุนนโยบายดังกล่าวก็ตาม

"น่าจะเป็นเรื่องเวลามากกว่า เพราะว่าคือถ้าก่อนหน้านี้แบบเอาตอนเรียบตอนช่วงปีสุดท้ายก็ค่อนข้างไม่มีเวลาเพราะว่าแบบมาทำงานก็ยิ่งไม่มีเวลาไปใหญ่เลย เออก็เลยแบบยังไม่ได้ทำอะไรที่"

แบบเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วคือเพราะมาทำงานก็ยิ่งหนัก หนักกว่า (หัวเราะ) เลยทำให้ตัวเองไม่ค่อยมีเวลาออกไปร่วมกิจกรรมด้วยแหละ ทั้งมือบการเมืองด้วย ก็ไม่ได้” คุณพอล อายุ 27 ปี: แพทย์

ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าตนเองเห็นด้วยกับนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงนโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายของสุรา แต่ไม่ได้แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวและเรียกร้องนั้น มีเหตุปัจจัยที่ไม่แสดงออกทั้งหมด 4 เหตุผลด้วยกัน คือ เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดแย้งกับคนรอบข้างที่มีความคิดเห็น โดยเฉพาะเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน ประการต่อมาคือ การไม่ได้รับการสื่อสารที่สมควรแก่การออกมาเรียกร้องทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้แสดงออกซึ่งการเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว ประการที่ 3 คือ สไตล์ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมด้วยความตั้งใจของตนเอง แต่จะเข้าร่วมหรือสนับสนุนก็ต่อเมื่อมีคนมาขอร้องหรือขอความช่วยเหลือเท่านั้น และประการสุดท้าย คือ เหตุปัจจัยแห่งเวลาที่ไม่เอื้ออำนวยให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

สรุป

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 34 คนนั้น มีการแสดงออกซึ่งการเรียกร้องเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ หรือนโยบายเรื่องความหลากหลายของสุราที่แตกต่างกันออกไป โดยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มคนที่ออกมาเรียกร้องและเคลื่อนไหวด้วยการชุมนุมในพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ และพูดออกมาอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มที่เรียกร้องโดยการแสดงความคิดเห็น แสดงทัศนคติ แชรหรือร่วมโหวตในพื้นที่ social media ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่สองนั้นมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด และกลุ่มสุดท้าย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่แสดงออกซึ่งการเรียกร้องด้วยวิธีการใด ๆ เกี่ยวกับนโยบายดังกล่าว

ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่แสดงออกด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตามหรือไม่ได้แสดงออกเพื่อเรียกร้อง ต่างก็มีความคิดเห็นว่า นโยบายดังกล่าว เป็นนโยบายทางการเมือง และในบางความคิดเห็นก็พบว่านโยบายทางการเมืองเหล่านี้เชื่อมโยงกับพรรคการเมืองอีกด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเชื่อมโยงของนโยบายกับการเมืองดังกล่าวนี้เอง ทำให้มีผลต่อการตัดสินใจส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกระบวนการเรียกร้องหรือการเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวด้วย ทั้งการตัดสินใจเข้าร่วมด้วยเห็นว่านโยบายของพรรคการเมืองดังกล่าว นั้นตอบสนองต่ออุดมการณ์ของตนเองที่ยึดมั่นอยู่ และอยากร่วมต่อสู้เพื่อให้อุดมการณ์นั้นได้ดำรงอยู่ หากเป็นไปได้แล้วนั้นไม่ใช่เพียงแค่การดำรงอยู่ของอุดมการณ์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงการได้เกิดขึ้นของการเกิดขึ้นของข้อบังคับหรือกฎหมายที่ตอบสนองต่ออุดมการณ์ดังกล่าว ไปจนถึงการไม่เข้าร่วมหรือแสดงออกซึ่งการสนับสนุนเพราะอุดมการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพรรคจะนำพาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและคนรอบข้าง การ

หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็น หรืออย่างร้ายแรงคือการแสดงออกเพื่อเรียกร้องในประเด็นดังกล่าว จะสร้างความสมานฉันท์ให้กับตนเองและผู้คนรอบข้างได้

สุดท้ายแล้ว สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่แสดงออกซึ่งการเรียกร้องและการเคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าว มิได้มีจุดประสงค์เดียวกันไปเสียหมด ต่างมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเข้าร่วมและแสดงออกนั้นมาจากอุดมการณ์ที่ตนเองยึดมั่น อันได้แก่ การทลายทุนผูกขาดทางการค้าและกระจายอำนาจ รวมถึงรายได้ให้กับผู้ค้ารายย่อย, การเป็นวิถีและอยากสนับสนุนวิถีที่ตนเองชื่นชอบและปฏิบัติอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน เป็นต้น หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางกลุ่มที่แสดงออกดังกล่าว ต้องการแสวงหาข้อมูลที่จะมาช่วยตัดสินใจการลงมือสนับสนุนให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการแสวงหาอาชีพหรือกิจกรรมยามว่างที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนเองชื่นชอบหรือให้ความสนใจอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้จำกัดถึงอาชีพ รายได้ หรือแวดวงที่ตนเองอาศัยอยู่ จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การแสดงออกถึงการเรียกร้องไม่ได้ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของอาชีพและแวดวงของผู้ให้ข้อมูล แต่ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยส่วนบุคคลของแต่ละบุคคลมากกว่า ซึ่งจะได้นำเสนอในส่วนของผลการศึกษาส่วนที่ 3 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองในนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของภาคประชาชน ต่อไป

ผลการศึกษา ส่วนที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุข การดื่ม และการเคลื่อนไหวทางการเมือง (Well-Being, drinking, and political movement)

สำหรับผลการศึกษาส่วนที่ 3 จะเป็นส่วนผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างเดิม จำนวน 34 คน เช่นเดียวกัน แต่จะเป็นผลการศึกษาส่วนที่เปิดเผยให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขในรูปแบบต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวถึงในประเด็นเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และประเด็นเรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความอยู่ดีมีสุขกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 1.1 ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล (individual domains) กับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 1.2 ความอยู่ดีมีสุขระดับระหว่างบุคคล (relational domains) กับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 1.3 ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม (collective domains) กับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
2. ความอยู่ดีมีสุขกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 2.1 ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล (individual domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 2.2 ความอยู่ดีมีสุขระดับระหว่างบุคคล (relational domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 - 2.3 ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม (collective domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความอยู่ดีมีสุขกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

1.1 ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล (individual domains) กับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

เป็นความสมดุลของความพึงพอใจที่ความต้องการต่าง ๆ ได้รับการตอบสนอง ซึ่งประกอบไปด้วย ความต้องการในการควบคุม, การกระทำจากความต้องการของตนเอง, การเรียนรู้, การเติบโตด้านสุขภาพกายและใจ, ความหวัง ความหมายในชีวิต และการเข้าถึงสิ่งที่ยึดเหนี่ยว ซึ่งพบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ความต้องการในการควบคุม (Control) ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงผลกระทบในแง่ลบของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบที่มีต่อการทำงานของสมอง ที่จะทำให้ไม่สามารถควบคุมตนเองได้หากดื่มในปริมาณที่มากเกินไป หรือการดื่มจนทำให้เกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังพูดถึงผลกระทบที่การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณนียบพูดถึงการดื่มที่กลุ่มคนบางกลุ่มมองว่าเป็นอาชญากรรม อันได้แก่ การดื่มแล้วขับและส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ แต่สำหรับคุณนียบแล้ว การวางแผนการดื่มเป็นเรื่องที่คุณนียบให้ความสำคัญเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่ม กล่าวคือ เธอรู้ว่าตนเองจะดื่มหนัก แต่หากตนเองไปดื่มเพียงแค่วันเดียวก็จะดื่มเพียงเล็กน้อย เพื่อให้ไม่เมามาก แต่ถ้าหากไปกับเพื่อนฝูงก็จะดื่มในปริมาณมากขึ้น เพราะรู้ว่าจะมีคนที่คุณนียบดูแลเธอได้ การดื่มจึงเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่แม้ว่าจะเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย แต่เธอก็สามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นได้ ซึ่งเป็นบทสนทนาที่เหมือนกับคุณพริสที่ระบุว่า การดื่มของเขานั้นไม่ได้ดื่มในปริมาณมาก แต่คุณพริสสามารถควบคุมการดื่มของตนเองและสามารถกลับบ้านได้อย่างปลอดภัย

“คือนีบอะ ไม่แคร์เลยยย (หัวเราะ) เราแค่รู้สึกอยากทำอะไรที่เราพอใจมากกว่า มันทำให้เรารู้สึกว่า คำว่าไม่ได้มีผลอะไรกับชีวิต แต่ก็เข้าใจนะที่เขาบอกว่า การดื่มเหล้าก่อให้เกิดอาชญากรรม คือนีบมองเป็น 2 แบบ สำหรับนีบอะเราเป็นคนดื่มที่แบบไปกินเหล้าเราก็ไม่ขับรถ แล้วยังเวลาจะกินเนื้อจะดูว่าเราไปกับใคร ถ้าไปกับเพื่อนที่ไม่ได้สนิทมาก เราก็จะแบบเราก็ไม่ได้กินจนเมา เราคิดว่าเราต้องดูแลตัวเองเค้าไม่ได้มาดูแลอะไรเรา แต่ถ้าไปกับเพื่อน เราก็เมากันเต็มที่เรารู้ว่าเราดูแลกัน คือเราเข้าใจนะ แต่นีบมองว่าบางทีมันก็ได้เกี่ยวกับเหล้าแล้วไง เวลาบอกว่าแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดอาชญากรรม อุบัติเหตุมันขึ้นอยู่กับจิตสำนึกคน บางคนไม่กินเหล้ามันก็ทำอะไรได้ หรือบางคนรู้ว่าตัวเองจะไปกินเหล้า แต่ก็ยังจะขับรถอีกอันนี้อันตราย เค้าก็เลือกที่จะกินเค้าอาจมองว่ารับมือกับมันได้ มันคือจิตสำนึกของคน คือเค้าเลือกที่จะทำก่อนที่จะดื่มแอลกอฮอล์” คุณนียบ อายุ 26 ปี: พรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

“มันใช่ถึงคำว่าดอะพี ผมไม่ได้กินให้เมาแอ เมาไม่รู้เรื่อง เรากินแบบเอาให้รู้สติ เมาแล้วกลับได้” คุณ
ฟรีส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

คุณชันและคุณแพรงค์ พยาบาลวิชาชีพและแพทย์ประจำบ้านที่ต่างดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยกัน ทั้งคู่ นั่น ต่างก็พูดถึงผลเสียของการดื่มที่ไม่ว่าจะเป็นใคร โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวกับสุขภาพต่างก็รู้ถึงผลเสียเหล่านี้ ดีด้วยกันทั้งนั้น แต่การดื่มของพวกเขาเป็นการดื่มที่รู้ว่าควรดื่มมากน้อยเพียงใด สามารถควบคุมการดื่มในแต่ละ ครั้งได้ เพื่อให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมและส่งผลกระทบต่อความสุขของพวกเขาที่แสวงหาได้จากการดื่มเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ นั่นคือความผ่อนคลาย ข้อมูลที่ทั้งสองคนให้นั้นมีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยที่คุณชันจะเน้นย้ำ เรื่องการดื่มที่ควบคุมได้และสามารถไปทำงานได้ตามปกติ โดยไม่ทำให้เพื่อนร่วมงานเดือดร้อน ส่วนคุณแพรงค์นั้น จะเน้นย้ำเรื่องสุขภาพของตนเองที่มีโรคประจำตัวอยู่แล้ว และรู้ว่าการดื่มนั้นจะไปกระตุ้นให้เกิดอาการไม่พึง ประสงค์ของโรคดังกล่าว แต่ตนเองก็สามารถควบคุมการดื่มไม่ให้โรคกำเริบจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้

“กีานาน ๆ ทีอะจะดื่มหนัก ปกติไม่หนักเท่าไร แต่ว่ากินเพื่อแบบว่าคลายเครียดคลายกล้ามเนื้ออะไร มากกว่าอย่างนี้ อืม แต่ถามว่าทำงานนะทำงานได้ เราก็ดูตัวนะ เพราะว่าเรามีลิมิต คนดื่มแอลกอฮอล์ เขาก็รู้ตัวนะเนอะ ส่วนใหญ่แล้วเขาจะมีลิมิตของตัวเอง ไม่ใช่ดื่มแบบเมาหัวราน้ำ จนแบบว่าพูดไม่รู้ เรื่องนะเนอะ เราก็กินเป็นพยาบาลเราก็รู้อยู่แล้ว เราก็มียลิมิตของเรา อืม อาทิตย์หนึ่งก็ดื่มบ่อยอยู่ นะ ก็ไม่ใช่ว่า อาทิตย์หนึ่งก็สักสี่วันได้ แต่ว่าไม่ได้ดื่มหนักเนอะ อย่างวันไหนลงเวรเข้ามาว่างๆตอนเย็น หลังออกกำลังกายเสร็จ ก็อาจจะสักกระป๋องสองกระป๋อง แล้วก็ดูเน็ตฟลิกไป ดูซีรีส์ไป อะไรแบบนี้”
คุณชัน อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

“เอาเป็นเรื่องข้อเสียก่อนแล้วกัน ที่เรารู้อยู่แล้วเกี่ยวกับแอลกอฮอล์เนี่ย ก็คือเรื่องกินแล้วมันก็มีผล ต่อร่างกายเนอะ ทั้งเรื่องมีผลต่อดับ มีผลต่อไตอย่างนี้ ซึ่งจริงๆผมเป็นโรคเกาท์นะ ไม่รู้ว่าอืมเคยเล่า ให้ฟังหรือเปล่า ผมเป็นโรคเกาท์ ก็เกิดจากเหล้าเนี่ยแหละ (หัวเราะเต็มที่) กินยาอยู่แหละ ตอนนี้อยู่ gin uric อยู่ กินยาเกาท์อยู่ ซึ่งจริงๆมันก็ คิดว่าโรคนี้มันเป็น metabolic disease นะ มันเกิดจากหลาย ปัจจัย แต่ว่าเหล้าก็เป็นตัวหนึ่งที่เป็นเสริมปัจจัยหลักเหมือนกัน ที่ดีเลยมันก็ไม่ควรกินนะนะ แล้วก็ กลับมาเรื่องที่ผมถึงกินทุกอย่างที่มีข้อเสียก่อนข้างเยอะแล้วกันเนอะ หนึ่งเลยผมกินเบียร์เพราะว่า มันมี ความสุขแล้วกัน ข้อแรกมันกินแล้วมัน พอได้กินได้แล้วมันรู้สึกผ่อนคลายนะ พอได้กินแล้วมันจุดที่เรา ได้พักผ่อน เรา rest นะที่เรากิน อันนี้จะเป็นหลักมันมีความสุขได้ผ่อนคลายอะไรอย่างนี้ ครับ”
แพรงค์ อายุ 28 ปี: แพทย์

นอกจากเรื่องสุขภาพและอุบัติเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลข้างต้นได้กล่าวไว้แล้วนั้น ผลกระทบอีกประการที่สามารถกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขได้ก็คือ เรื่องเศรษฐกิจและการเงิน คุณชนกที่มีอาชีพเป็นช่างสีรถยนต์กล่าวอย่างสั้น ๆ ว่า ตนเองที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทุกวันนี้สามารถบริหารจัดการเรื่องการเงินได้ในระดับหนึ่ง แต่หากเป็นวันหยุดที่ดื่มมากกว่าปกติก็จะส่งผลต่อเรื่องการเงินบ้าง ดังนั้น การดื่มของคุณชนกนั้นมีทั้งที่สามารถควบคุมได้และไม่ส่งผลกระทบต่อการเงินและเศรษฐกิจ แต่ก็ยังมีบางครั้งที่ดื่มแล้วก็ไม่สามารถควบคุมได้ จนส่งผลกระทบต่อเช่นกัน

“เรื่องค่าใช้จ่ายหรือ ผลกระทบหรือ คือยังไงหลบบอกไม่ถูก มันก็มีบ้างเล็กน้อย ต่อวันเราไม่ได้กินเยอะเราบังคับตัวเองได้ แต่วันไหนเราหยุดงานเรากินมันก็มีผลกระทบ แต่อย่างวันไม่หยุดงานเราก็กินเปียร์ไปไม่ได้มีผลกระทบต่อการทำงานการเงิน” คุณชนก อายุ 39 ปี: ช่างสีรถยนต์

การกระทำจากความต้องการของตนเอง (self-determination) การดื่มของผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการถูกบังคับหรือการหลอกล่อให้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แต่อย่างใด การดื่มนั้นเกิดขึ้นจากความต้องการของตนเองด้วยกันทั้งหมด ทั้งกับการเริ่มดื่มและการดื่มในปัจจุบัน เช่นที่คุณชนกเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า คุณชนกวางแผนมานานมากแล้วว่า หากอายุไม่ถึง 20 ปี ตนเองจะไม่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นอันตราย และเมื่ออายุครบแล้วตนจึงเริ่มดื่มตามที่ตั้งใจเอาไว้

“เริ่มดื่มตั้งแต่อายุ 20 เพราะว่าเราตั้งใจไว้ว่า คือมัธยมเราไม่ดื่มเลย เพราะว่าตั้งปณิธานไว้ว่า ถ้าอายุ 20 จะไม่ดื่มเลย แล้วพอ 20 ปีหลังจากนั้นก็เริ่มดื่มหนัก แต่ว่าจะเริ่มดื่มหนักช่วงนั้น ปี ช่วงปี 4 มั้ง ปี 4 อย่างนี้ ตอนจบ จบมาเรามีเงินละ เราก็กิน เออ เราไปดื่มกับเพื่อนบ่อยขึ้นอะไรอย่างนี้ นะ เปลี่ยนจากคูนงคูนงกับเพื่อน ก็ไปร้านลงร้านลาบกับเพื่อนมากกว่า (หัวเราะนิดหน่อย)” คุณชนก อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

ส่วนตัวอย่างของคุณนิวินนั้นเป็นตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลที่ดื่มในปัจจุบันว่า เขาดื่มเนื่องจากเป็นความต้องการของตนเองและไม่ได้เกิดจากการบังคับ อย่างไรก็ตาม การดื่มดังกล่าวเป็นการดื่มเพื่อต้องการผ่อนคลายจากความเครียดจากการทำงาน แต่ก็สามารถงดการดื่มได้หากมีอุปสรรค

“คือก็ต้องดื่มแหละแต่ไม่เชื่อว่าเสียนถึงขั้นขาดไม่ได้ ไม่มีก็ไม่ดื่มก็ได้ แต่ก็อยากดื่มนั้นแหละ ขอสักแก้ว 2 แก้ว หรือถ้าเป็นช่วงที่ทำอย่างอื่นวุ่น ๆ ไม่กินก็ไม่เป็นไร ไม่ได้เป็นไรเลย” คุณนิวิน อายุ 36 ปี:

Hotel consultant

การเรียนรู้ (learning) การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการเติบโตของผู้ให้ข้อมูล และใช้ประสบการณ์ดื่มเป็นจุดสังเกตการเติบโตเหล่านั้นของตนเอง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการดื่มว่า ตนเอง

สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงบางอย่างเกิดขึ้นกับพฤติกรรมการดื่มของตนเองด้วยเช่นกัน และการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นก็ทำให้พวกเขาเรียนรู้การใช้ชีวิต และการดื่มของพวกเขาด้วย

จากบทสัมภาษณ์ของคุณท็อปและคุณอ้อมแสดงให้เห็นว่า การดื่มในแต่ละช่วงวัยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตไปพร้อม ๆ กัน ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานหรือความสุขเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดื่มไป ผู้ให้ข้อมูลอย่างคุณท็อปและคุณอ้อมต่างก็เห็น และสังเกตการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยพฤติกรรมการดื่มของทั้งสองคนนั้นมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในช่วงแรกที่หัดดื่มนั้น จะเป็นการดื่มอย่างหนัก ดื่มในปริมาณที่มาก โดยคุณอ้อมกล่าวว่า การดื่มในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นการดื่มแบบ “อวดเก่ง” ซึ่งก็เป็นไปตามพัฒนาการของช่วงวัยรุ่นนั่นเอง ซึ่งเมื่ออายุมากขึ้นจุดประสงค์การดื่มก็จะเปลี่ยนแปลงไป

เช่นคุณท็อปแล้วว่า การดื่มเมื่อเป็น “ผู้ใหญ่” ก็จะมีดื่มเพื่อให้รู้สึกเมาเล็กน้อย หรือดื่มเพื่อให้ผ่อนคลายสบาย และผ่อนคลายความเครียด และสามารถตื่นมาทำงานได้ตามปกติ ซึ่งต่างจากจุดประสงค์ของคุณอ้อม ตรงที่ปัจจุบันด้วยลักษณะงานของคุณอ้อมที่บางครั้งต้องดูแลศิลปินและบางครั้งศิลปินก็จะชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย การดื่มเมื่อต้องทำงานของคุณอ้อมจะดื่มเพื่อให้เกียรติกับศิลปินที่ชักชวน หรือที่คุณอ้อมเรียกว่า “ดื่มพอเป็นพิธี” และต้องสามารถดูแลตัวเอง และดูแลศิลปินได้ด้วยเช่นกัน หรืออีกสถานการณ์หนึ่งที่ต้องดื่มก็คือ การพูดคุยเรื่องงานต่าง ๆ มักจะมีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือสำหรับการพูดคุยด้วย

“กระเป๋าดังค์ (ขา) เคี้ยวกระเป๋าดังค์ไว้ทีหลังแล้วกัน เอาสุขภาพกายก่อน คือถ้าสุขภาพก็มันก็อยู่ที่คนนะครีบ ครีบถ้าอย่างตัวที่เองที่ดื่มมันก็จะมี limit นะในตัวเองอะไรอย่างนี้ หรือว่าตามวัยแล้วก็ไม่รู้วะ แต่ก่อนเราก็ดื่มหนักนะถึงขั้นต้องภาพตัดอะ ขนาดนั้นเลย หรือว่านอนข้ามวันข้ามคืนอะไรอย่างนี้ แต่พอมันโตขึ้นมันก็เริ่มมี limit (พูดแบบซ้ำๆ) แต่ไอ้เราก็ไม่รู้ว่่าที่เริ่มมีเนี่ยอาจจะเกี่ยวกับกระเป๋าดังค์ที่จะพูดถึงใหม่ด้วยนะ เออ เพราะว่าด้วยความเป็นผู้ใหญ่แล้วเนี่ย ยิ่งอยู่ในประเทศที่สังคมอย่างงี้มันก็...อะไรหลักๆ ก็เริ่มระวัง คือเดี๋ยวนี้อีกเป็นกันนะพี่เห็นคนที่ดื่มเนี่ยก็จะดื่มแค่พอให้กรึ่มๆ อ่า หรือดื่มแค่พอให้ผ่อนคลาย ตื่นมาทำงานได้ หรือดื่มให้หายเครียด คือถ้าคุณนั้นถ้าไถ่เน้นเด็กที่เพิ่งออกมาเจอโลก ออกมาเที่ยวผับอะไรอย่างนี้ ยูคนี่พี่แทบจะไม่ค่อยเห็นแล้วนะใครที่ดื่มเอาเป็นเอาตายอะ อาจจะเพราะ พี่ว่าเพราะเรื่องเศรษฐกิจ” คุณท็อป อายุ 29 ปี: ฟรีแลนซ์

“ตอนเด็กกินแบบอวดเก่ง (หัวเราะ) กินแบบอวดเก่งหมายถึงว่า เหี้ย ภูกินได้มากกว่ามิงนะเว้ย คือคนที่กินเยอะแล้วไม่เมาจะดูเก่ง ตอนเด็กก็จะกินเยอะ พอวัยรุ่นกินเยอะเพราะว่าจะได้นั่งคุยกันได้ยาวๆ อ่า พอโตมากินเพื่อคุยงานหรือว่า หรือคุยเรื่องราวของความเป็นไปของเพื่อนหรือว่าของงาน

อย่างนี้ค่ะ กินพอเป็นพิธีไม่ให้อิ่มมาก กินให้รู้ว่าตัวเองยังดูแลตัวเองได้ แบบรู้อั่ว แต่ตอนวัยรุ่นมันจะ ทั้งตัวไม่สนใจใคร แต่ทุกครั้งก็จะกินแบบ happy (หัวเราะ)” คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ

การเรียนรู้ของคุณชั้นนั้นจะแตกต่างไปจากคุณท็อปและคุณอ้อม กล่าวคือ การเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการดูแลรักษาคนไข้ที่ได้รับผลกระทบทางลบเมื่อดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณชั้นเล่าให้ฟังว่า เมื่อตนเองต้องดูแลผู้ป่วยที่เกิดอุบัติเหตุ หรือเกิดภาวะเลือดออกในทางเดินอาหาร ที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ นอกจากการรักษาทางการแพทย์เพื่อให้ปลอดภัยแล้ว การให้คำแนะนำในเรื่องการดูแลสุขภาพก็เป็นหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพด้วย เพื่อไม่ให้คนไข้ต้องมารับการรักษาด้วยโรค หรืออุบัติเหตุอีก คุณชั้นได้เรียนรู้จากการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและการดื่มว่า การ “ห้าม” ไม่ใช่วิธีการที่ใช้แล้วได้ผลสำหรับผู้ป่วยที่มาด้วยผลกระทบทางลบจากเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณชั้นกล่าวว่า วิธีการที่ตนเองใช้ได้ผลและต้องการแนะนำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ลองนำกลับมาพิจารณาว่าจะสามารถนำไปปรับใช้ได้หรือไม่ คือวิธีการเข้าอกเข้าใจผู้ที่ดื่มก่อน ว่าพวกเขามีจุดประสงค์อะไร และยอมรับว่าการดื่มเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม รวมไปถึงหาวิธีการพูดคุยหรือคำแนะนำที่เป็นการป้องกันอันตรายจากการดื่ม น่าจะเป็นทางออกที่ดีกว่า เพราะจากการเรียนรู้ของตนเองนั้น พบว่าไม่สามารถห้ามการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แล้วจะสามารถห้ามได้ตลอดไป

“ไอ้ ไอ้ บทสัมภาษณ์ที่ทำวิจัยมาต่าง ๆ นานาที่บอกว่า ห้ามคนกินเหล้า ห้ามโน่นห้ามนี่นะ มันยาก มันทำไม่หรอก ไม่งั้นจะออก พ.ร.บ. อะไรมา ออกกฎหมายมา มันทำไม่ได้หรอกถ้าคนจะดื่มนะ มันต้องคุณลองเปลี่ยนมุมมองใหม่สิ ไซ้ใหม่ คุณต้องเปลี่ยนมุมมองใหม่ว่าคุณจะทำยังไง ดีแม่มา ไปคุยกัน ใน สสส. ไปคุยกันในระดับ เออ ของรัฐบาลใหญ่กว่าทำยังไงดี ว่าเราจะให้ประชาชนนะดื่มเหมือนกัน แต่ดื่มในปริมาณที่โอเค อะ ในแต่ละวัน อะ แล้วไม่เกิดปัญหาของ upper G ตามมา หรือว่าในเรื่องของ cirrhosis ตามมา จะมีวิธีป้องกันตรงนั้นได้ยังไง เออ ก็ก็ต้องมีคำแนะนำให้เขา ต้องมีคำแนะนำเรื่องการดื่มสุรา คุณวิจัยมา วิจัยว่าเออจะทำให้คนดื่มยังไงให้ไม่ส่งผลเสียต่อบุคคลข้างรุนแรง ดีกว่าไหม ทำให้เปอร์เซ็นต์ในการเกิด alcohol dependent ลดลง เจ๊ย ดีกว่าไหม ไม่ต้องไปห้ามหรอก คนดื่มเหล้ากับคนไม่ดื่มเหล้าอะ ยังไงมันก็แตกต่างกันอยู่แล้วแหละ” คุณชั้น อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

การเติบโตด้านสุขภาพทางกาย ในประเด็นเรื่องความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคลที่เกี่ยวกับการเติบโตด้านสุขภาพทางกาย จากข้อมูลที่คุณให้ข้อมูลเปิดเผยให้กับการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเติบโตที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางบวกและทางลบ การดื่มของผู้ให้ข้อมูลบางคนส่งผลให้ตนเองมีสุขภาพดีขึ้น แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลบางคนที่ทำให้สุขภาพแย่ลง กระบวนการเรียนรู้จึงเกิดขึ้นในระหว่างการเติบโตทางด้านสุขภาพทางการด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อสังเกตข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้ว พบว่า การดื่มที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพที่แตกต่างกันนั้น เชื่อมโยงกับแบบแผนการดื่มและ

เหตุผลการดื่มที่แตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มที่ดื่มแล้วส่งผลต่อสุขภาพทางกายที่ดีนั้น จะมีแบบแผนการดื่มที่อยู่ในมาตรฐานการดื่มที่ปลอดภัย (standard drink) และมีแนวคิดเรื่องการดื่มคือ ดื่มเพื่อสุขภาพและมีความใส่ใจต่อการดื่มในแต่ละครั้ง ส่วนกลุ่มที่ดื่มแล้วมีผลกระทบต่อสุขภาพทางกายนั้น มักจะมีแบบแผนการดื่มแบบดื่มหนัก

สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เล่าว่ามีสุขภาพทางการที่ดื่มที่ได้จากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้นำมายกตัวอย่าง 2 คน ได้แก่ คุณพริส และคุณจิน ซึ่งสองคนได้แบ่งปันข้อมูลเรื่องการดื่มของพวกเขาคือ เป็นการดื่มเพียงเล็กน้อย เพื่อใช้ประโยชน์จากฤทธิ์ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์บางอย่างกับสุขภาพทางกาย เช่น เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย หรือเพื่อให้นอนหลับได้ง่ายและหลับได้ลึกมากขึ้น เป็นต้น คุณพริสเล่าเสริมเมื่อพูดถึงกราฟเบียร์ว่า กระบวนการทำกราฟเบียร์ เป็นกระบวนการที่มีความใส่ใจในการทำมากกว่าเบียร์ที่ผลิตมาจากโรงงานบริษัทยักษ์ใหญ่ ดังนั้นตามความคิดของคุณพริสแล้ว การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความใส่ใจทั้งกระบวนการทำและวัตถุดิบที่นำมาใช้ จะทำให้สุขภาพดีกว่าการดื่มเบียร์ที่ผลิตตามท้องตลาดทั่วไป

“อันนี้ผมดื่มส่วนหนึ่งคือดื่มเพื่อสุขภาพดีกว่า คือพวกกราฟเบียร์มันมีการใส่ใจในการทำเบียร์ ไม่ใช่สักแต่ว่าทำเพื่อให้คนดื่มเฉยๆ เหมือนเราทำกับข้าวแหละครับ ทำกินกับทำเพื่อขาย เราทำกินเองเราก็จะใส่ใจกว่า เราใส่จานหลาย ๆ จาน หลาย ๆ พืชชั้นไปขายคนอื่น ถ้าในมุมมองก็จะเป็นฟิวลอสที่ติดกับพายทรายนี่อะครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

คุณจินเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า การดื่มของคุณจินมีประโยชน์อยู่ 2 อย่าง คือ การดื่มเพื่อเข้าสังคม และการดื่มเพื่อให้ผ่อนคลาย ทำให้การนอนหลับนั้นหลับได้ง่ายและคุณภาพการนอนนั้นดีกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม คุณจินเองก็ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังเพิ่มเติมด้วยว่า การดื่มที่ดื่มอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นการดื่มในปริมาณไม่มาก เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลายอย่างที่ได้อาใจไว้ แต่ตนเองก็มีประสบการณ์ที่ดื่มหนักและส่งผลต่อสุขภาพของตนเองเช่นกัน โดยการดื่มหนักครั้งนั้นทำให้คุณจินจำเหตุการณ์หลังจากที่ดื่มไม่ได้ และพบว่าเมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้า ข้าวของต่าง ๆ กระจายจากการกระทำของตนเอง ประสบการณ์ครั้งนั้นเขาคิดว่าเขาไม่ควรที่จะดื่มหนักอีกต่อไปแล้ว เพราะการดื่มและทำให้เขาขาดสติในครั้งนั้นอาจจะทำให้ตัวเองได้รับอันตรายมากกว่าที่เกิดเหตุการณ์ในครั้งนั้นก็เป็นได้ ดังนั้น ประสบการณ์การดื่มของคุณจินจึงไม่ใช่ส่งผลต่อตัวเองในแง่มุมที่ดีในมิติของสุขภาพทางกายเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกายที่อันตรายด้วย

“ประโยชน์ต่อตัวเราเลย ส่วนตัวเราหนึ่งเลยโดยคิดว่า ถ้าดื่มในปริมาณที่พอดีสามารถทำให้เราหลับสบายมากขึ้น หลับลึกขึ้น ๆ ไม่แน่ใจว่าจริงไหม แต่รู้สึกว่าหลับสบายมากขึ้นตื่นมาแล้วสดชื่น และก็ทำให้สามารถเข้าสังคมได้ง่ายขึ้น สามารถ..... ส่วนมากคือ การเข้าสังคมครับ และนอนหลับง่ายขึ้น”
คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

“อ่า ส่วนตัวเคยตีผมจนเมามาก เมาจนตื่นมาจำอะไรไม่ได้ ข้าวของก็กระจัดกระจายไปที่อื่นทำให้เรา สูญเสียบรรยากาศ พอรู้สึกมันก็อันตรายเกินไปเพราะเราก็ไม่มีสติ ตื่นมาก็เราไม่รู้อะไรเลยอะไร เกิดขึ้นบ้างไม่รู้เลยอะไรแบบนี้จะครับ” คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

ประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกับคุณจินยังถูกถ่ายทอดโดยคุณแมวเพิ่มเติมด้วย คุณแมวเองก็เคยตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แล้วขาดสติเช่นเดียวกัน และเมื่อตื่นขึ้นมาพบว่าตนเองมีบาดแผลในที่ไม่ควรมีหลายที่ ซึ่งเธอเองก็รู้สึกแปลกใจที่ตนเองไม่รู้ว่ามีบาดแผลเหล่านั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะเมื่อสอบถามเพื่อนที่ไปกับเธอด้วยนั้น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเธอไปตีผมก็ปกติ เธอยังสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ เหตุการณ์นี้จึงสร้างความกังวลให้กับเธอพอสมควร

“มีสิ เมาแล้วตื่นขึ้นมามีแผลแล้วยังหาสาเหตุไม่ได้ ทุกวันนี้ก็ยังไม่รู้เลยว่าแผลมาจากไหน ตรงไหนกับตรงหู คือแมวเซ็กทุกอย่างแล้วไม่มีอะไรผิดพลาดตรงไหนเลยนะ ไม่มีใครว่าไง จ่ายเงินวินได้ตามปกติ นอนที่ห้องเหมือนเดิมไม่ได้ไปนอนไหน แต่ตื่นมาเป็นแผล อันนี้คือพีคสุดแล้ว” คุณแมว อายุ 25 ปี: VDO content creator

นอกจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แล้ว สุขภาพร่างกายที่ได้รับการตรวจยืนยันจากแพทย์ก็ยังเป็นอีกหนึ่งข้อมูลที่พบว่า ผู้ให้ข้อมูลนั้นมีผลกระทบจากการตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เช่นคุณมล ที่เล่าให้ฟังว่า ตนเองได้รับผลการตรวจสุขภาพพบว่า การทำงานของตับนั้นเริ่มมีความผิดปกติเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม จากคำแนะนำของแพทย์ให้หยุดการตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ แต่ตนเองคิดว่าตนเองจะพยายามปรับพฤติกรรมและอยู่ร่วมกันกับการตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อย่างไรให้ยังคงรักษาสุขภาพได้

“ล่าสุดไปตรวจสุขภาพ หมอบอกว่าเอนไซม์ตับ การทำงานของตับเริ่มไม่ดีแล้ว ถามว่าจะพักจะเลิก จะหยุดใหม่ก็ไม่นะคะ คือแต่เราก็พยายามรักษาสุขภาพนะคะ พยายามพอลโลว์มันอย่าให้มันไปยิ่งกว่าเดิม เหมือนก็หาวิธีอยู่ร่วมกันให้ได้” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

การเติบโตด้าน สุขภาพทางใจ ความหวัง ความหมายในชีวิต ผู้ให้ข้อมูลต่างก็รับรู้ว่าการตีผมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณที่เกินมาตรฐานและตีบ่อยครั้งนั้นจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย อย่างไรก็ตาม การตีมนั้นก็ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางใจด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ การตีผมยังช่วยให้เกิดการจุดประกายทางด้านความคิดบางอย่างที่ทำให้สามารถลงมือทำอะไรบางอย่างที่แต่ละบุคคลต้องการที่จะทำได้

บางครั้งผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบว่านิยามความหมายของการตีผมของตนเองอย่างไร แต่สามารถสังเกตได้ว่าการตีผมเป็นกิจกรรมที่ตนเองต้องการที่จะทำมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ถูกสังคมนิยามว่าเป็น

เรื่องที่ไม่ดีด้วย เช่น คุณนึบ ที่พูดอย่างติดตลกว่า ถ้าให้เลือกระหว่างการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับการพูดคำหยาบคายแล้ว คุณนึบคิดว่า การเลิกพูดคำหยาบคายเป็นสิ่งที่คุณนึบอยากทำมากกว่าการดื่มเสียอีก เพราะการดื่มในปริมาณที่พอดีนั้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้คุณนึบรู้สึกมีความสุข และการดื่มยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้คุณนึบสามารถทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบอย่างการไปสังสรรค์ได้สนุกมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากดื่มในปริมาณที่พอดีแล้ว คุณนึบคิดว่า จะส่งผลต่อสุขภาพทางใจของคุณนึบมากกว่าการให้เลิกดื่มไปเลย

“คือทั้งชีวิตเนี่ย อยากเลิกพูดคำหยาบมากกว่าการเลิกเหล้าอีกอะ (หัวเราะ) คืออย่างการกินเหล้า เราไม่ได้กินแบบเอาเป็นเอาตาย มันมีนัยยะของมันอยู่ คือเราอยากเข้าสังคม มันเป็นตัวช่วยในการปาร์ตี้บ้าง ซึ่งเรากินในปริมาณที่มันพอดี ถ้ามีวันหยุด เรากินมา แอ้งคี่ในวันหยุดไป ไม่ได้กินแบบบางคนที่เคยติด กินแบบจนเสียสุขภาพ นึกมองว่าไม่ได้อยากเลิก” คุณนึบ อายุ 26 ปี: **ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท**

คุณนุ่นสื่อสารกับเราว่า การให้นิยามความสุขและกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสุขของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน ซึ่งการแสวงหาความสุขในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละคนเองก็แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ด้วย คุณนุ่นพยายามยกตัวอย่างให้ผู้วิจัยเห็นอย่างชัดเจนว่า แม้ว่ากิจกรรมหรือพฤติกรรมบางอย่างที่สังคมหรือองค์ความรู้ทางด้านการแพทย์บอกว่าพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นพฤติกรรมที่จะส่งผลเสียต่อสุขภาพ แต่บางคนเลือกที่จะมีพฤติกรรมนั้น เพื่อชดเชยบางอย่างที่สูญเสียไป โดยแลกกับความเสียดที่จะทำให้เกิดสุขภาพทางกาย อย่างไรก็ตาม สุขภาพทางใจเองก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน คุณนุ่นซึ่งทำงานอยู่ในสายวิชาการและต้องเผชิญกับความเครียดเป็นระยะ ๆ อีกทั้งยังอยู่ในช่วงกำลังศึกษาปริญญาเอก เธอเล่าว่า ความเครียดที่เกิดจากสถานการณ์ดังกล่าวของเธอนั้น สามารถทำให้ผ่อนคลายจากช่วงเวลาดังกล่าวได้จากการดื่ม เช่น เมื่อถึงวันศุกร์สุดสัปดาห์ การดื่มจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ทำให้คุณนุ่นได้รู้สึกผ่อนคลายและลดความเครียดลง อีกทั้งยังได้พบปะกับเพื่อนฝูง และได้การได้ร้องตะโกน หรือเดินไปกับเสียงเพลงนั้น ทำให้ตนเองได้ปลดปล่อยจากความเคร่งเครียดดังกล่าวไประดับหนึ่งด้วย

“คือคุณคิดว่า ความสุขของแต่ละคนมันก็ define ความสุขของแต่ละคนไป ความสุขอาจจะชอบแบบนอนอยู่บ้างเฉย ๆ กินน้ำอัดลมอย่างนี้ ก็ได้ ถูกไหม กินน้ำอัดลมอย่างนี้ บางคนอาจจะมีความสุขแบบการกินฟาสฟู้ดก็ได้ บางคนอาจจะมีความสุขกับการกินอาหารรสจืดอย่าง หรือทำอะไรสักอย่าง ซึ่งมันก็แล้วแต่คน แต่เรา สำหรับเราความสุขในบางครั้ง บางฟิลลิ่งมันก็ต้องมีเบียร์อยู่ด้วย เพราะเราไม่ได้ไปทำร้ายใครอะ เรากินแล้วเราก็สร้างความสุขให้กับตัวเองอะไรแบบนี้” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: **ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

“ถ้าถึงจุดที่อยากเมานะ พี่แอม มันจะแบบ บางที่เราเคยดมานะพี่ (น้ำเสียงจริงจัง) เราก็อยากสนุก เช่น ไปแหกปาก ไปร้องเพลง ไปเต้นอะไรอย่างนี้คะ มันรู้ว่าแบบปลดปล่อยช่วงเวลาที่เราทำงานหนัก มาทั้งอาทิตย์ มันก็จะไปแบบนั้น วันศุกร์อย่างทีบอก อันนั้นก็ กินไม่เยอะไม่เท่าอยู่ที่ร้านลาบแล้วกัน ทั่วไปที่อยู่ที่ร้านลาบ” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้วว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากรับรู้ว่าการตีมนั้นไม่ได้ส่งผลดีต่อสุขภาพทางกาย แต่เหตุที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเลือกที่จะมีพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการตีมนั้นส่งผลให้จิตใจได้ผ่อนคลายจากความตึงเครียด และสถานการณ์บางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ คุณวิเวียนเองก็เป็นหนึ่งในผู้ให้ข้อมูลที่ใช้เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ช่วยให้อารมณ์ดีขึ้นเช่นกัน หลังจากผ่านสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์มา ซึ่งการลืมและการได้รับความสนุกสนานนั้น แม้ว่าจะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ แต่คุณวิเวียนเองคิดว่ามันคุ้มค่ามาก ๆ ที่จะได้รู้สึกผ่อนคลายและคลายความตึงเครียด และวิตกกังวลลงได้บ้าง

“หนูรู้สึกว่ามันก็ได้ดีต่อสุขภาพอะไรหรอก แต่บางครั้งมันอาจจะช่วยฮีลใจเรา สมมุติวันนี้เราเจอเรื่องแย่ ๆ มา พอเราได้ตีมันก็ช่วยให้เราลืมเรื่องนั้นไป มันฮีลใจได้ มันทำให้เรารู้สึกผ่อนคลายไม่ต้องไปนึกถึงเรื่องที่ผ่านมา ... โดยส่วนตัวหนู ก็เหมือนที่พูดไปแล้ว มันทำให้เราแฮปปี้ มีความสุข โดยตัวแอลกอฮอล์มันก็มีฤทธิ์กล่อมประสาทเราอยู่แล้ว มันก็มีที่ทำให้เราได้ลืมเรื่องแย่ ๆ ไปบ้าง ให้เราสนุกสนานขึ้น” คุณวิเวียน อายุ 24 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นเป็นเครื่องมือที่ทำให้สุขภาพใจดีขึ้นด้วย ซึ่งเป็นประสบการณ์ส่วนใหญ่ที่ผู้ให้ข้อมูลแชร์ให้กับผู้วิจัยได้รับรู้ แต่อีกการให้ความหมายหนึ่งของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ตามที่คุณพริสเล่าก็คือ เนื่องจากสังคมไม่ว่าจะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มันจะมีกฎเกณฑ์บางอย่างที่ควบคุมกำกับผู้คนที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ อยู่ และสิ่งที่ควบคุมกำกับนั้นทำให้การตัดสินใจในการกระทำบางอย่างที่จะส่งผลดีต่อชีวิตนั้นไม่เกิดขึ้น เพราะกฎเกณฑ์ หรือที่คุณพริสเรียกว่า “ฟิลเตอร์” นั้นเอง ที่ทำให้การตัดสินใจในขณะที่อยู่ในระดับจิตสำนึก (conscious) เป็นไปได้อย่างยากลำบาก แต่เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ระดับสำนึกของผู้คนให้ลงเล็กน้อย การตัดสินใจบางอย่างก็จะคล่องตัวมากขึ้น และขจัดความกังวลอื่น ๆ ลงไปได้

“อีกอย่างมุมมองในการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของผมนะ มันเป็นการปลดปล่อยความคิดบางอย่าง เพราะในทุก ๆ ครั้งในเวลาที่เราคิดหรือตัดสินใจบางสิ่งบางอย่าง มันจะมีฟิลเตอร์มาคัดกรองว่าสิ่งนี้ควรทำ สิ่งนี้ไม่ควรทำ มันจะมีการยับยั้งชั่งใจในระดับนี้ แต่ถ้าเราตีแอลกอฮอล์ไปนะแต่ไม่ได้หมายถึงเมานะ คือให้เรารู้ว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ เราคิดได้ไปถึงระดับไหนประมาณนี้ครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

การมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยว (spirituality) โดยส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เชื่อมโยงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์กับการมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวในชีวิต หรือคิดว่าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นสรวงแต่อย่างใด แต่มักจะเชื่อมโยงกับเรื่องความเชื่อทางศาสนาที่นำมากำหนดนโยบายมากกว่า ซึ่งตัวอย่างจากบทสนทนาที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวอย่างนั้น จะเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับศาสนาทั้งสิ้น อันได้แก่ การพูดถึงนโยบายที่ใช้แนวทางการปฏิบัติตนของศาสนาพุทธมาเป็นแกนสารสำหรับการสร้างแคมเปญ หรือการกำหนดนโยบาย โดยผู้ให้ข้อมูลมักจะแสดงออกซึ่งความไม่พอใจว่า การนำแนวปฏิบัติของศาสนาพุทธ หรือ “ศีลข้อที่ 5 สุราเมระยะ มัชชะ ปะมาถัญฐานะ” มาเป็นการกำหนดไม่ให้วันสำคัญทางศาสนาพุทธจำหน่ายสุราได้นั้น เป็นนโยบายที่ไม่ได้คิดถึงผู้ที่นับถือศาสนาอื่น นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังกล่าวเสริมด้วยว่า การทำความดีนั้นไม่จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และสำหรับบางคนในวันหยุดต่าง ๆ เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อาจจะจะเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความสุขและความผ่อนคลายให้กับพวกเขาก็ได้

คุณวิเวียนนั้นนับถือศาสนาคริสต์ และตั้งคำถามว่าทำไมตนเองที่นับถือศาสนาที่แตกต่างออกไปนั้น ต้องถือเอาแนวปฏิบัติที่มายึดถือในวันหยุดของตนเองด้วย อย่างไรก็ตาม คุณวิเวียนเองไม่เห็นด้วยกับการใช้สิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจโดยเฉพาะศาสนาเป็นเครื่องมือสำหรับการกำหนดนโยบาย ซึ่งคุณนิวเองก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกับคุณวิเวียนว่า การนำเอาหลักปฏิบัติของศาสนาพุทธดังกล่าวมาใช้ นั้น อาจจะไม่ได้เหมาะสมสำหรับทุกคน ๆ อาจจะต้องคำนึงถึงผู้คนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ด้วย และอาจจะต้องคำนึงถึงเรื่องการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยได้ด้วย

“ที่ซัดใจเลยคือที่บอกลงดาบสุราเลยในวันหยุดทางศาสนา หรือวันหยุดอะไร คือรู้สึกมันไม่แฟร์เลยกับคนศาสนาอื่น ประเทศเราไม่ใช่มีแค่พุทธศาสนาเดียว อย่างหนูเป็นคริสต์ทำไมต้องทำตามด้วย ทำไมต้องไปสนกั๊งดเหล้าเข้าพรรษา หรือวันห้ามขาย มันก็มีประเด็นนี้” **คุณวิเวียน อายุ 24 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน**

“นิวบอกก่อนว่า สิ่งทีนิวจะพูด นิวไม่ได้เห็นแบบเด็กสมัยนี้ที่ต่อต้านอะไรแบบนี้ละ คือต้องทำความเข้าใจก่อนว่าสิ่งเหล่านี้ที่มีมา อาจจะมองเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมานานแล้ว ผู้ใหญ่อาจจะคิดมา แต่ด้วยความที่โลกมันเปลี่ยนไปแล้วยังมายึดสิ่งนี้อยู่ นิวไม่ได้มองว่าผิดหรือถูกแต่ถ้าถามว่าชอบไหม นิวว่าไม่มีดีกว่า คือประเทศเราไม่ได้มีแค่ศาสนาพุทธ คือเค้าก็ไม่ได้อยากงด ถ้าสมมุติว่านิวเป็นคริสต์ หรือศาสนาอื่น วันนี้อยากตีแต่อ้าวประเทศนี้เค้าห้ามขายวะวันนี้ คือมองว่าใครที่เค้าอยากทำบุญเค้าก็ทำ ใครไม่อยากจะทำก็ปล่อยเขา คือเรื่องนี้มันเป็นสิ่งที่เราต้องตัดสินใจเองอยู่ดี ก็ปล่อยเค้าไปไม่เห็นต้องมาทำให้มันยุ่งยากเลย ใครอยากตีก็ตี ใครอยากงดสักวันก็ทำ” **คุณนิว อายุ 36 ปี: Hotel consultant**

ความดีความชั่ว หรือศีลธรรมอันดีงามนั้น ถูกพูดถึงเพื่อเชื่อมโยงกับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย ซึ่งการตัดสินความดีงามตามที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนพูดถึงนั้นมักจะกล่าวถึงไปพร้อม ๆ กับการกำหนดนโยบายห้ามจำหน่ายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนา คุณยาหยีเป็นอีกหนึ่งคนที่คิดว่า การทำความดีหรือการประพฤติปฏิบัติตัวที่ดีนั้น ไม่ได้ตัดสินเพียงแค่การตีหรือไม่ตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น คนที่ตีนั้นเป็น “คนดี” ได้เช่นเดียวกัน หากสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองไม่ให้สร้างความเดือดร้อนให้ใครได้

“ทำชั่วมาทั้งปี ทำดีแค่ตอนเข้าพรรษาหรือ งงว่าทำไม 7 วันมีวันพระวันเดียว งด 1 วันแล้ว อีกวันที่เหลือทะเล อย่าง 1 ปี มี 365 วัน หยกินไป 65 วัน อีก 300 วันไม่ได้กิน แต่ก็โดนมองห้อยเลยปะ ไหนจะเรื่องรายได้ อีก อย่างเรื่องนี้นั้นเป็นธุรกิจอะ งคขายก็สูญเสยรายได้ไปไม่น้อยนะ” คุณยาหยี อายุ 28 ปี: ฟรีแลนซ์/ธุรกิจส่วนตัว

1.2 ความอยู่ดีมีสุขระดับระหว่างบุคคล (relational domains) กับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

ความอยู่ดีมีสุขระหว่างบุคคลมีมิติที่ประภักซ์ขึ้น เพื่อแสดงถึงความอยู่ดีมีสุขที่บุคคลจะมีการปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีมิติทั้งหมด 5 มิติ ได้แก่ การให้และได้รับการดูแลและความเมตตา (Caring and compassion), แหล่งสนับสนุนทางสังคม และความเป็นปึกแผ่น (social support Solidarity), จิตสำนึกกรวมชุมชน (sense of community), การมีส่วนร่วมประชาธิปไตย (Democratic participation), และการได้รับความเคารพต่อความแตกต่าง (Respect for diversity) โดยมีรายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลเปิดเผยเกี่ยวกับการอยู่ดีมีสุขระหว่างบุคคลดังต่อไปนี้

การให้และได้รับการดูแลและความเมตตา (Caring and compassion) ประกอบไปด้วย ความรัก (Affection) และความผูกพัน (bonding) ความอยู่ดีมีสุขระหว่างบุคคลนี้ แสดงออกมาจากการยอมรับความเป็นเพื่อนซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แชร์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นกิจกรรมระหว่างกลุ่มของเพื่อนที่แสดงออกถึงการยอมรับและมีการตีเป็นเครื่องมือ หรือที่ผู้ให้ข้อมูลมักกล่าวถึงบ่อยครั้งได้แก่ การตีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ยินยอมเพื่อละลายพฤติกรรมและทำให้การสัมพันธ์ภาพเป็นเรื่องที่ง่ายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การความอยู่ดีมีสุขระหว่างบุคคลที่มีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือทำให้เกิดความสัมพันธ์กันได้ง่ายและแน่นแฟ้นมากขึ้น ไม่ได้เกิดขึ้นแค่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเท่านั้น จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า

ความสัมพันธ์ที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวมานั้นมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ความสัมพันธ์ในระดับชุมชน ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่มีชนชั้นอยู่ในที่ทำงาน หรือแม้แต่ความสัมพันธ์ที่เป็นเรื่องงานเป็นหลัก

คุณนุ่นและคุณโอมเล่าให้ฟังเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมที่อยู่ในภาคอีสานและภาคเหนือว่า การทำเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และการตีมนั้น วัฒนธรรมอีสานและวัฒนธรรมชาวเหนือถือว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยเฉพาะเมื่อมีงานประเพณีหรืองานบุญต่าง ๆ ก็จะมีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นองค์ประกอบที่ช่วงสร้างบรรยากาศให้กับงานเหล่านั้น คุณนุ่นและคุณโอมให้ข้อมูลที่เหมือนกันแม้ว่าจะอยู่คนละพื้นที่ของประเทศไทยว่า เมื่อถึงเวลาที่ลูกหลานจะกลับบ้าน ผู้ใหญ่ที่อยู่ที่บ้านก็จะจัดเตรียมเหล้าเอาไว้ สำหรับเป็นการบอกกล่าวต้อนรับลูกหลานให้รู้ว่า พวกเขายินดีต้อนรับทุกคนกลับบ้าน

นอกจากเรื่องความสัมพันธ์ระดับครอบครัวที่เห็นได้จากการเตรียมเหล้าพื้นถิ่นไว้ให้ลูกหลานแล้ว เหล้าหรือเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ยังเป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของคนอีสานและคนเหนือด้วยเหมือนกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากคุณนุ่นและคุณโอมนั้นตรงกันอีกหนึ่งชุด กล่าวคือ ในงานบุญประจำปีต่าง ๆ การตระเตรียมเหล้าไว้สำหรับการเฉลิมฉลองก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทั้งสองภาคนี้มีความคล้ายคลึงกัน

“อย่างบ้านนุ่น อยู่อีสาน เวลาที่จะตี การตีสาโท มันคือการร่วมทำ ทุกคนได้มี participate ร่วมกันในชุมชน หมักช่วยกัน บ่มช่วยกัน แล้วก็การจะกินเหล้าโทไม่ว่าจะกินได้ทั้งปีนะคะ แต่การกินเหล้าโทมันรวมไปถึง เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมไปถึง อะ สมมติว่าจะถึงช่วงปีใหม่ เจีย หรือว่าจะถึงช่วงสงกรานต์ คนในชุมชนเขาก็จะวางแผน อะ เดี่ยวเราหมักเหล้าโทกัน เพราะว่าเหล้าโทเนี่ยมันคือการ welcome ลูกหลานกลับบ้าน อ้อที คือการพอลูกหลานกลับมา ที กิน ตีมนเหล้าโทนี่ อ่า ปูย่าตายาย หรือคุณลุงคุณป้าเขาหมักไว้ข้ามปี ครึ่งปี เพื่อเทศกาลหรือว่าต้อนรับลูกหลาน แล้วก็คนจะทำสาโทได้มันต้องมีความชำนาญนะคะ แล้วก็ต้องมีความรู้ในเชิงข้าว เเชิงแบ่ง แม้กระทั่งเหล้าที่จะมาทำ เคยเห็นเขานั่งทำ ก็รู้สึกแบบ อืมมันไม่ใช่เรื่องที่ใครจะทำก็ได้ แล้วมันก็เลยเชื่อมโยงในมิติวัฒนธรรมในเรื่องความสัมพันธ์นะคะ แล้วก็ มันเป็นความสัมพันธ์ของคน แล้วก็รู้สึกว่ามันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่เป็นงานบุญต่าง ๆ ที่มันเป็นการ celebrate ด้วย” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

“อย่างในชุมชนเขาจะมีแบบว่า เค้าจะมีงานประจำปี ของเขาอยู่แล้วเนอะ แบบว่า อันนี้งานฉลองฉลองพระธาตุ ฉลองวัด งานเข้าพรรษา งานกีฬาตำบล งานกีฬาอำเภอ งานสงกรานต์ งานนี้ นี่ นี่ เขาจะรู้ว่านี่ก็แพลนงานอยู่แล้ว เขาก็เตรียมของล่วงหน้าไว้อยู่แล้ว ก็ แล้วงานเทศกาลอย่างนี้ญาติพี่น้องเขาก็จะกลับมาจากต่างจังหวัดอยู่แล้ว ทีนี้เขาก็จะทำรอ เตรียมของรอ อะไอย่างนี้” คุณโอม อายุ 37 ปี: อุตสาหกรรม (เจ้าของโรงกลั่นเหล้าท้องถิ่น)

นอกจากการสื่อความหมายของการยินดีต้อนรับกลับที่คนในครอบครัวแสดงออกถึงความรักและความห่วงใยกับลูกหลานแล้ว การดื่มก็ยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเรื่องราบรื่นได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างของคุณแม่ว คุณแม่อีกให้ผู้วิจัยฟังด้วยน้ำเสียงที่มีความสุขปนกับความเป็นห่วงว่า แม่ว้าพ่อของเธอจะเป็นคนที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จนเรียกได้ว่าเป็นคนหนึ่งที่ติดเหล้า (alcohol dependent) แล้วก็ตาม แต่กิจกรรมที่เธอกับพ่อสามารถทำร่วมกันได้ และเพิ่มความสนุกสนานเจือปนซึ่งความสุขก็คือการดื่มเหล้าไปพร้อม ๆ กันบนโต๊ะกินข้าว คุณแม่วลงรายละเอียดความรู้สึกของตนเองว่า ตนเองค่อนข้างรำคาญพ่อที่ติดเหล้าพอสมควร ยิ่งเวลาที่พ่อของเธอเองเมาก็จะรู้สึกรำคาญมาก ๆ แต่เมื่อตนเองดื่มเหล้าและได้นั่งคุยกับพ่อบนโต๊ะอาหารแล้ว ความรำคาญนั้นก็กลับหายไป และกลายเป็นความสนุกเข้ามาแทนที่ ดังนั้น การดื่มจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ตนเองสามารถทำกับพ่อได้ โดยที่มีอารมณ์หงุดหงิดเกิดขึ้น

“พ่อดื่ม พ่อดื่มหนักมากเหมือนพวกแอลกอฮอล์ชิมกินเหล้าทุกวัน แต่แม่ไม่ค่อยกินจะกินเพื่อความดันอะไรของเค้าก็ไม่รู้จะ ความดันต่ำ มันเปลี่ยนไม่ค่อยเยอะ เพราะแมวก็กินเหล้ามานั่งกินข้าวด้วยอยู่แล้ว มันเปลี่ยนแค่ตรงที่เราดื่มเรากริม ๆ ด้วย ก็คุยสนุกขึ้น ไม่ได้นั่งรำคาญพ่อเหมือนตอนที่ตัวเองไม่ได้กิน เวลาไม่เมาแล้วพ่อเมาเรารำคาญมาก” คุณแม่ว อายุ 25 ปี: VDO content creator

การเชื่อมความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานโดยใช้เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือก็เป็นอีกรูปแบบที่เป็นที่นิยมในกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการเชื่อมความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานนั้นมีหลายระดับ ยกตัวอย่างเช่นคุณแพรงค์ แพทย์ประจำบ้านในโรงเรียนแพทย์ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร คุณแพรงค์เล่าว่า การอยู่ในวงการวิชาการและมีอาจารย์แพทย์ที่คอยควบคุมดูแลตนเองอีกระดับหนึ่งนั้น การพูดคุยเรื่องงานหรือการเรียนต่าง ๆ นั้นราบรื่นมากยิ่งขึ้นเมื่อได้อยู่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และการไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารพร้อมกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ตนเองได้พูดคุยเรื่องงานได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น ขจัดเรื่องชนชั้นในระบบที่ทำงานไปได้ส่วนหนึ่งเลยทีเดียว ซึ่งตนเองค้นพบว่า กิจกรรมที่ทำดังกล่าวสามารถนำไปใช้กับทั้งรุ่นพี่ และตนเองก็นำไปใช้กับรุ่นน้องที่อยู่ที่ดูแลของตนเองได้ด้วยเหมือนกัน

“แต่ทุกวันนี้เรื่องสังคม ผมก็ยังกิน มันก็ยังมีข้อหนึ่งที่ผมก็คิดก็คือ บางทีกินกับอาจารย์อะไรอย่างนี้ช่วย อาจารย์ พอกินเหล้ากินเบียร์อะไรอย่างนี้ บางทีบางคนเนี่ยเขาก็แปลกเหมือนกัน เขาก็เรื่องเหล้านี้เป็นเรื่องของการเปิดใจนะ สำหรับผมอะ คือบางคนเนี่ยเราอยู่ในงานวิชาการเนี่ย บางทีเขาสั่งงานสั่งการอะไรเนี่ย แต่บางทีผมก็เชื่อว่าถ้าเราได้ไปนั่งคุยกันจริงๆ อย่างเราไปนั่งคุยในร้านอาหารที่มีเบียร์มีอะไรอย่างนี้ พอถึงจังหวะเนี่ยมันจะลื่นขึ้น มันจะคุยง่ายขึ้น อันนี้ผมยังคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องข้อดีของการกินแอลกอฮอล์ว่าง่าย จะกับเพื่อนจะกับรุ่นพี่รุ่นน้อง หรือกับอาจารย์อย่างนี้ ผมก็ยังคิดว่าเป็นข้อที่ บางทีเราอาจจะใช้จุดเนี่ย ยังใช้จนถึงปัจจุบัน อย่างผมมาสุรินทร์อย่างนี้ ฮึ้ย บางทีเรา

ทำงาน บางทีก็ต้องพาน้องไปกินข้าวกินอะไร ส่วนใหญ่ผมจะพาไปนั่งกินร้านเบียร์มากกว่า ส่วนใหญ่ มันได้เป็นเวลา timing แบบมีปัญหาอะไรได้มาแก้ไขได้ มาคุยกัน” คุณแฟรงค์ อายุ 28 ปี: แพทย์

ในทำนองเดียวกันกับคุณแฟรงค์ ที่การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับผู้ร่วมงานหรือหัวหน้างานที่เป็นผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นเป็นปกติ คุณนิเวเล่าให้ฟังว่า จากประสบการณ์ของตนเองการพูดคุยเรื่องงานนั้นเป็นเรื่องที่เครียด และสิ่งที่ต้องการในการพูดคุยเรื่องงานหรือเรื่องธุรกิจก็คือ ความราบรื่น ความเครียดที่เกิดจากการพูดคุยจะลดลง เมื่อมีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปด้วยและพูดคุยงานหรือธุรกิจไปด้วย การดื่มเป็นเครื่องมือสำหรับความผ่อนคลาย และมักจะทำให้การคุยงานเป็นไปด้วยความราบรื่นเสมอ คุณนิเวจึงนิยมที่จะดื่มและคุยงานไปด้วยเสมอ คุณนิเวเสริมกับผู้วิจัยด้วยว่า การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีความจำเป็นสำหรับการพูดคุยเรื่องงานเป็นอย่างยิ่ง ประสบการณ์บางครั้งที่คุณนิเวไม่ต้องการดื่มแล้ว เพราะดื่มหนักติดต่อกันมาหลายวันและต้องการพักการดื่มบ้าง แต่ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากลูกค้าหรือผู้ที่มาคุยงานด้วยต่างก็ต้องการความผ่อนคลายที่ได้จากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปด้วยคุยงานไปด้วย

“ปกติไปกับเพื่อนก็ดื่มกันสนุกสนาน แต่ถ้าคุยงานก็ต้องมีเรื่องนี้อยู่แล้ว เพราะคนที่คุยงานถ้าไม่รู้เรื่องเดียวกันก็คือผู้ใหญ่ไปอีก เค้กก็จะฟิลแบบดื่มใหม่ ถ้าดื่มก็คือเอาไว้อสังสรรค์เหมือนอย่างที่บอกว่ามันเป็นตัวกลางเพื่อเพิ่มความสนุกมากกว่าเพราะทุกคนจะไม่เครียดแล้วก็เลิกจริงจัง ทำไมเค้าถึงให้ดื่มเพราะเวลาคุยงานทุกคนมีความเครียด พอเครียดมันมีหน้าากาก การเจรจาทุกอย่างจะไม่ไหลลื่น แต่ถ้าดื่มทุกอย่างมันจะผ่อนคลาย อย่างสมมุติถ้าเตอร์กับเธอตกลงกันเรื่องธุรกิจเราตกลงกันได้เพราะเราเป็นเพื่อนกันมันก็จะไม่เกร็ง มันก็จะมีการพูดกันว่าเออฉันอยากได้อันนี้แบบไม่อูบอปปิประมาณนั้น นิเวถึงได้บอกว่าทั้งสังสรรค์และเรื่องงานด้วย” คุณนิเว อายุ 36 ปี: Hotel consultant

“คือมันจะมีวันที่เราไม่อยากดื่ม หรือเป็นวันที่โคตรแฮงเลย ไม่ไหวแล้ว แต่เราต้องไป บางทีเราก็ต้องทำเป็นจิบ ๆ ไป เพราะเราคุยงานไม่จิ้นเสียมารยาทได้” คุณนิเว อายุ 36 ปี: Hotel consultant

สำหรับคุณท็อป การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนการดื่มก็เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้การพูดคุยเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น “การเปิดใจ” ตามที่คุณท็อปกล่าวนั้นก็สามารถใช้การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ช่วยได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้การสร้างสัมพันธ์ภาพใหม่ ๆ ก็เกิดขึ้นได้จากการดื่มเช่นเดียวกัน

“อ่า เรื่องการเชื่อมความสัมพันธ์เนี่ยะ อันนี้ก็...อันนี้ก็น่าจะเป็นอะไรที่เป็นมันเป็นจุดเด่นเลยนะ สำหรับพี่นะ เพราะว่าเวลาดื่มแล้วก็...เราก็เหมือนกับว่าเราไม่ได้แค่ดื่มเพราะว่าเราอยากจะทำ หรือไม่ใช่แค่ดื่มให้เมาคนเดียวอะไรอย่างเงี้ย บางทีเราก็มีคสังคมเลยว่าได้เพื่อนใหม่ๆได้มนุษยสัมพันธ์ที่แบบว่าบางทีเราก็มีการได้ปรับทุกข์กันบ้าง หรือว่าพอเราดื่มอะคนที่ดื่มกับเราเองเนี่ยเขาก็..เค้าก็ต้องมี

เรื่องมาแชร์อะ แล้วเค้าก็จะดูแบบว่าดูใส่ใจกันนะเวลาเราตีมือร่วมกัน เวลาแบบว่ามีเรื่องอะไรมันก็จะเหมือนกับได้เปิดใจกันไปด้วยอะ ไม่รู้เป็นเพราะสุรารีเปล่าไม่รู้ (ข้าเบา ๆ) แต่อาจคือด้วยกิจกรรมอะ มันก็ทำให้แบบเราก็มีปฏิสัมพันธ์กันเยอะมากขึ้นอะไรเงี้ยครับ เรามีแบบได้รู้จักกลุ่มเพื่อนใหม่ๆมีเยอะมาก ถ้าเกิดไปตีมือตีมือข้างนอกนะ” คุณท็อป อายุ 29 ปี: ฟรีแลนซ์

แหล่งสนับสนุนทางสังคม และความเป็นปึกแผ่น (social support Solidarity) แหล่งสนับสนุนทางสังคมที่พบในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ พบว่าการตีมือเครื่องตีมือผสมแอลกอฮอล์นั้นสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งสนับสนุนทางสังคมได้ในหลายรูปแบบ เช่น การทำงาน ดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้นในหัวข้อ “การให้และการได้รับความดูแลและเมตตา” หรือการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนที่คอยดูแลเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการความผ่อนคลาย แต่สำหรับในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมและความเป็นปึกแผ่นที่เชื่อมโยงกับเครื่องตีมือผสมแอลกอฮอล์นั้นมีมุมมองที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและญาติพี่น้อง รวมไปถึงความเป็นปึกแผ่นจากการตีมือกับผู้ร่วมงานด้วย

คุณน๊ิบเล่าว่า เนื่องจากครอบครัวของเธอนั้นตีมือเครื่องตีมือผสมแอลกอฮอล์กันทุกคน และครอบครัวของตัวเองก็สนุกสนานเมื่อได้ล้อมวงตีมือและพูดคุย พ่อแม่ของคุณน๊ิบนั้นชอบฟังเรื่องราวที่ลูก ๆ หลาน ๆ เล่าให้ฟังในวงเหล้า และการตีมือนั้นก็ทำให้เกิดการรับฟังและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัวได้มากยิ่งขึ้น

“ที่บ้านคือปล่อยฟรีอยู่แล้ว อย่างเวลาเราไปเที่ยวอย่างล่าสุดเลยเวลาเค้าเป็นห่วงเค้าก็จะถาม แม่เป็นคนนอนตึกอยู่แล้วก็จะถามว่าจะเข้ามากี่โมงจะได้ลื้อคบ้าน บางทีเมื่อก่อนเค้าก็อยู่รอ แต่หลังๆ บางทีเราไปกับพี่สาวคือเราไปเป็นแพ็คคู่ ก็เอาบุญแจไปเค้าก็ไม่ค่อยห่วงมาก แคจะคอยฟังพีดแบ็คว่า เป็นยังไงไปเที่ยวมาสนุกไหม พี่น้อง น๊ิบ พี่สาว น้องสาว ก็จะไปตีกันหมดเลย ตีกันหมดเลย ที่บ้านก็จะชอบฟังเรื่องในวงเหล้าของลูก ก็เอนจอยไปด้วย เคยเจอเพื่อนของลูกเค้าก็จะเข้าใจไม่ได้จัสอะไรเรา” คุณน๊ิบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

สำหรับเรื่องงานก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับครอบครัว การตีมือทำให้การคุยงานราบรื่นและทำงานร่วมกันได้เร็วมากขึ้น ซึ่งการให้ข้อมูลในทำนองนี้มีผู้ให้ข้อมูลได้เล่าหลายคน ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเพียง 2 คน ได้แก่คุณน๊ิบและคุณจิน ซึ่งทั้งสองคนนั้นมีอาชีพที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่การทำงานก็ยังคงอาศัยเครื่องมือที่ทำให้ผู้คนที่ทำงานร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกันและสร้างสัมพันธ์ภาพร่วมกันด้วย

“อันนี้มันก็ทำให้สนิทกันเร็วมากขึ้นจริงๆ มีการปาร์ตี้กัน มีแบบไปเต้น เหมือนเป็นการละลายพฤติกรรมมีเรื่องให้คุยกันมากขึ้นไม่ใช่เฉพาะเรื่องงาน” คุณน๊ิบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

“อิม ก็เป็นเพราะสังคมอะครับ ก็แบบว่า เนื่องด้วยเราเรียนดนตรีเนาะ พอจบคอนเสิร์ตจบอะไรแบบนี้เขาก็ชวนไปตีมันกันไปสังสรรค์ก็จะมีบ้าง เทย์!! อันนี้เราก็เคยกินแล้วรสชาติก็ไม่ได้แย่มาก กินอีกสักหน่อยจะเป็นอะไรไป เราก็กินไปไม่ได้มีปัญหาอะไร ก็กินก็เพราะว่า ตามสังคมอะครับ” **คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี**

จิตสำนึกร่วมชุมชน (sense of community) การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นมีความเชื่อมโยงกับชุมชนหลายประการด้วยกัน ทั้งในเชิงวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต หรือเรื่องจิตสำนึกของผู้คนที่ร่วมตัวกันอยู่ในชุมชนเพื่อความปลอดภัย กล่าวคือ เรื่องจิตสำนึกเรื่องการเมากับการขับชี่ อย่งก็ตาม จิตสำนึกร่วมของชุมชนนั้นก็มีอีกหลากหลายมิติ แต่ผู้วิจัยจะขอเข้าไปกล่าวถึงในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การขับเคลื่อนนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ต่อไป

คุณนุ่นและคุณบอลที่เป็นคนอีสานได้เล่าให้ฟังถึงความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรม ประเพณี และการตีที่เป็นของคู่กันมาอย่างยาวนาน ซึ่งการตีในงานประเพณีนั้นไม่ได้เป็นการสื่อถึงความยินดีอย่างเดียวเพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นการเพิ่มความสุขและเพิ่มปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนในชุมชนด้วย

“จริง ๆ ที่ มนุษย์มันเกิดมากับเหล้ามันเกิดมากับวัฒนธรรมมาก ๆ อะ ไม่แน่ใจว่ามันมาก่อนวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ด้วยหรือเปล่า แล้วการในเชิงวัฒนธรรม มันทำมาช้านาน มันเป็นส่วนหนึ่งของคนมีความสุข มันเป็นส่วนหนึ่งของคนมีความสุข อย่างปีเป็นคนอีสานเนอะ การตีเหล้าในงานบุญเป็นอะไรที่มีความสุขมาก เพราะว่าเจญาติที่มีบุญบั้งไฟ มีงานแต่ง มีงานเกี่ยวข้าว ทำอะไรที่สำเร็จในเชิง การดำเนินชีวิต การมานั่งกินในชุมชนในหมู่บ้านนะ เป็นอีกมุมหนึ่ง แต่ในอีกมุมหนึ่งคือเป็น negative เพราะว่าการตีเหล้ามันก็สร้างความรุนแรงในชุมชน ช่าย มันก็อาจจะนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว อาจจะสร้าง แบบ not well being เท่าไรเงี้ย” **คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

“ถ้าเป็นหมู่บ้านตามแถบอีสานใต้ อย่างอุบลราชธานี ยโสธร ที่มีการตีสุราในหมู่บ้านส่วนมากจะเป็นประเพณีบุญบั้งไฟครับ เพราะจะมีการรวมตัวญาติ การกลับมาอยู่ร่วมกันของญาติพี่น้องก็จะมี การสังสรรค์มากกว่าปกติในชุมชนนั้น ๆ” **คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจในร้านอาหาร**

อย่างไรก็ตาม ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า จิตสำนึกร่วมชุมชนนั้นไม่ได้มีเพียงแค่การสังสรรค์หรือการสร้างสัมพันธ์ กับเรื่องวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว แต่การสร้างจิตสำนึกร่วมของความปลอดภัยก็เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลได้พูดถึงอย่างมากในการศึกษาครั้งนี้ด้วย โดยเฉพาะเรื่องเมาแล้วขับ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกคนเน้นย้ำเรื่องการตีและความปลอดภัยบนท้องถนนเป็นสำคัญ โดยกล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า การตีของพวกเขานั้นมักจะ

ดื่มไม่มากและยังมีสติรับรู้ แต่หากต้องดื่มในปริมาณที่มากและเริ่มเมามายแล้ว ก็จะมีผลเสียที่จะไม่ขับชี่
ยานพาหนะ เพื่อความปลอดภัยของตนเองและของเพื่อนร่วมท้องถนนด้วย

“อ่า ใช้ คือ ถ้าเรารู้อยู่แล้วว่าถ้าเราจะมากจนเราไม่สามารถขับรถไปได้ เราก็จะไม่ขับรถไป อย่าง
ล่าสุด คือ ผมก็เพิ่งทำไป ๆ ดื่มกับเพื่อนมา คือ โอเคเรารู้อยู่แล้วแหละว่าขับรถไม่ไกล แต่เราน่าจะ
ดื่มเยอะ เราก็เลยจอดรถไว้ที่ ๆ พักเรา แล้วเราก็นั่งอย่างอื่นไปแทน คือ ทุกอย่างมีการวางแผนไว้
หมดแล้วครับ เกี่ยวกับการดื่ม” คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

การมีส่วนร่วมประชาธิปไตย (Democratic participation) ความอยู่ดีมีสุขในระดับระหว่างบุคคลอย่างหนึ่งก็
คือ การได้ร่วมกลุ่มกันเพื่อปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดแนวทางที่ตนเองต้องการ สำหรับแนวคิด psycho-political
นั้น องค์ประกอบสำคัญนอกเหนือจากความอยู่ดีมีสุขแล้ว การปลดแอกจากการถูกกดขี่ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญ
อีกประการหนึ่งเช่นกัน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเองบางส่วนก็มีส่วนร่วมในการปลดแอกจากการถูกกดขี่จากระบบนายทุน
และการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เพื่อคาดหวังว่าพวกตนจะได้มีเสรีในการเข้าถึงและ
เลือกเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย และเอื้ออำนวยให้กับผู้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสม
แอลกอฮอล์เจ้าเล็กเจ้าน้อย และเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตวัตถุดิบสำหรับการเตรียมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย

การมีส่วนร่วมดังกล่าวจะเห็นได้จากการแสดงออกเพื่อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงดังที่ไว้แสดงในผล
การศึกษาส่วนที่ 2 ไปแล้ว สำหรับการวิเคราะห์ผลการศึกษาในส่วนนี้นั้นจะแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ทางประชาธิปไตยและตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางในการแสดงออกเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผู้ให้
ข้อมูล

ความคิดของคุณนี้บ่งชี้ให้เห็นว่า ตนเองนั้นไม่เห็นด้วยกับการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องดื่มผสม
แอลกอฮอล์กับบริษัทผลิตยักษ์ใหญ่เพียงไม่กี่รายในประเทศไทย คุณนี้ไม่ได้คิดแค่เพียงว่าสถานการณ์ดังกล่าวเป็น
เพียงการผูกขาดทางการค้าเท่านั้น แต่ตัวคุณนี้ที่เป็นผู้บริโภคเองก็ถูกผูกขาดให้ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มี
เพียงรสชาติเดิม ๆ รสชาติเดียวเท่านั้น ไม่ได้มีเสรีในการเลือกเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีรสชาติอื่น ๆ
ตามที่ตนเองต้องการได้ หรือถ้าหากเข้าถึงได้ก็กลายเป็นว่าต้องแลกมากับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น ความคิดเหล่านี้
เองทำให้คุณนี้ต้องการที่จะเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าวให้เกิดความเสรีทั้งในเรื่องตลาดและ
เรื่องรสชาติมากยิ่งขึ้น

“นับว่ามันไม่ค่อยแฟร์ แต่ก่อนอะนับไม่ได้เข้าใจอะไร กลไกพวกนี้มาก นึกว่าไม่ค่อยมีคนทำ แต่พอมา
รู้มาตามข่าวก็อ้อจริง ๆ มันมีคนพยายามทำ แต่เวลาทำมันต้องลงทุนมหาศาล พอมีการทำรายเล็ก
รายน้อยก็กลายเป็นว่าผิดกฎหมาย กลายเป็นทุนผูกขาดอยู่แค่นี้ไม่กี่ราย แล้วมันก็ผูกขาดรสชาติที่เรา

กิน อย่างเช่นตอนที่มิโฮการ์เดินโรเซ่เข้ามา เราก็ว่ามากกว่าหัยมันมีเปียร์ที่ลัมผัสนุ่มกว่า สัมผัสที่แตกต่างกว่า เราเลยรู้สึกว่ารสชาติแบบนี้เราถึงไม่มีสิทธิ์เข้าถึงในราคาที่ต่ำกว่านี้ อย่างข้าง 1 ขวดสิงห์ 1 ขวด ต้องซื้อข้างประมาณ 3 ขวด ถึงจะได้โฮการ์เดิน 1 ขวด บางทีหยกว่าต้นทุนมันคงไม่ได้ต่างกันมากถึงขนาดนั้น แต่ว่าเราต้องจ่ายมากขึ้น เพื่อให้ได้สัมผัสรสชาติที่เราต้องการเพียงเพราะว่ามี **การผูกขาด”** **คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท**

นอกจากเรื่องการส่งเสริมให้เกิดความเสรีในตลาดเครื่องดื่มดังกล่าวแล้ว คุณบอวยังเสริมด้วยว่า เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นภูมิปัญญาของพื้นที่แต่ละพื้นที่ ก็จะได้รับยกยอมรับและได้รับการปลดแอกให้เข้าไปสู่ตลาดทางการค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้อย่างถูกกฎหมายเช่นกัน เพื่อไม่ได้เกิดการกีดกันทางการค้าและกีดกันภูมิปัญญาและวัฒนธรรม การส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนเลือกที่จะลงมือทำ

“ก็คงเป็นเรื่องสุราก้าวหน้าครับ ถ้ามันมีผู้ผลิตรายอื่นใหม่ ๆ เข้ามาเสริม ง่าย ๆ เลยเราเป็นผู้บริโภค เราก็อยากหาทางเลือกอื่นที่มันถูกจริตกับตัวเรา เป็นทางเลือกให้มันหลากหลายสำหรับผู้บริโภค อยากให้มีเจ้าเล็กเจ้าน้อยเกิดขึ้นมันก็ส่งเสริมเรื่องภูมิปัญญา เรื่องของดีในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ประมาณนี้ครับผม” **คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร**

การติดอยู่ในหล่มของการคอร์ปชันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนกล่าวถึง คุณนิเองก็เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แต่เมื่อมองตามสถานการณ์ในประเทศที่มีการคอร์ปชันในหลายรูปแบบแล้ว การจะดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยังเป็นไปได้ยากและต้องใช้เวลา

“นิวมองว่าอีกหน่อยคงทำได้แต่ว่าอีกนาน เพราะประเทศเรานั้นขึ้นอยู่กับผลประโยชน์อยู่แล้วอย่างที่รู้กัน กฎหมายพวกนี้เหมือนเอื้อให้บริษัทใหญ่ ๆ ไม่ต้องมีคู่แข่ง เพราะอย่างเปียร์ในไทยก็มีการผูกขาด 2 เจ้า ดุ่ง่ายมาก” **คุณนิว อายุ 36 ปี: Hotel consultant**

การเมืองและสภานิติบัญญัติเป็นเรื่องที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้หากต้องการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย ซึ่งคุณจินเองเห็นว่าการออกมาเรียกร้องไม่สามารถที่จะไม่พูดถึงเรื่องดังกล่าวได้เลย ในเมื่อตนเองเห็นถึงการกีดกันดังกล่าวแล้ว ซึ่งถ้าหากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนการออกมาเรียกร้องที่ต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองก็จะสามารถทำให้ตามความต้องการได้ นอกจากการจัดการเรื่องผลประโยชน์และการคอร์ปชันที่มีออกไปแล้ว กลุ่มผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อยเองก็จะได้ผลประโยชน์ตามมาอีกด้วย

“ก็การเมืองมาเกี่ยวใหม่ก็เกี่ยวนะ เพราะมันก็เป็นเรื่องของกฎหมายนั่นแหละ คือ ถ้าออกกฎหมายมาแบบนี้คนที่เขาจะทำก็ทำไม่ได้ ต้องเอาเปียร์ตัวเองไปทำที่อื่นแล้วนำเข้ามา ทั้งที่สามารถที่ทำได้”

ไทยได้เลย ก็เหมือนว่าเป็นการตัดกำลังตัดแข้งตัดขาเขา พอเราเห็นแบบนี้คนที่เขาได้ประโยชน์เราก็
ไม่อยากไปสนับสนุนเขา ครั้นประมาณนั้นอะครับ” คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

การได้รับความเคารพต่อความแตกต่าง (Respect for diversity) การตีมีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์สามารถนำมาเป็นเครื่องตัดสินบุคคลในความสัมพันธ์หรือในสังคมด้วยเช่นกัน จากข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ชี้ให้เห็นเรื่องความเคารพต่อความแตกต่างโดยการนำพฤติกรรมการตีมาเป็นเครื่องตัดสิน 2 รูปแบบ คือ การตัดสินการแสดงออกซึ่งบทบาททางเพศด้วยพฤติกรรมการตี และการตัดสินความดีงามของบุคคลด้วยพฤติกรรมการตี อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่ได้มานั้นพบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ถูกตัดสินด้วยพฤติกรรมการตีนั้นมักจะเป็นผู้หญิงเสียส่วนมาก

ซึ่งความอยู่ดีมีสุขในระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น ถูกทำให้ลดลงจากการไม่ได้รับความเคารพต่อความแตกต่าง โดยจะใช้บรรทัดฐานทางสังคมที่กำหนดขึ้นมาเป็นตัวตัดสินว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นจะเป็นคนที่ไม่ดี หรือไม่สามรถทำตามบทบาททางเพศ หรือบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ได้ การตีจึงทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่มีแนวโน้มของการไม่ให้ความเคารพต่อความแตกต่างของแต่ละบุคคล เช่น คุณนึบเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เนื่องจากตนเองนั้นไม่ได้อยู่ในบรรทัดฐานของบทบาททางเพศที่กำหนดให้กับผู้หญิง การมีพฤติกรรมที่อยู่นอกบรรทัดฐานดังกล่าว จึงสร้างความไม่เป็นสุขระหว่างความสัมพันธ์ของเธอกับแม่ของแฟนในระดับหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวถูกตั้งความคาดหวังไว้แล้วว่า ผู้หญิงอย่างคุณนึบที่ไม่ได้มีพฤติกรรมตามบรรทัดฐานจะไม่ใช้คนที่สามารถเรียนจบได้

“อ่า อันนั้นนะ (หัวเราะ) ถ้าปัจจุบันอะนึบไม่โดน แต่ตอนมัธยมนึบโดนหนักเลย เราคือพี่เด็กหลังห้อง แล้วก็เหมือนบ้านแฟนเก๋ารับไม่ค่อยได้ ลูกเค้าเป็นเด็กห้อง 1 เนิร์ตๆ ส่วนเราคือเด็กสายศิลป์ ต่อให้อยู่ห้องพิเศษก็เถอะมันก็ลดทอนคุณค่าเราแล้ว ยิ่งเราไปเที่ยวกินเหล้า เค้าก็ยิ่งบอกจะคบคนนี่จริง ๆ หรือ เป็นเด็กเที่ยววะ ทั้ง ๆ ที่พี่สาวแฟนก็เป็นเด็กเที่ยวกินเหล้า สูบบุหรี่ด้วยนะ แต่เค้ามาจัสเราว่าเราเป็นเด็กเที่ยว คือตอนนั้นแฟนก็เข้าใจแต่เค้าก็เริ่มพูดแล้วเหมือนกันเพราะเค้าโดนคำพูดจากคนรอบข้าง เค้าก็มาบอกไม่อยากให้เที่ยวเลย พอมาช่วงจะเรียนจบ เพื่อนพวกไม่ตีมีก็มาว่าเนี่ยระวังจะสอบเข้ามหาลัยไม่ติด คือมีการสปรมาเราไว้เยอะ ครูด้วย แต่สุดท้ายเราก็ติมหาลัยที่โอเค แล้วตอนช่วงมาอยู่มหาลัยแรกๆที่บ้านก็กังวลว่าญาติหรือใครเค้าจะว่า บังเอิญเราสอบติดในที่ ๆ โอเค เออถึงเราจะกินเหล้า คือพอมีเรื่องเรียนมาเสิร์ฟจากคนกินเหล้าอย่างเราก็ดูโอเคขึ้นในสายตาคนอื่นเค้า ถ้าไม่มีเรื่องเรียนนี้เราดูโอโห ผู้หญิงคนนี้ เหมือนช่วงจะคบกับแฟนแรกๆ เราโดนมองว่าจะคบคนนี่หรือไม่ชิงนะ คือเราโดนมองว่าไม่ชิงจริงๆเรายังเวจจิ้นอยู่ตอนนั้น คือเพราะเราเที่ยวก็โดนมองกันทั้งกลุ่ม ทั้งๆ ที่ตอนนั้นเราจนแค่เราเอนจอยกับการเที่ยวกินเหล้าเฉยๆ” คุณนึบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์

Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

ในทิศทางเดียวกับคุณนุ่น ที่เป็นคนที่ยื่นขอรับการสมัครและการตีมนั้นเป็นนิสัยของตนเอง แต่ตนเองรู้ว่าการตีมนั้นจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย และตนเองก็ทำงานเพื่อนำมาใช้จ่ายในส่วนที่ตนเองคิดว่าเป็นกิจกรรมที่เกินกว่าที่ทางบ้านรับผิดชอบคือเรื่องการเรียน การทำงานในร้านเหล้าและการตีมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของคุณนุ่น ทำให้บรรดาญาติพี่น้องของคุณนุ่นครหาว่าคุณนุ่นนั้นเป็นผู้หญิงที่ไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงต้องอยู่ในกรอบที่ควรจะเป็น ในกรณีของคุณนุ่น ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่พึงประสงค์จึงเกิดขึ้นตากการไม่เคารพซึ่งความแตกต่างของลักษณะนิสัยและความชื่นชอบส่วนบุคคลของแต่ละคน

“ช่วย คือจริงนุ่นตีมเหล้าตีมเบียร์ตั้งแต่อายุ 14 แต่ว่าที่นี้ อันนั้นก็เป็นที่ทำให้เราเติบโตมา ที่นี้ที่รู้สึกว่าจะจำฝังใจ พอเราเรียน ป.ตรีที่มหาลายนะ ตอนมัธยมก็ตีมแหละ ก็ตีมเป็น เพราะว่ามันเป็นความวัยรุ่นที่เราอยากลอง แต่ไม่ได้ตีมเพื่อความจรรโลงใจเหมือนทุกวันนี้ แต่เป็นการตีมแบบ ลองอะไรแบบนี้ แต่พอมาตรงมหาลายนันมีจุดพิศตรงที่ว่า เราเป็นชอบเที่ยว party กับเพื่อน ที่นี้เราก็จะรู้สึกว่า ไม่ได้นะ ชั้นจะใช้เงินที่พ่อแม่ส่งมาให้เรียนไปกับการกินเหล้าไม่ได้ หนูก็เลยไปทำงานร้านเหล้า เป็นเด็กเสิร์ฟ หารายได้ part time ตั้งแต่ปีหนึ่ง ถึงปีสี่ ในร้านเหล้า ก็ไปเป็นเด็กเสิร์ฟ อย่างนี้เราก็จะมีรายได้ แล้วเราก็จะเอาเงินจำนวนนั้นนะไปกินเหล้ากับเพื่อน ไปเที่ยวกับเพื่อน ที่นี้มันก็จะพอญาติหรือคนรอบข้างที่เขารู้ ณ ตอนนั้น เขาก็จะบอกว่า เขาก็จะติตรว่าเราทำงานในร้านเหล้าแล้วเราตีมด้วย เขาก็จะแบบ โอ๊ยอีนีมันเรียนไม่จบหรอก แบบเพราะอีนีมันกินเบียร์ หรือที่จำฝังใจอย่างหนึ่งคือ บอกว่า ด้วยความที่พ่อกับแม่เลิกกันนะ มันก็เลยทำให้เราถูกติตรว่า เนี่ยพ่อแม่เลิกกันมันมาแต่ไปทำงานร้านเหล้า กินเหล้ากินเบียร์ น่าจะแบบเป็นเด็กใจแตก ... รวมไปถึงว่า เราอ่านเราแรด อะไรแบบนี้ แบบคนกินเหล้าคือผู้หญิงอ่าน ผู้หญิงแรด เพราะว่ามันจะแบบ วิตว้ายกรี้ดกร้าต สนุกสนาน แบบนี้ใช้ใหม่คะ เราตั้งแต่ ป.ตรี เราารู้สึกว่ามันไม่ยุติธรรมเลย สำหรับเรา เพราะเราแบ่งเวลาไปเรียนได้ ทำอะไรได้ เราารู้สึกว่าคนไทยไม่ค่อย respect ของเรื่องอะไรแบบนี้ เท่าไรนัก” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

การถูกลดทอนคุณค่าของความเป็นมนุษย์จากพฤติกรรมการตีมของคุณนุ่นนั้น สร้างความไม่พอใจให้กับเธอเป็นอย่างมาก การตีมนั้นเป็นพฤติกรรมหนึ่งเท่านั้น และการไม่เคารพความแตกต่างของพฤติกรรมทำให้คุณนุ่นคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่เป็นธรรมกับคนที่ตีมสักเท่าไร ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวคุณนุ่นเองได้เคยเจอมากับตัวเองและรู้สึกไม่พึงพอใจกับการสบประมาทและการกล่าวหาเช่นนั้นเป็นอย่างมาก

“ถ้าให้แชร์คือเบื่อกมาก ที่คนมาบอกว่าคนกินเหล้าเป็นคนไม่ดี คือมันเป็นไรก่อน คือคนที่ไม่กินเหล้าแล้วเข้าวัดไม่ใช่ว่าจะเป็นคนดีมากกว่าคนที่กินเหล้านะ การกินเหล้า ไม่กินเหล้า ไม่ได้มาวัดค่าของคนได้ อันนี้คือสิ่งที่เจอมาแล้วไม่ชอบ คนที่ไม่กินเหล้ามาว่าคนกินเหล้าแล้วมาพาดพิง มองว่าตัวเองดีกว่า อยู่เหนือกว่า สูงส่งกว่า นิวมองว่าไร้สาระ มันมีคนจำพวกนี้อยู่ นิวมองว่าการให้ค่าของคนใน

สังคมของคนบางกลุ่มมันแปลก ๆ อันนี้แหละที่เจอมาแล้วรู้สึกไม่ชอบ” คุณนิว อายุ 36 ปี: Hotel consultant

1.3 ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม (collective domains)

เป็นความอยู่ดีมีสุขที่ผู้ให้ข้อมูลมองถึงความอยู่ดีมีสุขมากกว่าของตนเอง และมากกว่าเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้คนรอบข้าง ความอยู่ดีมีสุขที่คาดหวังว่าจะทำให้เกิดขึ้นนั้นประกอบไปด้วยประเด็น 2 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่ ความเท่าเทียม และอิสระภาพ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และประเด็นดังกล่าว 2 ประเด็นดังนี้

ความเท่าเทียม (Equality) ประเด็นเรื่องความเท่าเทียมจากการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้น ไม่ได้ถูกกล่าวถึงจากผู้ให้ข้อมูลแต่เรื่องพฤติกรรมกรรมการตีเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงเรื่องการผลิตและการจำหน่ายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย โดยการแสดงออกถึงความเท่าเทียมนั้นได้แก่ การตีกับเรื่องของบทบาททางเพศ, การจำกัดการเข้าถึงกับเรื่องของคำสอนของศาสนา, และการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยในแต่ละประเด็นนั้น ผู้วิจัยจะนำยกตัวอย่างบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลให้เห็นภาพเพียงอย่างละ 1 ตัวอย่างเท่านั้น และสามารถเพิ่มความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหว ต่อไป

ความเท่าเทียมเรื่องเพศกับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงจากผู้ให้ข้อมูลหลายต่อหลายคน ซึ่งการตัดสินใจด้วยเหตุแห่งเพศนี้เองทำให้ผู้ให้ข้อมูลหลายคนรับรู้ได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่ไม่เท่าเทียมกับตนเองสักเท่าไรนัก ซึ่งส่วนมากแล้วการตัดสินใจจะเชื่อมโยงกับเพศกำเนิดที่เป็นผู้หญิงมากกว่า อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีเพศกำเนิดเป็นผู้ชายก็มองเห็นเรื่องความไม่เท่าเทียมประเด็นดังกล่าวด้วย โดยได้ยกตัวอย่างบทสัมภาษณ์ของคุณพริสที่มองในมุมมองดังกล่าวว่า การมองพฤติกรรมกรรมการตีของผู้หญิงนั้นเป็นการพยายามมองผู้หญิงในแง่ลบมากเกินไป การผูกติดพฤติกรรมกรรมการตีกับความติงามเป็นการด่วนตัดสินจนเกินไปด้วย

“จริง ๆ ผู้หญิงกับผู้ชายมันก็คล้าย ๆ กันแหละ แต่แค่เราจัดผู้หญิงในภาพลบเกินไป คือผู้หญิงมันไม่สามารถทำอะไรแบบนี้ได้หรอก ในเมื่อผู้ชายก็ทำได้หมด ซึ่งผมมองว่ามันก็เรื่องปกติ มันทำได้หมดแหละ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

ประเด็นต่อมาที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงค่อนข้างมากก็คือ นโยบายที่ใช้วันสำคัญทางศาสนาช่วยกำหนดการจำหน่ายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งกล่าวว่า การใช้ศาสนาใดศาสนาหนึ่งนั้น โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความเชื่อหรือศาสนาอื่นใดเป็นหลักการที่ขาดการคำนึงถึงความเท่าเทียมในสังคมเช่นเดียวกับ การไม่

คำนึงถึงความหลากหลายของเพศ ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลายคน รวมไปถึงคุณมลจึงเปิดเผยความรู้สึกไม่พอใจและความคิดเห็นที่อยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าว เพื่อเพิ่มความเข้าใจผู้อื่นให้มากขึ้น และไม่ให้ความสำคัญกับศาสนา หรือความเชื่อใดความเชื่อหนึ่งจนเกินไป

“เป็นอุปสรรคอย่างยิ่ง เพราะรู้สึกว่ามันไม่เท่าเทียม อย่างวันในพุทธศาสนาแล้วงดขาย เรา รู้สึกว่าทำไมต้องงดด้วยวะ โอเคเราเป็นคนไทยเราเกิดมาเราพุทธอัตโนมัติ พ่อแม่ให้เราเป็นพุทธอัตโนมัติ ก็ยังคงคุยกับแม่เลยว่าจริงๆ หนูยังไม่รู้เลยว่าทำไมหนูต้องนับถือพุทธ หนูอาจจะชอบศาสนาอื่นมากกว่าด้วย ก็ถือว่ามันเป็นอุปสรรคค่ะ คือเราต้องหาซื้อมาไว้ก่อน แต่ถามว่าหยุดกินไหมก็เปล่า เพียงแค่เราซื้อก่อนที่เค้าจะงดเท่านั้นเอง มันเป็นปัญหาจุกจิกอะ” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ประเด็นสุดท้ายได้แก่ การเห็นความไม่เป็นธรรม ความไม่เท่าเทียมกับการเลือกปฏิบัติในกลุ่มผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยกันเอง ซึ่งโดยภาพรวมแล้วการเอื้ออำนาจการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ให้กับบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ของประเทศไทยเพียงไม่กี่เจ้า และการผูกขาดทางการค้า ถูกพูดถึงในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนมาก และเหตุผลของความไม่เท่าเทียมนี้เอง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมองเห็นว่า การเอื้อให้เกิดระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จะไม่สามารถสร้างความอยู่ดีมีสุขในระดับกลุ่มได้ การเรียกร้องและเคลื่อนไหวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนโยบายจึงเกิดขึ้น เพื่อสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวคาดหวังจะให้เกิดความเท่าเทียมกันในตลาดการค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

“อาหะอะ ๆ คือตอนนี้อ้อมเหมือนมองว่ารัฐบาลหรือกฎหมายนะ เอื้อให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เขา มีกำลังในการเสียภาษีนะ จำหน่ายเหล้าเบียร์ ผลิตและจำหน่ายเหล้าเบียร์สุรา เหล้าเบียร์ได้ แต่เหมือนพยายามปิดกั้นให้ผู้ประกอบการรายเล็กหรือชาวบ้านที่ผลิตสุราที่เราดื่มเองในบ้าน มันเหมือนกับว่า เพราะกฎหมาย เพราะมันไม่ได้เสียภาษีหรือเปล่า อะไรอย่างนี้ใช่” คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ

อิสรภาพ (Freedom) ถูกผู้ให้ข้อมูลนำเสนอมาในรูปแบบของการเข้าถึงสิ่งที่ตนเองต้องการและสามารถสื่อสารสิ่งบางอย่างได้อย่างอิสระ โดยอิสรภาพที่ผู้ให้ข้อมูลมักกล่าวถึงนั้นจะเป็นเรื่องการเลือกบริโภคได้อย่างอิสระและไม่ถูกควบคุมโดยกระบวนการที่เอารัดเอาเปรียบ แต่ไม่ใช่การได้รับอิสระโดยไม่ได้รับการควบคุมและสร้างความเดือนร้อนให้กับผู้อื่น การได้อิสระในการเลือกเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และการอิสระที่ได้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายจะนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขในระดับกลุ่ม โดยไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกกดขี่ตัวเลือกในการบริโภค โดยเฉพาะการบริโภคที่เกิดจากการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีเพียงบริษัทเหล้าไม่กี่ราย

การเข้าถึงและทางเลือกของผู้บริโภคเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนกล่าวถึง ยกตัวอย่างเช่นคุณบอลที่ทำธุรกิจร้านอาหาร การเพิ่มทางเลือกนั้นไม่ได้ส่งผลให้เกิดความอยู่ดีมีสุขแก่รายบุคคลเท่านั้น แต่สำหรับการทำมาหากินหรือการทำธุรกิจสร้างรายได้แล้ว ก็เป็นหนึ่งในช่องทางที่ทำให้เศรษฐกิจของประชาชนที่ทำธุรกิจดังกล่าว หรือกำลังหาช่องทางทำธุรกิจได้ล้มตาอ้าปาก และลดรายจ่ายที่ต้องดำเนินการเพื่อสร้างธุรกิจอีกด้วย

“มีตัวเลือกทางเลือกให้กับผู้บริโภคมากขึ้น สามารถมีตัวเลือกเมื่อผู้บริโภคอยากลองผลิตภัณฑ์ตัวนั้นของหัวคั้นนี้จังหวัดนี้ กลุ่มผู้ผลิตรายเล็กก็มีรายได้และมีโอกาสเติบโตมากขึ้น ส่วนเราผู้บริโภคก็มีทางเลือกด้วย ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี” คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

ผู้บริโภคอย่างคุณมลก็ชี้ให้เห็นว่า การไม่มีอิสรภาพในการเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายนั้นสร้างความไม่พึงใจให้กับตนเองอย่างมาก เพราะการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายนั้นเป็นพื้นฐานของระบบการปกครองประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากที่เรียกร้องหรือขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายได้กล่าวถึงอิสระในการเข้าถึงและเลือกการบริโภคด้วยตัวเอง ไม่ใช่จำกัดเพียงแค่การผูกขาดทางการค้าเพียงไม่กี่ยี่ห้อของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จะได้แสดงใน ส่วนที่ 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การขับเคลื่อนต่อไป

“ชัดเจน คืออย่างเหตุผลที่เราไม่ชอบตีเบียร์เพราะรสชาติเลย มันไม่ถูกปากมันไม่มีให้เลือก แต่ถ้าอย่างเราไปกินเบียร์ลาว เบียร์นอก เบียร์ดำ ที่เราไปลองมาเรารู้สึกว่าของเค้านั้นมันอร่อยนะ ถ้ามันหาซื้อไม่ยาก ราคาไม่สูง คือพอเราตีแล้วเรารู้สึกว่าปริมาณเท่าไรที่ทำให้เรารู้สึกเมา อย่างที่บอกไม่กินเบียร์เพราะตัวเลือกมันน้อย อย่างเราเดินเข้าเซเว่นเดินเข้าร้านสะดวกซื้ออะไรก็ตามมันก็มีอยู่แค่นี้ที่เราลองมาหมดแล้ว มันไม่อร่อย เราเลยไปกินอย่างอื่น อย่างเหล้าเนี่ยมันก็เป็นปัญหาค่ะ อย่างเหล้าที่กินเรากินตั้งแต่เด็กจนโตเราก็ต้องเปลี่ยนเพราะอยู่ดี ๆ ก็เลิกผลิตหรือเพิ่งจะหมักใหม่รสชาติไม่เหมือนเดิม เราก็ต้องเปลี่ยนยี่ห้อไปหาให้มันตรงบ้างแหละ บางทีเรารู้สึกว่าตัวเลือกน้อยเกินไป” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณจินแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มอิสรภาพสำหรับการเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่า การกำหนดนโยบายเหล่านี้ตัวคุณจิน หรือผู้ให้ข้อมูลอื่นที่นั่นเป็นเพียงประชาชนตัวเล็ก ๆ เท่านั้น การแสดงออกทางการเมืองเป็นเรื่องที่พวกเขาทำได้ เพื่อแสดงจุดยืนและจุดประสงค์ที่พวกเขาต้องการ แต่การขับเคลื่อนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจริง ๆ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับพวกเขาเพียงฝ่ายเดียวเพราะอำนาจในมือของพวกเขาไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ แต่ผู้ที่กำหนดนโยบาย ออกนโยบาย รวมไปถึงนักการเมืองต่าง ๆ สภานิติบัญญัติต่างก็มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายที่จะทำให้เกิดอิสรภาพในการเข้าถึงและการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นการขอร้องของคุณจินในฐานะประชาชนคนหนึ่งคือ ลอง

พิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง และหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันจากอำนาจในระบบนายทุน เพื่อทำให้เกิดอิสระทางการค้าได้มากขึ้น

“อยากฝากให้คนที่เขาดูแลเรื่องการผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อะครับ ไม่ว่าจะเป็นไวน์ เหล้า เบียร์ หรืออะไรก็แล้วแต่ อยากให้มีมาตรฐานกฎเกณฑ์ที่ใช้ได้จริง ที่ไม่ใช่กลั่นแกล้งกัน ถ้าอย่างใครมี Project ดี ๆ ความคิดดี ๆ อยากให้เขาได้นำเสนอได้อย่างเต็มที่ ทำอยู่ในถูกต้องและหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผล ไม่ใช่แบบกลัวเขามาแย่งฐานลูกค้าเราไปแล้วจะทำให้รายได้เราลดลง มันก็คนที่รู้สึกเสียผลประโยชน์มากที่สุดก็คือ ประชาชนนี่แหละครับ” คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

2. ความอยู่ดีมีสุขกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

2.1 ความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคล (individual domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเชื่อมโยงกับความอยู่ดีมีสุขระดับบุคคลได้ 2 แบบ กล่าวคือ ทั้งกับตัวของผู้ที่ให้ข้อมูลเอง และกับบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้ให้ข้อมูล ซึ่งความอยู่ดีมีสุขที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น ได้แก่ การได้ตอบสนองกับสิ่งที่ตนเองชอบ กิจกรรมที่ตนเองต้องการทำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของตนเอง และเติบโตไปกับกิจกรรมเหล่านั้น เช่นที่คุณท๊อปได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า จากการตี้มที่มีไว้เพื่อผ่อนคลายความเครียดของตนเอง แต่หลังจากที่ได้ตระหนักรู้ว่านโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์บางอย่างนั้นเอื้ออำนวยให้กับกลุ่มนายทุนมากเกินไป แต่กกดขี่/กดทับผู้บริโภคและผู้ผลิตรายย่อย การตี้มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของเขาจึงไม่ได้มีความหมายเพียงแค่ผ่อนคลายความเครียดเท่านั้นแล้ว การตี้มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยังเป็นการแสดงออกซึ่งการเรียกร้องถึงสิทธิในการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายขึ้นด้วย

“ที่เราสนใจเนี่ยเพราะมันสอดคล้องกันมากเลยครับกับเรื่องที่เรา...คือถ้าเรื่องนี้มีบารามองว่ามันก็ไม่ได้จำเป็นเลยที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลหรือเรื่องอะไรอย่างเดียวนะ มันก็มีทั้งเรื่องการค้า ทุนอะไรพวกเนี่ยหลายอย่าง แต่เราก็สนใจเรื่องสุรา เพราะว่าเราก็ตี้ม แล้วก็อีกอย่างหนึ่งคนมีอบแถบจะตี้มทุกคนเลยเพราะว่าอย่างหลักๆ คือเครียด (พูดแบบขำ ๆ) เพราะว่าเราตี้มเพื่อคลายความเครียดเนาะ เราก็เลยสนใจเรื่องพวกนี้เพราะว่าถ้าเราตี้มเพื่อคลายความเครียดแล้วถ้าเราจะต้องเสียเงิน แล้วได้ของไม่ดี หรือว่าเราไปอุดหนุนคนที่เราไม่ค่อยชอบมันก็ยังเครียดกว่าเดิมอีก (พูดไปหัวเราะไป) เพราะฉะนั้นเราก็เลยรู้สึกว้าวเออ มันก็สำคัญมาก” คุณท๊อป อายุ 29 ปี: ฟรีแลนซ์

แม้ว่าคุณชั้นจะไม่ได้ออกมาขับเคลื่อนทางการเมืองทางใดทางหนึ่ง แต่สำหรับคุณชั้นแล้วการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่นำไปสู่การค้าที่ไม่ผูกขาดก็เป็นสิ่งที่คุณชั้นคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นกับนโยบายดังกล่าวเช่นกัน คุณชั้นบรรยายความเชื่อของเขาเองให้ผู้วิจัยฟังว่า การเพิ่มผู้ผลิต ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายย่อยไม่ได้ทำให้เพิ่มผู้บริโภค หรือเพิ่มการตีตัวของประชาชนไปมากกว่าที่เป็น ณ ปัจจุบัน เพราะทุกคนมีเป้าหมายของการบริโภคของตนเองอยู่แล้ว การเรียกร้องให้เกิดความหลากหลายของสุราและเพิ่มผู้ผลิตจึงไม่ได้ส่งผลให้เกิดการมอมเมาในหมู่ประชาชนอย่างแน่นอน คุณชั้นจึงคิดว่า ความรู้สึกเป็นห่วงของผู้กำหนดนโยบายนั้นเป็นเรื่องที่ประชาชนนั้นรับรู้ได้ แต่ประชาชนเองก็มีสิทธิที่จะตัดสินใจกับความสุข หรือความอยู่ดีมีสุขของตนเองเช่นกันว่าต้องการให้เป็นไปในทิศทางไหนด้วยเช่นกัน

“มันมีความหลากหลายในการกิน คนไม่ได้อยากกินเหมือนกันหมด เออ มันไม่ได้แบบ ไม่ได้ มันเพิ่มผลผลิต แต่ว่าไม่ได้เพิ่ม ไม่ต้องไปห่วงหรอกว่าจะเพิ่มผู้บริโภคหรอก ยังไงคนเขาเลือกได้ว่าใครจะดื่มไม่ดื่ม คุณไม่ต้องไปกลัวหรอกว่า จะมอมเมาประชาชน ทุกคนคนไทยจะกลายเป็นขี้เหล้ากันหมด ไม่หรอก แล้วแต่คน คนที่เขาไม่กินเขาก็มี คนที่เขากินเขาก็กิน แต่ว่าเขาก็มีมิติของเขา เขาก็รู้ว่าควรกินแบบไหน คุณไม่ต้องไปตัดสินใจแทนคนอื่นหรอก หมายถึงว่า คุณไม่ต้องไปอันนี้หรอก คุณต้องลองให้เขาทำของเขาไปก่อน” คุณชั้น อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้คิดถึงแต่ความอยู่ดีมีสุขที่เกิดขึ้นกับตัวเองเท่านั้น แต่ยังคงคิดถึงความอยู่ดีมีสุขที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวด้วย โดยมักจะเน้นไปยังผู้ที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อย และเกษตรกรที่จะสามารถนำผลผลิตส่งมาขายให้กับผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ เช่นที่คุณวิเวียนเล่าเอาไว้ว่า ตนเองคิดว่าการประกอบกิจการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่ใช่เรื่องที่แย่ เพราะผู้ผลิตที่อยู่ในระแวกบ้านของตนเองก็สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวด้วยการธุรกิจดังกล่าว และยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่ตนเองอยู่อีกด้วย

“คือแถวบ้านหนู บ้านเก่า เหมือนเค้ามี่โรงสุรากลั่นเหล้าขาวเลย หนูไม่แน่ใจว่าเค้าส่งขายตามที่ไหน เป็นโรงไม่ใหญ่มาก เป็นของในหมู่บ้านคะ เป็นหนูเองมองว่าไม่ได้แย่ เป็นเหมือนหารายได้ เพราะอันนี้มันก็เป็นของหมู่บ้านคะ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนด้วย” คุณวิเวียน อายุ 24 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

2.2 ความอยู่ดีมีสุขระดับระหว่างบุคคล (relational domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ความอยู่ดีมีสุขระหว่างบุคคลที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงนั้นจะเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชนทั้งในแง่ของการเป็นชุมชนผู้ผลิต และกลุ่มเกษตรกรที่ส่งผลผลิตให้กับธุรกิจเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการรักษาความอยู่ดีมีสุขที่เกิดขึ้นจากการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชุมชน แต่ละพื้นที่ได้สืบทอดกันมา ยกตัวอย่างเช่น คุณนุ่นที่เล่าให้ฟังว่า การผลิตเหล้าของแต่ละชุมชนนั้นมีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่ ซึ่งการผลิตเหล้าที่สามารถเล่า

เรื่องราวของชุมชนเหล่านั้น จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาเป็นไปของชุมชนนั้น การสื่อสารดังกล่าวไม่ได้ทำให้ผู้คนรับรู้เรื่องราวของชุมชนเหล่านั้นผ่านเครื่องตีพิมพ์สมแอลกอฮอล์เท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนเอง และปฏิสัมพันธ์ของคนที่อยู่นอกชุมชน โดยมีเครื่องตีพิมพ์สมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วย

“ถ้าทำให้มันดี มันคือสตอรี่ของชุมชนเลยอะ แล้วการที่ชุมชนแต่ละชุมชนเขาจะทำสตอรี่ขึ้นมาได้ เขาก็ต้องมีส่วนร่วมในการทำ ในชุมชนหรือระหว่างชุมชนด้วยซ้ำ แล้วเนี่ยเขาก็ควรมีกลไกในการผลิตอะไรสักอย่าง ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในชุมชนของเขาเอง แล้วเนี่ยสตอรี่ในแต่ละที่มันไม่ใช่แค่การตีพิมพ์แล้ว แต่การที่หนูซึ่งหนูไปซื้อ หนูก็เป็นคนหนึ่งที่ชอบซื้อ มันเหมือนเราเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุนสตอรี่ของเขาแล้ว เพื่อที่คุณมีกำลังใจในการทำต่อ แต่ว่าก็เหมือนอย่างที่บอกว่า มันไม่ควรให้ประชาชนสนับสนุนประชาชนเพียงอย่างเดียว คือรัฐควรสนับสนุนประชาชนมากกว่า เพราะว่าประชาชนสนับสนุนประชาชน เอาจริงๆนะที่ การที่จะไปซื้อคราฟเบียร์พวกนั้นได้ มันจะต้องมีรายได้ระดับหนึ่งนะ อิม รายได้หลักของเขา” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

นอกจากเรื่องของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการทำเหล้าชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมแล้ว เรื่องของศาสนาก็ถูกกล่าวถึงหลายต่อหลายครั้งจากผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกันด้วย ว่าด้วยการนำหลักของศาสนาพุทธมาใช้สำหรับการกำหนด หรือควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีพิมพ์สมแอลกอฮอล์ หรือการรณรงค์เพื่อให้งดหรือลดการดื่มเครื่องตีพิมพ์สมแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่สำคัญทางศาสนา คุณพริสยกตัวอย่างให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายดังกล่าวจะทำให้เห็นอำนาจที่มากดทับโดยการใช้นโยบายเป็นที่ยึด การผสมกลมกลืนของคำสอนและวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมต่างหากที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ของผู้คนนั้นราบรื่น มากกว่าการนำคำสอนหรือหลักศาสนาใดศาสนาหนึ่งมาบังคับใช้กับประชาชนทั้งประเทศ

“แล้วผมมองย้อนกลับมามันเป็นเพราะเรื่องของศาสนาด้วย แล้วตอนไปเที่ยวญี่ปุ่นที่หน้าศาลเจ้าคามายูระแล้วก็วัดอะไรจำไม่ได้ที่หน้าวัดมีเบียร์ขาย แล้วที่ศาลเจ้าคามายูระมีร้านเบียร์อยู่ในศาลเจ้าเลย แล้วผมก็ซื้อมาแล้วผมก็ถ่ายรูปมา คิดในหัวแบบ เฮ้ย! ขนาดหน้าวัด ในศาลเจ้ายังมีเบียร์ขายเลย แล้วทำไมในสังคมเค้าไม่เห็นจะเกิดเรื่องความแตกแยกอะไรเลย พอมองย้อนมาที่บ้านเรา อะไรที่เราโดนได้ เราก็ดูโดนแม่งหมดทุกอย่าง ทุกอย่างจริง เราอ้างว่าเราเป็นชาวพุทธที่มีพระของฮินดู มีพราหมณ์มีทุกอย่างแล้วบอกตัวเองเป็นชาวพุทธ แล้วเราแม่งพุทธแบบไหน แล้วสังคมเราคือเซเลเบรททุกอย่าง แบบจะรวมดอนหรือกินเจ เราแม่งเอาทุกอย่างที่เราสามารถรับ แต่ไม่รู้จะปรับใช้ในชีวิตยังไง มันก็ย้อนกลับมาเรื่องการดื่มคือทุก ๆ ศาสนา อย่างในคริสต์อะเค้ามีการดื่ม การเฉลิมฉลองแล้วทำไมต้องมาห้ามกับคนที่เค้าไม่ดื่มอะไรด้วย แต่เราเอาส่วนนั้นมาปรับใช้ในการใช้ชีวิตของเราที่ได้อะไรอย่างนี้ น่าจะแค่นี้แหละครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

2.3 ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม (collective domains) กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้แค่ต้องการให้เกิดความอยู่ดีมีสุขทั้งกับตนเอง คนรอบข้าง หรือในระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนด้วยกันเท่านั้น แต่การหวังผลจากการเคลื่อนไหวยังมีเป้าหมายให้เกิดความอยู่ดีมีสุขในระดับกลุ่มด้วยเช่นกัน ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้นั้นคือ ความมีอิสระเสรีทางการค้าในตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ไม่ผูกขาดทางการค้าโดยบริษัทเหล้าเพียงไม่กี่ราย อิสระจากการเลือกที่จะทำกิจการหรือการค้าขายที่ไม่มีข้อกำหนดที่กดขี่/กดทับกับประชาชนที่มีอำนาจน้อยกว่า เช่น การเป็นเจ้าของธุรกิจเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่ตัวเอง อิสระจากการแข่งขันในตลาดโดยที่ไม่มีกฎหมายที่เอื้อให้กับกลุ่มธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง ซึ่งอิสระดังกล่าวที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น นอกจากนำมาซึ่งการได้รับผลประโยชน์ทั้งรายบุคคลและระดับระหว่างบุคคลแล้ว ยังทำให้สังคมที่เป็นอยู่เกิดความเท่าเทียมกัน โดยมีนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นภาพฉายภาพหนึ่งด้วยเช่นกัน

“หนูรู้สึกว่าคุณในชุมชนเขาอยู่ได้ด้วยตัวเอง หรือว่าอยู่ได้ด้วยเศรษฐกิจตัวเอง ไม่ได้หมายถึงทุกชุมชนนะ แต่ชุมชนไหนที่สามารถสร้าง value จากตัวเองได้ กลายมาเป็นเรื่องเล่าหรืออะไรก็ตามแต่ แล้วถ้าคนในชุมชนเขามี มันก็ทำให้คนในชุมชนเขามีความสุขได้อยู่แล้ว หรือถ้าเขา มันรวมไปถึงคนสมัยใหม่ ถ้าพูดถึงอีสานนะ เด็กสมัยใหม่นะ ไม่ได้อยากย้ายถิ่นมาอยู่กรุงเทพฯอะไรแบบนี้คะ แต่ว่าถ้าไม่ไป แล้วทำอะไรคะ คือพื้นที่มันแห้งแล้งนะ บ้านเรา หนูเองอ่อนเรื่องภูมิศาสตร์มา ทีนี้ก็เคยพูดกับเพื่อนหลายคนอยากกลับไป เนี่ยก็บอกตรงๆนะคะ ว่าอยากกลับไป เนี่ยเพื่อนหลายๆคน รวมถึงตัวนี้เหมือนกันก็อยากมีธุรกิจในการทำคราฟเบียร์ อันนี้คือความฝันเลยนะ” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

“อ่า...คือที่เราต้องการ เราต้องการให้มันมีความสุขมากขึ้นครับ แล้วก็อยากให้คุณที่เขามีความรู้ในเรื่องพวกนี้ได้มีโอกาสได้มีที่ยืน ได้ลงทุน ได้ลองต่อสู้ในการแข่งขันแบบนี้บ้าง” คุณท็อป อายุ 29 ปี: ฟรีแลนซ์

“ให้ทุกคนสามารถทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย โดยที่ไม่ต้องผูกขาดกับนายทุน เนี่ย ผูกขาดเกินไปนะ แค่ไม่กี่บริษัทเอง อะไรอย่างนี้ รายใหญ่ที่ผลิตแอลกอฮอล์มา มีแค่อะไรอะ สิงห์ ลีโอ ซ้าง อะไรอย่างนี้ หรือ เออ ทำไมเบียร์คราฟอื่น ๆ เขาทำขึ้นมาไม่ได้หรือ อะไรอย่างนี้ อย่างมาจังหวัดน่าน คุณต้องได้กินเบียร์น่านนะ อะไรอย่างนี้ คุณไปเชียงใหม่ คุณต้องไปกินเบียร์เชียงใหม่อะ อะไรอย่างนี้ ก็เป็นเบียร์จากพื้นที่ เป็นของท้องถิ่นที่ใช่ไหม ไม่ใช่ว่าเขามาจากกรุงเทพฯก็อยากกินเบียร์สิงห์ คือมานั่งกินเบียร์

สิ่งหมั่นก็เหมือนกันนะ เขาก็อยากกินอะไรใหม่ๆ ไข่ปะ เหมือนเราไปได้เราก็กินเบียร์ได้ คนได้ ว่าหมั่นเป็นยังไง” คุณชัน อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาวชิพ

“ผมว่าจริง ๆ หมั่นก็ได้มี exercise ได้มีเสรีภาพมากขึ้นมันก็จะแบบ positive factor อยู่แล้ว ผมว่าคือเราได้ชนะอะไรบางอย่าง คนก็น่าจะแฮปปี้มากขึ้น มีความหวังมากขึ้น หวังว่าชัยชนะที่ได้จะเป็นตัวจุดประกายความหวังให้กับชัยชนะอื่น ๆ ได้ ผมมองว่าเป็นสภาวะหรือเปล่าผมก็ไม่แน่ใจ คือผมมองว่าเหล่าเบียร์ไม่ได้อยู่แล้ว ผมมองว่าที่เราทำเนี่ยมันเกิดผลลบน้อยกว่าที่คนอื่นทำนี่ออกใหม่ครับ คือผมมองว่าอยากให้เหล้ามันน้อยคุณก็ไปหาทางให้รายใหญ่ผลิตน้อยลงลิใช้ใหม่ คือก็ไปหาซินอริโอ้ใหม่ๆ มาแนะนำกันดีกว่า คือผมคุยกับคุณหมอ (เอ๋อชื่อ นายแพทย์ท่านนั้น) บ่อยนะที่เค้าทำมูลนิธิ เค้ายังไปตำคนรณรงค์เลยว่าไปตำคนทำเหล้าทำไมวะ ไปตำคนที่เมาแล้วขับชนคนอื่นตายสิ มันเลวอะคือไม่รับผิดชอบต่อสังคมไปตำมันสิ บางทีก็ไ้อโยไปโทษคนปลูกข้าว ปลูกข้าวเลยใหม่อย่างนี้ใช้ใหม่ครับ ก็จริงของแกเนาะ คนนั้นเค้าได้โทษสาสมใหม่เราก็กู้กันได้ แต่ไปโทษคนผลิตถึงเราไม่ผลิตก็นำเข้าอยู่ดีแล้วจะตำเพื่ออะไร” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“รู้สึกว่าคุณประเทศเรายังไม่พัฒนาพอที่จะไปทำลายกำแพงของพวกนายทุนผูกขาดได้ อย่างเขาจ่ายเงินให้รัฐบาล ก็ทำให้รัฐที่มันคอร์รัปชั่นอยู่แล้ว ไม่ทำให้เรื่องนี้ถูกกฎหมายสักทีมันทำให้เสียรายได้ของเค้าไปจากนายทุน จริง ๆ ควรถูกทำให้ถูกต้อง อย่างรายย่อย เกษตรกร หรือกลุ่มคนที่เค้าอยากทำเบียร์ออกมา แบบรสชาตินี้เราชอบอยากทำเป็นอาชีพ มันไม่ได้ทำให้ถูกกฎหมายติดนู่นนี่ คือถ้าทำให้ถูกต้องมันก็เหมือนส่งรายได้ให้ชุมชนด้วย เค้าก็จะมีรายได้ อย่างบางที่ชอบกินเบียร์รสชาตินี้เค้าจะได้ทำเขาได้เป็นอาชีพ ได้มีเบียร์รสชาติดี ๆ ด้วย ไม่ใช่ว่ามีเบียร์ให้กินไม่กี่แบรนด์ บางทีอยากกินดี ๆ ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ของดี ๆ ผลิตจากไทยไม่ได้ก็ต้องไปต่างประเทศ” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

สรุป

จากผลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ความอยู่ดีมีสุขตามแนวคิดจิตวิทยาการเมืองนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว การรับรู้ว่าคุณเองนั้นจะอยู่ดีมีสุขได้นั้นเกิดจากการรับรู้ว่าคุณเองนั้นได้รับการตอบสนองจากแนวทางปฏิบัติในเชิงการเมืองอย่างไรบ้าง ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวได้แก่ การถูกกดขี่/กดทับ จากอำนาจที่อยู่

เหนือบุคคลที่เป็นประชาชนทั่วไปและพวกเขาไม่สามารถควบคุมได้ และการพยายามที่จะลงมือกระทำเพื่อให้ตนเองสามารถปลดแอกจากการถูกกดขี่/กดทับจากอำนาจดังกล่าวนั้น

เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นมิติหนึ่งซึ่งช่วยให้เห็นสถานการณ์การถูกกดขี่/กดทับจากอำนาจที่อยู่เหนือประชาชนได้อย่างชัดเจน จากทั้งอำนาจของการใช้ศีลธรรมจริยธรรมในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง จากอำนาจของระบบนายทุนและระบบผูกขาดทางการค้าที่ทำให้ประชาชนขาดตัวเลือกและอำนาจการเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย รวมไปถึงการขยายตลาดของกลุ่มผู้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์รายย่อยด้วย การถูกกดขี่/กดทับที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษารุ่นนี้ได้รับรู้ทั้งจากสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอ จากการรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการเมือง จากประสบการณ์การถูกกดทับของตนเอง และจากการวิเคราะห์ด้วยแนวคิดหรืออุดมการณ์ที่ตนเองยึดมั่น ทำให้พวกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางส่วนพยายามออกมาขับเคลื่อน เรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เพื่อปลดแอกตนเองและชุมชนที่ตนเองอยู่จากอำนาจต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และทำให้เกิดความอยู่ดีมีสุขตามที่พวกเขาได้ตั้งเป้าหมายและคาดหวังเอาไว้

อย่างไรก็ตาม การศึกษารุ่นนี้ไม่ได้วิเคราะห์ให้เห็นเพียงแค่ระดับความอยู่ดีมีสุขที่แตกต่างกันของผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น การพยายามขับเคลื่อนและออกมาเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขมีเหตุปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยเหล่านั้นต่างก็เป็นเหตุผลสำคัญสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่จะสร้างให้เกิดความอยู่ดีมีสุขตามที่ตนเองคาดหวังและตามอุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือ เหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การขับเคลื่อนและการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้แสดงไว้ในผลการศึกษารุ่นที่ 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลงดังแสดงต่อไป

ผลการศึกษา ส่วนที่ 4

เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของภาคประชาชน

สำหรับผลการศึกษาส่วนที่ 4 นั้น เป็นเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวไว้ในการสัมภาษณ์ ที่นำพากลุ่มผู้ให้ข้อมูลไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยผลการศึกษาในส่วนนี้จะประกอบไปด้วยคำกล่าวอ้าง (quotations) ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งในรูปแบบการออกมาเผชิญหน้าโดยตรง และสนับสนุนอย่างเปิดเผย รวมไปถึงการสนับสนุนผ่านการเนื้อหาใน social media และการลงชื่อสนับสนุน ตามที่ได้แสดงในผลการศึกษาส่วนที่ 2 ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยภาคประชาชน ซึ่งผลการศึกษาส่วนที่ 3 นั้นประกอบไปด้วยเหตุปัจจัยย่อย ๆ จำนวน 4 เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวดังกล่าว ได้แก่

1. Globalization มีผลต่อมุมมองที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำมีอาจกระทำเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งได้
3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ กักับการถูกกดทับ
4. ทศนคติที่มีให้กับนโยบายและการรณรงค์ในประเด็นเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

โดยมีรายละเอียดตามเหตุปัจจัยดังแสดงต่อไปนี้

1. Globalization มีผลต่อมุมมองที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

เมื่อเข้าสู่ยุคที่เป็น globalization ทำให้การสื่อสารสามารถเข้าถึงได้ทุก ๆ ที่ ไม่ว่าจะอยู่ส่วนไหนของโลก และทำให้เกิดการขยายขอบเขตปริมาณแหล่งข้อมูลได้มากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลทำให้ประชาชนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่กว้างขวางมากขึ้นเกิดการเปรียบเทียบสิ่งของตนเองได้รับกับโลก และนำไปสู่มุมมองที่มีต่อเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ที่กว้างมากขึ้น รวมไปถึงการเดินทางไปต่างประเทศของผู้ให้ข้อมูลที่นำไปสู่การเปรียบเทียบนโยบาย และการจัดการเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศด้วย

จากยุคที่เป็น nationalism หรือยุคที่พัฒนาโดยใช้ “ชาตินิยม” เป็นนโยบายหลักในสมัยก่อนกลายมาเป็นยุค globalization ส่งผลให้มุมมองที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีความแตกต่างหลากหลาย ไม่ได้มองแบบ socialization ideology หรือมองว่าสุราเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม คนที่ดื่มสุราเป็นผู้ไม่อยู่ในศีลธรรม ความดีงามอย่างเดียว หรือมองด้วยการผนวกรวมเรื่องสุขภาพอีกต่อไป เนื่องจากช่องทางการได้รับข้อมูลต่าง ๆ ของประชาชนมีให้เลือกได้หลากหลาย และเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งพาการนำพาข้อมูลจากรัฐเพียงช่องทางเดียว นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนยังสามารถเลือกเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ตามความชอบ ตามไลฟ์สไตล์ หรือตามแนวคิดที่ตนเองยึดโยงได้อีกด้วย

ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยกับการยอมรับการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป 2) การเปรียบเทียบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับนโยบายของสังคมโลก และ 3) การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลก (Worldwide) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยกับการยอมรับการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

มุมมองของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้น ไม่ได้มองเพียงแค่การดื่มในยุคสมัยปัจจุบัน หรือในวัยของตนเองที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเพียงเท่านั้น แต่ยังมีเปรียบเทียบมุมมอง การยอมรับ การให้นิยาม และรูปแบบการดื่มที่เปลี่ยนแปลงไปจากบรรทัดฐานทางสังคมที่ตนเองเคยรับรู้มาด้วย ซึ่งค่านิยม และรูปแบบการดื่มดังกล่าว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมองว่าเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย และได้รับการยอมรับในฐานะอื่น ๆ มากยิ่งขึ้นในช่วงอายุของตนเอง จากเดิมที่มองเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สัมพันธ์กับเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม หรือมองว่าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เชื่อมโยงกับพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับตามบรรทัดฐานทางสังคม เปลี่ยนมาเป็นการมองเรื่องการดื่มว่าเป็นการบริโภคอย่างหนึ่ง เป็นพฤติกรรมของมนุษย์อย่างหนึ่งที่สามารถเข้าถึงและเลือกที่จะดื่มได้ตามความต้องการ แต่ต้องควบคุมตนเอง รับผิดชอบต่อการดื่ม และเข้าใจเรื่องผลกระทบทางลบจากการดื่มให้ได้

“รู้สึกว่าการเล้า นอกจากตัวชีวิตเรื่องสุขภาพแล้ว หลักใหญ่มากกว่านั้น

มันยึดโยงกับเรื่องศีลธรรมมากเกินไป”

จากเดิมนั้น สุราหรือเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ถูกมองในฐานะเครื่องมือที่ผูกโยงอยู่กับศีลธรรมจริยธรรม และเรื่องสุขภาพที่ไม่ดี ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์ถึงเรื่องความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานที่เล่าถึงคนใกล้ตัวเมื่อพูดถึงเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เชื่อมโยงกับมุมมองในแง่ลบและไม่ยอมรับเรื่องการดื่มโดยสิ้นเชิง เช่น คุณวิเวียนที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เมื่อญาติผู้ใหญ่รับรู้ว่าคุณวิเวียนดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และไปเที่ยวที่สถานบันเทิงต่าง ๆ และได้รับข่าวสารที่กล่าวถึงกลุ่มคนวัยเดียวกับเธอและไปเที่ยวสถานบันเทิงเช่นเดียวกัน นำไปสู่การว่ากล่าวตักเตือนว่า การไปในสถานที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่อันตรายและไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว รวมไปถึงเรื่องการดื่มด้วย

“อืม ถ้าเจอกับตัวก็ยังไม่มีอะ แต่บางทีญาติ ๆ เค้าก็ไม่รู้ว่าหนูไปเที่ยวหรือไปดื่มที่ไหนนะ บางทีเค้าก็อ่าน เสพข่าวจากแหล่งอื่นมาแล้วก็คงเห็นว่าเป็นช่วงวัยเดียวกับหนู เค้าก็พูดมาว่าทำไมถึงกล้าไปสถานที่แบบนี้” คุณวิเวียน 24 ปี พนักงานบริษัทเอกชน

คุณนุ่นเองก็เน้นย้ำให้เห็นว่า แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยงการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับเรื่องศีลธรรมจริยธรรมเห็นได้โดยทั่วไปในสังคม ซึ่งถือว่าเป็นบรรทัดฐานทางสังคมอย่างหนึ่ง นอกเหนือจากเรื่องสุขภาพ การมองการดื่มกับศีลธรรมและเรื่องสุขภาพนั้นส่งผลให้คนในสังคมที่ยึดถือบรรทัดฐานดังกล่าวมีโอกาสใช้แนวคิดนี้ตีตรา หรือโจมตีคนที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณนุ่นยังขยายความต่อด้วยว่า การตัดสินคน ๆ หนึ่งนั้นไม่ได้ตัดสินเพียงแค่การดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น จำเป็นที่จะต้องพิจารณาหลายประการประกอบกัน เช่น การเคารพซึ่งความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน, ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง หรือการยอมรับในความแตกต่างและความเท่าเทียม เป็นต้น ซึ่งบทสนทนาของคุณนุ่นนั้นเป็นข้อสนับสนุนอย่างหนึ่งว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มองการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลายแตกต่าง และยอมรับการดื่มจากเหตุผลว่าด้วยเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องสุขภาพและศีลธรรมจริยธรรม

“รู้สึกว่าการเล้า นอกจากตัวชีวิตเรื่องสุขภาพแล้วหลักใหญ่มากกว่านั้น มันยึดโยงกับเรื่องศีลธรรมมากเกินไป (เน้นเสียง) มันจนกลายเป็นแบบว่า มันกลายเป็นแนวคิดที่ไปตีตรา หรือไปโจมตีคนอื่นเสียด้วยซ้ำ ... ทำไมอะ ดื่มเหล้า บางคนไม่ดื่มเหล้าบางที่เอาแต่เข้าวัด แต่นินทาแต่ชาวบ้าน อย่างนี้หรือแบบบางคนไม่ดื่มเหล้า เขาเรียกอะไรอะ อกติแต่กับคนอื่น ไม่เคารพคนอื่น อันนี้คือคนดีหรือ เราไม่แน่ใจ แต่ในขณะที่เราเป็นนักดื่ม เราเป็นคนดื่มเหล้า แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็ตอง respect คนอื่น

เวลาเราไปดื่มด้วย ถึงเวลาเราจะต้องรับผิดชอบหน้าที่ตัวเองที่ไปดื่มด้วย ฉะนั้นนี่ เรื่องศีลธรรมกับ การดื่มเหล้าเอามาเป็นตัวห้ามในการดื่มเหล้ารู้สึกว่ามันไม่แมชกันเท่าไร มันคนละเรื่อง” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

“เราต้องมองเท่าเทียมกัน ไม่ไปตัดสินว่า เฮ้ย! มึงเป็นผู้หญิงแล้วทำไมมึงดื่มเหล้า คือแล้วรู้ได้ไงว่าไม่ตี”

การดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ถูกยอมรับในฐานะการแสดงออกถึงความเท่าเทียม ดังตัวอย่างคุณมล พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า เดิมทีที่มองว่าเหล้าเป็นเครื่องหมายของคนที่ไม่ดีนั้นเป็น มุมมองที่ไม่เปิดกว้างให้การบริโภคของมนุษย์ทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะการติดราการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับ ผู้หญิง โดยเชื่อมโยงว่า หากผู้หญิงคนไหนดื่มแล้วนั้น จะถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มของคนที่ไม่ดี ซึ่งคุณมลเสริมอีก ว่าไม่ใช่ทุกคนที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จะเป็นคนที่ไม่ดี และในทางกลับกัน คนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ก็ไม่ใช่เป็นคนที่ดีทุกคน ดังนั้นการตัดสินคนด้วยการให้เครื่องดื่มหมายหรือตีตราด้วยการดื่มเครื่องดื่ม ผสมแอลกอฮอล์จึงไม่ใช่ทัศนคติที่ตนเองจะยอมรับได้ มุมมองเรื่องการให้ความเท่าเทียมกันเป็นมุมมองที่ตนเอง ยอมรับได้มากกว่า

“คือมันห้ามไม่ได้หรอก มันมีอยู่แล้ว เราก็ไม่ได้สนใจแค่มองว่าเค้าทัศนคติแคบ คือคนดื่มเหล้าไม่ว่า จะเพศ วย ลักษณะนิสัย ฐานะ คือเราต้องมองเท่าเทียมกันไม่ไปตัดสินว่า เฮ้ยมึงเป็นผู้หญิงแล้วทำไม มึงดื่มเหล้า คือแล้วรู้ได้ไงว่าไม่ตี คนกินเหล้าแล้วเค้าไม่ดีหนูก็ยังไม่ว่าเค้าเลยเพราะเค้ากินเหล้า เลยไม่ดี ทำไมเค้าถึงมามองคนไม่ดีแล้วมาโทษเรา มันก็มีผู้หญิงที่ไม่ดื่ม มันเป็นเรื่องที่ตัวบุคคลนั้น ๆ มากกว่า รู้สึกว่าคนที่ว่าคนดื่มเหล้าแล้วไม่ดี เค้าแคบจัง คนที่มองแบบนั้นเค้าแคบมาก มีอย่างอื่นอีก มากมายที่ให้ตัดสิน อย่างมาอ้างว่าแอลกอฮอล์ ต่อให้บางคนดื่มทั้งวัน หรือบางคนเพิ่งมาดื่มยังไม่ได้ เมาแล้วไปทำเรื่องไม่ดีใครจะรู้กับเค้าว่าเค้าเมา คือบางคนเค้าอาจจะทำตอนสติก็ได้ใครจะไปรู้”
คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณเนยเองก็มองในมุมมองในทิศทางเดียวกันกับคุณมลว่า เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปทำให้การมองเรื่อง การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยให้ความหมายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องหมาย ของคนไม่ดีนั้น ในปัจจุบันจะมองว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติที่คนทั่ว ๆ ไปสามารถดื่มได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในความคิดเห็นของคุณเนยที่มองว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติของยุคสมัย และมองว่ามนุษย์ทุกคนก็ มีอารมณ์ความรู้สึกก็ตาม แต่คุณเนยที่มีอาชีพเป็นนักแสดง ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะ และต้องรักษา

ภาพลักษณ์บางอย่างก็ต้องสงวนความเป็นส่วนตัวและเลือกที่จะไม่เปิดเผยพฤติกรรมบางอย่างที่หลุดออกจากบรรทัดฐานทางสังคมอันดีงามบางอย่างด้วย เช่น การตีเมียเริ่มมา เป็นต้น ซึ่งคุณเนยนอกจากที่คุณเนยจะมองว่าเป็นเรื่องปกติแล้วที่คนทั่วไปจะสามารถตีได้ แต่คุณเนยเองก็ยังมีความคิดที่จะต้องรักษาภาพลักษณ์ของตนเองเช่นเดียวกัน

“ไม่ ๆ คือเราจะเป็นคนแบบว่าถ้าไปกับเพื่อนนอกวงการหรือไปกับแฟนคลับ เค้าย้ายหรือแท็กเราก็ได้ แต่บางทีเราก็ไม่ได้รีโพสท์ทุกอัน แต่สามารถแท็กได้เลย เพราะยุคปัจจุบันมันก็ค่อนข้างปกติสำหรับการตีแม่แหละ แต่บางทีเค้าเห็นว่าเราเริ่มหน้าแดงแล้วเค้าก็ไม่ถ่ายเราลง” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

คุณเนยเล่าเพิ่มเติมด้วยว่า มุมมองเรื่องการตีแม่เรื่องตีแม่ผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงแคในกลุ่มของคนรุ่นใหม่เท่านั้น แต่ยังมี การเปลี่ยนแปลงทางความคิดของผู้บริหารที่ดูแลค่ายนักแสดงที่คุณเนยสังกัดอยู่ด้วย การควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักแสดงในสังกัด ถูกลดความเข้มงวดลงและให้อิสระทางพฤติกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการตีแม่เรื่องตีแม่ผสมแอลกอฮอล์ แต่เรื่องภาพลักษณ์ของนักแสดงและเรื่องความปลอดภัยก็ยังคงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหาร ๆ เองก็ตระหนักถึงเช่นกัน การพูดตักเตือนและให้คำแนะนำจึงเป็นทางเลือกสำหรับการบริหารงานในยุคของผู้บริหารค่ายนักแสดงในปัจจุบัน และให้สิทธิเสรีภาพกับนักแสดงในสังกัดมากยิ่งขึ้น และให้เพิ่มความระมัดระวังเรื่องภาพลักษณ์ เช่น การถ่ายรูปลง social media หรือเรื่องความปลอดภัยทั้งของตัวนักแสดงเองและครอบครัว เช่น เรื่องการตีแม่และไม่ขับรถ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คุณเนยก็ยังเน้นย้ำถึงเรื่องภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ ที่นักแสดงในสังกัดจะต้องพึงระลึกไว้เสมอด้วย

“สังกัดก่อนหน้านี้จะพิคซ์คือลงอะไรแทบไม่ได้เลย หรือมันอาจจะเป็นเพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไป คือมาตอนนี้เค้าปล่อยฟรีมากขึ้น ไม่ใช่กฎหรอก แต่จะเป็นคำเตือนอย่างที่คุณบอก เรื่องถ่ายรูป เรื่องขับรถ ถ้าตีแม่เค้าไม่ให้ขับรถ แต่ถ้าเป็นสังกัดเก่า ไปร้านนั่งชิวก็อาจจะถ่ายรูปลงไม่ได้เลย แต่ไม่รู้จะว่ายุคนี้เค้าเปลี่ยนยังนะแต่ยุคนั้นคือไม่ได้เลย” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

“เดี๋ยวนี้คิดว่าไม่เจอละ ไม่เจอว่าแบบ กินเหล้าแล้วไม่ต้องอะไรอย่างนี้ นอกจากกว่ากินแล้วมันมีผลต่อตัวเรา
 รับผิดชอบงานไม่ได้อะไรอย่างนี้ อันนี้ก็สมควรโดนตำ กินแล้วก็ถือว่ารับผิดชอบตัวเองไม่ได้ อันนี้ก็ถือว่าเป็น
 เรื่องสำคัญเหมือนกัน”

ไม่ใช่เพียงแค่วงการบันเทิงเท่านั้น ที่มีแนวคิดเรื่องสำหรับการมองเรื่องการดื่มที่เปลี่ยนแปลงไปและถูก
 ยอมรับมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มบุคลากรทางสาธารณสุขที่อยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้นเองก็มีแนวคิดเรื่องการดื่ม
 ที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน คุณชันและคุณแพรงค์ พยาบาลและแพทย์ได้ให้ความเห็นที่ตรงกันถึงความคิดความเชื่อที่
 ในช่วงที่ตนเองยังเป็นเด็ก การมองเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยมุมมองทางศีลธรรมยังคงมีอยู่ แต่เมื่อ
 ตนเองเติบโตขึ้นและเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่ตอนต้น ทำให้ตนเองเห็นว่า การดื่มนั้นเป็นพฤติกรรมที่หลายคนเลือกที่จะ
 มีพฤติกรรม และการรับผิดชอบต่อผลข้างเคียงจากการดื่มเป็นเรื่องที่ต้องทำ

คุณชันเล่าให้ฟังว่า ตนเองผ่านยุคสมัยมาหลายสมัย ซึ่งในแต่ละสมัยนั้นมีแนวคิดเรื่องการดื่มเครื่องดื่ม
 แอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไป คุณชันกล่าวว่า การให้นิยามความหมายของการดื่มในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ซึ่ง
 เป็นช่วงที่คุณชันยังเป็นเด็ก จะมองว่าการดื่มเป็นเรื่องที่ไม่ดี และการจัดการการดื่มคือการห้ามเพียงอย่างเดียว
 เท่านั้น ซึ่งการจัดการดังกล่าวก็นำมาปรับใช้กับการให้การรักษาด้วย แต่สำหรับคุณชันแล้ว การดื่มนั้นเป็นเรื่อง
 ปกติที่สามารถดื่มได้ และไม่ได้มองผู้ป่วยที่เกิดการผลกระทบจากการดื่มเป็นผู้ผิดบาป แต่มองว่าเป็นการรับผิดชอบต่อ
 ของแต่ละตัวบุคคลมากกว่า การส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยที่มีผลกระทบมาจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์
 ด้วยการให้คำแนะนำที่ไม่เป็นการต่อว่า หรือตีตราผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 เพื่อให้รับผิดชอบต่อผลกระทบทางลบจากการดื่มได้ดีกว่าการห้ามหรือการดูต่ำว่ากล่าว

“ไม่ซ่าย อย่างวัยเราก็เป็นวัยที่ผ่านยุคมาแบบหลายยุคเนอะ ตั้งแต่มันเป็นยุคเปลี่ยนถ่าย 90 2000
 อะไรอย่างนี้จนมาศตวรรษนี้อะไรอย่างนี้ คือมันไม่ใช่เด็กจ๋า อายุ 15 16 ที่ไม่รู้โลกอะไรเลย หรือว่า
 แก่จนแบบว่ายุค baby boomer ต้องแบบอนุรักษ์อย่างเดียว ทุกอย่างต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไร
 อย่างนี้ หรือว่าเรื่องการดื่มสุราต้องเข้าใจเขาเข้าใจเราอย่างนี้ ก็มีการเปลี่ยนแปลง คือถ้าเป็นเมื่อก่อน
 ก็ต้อง ไม่ได้นะ!! ห้ามนะ!! อะไรอย่างนี้ ปัจจุบันก็ต้องมีคำแนะนำอย่างอื่นให้เขา อะไรอย่างนี้ ลอง
 เปลี่ยนที่การดื่มใหม่ อะไรก็บอกเขาไป อืม เราก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามโลก อะไรอย่างนี้” คุณ
 ชัน อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

เช่นเดียวกันกับคุณแพรงค์ นายแพทย์ที่กำลังศึกษาต่อเฉพาะทางที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งใน
 กรุงเทพมหานคร เมื่อผู้วิจัยถามถึงมุมมองเรื่องศีลธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหมู่แพทย์

ปัจจุบันแล้ว คุณแพรงค์ตอบอย่างเป็นกันเองว่า โอกาสในการพบเจอเรื่องการติตราหรือมองว่าผู้ป่วยที่เกิดผลกระทบทางลบจากการติมนั้นมีโอกาสพบเจอได้น้อย ซึ่งคุณแพรงค์มีความคิดเห็นว่า ผลกระทบทางลบจากการติมนั้นสามารถจัดการได้ด้วยคามรับผิดชอบของแต่ละบุคคล และความรับผิดชอบต่อการติมนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าเป็นเรื่องของศีลธรรมจริยธรรม การติมเป็นที่ยอมรับได้ในฐานะพฤติกรรมของมนุษย์ แต่สิ่งที่ยอมรับไม่ได้คือการติมที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อมากกว่า

“คือถ้ามุมมองคนภายนอกที่มองคนกินเหล้านะนะ เดี่ยวนี้คิดว่าไม่เจอละ ไม่เจอว่าแบบ กินเหล้าแล้วไม่ทำอะไรอย่างนี้ นอกจากกินแล้วมันมีผลต่อตัวเรา รับผิดชอบต่องานไม่ได้อะไรอย่างนี้ อันนี้ก็สมควรโดนตำ กินแล้วก็ถือว่ารับผิดชอบต่อตัวเองไม่ได้ อันนี้ก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน” คุณแพรงค์ อายุ 28 ปี: แพทย์

คุณแพรงค์ได้ขยายมุมมองที่เปลี่ยนไปที่มีต่อผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบทางลบจากการติมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยว่า การมองด้วยมุมมองทางศีลธรรมจริยธรรมว่าคนที่ติมนั้นเป็นคนที่ไม่ดี ขาดศีลธรรม และสมควรได้รับผลจากการกระทำของตัวเองที่ติมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แล้ว ยังคงมีอยู่ในบุคลากรทางการแพทย์บางส่วน แต่เป็นส่วนน้อย ในมุมมองของคุณแพรงค์แล้วการจัดการในฐานะแพทย์คือ การรักษาชีวิตของคน ๆ หนึ่งไว้ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง และจะสามารถเยียวยาผลกระทบเหล่านั้นได้อย่างไรมากกว่า

“แนวโน้มแล้วกัน มันไม่ได้แบบ ไม่ได้แบบชัดเจนแต่คนก็เข้าใจว่าคนก็กินเหล้า แต่บางคนที่เขา หมอบางคนก็เป็นลูกคุณหนูจำเหมือนกันที่เขาดูแลกันอย่างดีอะ เค คำว่ามีมุมมองการกินเหล้านะเป็น the bad ตรงนี้คือแย่มากที่สุด ก็ยังมีคนแบบนี้อยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งเราก็ไม่ได้ judgement อะไรเขาหรอก แต่ไม่ได้เยอะครึบ เป็นสัดส่วนน้อย ... หลายคนยังมองแยะๆอยู่นะ ว่าทำตัวเอง ไอ้พวกนี้ เป็นพวกชั่วไปตีอิรันพันแทง บางทีมันเกิดจากการขาดสติ เราโทษคนขาดสติไม่ได้หรอกครับ ต้องไป ต้องช่วยเหลือนกันเต็มที มันก็รวมไปถึงการเยียวยาหลังการเกิดอุบัติเหตุด้วยซ้ำนะ เยียวายังไง ช่วยเหลือเขายังไง” คุณแพรงค์ อายุ 28 ปี: แพทย์

คุณฟรีสเองก็มองในทิศทางเดียวกันกับคุณชัน ในเรื่องช่วงอายุของทั้งสองคนนั้นได้ผ่านยุคสมัยมาพอสมควร และมองเห็นถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันที่มีต่อการติมและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ สำหรับคุณฟรีสแล้ว เขาไม่ได้เห็นภาพแยะ ๆ ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เขาเองยังสังเกตเห็นการนำเสนอภาพเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของประเทศไทยด้วย เช่น โฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยี่ห้อหนึ่ง ที่นำเสนอภาพสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทำให้คุณฟรีสมีภาพจำที่ดีกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งคุณฟรีสเน้นย้ำว่า การสร้างภาพจำนั้นส่งผลต่อการรับรู้และการยอมรับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในฐานะการแสดงออกในมุมมองต่าง ๆ หากฉายภาพเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปในทิศทางที่

ส่งผลต่อสุขภาพหรือคุณธรรมจริยธรรมก็จะส่งผลต่อการจดจำในรูปแบบนั้น ๆ แต่สำหรับคุณพริสแล้วการจดจำด้วยโฆษณานั้นทำให้คุณพริสมองและยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในฐานะอื่น ได้แก่ การท่องเที่ยวในสถานที่ธรรมชาติ

คุณพริสจึงเสนอมุมมองการยอมรับการตีและเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่า การยอมรับดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายที่รัฐต้องการสื่อ หากควบคุมการเผยแพร่โฆษณาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เชื่อมโยงกับมุมมองเชิงบวก ก็จะทำให้เกิดการยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เหมือนกับที่คุณพริสคิด และเมื่อ “ผู้ใหญ่” ส่งเสริมให้มองการตีและเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในทิศทางที่ส่งผลกระทบทางลบ ผู้คนก็จะคล้อยตามไปกับมุมมองและยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในฐานะเครื่องมือที่ส่งผลกระทบทางลบต่อสุขภาพหรือต่อศีลธรรมจริยธรรมไปด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม คุณพริสยังเสนอเพิ่มเติมอีกด้วยว่า การนำเสนอภาพการตีและเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ไม่หยุดนิ่ง

“อิม ถ้ามอยย้อนไปในสมัยเด็ก ผมยังจำโฆษณาทีวีเจเนซึ่บรันดีไทยได้เลย คือภาพของเครื่องตีมันแบบโอเคผมว่าโฆษณามันทำออกมาดีด้วย ภาพในน้ำตกคือ เอ้ยมันสวย โฆษณาอะไรเนี่ยคือตอนนั้นเราก็มารู้หรือกว่ามันคือโฆษณอะไรแต่เห็นวิวธรรมชาติมันน่าเที่ยวดี ที่ไหนเนี่ย คือตอนนั้นไม่มีโฆษณาแบบนั้นแล้ว ผู้ใหญ่มองแยะบอกว่าพวกเหล้ามันแยะ แล้วคนที่เค้าไม่ได้เข้าใจอะไรเลยเค้าก็มอยแยะไปอีกอะ คือด้วยอะไรหลาย ๆ อย่างที่ทำให้เรามองว่าเราเติบโตมา คืออย่างผมก็ไม่ได้อายุมาก แต่เราผ่านอะไรมาหลายอย่างมันเป็นเคิร์พอะ มีจุดสูงสุดที่คัพพอยซ์ คือคนเรามันต้องมีภาพจำดี ๆ อะไรดี ๆ ที่มันเตะตา แต่ตอนนั้นมันดันกลับไม่รู้สึอะไรเลยเพราะมันเจอะ มันผ่านอะไรมาหลาย ๆ อย่าง ในอนาคตมันอาจจะมี แต่ตอนนี้ผมรู้สึกว่ามันแยะมากเลย” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

“มันคืองานวิจัยอย่างหนึ่งของผู้คน ของชาวบ้านเลยนะคะ เขาจะต้องทดสอบว่าอันไหนอร่อยไม่อร่อย กว่าจะกลั่นหรือบ่มมาเป็นเหล้าเปียร์ชนิดหนึ่งได้ เขาก็ต้องผ่านการทดลองมาก่อน นั่นคือวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่ง”

นอกจากการมองข้ามเรื่องศีลธรรมจริยธรรม รวมไปถึงการสื่อถึงความไม่ติงใจแล้ว ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งยังยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในฐานะผลิตภัณฑ์และการเพิ่มขีดความสามารถในเชิงธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คุณแมว คุณวูฟ และคุณนุ่นได้พูดถึงการนำผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความเฉพาะเจาะจงและผสมผสานวัฒนธรรมเป็นจุดขายสำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การสร้างธุรกิจ และการเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในแง่ของรายบุคคล และการเติบโตระดับประเทศ

“อยากให้มันเปิดกว้างกว่านี้ คือแมวมักรู้ว่าถ้าแมวมไม่ได้เข้ามาทำงานนี้ แมวอาจจะเออไปเฉย ๆ แต่พอมาอยู่วงการนี้ทำให้รู้จักคนหลากหลายสายอาชีพ บาร์เทนเดอร์เก่ง ๆ ในไทยหลายคนแมงต้องไปเรียนไปศึกษาจากต่างประเทศเพื่อจะกลับมาทำบาร์ในไทยให้มันดีขึ้น แมวแคร์สิกว่าอะไรในบ้านเราถ้ามันเออมีการสอนให้ทำนี่นั่น การต้มมันเหมือนอาหาร วัตถุดิบบ้านเรามันมีติดอยู่แล้ว ทำไมต้องปิดกั้นบ้านเราอาจจะมีบาร์เบอร์ 1 คือมันต่อยอดไปหลายอย่างมาก ๆ การท่องเที่ยวหรืออะไร เครื่องดื่มชื่อเสียง คือทำไมต้องปิดกั้นอะไรหลาย ๆ อย่าง คือไม่ใช่แค่เครื่องดื่ม มันควรที่จะเติบโตไปได้ มันควรพัฒนา ทุก ๆ การพัฒนามันมีทั้งข้อดีและข้อเสีย” คุณแมว อายุ 25 ปี: VDO content creator

ไม่ใช่เพียงแค่คุณแมวเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มองข้ามเรื่องบรรทัดฐานทางสังคมที่มองเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แบบดั้งเดิมไป คุณวูฟนักศึกษาปริญญาโทที่ถูกสอนเรื่องการมองเห็นถึงความหลากหลายจากการเรียนสังคมวิทยาในระดับปริญญาตรี และเป็นนักเคลื่อนไหวในประเด็นสังคมต่าง ๆ ก็มองในทิศทางเดียวกันกับคุณแมวว่า เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องดื่มเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตามความคิดเห็นของคุณวูฟแล้ว การเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เป็นเรื่องของศิลปะที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสามารถเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ ซึ่งคุณวูฟเองก็เน้นย้ำว่า การเติบโตที่เชื่อมโยงกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตามความคิดของคุณวูฟนั้น ไม่ได้เติบโตเพียงแค่เศรษฐกิจระดับมหภาคเท่านั้น แต่ประชาชนที่เป็นแรงงานก็จะมีรายได้จากการผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เหล่านี้ด้วย ซึ่งการพูดคุยในประเด็นดังกล่าว คุณวูฟได้กล่าวถึงนโยบายเกี่ยวกับสุราที่พรรคการเมืองพรรคหนึ่งได้ใช้ในการหาเสียงและพยายามผลักดันอย่างตรงไปตรงมาอีกด้วย

“แล้วเวลาที่เรารู้สึกของสุราก็ว่าหน้านะ มันไม่ใช่แค่ตัวโปรดักมันอย่างเดียวนะ แต่ว่าสุราก็ว่าหน้ามันยัง attract นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศ อะ เราอยากเห็นโรงกลั่นคุณจังเลย อยากรู้กระบวนการ อยากมาเที่ยว อะรู้อย่างนี้ เราารู้สึกว่ามันช่วยทำให้ไอ้ตรงที่แบบคนไม่ค่อยไปมันไปมากขึ้นนะ อย่างเรารู้สึกว่าเขาจะเที่ยวแต่หัวเมืองใหญ่ๆกันเนอะ กรุงเทพ ภูเก็ต พัทยา กรุงเทพ ภูเก็ต พัทยา อะรู้อย่างนี้ ถ้าเรามีแบบผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน แนว something OTOP อะรู้อย่างนี้ เขาน่าจะไปมากขึ้น ซึ่งการที่เรา attract tourist ขนาดนี้แสดงว่ามันต้องมีการจ้างงานเกิดขึ้น แล้วก็เพิ่มขึ้นอยู่แล้ว ไอ้ที่มันตามมาแบบเลียงไม่ได้อยู่แล้วคือ คนที่จะเกิด เรียกว่าอะไรอะ ลืมตาอ้าปากจากอะไรแบบนี้มันน่าจะมีเยอะขึ้นด้วย อืม มันอาจจะฟังดูน้อย แต่ถ้ามีคน ๆ หนึ่งจ้างงานเราด้วยงบค่าแรงขั้นต่ำ ด้วยงบเท่าไรอะ ตอนนี้อย่างไรแล้วอะ อะ 400 ต่อวัน ก็เอาเป็นว่าได้เดือนละหมื่นอะไรแบบนี้โดยประมาณ เออ มันอาจจะฟังดูน้อยเนอะ แต่ถ้าเราคิดดีๆว่า ไอ้เงินหมื่นนี้มันกระจายอยู่ทั่วประเทศนะ จริงๆแล้วมันก็ ไอ้ เงินหมุนเวียนหลักแบบว่านับไม่ถ้วนเลยนะ ร้อยล้านพันล้านก็เป็นไปได้จริงๆ” คุณวูฟ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

ในทิศทางเดียวกัน คุณนุ่นเองก็ให้ความหมายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่ไม่ใช่เพียงแค่เครื่องตีมเท่านั้น แต่ยังเป็นสินค้าที่สามารถเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงถึงความตั้งใจในการผลิตผลิตภัณฑ์บางอย่างออกมา เพื่อนำเสนอความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของกลุ่ม อีกทั้งคุณนุ่นเองยังคิดเห็นในทำนองเดียวกับคุณวูว่าด้วยการเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน และส่งผลไปถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนด้วย ซึ่งในมุมมองของคุณนุ่นแล้ว การเพิ่มเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชนจะสามารถสร้างให้เกิดความอยู่ดีมีสุขคนคนในชุมชนต่อไป

“มันคืองานวิจัยอย่างหนึ่งของผู้คน ของชาวบ้านเลยนะคะ เขาจะต้องทดสอบว่าอันไหนอร่อยไม่อร่อย กว่าจะกลั่นหรือบ่มมาเป็นเหล้าเบียร์ชนิดหนึ่งได้ เขาก็ต้องผ่านการทดลองมาก่อน นั่นคือวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่ง แล้วนุ่นคิดว่าเหล้าหรือเบียร์ที่เขาหมักหรือบ่ม มันเป็นอัตลักษณ์ทางชุมชนอย่างหนึ่งที่เขามาทำ เพราะว่ามันจะเชื่อมโยงกับวัตถุดิบด้วย เช่น ตรงนี้มีสับปะรดเยอะ ตรงนี้แบบอ่า มีน้ำตาลเยอะ เอามาทำเบียร์ทำเหล้าได้อย่างไร เนี่ย เราเลยรู้สึกว่ามันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมได้อย่างไร รวมไปถึงเรื่อง well being ได้นะคะ ถ้าคนในชุมชนสร้างเศรษฐกิจโดยการทำเหล้าที่มาจากวัตถุดิบในชุมชนได้ พอเขามีเศรษฐกิจที่ดีในชุมชน เขาก็สามารถขายหรือว่าส่งออกในเรื่องนี้ได้ อ้าว well being ในเรื่องต่าง ๆ เขาอาจจะมามีมากขึ้นก็ได้” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

การยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางคน ไม่ได้เป็นแค่การยอมรับในเชิงผลิตภัณฑ์หรือในเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลบางคนยังมองไปถึงการแสดงออกถึงวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ที่สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น คุณวูเล่าเพิ่มเติมด้วยว่า แม้ว่าวัฒนธรรมจะเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานในแต่ละพื้นที่ก็ตาม แต่การทำให้วัฒนธรรมเหล่านั้นยังคงอยู่ในฐานะวัฒนธรรมจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัว เช่นเดียวกับกับผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในพื้นที่นั้น ที่จำเป็นต้องการปรับตัวเพื่อยังคงให้ผลิตภัณฑ์นั้นยังคงอยู่ต่อไป ซึ่งคุณวูเองไม่ได้มีความรู้สึกรังเกียจกับความเก่าหรือความล้าสมัย แต่มองในมุมมองที่ว่าด้วยการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองแต่ยังคงไว้ซึ่งความเคารพกันละกันในช่วงวัยแต่ละวัยด้วย การเติบโตทั้งเชิงวัฒนธรรมและการเติบโตส่วนบุคคลตามความหมายของคุณวูนั้น ก็เติบโตมากจากรากเหง้าดั้งเดิม สืบทอด และแตกหน่อออกมาจากรากเหง้าดั้งเดิมต่อไป การเติบโตแบบนี้จะทำให้ยังสามารถสร้างความยั่งยืนของวัฒนธรรมเอาไว้ได้

“คนก่อนหน้านี้ แต่เราก็ลืมไปว่า เหย้ เราก็มีวัฒนธรรมของเราเองนะ คือเราชอบคิดว่าเราเป็นคนทีสืบทอดมาจากยุคก่อนนะ แต่จริงๆแล้ว เราเป็นคนทีสืบทอดแล้วก็เติบโตออกมาจากมันนะ คือแบบแน่นอนนะว่าเรายังรู้สึกเคารพหรือ appreciate รู้สึกมี gratitude กับอะไรที่เราเติบโตออกมา เออ แต่มันไม่ได้แปลว่าเราต้องแซ่แข็งตัวเอง แบบนี้มันยั่งยืนกว่าอยู่แล้ว” คุณวู อายุ 25 ปี: พิธีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

นอกจากนี้ ในบทสัมภาษณ์ของคุณวูฟยังได้กล่าวถึงความหมายของการดื่ม ซึ่งโดยส่วนตัวคุณวูฟแล้วตนเองไม่ได้บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มาก แต่การดื่มในแต่ละครั้งของคุณวูฟนั้นเป็นการดื่มเพื่ออรรถรสและการดื่มนั้นมีความหมายมีความสำคัญ (meaningful) ทุก ๆ ครั้ง เพื่อลิ้มรสชาติ ดื่มน้ำกับเครื่องดื่มและสถานการณ์ ณ ตอนนั้นมากกว่า คุณวูฟมองว่าการดื่มอย่างมาก หรือบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มากเกินไป หรือการเสพติดนั้นไม่ได้ทำให้เกิดการดื่มที่มีความหมาย และการดื่มก็มีความหมายถึงพฤติกรรมที่ไปจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของคน ๆ หนึ่ง คุณวูฟเองยังเชื่อมโยงว่า การดื่มเพื่อจัดการปัญหาต่าง ๆ นั้น จะโทษแต่ผู้บริโภคเพียงอย่างเดียวไม่ได้ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมประกอบกันด้วย ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้เอง คุณวูฟจึงเสนอความคิดเห็นส่วนตัวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศบางประเทศแล้ว การจัดการนโยบายเรื่องสุราก็ส่งเสริมเรื่องการดื่มอย่างมีสุขภาพ แตกต่างจากประเทศไทยที่มองว่า การดื่มนั้นจะนำไปสู่การเสพติดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การยอมรับต่อการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของคุณวูฟอีกรูปแบบหนึ่ง จึงเป็นเสมือนเครื่องมือสำหรับสุนทรียะในชีวิตของเธอด้วย

“เวลาไปต่างประเทศก็ได้ลองกินหลายๆแบบ แล้วมันกลายเป็นว่าเราน่ะไม่ค่อยชอบกินรสที่มันแบบไม่ใช่คนที่ไปกินที่มันแบบเบียร์หรือไวน์ซ้ำๆเลย เหมือนเราชอบลองไปเรื่อย เพราะว่าเราน่ะไม่ได้ชอบรสชาติมันแต่เรามองมันเหมือนกับว่ามันเป็น richer อย่างหนึ่งว่าไปไหนแล้วเราก็จะลองชิมดู อะไรอย่างนี้ ใน max ของเราน่ะ ไม่เคยเกิน 1 portion ของมนุษย์ปกตินะ กินแก้วเดียวจบ กินเพื่อดื่มด่ำ กินเพื่อ meaningful กินแบบ mindful เราจะให้ความสำคัญกับกินแบบ meaningful มากเพราะเราน่ะมองว่า คนที่กินแล้วมัน exist ไปจนถึงที่เขาเรียกว่าอะไรที่มันเป็นแบบ overconsumption หรือว่าเป็นแบบ addict อย่างนี้ก็มองว่าเขาไม่น่าจะมี เขาไม่ได้รู้ว่าความหมายของการกินการดื่มมันสำหรับเขามัน meaningful อย่างไร เหมือนเขาอาจจะกินเพื่อ cope กับเรื่องบางอย่าง แน่แน่นอนว่าไอ้เรื่องบางอย่างนั้นมันก็มี ปัญหาความรัก ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัวโน่นนั่นนี่ แต่ไอ้การ consume กับการเมออย่างนี้ สุดท้ายมันลิงค์กลับเขาไปที่โครงสร้างสังคม เพราะถ้าสังคมไม่มีปัญหาเขาไม่ต้องมานั่ง cope ด้วยการแบบใช้อะไรที่ unhealthy ขนาดนี้ มัน self-constructive เกินไป ถ้าสมมติว่าเราบอกว่าถ้าประเทศเรามีสุราก้าวหน้าแล้วประเทศมันจะพังนะ เห้ย เเยอร์มันพังไปนานแล้ว แม่่งกิน ไม่ แล้วไม่จั้นป่านนี้คนเมาแม่่งล้นประเทศแล้ว คือแบบเนี่ย ถ้าพูดแบบเพื่อไทย หรือนักจิตเนี่ย แม่่งก็จะชอบบอกว่า เนี่ยกินเบียร์นะ มันจะทำให้ติดได้ (เสียงสูงมาก) ดูโมเดลเยอรมันสะก่อน อังกฤษสะก่อน แล้วมันมาใหม่อะ ไม่เห็นขนาดนั้น เออมันตายใหม่” คุณวูฟ อายุ 25 ปี: ฟิลแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

สำหรับคุณเท่าพิภพ ซึ่งเป็นนักการเมืองที่พยายามเริ่มต้นผลักดันนโยบายสุราก้าวหน้าตามที่คุณวูฟได้กล่าวไปข้างต้น ก็พยายามจะอธิบายถึงแนวความคิดของตนเองที่มองเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการดื่มว่าเป็นการสร้างอาชีพทางหนึ่งสำหรับคนที่ไม่ได้มีอำนาจ ไม่ว่าจะป็นอำนาจทางเศรษฐกิจหรืออำนาจทางการเมือง

แน่นอนว่ายุคสมัยหนึ่งการพูดถึงข้อเสียทางสุขภาพที่เกิดจากบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นได้รับการยอมรับและนำมาใช้อย่างแพร่หลายเพื่อลดปริมาณผู้ป่วยที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ตาม แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การตอบรับแนวคิดเรื่องสุขภาพดังกล่าวลดลงอย่างมาก ซึ่งตามความเห็นของคุณเท่าพิภพแล้วแนวคิดที่เกิดขึ้นทางการเมืองและสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ไม่ได้หยุดนิ่งและไม่ได้ใช้เพียงแค่แนวคิดเดิมเพียงแนวคิดเดียวอีกต่อไปแล้ว

ดังนั้นแนวคิดที่มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้น ไม่ใช่เรื่องสุขภาพหรือเรื่องทางการแพทย์เสมอไป แต่เป็นเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรและการผลิต ซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะคนที่ไม่มียานาจทั้งการเงินและการเมือง อย่างไรก็ตาม คุณเท่าพิภพยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า เนื่องจากแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อคนและสังคมนั้นไม่ได้หยุดนิ่ง ดังนั้นมีโอกาสที่แนวคิดเหล่านี้ที่ผู้คนยึดถืออยู่นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอย่างแน่นอน

“คือหลักการผมว่าการที่จะให้คนตัวเล็กตัวน้อยทำ ผมว่าคนเข้าใจเรื่องนี้แล้วนะ endorse เรื่องนี้มากกว่าเรื่องสุขภาพการแพทย์ คือผมว่าเรื่องพวกนี้มันหมดน้ำหนักแล้ว ผมว่ามันไม่มีอะไรที่จะหยุดการเปลี่ยนแปลงนี้ได้แล้วอย่างแน่นอน คิดว่านะครับ คืออีกฝั่งเค้าจะพยายามเอาเรื่องนี้ออกมาคือเค้าออกมาเค้าก็โดนด่าฟรี ๆ คือคนมันไม่บายเหตุผลนี้ ตรรกะนี้เท่ากับเรื่องความยุติธรรม คือมันโลกใหม่แล้วครับ นึกออกไหมคือผมอธิบาย paradigm มัน ship แล้วอะ value ของคนในสังคมมันไม่เหมือนแบบ 20 ปีก่อน คือ paradigm มันชิบแล้วครับ มันก็หยุดไม่ได้ ยกเว้นมันมี paradigm อีกอันนึงในอนาคต 20-30 ปีข้างหน้า เพราะความคิดคน สังคมมันพืดเรื่อย ๆ” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การยอมรับเรื่องการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้น จึงถูกยอมรับในฐานะเครื่องมือสำหรับการแสดงออกในหลากหลายมุมมอง ทั้งเป็นเครื่องดื่มสำหรับการแสดงออกซึ่งการมีศีลธรรมจริยธรรม การมีสุขภาพที่ดี และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้เพิ่มเติมว่า การยอมรับการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยังถูกยอมรับในฐานะเครื่องมืออื่น ๆ อีก เช่น การเคารพความเป็นมนุษย์, ความเท่าเทียม, เครื่องมือที่แสดงถึงความเป็นมืออาชีพในสายอาชีพนั้น ๆ, หรือการดื่มเป็นการแสดงถึงสุนทรีย์อย่างหนึ่งในชีวิต รวมไปถึงการยอมรับในฐานะเครื่องมือที่แสดงถึงแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาด้วย อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่า การยอมรับการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้น จำเป็นต้องอยู่ในกรอบของการควบคุมตนเอง การรับผิดชอบต่อการดื่ม และเข้าใจเรื่องผลกระทบทางลบของการดื่มด้วย

2) การเปรียบเทียบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์กับนโยบายของสังคมโลก

การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยนั้นทำให้แนวคิดที่ผู้คนยึดโยงเปลี่ยนแปลงไป และเกิดการแลกเปลี่ยนกันซึ่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารนี้เองทำให้เกิดการเปรียบเทียบนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบนโยบาย เปรียบเทียบการนำเสนอ ภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และการเปรียบเทียบราคาของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ กับสังคมโลกเท่าที่ตนเองเคยมีประสบการณ์มา ทั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวโลกออนไลน์ และการได้ไปสัมผัสกับประสบการณ์โดยตรงที่ต่างประเทศ ซึ่งในประเด็นส่วนที่สองนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) การเปรียบเทียบนโยบายภาครัฐของประเทศไทยและสังคมโลก

เมื่อเข้าสู่ยุค globalization ทำให้ประชาชนเห็นนโยบายของสังคมโลกได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น และนำมาเปรียบเทียบกับนโยบายของประเทศไทย นอกจากนี้การได้เห็นนโยบายหรือ implement ของประเทศอื่นสามารถนำไปสู่อารมณ์ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจของประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และตั้งคำถามด้วยว่า ตนเองกำลังถูกรัฐกดขี่ และกีดกันการเข้าถึงโอกาสบางอย่าง ซึ่งในที่นี้หมายถึง เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานการผลิต รสชาติ หรือวัตถุดิบชั้นดีในการผลิต ด้วยหรือไม่

“แล้วที่นู่นนี่เลือกไม่ถูกเลย เยอะมาก แต่ประเทศไทยก็งัวงมทำไมตัวเลือกน้อยจัง

“แล้วก็มาเห็นว่ากฎหมายเราเอื้อให้กับนายทุนใหญ่”

ประเด็นแรกที่ผู้ให้ข้อมูลนำมาเปรียบเทียบคือ ความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ตั้งข้อสังเกต และตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดยการตั้งข้อสังเกตเหล่านั้นเป็นการเปรียบเทียบทั้งจากการสังเกตตลาดการขายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์โดยเฉพาะตามห้างร้านที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไป อย่างเช่นร้านสะดวกซื้อและซูเปอร์มาเก็ต โดยผู้ให้ข้อมูลมักจะกล่าวถึงความแตกต่างกันระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศถึงตัวเลือกในการเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์, แปรนัยของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์, รสชาติที่มีให้เลือกน้อยกว่าต่างประเทศ รวมไปถึงความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่วางขายตามท้องตลาด อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้หยุดความคิดเห็นเพียงการตั้งคำถามต่อรัฐและผู้

มีส่วนเกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เพียงเท่านั้น แต่ยังคงข้อสังเกตถึงความเชื่อมโยงในเรื่องการเมืองและนโยบายทางการเมืองที่ส่งผลให้เกิดความไม่หลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทยด้วย

ผู้ให้ข้อมูลหลายคนได้ตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อครั้งที่ผู้ให้ข้อมูลได้ไปเยี่ยมเยือนประเทศต่าง ๆ เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์หรือสุราในประเทศที่ตนไปเยี่ยมเยือนนั้น มีให้เลือกหลากหลาย และตั้งคำถามกลับมายังตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของประเทศไทยถึงความไม่หลากหลายของเครื่องตีดังกล่าว ตัวอย่างเช่น คุณโอ๊ต และคุณน๊ีบ ที่ตั้งข้อสังเกตดังกล่าว

“แต่ก่อนหน้าคือไปต่างประเทศบ่อยนะ ก็เห็นว่าทำไมเขามีเยอะจัง มีให้เลือกเยอะ ต้มกันเยอะ ตอนนั้นแค่ตั้งคำถามว่าทำไมบ้านเราไม่มีแบบนี้บ้าง แค่คิดนะไม่รู้คิดไปเองใหม่” คุณโอ๊ต อายุ 34 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

สำหรับคุณน๊ีบแล้ว การได้ตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นผลผลิตในชุมชนเป็นเรื่องที่ตนเองค่อนข้างชื่นชอบ และจะหาซื้อมาตีทุกครั้งที่มีโอกาส คุณน๊ีบเองก็สังเกตเห็นความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศว่ามีมากกว่าประเทศไทย เช่น เหล้าของประเทศเกาหลีใต้ หรือสาเกของประเทศญี่ปุ่น ฯลฯ และนอกจากมีความหลากหลายกว่าแล้ว ยังสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าในประเทศไทยอย่างมากด้วย คุณน๊ีบแสดงความคิดเห็นว่า เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์หรือสุราที่เป็นผลผลิตจากชุมชนในประเทศไทยเริ่มมีมากขึ้นก็จริง แต่ไม่สามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่ว ๆ ไป ต้องหาโอกาสที่ตนเองเดินทางไปต่างจังหวัด และใช้โอกาสนั้นเลือกตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มาจากพื้นที่นั้น ๆ เช่น สาโท ไวน์ผลไม้ เป็นต้น ซึ่งคุณน๊ีบกล่าวว่า เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เหล่านั้นที่คุณน๊ีบได้ทดลองชิมเป็นเครื่องตีที่มีรสชาติดี หากสามารถเปิดตลาดให้กับเครื่องตีเหล่านี้ อาจจะนำไปสู่การสร้างรายได้และสร้างอาชีพได้อีกด้วย

“อย่างแรกเลยก็คือความหลากหลาย ตัวเลือก อย่างสุราก็ว่าหน้าเราก็อยากให้เกิดขึ้น บางทีเราไปกินเหล้าเกาหลี สาเกญี่ปุ่นอะไรพวกนี้ เราก็อยากให้มีความหลากหลายแบบนั้น อย่างนี้บอยู่ต่างจังหวัดก็มีโอกาสได้กินสาโท กินไวน์ผลไม้จากที่นั่น รู้สึกว่ามันอร่อย แต่แบบทำไมมันหาซื้อยากจังวะ เราจะมีโอกาสได้กินเวลาเรามาเยือนจังหวัดนี้เท่านั้นหรือ ก็รู้สึกว่าการทำงานให้มันหลากหลายให้มันง่ายมากขึ้น มันส่งผลนะ คนก็มีอาชีพมากขึ้น อะมีอาชีพในการมีแรงงานมาหมักเหล้า แพ้คขาย เรื่องความหลากหลายไปแล้ว” คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

คุณแมวเองที่ตั้งข้อสังเกตผสมกับความรู้สึกหงุดหงิดว่า หากประเทศไหนที่เปิดเรื่องการค้าเสรี โดยเฉพาะเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ตนเองสังเกตว่าจะมีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์หลากหลายประเภทและหลากหลายแบรนด์ให้กับผู้บริโภคได้เลือก การได้มีโอกาสในการเลือกเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคอย่างคุณแมวนั้นสร้างความสุขและความสนุกให้กับตนเองมากยิ่งขึ้น

“ประเทศไทยที่มันเสรี แล้วการที่มีประเภทหรือยี่ห้อแอลกอฮอล์หลากหลายมากขึ้น มันก็ทำให้เราดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คอกเทลสนุกมากขึ้น มีตัวเลือกเยอะมากขึ้น สมมุติเรามีเบทแอลกอฮอล์ดี มีบาร์เทนเดอร์ที่ดีส่งขายต่างประเทศมันก็อาจจะดีขึ้นไปเรื่อย ๆ ก็ได้ มันต่อเติมให้สิ่งนี้มันก้าวไปข้างหน้าได้เรื่อย ๆ เนี่ยแมวไม่เข้าใจทำไมเค้าถึงปิดกั้นวะ” คุณแมว อายุ 25 ปี: video content creator

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คน ได้แก่ คุณนุกเกอร์ และคุณจิน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเองได้เดินทางไปต่างประเทศและได้เห็นตลาดของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประเทศที่ตนไปเยี่ยมชมเห็นว่า มีความหลากหลาย เรื่องเครื่องดื่มดังกล่าว ซึ่งตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลทั้งสองคนนั้นเชื่อมโยงความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ปรากฏขึ้นในตลาดกับกฎหมายและการเมืองที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุนที่ครอบครองจำนวนการผลิตในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งแตกต่างไปจากประเทศที่มีความเสรีในทางการค้าในเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ การครอบครองจำนวนการผลิตและการขายของแบรนด์ของกลุ่มนายทุนขนาดใหญ่นี้เองทำให้เกิดการกดทับผู้ผลิตรายย่อย หรือผู้ประกอบการรายย่อยที่ผลิตเครื่องดื่มดังกล่าวเช่นเดียวกัน และปรากฏการณ์ดังกล่าว ตามความคิดของคุณนุกเกอร์และคุณจินแล้ว ส่งผลกระทบต่อทางเลือกเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาบริโภคของประชาชนทั่ว ๆ ไปด้วย ไม่ใช่เพียงแค่ปิดกั้นการเกิดรายได้ของผู้ผลิตรายย่อยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นั่นหมายถึงการถูกกดขี่จากนโยบายที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่

เช่นที่คุณนุกเกอร์ได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์ จากประสบการณ์ที่ตนเองได้ไปเยี่ยมชมประเทศต่าง ๆ และนำประสบการณ์นั้นกลับมาเปรียบเทียบกับ การเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทย มีความแตกต่างกันในเรื่องการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย เหมือนกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล 3 คน ก่อนหน้านี้ แต่ความคิดเห็นของคุณนุกเกอร์ที่เพิ่มเติมจากความคิดเห็นข้างต้นคือ มุมมองของคุณนุกเกอร์ที่มองว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์นั้นเอื้อทำให้ไม่สามารถทำให้เกิดความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ และกฎหมายเหล่านั้นยังเกื้อหนุนให้กับกลุ่มนายทุนบริษัทสุรารายใหญ่ ๆ ของประเทศ และส่งผลให้เกิดการกดทับกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณนุกเกอร์เองก็แสดงความดีใจกับการตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าวเหมือนกับตนเองในเรื่องความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของผู้คน และยินดีเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มการเมืองได้หยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาเพื่อผลักดันเป็นนโยบายต่อไป

“รู้สึกว้า ซอยส์ตัวเลือกเรา...ค่อนข้างน้อยไม่หลากหลาย อย่างที่เคยไปญี่ปุ่นหรือเวียดนามจี่ เบียร์พื้นเมืองเขาจะ เครื่องดื่มพื้นเมืองเขาจะเยอะแยะเต็มไปหมดเลย แต่ว่าประเทศไทยมีให้เลือกน้อย (หัวเราะ) แล้วที่นั่นนี่เลือกไม่ถูกเลย เยอะมาก แต่ประเทศไทยกึ่งว่าทำไมตัวเลือกน้อยจัง แล้วก็มาเห็นว่ากฎหมายเราเอื้อให้กับนายทุนใหญ่ ทางอ่า..ผู้ประกอบการตัวเล็ก ๆ ก็เลยไม่มีโอกาสผลักดัน

ตัวเองขึ้นมา หลายปีแล้วครับที่รู้สึกเพราะว่าเพื่อน ๆ ก็...อยากให้มีรสชาติให้เลือกหลากหลายกว่านี้
 อยากไปแบบมีต่างจังหวัดเจ๊ยย แบบเป็นของพื้นเมืองเขาเพราะส่วนนึงกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว
 ได้ ก็รู้สึกตั้งแต่ต่างประเทศละ ก็หลัง ๆ ดูเรื่องการเมืองก็มี มีเรื่องพวกนี้เข้ามา ก็เลยรู้สึก เออเรา
 คิดเห็นตรงกัน เพราะมี ๆ คนตัวใหญ่ ๆ เริ่มผลักดัน คิดว่าเห็นด้วยกับที่ตัวเองคิดเหมือนกัน” **คุณนุก
 เกอร์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน**

ความคิดเห็นของคุณจินเป็นไปในทิศทางเดียวกับคุณนุกเกอร์ในเรื่องการผลักดันให้เกิดความหลากหลาย
 ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของภาครัฐ แต่ความคิดเห็นมีความรุนแรงมากกว่า โดยคุณจินมองว่า การกระทำของ
 ภาครัฐนั้นเป็นการริดรอนสิทธิการเข้าถึง และร้ายแรงกว่านั้นคือ ริดรอนสิทธิการรับรู้ของประชาชน และความคิด
 ดังกล่าว คุณจินเองก็ได้รับประสบการณ์มาในทำนองเดียวกับผู้ให้ข้อมูลข้างต้น กล่าวคือ การเดินทางไปเยี่ยมเยือน
 ต่างประเทศ และนำเอาประสบการณ์การเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศมาเปรียบเทียบกับ
 การเข้าถึงในประเทศไทย คุณจินพยายามฉายภาพด้วยความหงุดหงิดและน้อยเนื้อต่ำใจให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า
 ถ้าพยายามหาซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตามร้านสะดวกซื้อในประเทศไทย จะสังเกตได้ว่าจะมีเครื่องดื่มผสม
 แอลกอฮอล์วางขายเพียงไม่กี่แบรนด์เท่านั้น ซึ่งแบรนด์ดังกล่าวต่างก็เป็นสินค้าจากบริษัทผลิตเครื่องดื่มผสม
 แอลกอฮอล์รายใหญ่ของประเทศด้วยกันทั้งสิ้น คุณจินยังเน้นย้ำถึงความคิดเห็นที่ตรงกับคุณนุกเกอร์ว่า ตลาด
 เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เอื้อให้กับกลุ่มบริษัทยักษ์ใหญ่มองว่า จะสร้างระบบนิเวศทางตลาดการค้าเครื่องดื่ม
 ผสมแอลกอฮอล์ที่ไม่ดี และผู้ค้ารายย่อยก็จะได้รับผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และลดทอนคุณค่าเชิงวัฒนธรรม
 และผู้บริโภคเองก็ไม่ได้มีโอกาสเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย หรือเครื่องดื่มที่มีรสชาติถูกปาก และ
 มีคุณภาพ

"นโยบายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาครัฐใช้ใหม่ ส่วนตัวคิดว่า เขาปิดหูปิดตาเรา ส่วนตัวอะ
 เคยไปต่างประเทศครับ อย่างในร้านสะดวกซื้อในประเทศของเรามีการวางจำหน่ายเบียร์อย่างน้อย
 4-5 ชื่อ แต่เจ้าของจริง ๆ แล้วมีเจ้าของแค่คนหรือสองคนเท่านั้นเอง ซึ่งก็คือเบียร์ของเจ้าของ 2-3
 เจ้าเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเราไปต่างประเทศหนิ โห!! มันเยอะจนแบบเราเลือกไม่ถูกเลยอะ (น้ำเสียง
 ตกใจ) อะไรมันคืออะไรมันเยอะไปหมดเลย ซึ่งผมคิดว่าการที่เขาวางขายแค่แบรนด์ สองแบรนด์ เหมือน
 เขาปิดหูปิดตาเรา และปิดกั้นโอกาสกับผู้ผลิตหลายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น เพราะว่าย่างการแข่งขั้นน้อย
 ประสิทธิภาพก็จะยิ่งต่ำลง ยิ่งผลิตกันแค่เจ้าสองเจ้า คนที่เขาจะผลิตใหม่หนิมีเยอะแยะเลย ไม่ว่าจะม
 รรสชาติดี ๆ ก็จะมีอีกเยอะหรือรสชาติแย่ ๆ ก็จะมีอีกเยอะเลยในการเข้าสู่ตลาดให้คนได้ลอง แต่เขาก็
 ไม่มีโอกาสเลย เพราะด้วยกฎหมายที่จะผลิตสุราได้ต้องมีทุนนี้นั้น เหมือนออกกฎหมายเพื่อกดขี่คนทำ
 ธุรกิจนี้ให้เขาทำต่อไม่ได้จนต้องเปลี่ยนธุรกิจ ส่วนเจ้าที่มีอยู่แล้วหนึ่งเจ้าใหญ่ ๆ สองเจ้าใหญ่ ๆ เขาก็
 ทำกันไปเรื่อย ๆ รวยไปเรื่อย ๆ คนในประเทศรู้แค่นั้นก็กินเท่านั้น ๆ แหละ มีแค่นั้นในร้านสะดวก
 ซื้อก็กินไปแค่นั้น ๆ แหละ อืม ผมก็คิดว่าผมถูกเอาเปรียบนะจริง ๆ แล้ว ถ้าเรารู้สึกว่าไม่ถูกเอา

เปรียบเราก็คงเลือกเดินที่จะเข้า 7-11 ไปกินเปียร์อะไรดีเครื่องดื่มอะไรดี มากกว่าที่เราจะพูด เทย์!!
 ไม่อยากกินเลย มีแต่อันนี้และอันนี้ (เสียงแบบเหวี่ยง ๆ) คำพูดมันต่างกันไปเลย" คุณจิน อายุ 26 ปี:
 นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

เรื่องตัวเลือกสุราที่หลากหลายนั้นถูกสะท้อนออกมาผ่านมุมมองเชิงวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม ด้วยการยกตัวอย่างจากคุณวุฒเรื่องวัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคมของประเทศญี่ปุ่นโดยคุณวุฒ ทำให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นเรื่องตัวเลือกสุราที่หลากหลาย แนวคิดเรื่องการผูกนโยบายของรัฐเอาไว้กับศาสนาส่งผลต่อการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของรัฐแต่ละรัฐเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นไม่ได้ยึดโยงศาสนากับรัฐเหมือนกับบางประเทศ เช่น ประเทศไทย เป็นต้น ทำให้คุณวุฒมองว่าการไม่ยึดโยงดังกล่าวจะสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

“เราคิดว่าอย่าง ขอนี้ก่อนน้ำ มันเป็นคราฟหรือเปล่าน้ำ อย่างญี่ปุ่นนะการคราฟของ คือ ๆ เราไม่ได้มองแค่เรื่องการคราฟแอลกอฮอล์นะ แต่ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มี craft man ship สูงมาก เออ เขาเลี้ยงมาคอนเซอร์เหมือนเรา ยิ่งกว่าเรามากอะ แต่ทำไมเขามี craft man ship เขาถึงมี creativity เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราควรเอาเขาเป็นแบบอย่าง เรียกว่าอะไรอะ เป็นเอเชียที่เป็นต้นแบบเราได้บ้าง อะไรอย่างนี้ (หัวเราะ) เออ แล้วเหมือนเขาก็เหมือนเขาก็ไม่ได้มีความ โอ๊ยประเทศไทยมันเรียกว่าอะไร มันเรียกว่าดัดจริตหรือ (หัวเราะ) คืออย่างประเทศโน่นเนอะ เขาสามารถวาดรูปแบบ (หัวเราะ) เขาสามารถวาดรูปอวัยวะเพศอะไรแบบนี้แล้วเอามาเป็นการตุนได้ เขาสามารถที่จะ สามารถที่จะล้อแบบ Buddha กับพระเยซูอะไรอย่างนี้ เพราะว่าญี่ปุ่นเขาไม่ได้ผู้ศาสนาไว้กับรัฐ secular state อีก ละ เราคิดว่าการแยกศาสนาออกจากรัฐเนี่ยน่าจะทำให้หลายเรื่องขับเคลื่อนในประเทศได้ดี” คุณวุฒ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

ผู้ให้ข้อมูลบางคน เช่นคุณแซมนั้นได้ให้ความคิดเห็นที่เต็มไปด้วยอารมณ์ด้วยการเปรียบเทียบกับต่างประเทศว่า แม้ว่าบางประเทศจะมีความเสรีสำหรับการเข้าถึงและการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มากกว่าประเทศไทย แต่ความกังวลของรัฐและกลุ่มที่ไม่สนับสนุนเรื่องการค้าเสรีที่มีต่อผลกระทบทางลบของการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีน้อยกว่าประเทศไทยเป็นอย่างมาก คุณแซมกล่าวเพิ่มเติมจากประสบการณ์ของตนเองด้วยว่า แม้ว่าจะมีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย ทั้งในแง่มุมมองของแบรนด์ รสชาติ หรือชนิดก็ตาม แต่ปริมาณการดื่มของประชาชนไม่ได้เพิ่มตามความหลากหลายที่เกิดขึ้น เพราะประชาชนเองก็มีสิทธิในการเลือกที่จะเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตามความต้องการของตนเอง และเข้าใจถึงความจำกัดในการดื่มของตนเองด้วย

“จริงๆ ผมว่าต่างประเทศมันก็มีตัวอย่างให้เห็นแล้วแหละว่า เออคนต่างประเทศเขาก็มี ไม่ได้จำกัดพวกเหล่าเปียร์อะไรอย่างงี้ละ สุดท้ายแล้วประเทศมันไม่เห็นฉิบหายอะไรแบบอย่างที่ว่าคนนั้นเขาบอก กินเหล้าทั้งวัน อะไรอย่างงี้ ต่อให้ผลิต อ่า...สุราก้าวหน้าออกมา คน คนมันมีลิมิตในการกินอยู่

แล้วอะ คืออันนี้แค่แบบสมมุติ จำลองนะว่าแบบสมมุติคนๆ หนึ่งที่มันกินเหล้าขาวแบบ เข้ายันเย็นทั้งวัน แล้วสมมุติว่าถ้าเขาไปกิน อ่า..เบียร์ก๊าวหน้า สมมุติเขารู้สึกว่าเขาไม่ชอบ เขาก็สุดท้ายเขาก็กินเหล้าขาวอยู่ดีเหมือนเดิม” คุณแซม อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

**“นุ่นรู้สึกว่าการอุตสาหกรรมในการแปรรูปของเราไม่ดี ในขณะที่เมกาเอามะม่วงบ้านเราไปผลิตเป็นเบียร์
แสนอร่อย (หัวเราะ) ทั้ง ๆ ที่เป็นมะม่วงบ้านเราอย่างนี้ (เน้นเสียง) แล้วเราก็กินเบียร์ต่างประเทศ”**

ประเด็นที่สองที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง คือการเปรียบเทียบการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้ให้กับประเทศหรือชุมชน ผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบโดยตรงไปตรงมาถึงนโยบายของแต่ละประเทศกำหนดขึ้นเพื่อเอื้อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่โฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศตนเอง หรือการนำผลผลิตทางการเกษตรมาเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงประเด็นเรื่องการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจมักจะแฝงไว้ซึ่งความรู้สึกผิดหวังกับนโยบายที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจดังกล่าว เมื่อต้องเปรียบเทียบกับประเทศที่ตนเองเคยไปเยี่ยมเยือน หรือประเทศที่ตนเองเห็นจากสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอ

คุณบอกลพูดด้วยน้ำเสียงที่ผิดหวังถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เมื่อคุณบอกลึกถึงละครชุดทางโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ของประเทศเกาหลีใต้ที่คนไทยนิยมดู การนำเสนอภาพเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ รวมถึงการดื่มที่เหมือนเป็นชีวิตประจำวันของชาวเกาหลีใต้นั้น ดูแตกต่างจากประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการส่งเสริมให้เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ดังกล่าวเป็นที่รู้จัก และนำไปสู่ความต้องการบริโภค ทำให้เกิดการส่งออกสินค้าที่พวงติดมากับการตลาดผ่านละครชุดดังกล่าว แต่ในขณะที่เดียวกันกฎหมายของประเทศไทยกลับมองว่าการสื่อสารดังกล่าวควรถูกควบคุม โดยเฉพาะบุคคลที่มีอิทธิพลทางสื่อมีเดียต่าง ๆ

สำหรับประเด็นดังกล่าว คุณบอกลสื่อสารกับผู้วิจัยต่อว่า ข้อดีของการเผยแพร่โฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีดังที่ได้กล่าวไปแล้วในช่วงต้นเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจและการค้าขาย โดยเฉพาะการค้าขายที่เป็นการส่งออกสินค้าไปสู่ต่างประเทศ ส่วนข้อเสียนั้น คุณบอกลเองก็ยอมรับว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อผู้ดื่มด้วยเช่นกัน ดังนั้นการนำเสนอความรู้ให้ชัดเจนทั้งเรื่องปริมาณการดื่ม ช่วงเวลา การควบคุมเรื่องอายุ จึงเป็นองค์ความรู้ที่จะนำเสนอให้กับประชาชนมากกว่าการห้ามหรือการปิดกั้นการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

“จริงๆ กฎหมายเรื่องสุราในประเทศเราน่าหนักใจมาก คือผมเคยเห็นที่เค้าให้ความรู้ในด้านนี้มาว่า ยกตัวอย่างในประเทศเกาหลีมีบางฉากบางตอนในซีรีส์ของเค้ามีการดื่มแอลกอฮอล์ประเทศเค้าก็คือ มีโซจูให้คนทั่วโลกได้เห็นที่โซจูเป็นเหล้าของเกาหลีนะ มันทำให้เกิดการค้า หรือทำให้คนประเทศอื่น มองเห็นแล้วอาจจะสนใจโซจู อยากลองดื่มดู ทำให้เกิดเป็นที่รู้จัก มีการขายโซจูออกไปต่างประเทศ เกิดรายได้เข้าประเทศเพิ่มมากขึ้น อันนี้คือผมมองว่าเป็นการส่งเสริมผู้ผลิต สร้างรายได้ คนรู้จักมากขึ้น แต่ในไทยคือการที่คาราหรือคนดังจะดื่มเหล้าลงในโซเชียล ในช่วง ในละคร มีการเซ็นเซอร์ไม่ให้มี ภาพออก ผมว่ามันผิดประเด็น แทนที่จะมีการใช้ความรู้เรื่องการดื่มในปริมาณที่พอเหมาะ ควรดื่ม เวลาไหน หรืออายุเท่าไรควรดื่ม ผมรู้สึกมันห้ามผิดไปหน่อย ควรให้ความรู้มากกว่า แล้วก็ควร ส่งเสริมสุราก็ว่าหน้าให้มีของดีแต่ละพื้นที่แต่ละจังหวัด สร้างรายได้พื้นที่ อันนี้คือความเห็นของผม นั่นแหละถือว่าไม่โอเคกับข้อห้ามต่าง ๆ ในประเทศ มันเป็นการปิดกั้น แทนที่จะหารายได้เข้าประเทศ ได้” **คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร**

นโยบายเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นยังมีความหมายเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของ ประชาชน หรือคนในชุมชนนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของคุณนุ่นอีกด้วย การนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็น เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และนำไปจำหน่ายในตลาดสุรา นอกจากเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตรแล้ว ยัง เป็นการแสดงออกถึงวิถีชุมชน และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนอีกด้วย ซึ่งคุณนุ่นเล่าปความเสียดายว่า ในประเทศไทยนั้นมีผลผลิตทางการเกษตรมากมายที่สามารถแปรรูปได้ และผลผลิตของเรานั้นคุณภาพและรสชาติดีกว่าที่คุณ นุ่นเองเคยทดลองชิมมาจากประเทศที่ตนเองไปเยี่ยมเยือนเสียอีก หากภาครัฐสร้างนโยบายที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม ขนาดเล็กและขนาดกลางเหล่านี้ คุณนุ่นเองมีความคิดเห็นว่า จะสามารถเพิ่มขีดจำกัดต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องเศรษฐกิจ ของประเทศไทยได้อีกมากทีเดียว

“นุ่นรู้สึกว่าการอุตสาหกรรมในการแปรรูปของเราไม่ดี ในขณะที่เมกาเอามะม่วงบ้านเราไปผลิตเป็นเบียร์ แลนอรรอย (หัวเราะ) ทั้ง ๆ ที่เป็นมะม่วงบ้านเราอย่างนี้ (เน้นเสียง) แล้วเราก็กินเบียร์ต่างประเทศ เราเคยกินเบียร์กล้วยหอมอย่างนี้ เรารู้สึกว่ากล้วยบ้านชั้นอรรอยกว่าเยอะ แต่ทำไม่ได้ หรือเวลาแบบ มันจะเชื่อมโยงแบบ คือวัฒนธรรมมันไม่ใช่แค่ วิถีชีวิตเนอะ แต่มันรวมถึง การปลูกอะไร การมีวิถีปฏิบัติ อะไร การทำภาคเกษตรยังงั้น อะไรแบบนี้ บางที่เราเห็นบางที่มั่งคุดล้นตลาด บางทีเห็นแบบผลไม้ล้น ตลาด เราก็มาคิดว่า ทำไมเราไม่ส่งเสริมเอาพวกนี้มาแปรรูปแอลกอฮอล์แล้วเอามาขาย แล้วส่งออก ไปต่างประเทศ แล้วก็ดึงให้ราคาคราฟเบียร์มันลง ชุมชนเขาก็สร้างเศรษฐกิจเขาได้ด้วย ไม่นั่นใจว่า ประเทศไทยกลัวอะไร” **คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

คุณเดชเล่าถึงประสบการณ์ที่คุณเดชเคยรับรู้เกี่ยวกับเรื่องการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นคราฟ เบียร์ ว่าสำหรับตนแล้ว การจำกัดกฎหมายไม่ได้ให้สามารถผลิตคราฟเบียร์ได้ในประเทศไทยนั้น ทำให้ผู้ผลิตราย ย่อยเสียผลประโยชน์ และไม่ใช่ว่าผู้ผลิตรายย่อยที่เสียผลประโยชน์เท่านั้น ประชาชนที่ต้องการบริโภคเบียร์ที่มี

ความหลากหลายเองก็เสียผลประโยชน์เช่นกัน ที่ต้องเข้าถึงเปียร์เหล่านั้นในราคาที่สูงกว่า เพราะต้องผ่านกระบวนการในตลาดหลายขั้นตอน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนแล้ว แบรินด์กราฟเปียร์ของไทยไม่น้อยหน้าไปกว่าแบรินด์ของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนด้วยกันเลย แต่เสียเปรียบตรงกระบวนการและข้อกำหนดมากกว่า หากปรับปรุงข้อกำหนดให้อื้ออำนวยต่อผู้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์รายย่อยแล้วนั้น ก็จะส่งผลต่อเรื่องเศรษฐกิจในทิศทางที่ดีขึ้น และประชาชนเองก็จะได้รับโรคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายในราคาที่ยุติธรรมมากขึ้นด้วย

“ผมมองว่าเป็นรายย่อยให้สามารถผลิตได้ เพราะเมื่อก่อนเนี่ยกราฟเปียร์อะไรพวกเนี่ยผิดกฎหมาย เพราะจะต้องมีการจำกัดปริมาณพวกผมก็เลยศึกษาเพราะว่าผมอยากทำกราฟเปียร์ ว่าอัย มีปริมาณว่าต้องผลิตเท่าไรๆ มีกำลังเท่าไรนะ มีคนเท่าไรผลิตจำนวนเท่าไรถึงจะผลิตได้ ก็คือมันก็จัดการผูกขาดอยู่ไม่ก็เจ้าในประเทศไทย ผมมองผมเคยดูว่ามีคนจะไปทำกราฟเปียร์แล้วไปตีแบรินด์อยู่ประเทศอาเซียน เพื่อนร่วมอาเซียน ดีกว่า ไปตีแบรินด์แล้วไปตั้ง ขึ้นระดับอาเซียนระดับโลกแต่เป็นเจ้าของคนไทยแต่เขาไม่สามารถผลิตในประเทศไทยได้ เขาต้องไปอาศัยประเทศนอกในการผลิต เพราะเขาไม่ได้ผลิตในปริมาณมากพอกับเจ้าใหญ่ๆ เจ้าที่มีอยู่” คุณเดช อายุ 25 ปี: ครูสอนช่างยนต์

คุณพีรส์ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเองเคยได้เข้าร่วมงานที่มีผู้คนที่ผลิตเปียร์ และนักลงทุนเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จากหลากหลายประเทศมารวมตัวกัน ซึ่งการรวมตัวกันในครั้งนี้เป็นการพูดคุยเชิงธุรกิจที่มีขนาดเล็กถึงขนาดกลาง คุณพีรส์ได้เล่าให้ฟังว่า การทำเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นเกิดขึ้นอย่างหลากหลายในหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะชาติตะวันตก ถ้าเป็นทางฝั่งอาเซียนก็คือเวียดนาม ซึ่งประเทศเหล่านี้ถือได้ว่าการเปิดกว้างเรื่องการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เสรีกว่า คุณพีรส์ยังเสริมเรื่องธุรกิจเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทยด้วยว่า การสร้างแบรินด์ที่ผู้ผลิตเป็นคนไทย และนำมาขายในประเทศไทยนั้นขายได้ยากกว่า และราคาแพงมากกว่า เนื่องจากนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ได้เอื้อให้กับการขายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

“คือ จริง ๆ มันก็คืองานโฮมบลูดีกว่า ส่วนใหญ่เหมือนมันเป็นคอมมูนิตี้ของคนตีเปียร์ แล้วก็มันักลงทุนมา มีต่างชาติมา แบบว่าทั่วโลกดีกว่า อย่างในตะวันตก เวียดนาม ค่าค่อนข้างเสรีเรื่องสุรามากกว่านะถ้าเปรียบเทียบกับบ้านเรา คือมันเหมือนเป็นคอมมูนิตี้ของ SME มาคุยกัน ระดับเล็กๆ จนกลางมาคุยกัน แล้วก็มันพวกโรงงานที่มันตีมันี่ ทำนู่นนี่ ซึ่งบางทีแบรินด์ที่ขายในเซเว่นมันก็จะตีแบรินด์ที่ตีมาจากข้างนอกมาขายในไทย ขายที่บ้านเค้าถูกกว่าที่เข้ามาขายในไทย คือเรื่องภาษี เรื่องสแตมป์มันเยอะมาก คือกลายเป็นว่าควรจะถูก กลายเป็นแพงอะครับ” คุณพีรส์ อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

“แต่ถ้าเทียบกับต่างประเทศเค้าทำเปียร์เอง เป็นเปียร์ Local ที่ทำให้ถูกกฎหมายแล้วขาย แต่ไทยเราต้องทำ แล้วส่งออกให้ตีตราว่าเป็นเปียร์ต่างประเทศแล้วส่งกลับมา มันยิ่งแพงขึ้นไปอีกแทนที่จะทำให้มันถูกกฎหมาย กลายเป็นว่าทุกวันนี้ก็มีแต่พวกนายทุน คือต้องมีทุนอะ แล้วชาวบ้านที่ทำเป็นแบรนด์ของตัวเองก็ยิ่ง ผิดกฎหมาย ไม่ได้เกิด”

ประเด็นที่สามที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง คือการเปรียบเทียบกฎหมายที่ควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับประเทศอื่น ๆ ซึ่งส่วนมากแล้วผู้ให้ข้อมูลมักเชื่อมโยงกฎหมาย หรือนโยบายกับการเอื้อให้เกิดการอนุญาตให้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยและสามารถวางจำหน่ายในท้องตลาดได้ง่ายขึ้น รวมไปถึงการพูดถึงเรื่องการเก็บภาษีสรรพสามิตรของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย แต่ก็มีผู้ให้ข้อมูลที่คิดถึงเรื่องกฎหมายอื่น ๆ ด้วย เช่น เรื่องควบคุมอายุที่ดื่มและอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ อย่างไรก็ตาม การกล่าวถึงกฎหมายหรือนโยบายโดยการเปรียบเทียบกับสังคมโลกไม่ได้มีเพียงแค่ประสบการณ์ดังต่อไปนี้ที่ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเท่านั้น แต่ยังแฝงไว้ในบทสัมภาษณ์ข้างต้นอีกมากมาย

ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจะกล่าวถึงกฎหมายหรือนโยบายที่เอื้อให้ผลิตและวางจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของผู้ผลิตรายย่อย คุณเอ็กซ์เองก็สนับสนุนความคิดเห็นนี้ด้วยท่าทีที่หงุดหงิดเล็กน้อยเมื่อนึกเปรียบเทียบกับต่างประเทศว่า เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เช่นคราฟเบียร์นั้นมีความแพร่หลายมาก ๆ ในต่างประเทศ และสามารถเลือกซื้อและบริโภคได้อย่างหลากหลาย แต่สำหรับประเทศไทยผู้บริโภคยังไม่สามารถเข้าถึงคราฟเบียร์ที่มีความหลากหลายเช่นต่างประเทศบางประเทศได้ รวมไปถึงนโยบายที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากในชุมชนดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนได้กล่าวถึงในช่วงต้นของการนำเสนอผลการศึกษา

“คือต่างประเทศหลายประเทศแม้มีคราฟเบียร์ถูกกฎหมายเป็นร้อย แต่ของเราแบบไม่มีเลย ก็แค่อยากให้ตรงนี้มันเกิดขึ้น เราจะได้กินเบียร์ที่อร่อย ๆ ของชาวบ้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือของคนที่เค้ารักเบียร์อยากทำ อยากให้มันมีอิสระแค่นั้น” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณเอ็กซ์ได้แสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกลุ่มผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อยว่า แม้ว่าตนเองจะสามารถผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้จริง แต่กระบวนการในการนำมาขายนั้นไม่ง่ายเลย กระบวนการเหล่านี้ยากต่อการทำธุรกิจนั้นเกิดขึ้นจากกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนวยให้กับอาชีพและธุรกิจดังกล่าว โดยเฉพาะกับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง แต่ไม่ใช่กับกลุ่มธุรกิจที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายใหญ่ของประเทศ ซึ่งคุณเอ็กซ์ได้ตัดพ้อถึงความน่าน้อยเนื้อต่ำใจว่า กลุ่มธุรกิจที่เขามีทุนจำนวนมากเป็นทุนเดิมอยู่แล้วนั้น ไม่ได้มีผลกระทบอะไรกับ

กฎหมายที่กำหนดอยู่ในปัจจุบัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบและเดือนร้อนเป็นผู้ที่มีต้นทุนในการทำธุรกิจที่น้อยต่างหาก ดังนั้นตนเองจึงยังไม่เห็นว่า กฎหมายที่สนับสนุนเรื่องธุรกิจของผู้ค้ารายย่อยอย่างจริงจังจะเกิดขึ้นในประเทศไทย กฎหมายที่มีอยู่ต่างเอื้ออำนวยให้กับกลุ่มนายทุนดั้งเดิมที่มีกำลังทรัพย์มากกว่า

“แต่ถ้าเทียบกับต่างประเทศเค้าทำเบียร์เอง เป็นเบียร์ Local ที่ทำให้ถูกกฎหมายแล้วขาย แต่ไทยเราต้องทำแล้วส่งออกให้ตีตราว่าเป็นเบียร์ต่างประเทศแล้วส่งกลับมา มันยังแพงขึ้นไปอีกแทนที่จะทำให้มันถูกกฎหมาย กลายเป็นว่าทุกวันนี้ก็มีแต่พวกนายทุน คือต้องมีทุนอะ แล้วชาวบ้านที่ทำเป็นแบรนด์ของตัวเองก็ยังมีติดกฎหมาย ไม่ได้เกิด ... คือบ้านเราเป็นเมืองเกษตรอยู่แล้ว มันมีวัตถุดิบที่สามารถจะ produce เป็นผลิตภัณฑ์ออกมาได้ พวกผลไม้แป้ง น้ำตาล แต่กลายเป็นว่ามันติดกฎหมาย มันก็ยากไปอีกก็ยากแล้ว ยิ่งแพงก็ยิ่งยากไปอีก คือบ้านเรามันพร้อมทุกอย่างแต่กลาง เป็นว่าเราได้กินของแพง” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณอ้อมเองที่เคยเปิดร้านเหล้า แต่ไม่ได้เคลื่อนไหวและสนับสนุนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เลยไม่ว่าช่องทางใด แต่กลับมีความคิดเรื่องการสนับสนุนการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อส่งออกไปขายยังต่างประเทศ เนื่องจากเห็นช่องทางที่จะเพิ่มรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับประเทศได้อีกช่องทางหนึ่ง อีกทั้งการนำผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ยังเป็นการเผยแผ่วัฒนธรรม แนวคิด รวมไปถึงวิถีชีวิตของคนในประเทศไทยได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย เหมือนกับที่ประเทศญี่ปุ่นสนับสนุนให้สาเกเป็นเครื่องดื่มประจำชาติของตนเอง

“อ้อมมีความเห็นว่า อยากให้รัฐบาลสนับสนุนเพื่อการส่งออก (เน้นเสียง) เหมือนที่ญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่นสนับสนุนสาเก เป็นเครื่องดื่มประจำชาติ แล้วสามารถส่งออกได้ แล้วคนในประเทศมีความนิยมชมชอบและภาคภูมิใจกับเครื่องดื่มประจำชาติของตัวเอง” คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ

การสนับสนุนกฎหมายหรือนโยบายดังกล่าวนั้น ตามความคิดของคุณอ้อมแล้ว ไม่ใช่แค่จะทำให้เศรษฐกิจโดยภาพรวมของประเทศดีขึ้นได้จากการมีรายได้จากเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ยังเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อีกด้วย ไม่ใช่เพียงผู้ประกอบการเท่านั้นที่จะมีรายได้ แต่เกษตรกรที่มีผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถแปรรูปเป็นเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ การส่งเสริมนโยบายดังกล่าวยังเป็นการกระจายอำนาจทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน ไม่ได้เป็นการกระจุกตัวความเจริญและอำนาจทางการเงิน การเมืองแค่ในเมืองหลวงของประเทศเพียงอย่างเดียวอีกด้วย

“อ้อมอยากให้ เออ เครื่องดื่มของไทยที่สามารถส่งออกได้ และสามารถทำรายได้เข้าประเทศ เหมือนกับยี่ห้ออะไรก็ได้ หรือว่าจะเป็นขุนแผนก็ได้ เนี่ย ถ้าพูดถึงชื่อเนี่ย อ้อ เบียร์มาจากไทย ไทย

สามารถส่งออกได้ พอคราฟเปียร์มียอดจำหน่ายในการส่งออกมากขึ้น เกษตรกรในประเทศก็จะมี อำ
 รายได้ในการผลิต ผลิตพวกเขาเรียกอะไร ผลิตพวกพืช ผลไม้ที่ทำใน ที่ทำเหล่าเปียร์คะ เพื่อส่ง
 โรงงานคราฟเปียร์อะคะ สมมติคราฟเปียร์เป็นโรงงานเรานะ สมมติว่ามีการผลิตจนกลายเป็น
 โรงงานเกิดขึ้น คือมันจะสร้างเศรษฐกิจหมู่บ้าน เขาเรียกอะไร เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจชนบทให้มัน
 เติบโตขึ้น อยู่ด้วยกันได้เอง โดยที่ทุกอย่างไม่ผ่านกรุงเทพ ทุกวันมันเหมือนกับว่าอะไร ๆ ก็ต้องอยู่
 กรุงเทพ คนเก่งอยู่กรุงเทพ ฐานเศรษฐกิจอยู่กรุงเทพหมด อยากให้มันเกิดรายได้ในชุมชนต่าง ๆ ใน
 ชนบท ในเขตต่างจังหวัด เพราะว่าคราฟเปียร์ส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนต่างจังหวัดนี้แหละที่เป็นคนทำ
 อิม เมื่อคราฟเปียร์เติบโตขึ้น มันเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในขวดใช้ใหม่ มันเกิดจากพืชผลของชาวบ้านนี้
 แหละ ที่เราไปกว้านซื้อ มันทำให้สร้างรายได้ในชุมชนกระจาย ๆ ๆ ๆ แล้วก็อยู่ได้ด้วย ด้วยจังหวัด
 ของเขา โดยที่ไม่ต้องไปผ่านพื้นที่ ผ่านอะไรกรุงเทพอย่างนี้ อิม เหมือนจะเยอะไปเนอะ เหมือนคิดใหญ่
 คิดเยอะ” คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ

ความร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ให้กลายเป็นธุรกิจที่เติบโตและขยาย
 วงกว้างไปจำหน่ายในต่างประเทศ เป็นหนึ่งในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลายคนต้องการให้เกิดขึ้น เช่น คุณวูฟ
 เป็นต้น คุณวูฟเสนอจากการเห็นนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของแต่ละประเทศที่ตนไปเยี่ยมเยียนว่า
 มีความน่าสนใจ และสามารถนำมาเป็นต้นแบบนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของ
 ไทยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานโสมบลูที่คุณพริสกล่าวไว้ในประเด็นที่สอง การเพิ่มมูลค่าของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์
 ข้างต้น แต่เนื่องจากคุณวูฟที่มีความเชี่ยวชาญสังคมวิทยาจึงเพิ่มทัศนะเกี่ยวกับยุคสมัยเข้าไปด้วยในบทสัมภาษณ์
 ในครั้งนี้ นอกจากการทลายยุคสมัยของโลกแล้ว นโยบายที่ทำให้เกิดผลผลิตจากการร่วมมือกันเพื่อให้เกิด
 นวัตกรรมทางเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ใหม่ ๆ และความร่วมมือกันระหว่างประเทศ และใช้ ประเทศไทยเป็น
 ศูนย์กลางของความร่วมมือ ยังทำให้เกิดรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่พ่วงมากับความร่วมมือดังกล่าวด้วย ดังนั้น
 คุณวูฟจึงคิดว่า นโยบายเพียงนโยบายเดียวที่ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และพัฒนา
 อุตสาหกรรมเครื่องตีแอลกอฮอล์ ไม่ได้มีผลกระทบเพียงแค่จุดประสงค์หลักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังมีผลพวง
 ในเชิงบวกต่อประเทศอีกหลายประการ ได้แก่ การเพิ่มอาชีพให้กับประชาชน การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
 ผลผลิตทางการเกษตรได้นำมาแปรรูป และลดค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางไปดูงานต่างประเทศของผู้บริหาร

“ก็อาจจะให้ภาครัฐเข้าไปประกาศนะ หมายถึงภาครัฐของประเทศที่แบบทำสุรา是这样ไปเอา
 เยอรมันมา ไปเอาแบบ เออ เอาโลกใหม่มาด้วยก็ได้จะให้เห็นหลาย ๆ วิธี ทลายโลกเก่าโลกใหม่
 คราฟเปียร์ญี่ปุ่นอะไรอย่างนี้ เขาชอบมาเที่ยวเมืองไทยจะตาย คือเราไม่จำเป็นต้องเอาประเทศเดียว
 นะ คือเราก็ทำเป็นโครงการใหญ่ๆเลยนะ ก็ไม่รู้ดีอาจจะมีการะบวนการอะไรก็ได้ว่า ใครชอบอันไหนก็
 มาเรียน ๆ มันเวิร์คไงมันเวิร์ค คือ ณ ตอนนีประเทศไทยมันก็มีศูนย์ฝึกอาชีพในกรุงเทพ ใน
 ต่างจังหวัดเยอะอยู่แล้ว เราารู้สึกว่า ถ้าเราไม่ได้ เออ เรียกว่าอะไร เรามีวิธีที่ไม่ต้องใช้งบสูงแล้ว

คุณภาพดีขึ้นได้อันนี้ก็เป็วิธีที่เราคิดขึ้นมาเล่นๆนะ เราคิดว่ามันจะทำได้สินะ เพราะว่าเราว่ามันน่าจะประหยัดกว่าการไปดูงาน แล้วก็ไปกินอะไรแพงๆ แล้วก็ไม่ได้อะไรกลับมา เราว่ามันสูญเปล่า”

คุณวฟ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

ไม่ใช่เพียงแค่การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาของนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่ผู้ให้ข้อมูลสังเกตเห็นจากนโยบายในประเทศต่าง ๆ เท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลเองก็ติดตามข่าวสารที่สื่อให้เห็นถึงการควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในต่างประเทศเช่นกัน เช่นคุณแมวได้เล่าประสบการณ์ที่ตนเองได้พูดคุยกับผู้จำหน่ายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ชนิดหนึ่งในเกาหลีใต้ ถึงกระบวนการทางกฎหมายที่รัฐบาลควบคุมการผลิต โดยไม่สามารถผลิตเครื่องตีที่เรียกว่า “มังกอลรี” ได้ แต่กลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ รวมถึงผู้จำหน่ายก็ออกมาเรียกร้องและขับเคลื่อนเพื่อให้สามารถผลิตเครื่องตีดังกล่าวได้

สำหรับคุณแมวแล้ว การขับเคลื่อนเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงเป็นเรื่องปกติที่สามารถเกิดขึ้นได้ในสังคมแต่ละประเทศ ไม่ใช่เพียงประเทศไทยเพียงประเทศเดียวเท่านั้น แม้ว่าเกาหลีใต้จะยอมรับ และเผยแพร่วัฒนธรรมการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อย่างโจ่งแจ้งผ่านละครชุดที่เป็นที่นิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศก็ตาม แต่การควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ คุณแมวจึงคิดว่ากระบวนการในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดนโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงจำเป็นที่จะต้องขับเคลื่อนกันต่อไป

“เรื่องแอลกอฮอล์ใช้ปะ ต่างประเทศมันก็มีเผชิญบ้างนะเว่ย ล่าสุดคุยกับร้านอาหารเกาหลีที่เค้ากำลังทำ มังกอลรี รัฐบาลเค้าก็ไม่ให้ผลิต ไม่ให้ต้ม ไม่ให้หมัก เค้าก็กำลังขับเคลื่อนอยู่” คุณแมว อายุ 25 ปี: video content creator

2.2) การเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

เมื่อประชาชนเข้าถึงสื่อได้มากยิ่งขึ้น และสามารถเลือกที่จะเข้าถึงสื่อได้อย่างไม่มีการกีดกันและเป็นอิสระ ทำให้ประชาชนเห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมากขึ้น โดยเฉพาะการเลือกที่จะเสพสื่อบันเทิงในต่างประเทศ สื่อเหล่านั้นชี้ชวนให้เห็นวัฒนธรรมและการนำเสนอวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคมในประเทศนั้น ๆ โดยนำเสนอออกมาเป็นเรื่องราวการใช้ชีวิตของผู้คนและสภาพสังคมผ่านละครชุดทางโทรทัศน์ (series) หรือภาพยนตร์ การนำเสนอเหล่านี้เองทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงวิถีชีวิตที่ผู้คนในประเทศนั้นใช้ และเห็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ผ่านสื่อดังกล่าวด้วย จึงทำให้ภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ถูกตั้งคำถามว่า เราสามารถนำเสนอในเชิงอื่นได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่แค่การนำเสนอผ่านละครชุดโทรทัศน์

หรือภาพยนตร์เท่านั้น การเดินทางไปเยี่ยมเยือนหรือได้สัมผัสกับประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตัวเองในต่างประเทศ ก็ทำให้ผู้ให้ข้อมูลได้เห็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่แตกต่างไปจากประเทศไทย

**“อย่างผมเคยเห็นพวกสารคดีสาเกญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นตีมาถึงอายุ 80 ก็ยังตีอยู่ เพื่อให้กระชุ่มกระชวย เพื่อให้
เค้ารู้สึกว่ายังมีเรี่ยวมีแรง จริงๆเรื่องพวกนี้มันขึ้นอยู่กับว่าเราชอบ หรือใส่ใจกับตัวเองมากแค่ไหน”**

ตัวอย่างการสังเกตเห็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมากที่สุดคือ การรับรู้ผ่านละครชุดทางโทรทัศน์ของประเทศเกาหลีใต้ เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสำหรับคนไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งการบริโภคสื่อละครดังกล่าว ไม่ได้มีเพียงแค่อุปกรณ์ให้ข้อมูลที่เป็นผู้หญิงเท่านั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้ชายเองก็ยังกล่าวถึงตัวอย่างการนำเสนอภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ดังกล่าวด้วย โดยภาพรวมแล้ว การพูดถึงภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในละครชุดทางโทรทัศน์ที่ผู้ให้ข้อมูลมักจะกล่าวถึงคือ ภาพลักษณ์ที่เข้าถึงง่าย การตีที่ปลอดภัย และเป็นตัวแทนของเครื่องตีเมื่อนึกถึงประเทศนั้น ๆ

คุณบอลหนึ่งในผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยที่ติดตามละครชุดทางโทรทัศน์ของเกาหลีใต้เช่นกัน ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่า เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของประเทศดังกล่าว และเป็นที่ยุติไปทั่วโลกด้วยการนำเสนอภาพผ่านละครชุดทางโทรทัศน์ การนำเสนอภาพลักษณ์ดังกล่าวทำให้คนที่รับชมละครดังกล่าวต้องการที่จะทดลองชิมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ดังกล่าวบ้าง อย่างไรก็ตาม คุณบอลตั้งข้อสังเกตว่า การนำเสนอภาพลักษณ์ดังกล่าวแตกต่างจากประเทศไทย ตรงที่ในประเทศไทยนั้นจะเป็นการ “ห้าม” มากกว่าการนำเสนอความรู้ในการตีที่ปลอดภัย เช่น ปริมาณการตีที่ปลอดภัย ช่วงเวลาที่ควรตี อายุที่ควรตี เป็นต้น ซึ่งคุณบอลเองคิดว่าวิธีการให้ความรู้จะเป็นวิธีการที่เหมาะสมกว่าการห้ามไม่ให้ตีเพียงอย่างเดียว

“ยกตัวอย่างในประเทศเกาหลีมีบางฉากบางตอนในซีรีส์ของเค้ามี่มีการตีแอลกอฮอล์ประเทศเคื่อก็คือมีโซจูให้คนทั่วโลกได้เห็นว่าโซจูเป็นเหล้าของเกาหลีนะ มันทำให้เกิดการค้า หรือทำให้คนประเทศอื่นมองเห็นแล้วอาจจะสนใจโซจู อยากลองตีดู ทำให้เกิดเป็นที่ยุติ มีการขายโซจูออกไปต่างประเทศ เกิดรายได้เข้าประเทศเพิ่มมากขึ้น อันนี้คือผมมองว่าเป็นการส่งเสริมผู้ผลิต สร้างรายได้ คนรู้จักมากขึ้น แต่ในไทยคือการที่ดารารหรือคนดังจะตีเหล้าลงในโซเชียล ในข่าว ในละคร มีการเซ็นเซอร์ไม่ให้มีภาพออก ผมว่ามันผิดประเด็น แทนที่จะมีการใช้ความรู้เรื่องการตีในปริมาณที่พอเหมาะ ควรตีในเวลาไหน หรืออายุเท่าไรควรตี ผมรู้สึกมันห้ามผิดไปหน่อย ควรให้ความรู้มากกว่า แล้วก็ควรส่งเสริมสุราก้าวหน้าให้มีของดีแต่ละพื้นที่แต่ละจังหวัด สร้างรายได้พื้นที่ อันนี้คือความเห็นของผม”

นั่นแหละถือว่าไม่โอเคกับข้อห้ามต่าง ๆ ในประเทศ มันเป็นการปิดกั้น แทนที่จะหารายได้เข้าประเทศ
ได้” คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

คุณวิเวียนเป็นอีกหนึ่งคนที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สื่อละครก็มีผลต่อความอยากทดลองดื่ม
ของตนเองเช่นกัน ซึ่งตนเองคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่จะได้ทดลองชิมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีรสชาติที่
หลากหลาย และต้องการให้ประเทศไทยมีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลายบ้าง

“หนูว่าดีนะ เหมือนอย่างเหล้าบ้านเราปัจจุบันส่วนใหญ่ก็จะมีเป็นเหล้าแดง คือถ้ามีมากขึ้น ก็อาจจะ
น่าสนใจมากขึ้น เหมือนเราไปกินโซจูมีหลายรส แล้วถ้าเหล้าคนไทยผลิตมีหลายรสน่าจะดี เพราะ
คนไทยเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่แล้ว มันอาจจะดีตลาดได้มากขึ้นด้วย” คุณวิเวียน 24 ปี:
พนักงานบริษัทเอกชน

ในโซนประเทศแถบเอเชีย ญี่ปุ่นก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในการพูดถึงภาพลักษณ์ของ
เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากมีเอกลักษณ์และผสมผสานกับวัฒนธรรม ทำให้ชวนน่า
ค้นหาและน่าสนใจ ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมการดื่มสุราประเภทสาเกเพื่อสุขภาพที่ดีของประเทศญี่ปุ่น คุณฟริสเล่า
ให้ฟังว่า ตนเองเคยดูสารคดีที่เล่าถึงการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของผู้สูงอายุในประเทศญี่ปุ่น ว่าเป็นการ
รักษาสุขภาพและทำให้อายุยืนยาว โดยยกตัวอย่างว่า แม้แต่ผู้สูงอายุที่อายุ 80 ปีแล้ว ก็ยังดื่มสาเกเป็นประจำ
ดังนั้นภาพลักษณ์ของสุราในญี่ปุ่นจึงไม่ได้นำเสนอเพียงแค่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังนำเสนอสุรา
เชื่อมโยงกับสุขภาพที่ดีอีกด้วย

“อืม จริง ๆ ถ้าเลิกใหม่แบบเลิกขาดจะเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าค่อยลงเป็นไปได้ มันขึ้นอยู่กับร่างกายเรา
ว่ามันรับได้มากแค่ไหนดีกว่า ขนาดบางคนแก่ๆ เค้าก็ยังดื่ม บางคนเค้ามองว่ามันเป็นยา ยา
อายุวัฒนะ อย่างผมเคยเห็นพวกสารคดีสาเกญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นดื่มมาถึงอายุ 80 ก็ยังดื่มอยู่ เพื่อให้
กระชุ่มกระชวย เพื่อให้เค้ารู้สึกว่ายังมีเรี่ยวมีแรง จริงๆเรื่องพวกนี้มันขึ้นอยู่กับว่าเราชอบ หรือใส่ใจ
กับตัวเองมากแค่ไหน ส่วนตัวผมเองผมมองว่ามันเป็นยา” คุณฟริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

การเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่ได้มีแค่การเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของ
ประเทศไทยและต่างประเทศเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลเองก็เปรียบเทียบภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มดังกล่าวของต่างประเทศ
แต่ละประเทศเช่นกัน ซึ่งโดยส่วนมากแล้วผู้ให้ข้อมูลมักจะพูดถึงภาพลักษณ์ของสุราในซีกโลกตะวันออกและซีก
โลกตะวันตกมากกว่า แต่ความชื่นชอบต่อภาพลักษณ์ของสุราในแต่ละซีกโลกนั้นมีความแตกต่างกันไป

“ส่วนใหญ่แล้วแอลกอฮอล์เราจะนึกถึงโลกตะวันออกมากกว่า เรามองว่ากินแบบนี้ เรามองว่ามันจะมี moral และ ethic ในการมองแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกันพอสมควรในโลกตะวันออกและโลกตะวันตก”

คุณวุฒิเล่าให้ฟังว่า ตนเองได้รับการถ่ายทอดวิธีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาจากพ่อของตนเอง เนื่องจากพ่อของคุณวุฒินั้นย้ายถิ่นฐานเพื่อไปใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศหลายประเทศ จึงเห็นวัฒนธรรมที่หลากหลาย และเลือกหยิบยกวัฒนธรรมที่ตนเองชอบมาขัดเกลาให้กับลูกสาวอย่างคุณวุฒิ ทำให้การมองภาพลักษณ์ของสุราในซีกโลกตะวันตกของคุณวุฒิไปในทิศทางที่ดีมากกว่ามองสุราของซีกโลกตะวันตก คุณวุฒิยังย้ำจากบทสัมภาษณ์อื่น ๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นด้วยว่า นิยามและการให้ความหมายกับการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของตนเองนั้น เป็นการดื่มเพื่อเติมเต็มความหมายในชีวิต (meaningful drinking) ซึ่งการให้นิยามและการให้ความหมายนี้เองตนเองได้รับอิทธิพลมาจากพ่อ ซึ่งเคยอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ยังเด็ก และนำประสบการณ์ที่เขาเคยสัมผัสมาถ่ายทอดให้กับลูก คุณวุฒิได้ขยายความต่อด้วยว่า การดื่มของชาวตะวันออกและชาวตะวันตกนั้นสิ่งที่แตกต่างกัน คือ การดื่มแบบมีศีลธรรมและจริยธรรม การดื่มของคุณวุฒิจึงไม่ใช่ดื่มเพื่อให้สนุกสนานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การดื่มมีความหมายมากกว่านั้น คือการดื่มต้องได้รับอะไรบางอย่างจากการดื่มในแต่ละครั้งด้วย

“พ่อเราต้องไปอยู่ญี่ปุ่นตั้งแต่อายุ 10 ขวบได้มั้ง คือพ่อแบบ คือซึ่งจะมีความแบบข้ามโน่นข้ามนี้ไปเยอะมาก แล้วเขาก็เหมือนกับไปเอาวัฒนธรรมที่อื่นมาให้เราพอสมควร ใช่ว่าแบบ เขาบอกว่าอะไรนะ เขาบอกเราไม่จำเป็นต้องกินแบบแอลกอฮอล์ในโลกตะวันตกอย่างเดียว ในโลกตะวันออกก็มีแอลกอฮอล์ดี ๆ เหมือนกัน ส่วนใหญ่แล้วแอลกอฮอล์เราจะนึกถึงโลกตะวันออกมากกว่า เรามองว่ากินแบบนี้ เรามองว่ามันจะมี moral และ ethic ในการมองแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกันพอสมควรในโลกตะวันออกและโลกตะวันตก” คุณวุฒิ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

สิ่งแวดล้อมและการใช้ชีวิตมักจะมีผลต่อการมองภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ดังเช่นคุณวุฒิที่ได้อิทธิพลการดื่มมากจากพ่อที่ใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นในระยะหนึ่ง และคุณฟรีสเองก็ได้รับอิทธิพลการมองภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาจากโรงเรียนที่เป็นคริสเตียนที่ตนเคยเรียนอยู่ด้วย คุณฟรีสนั้นมีความชอบเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่แตกต่างจากคุณวุฒิที่ได้อิทธิพลทางฝั่งตะวันออก แต่คุณฟรีสได้รับอิทธิพลจากทางฝั่งตะวันตก ซึ่งทำให้ตนเองชอบการดื่มเครื่องดื่มแบบฝักฝักตะวันตกมากกว่า

การได้เรียนในโรงเรียนที่เป็นคริสเตียนนั้นทำให้คุณฟรีสมองเห็นว่า ภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่ได้มีแต่ภาพลักษณ์ที่ทำให้คนเมาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังใช้เป็นเครื่องมือที่ศาสนาเองก็นำมาเป็นตัวแทนในการทำพิธีกรรมทางศาสนา และผู้คนที่นับถือศาสนาดังกล่าวก็เห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่จะนำ

เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มาใช้ในการทำพิธีทางศาสนาด้วย คุณพริสยังได้เสริมด้วยว่า นอกจากนำมาใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว นักบวชในศาสนาคริสต์เองก็เป็นผู้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ได้แก่ เบียร์ ด้วยตนเองอีกด้วย ดังนั้นแล้ว คุณพริสจึงคิดว่า หากศาสนานั้นเกี่ยวข้องกับศีลธรรมจริยธรรม การเชื่อมโยงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อาจจะไม่สามารถลงความเห็นไปอย่างเด็ดขาดว่าขัดต่อศีลธรรมจริยธรรม หากเป็นการตีที่พอดีและไม่กระทบกับสุขภาพ

“ผมว่าเป็นเรื่องของการแตกประเด็นมากกว่าครับ จริง ๆ ผมเป็นคนชอบในเรื่องการตีของตะวันตกมากกว่า เพราะว่าพวกนักบวชของศาสนาคริสต์เค้าทำเหล้าทำเบียร์ คือมันเป็นเรื่องปกติอะครับ คือในสมัยก่อนคนมันเชื่อเรื่องศาสนาไซ้ใหม่ มันก็เหมือนกับการที่ว่าทำไม คือผมจำไม่ค่อยได้แล้ว ผมเรียนโรงเรียนคริสต์ก็เนียบาทหลวงเอาไวน์มาให้กิน แล้วอยู่ในโรงเรียนของสังฆราชของคาทอลิกอะครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

นอกจากเป็นเครื่องมือสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่คุณพริสได้เล่าไว้แล้ว ภาพลักษณ์ที่คุ้นเคยของการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ก็คือ การตีเพื่อผ่อนคลายและสนุกสนาน คุณโจได้เล่าให้ฟังจากประสบการณ์ของตนเองเมื่อได้เดินทางไปที่ฝั่งยุโรปว่า วัฒนธรรมการตีหลังเลิกงานเป็นเรื่องปกติของชาวยุโรป เนื่องจากเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ได้แก่ เบียร์ นั้นมีต้นกำเนิดมาจากฝั่งยุโรปอยู่แล้ว และการตีเบียร์หลังจากเลิกงานก็เป็นเรื่องปกติของชาวยุโรปอีกด้วย การตีเบียร์ตามความเห็นของคุณโจแล้ว ไม่ใช่เพื่อให้แค่ผ่อนคลายหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่เบียร์ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการสนทนา และเกิดความราบรื่นในการสนทนาอีกด้วย เมื่อมีองค์ประกอบกันหลายอย่าง เช่น เพื่อให้คลายเครียดจากการทำงาน เพื่อให้เกิดการสนทนาที่ราบรื่น หรือแม้แต่การมีต้นกำเนิดมาจากพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ หรือเพื่อให้ช่วยคลายความหนาวเย็นจากอากาศทางฝั่งยุโรป การตีเบียร์จึงกลายเป็นชีวิตประจำวันและกลายเป็นวัฒนธรรมของชาวยุโรปตามที่คุณพริสได้สัมผัสมา

“ด้วยความที่เราก็มียุโรปแบบที่แบบได้เดินทางไปยุโรปบ้างเนอะ อ่า ซึ่งแน่นอนว่าวัฒนธรรมอะ ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างเช่นเบียร์อย่างนี้ ในโซนยุโรปมันค่อนข้างจะเป็น Culture ของเขาเลยด้วยซ้ำ ที่อ่า ซึ่งมันเกิดมาจากโซนนั้นแหละถูกมัยเบียร์อะไรอย่างเงี้ย เกิดมาจากโซนพวกนั้นแล้วอ่า มันการตีของเขา มันมีมากกว่าของไทยเยอะอย่างเช่น อ่า เขาตีกันหลังเลิกงานเป็นกิจวัตรอยู่แล้วอ่า ช่วงบางทีทำเงินเสร็จปุ๊บก็ออกไปตีกันสักนิดสักหน่อยหรืออะไรอย่างเงี้ยอะครับ แล้วราคามันค่อนข้างจะถูกกว่ามาก มาก ๆ ในไทยเลยเพราะว่าอย่างที่เราบอกบ้างที่มันถูกกว่าข้าวงานนิ่งด้วยซ้ำอะไรอย่างเงี้ย อ่า ถ้าจะให้เรียกว่าเงี้ย อืมด้วยความที่มันเป็น Culture ของเขาที่โอเค อ่า ในมุมมองของเราคือการตีแบบว่าหลังเลิกงานหรืออะไรเงี้ย มันเป็น มันเป็นคนละความรู้สึกกันกับของประเทศไทยละกัน เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วอะอันนี้ในมุมมองของเราเนอะ Culture ของคนยุโรปคือการตีเพื่อสังสรรค์ ตี

เพื่อสร้างบทสนทนาซะมากกว่า มันจะอย่างนั้น เพราะมันมันเลยไหลเข้าไปอยู่ในชีวิตประจำวันเขามากกว่า เพราะว่ามันคือการที่แบบเหมือนเราเลิกงานมาโซ้ยแล้วเรามานั่งกับเพื่อน นั่งกินกันนิด ๆ หน่อย ๆ แบบได้นั่งคุยกันสนุกดี หรืออากาศมันหนาวจัง ตี๋มเพื่อให้ร่างกายอบอุ่น” คุณโจ อายุ 27 ปี: ฐรภกิจส่วนตัว

ในระหว่างสนทนาถึงประเด็นดังกล่าว คุณพริสได้เพิ่มเติมความคิดเห็นว่าด้วย เครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์กับศาสนาในแต่ละวัฒนธรรมที่คุณพริสเคยสัมผัสมาจากการประสบการณ์ตรงของตนเอง นอกจากวินัยที่ศาสนาคริสต์ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมแล้ว จากประสบการณ์ที่เขาเคยท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น เขาพบว่า แม้ว่าจะเป็นศาลเจ้า การขายเบียร์ก็สามารถทำได้ ไม่ได้จำกัดสถานที่ขายเหมือนในประเทศไทย ในเรื่องดังกล่าว คุณพริสให้ความคิดเห็นด้วยอารมณ์ไม่โอหว่า คนไทยเฉลิมฉลองกับทุก ๆ เทศกาลที่มีอยู่บนโลกนี้ ไม่ได้แบ่งแยกว่าจะเป็นศาสนาอะไร และคนไทยรับเอาทุก ๆ วัฒนธรรมและผสมกลมกลืนอย่างแยกไม่ออก การตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์เองก็เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่เป็นสากล และใช้ร่วมกับการเฉลิมฉลองมานานมาก ๆ แต่การต่อต้านการตี๋มมักจะเกิดขึ้นในสังคม และมักจะใช้ศาสนาเป็นเหตุผลสำหรับการชักจูงไม่ให้คนตี๋ม ซึ่งคุณพริสไม่เห็นด้วยกับสิ่งนี้มาก ๆ

“แล้วผมมองย้อนกลับมามันเป็นเพราะเรื่องของศาสนาด้วย แล้วตอนไปเที่ยวญี่ปุ่นที่หน้าศาลเจ้าคามาปุระแล้วก็วัดอะไรจำไม่ได้ที่หน้าวัดมีเบียร์ขาย แล้วที่ศาลเจ้าคามาปุระมีร้านเบียร์อยู่ในศาลเจ้าเลย แล้วผมก็ซื้อมาแล้วผมก็ถ่ายรูปมา คิดในหัวแบบ เฮ้ย! ขนาดหน้าวัด ในศาลเจ้ายังมีเบียร์ขายเลย แล้วทำไมในสังคมเค้าไม่เห็นจะเกิดเรื่องความแตกแยกอะไรเลย พอมองย้อนมาที่บ้านเรา อะไรที่เราโดนได้ เราก็กินหมกหมนทุกอย่าง ทุกอย่างจริง เราอ้างว่าเราเป็นชาวพุทธที่มีพระของฮินดู มีพรหมณ์มีทุกอย่างแล้วบอกตัวเองเป็นชาวพุทธ แล้วเราแบ่งพุทธแบบไหน แล้วสังคมเราคือเซเลเบรแทบทุกอย่าง แบบจะรวมตอนหรือกินเจ เราแบ่งเอาทุกอย่างที่เราสามารถรับ แต่ไม่รู้จะปรับใช้ในชีวิตยังไง มันก็ย้อนกลับมาเรื่องการตี๋มคือทุก ๆ ศาสนา อย่างในคริสต์อะเค้ามีการตี๋ม การเฉลิมฉลองแล้วทำไมต้องมาห้ามกับคนที่เค้าไม่ดื่มอะไรด้วย แต่เราเอาส่วนนั้นมาปรับใช้ในการใช้ชีวิตของเราก็ได้ อะไรอย่างนี้ น่าจะแค่นี้แหละครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

2.3) เปรียบเทียบราคาเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ในประเทศกับสังคมโลก

แม้ว่านโยบายสาธารณะที่ใช้กับเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมการผลิต หรือเรื่องภาษีสรรพสามิต โดยการเพิ่มราคาด้วยกลไกบางอย่างที่เกิดจากนโยบาย และเป็นนโยบายที่ช่วยป้องกันผลกระทบทางลบจากการตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ และมีจุดประสงค์เพื่อให้การเข้าถึงเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ยากขึ้น และลดการตี๋มจากนโยบายสาธารณะเหล่านี้ นอกจากการเปรียบเทียบความหลากหลายของเครื่องตี๋มผสมแ

ลกฮอลล์แล้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ยังตั้งคำถามเรื่องราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทยด้วยว่า เป็นการกีดกีดไม่ให้ประชาชนเข้าถึงการบริโภคหรือไม่ จากการตั้งราคาที่สูงเกินไป ทำให้การเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของคนทั่ว ๆ ไปยากขึ้น ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งได้เปรียบเทียบราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของประเทศไทยกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์กับต่างประเทศที่พวกเขาเข้าไปเยี่ยมชม

ประสบการณ์ที่เคยได้รับเมื่อไปเยี่ยมชมต่างประเทศทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเปรียบเทียบทั้งด้านความหลากหลาย และเรื่องกฎหมายแล้ว ยังได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับราคาของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย การเปรียบเทียบราคาของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของผู้ให้ข้อมูลนั้น มักจะเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่อยู่ในแถบเอเชีย โดยเฉพาะประเทศเวียดนาม และญี่ปุ่น เนื่องจากทั้งสองประเทศมีจำนวนเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าจากกฎหมายที่ควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แตกต่างจากประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นประเทศที่ได้รับความนิยมสำหรับการเดินทางไปท่องเที่ยวของคนไทยด้วย

“อย่างเวียดนามที่อ้างอิงเพราะเราเพิ่งไปมาเราได้เห็น คือเหมือนเรารู้สึกว่าบ้านเค้าพัฒนาช้ากว่าบ้านเรา จากสิ่งที่เรามองเห็น แต่ทำไมเค้าสามารถทำได้อะราคาเหล้าเบียร์ อย่างไวน์ขวดละ 150 บาท บ้านเรามีหรือขวดละ 150”

หากจุดประสงค์ของนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มีไว้เพื่อควบคุมการบริโภคของประชาชนนั้น ถ้าว่านโยบายดังกล่าวได้บรรลุจุดประสงค์สำหรับคุณเนยแล้ว คุณเนยเล่าให้ฟังว่า เมื่อตัวเองได้ไปเที่ยวที่ประเทศญี่ปุ่นนั้น การเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ไม่ใช่เรื่องที่ยากเลย ทั้งในแง่ของราคาที่ไม่สูงมากนัก ทั้งเรื่องวัฒนธรรมการดื่ม และกฎหมายบางอย่างที่เอื้ออำนวยให้ผู้คนที่เข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ การไปเที่ยวที่ญี่ปุ่นในแต่ละครั้งนั้น คุณเนยดื่มเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ไม่ต่ำกว่า 30 กระป๋อง ซึ่งไม่ได้ดื่มสุราเพียงแค่นิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น แต่สามารถเลือกดื่มได้ตามที่ตนเองต้องการ แต่ภายหลังจากที่กลับมาประเทศไทยแล้ว ตนเองก็ไม่ได้ดื่มจำนวนมากเท่ากับที่ไปเที่ยวแล้ว เนื่องจากราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่ประเทศไทยสูงมาก หากจะดื่มก็ดื่มได้ทีละหนึ่งกระป๋องเท่านั้น

“ให้เลือกเยอะกว่า อย่างซังโพล ที่ไทยแพงมาก ที่ญี่ปุ่นมันไม่ได้แพงเลย คือเหมือนสังคัมวัฒนธรรม เค้าก็กินแบบชิว ๆ ไม่ได้มีกฎเยอะ คือสุดท้ายมันเป็นการกินแล้วก็รับผิตชอบตัวเองให้ได้ก็พอแล้ว ... น่าจะกระป๋องละ 30 มั้ง แต่มันมีให้เลือกเยอะมาก ไม่ใช่แค่เบียร์ มันมีพวกเหล้าบ๊วย เบียร์ยูกู ค่อมันมีให้เลือกเยอะอะ เยอะมาก แล้วพอมาดูราคาของที่ไทยเหมือนคุณไปอีกเท่านี้เลย ก็คือกินที่เมือง

นอกให้สุด กลับมาไทยที่ละบ่งพอ คือไปหลายประเทศก็เจอนะ เกาหลีก็เยอะ ที่สวิสก็เยอะคือเรา
รู้สึกว่าคุณเลือกมันเยอะกว่าที่ไทย มันมีให้เลือก” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

ประเทศเวียดนามเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ผู้ให้ข้อมูลมักจะกล่าวถึงในการสัมภาษณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากเวียดนามนั้นมีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้สะดวก ค่าใช้จ่ายไม่สูงอีกด้วย ซึ่งส่งผลให้คนไทยอย่างคุณมลที่ชื่นชอบการตีผสมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อยู่แล้ว ได้ทดลองตีเบียร์ที่เป็นแบรนด์ของเวียดนามและนำประสบการณ์มาเล่าให้ผู้วิจัยได้ฟัง

คุณมลเปรียบเทียบราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ให้กับผู้วิจัยฟังว่า ราคาเบียร์ 1 กระป๋องของที่เวียดนามนั้น ราคาเท่ากับน้ำเปล่า 1 ขวด คือ 13 บาท เมื่อเทียบเป็นเงินไทย ซึ่งราคาน้ำเปล่าของประเทศไทยนั้น ราคา 7 บาทเท่านั้น ดังนั้นราคาน้ำเปล่าที่เวียดนามจึงสูงกว่า แต่เบียร์ 1 กระป๋องของประเทศไทยนั้นมีราคาที่สูงกว่าเบียร์ 1 กระป๋องของประเทศเวียดนามเป็น 2 – 3 เท่าเลยทีเดียว อีกทั้งรสชาติของเบียร์เวียดนามยังถูกปากมากกว่าเบียร์ของฝากฝั่งประเทศไทยตามความรู้สึกของคุณมลด้วย ด้วยราคาของเบียร์ที่สูงกว่าของประเทศเวียดนาม คุณมลเองก็คิดว่า สำหรับราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านของเรานั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากโครงสร้างของการบริหาร นั่นคือ ระบบการเก็บภาษีสรรพสามิต ที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้ประกอบการรายย่อยได้ลืมตาอ้าปาก และยังรวมไปถึงนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วยเช่นกัน ที่ไม่ควบคุมเรื่องการผลิตไม่ให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถผลิตสินค้าดังกล่าวในปริมาณที่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดได้ และต้องหลีกเลี่ยงกฎหมายดังกล่าว โดยการไปจดทะเบียนการค้าที่ต่างประเทศ และค่อยนำสินค้ามาขายในประเทศอีกทอดหนึ่ง ซึ่งก็จะทำให้เพิ่มต้นทุน และส่งผลไปยังราคาของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้นตามไปด้วย

คุณมล: “ซัดมาก ล่ำสุดเวียดนาม เบียร์เค้าราคา 13 บาท มันเท่ากับน้ำเปล่า 1 ขวด แล้วดูอย่างบ้านเราสิ เบียร์กระป๋อง 35-40 บาท น้ำขวดละ 7 บาท แล้วอย่างบ้านเค้ารสชาติเออ ตัวเลือกเออมันมีเยอะมาก ราคาที่เหมือนเราจ่ายน้ำเปล่าอันนี้คือสิ่งที่ต่าง”

ผู้สัมภาษณ์: “แล้วเบียร์บ้านเค้าถูก บ้านเราแพง มลว่าน่าจะเป็นจากอะไร”

คุณมล: “น่าจะเป็นเรื่องภาษีแหละ โครงสร้าง มลก็ไม่รู้ว่าเพราะอะไรการผูกขาดของนายทุน อย่างที่รู้มาบริษัทจะจดทะเบียนเนี่ย พวกเหล่าเบียร์ยังจดทะเบียนไม่ได้เลย ต้องไปจดทะเบียนที่สิงคโปร์เลย แต่รู้สึกว่ามึงให้ขายนะแต่เลือกห้ามนู่นห้ามนี่ สุดท้ายก็ห้ามไม่ได้ยุดี แต่ค้าต้องเอารายได้ไปตรงอื่น แทนที่จะให้มันวนเวียนหมุนเวียนในบ้านเรา”

ผู้สัมภาษณ์: “มลมองว่าราคาเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในไทยอยู่ในระดับไหน”

คุณมล: “แพงไป อย่างที่เราบอกแหละเราไม่ได้มีปัญหาที่จะเสียเงินเดือนละ 15,000 ไปกับมันแต่ถามว่า รายได้ทุกคนไม่เหมือนกัน สมมุติมันมีคนแบบหนูแต่รายได้เค้าคือขั้นต่ำเดือนละ 300 เค้าต้องมาเสียเงิน 35 บาท 60 บาทเพื่อเบียร์ คิดเป็น 20% ของรายได้เค้า อย่างเวียดนามที่อ้างอิงเพราะเราเพิ่งไปมาเราได้เห็น คือเหมือนเรารู้สึกว่าบ้านเค้าพัฒนาช้ากว่าบ้านเราจากสิ่งที่เรามองเห็น แต่ทำไมเค้าสามารถทำได้อะราคาเหล่าเบียร์ อย่างไวน์ขวดละ 150 บาท บ้านเรามีหรือขวดละ 150”

คุณมล อายุ 33 ปี : พนักงานบริษัท

โครงสร้างการบริหารประเทศเป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลมักหยิบยกมาพูดคุยกับนักวิจัยบ่อยครั้ง และการพูดคุยในประเด็นดังกล่าวก็มักจะถูกพูดด้วยความโมโหเกือบทุกครั้ง การพูดคุยกับคุณจ๊อบก็เช่นกัน ตามความคิดของคุณจ๊อบแล้ว นโยบายการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่รัฐบาลออกมานั้น หมายถึงการ “ห้าม” ไม่ให้ดื่ม การห้ามไม่ให้ดื่มนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยสำหรับคนที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำ ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงคุณจ๊อบเท่านั้น แต่คนที่คุณจ๊อบรู้จักก็จะคิดแบบเดียวกัน ซึ่งประเด็นที่ผู้ดื่มมักจะหยิบยกขึ้นมาพูดประเด็นหนึ่งก็คือเรื่องราคาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่สูง ที่เป็นผลมาจากนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั่นเอง

คุณจ๊อบและเพื่อน ๆ มักจะตั้งคำถามเสมอว่า ถ้าหากเปรียบเทียบราคาของสุรา รวมไปถึงบุหรีกับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ประเทศไทยมีราคาของสินค้าดังกล่าวสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านมาก ๆ ถึง 3 – 4 เท่าเลยทีเดียว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนแล้วราคาสินค้าดังกล่าวไม่ควรที่จะสูง และยังตั้งคำถามด้วยว่า ราคาที่สูงขนาดนั้น เงินที่ได้มากจากการเก็บภาษีดังกล่าว หรือกำไรจากการขายสินค้าดังกล่าว รัฐหรือบริษัทเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างไรต่อบ้าง

“อันนี้จะบอกนโยบายรัฐบาลหรืออะไรที่ห้ามเราดื่มนะ ไม่ได้มีผลอะไรกับชีวิตเลย แต่ที่เจอมานะ ที่อยากจะแลกเปลี่ยนสำหรับพี่น้องที่กินเหล้า คนที่เขากินเหล้านี้เขาจะบ่นกันตลอดว่า ทำไมแพงจังของมันขึ้น พอข้ามไปเที่ยวประเทศพื้นบ้านเห็นใหม่ ทั้งเหล้าทั้งบุหรีเห็นใหม่ คือ เหล้าบ้านเขาถูกมาก ทั้งเหล้าทั้งบุหรีเลยนะ บุหรีบ้านเราของละ 80 - 90 แต่บุหรีบ้านเขาของละ 10 กว่าบาท และอย่างเหล้าเนี่ยบ้านเราอาจจะขวด 400-500 แต่บ้านเขาอาจจะแค่ 100 บาท มันห่างกันเยอะมาก ๆ ใคร ๆ ก็รู้ว่าเพราะรัฐบาลไง คือ บุหรีหนึ่งซองผลิตจากโรงงานต้นทุนของประมาณละ 10 บาท แต่พอเอามาขายแล้วมีทั้งภาษีอะไรต่อมิอะไร แม่ตัก 90 บาท ทั้ง ๆ ที่ต้นทุนแค่ 10 บาท คือ เรากำลังว่ามันแพงอะไรวะ แล้ว 80 บาท มันไปอยู่ตรงไหน” คุณจ๊อบ อายุ 28 ปี: ธุรกิจส่วนตัว (เช่าพระ/ขายพระ)

คุณโจได้เล่าให้นักวิจัยฟังจากประสบการณ์ของตัวเองที่เคยไปทำงานในประเทศยุโรปว่า เนื่องการดื่มเป็นวัฒนธรรมของคนยุโรป ดังนั้นการดื่มจึงเป็นเรื่องปกติของพวกเขา การดื่มหลังเลิกงานจึงเหมือนเป็นกิจวัตรประจำวันของพวกเขาด้วยเช่นกัน และสามารถดื่มได้บ่อย ๆ โดยไม่ต้องคำนวณค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เนื่องจากราคาของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยเฉพาะเบียร์นั้นมีราคาถูกมาก ๆ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับราคาของอาหารกับเบียร์ด้วยแล้ว บางครั้งเบียร์ยังมีราคาถูกกว่าอาหารด้วยซ้ำไป ดังนั้น การเข้าถึงการเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ตามความคิดของคุณโจนั้น คนทางฝั่งยุโรปมีการเข้าถึงเครื่องดื่มเหล่านี้ได้ง่าย ทั้งเรื่องความหลากหลาย วัฒนธรรมการดื่ม รวมไปถึงราคา ที่เอื้ออำนวยให้คนยุโรปได้ดื่มเป็นประจำ

“ด้วยความที่เราก็มึ่ประสบการณ์ที่แบบได้เดินทางไปยุโรปบ้างเนอะ อ่า ซึ่งแน่นอนว่าวัฒนธรรมอ่า ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างเช่นเบียร์อย่างจี้ ในโซนยุโรปมันค่อนข้างจะเป็น Culture ของเขาเลยด้วยซ้ำที่ อ่า ซึ่งมันเกิดมาจากโซนนั้นแหละถูกมึ่เบียร์อะไรอย่างเงี้ย เกิดมาจากโซนพวกนั้นแล้วอ่า มันการดื่มของเขามันมีมากกว่าของไทยเยอะอย่างเช่น อ่า เขาดื่มกันหลังเลิกงานเป็นกิจวัตรอยู่แล้วอ่า ช่วงบางทีทำเงินเสร็จปั๊บก็ออกไปดื่มกันสักนิดสักหน่อยหรืออะไรอย่างเงี้ยอะครับ แล้วราคามันค่อนข้างจะถูกกว่ามาก มาก ๆ ในไทยเลยเพราะว่าอย่างที่เราบอกบ้างที่มันถูกกว่าข้าวจานนึงด้วยซ้ำอะไรอย่างเงี้ย อ่า ถ้าจะให้เรียกว่าไงดี อืมด้วยความที่มันเป็น Culture ของเขาที่โอเค อ่า ในมุมมองของเราคือการดื่มแบบว่าหลังเลิกงานหรืออะไรเงี้ย มันเป็น มันเป็นคนละความรู้สึกกันกับของไทยละกัน เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วอ่าอันนี้ในมุมมองของเราเนอะ Culture ของคนยุโรปคือการดื่มเพื่อสังสรรค์ ดื่มเพื่อสร้างบทสนทนาอะมากกว่า มันจะอย่างเงี้ย เพราะมันเลยไหลเข้าไปอยู่ในชีวิตประจำวันเขา มากกว่า เพราะว่ามันคือการที่แบบเหมือนเราเลิกงานมาชิมมึ่แล้วเรามา นั่งกับเพื่อน นั่งกินกันนิด ๆ หน่อย ๆ แบบได้นั่งคุยกันสนุกดี หรืออากาศมันหนาวจ้ง ดื่มเพื่อให้ร่างกายอบอุ่น” คุณโจ อายุ 27 ปี: ธุรกิจส่วนตัว”

3) การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลก (Worldwide)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้กล่าวถึงการได้รับข้อมูลที่ไม่ใช่เพียงแค่ฝากฝังทางรัฐบาลของประเทศ ต้องการให้เข้าถึงเท่านั้น แต่ยังมีหมายรวมไปถึงการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลกด้วย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวไม่ได้มีเพียงแค่ช่องทางเดียวเท่านั้น กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าถึงข้อมูลได้หลากหลายช่องทาง อันได้แก่ การเข้าถึงด้วยการเยี่ยมชม website ต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลที่ถูกเผยแพร่จากแอปพลิเคชันออนไลน์ต่าง ๆ การเข้าถึงด้วยการเยี่ยมชมวัฒนธรรมการดื่มของชาติต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเนื้อหาของข้อมูลต่าง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงนั้นมีหลายรูปแบบ ทั้งเป็นองค์ความรู้ด้านวิชาการ การบริหารจัดการเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทั้งในและต่างประเทศ

รวมไปถึงเนื้อหาที่เป็นความคิดเห็นของบุคคลทั่ว ๆ ไป รวมไปถึงผู้ผลิตและนักการเมืองที่ต้องการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย

เริ่มต้นด้วยความคิดเห็นของนักการเมืองอย่างคุณเท่าพิภพที่เป็นผู้จุดประกายการออกแบบและผลักดันนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ซึ่งคุณเท่าพิภพเองก็กล่าวถึงหลักปรัชญาที่พูดถึงการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมมนุษย์ที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาและเป็นปกติ โดยเขากล่าวถึงการเคลื่อนไหวของกระบวนทัศน์ที่โลกนั้นยึดถือ และกระบวนทัศน์เหล่านั้นก็สามารถเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลง เนื้อหาที่คุณเท่าพิภพนั้นพยายามที่จะสื่อสารกับนักวิจัยนั้นมีใจความที่ครอบคลุมหัวข้อหลักคือ การยึดถือแนวปฏิบัติของมนุษย์ในสังคม จากที่ยุคสมัยหนึ่งนั้นยึดถือเรื่องของสุขภาพและการดำรงชีวิต แต่สำหรับคุณเท่าพิภพแล้ว เขาเชื่อว่ายุคสมัยที่กำลังจะมาถึงนี้การยึดถือเอาแนวคิดเรื่องเสรีภาพอิสระภาพ (liberation) นั้น เป็นที่สนใจของกลุ่มคนรุ่นใหม่

เมื่อกระบวนทัศน์เปลี่ยนแปลง แนวความคิดและวิถีชีวิตของผู้คนที่ยึดโยงกับกระบวนทัศน์ดังกล่าวก็เกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งในความเห็นของคุณเท่าพิภพนั้น การจุดรั้งไม่ให้แนวคิดและวิถีปฏิบัติของผู้คนเปลี่ยนแปลงไปนั้นทำได้ยาก และนำไปสู่การต่อต้านของกลุ่มคนที่มีแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงไปต่อผู้ที่กุมอำนาจทางนโยบาย และกลุ่มผู้สนับสนุนนโยบายที่ยังโยงกับแนวคิดเรื่องสุขภาพและสาธารณสุข อย่างไรก็ตาม คุณเท่าพิภพมิได้มองว่ากระบวนทัศน์และแนวคิดที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วง แต่ละยุคจะคงอยู่อย่างถาวรหรือเสมอไป แต่กระบวนทัศน์และแนวคิดที่เกิดขึ้นบนโลกนั้น มีพลวัตรที่จะผลัดเปลี่ยน เกิดขึ้น เสื่อมถอย และเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังนั้นการยอมรับว่ามีการเปลี่ยนแปลงของความคิดเหล่านี้เกิดขึ้น และปรับตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ก็จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนได้

“ผมว่าจริง ๆ มันไม่ได้อ่อนไหวขนาดนั้นนะครับ ประเมินจากกระแสสังคมผมว่าก็จะมีคนเป็นห่วงเรื่องสุขภาพหรืออะไร คนกินทั้งเมืองมันไม่ได้เยอะเลยกับความเป็นจริงที่มันมีอยู่แล้ว คนผลัดอยู่แล้ว เรียกว่าโงะ คือหลักการผมว่าการที่จะให้คนตัวเล็กตัวน้อยทำ ผมว่าคนเข้าใจเรื่องนี้แล้วนะ endrose เรื่องนี้มากกว่าเรื่องสุขภาพการแพทย์ คือผมว่าเรื่องพวกนี้มันหมดน้ำหมึกแล้ว ผมว่ามันไม่มีอะไรที่จะหยุดการเปลี่ยนแปลงนี้ได้แล้วอย่างแน่นอน คิดว่านะครับ คืออีกฝั่งเค้าจะพยายามเอาเรื่องนี้ออกมาคือเค้าออกมาเค้าก็โดนด่าฟรีๆ คือคนมันไม่บายเหตุผลนี้ ตรรกะนี้เท่ากับเรื่องความยุติธรรม คือมันโลกใหม่แล้วครับ นึกออกไหมคือผมอธิบาย paradigm มันซิปแล้วอะ value ของคนในสังคมมันไม่เหมือนแบบ 20 ปีก่อน คือ paradigm มันซิปแล้วครับ มันก็หยุดไม่ได้ ยกเว้นมันมีparadigm อีกอันนึงในอนาคต 20-30 ปีข้างหน้า เพราะความคิดคน สังคมมันพืดเรื่อย ๆ” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเข้าถึงข้อมูลในโลกออนไลน์เป็นวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างนำเข้าสู่ข้อมูลมากที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เชื่อมโยงไปถึงบทสัมภาษณ์ของคุณเท่าพิภพที่กล่าวถึงกระบวนการทัศนในเรื่องอิสรภาพและเสรีภาพที่ถูกเผยแพร่แนวคิดดังกล่าว การนำเข้าสู่ข้อมูลเหล่านี้ของกลุ่มตัวอย่างนั้น ไม่ได้เป็นกระบวนการเพียงแค่นำเข้าสู่ข้อมูลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จากบทสัมภาษณ์ของการศึกษาครั้งนี้เผยให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยที่นำเข้าสู่ข้อมูลและนำมาพิจารณา ตั้งคำถาม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ถึงความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอด รวมถึงข้อมูลเหล่านั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชื่อและยึดถือปฏิบัติ

“เพราะว่ายุคออนไลน์สมัยนี้ทุกอย่างมันเร็ว มันมีหลักฐาน หรือมันมีอะไรให้เห็นว่า 1 2 3 4

มันเป็นแบบนี้ เลยทำให้คนในสมัยนี้เริ่มตั้งคำถามมากขึ้นว่ามันเหมือนกันแต่ทำไมมันทำไม่ได้”

ความรวดเร็วของข้อมูลที่ถูกนำเข้าสู่ระบบออนไลน์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้คนโดยเฉพาะกลุ่มที่ถูกนิยามว่าเป็นคนรุ่นใหม่ ที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้หลากหลายช่องทาง เป็นปัจจัยหนึ่งที่คุณแม่วิดิตว่า ความรวดเร็วนี้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนที่นิยามว่าเป็นคนรุ่นใหม่ เก็บรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ และนำมาพิจารณา เชื่อมโยง และเริ่มตั้งคำถามกับการกำหนดนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของผู้ที่กุมอำนาจด้านนโยบาย และในความคิดของคุณแม่วิดิตนั้นเป็นฉนวนสำคัญอันดับต้น ๆ ที่จะทำให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่อยู่ภาคผลักดันความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ออกมาเคลื่อนไหว และเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายของประเทศ

“เพราะว่ายุคออนไลน์สมัยนี้ทุกอย่างมันเร็ว มันมีหลักฐาน หรือมันมีอะไรให้เห็นว่า 1 2 3 4 มันเป็นแบบนี้ เลยทำให้คนในสมัยนี้เริ่มตั้งคำถามมากขึ้นว่ามันเหมือนกันแต่ทำไมมันทำไม่ได้ คือคนที่เรียกร้องอาจจะไม่ใช่แค่เด็กรุ่นใหม่หรอก มันอาจจะมีคนที่เป็นผู้ใหญ่แล้วเค้าก็อาจจะคิดเหมือนเราเหมือนคนรุ่นใหม่แต่เค้าเพิ่งเห็นเลยเกิดการเรียกร้อง” คุณแม่ว อายุ 25 ปี: VDO content creator

อินฟลูเอนเซอร์ (influences) เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างใช้แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ การเลือกเข้าถึงข้อมูลจากช่องทางออนไลน์ของแอปพลิเคชันต่าง ๆ และติดตามเนื้อหาของกลุ่มอินฟลูเอนเซอร์นั้นทำได้ค่อนข้างง่ายในโลกดังกล่าว ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ถูกย่อยและเรียบเรียงมาเพื่อให้เข้าใจง่าย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายเช่นกัน ข้อมูลดังกล่าวนั้นเป็นการตอบคำถามที่ผู้ให้ข้อมูลอย่างคุณแซมสงสัย

เกี่ยวกับเรื่องการควบคุมการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ การควบคุมดังกล่าวนั้นส่งผลทำให้ขาดความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทย การแสวงหาคำตอบจึงเริ่มจากการเข้าถึงข้อมูลที่ยาก ไม่ซับซ้อน และได้รับการเรียบเรียงมาเพื่อให้เข้าถึงบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เข้าใจเรื่องกฎหมายอย่างแจ่มชัดนัก อย่างเช่น คุณแซม

การแสวงหาข้อมูลดังกล่าวทำให้คุณแซมเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่า การควบคุมดังกล่าวไม่ได้มีขึ้นเพื่อลดปริมาณการตีของประชาชนชาวเท่าที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ตั้งแต่แรก เพราะหากต้องการควบคุมการตี และควบคุมปริมาณการผลิตที่ได้ตั้งใจไว้ในการกำหนดนโยบายและออกกฎหมายนั้น การลดการผลิตจึงเป็นทางออกที่ดีที่สุด แต่กลายเป็นว่า กลุ่มบริษัทที่มีทุนหนาในการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์กลับมีจำนวนเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์รองตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทย อีกทั้งตามความคิดของคุณแซมแล้ว การกำหนดจำนวนการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในแต่ละปี กล่าวคือ การผลิตอย่างน้อย 2,000 ลิตร ต่อปี นั้นก็เป็นการเอื้ออำนวยให้กับกลุ่มบริษัทนายทุนเจ้าของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เช่นกัน ทำให้กลุ่มผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถลงมามีพื้นที่ในตลาดของสินค้าดังกล่าวได้ คุณแซมจึงมีความคิดว่า จากข้อมูลที่ตนเองได้สืบค้นมาจากโลกออนไลน์นั้นช่วยยืนยันความคิดว่าด้วยการปลดแอกการผูกเอารัดเอาเปรียบทางการค้าของกลุ่มผู้ค้ารายย่อย และการช่วยส่งเสริมนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคการเมืองการเมืองหนึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดความเสรีทางการค้าของคุณแซมได้

“เอาจริงๆ ไม่ได้รู้กฎหมายแบบละเอียดสักเท่าไรอะครับแต่แบบก็ไปอ่านผ่านๆ มาบ้างว่าแบบ เอ่อ การที่จะผลิต ก็คือสงสัยในระดับนี้เหมือนกันว่าแบบเอ้ย ทำไมคนทำเหล้าแบบว่าทำเบียร์คราฟ อย่างนี้ผิดกฎหมายวะ ก็เลยสงสัยว่าทำไม ก็ไปอ่านตามเพจพวกแบบอินฟลูเอนเซอร์ แบบพวกอะไร พวกเนี้ยอะครับ แล้วเขาก็จะแบบมาแชร์ว่าเออ มันผิดเพราะว่าคุณต้องผลิตอย่างน้อยอ่า สองพันลิตร ต่อปีอะไรเงี้ย สมมุติตัวเลขขึ้นมาอะไรอย่างเงี้ยอะครับ ก็เลยรู้สึกว่าคุณ..กฎหมายเหี้ยไรมันเงี้ยวะ มันมันดูไม่เมคเซนส์ก็รู้สึกว่าเป็นกฎหมายที่ดูเงี้ยอะไรอย่างเงี้ย ก็เลยรู้สึกว่าเออประเทศไทย มันกฎหมายมันเงี้ยแล้ว แล้วแบบยังมีไอสิ่งเหล่านี้ด้วย เราก็เลยรู้สึกว่าเออ มันไม่ make sense หรือเปล่าวะ? เราแบบมีสิทธิ์ที่จะตั้งคำถามก็เลยรู้สึกว่าเออ ถ้าปลดแอกไอ้พรบ.สุราก้าวหน้า มันก็คงแบบ..มีประโยชน์มากกว่ามีโทษอะไรเงี้ยครับ แค่อสงสัยว่า..ทำไมวะต้องผลิตเยอะขนาดนั้น จะผลิตน้อยไม่ได้หรือ? จริงๆ คือไม่ได้มองถึงนายทุนหรือว่าอะไร แค่อะไรที่เขียนว่าต้องผลิตให้ขั้นต่ำสองพันลิตรต่อปีเงี้ย แค่อะไรเนี้ยก็รู้สึกงง แล้วว่าทำไมวะ มัน มันคือไม่มีเหตุผลมีซัพพอร์ตเงี้ยว่าทำไมต้องผลิตสองพันลิตรต่อปี ถ้าโอเคเขาบอกว่าที่ต้องผลิตสองพันลิตรต่อปีก็เพราะว่าอ่า ต้องกระจายสินค้าให้เพียงพอกับผู้บริโภคไรเงี้ยะ แต่ก็จะมีอีกกลุ่มหนึ่งที่บอกว่าเหล้าเบียร์มันผิดกฎหมายนะ มันเป็นเรื่องสารเสพติด ทำให้มอมเมาหนูเนี้ยนั่นก็เลยรู้สึกว่า..เอ้าเหี้ยถ้ามันให้ผลิตเยอะขนาดนั้นแต่ว่ามัน

บอกว่ามันคือสิ่งผิดกฎหมายแล้วเข้า..จะผลิตทำไมวะ ก็เลยแบบมันเป็นเรื่องศีลธรรมที่มัน..ปลอมอะ เหมือนกับไอที่ผลิตสองพันลิตรต่อปีอะ มันโง่ มันคือกฎหมายโง่อะ ออกกฎหมายดัดจริต” คุณแซม อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

คุณแซมเล่าเพิ่มเติมว่า ที่ตนเองนั้นหันมาสนใจสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเริ่มต้นมาจากการเห็นโพสต์ในโซเชียลเน็ตเวิร์ค ที่เป็นพูดถึงนโยบายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คุณแซมไม่ได้อ่านเพียงแค่อ่านข้อความจากในโพสต์เท่านั้น แต่ยังอ่านไปถึงความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาในโพสต์เหล่านั้นด้วย ซึ่งเมื่อได้ลองสำรวจดูแล้วนั้น ก็มีคนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับโพสต์ดังกล่าวเช่นกัน แต่ในจำนวนคนที่เห็นด้วยนั้นมีค่อนข้างมากกว่า และเป็นไปในทิศทางเดียวกับที่คุณแซมเองก็คิดเช่นกัน แต่คุณแซมไม่ได้เหมารวมไปเลยว่าคุณคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของคุณแซมจะเป็นเรื่องที่ถูกต้อง หรือควรนำไปปฏิบัติโดยไม่ได้ไตร่ตรองต่อ เขายังคงนำไปเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในประเทศว่า แม้ว่าจะมีคนเห็นด้วยกับข้อความในโพสต์ดังกล่าวมากกว่าสองหมื่นคนก็ตามที แต่จำนวนคนในประเทศไทยกว่า 70 ล้านคนนั้น จะเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวเท่าไร กระบวนการสืบค้นประกอบกับกระบวนการคิดเหล่านี้ ทำให้คุณแซมเองก็ตระหนักได้ว่า ความแพร่หลายของแนวคิดเรื่องเสรีนิยมในนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นจะได้รับการสนับสนุนมาน้อยเพียงไรต่อไป

“เกิดจากที่ไปเห็นโพลนั้นอะครับ ก็แล้วก็แบบเป็นคนที่เป็นเวลาเห็นโพลไร้ก็คือจะชอบแบบได้คอมเม้นท์ดูต่อว่าแบบอ้อ คนส่วนใหญ่เขาความคิดเห็นยังงั้นอย่างเงี้ย แล้วก็เท่าที่เห็นก็คือคนส่วนใหญ่ก็จะก็มีทั้งด่าว่าดอเออ กฎหมายมันโง่บ้าง มีคนด่าว่าเออคนก็จะกินเหล้าทั้งวันบ้างอะไรเงี้ย เพราะว่าส่วนใหญ่แล้วอะเท่าที่อ่านหลายๆคนก็จะเน้นไปในเชิงที่แบบว่าเออ โจมตีกฎหมายมากกว่าว่า กฎหมายมันโง่บ้างอะไรเงี้ยแล้วก็เออเห็นด้วยกับเขาก็เลยคิดว่าเออ มันก็มีจำนวนไม่น้อยเลยนะ ที่เออเห็นด้วยหมายถึงว่าเห็นไปในทิศทางเดียวกันแต่อาจจะแบบไม่ได้เห็นด้วยเออ เรื่องเดียวกันซะหมดอะไรเงี้ยอะครับแล้วก็ด้วยแบบจำนวนคนแชร์จำนวนคนไลค์อะไรเงี้ยก็คิดว่าเออ จำนวนตัวเลขมันก็เยอะอยู่นะที่แบบคนกดไลค์อะไรเงี้ยไม่ได้แบบกด Hate กด Angry อันนั้นก็ก็เป็น เป็นสิ่งที่เราเห็นได้ในโซเชียล แต่แบบบางที่เราไม่เห็นกับแบบโลกความเป็นจริงว่าแบบเออ มันมีจำนวนเท่าไรแต่ว่าไอเคโลกออนไลน์มันมีอยู่สองหมื่นอะ แล้วโลกจริงเรามีคนอยู่ 70 ล้าน” คุณแซม อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

ข่าวสารต่าง ๆ ที่คุณแซมได้รับรู้นั้น เป็นช่วงเวลาที่มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเสนอการปรับปรุง พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ถึงแม้ว่าคุณแซมจะไม่ใช่คนที่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองสักเท่าไรนัก แต่ตนเองก็ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอการปรับปรุง พรบ. นี้เช่นกัน สำหรับคุณแซมที่เป็นผู้ดื่มด้วยแล้ว มีความคิดเห็นว่าเป็นสถานการณ์จริง ๆ ของสังคมนั้น การห้ามการดื่มเป็นเรื่องที่ยากมาก ๆ และการดื่มในปริมาณที่

พอดีนั้น ก็มีข้อที่เสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้เช่นกัน หากปรับปรุง พรบ. ควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ให้เป็นไปในทิศทางที่เอื้อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และกระจายรายได้ให้กับผู้ค้ารายย่อยก็จะสามารถดึงเอาประโยชน์จากสุรามาใช้ได้ ไม่เพียงแต่มีโทษอย่างเดียวเท่านั้น

“พี่ไม่ค่อยได้ดูการเมืองอะไรเท่าไร มารู้จักจากเอ่อ ช่วงที่ออกข่าว ช่วงหลังๆอะว่าเขามี พรบ. นี้กัน จัดตรงนี้ขึ้นมาอย่างเงี้ย เพราะว่ามันป้องกันเรื่องพวกนี้ไม่ได้อยู่แล้ว เขาก็ทำให้มันถูกต้องแล้วก็ทำให้มันดีขึ้นในบางอย่างดีกว่า ช่วย ก็ดีก็ถูก ก็คิดถูก เพราะว่าสุดท้ายแล้วเรื่องแอลกอฮอล์เรื่องการขาย เรื่องการห้ามคนอื่นกิน มันไม่ได้อยู่แล้วอะ ก็ถ้าเกิดว่ามันเอามาเพิ่มในส่วนในเรื่องเศรษฐกิจให้มันดีขึ้นเนี่ยก็ ก็ทำ ก็ดี ... ต้องยอมรับว่าคุณทิมเขามองกว้าง เขามองๆ มองไม่ได้ มองแค่แบบ แค่เรื่องแบบว่าเรื่องข้อเสีย เรื่องข้อดีอย่างเดียวนะ ที่แบบว่าคนบางคนอ่า...ไม่รู้พูดได้มั้ยนะ อาจจะเป็นคนหัวโบราณ ที่เขาอาจจะมองแค่ข้อเสียของสิ่งที่จะต้องเจอเรื่องแอลกอฮอล์เงี้ย แต่ว่าเขาไม่มองแค่นั้น เขามองว่าสุดท้ายแล้วแอลกอฮอล์มันห้าม ห้ามคนไม่ได้ เขาก็เอามาเพิ่มเรื่องเศรษฐกิจ ช่วยคือเขา เขาก็มองเรื่องเศรษฐกิจอะ เป็นหลักเลยที่พี่มาเอ๊ะ แบบว่าเออก็คิดถูกนะ แต่ว่าเออก็สุดท้ายก็ยังหาข้อดีของเรื่องนี้ได้” คุณแพท อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

การตั้งคำถามเกี่ยวกับตลาดสุรา โดยเฉพาะเบียร์ถูกแพร่กระจายไปในโลกออนไลน์อย่างกว้างขวาง การตั้งคำถามดังกล่าวทำให้ประชาชนหลายคนที่มีแนวคิดเดียวกันออกมาสนับสนุน และส่งต่อความคิดเห็นเหล่านั้นให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งความแพร่หลายนี้สอดคล้องกับการกระจายและนำเข้าข้อมูลที่มีความเป็นอิสระและเสรี คุณพอล แพทย์ประจำโรงพยาบาลในจังหวัดหนึ่งในภาคกลางตอนบนเอง ก็ได้รับรับรู้ข้อมูลเหล่านี้มาจากโลกออนไลน์เช่นกัน ซึ่งเขาเองเมื่อได้เห็นการแพร่กระจายของข้อมูลดังกล่าว ก็ตั้งคำถามถึงความเป็นไปได้ของการปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ นอกจากการนำเข้าข้อมูลดังกล่าวจากสื่อออนไลน์แล้ว คุณพอลยังตั้งข้อสังเกตจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวด้วย กล่าวคือ เมื่อมีการตั้งคำถามถึงเรื่องการควบคุมการผลิตของกลุ่มผู้ค้ารายย่อย แต่ไม่ได้ควบคุมปริมาณการผลิตของกลุ่มบริษัทใหญ่ที่ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ 2-3 แบรินในประเทศไทย และยังเป็นแบรนด์ที่วางจำหน่ายอย่างเป็นทางการ และเป็นตัวเลือกเพียงไม่กี่เจ้าของประเทศไทย

การนำเข้าข้อมูลต่าง ๆ และการสังเกตของตัวคุณพอลเอง ทำให้เกิดการตกผลึกว่า การกำหนดนโยบายเช่นนี้จะเป็ประโยชน์หรือเป็นเรื่องปกติที่ประชาชนควรได้รับอย่างนั้นหรือ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งคำถามเกี่ยวกับการปรับปรุงนโยบายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การตั้งคำถามของคุณพอลไม่ได้นำไปสู่การออกมาขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ หรือความหลากหลายของสุราแต่อย่างใด เป็นเพียงการตั้งข้อสงสัยกับตนเองเมื่อได้รับข้อมูลต่าง ๆ มาเท่านั้น

“แบบแล้วก็เราก็ไม่ได้ตั้งคำถามจนกระทั่งมีคนตั้งคำถามขึ้นมาว่าแบบทำไมเปียร์บ้านเรามันต้องมีอยู่แค่แบบสองสามเจ้าด้วย ทำไมคนอื่นผลิตไม่ได้อะไรแบบนี้ คือเราก็แบบเออ เพิ่งคิดได้ เออทำไมมันต้องเป็นแบบนี้ด้วย แต่ คือตั้งแต่เหมือนว่ามีคนแบบว่าเริ่มชูเรื่องนี้ขึ้นเนี่ยเราก็เริ่มกลับมาตั้งคำถามตัวเอง เริ่มกลับมาตั้งคำถามแล้วว่าจริงๆ แล้วมันเป็นเรื่องที่คนส่วนหนึ่งในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือคนตีเองว่า เออ อันนี้มันไม่ใช่เรื่องปกติที่เราเคยมองต่อไปแล้ว เออ คิดว่าอาจจะเป็นเพสบู๊คไม่กี่ยู่ทูปนะที่เคยเห็นคือ ตอนอายุ 20 ก็ประมาณปี2 ปี3 ตอนเลือกตั้งปี62 คือมันก็มีนโยบายมาตั้งแต่ตอนอนาคตใหม่ พอเราแบบติดตามการเมืองเราก็เลยรู้ว่าแบบมันมีนโยบายนี้” **คุณพอล อายุ 27 ปี: แพทย์**

การเข้าถึงข้อมูลในโลกออนไลน์ของคุณแพทย์และคุณนุ้ยเป็นช่วงเวลาเดียวกัน กล่าวคือ เป็นช่วงเวลาที่มีการออกมาเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในเรื่องการควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลานั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวหลังไหลเข้าระบบข้อมูลของโลกออนไลน์เป็นอย่างมาก จึงทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกบริโภคข้อมูลเหล่านั้นได้ตามแนวคิดที่ตนเองยึดถือ ซึ่งลักษณะการเสพข้อมูลของคุณนุ้ยนั้นมีลักษณะคล้ายกับคุณพอลด้วยเช่นกัน คือไม่ได้อ่านเพียงแค่เนื้อหาในโพสต์นั้น ๆ เท่านั้น แต่ยังไล่อ่านความคิดเห็นในโพสต์ดังกล่าวด้วย

“เราก็อ่านข่าวแล้วเราก็อ่าน เออ อันนี้มัน มันกดคนอื่นไป น่าจะช่วงมือเบเนี่ยแหละ เราก็อ่านตามข่าวในทวิต ข่าวมันเริ่มดังแบบเหมือนๆในทวิตมันเริ่มติดเทรน แล้วเราก็เข้าไปอ่านเทรน ละก็กดเข้าแบบไปเหมือนทวิตมันก็จะมึแบบโพสต์ต่อไข่ม้า อารมณ์คล้ายๆ เหมือนแชร์ในเพสบู๊คอะไรเงี้ยที่แบบพิมพ์ข้อความต่อไร้ เราก็จะเข้าไปอ่านไล่ๆ ต่อว่าแต่ละคนคิดยังไง บางอันเราเห็นด้วยเราก็กดทวิต แล้วถ้าบางอันเราไม่ได้มีความคิดนี้แล้วก็เกิดเห็นด้วยขึ้นมา มันก็เป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อมา ” **คุณนุ้ย อายุ 24 ปี: นักศึกษา**

การบริโภคข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแคในโลกออนไลน์เท่านั้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ยังถูกแลกเปลี่ยนจากประสบการณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เดินทางไปเยี่ยมเยียนต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งได้กล่าวถึงบทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างไปบ้างแล้วในประเด็นที่ 2 การเปรียบเทียบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีแอลกอฮอล์กับนโยบายของสังคมโลก ซึ่งผู้วิจัยจะนำมากล่าวถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์ในประเด็นที่ 3 การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วโลก (Worldwide) สักเล็กน้อยเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การเยี่ยมเยียนประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้เพียงไปเพื่อท่องเที่ยวหรือไปทำงานเพียงเท่านั้น แต่กลุ่มตัวอย่างยังสังเกตการใช้ชีวิตและเชื่อมโยงการใช้ชีวิตของผู้คนในประเทศนั้น ๆ กับนโยบายต่าง ๆ ด้วย ซึ่ง ณ ที่นี้จะกล่าวถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ การสังเกตวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการตี

เหล่านั้นถูกนำมาเปรียบเทียบกับวิถีการดื่มของตนเองและผู้คนในประเทศไทยถึงความแตกต่าง และชื่นชมการบริหารจัดการและนโยบายของต่างประเทศที่เอื้อต่อความเสรีทางการสุราที่มีมากกว่าประเทศไทย

คุณนิวและคุณจินเป็นตัวอย่งที่กล่าวถึงการเข้าถึงข้อมูลจากการสังเกตเมื่อไปต่างประเทศ ว่าด้วยข้อจำกัดของจำนวนยี่ห้อของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งความจำกัดนี้เอง ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองคนตั้งคำถามว่า เหตุใดในประเทศไทยจึงมีสุรา โดยเฉพาะเบียร์ เพียงไม่กี่แบรนด์ที่วางขายตามท้องตลาด และในต่างประเทศไม่ได้มีแบรนด์ของเบียร์ที่จำกัดอย่างประเทศไทย แนวทางปฏิบัติทางนโยบายเหล่านี้ถือเป็นการกีดกันประชาชนที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือไม่ และเป็นการกีดกันกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่ไม่ได้มีทุนหนาพอที่จะผลิต และจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้เท่ากับกลุ่มบริษัทยักษ์ใหญ่หรือไม่

“แตกต่างกันนะ เพราะเมืองนอกก็จะมีอะไรของเค้าเยอะนะ ส่วนไทยก็อย่างที่เห็นถ้าจะกินเบียร์ที่แตกต่างก็ต้องกินเบียร์จากนอก นำเข้าอย่างเดียวเลย” **คุณนิว อายุ 36 ปี: Hotel consultant**

“นโยบายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของภาครัฐใช้ใหม่ ส่วนตัวคิดว่า เขาปิดหูปิดตาเรา ส่วนตัวเคยไปต่างประเทศครับ อย่างในร้านสะดวกซื้อในประเทศของเรามีการวางจำหน่ายเบียร์อย่างน้อย 4-5 ชื่อ แต่เจ้าของจริง ๆ แล้วมีเจ้าของแค่คนหรือสองคนเท่านั้นเอง ซึ่งก็คือเบียร์ของเจ้าของ 2-3 เจ้าเท่านั้นแหละ แต่ถ้าเราไปต่างประเทศหนิ โห!! มันเยอะจนแบบเราเลือกไม่ถูกเลยอะ (น้ำเสียงตกใจ) อะไรมันคืออะไรมันเยอะไปหมดเลย ซึ่งผมคิดว่าการที่เขาวางขายแค่แบรนด์สอง แบรนด์นั้นเหมือนเขาปิดหูปิดตาเรา และปิดกั้นโอกาสกับผู้ผลิตหลายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น” **คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี**

“เอาจริงผมรู้สึกมานานแล้วนะ ก่อนที่จะมีมือบ๊วก มันรู้ตอนที่เราไปต่างประเทศบ่อย ๆ ไปงานต่างประเทศเยอะ ๆ ตอนนั้นเราก็ดื่มไปเลยทำให้หันกลับมามองว่า ประเทศไทยทำอะไรอยู่ ทำไมถึงมีแค่นี้แหละ ทำไมเรากินอะไรกันอยู่แค่นี้แหละ” **คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี**

2. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำมาจกระทำเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งได้

ปัจจัยที่นำไปให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้น ไม่ได้มีเพียงเพราะพวกเขาตีหรือต้องการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เองเท่านั้น แต่การขับเคลื่อนเกิดขึ้นเพราะพวกเขาเหล่านั้นมองเห็นความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำบางอย่างที่เกิดขึ้นในสังคม และตระหนักว่าสิ่งเหล่านั้นใกล้ตัวพวกเขา มากกว่าที่คิด เข้าใจความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมและตัวของพวกเขาเองโดยตรงด้วย ดังนั้น การขับเคลื่อนและการเรียกร้องต่าง ๆ ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจึงไม่ได้มีเพียงเรื่องสุราเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น การคอร์รัปชัน ชนชั้นและต้นทุนทางสังคม การศึกษา ความไม่เป็นธรรมทางเพศ เป็นต้น

ความต้องการที่จะสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการรับรู้จากผู้คนในสังคมหรือจากสื่อเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาคำนี้ต่างก็ตระหนักว่า มนุษย์นั้นมีความแตกต่างหลากหลาย และความแตกต่างหลากหลายนั้นไม่อาจจะถูกควบคุมด้วยกฎระเบียบที่ไม่คำนึงถึงความ เป็นมนุษย์เหล่านั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลายคนมีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์รองรับกับความคิดเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความเท่าเทียมและความเสมอภาคในสังคม (social equality and Equity), แนวคิดเสรีนิยม (liberalism), แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม (social capital) ซึ่งพวกเขาต่างก็ใช้แนวคิดที่ตนเองยึดโยงเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการ วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงเป็นแนวทางสำหรับการขับเคลื่อนประเด็นที่ตนเองสนใจอีกด้วย

ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การตระหนักรู้เรื่องความเหลื่อมล้ำและความเป็นธรรม, 2) เมื่อตระหนักรู้จึงออกมาขับเคลื่อน, และ 3) ว่าด้วยสุรา ความเป็นมนุษย์ และความหลากหลาย โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

1) การตระหนักรู้เรื่องความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในมิติต่าง ๆ

แน่นอนว่าการศึกษาคำนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของคนรุ่นใหม่ แต่ในระหว่างการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลายต่อหลายครั้งที่ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลายคนไม่ได้พูดถึงเพียงแค่นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เพียงประเด็นเดียวเท่านั้น แต่ยังพูดถึงประเด็นทางสังคมอื่น ๆ ที่สื่อถึงการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลว่า ตนเองเห็นถึงความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น การตระหนักรู้เหล่านี้ได้แก่ ความไม่เป็นธรรมในระบบโครงสร้าง, การคอร์รัปชัน, ชนชั้นและต้นทุนของผู้คนในสังคม,

การกระจายอำนาจและความเจริญ, การศึกษา, รวมไปถึงการตระหนักรู้เรื่องความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับเรื่องเพศสภาพด้วย

“เขายังมีทุนทางสังคม เขายังมีทุนทางวัฒนธรรม เขายังมีทุนทางอะไรนั่นนะ ทางเศรษฐกิจ

คือมันมีครบเนอะ เวลาเราเป็นประชาชนเราไม่ได้มีเยอะเท่าเขาเนาะ มันสี่ด้านนะ

กว่าแบบคน ๆ หนึ่งที่จะมีแบบ มี mobility ที่จะขยับชนชั้นทางสังคมตัวเองนะ

นี่แบ่งกินเวลาไปแบบเป็นรุ่นๆเลยนะ แล้วแบ่งแบบเรียกว่าอะไรอะ แล้วแบ่งต้องคืนรึนะ”

ในระหว่างการสนทนาถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ คุณเท่าพิภพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหนึ่งในผู้เริ่มต้นเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุรา ได้ตัดพ้อต่อว่าระบบการสร้างความเป็นธรรมในสังคมว่า ไม่ใช่เพียงแค่การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุรานั้นที่ไม่เป็นธรรม แต่ระบบการสร้างความเป็นธรรมให้กับประชาชนนั้นถูกทำลายภาพลักษณ์และสะท้อนถึงการคอร์รัปชันในระบบในทุก ๆ มิติ ซึ่งความไม่เป็นธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นทั้งในระดับโครงสร้าง เช่น กฎหมายหรือนโยบายที่เอื้อให้เกิดการคอร์รัปชัน เอื้อต่อผู้ที่มีอิทธิพลทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ และความไม่เป็นธรรมในระดับผู้รักษากฎหมาย อันได้แก่ตำรวจ ที่คอร์รัปชันเบียดำร้ายทางและระดับที่ใหญ่กว่าการรีดไถเป็นกรณี การพุดคุยในประเด็นเรื่องความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากช่องว่างทางกฎหมายในหลาย ๆ ประเด็นที่คุณเท่าพิภพกล่าวมานั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงความหงุดหงิดที่เกิดขึ้นในน้ำเสียง และความรู้สึกสิ้นหวังถึงการสร้างความเป็นธรรมในเชิงโครงสร้างของประเทศไทย ซึ่งทั้งจากประสบการณ์ที่ตัวเองโดนตั้งข้อหาที่ไม่เป็นธรรม และจากประสบการณ์ที่พบเจอได้จากชีวิตประจำวัน ทำให้คุณเท่าพิภพเดินทางเข้ามาสู่เส้นทางการเมืองเพื่อหวังว่าจะมีผู้สนับสนุนและผลักดันให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมให้ดีขึ้น และเลือกที่จะขับเคลื่อนนโยบายที่ตนเองเคยได้รับความไม่เป็นธรรม กล่าวคือ นโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เป็นประเด็นหลักสำหรับการเดินในเส้นทางดังกล่าว

“ถ้าคุณเลิกพอสาวไปสักพอมันก็จะเจอโครงสร้างแบบนี้หมด ล่วย ทางหลวง สุดท้ายแบ่งเหมือนอ้าว สุดท้ายตำรวจแม่รีดไถ แต่คนพร้อมจะจ่ายจริงด้วยหรือเปล่าเพื่อให้ได้คนเยอะขึ้น อะไรแบบนี้ครับ มันก็มีความเกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันกันอยู่แล้ว มันก็ทุกเรื่องในประเทศไทย คั้นไปคั้นมาเดี๋ยวก็เจอตำรวจ ทหาร ข้าราชการ นี้ออกใหม่อยู่ด้านชายแดนนครพนมให้วีซ่าอะไรพวกนี้นี้ออกใหม่ครับ สุดท้าย

มันก็เป็นทั้งระบบคือเราเห็นการคอร์รัปชันมันเป็นปกติ การตรวจสอบไม่ดี จะสร้างการเปลี่ยนแปลง มันก็ยากกรับเค้าเลยกลัวว่าไกลไกลครับ” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จากคุณเท่าพิภพที่เล่าถึงความไม่เป็นที่มองเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน แต่สำหรับคุณวุฒที่เล่าว่าตนเองอ่อนไหวต่อการรับรู้เรื่องร้อนหนาวและความไม่เป็นที่มองเห็นในสังคมมาตั้งแต่มัธยม ประกอบกับที่ตนเองยังได้เรียนทฤษฎีทางสังคมศาสตร์มาในระดับปริญญาตรีด้วย ทำให้มองเห็นภาพที่ฉายในสังคมตามมุมมองของคุณวุฒนั้นชัดเจนเรื่องความไม่เป็นที่มองเห็นที่เกิดขึ้น ความรู้ร้อนรู้หนาวดังกล่าวนี้เอง ทำให้คุณวุฒมองเห็นถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นจากกลุ่มคนที่มีต้นทุนของชีวิตมากกว่าคนกลุ่มอื่น ๆ

ตามความคิดเห็นของคุณวุฒแล้ว การมีรูปแบบของทุน (Forms of Capital) ตามความหมายของ Pierre Bourdieu อันได้แก่ ทุนทางสังคม (social capital), ทุนทางวัฒนธรรม (culture capital), ทุนทางเศรษฐกิจ (economic capital) และ ทุนทางสัญลักษณ์ (symbolic capital) ที่พร้อมพรังของกลุ่มคนที่คุณวุฒเรียกว่า “elite” ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมนั้นง่ายขึ้นและไม่มีอุปสรรคที่จะรักษาอภิสิทธิ์ทางชนชั้นเอาไว้ได้ แต่สำหรับชนชั้นตั้งแต่ชนชั้นกลางลงไป การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเป็นเรื่องที่ยากลำบากกว่ามาก การตระหนักรู้ทั้งจากประสบการณ์ที่คุณวุฒพบเจอด้วยตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม และจากการร่ำเรียนในสายวิชาการ ทำให้คุณวุฒไม่เพียงรู้ร้อนรู้หนาวแคในเรื่องชนชั้นทางสังคมเท่านั้น แต่คุณวุฒเองก็ยังเลือกที่จะขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ และกลายเป็นนักกิจกรรมตั้งแต่ยังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา การขับเคลื่อนของคุณวุฒจึงไม่ได้มีเพียงนโยบายเกี่ยวกับเรื่องดีผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น ยังรวมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วย ซึ่งกิจกรรมการขับเคลื่อนของคุณวุฒไม่ได้มีแค่เพียงการออกมาชุมนุมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จากบทสัมภาษณ์เรื่องการทำงานของ คุณวุฒยังสะท้อนให้เห็นว่า การขับเคลื่อนของคุณวุฒยังหมายรวมไปถึงการขับเคลื่อนในระดับความคิดของผู้คน โดยใช้องค์ความรู้ของตนเองทำงานเป็นนักเขียนบทความประจำคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง (columnist) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และชี้ประเด็นอ่อนไหวต่าง ๆ ในสังคมไทยไปด้วย

“เวลามีคนบอกว่า เวลาอยู่ข้างเรานะ เรายังไม่เชื่อเท่าไร เพราะพวกนี้เขามีแบบ มีอำนาจในการที่จะควบคุมความคิดอยู่เหมือนเดิม คือเขาไม่ได้มีแค่แบบ อันนี้ก็แอบ Marxist อีกแล้ว แต่ว่าเป็นแบบแนว บูร์ดิเยอเซียน ก็คือเขาจะไม่ได้มีแค่ทุนทางเศรษฐกิจนะ เขายังมีทุนทางสังคม เขายังมีทุนทางวัฒนธรรม เขายังมีทุนทางอะไรนั้นนะ ทางเศรษฐกิจ คือมันมีครบนะ เวลาเราเป็นประชาชนเราไม่ได้มีเยอะเท่าเขา นะ มันส์ด้านนะ กว่าแบบคน ๆ หนึ่งที่จะมีแบบ มี mobility ที่จะขยับชนชั้นทางสังคมตัวเองนะ นี่แม่งกินเวลาไปแบบเป็นรุ่นๆเลยนะ แล้วแม่งแบบเรียกว่าอะไรอะ แล้วแม่งต้องดีรนนะ โอ๊ะ แบบ เอ็ม บ้านที่ติดหนี้เพื่อส่งเด็กคนนึงให้จบ แล้วไอ้เด็กคนนั้นจะโตเป็นผู้ใหญ่แล้วแบบ วันนึงเขาจะขยับชนชั้นทางสังคมตัวเองแล้ว มันกินเวลาเป็นทศวรรษเลยนะ แต่อีลิตมันไม่ต้องใช้ความพยายามอะไรเลย เอ้า แค่ส่งลูกไปเรียนเมืองนอกแล้วจบ สุดท้ายแล้วเขาก็ยังรักษาอำนาจ

เดิมของตัวเองไว้ได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามนะ เออ honesty มากเลยนะ กับประชาชนตาต้าๆ นะที่กว่าจะโตกว่าจะส่งเด็กชนชั้นกลาง แบบชนชั้นกลางนี่จะตายแล้วนะ ไปเรียนเมืองนอก แคะคิด ยิ่งยากเลย แต่อีสท์ส่งไปตั้งแต่เด็ก พ่อแม่แบบส่งลูกไปตัดเส้นตานหน้อยดีกว่า” คุณวูฟ อายุ 25 ปี: **ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท**

ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษา ชนชั้น หรือการเข้าระบบสุขภาพที่ดี ต่างก็ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างรับรู้ถึงความไม่เป็นธรรมในสังคมที่เกิดขึ้น คุณนี่เองก็ตระหนักว่า ปัญหาเรื่องความไม่ เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ ต่างเกี่ยวพันกันจนแกะปมออกมาได้ยากลำบาก ปัญหาหลายมิติต่างก็เชื่อมโยง กัน และส่งผลกระทบกันเป็นเหมือนโดมิโนที่ล้มเรียงรายกันไป

การตีมันเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของผู้คนในหลายมิติตามที่คุณนี่บคิด ชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การได้รับโอกาสนั้นแตกต่างกันไปด้วย และโอกาสที่ได้รับของแต่ละคนนั้นก็ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนแตกต่างกันตามมา เช่นที่คุณนี่พยายามสื่อสารตอนที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตอนหนึ่ง กล่าวคือ สำหรับแคมเปญ “จน เครียด กินเหล้า” ที่รัฐบาลพยายามสื่อสารให้กับสังคมได้มองเห็นมิติที่คนชนชั้นกรรมาชีพต้องเผชิญนั้น เกิดขึ้นจริงตามความคิดของคุณนี่ แต่สถานการณ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว แต่เกิดขึ้นจากความไม่ เป็นธรรมทางสังคม และตามความคิดเห็นของคุณนี่แล้ว เวลาของแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน องค์กรความรู้ของแต่ละคนก็ไม่ เท่ากันเช่นกัน ดังนั้น ผู้คนชั้นกรรมาชีพที่ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานเพื่อแลกกับเงินเลี้ยงชีพ และองค์ ความรู้ที่ไม่ได้มีเท่ากับผู้ที่ชนชั้นสูงกว่า ทำให้เวลาและองค์ความรู้ที่จะใช้สำหรับการประมวลผลผลลัพธ์ต่าง ๆ ในช่วงชีวิตของพวกเขาไม่น้อยกว่าผู้คนที่ชนชั้นสูงกว่า

แน่นอนว่าสถานการณ์ตามแคมเปญดังกล่าว คุณนี่รับรู้ว่ามันเกิดขึ้นจริง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นสะท้อนให้เห็น ถึงความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น มิติทางการศึกษา องค์กรความรู้ เศรษฐกิจ และเวลา รวมไปถึงความไม่เป็นธรรมของการเข้าถึงความสุขในชีวิต ที่ทุก ๆ คน ไม่ว่าจะชนชั้นใด ต่างก็แสวงหา ความสุขเท่าที่ตนเองจะเข้าถึงได้ การตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมดังกล่าวจึงถึงถ่ายทอดให้ ผู้วิจัยได้รับรู้จากบทสัมภาษณ์ และเชื่อมโยงไปสู่เหตุผลของคุณนี่เองที่อยากออกมาขับเคลื่อน และแสดงออกให้ เห็นว่าสังคมมีความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมอยู่ และความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมนั้นยังเชื่อมโยงกันในทุก ๆ มิติ รวมถึงเรื่องการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย

“ขนาดเราเป็นคนที่อยู่ในระดับ educate เรายังพอทำความเข้าใจได้ แต่ที่นี้รัฐจะทำกับคนที่เค้า uneducated ที่เค้ากินเหล้าแบบไม่บันยะบันยัง แบบก็เค้ามองว่ากินแล้วมันดี มันไม่เครียด คือเค้าก็ ไม่ได้ผิดอะไร แต่การจัดการคือรัฐห้าม รัฐไม่บอกว่า อย่างโฆษณา จน เครียด กินเหล้า คือมันก็มีกลุ่ม นั้นจริงๆที่เค้าเครียด เค้าจน เค้ากินเหล้า ก็การคลายเครียดของเค้าคือการกินเหล้า เค้าไม่รู้หรอกว่า

เค้าเครียดเรื่องอะไร ไม่ได้ประมวลออกมาเป็นแบบเป็นแผนอย่างบางคนที่มีการศึกษาพยายามทำความเข้าใจตัวเอง ชาวบ้านเค้าไม่ได้มาวางคิดประมวล เค้าคิดแค่ว่าวันนี้หาเงินไม่ได้ต้องทำยังไง เครียด มันทำให้เค้ามีความสุขชั่วขณะ แม้กระทั่งคนมีการศึกษาบางคนยังไม่สามารถจัดการอารมณ์ตัวเองได้เลย แล้วเราแบบจะเอาอะไรกับเค้าอะ คนจนเค้าไม่ได้มีเวลามานั่งคิดถึงส่วนรวมหรือผลกระทบหรือว่าต่อไปจะเดือดร้อนหมอนะ หรือเดือดร้อนใคร เค้าคิดว่าแค่ว่าพุงนี้เค้าจะกินอะไร หาเงินจากไหน คือนี่เราก็ไม่ได้มองว่าเค้าผิด แต่เค้าไม่มีทางเลือก คือไม่ได้หมายถึงว่าเค้าไม่ผิดแล้ว เราจะชอบนะ บางทีไอ้โห คุณลุงมะเร็งตับระยะสุดท้ายก็ยังไมยอมหยุดกินเหล้า เราอาจจะมองว่า โหลุงไม่รักตัวเองเลย แต่มองอีกทางคือ เค้าก็ยอมเป็นมะเร็งตายดีกว่าต้องอยู่แบบเครียดๆ อยู่แบบ ซนชั้นกลางอยู่อะ อยู่แบบเครียดๆไปทุกวัน” คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

จากความคิดเห็นของคุณเท่าพิภพที่เป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายผ่านสภานิติบัญญัติ และคุณวุฒที่ใช่มุมมองทางทฤษฎีทางสังคมศาสตร์เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ตนเองเชื่อ ผู้ให้ข้อมูลอีกจำนวนหนึ่งไม่ได้ยึดหลักทฤษฎีหรือใช้อำนาจทางนิติบัญญัติในการขับเคลื่อนแต่อย่างใด รวมไปถึงคุณน๊ีบที่รับรู้ถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวมักจะใช้ประสบการณ์ของตนเองที่ได้พบเจอทั้งทางตรงและทางอ้อม มาเป็นแรงผลักดันสำหรับการขับเคลื่อนเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แค่นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวเองก็มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกับคุณเท่าพิภพ คุณวุฒ และคุณน๊ีบว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างถาวรและเกิดในวงกว้างด้วยการเริ่มต้นทำจากแค่ตนเองเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงย่อมจะเกิดขึ้นได้อย่างถาวร และเปลี่ยนแปลงถึงระดับโครงสร้าง จำเป็นที่จะต้องมีการขับเคลื่อนทางการเมือง

“ถ้ามีโอกาสไปได้หรือว่าแบบเป็นเรื่องที่เราสนใจก็จะไปนะ”

การเริ่มต้นคิดเรื่องสุราที่หลากหลายจึงไม่ได้เกิดขึ้นจากการไปร่วมเรียกร้องจากการชุมนุมทางการเมืองเท่านั้น คุณโจเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ความคิดเรื่องความหลากหลายของสุรา หรือตามที่คุณโจเล่าก็คือ สุราก้าวหน้า เขาตระหนักถึงเรื่องดังกล่าวมาก่อนที่เกิดการชุมนุมทางการเมืองแล้ว แต่การไปชุมนุมทางการเมืองก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่คุณโจเลือกที่จะใช้เป็นวิธีการแสดงออกว่า เขาต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศไปในทิศทางใด ส่วนหนึ่งของการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองที่เรียกร้องในประเด็นอื่น ๆ ก็เป็นแนวทางที่คุณโจคิดว่าจะสามารถเรียกร้องให้เกิดความเท่าเทียมด้วยวิธีการที่ตนเองเชื่อมั่นเช่นกัน

“ถ้ามีมือทั่วไป เคยไป แน่นนอนว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองด้วย อ่า (ลากเสียง) จริงๆ ที่เราสนใจสุราก้าวหน้าไม่ได้เริ่มจากมือบนะครับ อาจจะเริ่มมาก่อนหน้านั้นนะแต่มันทำให้เคลื่อนไหวมากขึ้นก็คงเป็นหลังจากมีมือนั้นแหละ เรื่องพวกนี้เราคิดมา ก็คงคิดคิดมาอยู่แล้วหลายๆ คนก็คงเป็น รู้สึกมาก่อนหน้านี้อยู่แล้วอะไรอย่างเงี้นะ แต่เออ มันก็เป็นแค่คนเดียวอะไปตลอดแล้วพอไอเคมันมีมือมากขึ้นมันมี มันมีกลุ่มคนที่มาทำเรื่องสุราก้าวหน้าอะไรอย่างเงี้นะ มันก็เริ่มกระจายมากขึ้น แล้วเราก็เอ้ยถ้างั้นเราก็จัฟพอร์ตเขาดีกว่า” **คุณโจ อายุ 27 ปี: ธุรกิจส่วนตัว**

คุณมันเองก็เป็นอีกหนึ่งคนที่คิดว่าหากตนเองเป็นขึ้นส่วนเพียงขึ้นเล็ก ๆ และออกไปจับเคลื่อนสิ่งที่ตนเองวาดฝันว่าอยากให้เกิดขึ้น ก็จะเป็นอีกแรงสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งคุณมันได้ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นได้จริง ๆ ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการแสดงออกทางการเมืองได้

“เรื่องสุราก้าวหน้าก็คือมาพร้อมกับเรื่องการเมืองอื่นๆ เลย เราก็คิดว่า เออเราก็เป็นคนขับเคลื่อนตัวเล็กๆ แบบในการแบบสนับสนุนเรื่องต่างๆ แล้วก็เรื่องแบบเอ้อ ไปเลือกตั้งนู่นนี่ๆนั่น เวลาติดตามเรื่องสุราก้าวหน้าก็คงติดตามพร้อมๆกับเรื่องการเมือง” **คุณมัน อายุ 25 ปี: พยาบาลวิชาชีพ**

การตั้งคำถามต่าง ๆ ในยุคที่ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและหลากหลาย เป็นเรื่องที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในยุคโลกาภิวัตร์และโลกดิจิทัล ไม่ยกเว้นแม้แต่เด็กที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงรัฐประหารของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2557 ความสงสัยใคร่รู้ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการได้รับข้อมูลที่สื่อสารด้วยเพียงอำนาจเพียงอย่างเดียวทำให้เด็กมัธยมศึกษาในช่วงนั้นที่เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ตอนต้นในช่วงเวลาที่กำลังเก็บข้อมูลงานวิจัยชิ้นนี้ เริ่มตั้งคำถามกับการบริหารงานของรัฐบาล และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น จากการถูกจำกัดพื้นที่และความเป็นอิสระในช่วงที่ประกาศกำหนดห้ามออกนอกเคสสถานเวลาค่ำคืนทั่วราชอาณาจักร เหตุการณ์ทางการเมืองครั้งนั้นเองเป็นเหตุให้คุณเถื่อนสนใจที่จะเรียกร้องในประเด็นต่าง ๆ ผ่านการขับเคลื่อนทางการเมือง

“ถ้ามีโอกาสไปได้หรือว่าแบบเป็นเรื่องที่เราสนใจก็จะไปนะ คือตอนแรกตั้งแต่ที่จจะรัฐประหารคือไม่เข้าใจว่าทำไมต้องมีเคอร์ฟิว เป็นคนที่ตั้งคำถามกับเคอร์ฟิวมาตลอดว่า ทำไมต้องมีอะแม่ ทำไมหนูกลับบ้านตอนนี้ไม่ได้ ทำไมพ่อมาหาหนูไม่ได้คือตอนนั้นเป็นเด็ก ก็ ป.อะไรเอง เราอยู่แค่ ม.อะไรเองมั้งที่มีเคอร์ฟิวครั้งแรกอะ แล้วพ่อเขาเลิกงานดึกใช่ไหม แล้วมันต้องกลับก่อนสี่ทุ่มถูกมั๊ย แล้วพ่อเขาเลิกงานห้าทุ่ม คือเขาไม่ได้เจอพ่อเป็นเดือนๆ เลยอะ แล้วเขาก็แบบไม่รู้จะทำยังไง เขาก็ได้แต่ตั้งคำถามว่าทำไมต้องมีรัฐประหาร แล้วทำไมไอนี้ต้องเข้ามาแล้วมันดีแค่ไหน ทำไมมันต้องให้หนูร้องเพลงค่านิยม 12 ประการ (หัวเราะ) อ้อ คือตั้งคำถาม เป็นเด็กที่ชอบตั้งคำถาม” **คุณเถื่อน อายุ 25 ปี: พยาบาลวิชาชีพ**

คุณนุ่น อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยสายสังคมศาสตร์ เล่าถึงความสัมพันธ์ของความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยว่า ทรัพยากรและความเจริญที่กระจุกตัวอยู่แต่ที่

กรุงเทพมหานครนั้น ทำให้วัยรุ่นและวัยทำงานต้องมาแสวงหาความเจริญและอาชีพการงานในกรุงเทพ ทั้ง ๆ ผู้คนเหล่านั้นที่เป็นกลุ่มคนที่ผลักดันให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจต่างก็อยากอาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านเกิดของตนเอง แต่ไม่สามารถทำได้เพราะความเจริญกระจุกตัวอยู่แค่เมืองแค่นี้ก็เมืองเท่านั้น ซึ่งคุณนุ่นเองคิดว่าความเหลื่อมล้ำดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยวและหายไป แต่ยังคงผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนในชุมชนด้วย ไม่ว่าจะเป็ความอยู่ดีมีสุขทั้งทางกายภาพ จิตใจ และเรื่องเศรษฐกิจ สำหรับคุณนุ่นแล้ว การรับรู้ถึงความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมจากที่ตนเองเป็นคนอีสาน และจากที่ตนเองคลุกคลีอยู่กับความร้อนหนาวของผู้คนในสังคมผ่านความเป็นวิชาการ ทำให้การขับเคลื่อนและการคิดวิเคราะห์ประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ไม่ได้มีแค่เพียงเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น

“คือหนูรู้สึกว่า well being มันก็มีทั้งสุขภาพกายสุขภาพจิต จิตวิญญาณอะไรพวกนี้ใช้ไหมคะ หนูรู้สึกว่า คนในชุมชนเขาอยู่ได้ด้วยตัวเอง หรือว่าอยู่ได้ด้วยเศรษฐกิจตัวเอง ไม่ได้หมายถึงทุกชุมชนนะ แต่ชุมชนไหนที่สามารถสร้าง value จากตัวเองได้ กลายมาเป็นเรื่องเล่าหรืออะไรก็ตามแต่ แล้วถ้าคนในชุมชนเขามี มันก็ทำให้คนในชุมชนเขามีความสุขได้อยู่แล้ว หรือถ้าเขา มันรวมไปถึงคนสมัยใหม่ ถ้าพูดถึงอีสานนะ เด็กสมัยใหม่นะ ไม่ได้อยากย้ายถิ่นมาอยู่กรุงเทพอะไรแบบนี้คะ แต่ว่าถ้าไม่ไปแล้วทำอะไรอะ คือพื้นที่มันแห้งแล้งนะ บ้านเรา นุ่นเองอ่อนเรื่องภูมิศาสตร์มาก ที่นี้ก็เคยพูดกับเพื่อนหลายคนอยากกลับไป” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาระดับปริญญาเอก

การตระหนักถึงการกระจุกตัวของทรัพยากรและความเจริญไม่ได้เป็นประเด็นแค่ผู้ให้ข้อมูลอย่างคุณนุ่นพูดถึงคนเดียวเท่านั้น คุณแพรงค์ นายแพทย์ที่กำลังเรียนต่อเฉพาะทางและเป็นคนกรุงเทพโดยกำเนิด ที่สัมผัสกับความเจริญในเมืองหลวงมาตั้งแต่จำความได้ ก็ยังสัมผัสถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมเช่นเดียวกัน ประเด็นที่คุณแพรงค์สื่อสารนั้นคือเรื่องการเดินทางของผู้คนในประเทศไทย ที่เชื่อมโยงกับการตีมูลค่า

คุณแพรงค์เล่าถึงข้อสังเกตของตนเองว่า แม้ว่าตนเองจะอยู่ในกรุงเทพมหานครก็ตาม แต่การเดินทางในช่วงกลางคืนนั้นก็เป็เรื่องยากลำบาก ไม่ใช่แค่คนที่ตีมูลค่าที่ตีมูลค่าผสมแอลกอฮอล์เท่านั้นที่ยากลำบาก การเดินทางกลับบ้านด้วยความปลอดภัยหลังจากที่ตีมูลค่านั้น กลับเป็นสิ่งที่ต้องวางแผนและตัดสินใจ เพราะหากต้องการให้เกิดความปลอดภัยหลังจากตีมูลค่าแล้ว การขับรถส่วนตัวกลับบ้านเองเป็นทางเลือกที่ไม่ควรทำโดยเด็ดขาด ดังนั้นในเมื่อไม่สามารถห้ามการตีมูลค่าของผู้คนได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมึทางเลือกในการเดินทางให้กับประชาชนที่ตีมูลค่าผสมแอลกอฮอล์ให้กลับบ้านอย่างปลอดภัยและไม่เกิดอุบัติเหตุด้วย แต่ทางเลือกในการเดินทางต่าง ๆ ในยามค่ำคืน แม้แต่ในกรุงเทพมหานครเองก็ยังมีคามยากลำบากต่อผู้ที่ตีมูลค่าในยามค่ำคืน คุณแพรงค์ยังเน้นย้ำอีกว่า ในกรุงเทพมหานครยังมีความยากลำบากขนาดนี้แล้ว ไม่ต้องพูดถึงในชุมชนที่เป็นชุมชนต่างจังหวัด การเดินทางนั้นไม่มีทางเลือกอื่นใด นอกจากการขับขีรถส่วนตัวกลับที่พัก การเกิดอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นบ่อยครั้งจากการเมาแล้วขับ

การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จึงไม่ใช่แค่เรื่องนโยบายเรื่องสุราเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงไปยังนโยบายอื่น ๆ ของประเทศด้วย

“แต่ปัญหาอย่างที่ผมบอกคือเรื่องการเดินทางสาธารณะมันห่วยนะ ต่างจังหวัด ยิ่งใครเราไม่กินเหล้า ยิ่งมันก็ต้องขับรถไป มันไม่มีทางที่ ยิ่งใครก็คิดว่า เรื่องข้อเรียกร้องที่สองที่ผมเรียกร้องคือ สาธารณสุข หมายถึงการเดินทาง ระบบขับขี่ยันก็ต้องเอื้ออำนวยด้วย ฮะ ถ้าในกรุงเทพฯ จะรอแท็กซี่อย่างเดียวเนี่ย บางคนมันก็แพงนะ อย่างเช่น โท บ้านอยู่ฝั่งธน มากินเอกมัยเนี่ย อย่างบ้านผมเนี่ย ผมแม่่งลำบากนะ เมื่อก่อนเนี่ย ไอ้เขี่ยต้องรอหาคหารค่าแท็กซี่เลย อะไรเงี้ย รอบนึ่งก็สองสามร้อยนะ ไซ้ แล้วเดี๋ยวนี้ BTS ที่มันเดินทางมาเกือบถึงฝั่งธน มันเดินทางไปทั่วได้ขึ้นมากนะ ฝั่งธนฝั่งธน โดยเฉพาะบางแคเนี่ย การเดินทางควรจะเอาให้สุดทาง เช่น ควรจะเปิด 24 ชั่วโมงไปเลยด้วยซ้ำนะ ให้ทุกอย่างมันเดินทางได้สะดวก คนจะได้พยายามรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น จะได้ไม่ขับรถหลบต่าน app หลบต่านอย่างนี้ app หลบต่าน หรือดูจาก google map เงี้ย มันก็จะลดนะครับ คิดว่าจะช่วยได้นะ เรื่องนี้” คุณแพร์รี่ อายุ 28 ปี: แพทย์

ประเด็นความไม่เป็นที่ได้รับความนิยมนในการกล่าวถึงของผู้ให้ข้อมูลคือ ประเด็นเรื่องความไม่เป็นที่ธรรมเรื่องเพศสภาพ โดยเฉพาะเพศสภาพหญิงและการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว แต่ผู้วิจัยคัดเลือกข้อความของผู้ให้ข้อมูลมาบางส่วนเท่านั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงเพศสภาพหญิงกับเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่มีแต่ผู้ให้ข้อมูลที่ระบุว่าตนเองมีเพศสภาพหญิงหรือเพศกำเนิดหญิงเท่านั้น แต่รวมถึงกลุ่มความหลากหลายทางเพศและผู้ที่มีเพศกำเนิดเป็นชายด้วย นอกจากนี้ ไม่เพียงแต่ผู้ให้ข้อมูลที่ขับเคลื่อนเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่พูดถึงประเด็นดังกล่าว แต่ยังรวมไปถึงผู้ที่ไม่ได้ขับเคลื่อนต่างก็พูดถึงเรื่องดังกล่าวด้วย

“ผู้หญิงที่เสียงดังก็จะดูไม่เรียบร้อยในค่านิยมของคนไทย ผู้หญิงเราเปิดเผยมากไม่ได้ เราเสียงดังมากไม่ได้

เราจะไม่มีมารยาท แล้วอย่างเพศที่สามมันก็จะเสียงดัง แต่มันก็เสียงดังกันหมดนั่นแหละ

แต่พอเป็นเพศที่สามแล้วมันจะดูเหมือนกับว่าถูกจัดตามองเป็นพิเศษ”

การตระหนักถึงความไม่เป็นที่ธรรมโดยที่มีเรื่องเพศสภาพมาเกี่ยวข้องกันนั้น ไม่ได้ชี้เฉพาะเจาะจงไปกับเรื่องดื่มเท่านั้น แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลยังมองเห็นความไม่เป็นที่ธรรมจากบทบาททางเพศบางอย่างที่มากดทับผู้ที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิงด้วย ตัวอย่างเช่นคุณนิว ในช่วงแรกของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสอบถามเรื่องความสะดวกในการเปิดเผยเพศ

สภาพของตัวเอง คุณนิวก์เริ่มต้นด้วยการบ่นเรื่องเพศสภาพก่อนให้ก่อนสัมภาษณ์เสียจนผู้วิจัยที่ เป็นผู้ฟังเองก็ รู้สึกเห็นใจไปกับเธอด้วย บทบาททางเพศที่คุณนิวก์พยายามสื่อสารกับผู้วิจัยนั้น เป็นเครื่องพันธนาการชีวิตของเธอที่มีเพศกำเนิดเป็นหญิง แต่ไม่ต้องการที่จะระบุตัวตนเองนั้นมีเพศสภาพเป็นเพศใด ดังนั้นเรื่องเพศสำหรับคุณนิวก์จึง เป็นเรื่องที่พูดคุยด้วยความยากลำบาก เพราะตนเองก็ไม่ได้นิยามว่าตนเองเป็นเพศใดเพศหนึ่ง ความหงุดหงิดที่ สังคมกำหนดบทบาททางเพศให้กับทุกคนที่อยู่ร่วมอาศัยในสังคม ทำให้คุณนิวก์ตระหนักได้ว่า เรื่องเพศก็เป็นเรื่องที่ถูกกำหนดให้อยู่ในกรอบใดกรอบหนึ่งเช่น และหากไม่ผู้คนจำนวนหนึ่งไม่ได้เป็นไปตามบทบาททางเพศที่ถูกสังคม กำหนดกรอบเอาไว้ ก็มักจะได้รับความไม่สบายอกสบายใจในระดับหนึ่ง ซึ่งตัวคุณนิวก์ก็ตระหนักเรื่องนี้ และ มองเห็นความไม่เป็นธรรมเรื่องเพศนี้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองเช่นกัน

“อิม ก็เป็นในสิ่งที่อยากเป็น ก็ไม่มีนิยามดีกว่าเพราะรู้สึกอึดอัด เวลาจะให้เรียกว่าเป็นอะไรหรือไม่ เป็นอะไร อันนี้นิวก์เป็นมาตั้งแต่เด็กแล้ว รู้สึกอึดอัดทุกครั้งเลย ตั้งแต่สมัยก่อนที่เรื่องพวกนี้ยังไม่เป็น ประเด็นกัน นึกมองว่าคนเจนเรหรือเด็กลงไปน่าจะมีความหลากหลายมากกว่าเจนเก่า ๆ ที่เค้าโดน ผูกมัดมาว่าผู้หญิงต้องเป็นแบบนี้ ผู้ชายก็ต้องแบบนี้ แต่โลกมันเปลี่ยนไป สังคมเปลี่ยนไป พอมาให้ พูดเรื่องอัตลักษณ์มันก็ลำบาก อย่างนี้มีเพื่อนผู้ชาย แบบผู้ชายแท้ๆ แต่ชอบแต่งกระเทยแต่คบผู้หญิง นะ คือมันน่าจะเป็นความชอบว่าอยากเป็นอะไร” **คุณนิวก์ อายุ 36 ปี: Hotel consultant**

ไม่ใช่แค่เพียงแค่ความอึดอัดจากการถูกจำกัดด้วยค่านิยมเรื่องเพศสภาพที่คุณนิวก์แบกรับเอาไว้เท่านั้น แต่ สำหรับคุณนิวก์แล้ว การตระหนักถึงเรื่องเพศสภาพของเธอเป็นเรื่องที่เธอมีความคิดที่รุนแรงกว่า เพราะถ้ามองไปถึง เรื่องบทบาททางเพศแล้วเธอโน้มเอียงไปในทางต่อต้านต่อบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน ใน ความคิดของคุณนิวก์การสร้างอัตลักษณ์และอำนาจทับซ้อน หรือที่คุณนิวก์ทับศัพท์ว่า intersectionality นั้น เป็น มุมมองที่จะทำให้ผู้คนเข้าใจความทับซ้อนกันของอัตลักษณ์บางอย่างของผู้คนในสังคม และทำให้มองเห็นความ หลากหลายได้มากขึ้น มากกว่าการมองด้วยมุมมองที่เป็นแบบดั้งเดิม ทั้งกับเรื่องเพศและเรื่องอื่น ๆ ด้วย มุมมองที่ คุณนิวก์อยากนำเสนอถึงความหลากหลายนี้เอง ทำให้การพูดคุยกับคุณนิวก์ในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเรื่องนโยบาย เกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้น เป็นการสนทนาที่ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นมุมมองและความพยายามของเธอที่ อยากจะขับเคลื่อนให้สังคมลดความไม่เป็นธรรมและเพิ่มความเข้าอกเข้าใจถึงความหลากหลายให้มากขึ้นใน ประเด็นต่าง ๆ ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

“Gender role หรือ โอ้ แน่นนอนว่าถ้าเราเป็น non binary ที่ก็ต้องต่อต้านมันอยู่แล้วเนอะ (หัวเราะ สะใจ) คือแบบจริงๆแล้วมองตัวเองหรือว่าคนอื่นในสังคมนะ เราไม่ได้มองมันแค่เรื่องแบบ gender เขาอย่างเดียวเนอะ คือเนื่องจากว่าเราเรียนทางสายสังวิท (สังคมวิทยา) มาก่อนเนอะเราก็เลยจะมัน เป็นแบบ intersectionality คือแบบอย่างในงานเราอย่างนี้ มันก็จะเป็นแบบ หมายถึง อี thesis ที่ เราทำอยู่นะ มันก็จะมีความเป็นสังวิทสังวิท (เสียงสูง) เนอะในงานจิตวิท (จิตวิทยา) พอเวลาที่เรารู้

ถึงเรื่อง intersectionality ก็จะมีถึงเรื่องแบบ คน ๆ มันเกิดมามีเพศกำเนิดเป็นผู้หญิง แต่เขาอาจจะโตมาเป็น non binary ครอบครัวยุคเขาอาจจะไปเป็นศาสนาพุทธ เขาอาจจะโตมาเป็น เอ็ม disable อะไรก็ได้ อาจจะเป็นอย่างอื่นที่มี spectrum เยอะกว่านั้น แต่ว่าบางทีมันก็มีการบัญญัติอะไรขึ้นมาใหม่ก็ไม่รู้ มันก็เลยแบบไป cast up ตลอด เหมือนกับว่ามันก็จะมีกลุ่มคนที่ไม่ชอบให้แบบไปแบ่งอะไรแบบนี้ ไอ้พวกที่แบบ ไอ้พวกที่ non TG อะไรพวกนี้” คุณวุฒ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/ นักศึกษาปริญญาโท

ผู้วิจัยขอนำตัวอย่างคำพูดจากผู้ให้ข้อมูลที่มีเพศกำเนิดเป็นผู้หญิง จำนวน 2 คน ได้แก่ คุณมล ที่เป็นหญิงรักหญิง และคุณอ้อม ที่มีเพศสภาพเป็นผู้หญิง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงว่ากลุ่มตัวอย่างเองก็ตระหนักได้ว่าการตีพิมพ์เรื่องเพศนั้นมันมีนัยยะของความไม่เป็นธรรมซ้อนทับอยู่เสมอ และกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่า สถานการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นจริง และส่งผลกระทบต่อพวกเขาและคนรอบข้างจริง ๆ

คุณมลเล่าด้วยความโมโหเมื่อถามถึงประสบการณ์การตีพิมพ์เรื่องเพศของตนเองว่า ตนเองไม่สามารถไปห้ามคนที่คิดว่า บทบาททางเพศของผู้หญิงนั้นไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับเรื่องสุรา และการมองของคนบางกลุ่มว่า ผู้หญิงที่ดื่มสุรานั้นเป็นคนที่ไม่ดี ซึ่งคุณมลเล่าอย่างคับข้องใจว่า การตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์ผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เป็นเครื่องตัดสินว่าใครดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยส่วนบุคคลมากกว่า

“คือมันห้ามไม่ได้หรอก มันมีอยู่แล้ว เราก็ไม่ได้สนใจแค่มองว่าเค้าทัศนคติแคบ คือคนดื่มเหล้าไม่ว่าจะเพศ วัย ลักษณะนิสัย ฐานะ คือเราต้องมองเท่าเทียมกันไปตัดสินว่าหัยมิงเป็นผู้หญิงแล้วทำไมมิงดื่มเหล้า คือแล้วรู้ได้ไงว่าไม่ดี คนกินเหล้าแล้วเค้าไม่ดีหนูก็ยังไม่ว่าเค้าเลยเพราะเค้าไม่กินเหล้าเลยไม่ดี ทำไมเค้าถึงมามองคนไม่ดีแล้วมาโทษเรา มันก็มีผู้หญิงที่ไม่ดื่ม มันเป็นเรื่องที่ตัวบุคคลนั้น ๆ มากกว่า รู้สึกว่าคนที่ว่าคนดื่มเหล้าแล้วไม่ดี เค้าแคบจัง คนที่มองแบบนั้นเค้าแคบมาก มีอย่างอื่นอีกมากมายที่ให้ตัดสิน อย่างมาอ้างว่าแอลกอฮอล์ ต่อให้บางคนดื่มทั้งวัน หรือบางคนเพิ่งมาดื่มยังไม่ได้เมาแล้วไปทำเรื่องไม่ดีใครจะรู้กับเค้าว่าเค้าเมา คือบางคนเค้าอาจจะทำตอนสติดีก็ได้ใครจะไปรู้” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณอ้อมเป็นหนึ่งในผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้ออกมาขับเคลื่อนเรื่องเรื่องตีพิมพ์ผสมแอลกอฮอล์แต่อย่างใด แต่เคยเป็นหุ้นส่วนร้านเหล้าแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และตอนที่ตนเองอยู่ดูแลประจำที่ร้านเหล่านั้น มีประสบการณ์ได้พบเจอกับผู้หญิงที่มาดื่มและถูกลวนลาม แต่บทบาททางเพศของผู้หญิงและบรรทัดฐานของผู้หญิงที่สังคมยึดถือ นั้น ทำให้ผู้หญิงที่มาดื่มสุรา ไม่ว่าจะไปเป็นเพศสภาพหญิงหรือเพศหลากหลาย ก็มักจะถูกตัดสินจากคนรอบข้างแล้วว่า พวกเขานั้นประพฤติตนไม่ดี และหากเกิดความรุนแรงเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือความรุนแรงต่าง ๆ ด้วยแล้ว สังคมมักจะโทษเหยื่อที่เป็นเพศกำเนิดหญิงก่อนว่า เพราะดื่มสุราและประพฤติตัวไม่ดี จึงสมควรได้รับความรุนแรงเหล่านั้น

คุณอ้อมบอกกับผู้วิจัยเพิ่มเติมด้วยว่า สังคมมีกรอบของมันอยู่แล้ว เช่น การดื่มสุราเป็นสิ่งไม่ดี, ผู้หญิงที่แต่งตัวเปิดเผยเนื้อตัวร่างกายเป็นคนไม่ดี, ผู้หญิงที่วิวีตวายเสียงดังเป็นคนที่ไม่มีการียมารยาท, หรือกลุ่มเพศหลากหลายที่แสดงออกอย่างเปิดเผย ฯลฯ กรอบเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นให้คนในสังคมส่วนใหญ่ก็จะทำให้ผู้คนจำนวนหนึ่งคิดว่า ความรุนแรงหรือการต่อว่าต่อขานต่าง ๆ เป็นเรื่องสมควรแล้วที่พวกเขาเหล่านั้นสมควรได้รับ ซึ่งคุณอ้อมเน้นย้ำในช่วงแรกว่า กลุ่มคนที่มองด้วยมุมมองเหล่านั้นไม่ได้มองเรื่องสิทธิเนื้อตัวร่างกาย และมันคือความไม่เป็นที่ธรรมที่เกิดขึ้นกับคนที่มิเพศกำเนิดเป็นหญิงหรือมีเพศสภาพเป็นหญิงและเป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศ

“ส่วนตัว อ้อมเคยเห็น ถ้าเป็นผู้หญิงที่ไปดื่มเหล้าแล้วไปถูกทำร้าย หรือมีการถูกลวนลาม ผู้หญิงก็จะโดนโทษก่อนว่า ก็กินเหล้าแต่งตัวโป๊โป๊ง อ่า แต่ว่าเขาไม่ได้มองว่า เขาเคารพสิทธิของเรา ในร่างกายของเรา ในเนื้อตัวร่างกายของคนอื่นอะไรอย่างนี้ แต่เขาจะโทษสิ่งที่ผู้หญิงเป็นก่อน หรือก็มึงทำตัวเองนะ ก็มีกินเหล้าเอง ก็โดนเองนะ หรือถ้า หรือถ้าจริงๆ แล้วเขาไม่ดื่ม แต่อาจจะแต่งตัวแล้วดูเปิดเผย เขาก็อาจจะโดนทำร้ายก็ได้ ทั้ง ๆ ที่เขาไม่ดื่มแบบนี้ เป็นต้น อืมๆ แล้วก็ส่วนใหญ่การดื่มเหล้า มันจะสนุกสนาน มันอาจจะเสียงดังไง แล้วเราเสียงดัง ผู้หญิงที่เสียงดังก็จะดูไม่เรียบร้อยในค่านิยมของคนไทย ผู้หญิงเราเปิดเผยมากไม่ได้ เราเสียงดังมากไม่ได้ เราจะไม่มีมารยาท แล้วอย่างเพศที่สามมันก็จะเสียงดัง แต่มันก็เสียงดังกันหมดนั่นแหละ แต่พอเป็นเพศที่สามแล้วมันจะดูเหมือนกับว่าถูกจัดตามองเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะ เป็น เขาเรียกอะไรนะ สาวประเภทสอง หรือเป็นทอมอะไรอย่างนี้ก็จะถูกมองไม่ค่อยดีแล้วสำหรับคนส่วนใหญ่ พอดื่มเหล้าเสร็จนางก็เลยถูกเพ่งเล็งเป็นพิเศษ อันนี้โดยส่วนตัวที่อ้อมเห็นนะ ที่คนอื่นเขามองนะ แต่ส่วนตัวอ้อมเป็นคนมีเพื่อนหลากหลายเพศ เป็นคนเปิดเผย ยอมรับความหลากหลาย ในเรื่องเพศ ไม่เป็นคนเหยียดผิว” **คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ**

สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่มีเพศสภาพเป็นชายก็ตระหนักถึงเรื่องความไม่เป็นที่ธรรมเรื่องเพศเช่นเดียวกัน คุณพริสเล่าถึงมุมมองของตนเองที่มีต่อการดื่มของคนทั่ว ๆ ไปว่า เรื่องเพศไม่อาจนำมาตัดสินคน ๆ หนึ่งได้ การตัดสินว่าผู้หญิงที่ดื่มนั้นเป็นคนไม่ดีเป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ลบเกินความเป็นจริง เพราะอย่างไรก็ตาม ตามความคิดของคุณพริสที่อ้างอิงถึงความคิดทางตะวันตกแล้ว ไม่ว่าจะ มีเพศกำเนิดเป็นแบบไหนก็ไม่สามารถเอาการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาตัดสินได้ว่าคน ๆ นั้นเป็นคนอย่างไร

คุณพริส: ใช้ ส่วนใหญ่ที่เห็นเป็นแบบนี้แหละ จริงๆ ผู้หญิงกับผู้ชายมันก็คล้าย ๆ กันแหละ แต่แค่เรา judge ผู้หญิงในภาพลบเกินไป คือผู้หญิงมันไม่สามารถทำอะไรแบบนี้ได้หรอก ในเมื่อผู้ชายก็ทำได้หมด ซึ่งผมมองว่ามันก็เรื่องปกติ มันทำได้หมดแหละ

ผู้วิจัย: เราก็ไม่ได้มองว่าเค้าแย่ หรือไป judge เค้าใช่ไหม

คุณพริส: ใช่ครับ ถ้าในมุมมองตะวันตกอะ มันก็คือทุกคนมันทำได้เท่ากันหมดแหละครับ

คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

ในทิศทางเดียวกัน คุณนันทที่ไม่ได้ออกมาเรียกร้องหรือขับเคลือนนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เลย เนื่องจากคิดว่าถึงแม้จะลงมือกระทำการใด ๆ ไป หากผู้มีอำนาจไม่ต้องการที่จะให้เปลี่ยนแปลงก็ไม่สามารถทำอะไรได้ ก็มีความคิดไปในทิศทางเดียวกับคุณพริสที่มีเพศสภาพเป็นชายเหมือนกัน ว่าเป็นเรื่องปกติที่ผู้หญิงจะตีหรือไม่ตีก็ได้ ไม่ใช่เรื่องที่ผิดแปลกอะไรที่ผู้หญิงจะตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์

“ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน เค้าจะกินก็กินไปไม่เห็นเป็นไรเลย ผู้ชายกินได้ ผู้หญิงก็กินได้ เวลาเค้าอยากกินก็ให้เค้ากินไปสิ ไม่เห็นแปลกเลย ผู้หญิงกินเหล้าไม่รู้คนอื่นว่ายังไงแต่นี่ว่าไม่แปลกนะ” คุณนันท อายุ 39 ปี: ช่างสีรถยนต์

จากที่เป็นผู้ขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมมาหลากหลายประเด็น ทำให้คุณวุพมองเรื่องการกำหนดบทบาททางเพศกับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แตกต่างออกไปจากผู้ให้ข้อมูลท่านอื่น ๆ กล่าวคือ ในเชิงบทบาททางเพศแล้วนั้น การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของเพศกำเนิดหญิงมักไม่ได้รับการยอมรับเท่ากับเพศกำเนิดชาย และส่งผลให้เพศกำเนิดหญิงมักจะตีได้ในปริมาณที่น้อยกว่าโดยปริยาย ทั้งจากผลกระทบทางความคิดโดยตรงและโดยอ้อม ทำให้โปรโมชันของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์บางยี่ห้อ นำผลกระทบทางความคิดจากบทบาททางเพศว่า เพศกำเนิดหญิงตีได้น้อยดังกล่าวนำมาใช้เป็นโปรโมชันการตีที่ไม่จำกัดในราคาที่กำหนด เพราะถึงอย่างไรเพศกำเนิดหญิงก็ตีได้น้อยอยู่แล้ว แต่สำหรับคุณวุพแล้ว โปรโมชันดังกล่าวไม่ได้ทำให้คุณวุพติดกับดัก และคิดในเชิงบวกด้วยว่า เป็นโอกาสที่ดีมากกว่า

แม้ว่าคุณวุพจะมองว่าเป็นโอกาสที่ดีอย่างไรก็ตาม เธอไม่ได้มองข้ามเรื่องการเหมารวม (stereotype) เรื่องเพศไปด้วย เพราะการเหมารวมเรื่องเพศนั้นนั่นเองที่ส่งผลให้เกิดโปรโมชันดังกล่าวขึ้น และเป็นการผลิตซ้ำความคิดเหมารวมเรื่องเพศต่อไปไม่สิ้นสุด

“อย่างเรื่องที่เราเห็นว่ามันเกี่ยวกับสุราโดยตรงเนี่ย คือ อันนี้ตลกมากเลย บางที บางคนอาจจะมองว่าเป็นข้อได้เปรียบของการเกิดมาเป็นเพศกำเนิดแบบ xx อะไรอย่างนี้ xxy อะไรอย่างนี้ คือ มันมีร้านที่ขอเขียนว่าแบบ โปรบุฟเฟอแอลกอฮอล์ของผู้หญิง 299 ของผู้ชาย 599 อะไรอย่างนี้ เคยเห็นปะ เออ อะไรแบบนี้แหละ เออ เราก็มองว่ามันมีอะไรแบบนี้ด้วย เรามองว่า แสดงว่าคุณกำลัง stereotype อู้ยยย (เสียงสูง) ผู้หญิงนี้แม่งค้ออ่อนจังเลย อะไรแบบนี้หรือเปล่า (หัวเราะ) ซึ่งอันนี้เป็นสิ่งที่เราเห็นแบบในชีวิตประจำวัน แต่คือเรารู้สึกว่า เราเชื่อว่ามีหลายคนที่ aware กับเรื่องนี้ แต่ว่าเราเชื่อว่า ไอ้คนที่มันแบบ ไอ้คนที่ไม่ได้มาแตะอะ คนที่เขามองว่า แอลกอฮอล์เป็นเรื่องไม่ดีอะ เขาก็ไม่ได้มองละเอียดแบบนี้ เขามีหน้าที่ที่จะแบบต่อต้านมันมากกว่า เรามองว่ากลุ่มที่ทำเรื่องนี้ส่วนใหญ่

ก็ไม่ได้ อันนี้เรายอมรับนะว่าเรา bias แต่เหมือนว่าเราเจอมาด้วยตัวเองนะ เลยคิดแบบนั้นนะ เหมือนเขาเรียนสายนี้มาแล้ว ก็คิดว่าที่เค้าว่าแบบ เราไม่ต้องใจรายละเอียดยิบย่อยหรือความซับซ้อนของสังคมอย่างนี้ เราก็กะไปมองไปแบบ” คุณวุฒ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่ตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในประเด็นต่าง ๆ เดิมอยู่แล้ว และการขับเคลื่อนหรือเรียกร้องก็กระจายไปสู่ประเด็นที่พวกเขาสนใจด้วยเหมือนกัน การขับเคลื่อนและเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเรื่องตีพิมพ์ผลสมแอลกอฮอล์นั้นจึงเป็นเพียงแค่ประเด็นหนึ่งในหลาย ๆ ประเด็นที่พวกเขาสนใจและลงมือกระทำเพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์หรือแนวคิดที่ตนเองนั้นยึดถือ

2) เมื่อตระหนักจึงออกมาขับเคลื่อน

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า หลายต่อหลายครั้งที่การสัมภาษณ์ไม่ได้พูดถึงประเด็นนโยบายการตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์ผลสมแอลกอฮอล์เท่านั้น แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่างพูดถึงประเด็นอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกัน หรือปัญหาทางสังคมที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมองเห็นว่าเป็นปัญหา พวกเขาไม่ได้เพียงแค่คิดว่าเป็นปัญหาทางสังคมเท่านั้น แต่ยังลงมือขับเคลื่อนด้วยพลังกำลังเท่าที่ตนเองจะสามารถทำได้ เช่น การพูดคุยกับเพื่อนที่คิดเห็นในทิศทางเดียวกัน ออกมาขับเคลื่อนกับมือหรือกลุ่มที่เรียกร้องในประเด็นเดียวกัน ซึ่งการพูดคุยหรือการรวมตัวกันกับคนที่คิดเห็นในทิศทางเดียวกันและมองในทิศทางเดียวกันนั้น ทำให้พวกเขาได้นำความคิดเห็น และประสบการณ์ที่ได้มาวิเคราะห์กับสถานการณ์ ปัญหา และประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่ได้หยุดเพียงแค่การวิเคราะห์สถานการณ์เท่านั้น แต่ยังลงมือทำ ลงมือขับเคลื่อนด้วยวิธีการของตนเองที่สะดวกใจและสบายใจต่อไป

"มันก็มาจากที่เราทำกิจกรรมในมือเบี่ยนะฮะ มีอบทางการเมืองอื่น ๆ ก่อนใช้มีัยที่มีมาก่อนหน้า

แล้วก็ด้วยความที่มีอบของยุคเรา เราว่ามันแบบว่ามันเสรีเนอะมันก็มีหลายเรื่องหลายปัญหาอะไรอย่างเงี้ย

เราก็กะไปบังเอิญเจอเรื่องของเนี่ยแหละสุราก็ว่าหน้า ประชาชนเบียร์อะไรพวกนี้"

คุณเอ็กซ์เป็นตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลที่ระหว่างการสัมภาษณ์ได้เล่าถึงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ทั้งเรื่องความไม่เป็นธรรมของราคาต้นทุนการผลิตทางเกษตรกรรมของชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ และปัญหาเรื่องนายทุน พ่อค้าคนกลาง ที่เอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ระบบทุนนิยมที่นำไปสู่ชนชั้นทางสังคม และนำไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ฟังดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับตัวคุณเอ็กซ์ที่เป็นพนักงานบริษัท

เลย แต่เมื่อคุณเอ็กซ์มองเห็นความไม่เป็นธรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อตนเอง และสังคมในวงกว้าง การตระหนักรู้เหล่านี้ทำให้คุณเอ็กซ์ไม่อาจจะนิ่งเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การขับเคลื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ตนเองสะดวกจึงเกิดขึ้น และนำไปสู่ความสนใจในนโยบายเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ต่อไป

“จริง ๆ ตรงนี้เค้าเลือกเกิดไม่ได้ บางคนเกิดมาในจุดที่ฐานะไม่ดี เรามองว่าเป็นจุดที่รัฐบาลต้องแก้ไข เค้าเรียกว่าโรเซ่ สวัสดิการ สถานภาพทางการเงินของประชาชนที่รัฐบาลต้องแก้ไขถึง บางทีชนชั้นล่าง รวมไปถึงเกษตรกร ซึ่งเค้าทำงานมีรายได้น้อย แต่ละปีมีค่าใช้จ่ายฟูกคอสอยู่แล้ว ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน ซึ่งถ้าพวกนี้รัฐบาลควบคุมไม่ได้ล่าสุดค่าปุ๋ยคือแพง อย่างนาปีบางทีก็ปีละ 2 ครั้งที่เป็นเงินก้อน ที่เค้าเงินได้จากการขายผลผลิต สมมุติได้มา 1 แสน ภาพลักษณ์ที่เรามองจากข้างนอกข้าวมีราคาไม่ตก มีราคาดี อันนี้คือภาพจากการขาย แต่เราไม่ได้มองถึงต้นทุนของเกษตรกรเลยว่าเท่าเดิมหรือเปล่า หรือมันขึ้น ทั้งน้ำมันก็ขึ้น ปุ๋ยก็ขึ้น รายรับเค้าเท่าเดิมนะ แต่ต้นทุนเค้าสูงขึ้น ส่วนที่เหลือของค่าน้อยลง เราไม่ได้มองตรงนี้เลยด้วยซ้ำ รัฐบาลควรแก้ไขปัญหานายทุน พ่อค้าคนกลางที่รับจากเกษตรกรเท่าเดิมหรือต่ำแล้วเอามาขายสูง คือมันต้องแก้ไขปัญหาดังนี้ให้ได้ก่อน เงินมันไม่ถึงเกษตรกร หรือคนชั้นนั้นจริง ๆ ใจ เค้าก็ฐานะเท่านี้ เครียด หาทางออกไม่ได้ กินเหล้า บางคนก็หมดหวังสิ้นหวัง บางคนไม่มี purpose อยากอยู่ต่อแล้ว ฆ่าตัวตาย ทำไมเราไม่ทำสวัสดิการตรงนั้นให้ดีกว่า ให้คนเค้าลืมนตา อ้าปากได้ก่อน เราถึงไปจัดการเรื่องการกินของเค้า อย่างเรื่องกินเหล้าอะไรประมาณนี้ อยากให้จัดการตรงนี้ก่อน” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากระบบทุนนิยมที่เข้มข้น การเอารัดเอาเปรียบ และส่งผลกระทบต่อเกษตรกรนั้น ไม่ได้มีเพียงคุณเอ็กซ์เท่านั้นที่คิดเรื่องนี้ แต่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนก็มีความคิดไปในทิศทางเดียวกันว่าด้วย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม และผลผลิตที่ได้จากประเทศไทยก็เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและรสชาติอร่อย การถูกเอารัดเอาเปรียบด้วยระบบทุนนิยมทำให้เกษตรกรลืมนตาอ้าปากได้ลำบาก คุณชันที่เป็นประชากรในชุมชนชนบทก็เห็นถึงความไม่เป็นธรรมเหล่านี้ ถึงแม้ตนเองจะไม่ได้ออกมาขับเคลื่อนหรือเรียกร้องประเด็นทางสังคมใด ๆ แต่ก็ตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมดังกล่าว ได้แต่เพียงบ่นเปรยกับเพื่อนสนิทเท่านั้น คุณชันแสดงความคิดเห็นว่า ในพื้นที่ภาคเหนือที่คุณชันอาศัยอยู่ มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมากมาย และรสชาติดี หากมีนโยบายที่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้มากกว่าขายผลผลิตทางการเกษตรในรูปแบบผลไม่สดเพียงอย่างเดียว ก็จะทำให้เกษตรกรเหล่านั้นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นด้วย ซึ่งตามความคิดเห็นของคุณชันแล้ว การส่งเสริมให้ซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อนำไปผลิตเปียร์คราฟ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่คุณชันเห็นว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง

“ช่วย ผลผลิตทางการเกษตรก็จะดีขึ้น ถูกต้อง เพราะว่าเขาก็ไม่ต้องเสีย อย่างเช่น ภาคเหนือเขาปลูกอะไรได้ อย่างลิ้นจี่อย่างนี้ ผลผลิตลิ้นจี่ก็จะดีขึ้น เพราะว่าก็ขายได้ใช้ใหม่ ถ้าสนใจมังคุดลิ้นจี่ก็ขายเขา

เอามาทำเบียร์คราฟต์ได้ เพิ่มมูลค่าได้ อะไรอย่างนี้ ก็เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน อะไรอย่างนี้ เกษตรกรก็จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ไม่ต้องแบบทำอะไรทำนาทำสวนแล้วยังมาโดนเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางอีกอะไรอย่างนี้ เขาก็สามารถแบบขายได้โดยตรงกับผู้ผลิตสุราพวกนี้ได้ หรือว่าเขาจะทำเองก็ได้ อะไรแบบนี้ อืม จะดีกว่าไหม” คุณชัน อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

คุณท็อปที่เล่าให้ฟังว่า เมื่อยุคสมัยของเสรีนิยมเข้ามาและคนรุ่นใหม่ต่างก็เข้าถึงความเป็นเสรีมากขึ้น ตามความคิดของคุณท็อปแล้ว เสรีนิยมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขับเคลื่อนให้คนรุ่นใหม่ รวมไปถึงตัวคุณท็อปด้วย หากมองเห็นว่าประเด็นใดเป็นปัญหาในสายตาของพวกเขา และไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของพวกเขา การออกมาขับเคลื่อนให้สังคมสอดคล้องกับแนวความคิดของพวกเขาจึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ปกติ ซึ่งตัวคุณท็อปเองที่ศึกษานโยบายเรื่องสุรามาระยะหนึ่งแล้ว มีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในความคิดของคุณท็อปไม่ใช่แค่เรื่องความหลากหลายของสุรานั้น แต่เชื่อมโยงไปถึงปัญหาอื่น ๆ ในสังคมด้วย เช่น เรื่องเสรีทางการค้า เรื่องทุนนิยม เป็นต้น ความสนใจในความร้อนรนของประเด็นในสังคมของคุณท็อป เลื่อนไปสู่การสนับสนุนและขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ที่คุณท็อปอยากทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และลงมือขับเคลื่อนด้วยตนเอง ดังเช่นที่คุณท็อปไปเข้าร่วมเรียกร้องกับม็อบต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทสัมภาษณ์

“มันก็มาจากที่เราทำกิจกรรมในม็อบเนี่ยนะอะ มีอบทางการเมืองอื่น ๆ ก่อนใช้ม็อบที่มีมาก่อนหน้า แล้วก็ด้วยความที่มีอบของคุณเรา เราว่ามันแบบว่ามันเสรีนะอะมันก็มีหลายเรื่องหลายปัญหาอะไรอย่างเงี้ย เราก็ไปบังเอิญเจอเรื่องของเนี่ยแหละสุราก็ว่าหน้า ประชาชนเบียร์อะไรพวกนี้ โชคร้าย แล้วก็ก็มีโอกาสได้ชิมของเขาด้วยนะตอนไปม็อบ อาร์มรแบบ workshop เลยอะที่เขามาจัดบูธแล้วเราก็ไปลองศึกษาเรื่องที่เขากำลังคั่นนโยบายนโยบายอะไรต่าง ๆ แล้วก็ปัญหาอะไรที่เราสนใจเนี่ยเพราะมันสอดคล้องกันมากเลยครับกับเรื่องที่เรา...คือถ้าเรื่องในม็อบเรามองว่ามันก็ไม่ได้จำเป็นเลยที่เกี่ยวกับรัฐบาลหรือเรื่องอะไรอย่างเดี๋ยวนะ มันก็มีทั้งเรื่องการค้า ทุนอะไรพวกเนี่ยหลายอย่าง แต่เราก็สนใจเรื่องสุราเพราะว่าเราก็คឹ” คุณท็อป อายุ 29 ปี: ฟรีแลนซ์

เช่นเดียวกับคุณจิน ที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังด้วยเนื้อหาเป็นไปในทิศทางเดียวกับคุณท็อป กล่าวคือ คุณจินเองไม่เคยเข้าร่วมม็อบหรือเคยมีแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย ได้แต่เข้าร่วมการเรียกร้องที่เป็นประเด็นทางการเมืองเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและอุดมการณ์ของตนเอง และตนเองก็ได้ลงมือเพื่อเรียกร้องและขับเคลื่อนในประเด็นที่ตนเองต้องการให้เปลี่ยนแปลง แต่การเรียกร้องและขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ ไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่ประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในม็อบเท่านั้น แต่ยังทำให้คุณจินมองเห็นปัญหาอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัวและนำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมจากประสบการณ์ของตนเองด้วย เช่นเรื่องนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณจินสังเกตว่า นโยบายดังกล่าวไม่นั้นรัฐบาลไม่เคยกล่าวถึง และสนับสนุนโอกาสให้กับกลุ่มคนที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อยเลย และการเดินทางไปต่างประเทศบ่อย ๆ ของคุณจิน ทำให้คุณจินยิ่ง

ตระหนักเพิ่มขึ้นว่า การสนับสนุนนโยบายที่สร้างความหลากหลายให้กับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับในต่างประเทศที่คุณจินเคยไปเยี่ยมเยือน และเริ่มตั้งคำถามกับผู้บริหารระดับประเทศว่า เหตุใดประเทศไทยจึงไม่สนับสนุนนโยบายดังกล่าว เหมือนกับนานาประเทศที่ตนเองเคยได้พบเห็นบ้าง

"เอาจริงส่วนตัวก็ไม่เคยไปมีอบที่อาศัยเรื่องตีผสมเลยนะ มีแต่ไปเรื่องรัฐบาลอะไรแบบนี้ล่ะครับ เอาจริงเรื่องการตีผสมไม่เคยไปเลย แต่ (รัฐบาล) ก็ไม่เคยสนับสนุนเลย เพราะรู้สึกว่าเขาปิดหู ปิดตาเรา ผมรู้สึกมานานแล้วนะ ก่อนที่จะมีมีอบอีก มันรู้ตอนที่เราไปต่างประเทศบ่อย ๆ ไปงานต่างประเทศเยอะ ๆ ตอนนั้นเราก็ตีมันใจเลยทำให้หันกลับมามองว่า ประเทศไทยทำอะไรอยู่ ทำไมถึงมีแค่นี้ล่ะ ทำไมเรา কিনอะไรกันอยู่แค่นี้ล่ะ" คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

การตัดสินใจออกมาขับเคลื่อนด้วยการร่วมชุมนุมหรือไปรวมตัวกับมีอบที่มีแนวความคิดเหมือนกับตนเอง นั้น เป็นวิธีที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งใช้ในการแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง ซึ่งคุณเคยเองก็ใช้วิธีการดังกล่าวเช่นกัน ไม่ใช่เพียงนโยบายเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงประเด็นทางสังคมอื่น ๆ ด้วย แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป การร่วมชุมนุมตามมีอบต่าง ๆ กลับไม่สามารถผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างได้ ตัวคุณเคยเองก็รับรู้ถึงสถานการณ์ดังกล่าว แต่คุณเคยก็ยังอยากที่จะออกมาแสดงออกเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าตนเองที่เป็นดาราจะถูกตักเตือนอยู่หลายครั้งก็ตาม เธอจึงหาวิธีการอื่นแสดงออกเพื่อแสดงออกถึงอุดมการณ์ของตนเอง เช่น การเลือกตัวแทนในการเลือกตั้งระดับประเทศและระดับชุมชน โดยเลือกตัวแทนที่ตนเองคิดว่าสามารถสื่อและขับเคลื่อนอุดมการณ์ที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ตนเองต้องการมากที่สุด หรือการใช้การขับเคลื่อนทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค ที่ไม่สื่อถึงความรุนแรงทั้งคำพูดและการเลือกใช้คำที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ วิธีการเหล่านี้จึงเป็นวิธีการที่คุณเคยเลือกที่จะใช้สำหรับการสื่อสารและแสดงออกเพื่อขับเคลื่อนในสิ่งที่ตนเองต้องการและสอดคล้องกับอุดมการณ์ของตนเอง

"ใช่ เรามานั่งคิดเองด้วยว่า มีอบที่เราไปมันไม่ได้มีแรงที่จะสู้พวกนี้ได้มากพอ เราก็พยายามผลักดันด้วยวิธีอื่น อย่างเรื่องไปเลือกตั้ง แต่การโพสต์เราก็ไม่ใช่คำพูดที่รุนแรงแล้วอะไรที่หัวร้อนเราก็ไม่ได้ลง เราลงที่ใช้คำพูดที่ดีมากขึ้น" คุณเคย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

คุณพริสเองก็เป็นคนหนึ่งที่ออกมาเรียกร้องในประเด็นที่ตนเองสนใจและต้องการให้เปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยเขาเล่าว่าตนเองคิดว่าการออกมาชุมนุมเพื่อเรียกร้องประเด็นต่าง ๆ นั้น เป็นเรื่องของการเมืองที่จะต้องขับเคลื่อนโดยประชาชนเช่นกัน ซึ่งเขาเองก็ต้องการที่จะสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่คุณพริสเองก็รู้ว่า การขับเคลื่อนโดยภาคประชาชนนั้นจะสามารถทำให้สำเร็จนั้นเป็นไปได้ยากลำบากมาก การมีอำนาจทางการเมืองจะเป็นตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่า แต่ไม่ได้มีนักการเมืองที่จะมองเห็นประเด็นสังคมต่าง ๆ ตามที่กลุ่มผู้

ขับเคลื่อนต่าง ๆ ออกมาเรียกร้อง ดังนั้น การทำให้ประเด็นต่าง ๆ ในสังคมสำเร็จบรรลุตามอุดมการณ์นั้นจึงเป็นไปได้ยาก

“เมื่อก่อนผมก็ไปนะ แต่ช่วงหลังนี่เริ่มซีก็เลยละ เพราะว่ามันเป็นเรื่องของการเมืองที่ผมรู้สึกว่า เราก็ทำอะไร เราสนับสนุน แต่คนอื่นที่สเกลแบบระดับนักการเมืองคือมันรู้อยู่แล้วละ คนที่มันมองเห็นความก้าวหน้า กับคนที่ไม่ได้อยากให้ก้าวหน้า เรามันคนส่วนน้อยไงครับ แต่ผมก็ทำเต็มที่ ซัพพอร์ตทุกอย่างไปมีอบมาหมดแหละครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้เป็นกลุ่มที่พยายามขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องตีผสมแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนมีความคิดที่ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงประเด็นในสังคมหลากหลายประเด็น เช่น เรื่องความเหลื่อมล้ำ ชนชั้น การเข้าถึงทรัพยากร หรือการผูกขาดกับนายทุน ฯลฯ นโยบายเกี่ยวกับเรื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงเป็นเพียงแค่เป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลที่ขับเคลื่อนประเด็นสังคมในฐานะประชาชนคนหนึ่งเท่านั้น

3) ว่าด้วยสุรา ความเป็นมนุษย์ และความหลากหลาย

การตอบสนองอุดมการณ์ของผู้ให้ข้อมูลและเลือกที่จะเคลื่อนไหวในประเด็นที่ตนเองให้ความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งไม่ได้มีแนวคิดที่จะขับเคลื่อนเพียงแต่ประเด็นทางสังคมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่โดยพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลบางคนแล้ว พวกเขายังเปรียบเทียบพฤติกรรม การดำเนินชีวิต และการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ที่แตกต่างกันไปด้วย ประเด็นว่าด้วยความเป็นมนุษย์ที่มีความหลากหลาย และแตกต่างกันถูกพูดถึงถึงเป็นระยะในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้งที่ออกมาขับเคลื่อนและไม่ขับเคลื่อนในประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนนั้นมักจะเชื่อมโยงเรื่องของเรื่องตีผสมแอลกอฮอล์กับเรื่องความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม ทั้งเรื่องของชนชั้นที่ใช้การตีเป็นเครื่องมือที่แตกต่างกัน, เรื่องเศรษฐกิจฐานของคนที่เลือกตีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน, ความคิดที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์, ความสุขในชีวิต, สุขภาพตามมุมมองของแต่ละคน ทั้งที่เป็นประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลมองเห็นจากสังคมที่พวกเขาอาศัยอยู่ และจากประสบการณ์ของตนเอง

“คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน คุณจะเอามาเปรียบเทียบกันไม่ได้ ตั้งแต่เรื่องของวัฒนธรรมเอย

เรื่องของประเทศเอย เรื่องของต่าง ๆ มันมีปัจจัยค่อนข้างเยอะอยู่แล้ว”

คุณชันพูดด้วยอารมณ์หงุดหงิดเล็กน้อยว่าด้วยเรื่องการตัดสินคนด้วยการกำหนดนโยบายที่ไม่คำนึงถึงความหลากหลายของมนุษย์ คุณชันกล่าวว่า มนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างกันเป็นเรื่องธรรมดา ปัจจัยทางสังคมและบุคคลต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดความแตกต่างเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม เพศสภาพ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์แต่ละคนไม่เหมือนกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินชีวิต ตามความคิดของคุณชันแล้ว การกำหนดนโยบายที่ควบคุมประชาชนมากเกินไปเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำ ซึ่งในการสัมภาษณ์คุณชันได้กล่าวถึงนโยบายที่ควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ว่า การควบคุมไม่ให้ดื่มเลยนั้นเป็นไปได้ไม่ได้ เนื่องด้วยเหตุผลของความแตกต่างของมนุษย์ดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นไปได้ยากมากที่ไม่ให้เกิดการดื่ม คุณชันยังฝากคำแนะนำมากับผู้วิจัยด้วยว่า หากมีความเป็นไปได้ ควรทำวิจัยในประเด็นที่เป็นเชิงบวกกับเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์บ้าง เช่น ดื่มอย่างไรให้สุขภาพดี หรือดื่มอย่างไรแล้วไม่เกิดอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น เพราะหากคำนึงถึงสิทธิของประชาชนและอันตรายของประชาชนแล้ว การศึกษาเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในเชิงบวกแบบนี้ อาจจะมีผลดีกับทั้งคนที่ดื่มและผู้กำหนดนโยบายเองด้วยเช่นกัน

“คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน คุณจะเอามาเปรียบเทียบกันไม่ได้ ตั้งแต่เรื่องของวัฒนธรรมเลย เรื่องของเพศเลย เรื่องของต่าง ๆ มันมีปัจจัยค่อนข้างเยอะอยู่แล้ว ที่จะทำให้คนดื่มหรือไม่ดื่มแบบนี้ คุณมองแบบนี้มันเทียบกันยาก ดังนั้นคุณควรทำวิจัยว่า ดื่มยังไงให้สุขภาพดี ดีกว่าไหม มีวิธีการยังไงดื่มแล้วสุขภาพดี ดื่มแล้วไม่ เป็นอันตรายมาก ดื่มแล้วทุกคนมีลิมิต ทุกคนสามารถทำงานได้ อะไรอย่างนี้ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา หรือว่าโรคที่รุนแรงดีกว่าไหม เออ ตรงนั้นเรารู้ว่ามันจะโอเคกว่า” คุณชัน อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

ซึ่งการออกนโยบายตามมุมมองของผู้ให้ข้อมูลแล้ว นโยบายหรือแคมเปญต่าง ๆ มักจะเชื่อมโยงกับความคิดเชิงลบเสมอ แม้ว่าจะทำให้ประชาชนเกรงกลัวต่อผลกระทบจากสุราแล้ว แต่ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่มีมองว่า การดื่มนั้นไม่ได้มีเพียงแค่แง่มุมที่ส่งผลกระทบต่อทางลบเพียงอย่างเดียว เพราะแง่มุมในชีวิตของมนุษย์นั้น ยังมีอีกหลากหลาย เช่นแคมเปญเรื่อง “จน เครียด กินเหล้า” เป็นอีกหนึ่งแคมเปญที่ถูกพูดถึงอยู่หลายครั้ง ผู้วิจัยจึงนำข้อความของผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คน มายกตัวอย่างให้เห็นเพียงเล็กน้อย

คุณนี้บต้องการที่จะสื่อสารว่า การบริโภคกับเศรษฐกิจนั้น บางครั้งก็สร้างข้อจำกัดให้กับคนที่อยู่ในชนชั้นกรรมาชีพ และไม่ได้มีเศรษฐกิจที่ตีมากนัก การเลือกบริโภคและสร้างความสุขให้กับตนเองนั้นจึงมีข้อจำกัดไปด้วย ซึ่งคุณนี้บคิดว่า ในเมื่อการบริโภคนั้นสร้างความสุขให้กับบุคคลแต่ละคน และการเข้าถึงการบริโภคไม่ได้เท่าเทียมกันทุกคน ดังนั้น การเข้าถึงสุราของคนกลุ่มหนึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้กับพวกเขาได้ ซึ่งคุณนี้บกล่าวต่ออีกว่า การดื่มนั้นเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมก็จริง แต่อยากให้รัฐบาลคำนึงถึงปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและเชื่อมโยงกันด้วย การแก้ไขปัญหาเรื่องเศรษฐกิจอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มผสม

แอลกอฮอล์ที่ไม่อันตราย และไม่สร้างภาระทั้งทางเศรษฐกิจและสุขภาพของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งอาจจะเป็นทางออกที่ดีได้

“นี่มองว่ามันไปโยงกับ จน เครียด กินเหล้า นี่มองว่ามันแยกกัน คนหนึ่ง คือไม่มีคนที่พอมีพอกินคนไหนที่กินเหล้าแล้วหมดตัวหรอก คือนับไม่รู้ว่าเราสามารถพูดเรื่องนี้ได้ไหม คือเรายังไม่ไปถึงจุดที่ทำให้คนลืมหืมตาอ้าปากได้พร้อมกันหมดเลย ไม่ว่าจะอาชีพไหน คนอาจจะไปมองว่ากินเหล้าเลยทำให้ไม่มีตั้งค์หรือเปล่า เค้าไม่กินก็ไม่มีตั้งค์ ในเมื่อการเข้าถึงเหล้ามันอาจคือการเข้าถึงความสุขเดียวของเค้า การที่เราไปบอกว่ากินเหล้าหมดตัวนี่ว่าไม่ใช่ มันต้องมีอะไรที่จรรโลงใจบ้าง นี่มองว่ารัฐควรไปแก้ที่อาชีพ ค่าแรง อะไรต่างๆก่อน ก่อนที่จะมาตั้งคำถามว่า เอ๊ยอย่าไปกินเหล้านะเดี๋ยวหมดตั้งค์หมดตัว คือถ้าคุณทำให้เค้าเข้าถึงค่าแรงขั้นต่ำ รายได้ขั้นต่ำที่ดี การใช้ชีวิตส่วนตัวของเค้า เค้าอาจจะรู้เองในการเมเนจเงินของเค้าเพราะมีรายได้ หรือถ้าเค้ากินเหล้าจนหมดตัวทั้ง ๆ ที่เค้าเข้าถึงค่าแรง ค่าครองชีพ สวัสดิการรัฐ อันนั้นก็เรื่องส่วนบุคคลละ แต่ตอนนี้เรายังพูดไม่ได้เพราะเค้ายังไม่เข้าถึง คนที่เข้าถึงไม่ถึง 50% ด้วยซ้ำ หรือตลาดแรงงานอะไรพวกนี้” **คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท**

การมองด้วยมุมมองเชิงลบเกี่ยวกับการดื่มสุราเพียงด้านเดียว อาจจะเป็นการมองมนุษย์ไม่รอบด้านพอ อย่างตัวอย่างที่กล่าวข้างต้นของคุณน๊ีบ ซึ่งคุณเอ็กซ์เองก็ให้สัมภาษณ์ในทิศทางเดียวกันว่า ความเครียดนั้นเกิดขึ้นได้กับทุกคน และการหาทางออกจากความเครียดก็เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพยายามหาทางออก ซึ่งถ้ามองในแง่ความเป็นจริงแล้ว การดื่มสุราก็อาจจะเป็นทางออกทางหนึ่งที่คนจำนวนหนึ่งใช้เป็นการผ่อนคลายความเครียดจากปัญหาต่าง ๆ ก็เป็นได้ ซึ่งการดื่มสุราที่มีปริมาณแอลกอฮอล์สูงนั้นไม่ได้ส่งผลดีต่อผู้บริโภคเท่าไรนัก แม้ว่าผู้บริโภคกลุ่มนี้จะรู้ว่าตนเองควรดื่มเท่าไรก็ตาม แต่สำหรับคนที่มีเศรษฐกิจที่ไม่ดีนั้น ก็ไม่สามารถเลือกบริโภคของที่มีคุณภาพที่สูงกว่านี้ได้ ด้วยเหตุผลนี้เองแคมเปญ “จน เครียด กินเหล้า” จึงเป็นแคมเปญที่คุณเอ็กซ์ไม่เห็นด้วยด้วยการมองข้ามความแตกต่างหลากหลายของความเป็นมนุษย์

“มีบางคนที่เค้าเครียด เค้าก็ไม่ได้มีทางเลือกในการหาทางออก เครียดแล้วทำไงดีวะ ใช้กำลังอย่างนี้หรือ เค้าก็ไม่ได้มีอะไรให้ทำมากกว่านั้น เค้าก็กินเหล้า คือก็ไม่ได้กินแพง ๆ นะ เค้าก็กินเหล้าขาว 40 ดีกรีของไทย เหล้าต้ม คือเค้าก็ลืมหืมตาแล้วว่าจะกินได้เท่านั้นละ แต่ว่าคุณภาพชีวิตเค้าไม่ดีเลย ถ้ามีการทำให้คุณภาพชีวิตเค้าดีกว่าก่อนเค้าก็อาจจะไม่ได้เครียดแบบนี้ก็ได้ หรือไม่ก็อาจมีตัวเลือกมากขึ้นว่าเค้าจะทำยังไงกับชีวิตดี คือทุกวันนี้เกษตรกรก็ยังไม่ลืมหืมตาอ้าปากไม่ได้เลย รายได้เกษตรกรไทยคือจนสุดในเอเชียแล้ว ทั้ง ๆ ที่เป็นเมืองเกษตร ไหนบอกสันหลังของชาติ จะตายกันหมดแล้ว” **คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน**

คุณนุ่นกล่าวถึงในประเด็นที่แตกต่างไปจากผู้ให้ข้อมูลก่อนหน้านี้ โดยคุณนุ่นเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ที่ประเทศไทยใช้มักจะอ้างอิงถึงการ “ละเว้น” (abstinence based) พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดโทษทั้งทางสุขภาพหรืออื่น ๆ ดังเช่นเรื่องเพศสัมพันธ์ที่เคยมีการรณรงค์และป้องกันโดยยึดหลักละเว้น เพื่อไม่ให้เด็กและเยาวชนอยู่ในความเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ซึ่งนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และรูปแบบการรณรงค์ส่วนใหญ่แล้วก็ใช้หลักการละเว้นเช่นเดียวกัน สำหรับคุณนุ่นแล้วการละเว้นพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นไม่ได้เป็นไปตามพื้นฐานของความเป็นจริงของพฤติกรรมมนุษย์เลย ซึ่งมีความเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่มนุษย์จะสามารถละเว้นพฤติกรรมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้อย่างหมดจด โดยที่ไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่แวดล้อมมนุษย์คนนั้น

ซึ่งคุณนุ่นแสดงความคิดเห็นต่อว่า การนำเสนอและสื่อสารเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของฝากฝั่งรัฐบาลนั้น เป็นการนำเสนอแต่ด้านที่เป็นลบ หากสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นการมองในมุมมองที่อยู่บนฐานของพฤติกรรมมนุษย์ตามความเป็นจริงนั้นอาจจะสามารถลดอันตรายจากการตีได้มากขึ้น ได้แก่ เปิดให้มีหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ทั้งที่เป็นเรื่องผลกระทบทางลบ และมีดีอื่น ๆ ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เช่น จำนวนการตีที่เหมาะสม รู้จักอันตรายจากการตีและการป้องกันอันตรายจากการตี หรือวิธีการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เพื่อนำไปต่อยอดการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นต้น คุณนุ่นเองยังทิ้งท้ายไว้ด้วยว่า “การห้าม” ไม่ให้ตีสุรานั้น เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากมาก ๆ แต่ควรที่จะส่งเสริมเรื่องสุราในถูกทางมากกว่า

“นุ่นว่ามันสำคัญกว่า แล้วมันเป็นไปได้ไหมที่การตีเหล่า การสูบบุหรี่ ที่มันเป็นเชิงความจริง ที่มันไม่ใช่ความเป็นอุดมคติที่ผู้ใหญ่ในประเทศเรา ทำเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสัญลักษณ์ที่บอกว่า เหล้ามันไม่ดี แต่มันควรจะสอนตั้งแต่เด็กวัยรุ่น ตั้งแต่ในโรงเรียน ในหลักสูตร มันควรที่จะ base on ความจริงให้มากกว่านี้ไหม หรือว่ามันควรจะสร้างจิตสำนึกหรือการเรียนรู้ในประเด็นพวกนี้ ตามความจริง ที่มันมีปรากฏการณ์จริง ๆ คือมันจะมีวิธีการอย่างไรให้มัน input คน ความรู้ให้คน เขาโตมาแล้วเขาสามารถดูแลตัวเองได้ เหมือนเรื่อง sex เรื่องเพศ อะไรอย่างนี้คะ แต่มันกลายเป็นว่า เรื่องเหล้ามันไม่ได้พูดในวิชาสุขศึกษาเลย หรือไม่ถูกเชื่อมโยงในการเรียนการสอนที่มันสามารถเชื่อมโยงได้ มันถูกเชื่อมโยงที่เป็น negative ทั้งหมด แต่มันจะทำยังไงที่จะทำให้เรื่องเหล้าให้กลายเป็น value ในเชิงบวกบ้าง เด็กทุกวันอาจจะมีความ creative ในการผลิตอะไรสักอย่างก็เป็นได้ อะไรอย่างนี้ใช้ไหมคะ โดยส่วนตัวก็เลยคิดว่า เหล้าเบียร์แอลกอฮอล์นะ พี่แอม อย่าห้าม แต่ว่าต้องส่งเสริมให้ถูก” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

“การละเว้น” (abstinence based) ถูกพูดถึงอีกครั้งในบทสัมภาษณ์ของคุณพริส ที่พูดถึงผลกระทบทางลบจากการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งคุณพริสมีความคิดเห็นว่าคุณพริสคิดว่า โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วนั้นมิพื้นฐานของการแสดงออกด้วยความรุนแรงจากจิตใจสำนึกของตนเองเป็นที่ตั้งอยู่แล้ว แต่มนุษย์เองก็มีจิตสำนึกที่จะ

หลีกเลี่ยงความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในสังคมเช่นเดียวกัน คุณพริสจึงรู้สึกไม่พอใจที่ “ผู้ใหญ่” หรือคนที่มีอำนาจในบ้านเมืองที่กำหนดนโยบายโบายให้สุรายเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความรุนแรง ซึ่งตามความคิดของคุณพริสแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายที่จะทำให้เกิดความรุนแรงได้ ดังนั้น การละเว้นการดื่มเสียเลยนั้นก็ไม่ใช่ทางแก้ปัญหาเพียงทางเดียวที่จะลดความรุนแรงได้ แต่จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ ด้วย

“จริง ๆ ผมว่าเรื่องนี้มันไม่ได้เกี่ยวกับเหล้า บุหรี่ หรืออะไร คือพฤติกรรมของมนุษย์เนี่ยมันเป็นแบบนี้ตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว เรื่องของความรุนแรงมันอยู่กับมนุษย์มาตั้งแต่เรามีสังคมแล้วอะพี่ ไอ้พวกนี้เหมือนกันตัวปลดลือคอย่างที่ผมบอกที่มันปลดลือคสกลิบบางอย่าง ที่ผมบอกการยับยั้งชั่งใจไม่มีอยู่แล้วสำหรับคนที่สุดโต่งในระดับนี้ แล้วคนที่ควบคุมตัวเองไม่ได้มันก็ไปสู่อความรุนแรงได้ ประมาณนั้น ผมมองว่าเรื่องนี้ ผู้ใหญ่ให้ค่ากับมันมากเกินไป หมายถึงให้ค่าในทางลบนะ ถ้าพูดย้อนไปพระพุทธเจ้าท่านก็เคยลอง ถ้าตามชีวประวัตินะ ท่านก็ลองมาหลาย ๆ สิ่งหลายอย่าง ท่านก็รู้ว่าอันไหนควรแบบพอดี ไม่มากเกินไปอยู่ในระดับกลาง ๆ อะครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

ความเป็นมนุษย์นั้นถูกถ่ายทอดจากบทสัมภาษณ์ของคุณเนยไว้ในหลายช่วงของการสัมภาษณ์ เนื่องจากคุณเนยเองเป็นดารานักแสดงที่เป็นที่รู้จักของคนจำนวนมาก บางครั้งการถูกจำกัดพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การออกมาเรียกร้องหรือขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม หรือการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ก็ทำให้คุณเนยรู้สึกอึดอัดจากการมีข้อจำกัดในการใช้ชีวิตในฐานะมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกัน เธอจึงถ่ายทอดความอึดอัดดังกล่าวในบทสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ สิทธิของการดื่มและการแสดงออกของดารานักแสดง ไม่ควรละเลยความชอบหรือความคิดความเชื่อของพวกเขาเช่นกัน

“ส่วนเรื่องมายเซ็ทของสังคม อยากให้มองเรื่องการเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นดารา หรือคนทำอาชีพอะไรก็ตามคือมนุษย์ที่ควรจะได้รับคามเท่าเทียม ไม่ว่าจะทำอะไรเค้าควรมีสิทธิที่จะสามารถดื่ม สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้ หรือทำอะไรก็ได้ที่เค้าต้องการได้อยู่บนพื้นฐานที่มันถูกต้องไม่ไปเดือดร้อนใคร ... คือเหมือนสังคมมองว่า ดารานักแสดงคือต้นแบบ เลยอยากให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก แต่เค้าก็ลืมนิดเหมือนกันว่าดาราที่คือนุชยคนนึ่ง ไม่ใช่แค่เรื่องการดื่ม เรื่องการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การคอมเม้นต่าง ๆ คือเราก้มีสิทธิเหมือนกัน คือเค้ามองว่าอยากให้เราเป็นแบบไหน เป็นแบบนั้นแบบนี้ แต่เค้าลืมนิดไปว่าต้นแบบที่ดีมันไม่ใช่แค่ดารานักแสดง มันคือมาจากครอบครัว จากสิ่งรอบตัวที่เค้าเห็น คือเราเห็นด้วยเรื่องไม่ได้ให้ดื่มสุราลงโซเซียลเพราะถ้าเด็กเห็นบางคนคิดได้ก็โอเค แต่บางคนเห็นว่าพี่เค้ากินแล้วเท้จ้งอาจจะมีกินตาม เพราะวุฒิภาวะความคิด มันมีหลายด้าน คือเราก้มีมนุษย์คนนึ่งที่พยายามใช้ชีวิตให้ดีในแบบที่อยากให้เป็นแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมด” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ กับการถูกกดทับ

จากปัจจัยที่นำไปสู่การขับเคลื่อนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จะสังเกตได้ว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลนั้นจะกล่าวถึงเรื่อง ความหลากหลายของวัฒนธรรมที่สื่อออกมาทางเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทั้งที่ผลิตจากภูมิปัญญาของคนในชุมชน หรือผู้ผลิตรายย่อยที่ต้องการแสดงอัตลักษณ์บางอย่างของความเป็นไทยให้สังคมได้รับรู้ แต่ด้วยปัจจัยหลาย ประการที่กีดทับการสื่อสารเหล่านั้น ทำให้ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงปัจจัยทางอำนาจที่ส่งเสริมให้เกิดการกดทับดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นอำนาจจากระบบโครงสร้าง กล่าวคือ กฎหมายที่ควบคุมเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เอื้ออำนวยให้ เกิดการกดทับจากระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า ซึ่งการผูกขาดทางการค้านี้เอง ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าเป็น ปัจจัยอย่างหนึ่งที่กดทับไม่ให้มีการอนุญาตให้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย และยังเอื้อให้ผู้ที่ได้รับ ผลประโยชน์เป็นเพียงแค่อำนาจนายทุนเพียงไม่กี่เจ้าของประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งการผูกขาดดังกล่าวยังทำลาย วัฒนธรรมดั้งเดิมของผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในชุมชนด้วย นอกจากนี้องค์ความรู้ทางการแพทย์ร่วมกับ สังคมที่เป็นทุนนิยมทำให้วิถีชุมชนบางอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากอำนาจจากโครงสร้าง องค์ความรู้ ระบบนายทุนและการผูกขาดที่กดทับวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่ เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และอัตลักษณ์ของชุมชนแล้ว อัตลักษณ์ที่ถูกกดทับอีกประการหนึ่งคือ อัต ลักษณ์ที่เป็นความเฉพาะตัวของบุคคล ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าอำนาจที่กดทับอัตลักษณ์ของบุคคลที่ผู้ให้ข้อมูลให้ สัมภาษณ์นั้นคือ อำนาจว่าด้วยเรื่องบทบาททางเพศ โดยเฉพาะเพศกำเนิดหญิงที่จะถูกกดทับด้วยการกล่าวอ้างถึง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ไม่ควรกระทำผ่านการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ประเด็นเรื่อง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์กับการถูกกดทับ ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) อำนาจของกฎหมายและองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่กดทับความหลากหลายทาง วัฒนธรรม, 2) อำนาจของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า ที่กดทับความหลากหลายของอัตลักษณ์ของ สุรา และ 3) อำนาจว่าด้วยเรื่องบทบาททางเพศที่กดทับการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยมีรายละเอียดแต่ ละประเด็นดังต่อไปนี้

1) อำนาจของกฎหมายและองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่กดทับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นมีความหมายในเชิงวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ในประเด็นเรื่องอำนาจที่กดทับ วัฒนธรรมท้องถิ่นนี้ จะกล่าวถึงข้อมูลที่ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยได้สื่อสารกับผู้วิจัยถึงการให้ความหมายในการผลิต และการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในชุมชน ถึงแม้ว่าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นจะแฝงไว้ด้วยความ หมายถึงความสนุกสนานด้วยก็ตาม แต่สำหรับคนในชุมชนแล้ววัฒนธรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นและมีเครื่องดื่มผสม

แอลกอฮอล์เป็นองค์ประกอบในวัฒนธรรมและประเพณีด้วยเสมอ รวมไปถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เองก็เป็นภาพแทนของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ๆ เช่นกัน

สำหรับประเด็นเรื่องอำนาจของกฎหมายและองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่กีดทับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์เป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก อำนาจทางกฎหมายที่รัฐเป็นผู้กำหนดนั้นกีดทับความหลากหลายของการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของชุมชนตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลอย่างไร และประเด็นที่สอง องค์ความรู้ทางการแพทย์กีดทับการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อย่างไรในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ดังกล่าวไม่ได้ดื่มเพียงเพื่อสังสรรค์หรือเสริมความสนุกเท่านั้น ความหมายเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนเอง ก็ถูกกีดทับจากองค์ความรู้ที่มีอำนาจดังกล่าวด้วยเช่นกัน การกีดทับเหล่านี้เอง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนพยายามเล่าประสบการณ์ของตนเองที่มีต่อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในฐานะที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรม และการมาของอำนาจที่อยู่เหนือการควบคุมต่าง ๆ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนรับรู้ถึงการถูกกีดทับด้วยองค์ความรู้ทั้งทางด้านกฎหมายที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต และการแพทย์ที่ต้องควบคุมดูแลสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง

ในประเด็นแรก คือ อำนาจทางกฎหมายที่รัฐเป็นผู้กำหนด กีดทับความหลากหลายของการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของชุมชน ผู้ให้ข้อมูลอันได้แก่ คุณบอล คุณนุ่นและคุณเดือน ได้เล่าถึงประสบการณ์ของตนเองที่มีกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในฐานะเครื่องมือที่ใช้ควบคู่กับวิถีชีวิตประเพณี และยังเป็นเครื่องมือทางวัฒนธรรมสื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชุมชน และครอบครัวให้เกิดความเชื่อมโยงรักใคร่ ต่อมาผู้วิจัยได้นำเสนอประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่พยายามสื่อให้เห็นว่า เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องดื่มเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลมองเห็นถึงการเล่าเรื่องราววิถีชีวิตของชุมชนแต่ละชุมชนผ่านการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และพวกเขาเองก็ต้องการเสพเรื่องราวเหล่านั้นผ่านเครื่องดื่มดังกล่าว และเครื่องดื่มดังกล่าวยังทำให้เห็นความหลากหลายของชุมชน อัตลักษณ์บางอย่างที่แตกต่างกันไปตามชุมชนนั้น ๆ และการแสดงความรู้สึกไม่พอใจต่อการควบคุมการผลิตด้วยกฎหมายที่มีอยู่เหนืออำนาจของประชาชนทั้งปวง และกฎหมายเหล่านั้นยังเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุนผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายใหญ่ด้วย

“แล้วมันก็เลยเชื่อมโยงในมิติวัฒนธรรมในเรื่องความสัมพันธ์นะคะ แล้วก็ มันเป็นความสัมพันธ์ของคน

แล้วก็รู้สึกว่ามันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่เป็นงานบุญต่าง ๆ ที่มันเป็นการ celebrate ด้วย

แล้วก็เราคิดว่าในมิติวัฒนธรรมในการหมักเหล้าหรือแอลกอฮอล์มันเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งนะคะ

คือมันไม่ใช่อยู่ในอุตสาหกรรมที่อยู่ในแบรนด์หลัก ๆ เนอะ

แต่ว่า อิม เหล้าอะ มันคืองานวิจัยอย่างหนึ่งของผู้คน ของชาวบ้านเลยนะคะ”

การศึกษาครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคนอีสานอยู่จำนวนหนึ่ง พวกเขามักจะเชื่อมโยงการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนเอง ที่ดูเหมือนว่าถึงแม้จะอยู่ในจังหวัดที่แตกต่างกัน แต่มักจะมีจุดร่วมเชิงวัฒนธรรมบางอย่างอยู่ ซึ่งพวกเขาเล่าให้ฟังว่า วัฒนธรรมการดื่มนั้นมีมานานกว่าที่ตนเองจะนึกย้อนกลับไปได้ และตั้งแต่จำความได้นั้นก็เห็นการดื่มนั้นอยู่คู่กับประเพณีในพื้นที่ของตนเองแล้ว ผู้ให้ข้อมูลหลายคนที่มีพื้นเพเป็นคนอีสานก็เริ่มดื่มสุราในช่วงงานประเพณีของพื้นที่แต่ละที่เช่นกัน เช่นคุณนนท์ ดังที่ได้แสดงข้อมูลไว้ในส่วนของข้อมูลทั่วไปในส่วนผลการศึกษารายตอนที่ 1 แล้ว อย่างไรก็ตาม การดื่มนั้นไม่ใช่เพื่อความสนุกสนานของผู้ที่เข้าร่วมงานประเพณีเท่านั้น แต่ยังมีความหมายในเชิงวัฒนธรรมอีกหลายประการ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเป็นวิถีที่ผู้คนในแถบอีสานนั้นทำคู่ไปกับการประเพณีประจำปีหลายประเพณี ซึ่งประเพณีเหล่านั้นต่างก็วิถีที่สืบทอดกันมาช่วยอายุคนหลายรุ่นหลายสมัย แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยบ้าง แต่ก็ยังสืบทอดกันต่อ ๆ มา ส่วนหนึ่งของการดื่มสุราในงานประเพณีต่าง ๆ นั้น คุณบอลเล่าว่า มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานของผู้คนที่เข้าร่วมงาน และทำให้ประเพณีเหล่านั้นมีความสนุกมากขึ้น เพื่อเชิญชวนให้ผู้คนในชุมชนได้มาร่วมกันในงานประเพณีเหล่านั้นให้มากขึ้นด้วย

นักวิจัย: ด้วยความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ถ้าไม่มีแอลกอฮอล์ในงานประเพณีนี้เลยจะได้ไหม

คุณบอล: ถามว่าได้ไหม ได้แต่ในมุมมองก็คิดว่ามันเป็นปัจจัยของคนที่ได้กลับมาร่วมงานประเพณี เค้าต้องการดื่มสังสรรค์กับญาติพี่น้อง กับครอบครัว มันเลยทำให้รู้สึกว่าจะสนุกมากกว่าการที่ไม่ได้ดื่ม คือมันน่าจะเป็นปัจจัยหลัก ๆ เลยที่ทำให้ประเพณีนี้สนุกขึ้น

คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

คุณบอลได้เล่าเสริมด้วยว่า สำหรับภาคอีสานโดยเฉพาะในแถบอีสานใต้ นั้น งานบุญในท้องถิ่นได้แก่ งานบุญบั้งไฟ เป็นงานที่ญาติพี่น้องจะมารวมตัวกันและสังสรรค์ร่วมกัน ซึ่งไม่ได้ทำในเวลาปกติ การดื่มจึงเป็นวิถีหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมตัวกันของญาติพี่น้องที่มางานประเพณีท้องถิ่นดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่คุณบอลเล่าให้ในช่วงแรกว่า ไม่ใช่แค่การเชื้อเชิญด้วยความสนุกสนานให้มางานประเพณีท้องถิ่นด้วยการดื่มสุรานั้น แต่การเชื้อเชิญให้มารวมตัวกันของญาติ ๆ ก็ใช้ความสนุกเป็นเครื่องมือสำหรับการรวมกลุ่มเช่นกัน ซึ่งมีการดื่มอยู่กิจกรรมที่ทำกันด้วย

“ถ้าเป็นหมู่บ้านตามแถบอีสานใต้ อย่างอุบลราชธานี ยโสธร ที่มีการดื่มสุราในหมู่บ้านส่วนมากจะเป็นประเพณีบุญบั้งไฟครับ เพราะจะมีการรวมตัวญาติ การกลับมาอยู่ร่วมกันของญาติพี่น้องก็จะมี การสังสรรค์มากกว่าปกติในชุมชนนั้น ๆ” คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

คุณนุ่นผู้ที่เป็นลูกอีสานและรำเรียนมาทางสายสังคมศาสตร์ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังด้วยความภาคภูมิใจถึงความหมายของการดื่มสุราในพื้นที่ถิ่นของตนเองว่า สุรานั้นมีความหมายมากกว่าความสนุกสนานที่เป็นอัตลักษณ์ของคนอีสาน สุราเป็นเครื่องหมายแห่งความสัมพันธ์ของผู้คนในท้องถิ่น และสื่อถึงความยินดีและเฉลิมฉลองในหลาย ๆ สถานการณ์ รวมไปถึงการสื่อสารถึงความรักและความห่วงใยที่มีต่อลูกหลานที่เดินทางไปทำงานไกลจากบ้านเกิดเมืองนอน คุณนุ่นบรรยายการให้ความหมายที่สื่อถึงอัตลักษณ์เฉพาะตัวของคนอีสานด้วยความยาวเมื่อถอดเทปบันทึกเสียงแล้ว ได้รับความยาว 1 หน้ากระดาษ A4 ผู้วิจัยจึงนำบทสัมภาษณ์ของคุณนุ่นแบ่งช่วง และบรรยายด้วยการตีความดังต่อไปนี้

ประการแรก ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับที่คุณบอลได้เล่าให้ผู้วิจัยฟัง กล่าวคือ การดื่มและสุรานั้นเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความสนุกสนานในงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ ในแถบภาคอีสาน คุณนุ่นได้ขยายความด้วยว่า งานประเพณีต่าง ๆ นั้นไม่ใช่แค่ประเพณีที่เป็นประเพณีใหญ่ในพื้นที่ถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประเพณีที่เกิดขึ้นในบ้านแต่ละบ้านด้วย เช่น งานบวชพระ หรืองานแต่งงาน โดยคุณนุ่นยังกล่าวสำคัญด้วยว่า การดื่มสุราในงานประเพณีนั้นมันเป็นวัฒนธรรมควบคู่ไปกับงานประเพณีต่าง ๆ ไปแล้ว ดังนั้น การดื่มจึงมีความหมายถึงความสนุกสนานและการเฉลิมฉลอง ในประการแรกตามที่คุณนุ่นต้องการสื่อสารกับผู้วิจัย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคุณนุ่นจะมองเห็นว่าการดื่มนั้นเป็นวัฒนธรรมควบคู่ไปกับงานประเพณีต่าง ๆ แต่การดื่มนั้นต้องมีข้อจำกัดและต้องควบคุม เพราะการดื่มที่ไม่จำกัดและไม่มีการควบคุมนั้นจะส่งผลกระทบต่อในทางลบนานาประการให้กับผู้คนในชุมชนด้วย เช่น การคุกคามทางเพศ ความรุนแรง เป็นต้น

“จริง ๆ เหล้าหรือเบียร์แล้วกัน ในชุมชนมันมีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นมาก อย่างเช่นเรื่องของ เอววัฒนธรรมการดื่มก่อน อย่างคนต่างจังหวัดเหมือนที่บอกคะ ว่าเวลามีงานบุญงานบวชงานแต่ง การ

ดื่มเหล้ามันก็คือการ celebrate เหมือนการเฉลิมฉลองการอะไรแบบนี้ ก็เหมือนที่บอกว่ามันก็ควรจะอยู่ในขอบเขตที่ดี แต่ว่าด้วยความที่ไม่แน่ใจว่า การรับรู้ของวัยรุ่นเรื่องเหล้า หรือการถูกสอนที่เน้นบอกมันมากน้อยแค่ไหน มันอาจจะไม่ได้ดีในทุกวัฒนธรรมหรือเทศกาลในการดื่ม เช่น สงกรานต์อย่างนี้ ถ้าแบบไปดื่มกันเยอะๆแล้วมีความรุนแรง หรือเกิดการล้วงละเมิดทางเพศอย่างนี้ นุ่นก็ไม่เห็นด้วย” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

ประการที่สอง สุราเป็นภูมิปัญญาพื้นถิ่นของชุมชนนั้น ๆ สุราหรือการหมักเหล้ามันมีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละพื้นที่ การค้นหาวัตถุดิบสำหรับการผลิตสุราหรือเหล้าหมักนั้นจะแตกต่างกันไป และสูตรสำหรับการทำก็แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งคุณนุ่นเพิ่มเติมว่าสุราในแต่ละพื้นที่นั้นสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย เพราะวัตถุดิบในแต่ละพื้นที่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของวิถีของชุมชนแต่ละที่ และกรรมวิธีในการผลิตก็จะแตกต่างกันไปด้วย และกว่าที่จะได้สูตรการหมักเหล้าของชุมชนหรือครอบครัวขึ้นมาได้นั้น ใช้ระยะเวลาในการศึกษาและทดลองทำอย่างยาวนาน และสืบทอดกันมาในครอบครัวหรือชุมชน คุณนุ่นจึงบอกกับผู้วิจัยด้วยความภาคภูมิใจว่า วิธีการหมักเหล้าของชุมชนชาวอีสานนั้นเปรียบเทียบกับการทำวิจัยชิ้นหนึ่งเลยทีเดียว

“แล้วมันก็เลยเชื่อมโยงในมิติวัฒนธรรมในเรื่องความสัมพันธ์นะค่ะ แล้วก็ มันเป็นความสัมพันธ์ของคน แล้วก็รู้สึกว่ามันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่เป็นงานบุญต่าง ๆ ที่มันเป็นการ celebrate ด้วย แล้วก็เราคิดว่าในมิติวัฒนธรรมในการหมักเหล้าหรือแอลกอฮอล์มันเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งนะค่ะ คือมันไม่ใช่อยู่ในอุตสาหกรรมที่อยู่ในแบรนด์หลัก ๆ เนอะ แต่ว่า อืม เหล้าอะ มันคืองานวิจัยอย่างหนึ่งของผู้คน ของชาวบ้านเลยนะค่ะ เขาจะต้องทดสอบว่าอันไหนอร่อยไม่อร่อย กว่าจะกลั่นหรือบ่มมาเป็นเหล้าหรือเบียร์ที่เขาหมักหรือบ่ม มันเป็นอัตลักษณ์ทางชุมชนอย่างหนึ่งที่เขาจะทำ เพราะว่ามันจะเชื่อมโยงกับวัตถุดิบด้วย เช่น ตรงนี้มีสับปะรดเยอะ ตรงนี้แบบอ่า มีน้ำตาลเยอะ เอามาทำเบียร์ทำเหล้าได้อย่างไร เนี่ย เราเลยรู้สึกว่ามันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมได้อย่างไร” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

ประการที่สาม สุรามีความหมายเพื่อสื่อสารถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวและชุมชน คุณนุ่นเล่าว่าการหมักเหล้าในแต่ละครั้งนั้นไม่ได้ทำแต่ในครอบครัวเท่านั้น แต่ในชุมชนยังมีส่วนร่วมในการหลักเหล้าในแต่ละครั้งด้วย การหมักเหล้าไม่ได้ทำกันตลอดทั้งปี สุราหมักของชุมชนนั้นมีความสำคัญมากกว่าการดื่มกินเพื่อความเพลิดเพลินเฉย ๆ แต่ยังเป็นการแสดงออกถึงความคิดถึง ความรัก ความห่วงใย และความผูกพันที่มีต่อลูกหลานที่ต้องเดินทางไกลไปรั้งเรียนหรือไปทำงานอีกด้วย การเฉลิมฉลองด้วยสุราจึงไม่ใช่เกิดขึ้นแค่งานบุญตามประเพณีเท่านั้น

แต่ประเพณีการต้อนรับลูกหลานกลับบ้านในแต่ละปี เช่น ปีใหม่สากล หรือสงกรานต์ ต่างก็ใช้สุราหมักของชุมชน เป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวอีกด้วย

“ถ้าการดื่มในเชิงวัฒนธรรม อย่างบ้านนุ่น อยู่อีสาน เวลาที่จะดื่ม การดื่มสาโท มันคือการร่วมทำ ทุกคนได้มี participate ร่วมกันในชุมชน หมักช่วยกัน ป่มช่วยกัน แล้วก็การจะกินเหล้าโทไม่ว่าจะกินได้ทั้งปีนะคะ แต่การกินเหล้าโทมันรวมไปถึง เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมไปถึง อะ สมมติว่าจะถึงช่วงปีใหม่ เจ็ย หรือว่าจะถึงช่วงสงกรานต์ คนในชุมชนเขาก็จะวางแผน อะ เดี่ยวเราหมักเหล้าโทกัน เพราะว่าเหล้าโทเนี่ยมันคือการ welcome ลูกหลานกลับบ้าน อ้อที คือการพอลูกหลานกลับมา ก็กิน ดื่มเหล้าโทนี้ อ่า ปู่ย่าตายาย หรือคุณลุงคุณป้าเขาหมักไว้ข้ามปี ครึ่งปี เพื่อเทศกาลหรือว่าต้อนรับลูกหลาน แล้วก็คนจะทำสาโทได้มันต้องมีความชำนาญนะคะ แล้วก็ต้องมีความรู้ในเชิงข้าวเชิงแป้ง แม้กระทั่งเหล้าที่จะมาทำ เคยเห็นเขานั่งทำ ก็รู้สึกแบบ อืมมันไม่ใช่เรื่องที่เราจะทำก็ได้”

คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

นอกจากจังหวัดแถวภาคอีสานที่ทำเหล้าหมักเพื่อไว้ใช้ดื่มในชุมชนและครอบครัวแล้ว คุณเถื่อนที่เป็นคนนครสวรรค์ยังเล่าติดตลกด้วยว่า คุณตาของตนเองก็ผลิตเหล้าชุมชนเหมือนกัน ถ้าอย่างนั้นแล้วคุณตาทำผิดกฎหมายมาตั้งแต่ไหนแต่ไรเลยหรือ คุณเถื่อนเล่าให้ฟังอย่างอารมณ์ดีว่า ตนเองเพิ่งเข้าใจว่าสิ่งที่ชาวบ้านในแถบชุมชนผลิตเองและดื่มเองนั้น คือ สุราชนิดหนึ่งที่เรียกว่าน้ำข้าว ซึ่งสำหรับคุณเถื่อนแล้วในชุมชนที่เป็นชุมชนการเกษตรนั้นมีความเป็นไปได้สูงที่จะนำผลผลิตต่าง ๆ ที่เหลือจากที่บริโภคและขายมาหมักดอง และเก็บเอาไว้เพื่อมาบริโภคตามเวลาที่เหมาะสมกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น เช่น ชุมชนของคุณเถื่อนปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก ข้าวที่เหลือจากการขายก็นำมาหมักเป็นเหล้า จะเห็นได้จากแต่ละบ้านจะมีโถงดินเล็ก ๆ วางเรียงรายอยู่ตามบ้านเรือนของคนในชุมชนทุกบ้าน รวมถึงบ้านของตนเองด้วย เมื่อหมักข้าวได้ที่และตรงกับหน้าร้อน เครื่องดื่มชนิดนี้ก็เป็นเครื่องดื่มที่ช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนได้ใช้คลายร้อนกันได้อย่างดี

“ไปฟังอภิปรายที่ของก้าวไกลมานะ ฟังไปก็คือแบบเออมันสุดยอดเลยนะ มันทั้งผลิตภัณฑ์ชุมชน มันทั้งผลิตภัณฑ์ไม้ที่เป็นแบบพืชท้องถิ่นซึ่งเออก็เลยมานั่งนึกกลับก็คือที่บ้านเคยทำไอนี๊ เขาเรียกอะไรนะ น้ำข้าว อ่าพ่อใหญ่เขาเคยทำ ตอนเด็กๆเคยเห็นแต่เขาไม่เข้าใจว่ามันคืออะไร เออ (หัวเราะ) จน จนมาอ้อ อ้อ (ลากเสียง) มันคือ ๆ เหล้า (หัวเราะ) มันคือเหล้า แล้วก็คือว่าจะมารู้ก็คือโตแล้ว ก็คือเพิ่งเนี่ย เพิ่งนั่งนึกย้อนไปอ้อ พ่อใหญ่ทำมันคือเหล้าหรือเนี่ย เออมันดูแบบว่ามันดูเข้าถึงง่ายจัง แล้วทำไมมันทำขายไม่ได้ บ้านเขาปลูกข้าวไร่ บ้านเขาปลูกข้าวขาย แล้วแบบเออคนทำนาเออะ ข้าวแบบบางที่ข้าวมันเหลือจากการขายก็มีไง แล้วช่วงเออหน้าร้อนทำไมทุกคนกินไอน้ำข้าว ๆ นี่กันจิงเลย อืม แบบไอ้ ทำไมพ่อใหญ่มีโถงหลายใบ ที่บ้านมีโถงหลายใบ ทำไมมีโถงหลายใบแล้ว ทำไมเป็นโถงเล็ก มันนึกย้อนกลับไปแล้วอ้อ เอ้อบ้านกูเคยมีนี่หว่า อ้อเขาเรียกว่าน้ำข้าวหรือ แต่ว่า อ้าวทำไมผิด

กฎหมายหรือนี (หัวเราะ) มาเน็กทีหลัง อ่าว พ่อใหญ่ทำผิดกฎหมายหรือนี ไม่รู้ว่ามันห้ามต้มเหล้ากินเอง ทำไม่เขาล้างเรียกเหล้าเถื่อน” คุณเถื่อน อายุ 25 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

ไม่ใช่แค่คนในพื้นที่อย่างคุณบอล คุณนุ่น และคุณเถื่อนเท่านั้น ที่เห็นว่าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์สามารถสื่อสารมิติทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชนได้ ผู้ให้ข้อมูลอีกจำนวนหนึ่งต่างก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น คุณจ๊อบ ที่พูดติดตลกกว่าถ้าเป็นไปได้ อยากให้แต่ละจังหวัดได้ลองผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีอัตลักษณ์ประจำตัวของแต่ละจังหวัดทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย เพราะอยากรู้ว่าอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัดจะสามารถใช้เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์สื่อสารออกมาได้อย่างไร แต่คุณจ๊อบแสดงความเป็นห่วงเรื่องกฎหมายการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ว่าจะไม่สามารถทำให้ความฝันที่จะได้ลิ้มลองเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ทั้ง 77 จังหวัดไม่เป็นผล และยังเสนอมุมมองที่น่าเป็นห่วงที่เป็นมุมมองยอดนิยมของการวิจัยชิ้นนี้ด้วยว่า ควรคำนึงถึงความหลากหลายทั้งผลิตภัณฑ์และระบบเศรษฐกิจ โดยการลดการผูกขาดจากบริษัทผลิตสุรายักษ์ใหญ่เพียงไม่กี่บริษัทในประเทศ

“ที่ที่เห็นด้วยคือถ้าสามารถผลิตเหล้าเบียร์ได้ มันกระจายรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ดีกว่าเอามาอยู่ในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง มันน่าจะทำให้คนไทยดีขึ้นด้วย เพราะมันมีโอกาสที่เพื่อนเราเป็นนักต้มเหล้า นักดองเหล้า เอาของมาให้เรากิน แล้วก็เตือนเราว่า อย่าให้พวกตำรวจเห็นนะอะไรนะ เขาปรับแพ่งนะ แล้วโดนจับด้วยเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย มีนะที่มันทำให้เรารู้สึกว่าถูกกดขี่อะ ว่าทำไมกินไม่ได้วะ แล้วมันถูกกว่าด้วย แล้วทำไมต้องมากินของแพง ๆ ด้วย เพราะมันก็มาเหมือนกัน อยากให้คนได้ละจังหวัดมีรายได้ จากการขายสุราไม่ใช่ได้กำไรแค่บางบริษัท ผมก็โอเคเนะกับที่ว่าให้คนในพื้นที่มีรายได้ด้วย ก็ดีนะ ๆ แต่ถ้าคนพื้นที่เขามียาได้ก็อยากให้มี (พูดถึงอยากให้มีการขายสุราแต่ละพื้นที่) และอีกอย่างนึงเรายังนึกไม่ออกเลยว่าเหล้าแต่ละจังหวัดรสชาติจะเป็นยังไง อยากให้เขาลองทำมาก่อน เพราะยังนึกรสชาติยังไม่ออกเลยทั้ง 77 จังหวัด (คิด) อ่าวใช่ ๆ มันก็มีสุราที่เราเอามาต้มเองดองเอง ที่เราเคยกินนะ มันก็จะมีรสแอปเปิ้ล รสองุ่น รสสตอร์วเบอร์รี่ รสลาโย รสทุเรียนก็มี ก็ดีนะถ้าเกิดแต่ละจังหวัดเขามีรสชาติประจำจังหวัดของเขา” คุณจ๊อบ อายุ 28 ปี: ธุรกิจส่วนตัว (เช่าพระ/ขายพระ)

ความใฝ่ฝันของคุณจินช่างเหมือนกันกับคุณจ๊อบ ที่ถ้ามีโอกาสได้เดินทางไปในจังหวัดต่าง ๆ และรู้ว่าสุราท้องถิ่นแบรนด์ใดขึ้นชื่อและอร่อยตามอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ เขาจะทดลองชิมให้หมดทุกจังหวัดที่เขาเดินทางไป ได้ อย่างไรก็ตาม คุณจินเองก็แชร์อารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่ไม่พอใจกับกระบวนการทางกฎหมายที่กดขี่ให้มูลค่ารายย่อยบางรายต้องผลิตสินค้าในต่างประเทศและนำเข้ามาขายในประเทศไทย เพราะกฎหมายของประเทศไทยในตอนนั้นมี พ.ร.บ. ควบคุมการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งตามความคิดของคุณจินการออกกฎหมายที่กดขี่

ผู้ค้ารายย่อยแบบนี้อาจจะมาจากคนที่รู้สึกไม่พอใจกับการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของกลุ่มผู้ค้ารายย่อย จึงใช้วิธีการทางกฎหมายเพื่อสร้างอุปสรรคในการทำธุรกิจ

"มันก็เป็นเรื่องของกฎหมายนั่นแหละ คือ ถ้าออกกฎหมายมาแบบนี้คนที่เขาจะทำก็ทำไม่ได้ ต้องเอาเบียร์ตัวเองไปทำที่อื่นแล้วนำเข้ามา ทั้งที่สามารถทำในไทยได้เลย ก็เหมือนว่าเป็นการตัดกำลังตัดแข่งตัดขาเขา พอเราเห็นแบบนี้คนที่เขาได้ประโยชน์เราก็ไม่อยากไปสนับสนุนเขาครับ ประมาณนั้นอะครับ คือถ้าผมมีโอกาสได้ไปเที่ยวจังหวัดต่าง ๆ และรู้ว่าเครื่องดื่มของเขาหรือว่าอันนี้ดีอะ ผมจะไปกินเลย ไปกินทันทีเลย ถ้าไปจังหวัดไหนก็จะ ไปกิน กิน กิน (น้ำเสียงดุคั่น) ก็จะได้รู้ว่า อ้อ จังหวัดนี้เขามีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ โอเค เช่น สุราชนิดนี้ทำมาจากผลไม้ โดยเอาผลไม้ชนิดนี้มาทำ จังหวัดนี้ชนิดนี้เอาพืชนี้มาทำ เราก็จะรู้ด้วยว่าจังหวัดนั้นมีวัตถุดิบทางการเกษตรอะไรที่ดัง ๆ มาทำแล้วรสชาติมันดีหรือว่าไม่ดี อร่อยหรือไม่อร่อย ผมก็คิดว่ามันเป็นการส่งเสริมที่ดีเลยนะ ส่วนตัวแล้วก็อยากให้มีเหมือนกันนะครับ เอาจริง ๆ ก็เป็นคนชอบลองชอบดื่ม ถ้าอร่อยก็กินอีกถ้าไม่อร่อยก็ไม่กิน" **คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี**

ผู้ให้ข้อมูลหลายคนที่ผิดหวังกับกฎหมายที่ควบคุมการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ต่างก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ที่ตนเองนั้นรู้สึกผิดหวังไม่ใช่แค่รับรู้ถึงการถูกกีดกันจากอำนาจของภาครัฐที่ควบคุมเรื่องกฎหมายเท่านั้น แต่ผิดหวังที่เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ผลิตจากชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย ไม่สามารถผงาดขึ้นเป็นแบรนด์ระดับประเทศได้ ทั้ง ๆ ที่ตนเองได้ทดลองชิมเครื่องดื่มเหล่านั้นมากับตัว และรับรู้ถึงรสชาติที่อร่อยและเป็นเอกลักษณ์ แต่ติดตรงที่กฎหมายในช่วงเวลาดังกล่าวไม่สามารถผลิตได้เนื่องจากจำนวนการผลิตไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

"เรื่องการเมืองเป็นตัวหนึ่งเลยก็ได้ เป็นอันดับหนึ่งเลย เพราะว่าป็นของนโยบายของพรรคนี้อันแล้วเขาก็มีการโพลล์ไปตีมีโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดแต่ละชุมชนครับ ผมก็เคยไปเชียงรายแล้วไปบ้านเพื่อนเจ๊ๆ ไปกินไปดื่มเป็นเหล่าเขาเขารู้สึกว่าเห้ย! มันดีกว่า ไอรองข้าวที่ฉุนๆเนี่ย มันดีกว่ามากเลยนะ แต่มันก็เหล่าเขาเหมือนกัน แต่เป็นเหล่าๆๆที่ทำไม่กินแล้วรู้สึกที่เราไม่ชมชื่นกับชีวิตขนาดนั้น แต่เราก็ต้องดื่มแต่เราก็อ้ย แสบปี๋เอ็นจอยกับมันอาจจะมึนสติที่แปลกใหม่เนอะ บ้านเขาเป็นแบบนี้เนอะ ถ้าก่อนหน้านี้ผมก็มีความรู้สึกบ้าง หมายถึงแบบ ผมไม่อยากจะซื้อ corona กินเจ๊ๆซื้อเบียร์แพง ๆ กิน ผมก็รู้สึกทำไมบ้านเราไม่มีเบียร์แค่นี้เนี่ย เพราะว่าผมก็เคย ๆ ศึกษาว่าอยากทำคราฟเบียร์ ไอเราก็เลยลองคุยกับเพื่อนดูเพื่อนก็ชอบกินเบียร์อย่างเจ๊ๆ อ้ยเราทำคราฟเบียร์มัยอะไรเจ๊ๆ แต่เราก็ต้องไปอ่านศึกษาหลาย ๆ อย่าง อ้อ (ลากเสียงยาว) ทำไม่มันถึงไม่มีคราฟเบียร์ให้เราเลือกเยอะ! เพราะจริง ๆ อย่างเกาะเกร็ดนี่ครับ เขาจะมีอ่า เป็นที่สอนทำคราฟเบียร์พอทำเสร็จปั๊บเขาก็เก็บไว้อะเดียวถึงเวลาคุณมาเอานะ เขาก็ถือขวดให้ไปได้ผมก็ เอ้าเออ มันก็ดีนี่หน้าทำไม่มันไม่มีนะ ทำไมมันไม่ได้แค่นี้ เราเลยอ้อมมันเป็นเรื่องของกาผูกขาดที่ว่าเขาเป็นกฎหมายต้องผลิต

แค่นี้ ๆ ๆ ถ้าน้อยกว่านี้ผลิตไม่ได้ ผมก็มองว่ามันไม่ยุติธรรมเท่าไร” คุณเดช อายุ 25 ปี: ครูสอนช่างยนต์

นอกจากอำนาจเชิงกฎหมายที่ควบคุมการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และส่งผลต่อความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนต่างแสดงความรู้สึกกังวลตั้งที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น อำนาจที่มีอยู่เหนือผู้คนในประเทศอีกประการคือ องค์ความรู้ทางการแพทย์ที่ใช้กำกับพฤติกรรมของผู้คนในสังคมให้มีสุขภาพกายที่ดีด้วย แต่พฤติกรรมการบริโภคบางอย่างนั้นกล่าวเป็นวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไปเสียแล้ว คือ การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ แต่ด้วยเหตุผลเรื่องปริมาณการตีและปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องตีดังกล่าว ทำให้ส่งผลต่อสุขภาพของคนบริโภค องค์ความรู้และบุคลากรทางการแพทย์จึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการควบคุมพฤติกรรมเหล่านั้น และบางครั้งองค์ความรู้เหล่านั้นกลับไปกดดันวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิม และพยายามปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้มีเส้นทางและวิถีตามองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว

การควบคุมกำกับพฤติกรรมและวิถีชีวิตดังกล่าวนี้เอง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนรับรู้ถึงการถูกกดทับและต่อต้านกับอำนาจดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ แสดงออกเป็นความคิดเห็นและการขับเคลื่อนดังที่ได้แสดงในผลการศึกษาก่อนหน้านี้ไปแล้ว ในส่วนผลการศึกษานี้จะแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การถูกกดทับของอำนาจจากองค์ความรู้ทางการแพทย์ที่มีผลต่อการตีที่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนคิดว่าเป็นวิถีและวัฒนธรรมของพวกเขา เช่น คุณชัน พยาบาลวิชาชีพที่ทำงานอยู่โรงพยาบาลประจำจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคเหนือ เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า แผนกที่ตนทำงานอยู่นั้น คือ แผนกฉุกเฉิน ตนเองพบเจอผู้ป่วยที่มาด้วยอาการจากผลข้างเคียงของการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นประจำ แต่ตัวของคุณชันเองค่อนข้างเข้าใจถึงพฤติกรรมการตีเหล่านั้น เพราะตนเองเป็นคนพื้นที่และเห็นการใช้ชีวิตของผู้คนที่อยู่แวดล้อม เนื่องจากสังคมการเกษตรมักจะมีวิถีชีวิตที่อยู่กับการทำงานหนักทั้งวัน และผลผลิตทางการเกษตรเองก็สามารถนำมาผลิตเป็นเครื่องตีหมักดองได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้เล่าไว้ข้างต้น แต่เนื่องจากสังคมเปลี่ยนเข้าสู่สังคมที่เป็นระบบทุนนิยมมากขึ้น การหมักดองเครื่องตีจึงไม่ได้ทำในครัวเรือน แต่เป็นการทำเพื่อขาย

แต่พฤติกรรมการตีหลังเลิกจากการทำงานหนักของกลุ่มเกษตรกรยังคงมีแบบแผนแบบเดิม กล่าวคือ การตีหลังเลิกงานนั้นเป็นวิถีชีวิตของพวกเขาไปแล้ว คุณชันจึงเข้าใจได้ว่า พฤติกรรมที่เป็นแบบแผนและเป็นวิถีชีวิตนั้น เป็นเรื่องที่ยากปรับเปลี่ยนยาก แม้ว่าตนเองเป็นบุคลากรทางด้านสุขภาพและไม่ต้องการให้ประชาชนมีสุขภาพไม่ดี แต่การ “ห้าม” ไม่ให้ทำแบบแผนบางอย่างเป็นเรื่องที่ยากลำบาก คุณชันเองไม่ได้มองแค่ในมุมมองของบุคลากรที่ต้องทำงานกับผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากการตีสุราเท่านั้น แต่ยังมองไปถึงการทำงานที่เป็นระบบที่

ใหญ่กว่า เช่น การออกนโยบายและแคมเปญเกี่ยวกับการงดดื่มสุรา ซึ่งเขาคิดว่า การสร้างนโยบายดังกล่าวมีโอกาสทำไม่สำเร็จค่อนข้างสูง

แต่คุณชั้นที่คลุกคลีกับผู้ป่วยเหล่านี้คิดว่าวิธีการบางอย่างที่คุณชั้นเคยทำและประสบผลสำเร็จ ก็คือ การแสดงความเข้าใจเข้าใจผู้ป่วย ไม่ใช้การสื่อสารที่รุนแรง และให้คำแนะนำที่ผู้ป่วยสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ไปทำลายวิถีชีวิตของพวกเขา นอกจากนี้ การส่งเสริมให้เกิดสุราในชุมชน โดยมีรัฐเข้ามาให้คำแนะนำเรื่องปริมาณของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่ม น่าจะทำให้ผลกระทบจากการดื่มของคนในชุมชนลดลงได้เช่นกัน

“อ้อ ค่อนข้างเยอะ เจอบ่อยมากที่มาด้วย upper G สุดท้ายก็เป็น cirrhosis อะไรแบบนี้มากขึ้น เป็นอี bleeding อะไรมากขึ้น ก็คือสังคมบ้านนอกอะ สังคมชนบทเนี่ย ก็คือเขาจะเป็นอยู่แล้ว สังคมเกษตรเนอะ มันเป็นวัฒนธรรมเดิมเรามันเป็นวิถีอยู่แล้ว ค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงยาก ถ้าหมายถึงว่า ถ้า สสส. จะห้ามนะ มันห้ามยาก (เสียงสูง) มันห้ามไม่ได้หรอก แต่คุณมีวิธีการยังไงให้เหมือนกับว่า ให้แนะนำเขาว่าให้สามารถดื่มน้อยลงไหม อย่างนี้ หรือเปลี่ยนไปดื่มที่ดื่มที่น้อยลงไหม หรืออย่างนี้ ผลักดันของสุราก้าวหน้า ที่ทำเปียร์ในชุมชนใหม่ หรือทำแอลกอฮอล์ต่ำ ๆ ที่กินกันได้ชุมชนใหม่ เขาก็ไม่จำเป็นที่จะต้องหาพวกที่แอลกอฮอล์ค่อนข้างสูงอย่างนี้ อืม” คุณชั้น อายุ 38 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

สืบเนื่องจากการควบคุมพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้จากการณรงค์หรือนโยบายต่าง ๆ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งต่างตีความว่า การรณรงค์หรือนโยบายต่าง ๆ เหล่านั้นมีความโน้มเอียงไปเป็นการ “ห้าม” หรือใช้วิธีการละเว้น (abstinence based approach) โดยอ้างถึงการมีสุขภาพที่ดีและไม่เป็นโรค อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเองก็รับรู้ถึงผลกระทบทางลบจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากเช่นกัน แต่ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนต่างก็ชี้ให้เห็นว่า องค์ความรู้ทางด้านสาธารณสุขนั้นก็ใช่ว่าจะเป็นองค์ความรู้หนึ่งที่เกิดขึ้นบนโลกนี้ แต่ยังมีองค์ความรู้อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ หรือองค์ความรู้อื่น ๆ ต่างก็ต้องการพื้นที่ในประเด็นทางสังคมเช่นกัน องค์ความรู้ทุกองค์ความรู้ต่างมีประโยชน์ที่จะสามารถช่วยให้สังคมเติบโตไปในทิศทางที่ดีได้

คุณเท่าพิภพกล่าวว่า ตนเองเข้าใจดีว่าการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นส่งผลกระทบทางลบ และคิดว่าประชาชนต่างก็รู้ถึงผลกระทบดังกล่าวเช่นกัน คุณเท่าพิภพให้สัมภาษณ์ในเชิงเสียดสีไว้ว่า หากเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ดีแบบสมบูรณ์แบบจริง ๆ ผู้ที่รณรงค์หรือดูแลนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ก็ควรห้ามผลิต ห้ามจำหน่าย ห้ามเผยแพร่ ห้ามโฆษณา หรือ “แบน” เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ทุกชนิดในประเทศด้วย ไม่ใช่ห้ามผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

นอกจากนี้ การแบ่งปันพื้นที่ขององค์ความรู้แต่ละศาสตร์ยังเป็นสิ่งที่คุณเท่าพิภพอยากให้เกิดขึ้นในประเทศอีกด้วย เพื่อให้เกิดความสมดุลขององค์ความรู้ในสังคม และไม่ยอมให้อำนาจทางด้านวิชาการและการควบคุมพฤติกรรมไปตกอยู่ในมือขององค์ความรู้ใดความรู้หนึ่ง การสร้างสมดุลดังกล่าวจะทำให้เกิดการบริหารความเสี่ยงที่ดี เพื่อคานอำนาจไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจมากเกินไป ซึ่งรวมไปถึงการคานอำนาจในสถานิติบัญญัติสำหรับการออกกฎหมายหรือดำเนินนโยบายต่าง ๆ ด้วย

“เหล่าหัดเดียมมันไม่ดีหรืออะไรในหนังสือของเค้า มันก็จริงผมก็เถียงไม่ได้ คุณหมอก็ไปแบนเหล่าทั้งประเทศสิครับคือมันก็อยู่ไม่ได้ วิทยาศาสตร์กับสังคมเนี่ยความบาลานซ์มันอยู่ที่ไหน คือมันไม่มีใครได้หมดใช่ไหมในสังคมนี้ การที่จะได้บางอย่างผมไม่จำเป็นว่าจะให้ทุกคนเห็นด้วยหมดอยู่แล้ว คือไม่จำเป็นต้อง convince คุณหมอที่ทำงานรณรงค์หมดก็ได้ คือแบบเอาให้พอดี ๆ โอเคเข้าใจคือทุกคนไม่จำเป็นต้องได้ทุกอย่าง ผมก็ไม่จำเป็นต้องได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ใช่ไหม คือผมว่ามันเป็นเรื่องแค่นี้เอง การผ่านหรือกฎหมายอะไรมันไม่จำเป็นต้องเป็นเอกฉันท์ทั้งสภา ถ้าไม่มันเราจะออกกฎหมายอะไรไม่ได้เลยในสังคมนี้ ทุกนโยบายมันมี pros and cons อยู่แล้ว” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นักกิจกรรมอย่างคุณวุฟเองก็มีความคิดในทิศทางเดียวกันว่า องค์ความรู้ทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยการเผยแพร่จากบุคลากรสาธารณสุขนั้น ถูกใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการปกครองประชาชนในประเทศไทย โดยการควบคุมให้ทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้องค์ความรู้เหล่านั้นโดยมักจะเป็นการ “ห้าม” โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงออกถึงอำนาจผ่านสุขภาพที่ดีและความเป็นห่วงเป็นใย แต่สำหรับคุณวุฟแล้ว องค์ความรู้ทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขไม่ใช่องค์ความรู้ทั้งหมดที่จะสามารถบริหารจัดการจัดการพฤติกรรมมนุษย์ได้ องค์ความรู้อื่น ๆ เช่น จิตวิทยาแขนงต่าง ๆ, พฤติกรรมศาสตร์และพฤติกรรมเสพติด ฯลฯ ต่างก็จะมีส่วนสำหรับการปรับพฤติกรรมของประชาชนได้เช่นกัน

ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ ไม่ได้ควบคุมเพียงแค่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชาชนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง อำนาจดังกล่าวจะเป็นข้อมูลสนับสนุนไม่ให้เกิดนโยบายหรือกฎหมายที่จะทำให้กฎหมายที่จะทำให้เกิดความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในทางอ้อมด้วย

“อะ จริง ๆ อันนี้ก็อยากจะเล่า เพราะว่าจุด bullet มาแล้วเมื่อคืน เราารู้สึกว่าประเทศนี้มันเป็นแบบ ... อะค่ะ คือเรามีหน้าที่จะบอกประชาชนเราว่าจะอะไรจะดีสำหรับคุณ เพราะว่าเราเป็นห่วงคุณ เรารู้ว่าคุณยังดูแลตัวเองไม่ได้ แล้วเราต้องรับผิดชอบชีวิตแทนคุณ เวลาที่ออกนโยบายมามันก็เลยมีแต่ห้าม แล้วเรานะก็เคยอ่านไอ้บทความสุราก็ว่าหน้าเนอะ บางคนชอบแบบบอกว่าสุราเสรี แต่คือจริง ๆ แล้วแบบ หึ้ย มันคือก้าวน้ำเว้ย (หัวเราะ) ก็จะมี เอ้อ มันจะมีแบบอะไรอะ แบบ big name ของคณะแพทยศาสตร์จุฬาอะใช้อย่างนี้ แล้วแบบ หรือแม้แต่แบบ นักจิตวิทยาคลินิกเองนะ เราเห็นแล้ว

ปวดหัวมากเลย คือเขาก็จะพูดออกมาโดยที่แบบ คุณเคยกินหรือเปล่า (พูดปนหัวเราะ) คือเขาไม่ได้เสียใจที่เขาไม่ใช่ฝั่งนั้นด้วยซ้ำ แต่เขาเป็นฝั่งที่ทำเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ และจิตเวช และจิตวิทยาคลินิก (เน้นเสียงในประโยคนี้) โดยตรงเลย เรื่อง addiction เนี่ยแหละ ทำให้เขาريبแบบ เขาريبเหมือนอะ เออ” **คุณวุฒ อายุ 25 ปี: ฟริแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท**

ในตอนท้ายของการคุยประเด็นเรื่องอำนาจขององค์ความรู้ทางการแพทย์และสาธารณสุขที่กดทับการตีพิมพ์ รวมถึงการใช้ข้อมูลดังกล่าวสนับสนุนให้เกิดนโยบายที่เกี่ยวข้อง คุณวุฒเปิดเผยความต้องการของตนเองในฐานะนักกิจกรรมทางสังคมว่า สิ่งที่คุณเองต้องการก็คือ ระบบสาธารณสุขและองค์ความรู้ที่ไม่ตัดสิน หรือคุณวุฒใช้คำว่า “non judgement” และต้องการให้ใช้องค์ความรู้อื่น ๆ มองพฤติกรรมของคนในสังคม และสร้างกฎหมายนโยบายต่าง ๆ มากขึ้น

“เขาแบบ เราต้องการสาธารณสุขที่มันแบบ non judgmental กว่านี้ แต่ว่าสิ่งที่เป็นอยู่ตอนนี้มันไม่ใช่เลยอะ คือมัน คือเขาแบบมีทฤษฎีอยู่แล้ว แล้วก็เอาข้อมูลลงไปนะ มันไม่ได้ tailor อะ อืม มันไม่ได้ tailor กับสิ่งที่สังคมคุณเป็นนะ เออ ใช่ คือมันเป็นปัญหา คือ ปัญหามันไม่ได้อยู่ที่เขามองด้านเดียวนะ แต่มันอยู่ว่า ปัญหามันเป็น คือ เขาคิดอยู่แค่ว่า ปัญหามันมองได้ด้านเดียว” **คุณวุฒ อายุ 25 ปี: ฟริแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท**

2) อำนาจของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า ที่กดทับความหลากหลายของอัตลักษณ์ของสุรา

สำหรับประเด็นเรื่องอำนาจของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาขับเคลื่อนเรื่องความหลากหลายของสุราพูดถึงมากที่สุด ซึ่งคำพูดอ้างอิง (quotations) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่สามารถจัดให้อยู่ในประเด็นดังกล่าวมีจำนวนมากจนผู้วิจัยจำเป็นต้องคัดเลือกบางคำพูดอ้างอิงที่มีความหมายใกล้เคียงมาเท่านั้น เพื่อความกระชับของการวิเคราะห์ข้อมูล และในช่วงของการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลพูดถึงอำนาจจากระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าที่กดทับอัตลักษณ์ของสุราอื่น ๆ จะเต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย เช่น ความโกรธ ความหงุดหงิด ความสิ้นหวัง ความไม่พอใจ เป็นต้น ระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า จึงเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการสื่อสารให้ผู้วิจัยได้รับรู้ว่าการถูกกดทับที่สร้างอารมณ์ทางลบให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเฉพาะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ขับเคลื่อนเรื่องความหลากหลายของสุรา นั้นเป็นเรื่องสำคัญ และต้องการเรียกร้องให้เห็นถึงความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้ามาดูแลและจัดการปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

“รู้สึกว่าคุณประเทศเรายังไม่พัฒนาพอที่จะไปทำลายกำแพงของพวกนายทุนผูกขาดได้

อย่างเขาจ่ายเงินให้รัฐบาล ก็ทำให้รัฐที่มันคอร์รัปชั่นอยู่แล้ว

ไม่ทำให้เรื่องนี้ถูกกฎหมายสักทีมันทำให้เสียรายได้ของเค้าไปจากนายทุน จริง ๆ ควรถูกทำให้ถูกต้อง

อย่างรายย่อย เกษตรกร

หรือกลุ่มคนที่เค้าอยากทำเปียร์ออกมา แบบรสนชาตินี้เราชอบอยากทำเป็นอาชีพ

มันไม่ได้ทำให้ถูกกฎหมายติดนู่นนี่ คือถ้าทำให้ถูกต้องมันก็เหมือนส่งรายได้ให้ชุมชนด้วย เค้าก็จะมีรายได้”

เนื้อหาที่ผู้ให้ข้อมูลพูดถึงการกดทับของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้านั้น มักจะเป็นการกล่าวถึงข้อบกพร่องกฎหมายที่เอื้อให้กับกลุ่มนายทุนที่ผลิตแอลกอฮอล์เจ้าใหญ่ในประเทศได้มีพื้นที่ทางการค้าและผูกขาดการค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในประเทศไทย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลยังแสดงออกถึงอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจกับบริษัทผู้ค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายใหญ่ในประเทศไทยที่ยึดพื้นที่ของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปเสียส่วนมาก จากต้นทุนต่าง ๆ ที่มีมากกว่าผู้ค้ารายย่อย ซึ่งการรับรู้ถึงการถูกกดทับดังกล่าวเป็นเหตุปัจจัยอีกปัจจัยสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลออกมาขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายส่งเสริมให้มีการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่เพียงแค่ส่งเสริมให้เกิดการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่หลากหลายเท่านั้น แต่ผู้ให้ข้อมูลบางคนยังเน้นย้ำถึงมาตรการและการควบคุมที่จำเป็นเมื่อกำหนดนโยบายดังกล่าวขึ้นมาด้วย

แม้ว่าผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ผลการศึกษารื่องกฎหมายที่กดทับวัฒนธรรมผ่านเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไปแล้วในข้างต้น แต่ผู้ให้ข้อมูลมักจะพูดถึงกฎหมายและเชื่อมโยงเข้าการเอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุนรายใหญ่ที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพียงไม่กี่เจ้าในประเทศไทยค่อนข้างมาก ผู้วิจัยจึงได้แยกหัวข้อสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวข้างต้น กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ควบคุมเรื่องการผลิตนั้น ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลแล้ว กฎหมายดังกล่าวทำให้เกิดระบบผูกขาดซึ่งกฎหมายที่เอื้อให้กับการยึดครองพื้นที่ทางการค้าของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และสร้างความไม่พึงพอใจให้กับพวกเขา ซึ่งด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว รับรู้ว่าตนเองถูกกำกับจากอำนาจทางกฎหมายที่เอื้อให้กับระบบนายทุน

ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลอย่างคุณเอ็กซ์ การกดทับจากระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าเป็นประเด็นที่ควรได้รับความสนใจ และในมุมมองของคุณเอ็กซ์แล้ว ไม่ใช่เพียงแค่ระบบนายทุนที่เข้ามามีส่วนสำคัญ

เท่านั้น แต่การคอร์ปชันก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกิดขึ้นและทำให้ระบบดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ ตามความคิดเห็นของคุณเอ็กซ์แล้ว การคงอยู่ของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ยังคงอยู่ได้ สาเหตุหนึ่งคือการคอร์ปชันและการมีผลประโยชน์ร่วมกันกับรัฐบาล ทำให้การจัดการเรื่องกฎหมายที่ลดการกีดกันความหลากหลายของสุราไม่สามารถดำเนินการได้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงกฎหมายจึงไม่ใช่แค่การขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องกำจัดการคอร์ปชันที่จะนำไปสู่การผูกขาดทางการค้าด้วย

“รู้สึกว่าคุณเอ็กซ์ยังไม่พัฒนาพอที่จะไปทำลายกำแพงของพวกนายทุนผูกขาดได้ อย่างเขาจ่ายเงินให้รัฐบาล ก็ทำให้รัฐที่มันคอร์ปชันอยู่แล้ว ไม่ทำให้เรื่องนี้ถูกกฎหมายสักทีมันทำให้เสียรายได้ของเค้าไปจากนายทุน จริง ๆ ควรถูกทำให้ถูกต้อง อย่างรายย่อย เกษตรกร หรือกลุ่มคนที่เค้าอยากทำเบียร์ออกมา แบบรสชาตินี้เราชอบอยากทำเป็นอาชีพ มันไม่ได้ทำให้ถูกกฎหมายติดนู่นนี่ คือถ้าทำให้ถูกต้องมันก็เหมือนส่งรายได้ให้ชุมชนด้วย เค้าก็จะมีรายได้ อย่างบางที่ชอบกินเบียร์รสชาตินี้เค้าจะได้ทำเขาได้เป็นอาชีพ ได้มีเบียร์รสชาติดี ๆ ด้วย ไม่ใช่ว่ามีเบียร์ให้กินไม่กี่แบรนด์ บางที่อยากกินดี ๆ ก็ต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ของดี ๆ ผลผลิตจากไทยไม่ได้ก็ต้องไปต่างประเทศ อย่างผลผลิตที่เวียดนามแล้วส่งกลับไทยทำให้ราคามันแพงขึ้นไปอีก คือถ้าได้มันส่งเสริมหลายอย่าง การท่องเที่ยวด้วย อย่างไปเที่ยวที่นี้ ที่ไหนมีอะไรดี ก็กระจายรายได้ให้คนในพื้นที่ด้วย” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณเอ็กซ์เล่าเพิ่มเติมด้วยความหงุดหงิดและสิ้นหวังว่า ถึงแม้ตัวเองจะพยายามขับเคลื่อนด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว แต่การกระทำของตนเองก็ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างแม้แต่น้อย เพราะระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าก็ยังคงยึดพื้นที่ตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ต่อไป และไม่ได้ทำให้ผู้ค้ารายย่อยหรือเกษตรกรได้มีรายได้หรือได้รับผลประโยชน์เพิ่มเติม

“ก็มีนะ มีไหวตอยู่ แบบลงชื่อ แต่ว่าสุดท้ายเหมือนไหวตไปแต่ไม่ได้เกิดอะไรขึ้นจากการไหวตเลย สุดท้ายนายทุนก็ได้การผูกขาด พวกแบรนด์ใหญ่ ไม่ได้ช่วยเกษตรกรหรือรายย่อย หรือคนปลูกพืชผลต่าง ๆ ก็ไม่ได้รับผลประโยชน์อะไร คือต่างประเทศมันไม่ได้มีการผูกขาดขนาดนี้ มีเป็นหลายร้อยแบรนด์มาก อย่างญี่ปุ่นก็มีหลายแบรนด์มากแต่อย่างของเราจ่ายจะแค่มไม่ถึงสิบเลยมั้งที่ถูกกฎหมายแล้วค้าขายได้ทุกที่ มันเหมือนเป็นการผูกขาดทางรายได้เกินไป เงินมันไม่ตกไปถึงเกษตรกร หรือพวกรายย่อยเลย” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ในทำนองเดียวกัน คุณมเองก็กล่าวถึงระบบโครงสร้างของประเทศไทย อย่างเช่นเรื่องกฎหมายการเก็บภาษีด้วย ว่าโครงสร้างเหล่านี้ยังคงเอื้อให้เกิดการกีดกันจากระบบการผูกขาดทางการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และจากกฎหมายดังกล่าวนี้เอง ทำให้ผู้ค้ารายย่อยไม่สามารถจดทะเบียนการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และผลิตในประเทศไทยได้ ถึงแม้จะสามารถผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เข้ามาขายในประเทศไทยได้ แต่ผู้ค้ารายย่อยต่าง

ๆ ก็ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายและต้นทุนต่าง ๆ เพื่อผลิตและนำเข้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นแบรนด์ของคนไทยเองด้วยเหมือนกัน สำหรับคุณมลกระบวนการดังกล่าว จึงเป็นการกีดทับกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่ต้องการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์บางอย่าง ทั้งเรื่องการผูกขาดการค้าเรื่องการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และต้นทุนที่ต้องจ่ายเพิ่มจากกระบวนการจดทะเบียนการค้า

“น่าจะเรื่องภาษีแหละ โครงสร้าง มลก็ไม่รู้ว่าเพราะอะไรการผูกขาดของนายทุน อย่างที่รู้มาบริษัทจะจดทะเบียนเนี่ย พวกเหล่าเบียร์ยังจดทะเบียนไม่ได้เลย ต้องไปจดที่สิงคโปร์เลย แคร่รู้สึกว่ามีให้ขายนะแต่เลือกห้ามหนุนห้ามนี้สุดท้ายก็ห้ามไม่ได้อยู่ดี แต่เค้าต้องเอารายได้ไปตรงอื่น แทนที่จะให้มันวนเวียนหมุนเวียนในบ้านเรา” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

การกีดทับดังกล่าวนั้นแสดงผลออกมาให้เห็นเป็นประจักษ์ในตัวอย่างของคุณเท่าพิภพหนึ่งในผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คุณนุกเกอร์เล่าถึงเรื่องราวดังกล่าวว่า ตนเองเริ่มสนใจและมีผู้คนสนใจในประเด็นเรื่องความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เนื่องจากเหตุการณ์ถูกจับกุมของคุณเท่าพิภพนั่นเอง การถูกกีดทับจากกฎหมายและระบบผูกขาดการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้น ทำให้การผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของผู้ค้ารายย่อยไม่สามารถลืมหูลืมตาอ้าปากได้ การมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนที่ประสบปัญหาเดียวกัน ทำให้กลุ่มผู้ผลิตคราฟเบียร์ออกมาสนับสนุนและเริ่มให้ข้อมูล ความรู้ ทั้งทางด้านกฎหมายและการดำเนินการการค้าต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เนื้อหาในส่วนนี้ของคุณนุกเกอร์จึงเป็นแสดงให้เห็นว่า ไม่ใช่แค่คุณเท่าพิภพเท่านั้นที่ถูกกีดทับจากระบบนายทุนและการค้าผูกขาดเท่านั้น แต่ผู้ค้ารายย่อยอีกหลายรายเองก็ถูกกีดทับเช่นกัน และเมื่อถูกกีดทับแล้วการลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับตนเองจึงแผ่ขยายออกเป็นวงกว้าง ไม่ใช่แค่เพียงผู้ผลิตรายย่อยเท่านั้นที่ออกมาสนับสนุน ประชาชนทั่วไปที่เห็นการกีดทับดังกล่าวต่างก็ทยอยกันออกมาสนับสนุนเพื่อปลดแอกระบบโครงสร้างที่เอื้อต่อการค้าของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าด้วย

“จุดที่สังคมเริ่ม ๆ ตระหนักนะครับ ตอนที่คุณเอ๋อ เท่าพิภพ ที่ตอนนี้เป็นส.ส.ก้าวไกล ก็คือเขาเขาค้มคราฟเบียร์ขาย เขาทำๆเบียร์เป็นคราฟเบียร์ที่บ้านเขา แต่ว่าเขาโดนทางตำรวจจับ เพราะว่ากฎหมายเนี่ยมันไม่เอื้อให้ประชาชนอย่างเราเนี่ย ค้มเบียร์หลังบ้านขายได้ ต้องทำเป็นร้อย ล้าน ๆ ลิตรซึ่งคนตัวเล็ก ๆ ไม่มีศักยภาพทำแบบนั้นได้ แล้วพอทางคุณเท่าพิภพเนี่ย เขาโดนจับ ก็เริ่มตั้งแต่นั้นมาทุกอย่างกระเพื่อมเลย วงการคราฟเบียร์มาสนับสนุนคุณเท่าพิภพ มาให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายก็คือหลังจากเขาโดนจับเนี่ยก็มีการออกมาคนให้ความรู้เยอะเรื่องกฎหมายก็เลยเข้าใจว่า เอ้ย! อ้อ โดนจับเพราะว่าผิดกฎหมายแบบนี้ๆ อันนี้น่าจะเป็นจุดเริ่มแรกๆที่ทำให้คนหันมาสนใจ”
คุณนุกเกอร์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

“หนูว่าเป็นการผูกขาดสินค้า ผูกขาดสินค้าตัวนี้ พวกนี้ มีไม่กี่รายถูกไหม

ประเทศไทยก็มีแค่ไม่กี่รายพูดซื้อได้ไหม

พวกสิงห์ ช้าง ลีโอมีตัวเลือกแค่นี้ ไม่ได้มีหลากหลาย เราก็กเลือกแบบหลากหลายไม่ได้”

ไม่ใช่แค่การพูดถึงระบบนายทุนและการผูกขาดการค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลยังกล่าวถึงบริษัทเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประเทศไทยโดยตรงไปตรงมา ซึ่งข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลพยายามสื่อสารส่วนใหญ่จะมีอารมณ์ไม่พอใจและหงุดหงิดปะปนอยู่เสมอ เช่นคุณนึบที่พูดถึงความเป็นธรรมชาติเรื่องการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ว่า คุณนึบเองมีความคิดว่าการผลิตเครื่องดื่มดังกล่าวมีผู้ที่ผลิตได้จำกัด และไม่มีคนที่จะผลิตมากนัก แต่เมื่อศึกษาข้อมูลมาระยะหนึ่งจึงได้รู้ว่า มีคนพยายามที่จะผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อการค้าเช่นกัน ซึ่งเป็นการลงทุนที่มีจำนวนสูง แต่กฎหมายไม่เอื้อให้สามารถทำเป็นธุรกิจและผลิตได้ ซึ่งตนเองคิดว่ากลุ่มผู้ผลิตรายย่อยต่าง ๆ นั้นถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดทับด้วยระบบนายทุนที่ผลิตเพียงไม่กี่เจ้าในประเทศไทย

คุณนึบเล่าเพิ่มเติมอีกว่า ไม่ใช่เพียงแค่การผูกขาดการค้ากับสินค้าที่เป็นเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพียงไม่กี่แบรนด์เท่านั้น แต่การผูกขาดอีกประการหนึ่งที่ผู้บริโภคจะต้องรับผลกระทบก็คือ การผูกขาดรสชาติของเครื่องดื่มดังกล่าว ที่มีให้เลือกเพียง 2 – 3 เจ้า การเข้าถึงรสชาติอื่น ๆ ที่แตกต่างจำเป็นต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อหามาบริโภค ดังนั้น การถูกกดทับจากการผูกขาดทางการค้า ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตรายย่อยเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคที่จะมีโอกาสเลือกสินค้าตามที่ตนเองต้องการ และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเมื่อต้องการเลือกสินค้าที่ตนเองต้องการด้วย

“นึบว่ามันไม่ค่อยแฟร์ แต่ก่อนอะนึบไม่ได้เข้าใจอะไร กลไกพวกนี้มาก นึกว่าไม่ค่อยมีคนทำ แต่พอมารู้มาตามข่าวก็อ้อจริง ๆ มันมีคนพยายามทำ แต่เวลาทำมันต้องลงทุนมหาศาล พอมีการทำรายเล็ก รายน้อยก็กลายเป็นว่าผิดกฎหมาย กลายเป็นทุนผูกขาดอยู่แค่ไม่กี่ราย แล้วมันก็ผูกขาดรสชาติที่เรากิน อย่างเช่นตอนที่มิโฮการ์เดินโรเซ่เข้ามา เราก็อ้วมากกว่าหัยมันมีเปียร์ที่สัมผัสนุ่มกว่า สัมผัสที่แตกต่างกว่า เราเลยรู้สึกว่ารสชาติแบบนี้เราถึงไม่มีสิทธิ์เข้าถึงในราคาที่ต่ำกว่านี้ อย่างช้าง 1 ขวด สิงห์ 1 ขวด ต้องซื้อช้างประมาณ 3 ขวด ถึงจะได้โฮการ์เดิน 1 ขวด บางทีนึบว่าต้นทุนมันคงไม่ได้ต่างกันมากถึงขนาดนั้น แต่ว่าเราต้องจ่ายมากขึ้น เพื่อให้ได้สัมผัสรสชาติที่เราต้องการเพียงเพราะว่ามี การผูกขาด” คุณนึบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

การผูกขาดทางการค้าและการผูกขาดเรื่องรสชาติเป็นประเด็นที่จุดประกายให้ผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวหลายคน ทั้งคุณนึบเท่านั้นที่มีความคิดเห็นดังกล่าว คุณวิเวียนเองก็สังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างช่วงวัยที่

เกิดขึ้น และความเคยชินกับรสชาติของเบียร์ที่มีผู้ผลิตเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ไม่กี่เจ้าในประเทศไทย คุณวิเวียนกล่าวว่า หากเป็นช่วงวัยของคุณแม่ของเธอ อาจจะไม่ถูกปากกับรสชาติที่แปลกใหม่ก็ได้ แต่สำหรับคนที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกับเธอแล้วนั้น การได้มีโอกาสเลือกดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายถือว่าเป็นโอกาสที่ดี แต่โอกาสนั้นสามารถเข้าถึงได้น้อยมาก ๆ เพราะพื้นที่จำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นถูกขกชิงโดยกลุ่มนายทุนเพียงไม่กี่เจ้าในประเทศไทย

“หนูว่าเป็นการผูกขาดสินค้า ผูกขาดสินค้าตัวนี้ พวกนี้ มีไม่กี่รายถูกไหม ประเทศไทยก็มีแค่ไม่กี่ราย พุดซื้อได้ไหม พวกสิงห์ ช้าง ลิโอมิตัวเลือกแค่นี้ ไม่ได้มีหลากหลาย เราก็กเลือกแบบหลากหลายไม่ได้ อย่างหนุ่มมองว่าคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่าถ้าเปรียบเทียบ คือคนรุ่นใหม่เค้าอาจจะรู้จักคราฟต์เบียร์ รู้จักเหล้าชนิดอื่น เบียร์ชนิดอื่น แต่ถ้าเป็นรุ่นแม่หนูลองให้มาชิมคราฟต์เบียร์เค้าอาจจะไม่ถูกปากเพราะเป็นรสชาติที่แปลกใหม่ เหมือนมีแค่เบียร์ชนิดนี้มานานแล้ว ชินกับรสชาตินี้ รสชาติเดิม ๆ ไปแล้ว”

คุณวิเวียน อายุ 24 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

จากข้อมูลที่คุณนึบและคุณวิเวียนแลกเปลี่ยนถึงการเข้าถึงรสชาติของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยี่ห้ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริษัทผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย คุณแม่วได้เพิ่มเติมความคิดเห็นว่า หากเราไม่เลือกที่จะซื้อหาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่นำเข้าของต่างประเทศ แต่เราสามารถเลือกเข้าถึงรสชาติเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่แตกต่างทั้งวิธีการผลิตและรสชาติได้จากอุตสาหกรรมที่มีเจ้าของเป็นคนไทยเอง จะส่งผลให้เกิดการส่งเสริมให้เกิดรายได้กับประชาชนในประเทศ และประชาชนในประเทศที่เป็นผู้บริโภคยังได้รับโอกาสที่จะได้เลือกรสชาติเครื่องดื่มที่หลากหลายและราคาไม่สูงมากเท่ากับเครื่องดื่มที่นำเข้าหรือไม่

“เอาแบบโง่ ๆ 1 มิติ แบบมองทางเดียวเลยนะ ไม่เห็นเข้าใจเลยทำไมต้องห้าม คือก็เบียร์เหมือนกัน การที่เราจะมีหลาย ๆ อุตสาหกรรม มีเจ้าของเบียร์หลาย ๆ ยี่ห้อ แล้วคนไทยก็อยากทำขึ้นมาเอง ทำไม่มันทำไม่ได้ มันก็เป็นธุรกิจเป็นรายได้อีกทาง คนกลุ่มนี้ทำได้ แต่คนอีกกลุ่มทำไม่ได้ คือแค่ไม่เข้าใจไม่รู้ แต่ถ้ามองเปรียบเทียบมันก็เบียร์เหมือนกัน กระบวนการก็คล้ายกัน ทำไมต้องให้เจ้าใหญ่ ๆ ขายได้แล้วคนทั่วไปขายไม่ได้ เอาแบบโง่ ๆ” **คุณแม่ว อายุ 25 ปี: VDO content creator**

"เรื่องการเมืองเนี่ยก็ด้วยนะที่มีผลต่อการที่คนจะรู้จักแบรนด์ต่างจังหวัด อารมณ์แบบมิงบยิงแอดโฆษณา

เท่านี้อะครับ แต่ว่านายทุนใหญ่บเขาเยอะ อันนี้พูดง่าย ๆ เขาก็กลบเรหมดแล้วอะ

แล้วไหนจะเรื่องการสนับสนุนจากรัฐ สนับสนุนจากนโยบายรัฐ สนับสนุนจากด้านธุรกิจ

คือยังงิทุนที่เป็นทุนผูกขาดแล้วอะ ยังงิเขาอยู่ได้สบาย

เขาก็เลยไม่ต้องการให้มีรุ่นใหม่ ๆ หรือว่าหน้าใหม่ ๆ มาแข่งกับเขาใจ"

สืบเนื่องจากอำนาจของนายทุนและการผูกขาดทางการค้า ทั้งสองอย่างนี้ไม่ได้มีอำนาจกดทับความหลากหลายของสุราในประเทศไทยเพียงอย่างเดียว แต่ด้วยต้นทุนต่าง ๆ ระบบนายทุนที่มีฐานอำนาจต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ พื้นที่การจำหน่าย และทุนที่เกี่ยวกับกฎหมาย ทำให้ผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถมีพื้นที่ในการจำหน่ายได้ และผลิตซ้ำการผูกขาดทางการค้ามากยิ่งขึ้น เมื่อผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถชกชิงพื้นที่ดังกล่าวได้

คุณโจเองรับรู้ได้ถึงต้นทุนของผู้ผลิตรายย่อย โดยเฉพาะผู้ผลิตที่อยู่ในชุมชนและต้องการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนว่า ไม่สามารถแข่งขันกับนายทุนระดับประเทศได้ เนื่องจากต้นทุนของพวกเขาอันมีน้อย ทั้งเรื่องเศรษฐกิจที่ไม่สามารถจัดตั้งโรงงานที่มีต้นทุนในการสร้างสูงและต้องเงินจำนวนมหาศาลหรือต้นทุนเรื่ององค์ความรู้ที่จะสามารถต่อสู้ยืนหยัดในการผลิตสุราที่บ้านที่ถูกกฎหมายได้ ดังนั้นระบบนายทุนที่มีมานานอยู่ในประเทศไทย จึงเป็นปัจจัยที่กดทับไม่ให้สุราที่อยู่ในชุมชนได้ลิ้มตาอ้าปาก และมีชื่อเสียงได้ รวมไปถึงสามารถครองพื้นที่ในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในประเทศหรือต่างประเทศได้ คุณโจกล่าวต่อว่า หากจะสามารถทำให้สุราที่อยู่ในชุมชนมีพื้นที่ในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้นั้น จำเป็นต้องมีนายทุนมาลงทุนเพื่อให้พวกเขามีต้นทุนทางเศรษฐกิจ แต่ก็ไม่มีใครที่จะกล้าเสี่ยงมาลงทุนกลับกลุ่มผู้ผลิตรายย่อยที่อยู่ในชุมชน

"ด้วยตัวข้อกฎหมายเนี่ยมันทำให้ผู้ที่จะสามารถได้ ผู้ที่จะสามารถผลิตได้ในรายย่อย ๆ เขาไม่มีสิทธิที่จะผลิตเลยเพราะว่าถูกกฎหมายที่มันตั้งขึ้นมาอย่าง พูตกันตามตรงคือมันก็ไม่ค่อยเป็นธรรมสักเท่าไรไร แล้วในข้อกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมพวกนี้มันก็พร้อมที่จะเล่นงานกับรายเล็กรายน้อยพวกนี้ตลอดเวลาเหมือนกัน ถูกมัย เพราะอย่างเช่นข้อกฎหมายที่ถ้าคุณจะ จะจัดจำหน่ายสุราในในนามของคุณในแบรนด์ของคุณเนี่ยคุณต้องมีโรงงานใหญ่เบิ้ม ๆ คุณต้องมีการผลิตที่มันเวอร์วัง ที่เนี่ยปัญหามันคือเอาจริงๆแล้วในไทยเองก็มีวัฒนธรรมการหมักสุราอยู่ในทุกพื้นที่เหมือนกัน ถูกมัย อืม แล้วพอมันมีมันมีวัฒนธรรมพวกนี้อยู่ในหลาย ๆ พื้นที่อะแน่นอนว่าคนในพื้นที่เหล่านั้นเองมันต้องมีบ้าง มันมีหลาย ๆ คนแหละที่เขาอยากจะทำสักต้นให้ ให้ธุรกิจของเขาหรือศิลปะ การหมักพวกนี้ มันมันพัฒนามากขึ้น มันขยายใหญ่มากขึ้นกระจายออกไปได้มากขึ้นแต่สุดท้ายแล้วมันทำไม่ได้เพราะว่า

ไร เพราะว่ามันไม่มีเรื่องนายทุนเข้ามาเกี่ยว มันไม่มีคนที่เงินทุนมาซัพพอร์ตเขาหรือเขาเองไม่ได้
อยากจะหานายทุนด้วยซ้ำ เขาอาจจะแบบแค่อะ วันนี่ผลิตได้เท่านี้แล้วแปะอาการเอาไปขายได้ ซึ่งมัน
ทำไม่ได้ถูกมั้ยครับ อ้อ ซึ่งเรารู้ว่าเรื่องพวกเนี้ยยังเป็นปัญหาอยู่” คุณโจ อายุ 27 ปี: ธุรกิจส่วนตัว

แม้ว่าคุณนุ่นจะมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีในเมืองหลวงของประเทศไทย แต่สิ่งที่คุณนุ่นใฝ่ฝันก็คือ การได้
กลับไปทำงานที่บ้าน แต่ด้วยเหตุผลเรื่องการกระจายความเจริญไปสู่ชนบททำให้ความฝันของคุณนุ่นต้องหยุดไว้
ชั่วคราวก่อน คุณนุ่นเองก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกับคุณโจเรื่องทุนทางเศรษฐกิจและทุนที่เป็นองค์ความรู้
ที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายย่อยได้มีธุรกิจและได้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีคุณภาพ และถูก
กฎหมาย ซึ่งเป็นการแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนแต่ละชุมชน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่แตกต่างกันจากความคิดเห็นของคุณ
โจก็คือ ผู้ที่มีสนับสนุนนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นนายทุนที่อยู่ในภาคธุรกิจหรือเอกชน แต่ต้องเป็นรัฐเองที่เข้ามา
สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดธุรกิจขนาดย่อมในชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสุราชุมชนก็เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ที่
สามารถแสดงออกได้

ตามความคิดของคุณนุ่นแล้ว การสนับสนุนธุรกิจสุราในชุมชนเป็นนโยบายที่รัฐบาลควรลงทุนและให้
ความสำคัญ เนื่องจากการใช้ทุนในการจดทะเบียนผู้ประกอบการผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จำเป็นที่จะต้อง
ใช้เงินในการจดทะเบียนจำนวนมาก ชาวบ้านที่มืองค์ความรู้ชุมชนที่ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ได้ไม่มีต้นทุน
เพียงพอที่จะจัดตั้งธุรกิจดังกล่าวได้ วิธีชุมชนบางอย่างจึงเข้าข่ายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย หากรัฐช่วยส่งเสริม
ต้นทุนดังกล่าว ไม่ใช่เพียงส่งเสริมให้คนในชุมชนมีรายได้อย่างเดียวเท่านั้น แต่คุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขก็จะ
เกิดขึ้นในชุมชนด้วย

“เนี่ยก็บอกตรง ๆ นะคะ ว่าอยากกลับไป เนี่ยเพื่อนหลายคน รวมถึงตัวนี้เหมือนกันก็อยากมีธุรกิจ
ในการทำคราฟเบียร์ อันนี้คือความฝันเลยนะ เราก็รอรัฐบาลใหม่อยู่ แต่ว่าแค่รู้สึกว่าการที่จะเป็น
เจ้าของ หรือธุรกิจพวกนี้ได้ มันต้องใช้ทุนในการจดทะเบียนสูงมาก ซึ่งมันไม่สามารถไปสร้างอะไรคน
ในชุมชนเขาจะเอาเงินที่ไหนไปทำ แต่ว่าถ้าเกิดมันมีการที่เปิดโอกาสให้รายย่อยหรือคนในชุมชน รัฐ
เอง รัฐเองไม่ได้มีหน้าที่มาห้ามวิถีชีวิตของคนในชุมชนนะคะ แต่ว่ารัฐเอง หรือรัฐสวัสดิการ หรือรัฐที่
เป็น well being คุณจะต้อง support ในการที่มนุษย์ในสังคมต้องการ support อย่างไร คือจะต้อง
เป็นตัวกลางในการหาทางออกในเชิงอะไรก็ตามแต่ คุณจะต้องเตรียมตัวในการ support แต่คุณไม่มี
สิทธิไปห้ามให้คนไม่ทำ เราเลยรู้สึก ว่า ถ้าพูดถึงเรื่องนี้ รัฐก็ควรทำ” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วย
นักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

ตามที่ได้เห็นบทสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลข้างต้นแล้วต้นทุนทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากสำหรับ
การต่อสู้แข่งขันในตลาดการค้าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ไม่ใช่แค่การผูกขาดทางการค้าเท่านั้น การต่อสู้ด้วยทุน

ทางเศรษฐกิจเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่ทำให้ผู้ผลิตรายย่อยพ่ายแพ้ให้กับระบบนายทุน จากบทสัมภาษณ์ของคุณท็อป จึงเป็นหลักฐานที่สนับสนุนความคิดของคุณนุ่นอีกทางหนึ่งว่า หากประชาชนหรือผู้ผลิตรายย่อยต้องการพื้นที่สำหรับการค้าขาย การได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันที่มีความเสรีมากยิ่งขึ้น ลดการผูกขาดของผลิตภัณฑ์ในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

นอกจากเรื่องทุนสำหรับการจัดตั้งโรงงานที่ได้มาตรฐานตามที่คุณโจพูดถึง หรือทุนสำหรับการจดทะเบียนที่คุณนุ่นกังวลแล้ว สิ่งที่ทำให้ผู้บริโภคอย่างคุณท็อปเห็นได้ชัดเจนถึงการถูกกดทับจากระบบนายทุนก็คือ การโฆษณา ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์อื่น แต่ใช้ตราสัญลักษณ์เดียวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ หรือการโฆษณาในพื้นที่ออนไลน์ ที่มีค่าใช้จ่ายสำหรับพื้นที่โฆษณาดังกล่าว ต้นทุนเหล่านี้ผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถทันทานกับระบบนายทุนได้เลย และยังส่งเสริมให้เกิดการผูกขาดทางการค้ามากยิ่งขึ้น ทำให้แนวคิดที่ว่า หากรัฐบาลได้สนับสนุนให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ก็จะเป็นการช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบหนึ่งเช่นกัน

"เรื่องการโฆษณาก็ด้วยนะที่มีผลต่อการที่คนจะรู้จักแบรนด์ต่างจังหวัด อารมณ์แบบมิงบิงแอตโฆษณาเท่านั้นอะครับ แต่ว่านายทุนใหญ่บเขาเยอะ อันนี้พูดง่าย ๆ เขาก็กลบเรหมดแล้วอะ แล้วไหนจะเรื่องการสนับสนุนจากรัฐ สนับสนุนจากนโยบายรัฐ สนับสนุนจากด้านธุรกิจ คือยังเงินทุนที่เป็นทุนผูกขาดแล้วอะ ยังไงเขาอยู่ได้สบาย เขาก็เลยไม่ต้องการให้มีรุ่นใหม่ ๆ หรือว่าหน้าใหม่ ๆ มาแข่งกับเขาไง เองง่าย ๆ ว่าถ้าจะเกิดเขาก็จะสกัด ถึงต่อให้แบรนด์คนหน้าใหม่จะทำมาได้ดีแค (เน้นเสียงพร้อมลากเสียงยาว) ไหน หรือว่าถูกกว่าแคไหน รับรองยังไงมันก็ไม่มีความ อย่างที่เราบอกแหละว่ามันเป็นเรื่องของภาครัฐด้วย ถ้าเราได้รัฐที่ดีเขาก็จะสนับสนุนนะ เขาก็จะแบ่งปันผลให้มีโอกาสขายเท่ากัน แล้วก็อย่างที่เราู้กันอะพวกร้านค้าปลีก ถ้าเกิดทุนใหญ่ๆ เขามีทุนเยอะๆ เขาก็จะสามารถลงห้าง ลงเซเว่นได้ใช้ไหม แต่ถ้าเป็นแบรนด์ที่เพิ่งเกิดใหม่อะไรก็แล้วแต่ โห แล้วเขาจะเอาทุนจากไหนอะ คือต้องพูดตรงๆ ว่าการค้ำเนี่ยมันไม่ได้เสรีอะไรขนาดนั้นด้วยนะ แต่จะว่ามันเสรีได้ไหมมันก็เสรีแหละ แต่จะเสรีที่แปลว่าขายได้ในเฉพาะชุมชน ถ้าเกิดเราได้ลองสัมผัส ชุมชนอะจะเยอะ ต่างจังหวัดคือเยอะมาก แต่ว่าก็ไม่มีทาง pop เท่า" **คุณท็อป อายุ 27 ปี: ฟรีแลนซ์**

จากการรับรู้ว่าอำนาจของระบบนายทุนนั้นกดทับผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อย คุณจินให้สัมภาษณ์ด้วยความรู้สึกสิ้นหวังและขอร้องผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผลประโยชน์ที่กลุ่มนายทุนรายใหญ่ที่ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นมีมากล้นอยู่แล้ว แต่สำหรับผู้ผลิตรายย่อยนั้น แม้ว่าพวกเขาจะทำทุกอย่างเต็มที่แล้วก็ตาม แต่ด้วยระบบโครงสร้างทางกฎหมายนั้นไม่ได้เอื้ออำนวยให้พวกเขาได้ล้มตาอำปากกับธุรกิจเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์สักเท่าไรนัก อีกทั้งยังถูกกลั่นแกล้งด้วยกระบวนการทางกฎหมายต่าง ๆ คุณจินจึงขอเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในเรื่องดังกล่าว ได้ทบทวนถึงความเห็นอกเห็นใจและไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดสมดุลของการค้าให้มากขึ้นด้วย

“อยากฝากให้คนที่เขาดูแลเรื่องการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อะครีบ ไม่ว่าจะป็นไวน์ เหล้า เบียร์ หรืออะไรก็ตามแต่ อยากให้มีมาตรฐานกฎเกณฑ์ที่ใช้ได้จริง ที่ไม่ใช่กั้นกั้นกัน ถ้าอย่างใครมี Project ดี ๆ ความคิดดี ๆ อยากให้เขาได้นำเสนอได้อย่างเต็มที่ ทำอยู่ในถูกต้องและหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผล ไม่ใช่แบบกลัวเขามาแย่งฐานลูกค้าเราไปแล้วจะทำให้รายได้เราลดลง มันก็คนที่รู้สึกเสียผลประโยชน์มากที่สุดก็คือ ประชาชนนี่แหละครับ ก็ควรจำกัดในขั้นตอนที่ควรจำกัด เช่น จำกัดขั้นตอนการผลิต ต้องผลิตให้มีมาตรฐานแบบนี้ ถ้ามีการขาดเหลืออะไรก็ไปช่วยเขา ไม่ใช่ขาดเหลืออะไรก็สกัดขามัน ไม่ให้มันเปิด (น้ำเสียงดุตัน) ถ้าของเขาไม่จริง กระบวนการผลิตไม่จริงก็ค่อยว่ากัน แต่ถ้าเขาตั้งใจทำทุกอย่างมันดี ทุกอย่างมัน Perfect โรงงานมันดีทุกอย่างมันเรียบร้อยก็ไม่ต้องไปหาเรื่องเขา ให้เขาได้ทำตามระบบได้อย่างถูกต้อง ขายเป็นอย่างถูกต้อง” คุณจิน อายุ 26 ปี: นักดนตรี/ครูสอนดนตรี

3) อำนาจว่าด้วยเรื่องบทบาททางเพศที่กีดทับการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า อำนาจที่อยู่เหนือและกีดทับอัตลักษณ์นั้นไม่ได้มีเพียงเรื่องอัตลักษณ์ชุมชนและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่อำนาจว่าด้วยเรื่องบทบาททางเพศเองก็เป็นอีกหนึ่งอำนาจที่สร้างบาดแผลไว้ให้กับเพศกำเนิดหญิงเช่นกัน เนื่องด้วยการมองเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องของศีลธรรมและความดีงามดังที่ได้กล่าวไว้ในปัจจัยแรก และด้วยความเข้มงวดในการควบคุมกำกับเพศกำเนิดหญิง จึงทำให้เพิ่มอำนาจของการกีดทับมากยิ่งขึ้นไปอีกเมื่อเชื่อมโยงเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์กับเพศกำเนิดหญิง ผู้ให้ข้อมูลที่มีเพศกำเนิดหญิงบางคนจึงรับรู้ถึงการถูกกีดทับอัตลักษณ์ของตนเองในหลากหลายรูปแบบด้วยการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของพวกเขา

“หนูก็เลยไปทำงานร้านเหล้า เป็นเด็กเสิร์ฟ หารายได้ part time ตั้งแต่ปีหนึ่ง ถึงปีสี่ ในร้านเหล้า ก็ไปเป็นเด็กเสิร์ฟ อย่างนี้ เราก็จะมีรายได้ แล้วเราก็เอาเงินจำนวนนั้นจะไปกินเหล้ากับเพื่อน ไปเที่ยวกับเพื่อน ทีนี้มันก็จะ พอญาติหรือคนรอบข้างที่เขารู้ ณ ตอนนั้น เขาก็จะบอกว่า เขาก็จะติตราวว่าเราทำงานในร้านเหล้าว่า แล้วเราคิมด้วย เขาก็จะแบบ โอ๊ย อีเนี่ยมันเรียนไม่จบหรอก แบบเพราะอีนี่มันกินเบียร์ หรือที่จำฝังใจอย่างหนึ่งคือ บอกว่า ด้วยความที่พ่อกับแม่เลิกกันเนอะ มันก็เลยทำให้เราถูกติตราวว่า เนี่ยพ่อกับแม่เลิกกันมันมันไปทำงานร้านเหล้า กินเหล้ากินเบียร์ น่าจะแบบเป็นเด็กใจแตก”

สำหรับคุณอ้อมที่เคยเปิดร้านเหล้ามาก่อนและเคยทำงานในวงการบันเทิงมาระยะหนึ่ง ได้พบเห็นการกดทับจากบทบาททางเพศที่สังคมคาดหวังให้เพศกำเนิดหญิงพึงมี เช่น หากตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์แล้วและถูกคุกคามทางเพศ ผู้คนส่วนหนึ่งจะลงความเห็นว่าเป็นเพราะผู้หญิงคนดังกล่าวประพฤติตัวไม่ดีงาม และไม่อยู่ในครรลองครองธรรมเอง การถูกคุกคามทางเพศจึงเป็นผลของการกระทำที่ควรได้รับแล้ว โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นหรือไม่ได้คำนึงถึงความชอบของแต่ละบุคคลพึงมีโดยไม่ได้ไปเบียดเบียนผู้อื่น

ซึ่งคุณอ้อมเองก็เป็นผู้หญิงคนหนึ่งที่ตั้งใจเช่นกัน และไม่ใช่ว่าเพียงแค่เรื่องการตี๋มเท่านั้น แต่ด้วยลักษณะนิสัยของคุณอ้อมที่เป็นคนที่สนุกสนานและเป็นคนเปิดเผย ทำให้พฤติกรรมทั้งการตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์และลักษณะนิสัยโดยส่วนตัวถูกกล่าวตำหนิและจากผู้ใหญ่ ด้วยว่าเป็นกิริยามารยาทที่ไม่งาม นอกจากนี้ คุณอ้อมยังสังเกตเห็นผู้ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศเป็น LGBT ที่มีลักษณะนิสัยเช่นเดียวกับคุณอ้อม ก็จะได้รับคำตำหนิและมองในแง่ร้ายเสมอ ดังนั้น เมื่อลักษณะนิสัย รวมไปถึงอัตลักษณ์ตัวตนต่าง ๆ ที่ถูกมองว่าเป็นมารยาทที่ไม่งาม บวกรวมกับการตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ จึงทำให้การกดทับจากสังคมที่มองว่าลักษณะนิสัยและอัตลักษณ์ดังกล่าวไม่งามและไม่อยู่ในร่องรอยของศีลธรรมอันดีงาม คุณอ้อมจึงได้เห็นการกดทับอัตลักษณ์จากประสบการณ์ดังกล่าวและได้ถ่ายทอดให้กับผู้วิจัยได้ฟัง

“ส่วนตัว อ้อมเคยเห็น ถ้าเป็นผู้หญิงที่ไปตี๋มเหล้าแล้วไปถูกทำร้าย หรือมีการถูกลวนลาม ผู้หญิงก็จะโดนโทษก่อนว่า ก็กินเหล้าแต่งตัวโป๊โป๊อะไร อ่า แต่ว่าเขาไม่ได้มองว่า เขาเคารพสิทธิของเรา ในร่างกายของเรา ในเนื้อตัวร่างกายของคนอื่นอะไรอย่างนี้ แต่เขาจะโทษสิ่งที่ผู้หญิงเป็นก่อน หรือก็มึงทำตัวเองนะ ก็มีกินเหล้าเอง ก็โดนเองนะ หรือถ้า หรือถ้าจริงๆ แล้วเขาไม่ตี๋ม แต่อาจจะแต่งตัวแล้วดูเปิดเผย

เขาก็อาจจะโดนทำร้ายก็ได้ ทั้ง ๆ ที่เขาไม่ตีแบบนี้ เป็นต้น อืมๆ แล้วก็ส่วนใหญ่การตีแม่เหล้า มันจะสนุกสนาน มันอาจจะเสียดังใจ แล้วเราเสียดัง ผู้หญิงที่เสียดังก็จะดูไม่เรียบร้อยในค่านิยมของคนไทย ผู้หญิงเราเปิดเผยมากไม่ได้ เราเสียดังมากไม่ได้ เราจะไม่มีมารยาท แล้วอย่างเพศที่สามมันก็จะเสียดัง แต่มันก็เสียดังกันหมดนั่นแหละ แต่พอเป็นเพศที่สามแล้วมันจะดูเหมือนกับว่าถูกจัดตามองเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะ เป็น เขาเรียกอะไรนะ สาวประเภทสอง หรือเป็นทอมอะไรอย่างนี้ก็จะถูกมองไม่ได้อยู่แล้วสำหรับคนส่วนใหญ่ พอตีแม่เหล้าเสร็จนางก็เลยถูกเฟ้งเสียดังเป็นพิเศษ อันนี้โดยส่วนตัวที่อ้อมเห็นนะ ที่คนอื่นเขามองนะ แต่ส่วนตัวอ้อมเป็นคนมีเพื่อนหลากหลายเพศ เป็นคนเปิดเผย ยอมรับความหลากหลาย ในเรื่องเพศ ไม่เป็นคนเหยียดผิว” **คุณอ้อม อายุ 36 ปี: นักแปลอิสระ/ ผู้ดูแลศิลปินต่างชาติ**

ประสบการณ์ของคุณนู่นมีความคล้ายคลึงกับคุณอ้อม ในส่วนที่ทั้งสองคนนั้นมีลักษณะนิสัยที่ชอบความสนุกสนานและชอบการพบปะสังสรรค์ ซึ่งลักษณะนิสัยดังกล่าวมักจะเชื่อมโยงกับการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย คุณนู่นเล่าให้ฟังถึงประสบการณ์ที่ถูกคนรอบข้างตีตราเรื่องการออกไปสังสรรค์และการตีของตนเองว่า ถึงแม้ตนเองจะเป็นคนทำงานและหาเงินเพื่อที่จะได้ไปสังสรรค์หรือเที่ยวกับเพื่อน ๆ แต่ด้วยพฤติกรรมที่ค้านกับพฤติกรรมอันดีงามของสังคม จึงทำให้คุณนู่นได้รับการตีตรา รวมไปถึงการคาดเดาอนาคตว่าคุณนู่นจะไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียน การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงเป็นพฤติกรรมที่ถูกพวกเขาเข้ามาเพื่อเพิ่มพลังของการกดทับลักษณะนิสัยหรืออัตลักษณ์ส่วนตัวของคน ๆ หนึ่งเสมอ

“แต่พอมาตรงมหาลัยมันมีจุดพีคตรงที่ว่า เราเป็นชอบเที่ยว party กับเพื่อน ทีนี้เราก็จะรู้สึกได้ว่า ไม่ได้ นะ ชั้นจะใช้เงินที่พ่อแม่ส่งมาให้เรียนไปกับการกินเหล้าไม่ได้ หนูก็เลยไปทำงานร้านเหล้า เป็นเด็กเสิร์ฟ ทหารายได้ part time ตั้งแต่ปีหนึ่ง ถึงปีสี่ ในร้านเหล้า ก็ไปเป็นเด็กเสิร์ฟ อย่างนี้ เราก็จะมีรายได้ แล้วเราก็จะเอาเงินจำนวนนั้นนะไปกินเหล้ากับเพื่อน ไปเที่ยวกับเพื่อน ทีนี้มันก็จะ พอญาติหรือคนรอบข้างที่เขารู้ ณ ตอนนั้น เขาก็จะตีตราว่าเราทำงานในร้านเหล้าว่า แล้วเราตีด้วย เขาก็จะแบบ โอ๊ย อีเนี่ยมันเรียนไม่จบหรอก แบบเพราะอันนี้มันกินเบียร์ หรือที่จำฝังใจอย่างหนึ่งคือ บอกว่า ด้วยความที่พอกับแม่เลิกกันเนอะ มันก็เลยทำให้เราถูกตีตราว่า เนี่ยพ่อแม่เลิกกันมันมั่วแต่ไปทำงานร้านเหล้า กินเหล้ากินเบียร์ น่าจะแบบเป็นเด็กใจแตก” **คุณนู่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก**

การตีตราด้วยอำนาจของบทบาททางเพศของผู้หญิง ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับผู้ชายที่มีต่อผู้หญิง หรือจากมุมมองของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กเท่านั้น แต่อำนาจดังกล่าวยังมาจากเพื่อนร่วมงานในรุ่นราวคราวเดียวกันและในสังคมที่เป็นผู้หญิงด้วยกันด้วย คุณเถื่อน พยาบาลวิชาชีพ เล่าให้ฟังว่า ในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตเป็นช่วงเวลาที่เราารู้สึกเหงา และต้องการหาสังคมที่สามารถตอบสนองต่ออารมณ์ดังกล่าวได้ และการออกไปร้านเหล้า หรือไปสังสรรค์ ไป

เจอเพื่อนฝูงจึงเป็นวิธีที่เธอเลือกที่จะใช้ แต่การออกไปสังสรรค์นั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเธอละ และแม้ว่าจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเธอก็ใช้วิธีการตอบสนองต่ออารมณ์ของเธอทีตรา เธอว่าด้วย การดื่มของผู้หญิงเสมอ ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าว คล้ายคลึงกับคุณนั่น เพียงแต่บุคคลที่ใช้อำนาจนั้น แตกต่างกัน

“คือที่ทำงานเว้ย คือเขาช่วงนี้ที่เขาแบบว่าเซ็คอินร้านเหล้าบ่อยมากอะไรเงี้ย แต่ง แต่งตัวสวยไปร้าน เหล้าทุกวันคือ มันเป็นเหตุผลที่แบบว่าเราอยากไปเจอเพื่อน เราอยากไปสังสรรค์ เรา เราเหงาที่จะอยู่คนเดียวโซ่มี๊ แล้วคนที่ทำงานเอาไปพูดว่าแบบกินแต่เหล้า เอออะไรเงี้ย แบบเออดูทำตัวดี แต่เราไม่เคยกินเหล้าก่อนมาขึ้นงานเลย มาทำขึ้นเวรเลยนะ แล้วก็ไม่เคยแบบว่ากินเหล้าจนไม่สบาย ไม่สามารถมาทำงานได้นะ แล้วก็ไม่สามารถกินเหล้าจนแฮงค์แล้วมามีอาการทำงานไม่ได้ตอนเช้าเลยด้วย ไม่เคย เขาเป็นคนที่ไม่เคยปล่อยให้ตัวเอง อย่างงั้นเลยด้วย คือไม่เคยกินแล้วทำมาแบบว่าส่งผลเสียต่อการทำงานอะ เขาไม่เคยแฮงค์เลยนะมันส์ เขาไม่เคยเลย เขาแบบว่าตอนคือเข้ามาก็แต่งตัวมาทำงานปกติ ไม่เคยสายด้วย มาก่อนเวลามีหน้าที่อะไรเขาทำได้หมด อืม” **คุณเถียน อายุ 25 ปี: พยาบาลวิชาชีพ**

จากตัวอย่างคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นนี้ที่ผ่านมาเป็นประสบการณ์ของเพศกำเนิดหญิง ที่ถูกอำนาจของบทบาททางเพศกดทับการดื่มและการสังสรรค์ของพวกเธอ อย่างไรก็ตาม ในการสัมภาษณ์ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศกำเนิดชายก็พูดถึงประเด็นเรื่องอำนาจจากบทบาททางเพศที่กดทับเพศกำเนิดหญิงด้วยเช่นกัน คุณพริสให้ความเห็นว่า ประเด็นการใช้อำนาจเรื่องบทบาททางเพศของผู้หญิงควรเป็นนั่น เป็นการมองผู้หญิงในเชิงลบมากเกินไป พฤติกรรมการดื่มหรือการสังสรรค์นั้นสามารถทำได้ในทุก ๆ เพศ และคุณพริสมีความคิดเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็เพศใดก็สามารถดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เหมือนกันได้ และเป็นเรื่องปกติก

“ส่วนใหญ่ที่เห็นเป็นแบบนี้แหละ จริงๆ ผู้หญิงกับผู้ชายมันก็คล้าย ๆ กันแหละ แต่แค่เราจัดผู้หญิงในภาพลบเกินไป คือผู้หญิงมันไม่สามารถทำอะไรแบบนี้ได้หรือ ในเมื่อผู้ชายก็ทำได้หมด ซึ่งผมมองว่ามันก็เรื่องปกติ มันทำได้หมดแหละ” **คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม**

เช่นเดียวกันกับคุณบอล ที่มองว่าการดื่มนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ว่าใคร ๆ ก็สามารถทำได้ แต่ประการสำคัญเมื่อดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แล้ว ผู้ที่ดื่มไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม ต้องสามารถดูแลความปลอดภัยของตัวเองและของผู้อื่นได้ ไม่ทำให้ตนเองบาดเจ็บหรือผู้อื่นได้รับบาดเจ็บเช่นกัน ไม่จำเป็นว่าจะต้องแบ่งแยกการกระทำว่า สิ่งใดที่ผู้หญิงหรือผู้ชายควรทำ

“จริง ๆ ไม่ได้มองเรื่องผู้หญิงหรือผู้ชาย ผมมองว่าตี๋แล้วสามารถดูแลตัวเองได้ ไม่ทำเรื่องเดือดร้อนให้คนอื่น คือขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าตี๋แล้วไม่มีปัญหา ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร ตี๋แล้วดูแลตัวเองได้ก็โอเคไม่จำเป็นต้องมาแบ่งให้มองหญิงชาย” คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

4. ทศนคติที่มีให้กับนโยบายและการรณรงค์ในประเด็นเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

จากบทสัมภาษณ์ที่ได้ในการศึกษาคั้งนี้ โดยแท้จริงแล้วผู้ให้ข้อมูลมิได้ต่อต้านนโยบายของรัฐไปเสียหมดทุกอย่าง และไม่ได้ต่อต้านโดยไม่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์แล้วพบว่า แน่นนอนว่าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นมีทั้งผลกระทบแง่ลบและผลประทบในแง่บวกด้วย แต่ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือขับเคื่อนเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเพราะว่าผู้ให้ข้อมูลได้ศึกษาและมีประสบการณ์จากการอยู่ภายใต้มาตรการ หรือกฎหมายที่ถูกกำหนดโดยนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง บางมาตรการเป็นมาตรการที่จำเป็นต้องปฏิบัติและต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะจะส่งผลต่อความปลอดภัยของประชาชนโดยทั่วไป และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในแง่ลบที่ไม่พึงปรารถนา แต่บางมาตรการนั้น หากคิดในมิติของความหลากหลายแล้ว ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งต่างไม่เห็นด้วยกันมาตรการดังกล่าวอย่างยิ่ง และต้องการที่จะขับเคื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับมาตรการดังกล่าว เพื่อให้เห็นถึงความหลากหลายในมิติเชิงวัฒนธรรม รวมไปถึงเรื่องความเชื่อและศาสนาด้วย

นอกจากเรื่องความหลากหลายแล้ว ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวออกมาเคลื่อนไหวเรียกร้องคือ มาตรการหรือนโยบายเหล่านั้นไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จอย่างแท้จริงจากการคอร์รัปชัน และการคอร์รัปชันดังกล่าวนี้เองเป็นผลกระทบเหมือนโดมิโนที่สักวันหนึ่งตนเองจะต้องประสบ หรือเคยประสบมาแล้ว การคอร์รัปชันนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่การติดสินบนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ละเลยการตรวจตราอย่างที่ควรจะเป็น เช่น การตรวจสอบอายุของผู้ที่จะซื้อสุรา หรือเข้าสถานบันเทิง การติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อให้พ้นจากการกระทำผิด เช่น การติดสินบน หรือเจ้าพนักงานเรียกสินบนเพื่อพ้นผิดจากการเมาแล้วขับชี่ เป็นต้น

ประสบการณ์ อารมณ์ความไม่พอใจ และการคิดวิเคราะห์ที่เกิดจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวไม่สำเร็จและความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ไปในทิศทางที่ดี จากแนวคิดที่ตนเองยึดถือนี้เอง จึงเป็นเหตุปัจจัยที่มีต่อนโยบายดังกล่าวทำให้พวกเขาออกมาขับเคื่อน และเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พวกเขาคิดว่าจะสามารถสร้างสังคมที่น่าอยู่ ด้วยการเห็นอกเห็นใจซึ่งความหลากหลายและลดการคอร์รัปชันในสังคม เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นโยบายที่เห็นด้วยและควรทำอย่างเข้มงวด

ไม่ใช่นโยบายทั้งหมดที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ขับเคื่อนจะไม่เห็นด้วยไปเสียหมด ยังมีนโยบายบางอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลสนับสนุนและต้องการให้บังคับใช้อย่างจริงจัง นโยบาย

ดังกล่าว ได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมการดื่มและการขับชี่ (หรือ พ.ร.บ. จราจรทางบก) และนโยบายควบคุมการขายโดยเฉพาะการจำกัดอายุของผู้ซื้อ ซึ่งนโยบายดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การดื่มนั้นมีผลกระทบทางลบเป็นที่แน่นอนและเห็นเป็นประจักษ์ ดังนั้น การควบคุมการดื่มกับโอกาสที่จะนำไปสู่อันตรายนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น ซึ่งการควบคุมเหล่านั้นจำเป็นต้องกระทำอย่างจริงจัง ทั้งการบังคับใช้ทางกฎหมายโดยผู้บังคับใช้ โดยหลีกเลี่ยงการคอร์ปชันในรูปแบบต่าง ๆ และการตรวจสอบอย่างเข้มงวดโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ขายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะป็นห้างร้าน หรือร้านค้ารายย่อยต่าง ๆ

“แต่ว่าจริงๆต้องแรง ต้องยอมแรงเลย มันต้องยอมหักได้ไม่งอ เหมือนกับว่ากฎหมายต้องแรง ต้องเจ็บจริง

คนโดนต้องเจ็บจริง หมายถึงว่า ต้องเข้าคุกจริง ต้องโดนขึ้นศาลจริง ต้องโดนยึดใบขับชี่จริงอะไรอย่างนี้

ยังคิดว่าควรจะหนักอยู่ เอาจริงๆคือเคสมันเยอะ มันก็เป็นการป้องกันได้ระดับหนึ่ง”

ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงผลกระทบทางลบจากการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องการขับชี่โดยไม่ดื่ม แม้ว่ามาตรการของรัฐและการรณรงค์จะถูกทำให้แพร่หลายมากเพียงใด แต่ก็ยังมีอุบัติเหตุทางท้องถนนอยู่เสมอ ๆ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งต่างตระหนักดีกว่า การดื่มเป็นเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบดังกล่าวอย่างแน่นอน แต่การบังคับใช้กฎหมายก็หละหลวมเกินกว่าที่จะควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบดังกล่าวของประชาชนได้ ส่วนหนึ่งนั้นเป็นเพราะระบบการคอร์ปชันที่ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลจึงต้องการให้เกิดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่านี้ และต้องการให้ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่เพียงแคเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน

เกี่ยวกับ พ.ร.บ. การจราจรทางบกที่เป็นกฎหมายที่ควบคุมเรื่องการดื่มกับการขับชี่นั้น ผู้ให้ข้อมูล 2 คน ได้แก่ คุณเนยและคุณแฟรงค์ มีความคิดเห็นที่สนับสนุนเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเรื่องของความปลอดภัยกับทั้งผู้ขับชี่เอง และกับผู้ที่อยู่ร่วมทางด้วย ดังที่คุณเนยได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า แน่ใจว่ามีนโยบายบางอย่างที่คุณเนยคิดเห็นว่ามันไม่สมเหตุผล แต่สำหรับเรื่องเมาแล้วขับชี่นั้น คุณเนยสนับสนุนและเห็นด้วยที่จะต้องมียกกฎหมายดังกล่าว เพราะการดื่มนั้นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เราอยู่ด้วย ทั้งกับตัวเองและกับผู้ที่อยู่ในท้องถนนด้วยกัน หากวางแผนที่จะดื่มแล้วต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และต้องไม่ทำให้ใครเดือดร้อนด้วย

“เรื่องการขับชี่เราชอบอยู่แล้ว เพราะเป็นเรื่องที่รับผิดชอบต่อสังคม ถ้าเราดื่มต้องไม่ทำให้ใครเดือดร้อนด้วย แต่เรื่องพวกเวลาซื้อขายแอลกอฮอล์อันนี้ไม่เข้าใจ ทำไมถึงซื้อไม่ได้ไม่เข้าใจ เราไม่

เข้าใจว่าทำไมต้องตั้งเวลา 11- บ่ายโมง แล้วก็ 5 โมงเย็นถึงเที่ยงคืน เราไม่เข้าใจทำไมต้องจำกัดเวลา”
คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

สำหรับคุณแพรงค์แล้วกฎหมายเรื่องเมาแล้วขับเป็นเรื่องที่สำคัญ และควรจะเข้มงวดกับการบังคับใช้ดังกล่าว คุณแพรงค์เล่าให้ฟังก่อนนี้ข้อความนี้ว่า ตนเองก็เคยมีประสบการณ์มาโดยตรงเรื่องเมาแล้วขับ แต่ถ้าหากมีสินบนให้กับเจ้าพนักงานก็จะถูกละเว้นโทษไป คุณแพรงค์คิดว่าการปฏิบัติเช่นนี้จะส่งผลให้กฎหมายดังกล่าวศักดิ์สิทธิ์ และประชาชนพร้อมที่จะละเมิดได้เสมอ ซึ่งการคอร์รัปชันเช่นนี้ก็ยังคงมีให้เห็นอยู่เสมอ คุณแพรงค์ยังเน้นย้ำความสำคัญของการเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ว่า ต้องทำอย่างจริงจัง และให้เห็นเป็นตัวอย่างว่าผู้รักษากฎหมายนั้นปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และไม่ผ่อนปรน ถ้ามีโทษต้องได้รับโทษอย่างที่ควรจะได้รับ เช่น ปรับ จำคุก โดยการลงโทษทางตุลาการ หรือยึดบัตรขับขี่ หากทำได้เช่นนี้ คุณแพรงค์คิดว่าจะสามารถป้องกันเรื่องอุบัติเหตุจากการดื่มสุราและขับขีได้ในระดับหนึ่ง

“ผมเห็นด้วยกับการเมาไม่ขับนะ เรื่องด้านเรื่องอะไรอย่างนี้ เต็มแม่คไปเลย อันนี้โอเคเข้าใจ เพราะว่ามันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนกลัวนะ แล้วคนก็กลัวที่จะไม่ขับรถออกมาอะ อะไรอย่างนี้ ควรจะจับจริง อย่ามาอัดเงินอะไรอย่างนี้ คือมันทำแบบปัจจุบันก็คือคิดว่ายังไม่เหมาะอะ ก็อัดเงินได้เงี้ย ซึ่งถามว่าจริงๆแล้วโอเคผมเนี่ย ที่ผมมีประสบการณ์มากับตัวเนี่ย คนไทยด้วยกันเราก็อารมณ์นะ เราก็อารมณ์เป็นการช่วยกันทั้งคู่เนอะ อิม ประมาณนั้น แต่ว่าจริงๆต้องแรง ต้องยอมแรงเลย มันต้องยอมหักได้ไม่ยอมเหมือนกับว่ากฎหมายต้องแรง ต้องเจ็บจริง คนโดนต้องเจ็บจริง หมายถึงว่า ต้องเข้าคุกจริง ต้องโดนขึ้นศาลจริง ต้องโดนยึดใบขับขี่จริงอะไรอย่างนี้ ยังคิดว่าควรจะหนักอยู่ เอาจริงๆคือเคลมมันเยอะ มันก็เป็นการป้องกันได้ระดับหนึ่ง” คุณแพรงค์ อายุ 28 ปี: แพทย์

“จำกัดอายุก็มองว่าถ้าอายุไม่ถึงก็ไม่ควรเข้า มันหลายอย่างเรื่องวัยวุฒิ การบรรลุนิติภาวะ การคิด

เค้าอาจจะยังไม่โตพอที่จะเข้าไปแล้วกิน เพื่อเมาขึ้นมาคุมไม่ได้ทะเลาะวิวาท

เกิดอุบัติเหตุมันจะต้องมีอะไรที่รับผิดชอบ คือจำกัดถูกแล้ว”

ประเด็นที่น่าสนใจอย่างหนึ่งสำหรับการสัมภาษณ์ครั้งนี้คือ แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลายคนจะเน้นความเสรีในการเข้าถึงและการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ผู้ให้ข้อมูลหลายคนเน้นย้ำว่า การจำกัดหรือควบคุมอายุผู้ที่เข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ควรเป็นข้อบังคับที่เข้มงวด การให้ความสำคัญกับวุฒิภาวะที่มาพร้อมกับอายุกล่าวคือ การบรรลุนิติภาวะในเมื่ออายุ 20 ปี เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลลงความเห็นว่าคุณควรเข้มงวดและตรวจตรา

เป็นพิเศษ เนื่องด้วยวุฒิภาวะที่มาพร้อมกับอายุนั้น จะช่วยให้บุคคลนำประสบการณ์ หรือตัดสินใจบางอย่างได้อย่างปลอดภัยกับตนเอง และผู้อื่นมากกว่า ซึ่งประเด็นการควบคุมบุคคลที่อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่เข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นถูกละเลยจากทั้งเจ้าพนักงาน และจากผู้ที่เกี่ยวข้องในส่วนของห้างร้านหรือสถานบันเทิง และส่งผลกระทบต่อทางลบแก่ความปลอดภัยของตัวเยาวชนที่ถูกละเลยการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เอง และความปลอดภัยของผู้อื่นด้วย

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่คุณเอ็กซ์ให้ความสำคัญ และมองว่าจะมาพร้อมกับการบรรลุนิติภาวะ ความรับผิดชอบดังกล่าวจะทำให้บุคคลสามารถคิดอย่างรอบคอบต่อการกระทำของตนเอง และไม่สร้างการทะเลาะวิวาท หรือทำให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่น หากเด็กและเยาวชนที่ยังไม่ถึงอายุ 20 ปี เลือกที่จะดื่มและไม่ได้ถูกควบคุมดูแล ส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรืออุบัติเหตุ เด็กและเยาวชนเหล่านั้นยังไม่สามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำทั้งด้วยมีสติหรือขาดสติได้ ดังนั้นการจำกัดอายุและได้รับการควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดจึงควรถูกบังคับใช้

นอกจากนี้คุณเอ็กซ์กล่าวเพิ่มเติมว่า เรื่องการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนนั้น ไม่จะเป็นการเข้าถึงด้วยการทำความรู้จักหรือทดลองดื่ม ควรมีการให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบ ทั้งจากที่บ้านโดยการควบคุมดูแลของผู้ปกครอง และจากทั้งระบบการศึกษา ซึ่งความคิดเห็นนี้ได้ตรงกับความคิดเห็นของคุณนุ่นจากที่ได้กล่าวมาในปัจจัยข้างต้น ว่าด้วยการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในหลาย ๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิต ปริมาณการดื่มที่ส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากการดื่ม รวมไปถึงมิติเชิงวัฒนธรรมที่เกิดจากอุตสาหกรรมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

“จำกัดอายุก็มองว่าถ้าอายุไม่ถึงก็ไม่ควรเข้า มันหลายอย่างเรื่องวัยวุฒิ การบรรลุนิติภาวะ การคิดเค้าอาจจะยังไม่โตพอที่จะเข้าไปแล้วกินเมื่อมาขึ้นมาคุมไม่ได้ทะเลาะวิวาท เกิดอุบัติเหตุมันจะต้องมีอะไรที่รับผิดชอบ คือจำกัดถูกแล้ว ถ้าลองกินมันลองได้แต่ก็ยากให้ที่บ้านแนะนำมากกว่า ผู้ปกครองผู้รับผิดชอบควรสอนเค้าว่ากินแล้วเป็นยังไง หรือว่ามันเกิดอะไรขึ้นได้บ้างถ้าเรากิน หรือไม่ก็เอาเข้าระบบการศึกษาแต่มันก็ยากอะถ้าจะเอาเข้าไปสอนแบบเป็นทางการ เด็ก ๆ บางคนก็แบบอ้าวกินแล้วทำไมต้องห้าม บางคนอยากต่อต้านฝ่าฝืน แบบห้ามนักใช้ใหม่กุทำแม่เลย นี่มองว่าต้องมีคนสอนเค้าด้วยวิธีทางที่ถูกไม่ใช่ห้ามแค่คำพูดอย่างเดียว มันไม่เชื่อมันก็ฝ่าฝืนทุกอย่างแหละ” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ประเด็นเรื่องความรับผิดชอบได้ถูกกล่าวถึงจากคุณมลด้วย คุณมลเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า การจำกัดอายุของผู้ที่จะสามารถเข้าสถานบันเทิงต่าง ๆ ได้เป็นมาตรการที่ควรทำอย่างเข้มงวดอย่างยิ่ง เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ดังกล่าว โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่ยังไม่มีรายได้ ยังไม่ได้ทำงาน ซึ่งความ

รับผิดชอบของการกระทำของตนเอง ทั้งเรื่องค่าใช้จ่ายที่เข้ามาในสถานบันเทิง และความรับผิดชอบต่อการกระทำที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดื่มนั้น คุณมมลมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องที่เด็กและเยาวชนยังไม่สามารถรับผิดชอบ หรือบริหารจัดการกับการกระทำของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งคุณมมลเองก็แชร์ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัวด้วยว่า จากประสบการณ์ของตนเองที่เคยพบเจอนั้น เด็กและเยาวชนที่เข้ามาในสถานบันเทิงอย่างไม่ถูกต้อง มักจะบริหารจัดการพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเองไม่ดีมากนัก และสร้างความรำคาญให้กับผู้ที่เข้ามาใช้บริการ ดังนั้นหากมีการควบคุมอย่างเข้มงวดในเรื่องการจำกัดอายุของผู้ที่สามารถเข้าสถานบันเทิงได้ ก็จะเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงเรื่องการทะเลาะวิวาทได้ในระดับหนึ่ง

“แต่ถ้าถามว่าร้านเหล้า อายุไม่ถึง 20 ไม่ให้เข้า อันนี้เป็นสิ่งที่เห็นด้วยอย่างหนึ่ง คือด้วยอายุ หรืออะไรต่าง ๆ การที่เค้าจะรับผิดชอบต่อตัวเอง เราไม่ได้กลัวว่าเค้าจะไปทะเลาะกับใครนะคะ เราไม่รู้ว่าเค้าจะบริหารจัดการชีวิตยังไง อย่างที่บอกแหละว่าเรามีรายได้แล้วเราไปกินกับการที่คุณยังหาเงินไปไม่ได้แล้วไปเที่ยวไปดื่มคือเราไม่รู้ว่าจะพูดยังไงดี คือคนที่มีรายได้หรือบริหารจัดการได้ไปกินก็โอเค อย่างคนไม่มีรายได้แต่ก็ยังกระเป๋ยดกระเสียดไปกินคือเราก็ไม่ได้ว่าอะไร แต่มองว่าการจำกัดอายุเข้าเนี่ยเอาส่วนตัวคือเราไม่ชอบความเอะอะ การที่ไม่มีกลุ่มคนพวกนี้เข้ามาอยู่ในร้านที่เป็นร้านเหล้าแบบจริงจัง ร้านน่าจะบริหารจัดการได้ง่าย แล้วก็ไม่ได้รบกวนคนอื่น” คุณมมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

เมื่อสนทนาลงถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณพริสเล่าถึงความคับข้องใจเกี่ยวกับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ว่า บางนโยบายนั้นละเลยมิติความหลากหลายของวัฒนธรรมและศาสนา เพราะไม่ใช่แค่หลักเกณฑ์ทางศาสนาพุทธที่มีประชาชนคนไทยนับถือจำนวนมากและนำมาเป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมวันและเวลาที่สามารถซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ ในทางปฏิบัติแล้วการเข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่ใช่มีเพียงแค่ประชาชนคนไทยที่จะเข้าถึงในวันสำคัญทางศาสนาพุทธเท่านั้น แต่ยังมีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเพื่อแสวงหาความสุขจากวันหยุดของพวกเขา ซึ่งคุณเอ็กซ์เห็นว่า เรื่องที่ควรเข้มงวด ควรจะเป็นการควบคุมเรื่องอายุของผู้ซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มากกว่า จากประสบการณ์ของคุณเอ็กซ์แล้ว การละเลยการควบคุมดังกล่าวเห็นได้อย่างทั่วไป ทั้งจากร้านสะดวกซื้อ หรือแม้แต่สถานบันเทิง ที่เป็นสถานที่ที่ควรให้ความเข้มงวด แต่กลับละเลยการควบคุมดังกล่าว

“ผมว่าเรื่องแบบนี้ควรไปจริงจังกับการบังคับใช้จะดีกว่า อย่างเซเวนเด้นไปซื้อเบียร์ เค้าตรวจบัตรประชาชนใหม่ เค้าก็ยังไม่ตรวจเลย เดินเข้าผับบางที่ก็ไม่ตรวจเลย ผมมองว่าบ้านเราก็มีนักท่องเที่ยวถูกไหม การบังคับใช้อะไรแบบนี้ใครไร้สาระเลย บางทีนักท่องเที่ยวมาเขาไม่ได้สนใจ เค้าไม่จอย เค้าไม่ใช่คนพุทธ บางคนไม่มีศาสนา ผมมองว่ามันไม่เมคเซน เรื่องพวกนี้เราให้ค่ากับมันขนาดนี้เลยหรอ

คือวันๆเดียวอะ แล้วอีกวันละ วันอื่น ๆ มันไม่สำคัญกับการใช้ชีวิตหรอกครับ” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

ส่วนคุณบอลนั้นไม่ได้แสดงความคิดเห็นถึงการซื้อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน แต่มีความคิดเห็นถึงเรื่องการตีของเยาวชนว่า โดยส่วนตัวแล้วการตีนั้นสามารถทำได้ แต่การตีของเด็กและเยาวชนนั้นจำเป็นต้องอยู่ในการควบคุมดูแลของผู้ปกครอง ว่าด้วยฤทธิ์ของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นจะส่งผลกระทบต่อร่างกายอย่างไรและจะนำไปสู่เหตุการณ์ไม่ปลอดภัยอะไรได้บ้าง ซึ่งคุณบอลมองว่าครอบครัวเองก็ต้องรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของบุตรหลานของตนเองด้วย เพื่อความปลอดภัยของตัวเองและเยาวชนเอง และความปลอดภัยของผู้อื่น

“จริง ๆ ผมมองว่า มันตีได้แต่ก็ต้องมีการควบคุมดูแล สำหรับเด็กที่อายุยังไม่ถึง 18 คือแต่เมื่อก่อนควบคุมไม่ได้หรอก ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลว่าโดนสั่งสอน โดนกำชับมาจากครอบครัวว่าตีได้เท่านี้นะอย่าตีจนเกิดอาการเมาหรือเป็นนุนนี่ ผมว่าต้องดูว่าครอบครัวเค้าจะอบรมกำหนดมาอย่างไรมากกว่า”
คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย หรือการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดนั้น เป็นข้อเสนอแนะที่คุณนับต้องการเช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลหลายคนได้กล่าวถึง ทั้งเรื่อง พ.ร.บ. การจราจรทางบก หรือการควบคุมเรื่องอายุที่สามารถเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ได้ สำหรับคุณนับ ประเด็นเรื่องอายุการเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่สำคัญ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด คุณนับมองเห็นถึงเป้าประสงค์และความสำคัญของการกำหนดนโยบายดังกล่าวว่า การปกป้องซึ่งความปลอดภัยและสุขภาพของเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญ และรัฐเห็นถึงความสำคัญนี้ จึงได้กำหนดนโยบายดังกล่าวขึ้น แต่จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วยเช่นกัน ซึ่งบทสนทนาในประเด็นนี้ คุณนับได้กล่าวถึง 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจากผู้บังคับใช้กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น หากต้องตรวจสอบอายุจากบัตรประชาชนก็ต้องตรวจสอบอย่างจริงจัง และห้ามอย่างจริงจัง ประเด็นที่สองคือ การคอร์รัปชัน โดยการติดสินบนเจ้าพนักงานเพื่อให้ละเลยการปฏิบัติหน้าที่เรื่องจำกัดอายุผู้เข้าสถานบันเทิง ทั้งสองประเด็นนี้เป็นความคาดหวังของคุณนับว่าจะมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของนโยบายอย่างแท้จริง

นอกจากนี้คุณนับได้แนะนำเอาไว้ในบทสนทนาเดียวกันนี้ว่า นอกจากการควบคุมอย่างเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่รัฐแล้ว การให้ความรู้อย่างจริงจังกับเด็กและเยาวชนก็เป็นเรื่องที่ต้องทำเช่นกัน คุณนับมีความคิดเห็นว่าการเริ่มต้นด้วยการจัดระบบความคิดเรื่องผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบให้กับเด็กและเยาวชนจะเป็นการให้ความรู้ที่สมดุลมากกว่า การให้ความรู้แต่เรื่องอันตรายเพียงอย่างเดียว แน่แน่นอนว่าการให้ความรู้เรื่องอันตรายจากการตีจำเป็นต้องลงมือทำด้วย แต่การห้ามเพียงอย่างเดียวไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาที่เด็กและเยาวชนทุกคนจะเชื่อและปรับเปลี่ยนความคิดได้

“นี่บ๊วยอันนี้ที่เราอยากให้เป็นแบบเปิดขายตอนไหนเมื่อไหร่ก็ได้เลย อาจจะมีวันสำคัญมากๆที่มันมีผลอย่างเลือกตั้งเค้าไม่ขาย ก็ไม่รู้หรอกที่อื่นประเทศอื่นเค้าทำแบบนี้ใหม่แต่นี่บ๊วยมองว่าก็ควรแบบปล่อยฟรีไปเลย แล้วไปแก้อาชีพอื่นเอาจริงจัง อย่างเช่นถ้าต้องการจำกัดการเข้าถึงจริงก็แค่ไปเลย นี่ไม่ได้บอกว่าการที่เราเข้าร้านเหล้าตั้งแต่อายุ 15 มันดี แต่อยากให้ออกกฎหมายคักคักดีจริงๆ ตัวเจ้าหน้าที่เองต้องตรงไปตรงมากับมัน ไม่ใช่ว่าต่ำกว่า 20 เข้าถึงแอลกอฮอล์ได้ง่าย คือแบบเออร้านนี้จ่ายส่วยใครอยากเข้าก็เข้าได้ ร้านนี้ไม่จ่ายต้องเข้มนะ คือใช้กฎหมายยังไม่เท่าเทียมมันเลยไม่คักคักดีดี เด็กอะต่อให้จะห้ามเพื่อลด จะทำไงอะคนมันจะกิน คือนี้ว่าควรปลูกฝังตั้งแต่เด็กอะ มีการ workshop ให้เห็นภาพ มันไม่ดียังไง พาไปดูคนป่วย คือไม่รู้จะอธิบายยังไงมันต้องแก้ที่มายเซ็ทคน ไม่ใช่มาแก้ที่ปลายน้ำแล้ว ถ้าคนที่เอออย่างเราอะถ้าห้ามเราก็ไม่ก็ได้ แต่อีกใจเราก็มองว่าการกินของเราไม่ได้ไปกระทบใคร” ” คุณบ๊วย อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

นโยบาย และการรณรงค์เรื่องการดื่มที่ละเลยบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลต้องการที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็คือ นโยบายและการรณรงค์บางอย่างเมื่อพิจารณาถึงบริบททางสังคมและความหลากหลายของวัฒนธรรมแล้ว ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งต่างเห็นพ้องต้องกันว่า นโยบายและการรณรงค์บางอย่างไม่ให้ความสำคัญและละเลยบริบททางสังคมไป เช่น การรณรงค์ “จน เครียด กินเหล้า” หรือการควบคุมเรื่องการโฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และการละเลยความแตกต่างและหลายหลายทางวัฒนธรรมปรากฏพบความคิดเห็นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การพยายามขับเคลื่อน อันได้แก่ การควบคุมการซื้อหรือจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ ด้วยเหตุผลดังกล่าวที่สร้างความไม่พอใจและตั้งคำถามกับนโยบายบางนโยบาย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลออกมาแสดงความคิดเห็นและนำไปสู่การขับเคลื่อนต่อไป โดยจะแสดงรายละเอียดแบ่งออกเป็นนโยบายและการรณรงค์ ดังต่อไปนี้

นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเรื่องการซื้อและจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ

นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีหลายประเด็น แต่ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงมากที่สุดคือ การควบคุมเรื่องวันการจำหน่าย โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาพุทธ ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวบางคน เล่าถึงการทำความเข้าใจว่าเป้าประสงค์ของนโยบายดังกล่าวมีไว้เพื่อให้ประชาชนลดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่การใช้วันสำคัญทางศาสนาเพียงศาสนาเดียวจะเป็นการไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลายของผู้คนในประเทศและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนประเทศไทยไม่มากนักน้อย แม้ว่าผู้ให้

ข้อมูลบางคนจะนับถือศาสนาพุทธก็ตาม แต่ก็ไม่เห็นด้วยกับการนำวันสำคัญทางศาสนามาใช้เพื่อห้างการค้า และควรคำนึงถึงบริบทและวัฒนธรรมมากกว่านี้ รวมไปถึงสร้างแคมเปญที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาจะเป็นการเคารพความแตกต่างมากกว่า

“ถ้าเรื่องเวลานี้เฉย ๆ ชินแล้วและเข้าใจได้อันนี้มีมานานแล้ว จะกินก็ไปซื้อในเวลาที่มีมันซื้อได้

ห้ามขายในปั้มน้ำมันอันนี้ก็คงเป็นเรื่องของการระวังคนขับดื่ม วันเลือกตั้งก็เข้าใจได้

แต่เรื่องวันสำคัญทางศาสนา รู้สึกว่าไม่ค่อยเมคเซ็น คือมันไม่ใช่ทุกคนที่นับถือพุทธ คือมันมีศาสนาอื่น

แต่ถ้ามองว่าเมืองไทยส่วนใหญ่ นับถือพุทธก็ไม่ใช่ไร แต่สุดท้ายคนมันก็ไปหากินได้อยู่ดี”

เมื่อพูดคุยกันถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ คุณเนยเปิดเผยว่า มีนโยบายที่ยากให้ปรับเปลี่ยนมากที่สุดคือ การปรับเวลาจำหน่ายสุรา โดยเฉพาะเมื่อเป็นวันสำคัญทางศาสนา สำหรับคุณเนยแล้วคิดว่าการกำหนดเวลาจำหน่ายเช่นนี้ไม่สมเหตุผล และส่งผลต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุรา

“กฎหมายก็เรื่องเวลาซื้อขาย กับร้านเหล้าต้องปิดวันพระ เรว่ามันไม่เกี่ยวกัน แล้วมันส่งผลต่อคนทำธุรกิจ ยากให้ปรับเปลี่ยน” คุณเนย อายุ 28 ปี: นักแสดง/นางแบบ

ความคิดที่คำนึงถึงความปลอดภัยของคนส่วนมาก เป็นเรื่องให้ผู้ให้ข้อมูลหลายคนกล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอุบัติเหตุ รวมไปถึงเรื่องสถานการณ์โรคระบาด covid-19 ที่คุณมलयกต์ช่วยอย่างในการสนทนาเพิ่มเติมด้วย ซึ่งคุณมलयกต์รับกับผู้วิจัยโดยตรงไปตรงมาว่า ตนเองก็ละเมิดมาตรการช่วงที่เกิดโรคระบาดในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่เข้าใจได้ว่าเหตุผลที่รัฐบาลต้องประกาศมาตรการดังกล่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายเรื่อง การระบาดของโรคกับสังคมกลุ่มใหญ่ แต่มาตรการหรือนโยบายที่คุณมลคิดว่าไม่เข้าใจเหตุผลของรัฐเลยก็คือ การงดจำหน่ายสุราในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ สำหรับคุณมลที่เป็นพุทธโดยกำเนิดนั้นคิดว่าไม่ธรรมกับผู้ที่ไม่ได้เคร่งครัดในศาสนาพุทธ ซึ่งก็ถือว่าเป็นอุปสรรคสำหรับหลายคนที่นับถือแต่ไม่ได้เคร่งครัดและไม่ได้นับถือศาสนาพุทธด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีมาตรการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญของศาสนาพุทธก็ตาม คุณเล่าให้ฟังเพิ่มเติมว่า ตนเองและคนอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่งต่างก็หาซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็กักตุนไว้สำหรับวันที่กำหนดให้งดจำหน่ายอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้คนจำนวนหนึ่งยังคงบริโภคเครื่องดื่มผสม

แอลกอฮอล์อยู่ในวันสำคัญดังกล่าว แม้ว่าจะมีมาตรการห้ามจำหน่ายซึ่งมีเหตุผลให้งดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็ตาม

“รู้สึกว่ามันไม่เท่าเทียม อย่างวันในพุทธศาสนาแล้วผู้ชาย เรารู้สึกว่าทำไมต้องงดด้วยวะ โอเคเราเป็นคนไทยเราเกิดมาเราพุทธอัตโนมัติ พ่อแม่ให้เราเป็นพุทธอัตโนมัติเลย ก็ยังเคยคุยกับแม่เลยว่าจริงๆ หนูยังไม่รู้เลยว่าทำไมหนูต้องนับถือพุทธ หนูอาจจะชอบศาสนาอื่นมากกว่าด้วย ก็คือว่ามันเป็นอุปสรรคอะ คือเราต้องหาซื้อมาไว้ก่อน แต่ถามว่าหยุดกินใหม่ก็เปล่า เพียงแค่เราซื้อก่อนที่เค้าจะงดเท่านั้นเอง มันเป็นปัญหาจุกจิกอะ อย่างช่วงโควิดมันเป็นเรื่องโรคระบาด เราก็ต้องทำตาม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นมันเป็นเรื่องที่ต้องเซฟตัวเอง เราต้องยอมแลกว่าโอเคเราจะไปเจอเพื่อน อาจจะซัดซินไม่ได้ทำตามคำสั่ง แต่มันก็เป็นกลุ่มเพื่อนที่เราอยู่ด้วยกันทุกวัน ถ้ามันจะติดมันก็ติดไปวะ แคร่รู้สึกเหล้าก็แพงหาซื้อก็ยาก แต่ก็อย่างที่ว่าบอกมันเป็นเรื่องโรคระบาดคือเข้าใจ แต่ถ้าเป็นวันสำคัญทางศาสนาแล้วต้องมาเหล้าแพงอันนี้รู้สึกไม่แฮปปี้เลย มันเป็นแค่เรื่องของคนกลุ่มนึงแล้วมากระทบคนทั้งหมดโดยไม่ได้มาถามว่าอยากงดด้วยหรือเปล่า” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณแมเองก็เพิ่มเติมความคิดเห็นว่า การควบคุมเวลาจำหน่าย เช่น สามารถขายได้ช่วงเวลา 11.00 – 14.00 น. และ 17.00 – 24.00 น. เป็นมาตรการของรัฐที่มีเหตุผลและทำความเข้าใจจุดประสงค์ดังกล่าวได้ เพราะการควบคุมพฤติกรรมการดื่มของบางคนไม่สามารถห้ามตัวเองไม่ให้ทำได้ รัฐจึงต้องมีมาตรการสำหรับความปลอดภัยของประชาชนด้วย แต่สำหรับการห้ามจำหน่ายในวันสำคัญ โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาพุทธนั้นตนเองไม่สามารถหาเหตุผลมารองรับมาตรการดังกล่าวได้ ซึ่งมาตรการดังกล่าวสามารถห้ามให้จำหน่ายได้ แต่ไม่สามารถห้ามไม่ให้คนดื่มได้ เพราะหากคนที่คิดว่าจะดื่มสามารถหาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาผสมและกักตุนไว้สำหรับเมื่อตนเองต้องการดื่มแน่นอน

“ไอ้ขายเป็นเวลาไม่ได้ติดอะไรเลย บางคนมันควบคุมการกินตัวเองไม่ได้ แต่ใครก็ตามถ้าคนมันจะกินมันก็ซื้อไว้ที่ห้องตัวเอง จะกินตอนไหนก็ได้อยู่แล้วอะ แต่อันวันพระ วันหยุด วันเลือกตั้ง คือแบบอหิยังทำทำไมวะ เข้ามาอุปถัมภ์ถ้ากูจะกินกูก็หาซื้อไว้ก่อนอยู่แล้ว” คุณแม อายุ 25 ปี: VDO content creator

ความคิดเห็นของคุณเอ็กซ์นั้นสนับสนุนความคิดเห็นของคุณมลและคุณแม สำหรับคุณบอลการกำหนดเวลาจำหน่ายเป็นเรื่องที่คุณเอ็กซ์เข้าใจถึงเหตุผลของการกำหนดมาตรการดังกล่าว และถือปฏิบัติมานาน รวมถึงการงดการจำหน่ายในวันเลือกตั้งต่าง ๆ ถือเป็นมาตรการที่ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชน รวมถึงการกำหนดให้ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในบิมน้ำมัน ก็ถือเป็นมาตรการที่ป้องกันความปลอดภัยสำหรับผู้ขับขี่ด้วยกัน แต่การห้ามจำหน่ายในวันสำคัญทางศาสนาโดยเฉพาะศาสนาพุทธนั้น ตนเองคิดว่าไม่สมเหตุสมผลสักเท่าใดนัก เนื่องจากแม้ว่าประเทศไทยจะมีประชาชนที่นับถือพุทธศาสนาจำนวนมาก แต่

ไม่ใช่ทุกคนที่นับถือพุทธศาสนา การกำหนดนโยบายดังกล่าวจึงไม่คิดถึงบริบททางสังคมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริบทของศาสนาพุทธ และเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะห้ามไม่ให้จำหน่ายในวันดังกล่าว คุณเอ็กซ์ยังเสริมเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลคนก่อน ๆ ว่า ร้านค้าที่เป็นร้านโชห่วยก็ยังจำหน่ายให้กับประชาชนอยู่ดี เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่ไปควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งเหตุการณ์ที่ผู้คนที่ต้องการตีไปหาซื้อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ตามร้านโชห่วยหรือร้านค้าชุมชน ก็ยังทำให้กฎหมายที่ใช้ควบคุมเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ดังกล่าวไม่ศักดิ์สิทธิ์ หรือไม่สามารถปฏิบัติได้จริงอยู่ดี

“ถ้าเรื่องเวลานี้เฉย ๆ ชินแล้วและเข้าใจได้อันนี้มันนานแล้ว จะกินก็ไปซื้อในเวลาที่มีมันซื้อได้ ห้ามขายในปั๊มน้ำมันอันนี้ก็คงเป็นเรื่องของการระวังคนขับตีม วันเลือกตั้งก็เข้าใจได้ แต่เรื่องวันสำคัญทางศาสนา รู้สึกว่าไม่ค่อยเมคเซ็น คือมันไม่ใช่ทุกคนที่นับถือพุทธ คือมันมีศาสนาอื่น แต่ถ้ามองว่าเมืองไทยส่วนใหญ่ นับถือพุทธก็ไม่ใช่เป็นไร แต่สุดท้ายคนมันก็ไปหากินได้อยู่ดี ถ้าหากจากพวกร้านค้าหรือเซเว่นไม่ได้ก็ไปซื้อตามโชห่วย เพราะเค้าแอบขายอยู่ดี กลายเป็นว่ามีกฎหมายไปอย่างนั้นแต่มันไม่ได้เกิดประสิทธิภาพ คนมันจะกินยังไม้มันก็กิน คือรู้สึกว่าอันนี้มันไม่เมคเซ็นเท่าไร” คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

คุณวิเวียนเองก็ได้เล่าประสบการณ์ที่ตนเองเคยพบเจอถึงวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนาพุทธที่มีการจำหน่ายสุราว่า ตนเองเคยเห็นว่าร้านโชห่วยแอบจำหน่ายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จริง และยิ่งไปกว่านั้น หากเป็นร้านค้าในชุมชนที่ผู้บริโภคมองอยู่อาศัยเองและรู้จักคุ้นเคยกับร้านค้าอยู่เดิมด้วยแล้ว การเข้าถึงเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในวันທີ່ห้างจำหน่ายก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ ความคิดเห็นของคุณวิเวียนนี้เอง จึงเป็นการเน้นย้ำว่า การตรวจตราของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั้น ไม่สามารถเข้าถึงในพื้นที่ที่จำหน่ายได้ทั้งหมด และทำให้ไม่สามารถควบคุมการจำหน่ายในวันดังกล่าวได้จริง

“คือจริง ๆ มันก็มีพวกร้านโชห่วยนะคะที่ที่เค้าแอบขาย อย่างบางร้านเรารู้จักเค้า เค้าก็พอจะขายให้เราอยู่ บางทีเราก็ไปซื้อมาตุ๋นไว้ก่อน แบบอีก 2 วันเค้าจะดขายแต่เรามีปาร์ตี้ที่บ้าน เราก็ไปซื้อมาไว้ก่อนเลย” คุณวิเวียน อายุ 24 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ความคิดของคุณไธรัตน์อรุ่มอรวัยกว่าผู้ให้ข้อมูลก่อนหน้านี้เกี่ยวกับเรื่องการจำหน่าย ว่าด้วยตัวคุณไธตนเองนั้นเป็นพุทธศาสนิกชน ซึ่งคุณไธถือปฏิบัติภาระเว้นการตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในวันพระและวันสำคัญทางศาสนาอยู่แล้ว ด้วยใจตั้งมั่นของตนเองไม่ได้มีผู้อื่นมากำหนดหรือขอร้อง แต่สำหรับคุณไธแล้ว หากผู้อื่นถือจะตีในวันนั้น ๆ หรือวันอื่น ๆ ก็ตาม สามารถทำได้ แต่สิ่งที่ควรระลึกไว้เสมอคือ ควรตีในปริมาณที่พอเหมาะและรู้ว่าตนเองยังมีสติพอที่จะควบคุมตนเองได้ และควรตีในสถานที่ที่อนุญาตให้ตีได้ ไม่ควรไปตีในที่เป็นสถานที่ราชการหรือในวัด อีกทั้งข้อควรระมัดระวังอีกประการก็คือ การตีเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แล้วไม่ควรขับชี่ เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

“อย่างห้ามดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระ ห้ามขายแอลกอฮอล์ในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา มีคนห้ามไหม ไม่มีครับ แต่ว่าก็คิดเองว่ามันก็ไม่ควรดื่ม ถ้าดื่มในวันพระแล้วมันจะ จะบาปกรรม เรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ก็ถ้าอยากดื่มก็ควรที่จะดื่มในปริมาณที่พอเหมาะหรือว่าในปริมาณที่เราสามารถควบคุมตนเองได้ แล้วก็อาจจะดื่มในสถานที่ที่เขาจัดไว้ให้เราแล้วก็จะครับ ไม่ควรไปดื่มในวัด ในสถานที่ราชการแล้วก็ที่สำคัญเลยคือเวลาไปดื่มเนี่ยไม่ควรขับรถครับ เพราะว่ามันก็อาจจะเป็นอันตรายกับตัวเราเองแล้วก็คนอื่น ๆ ด้วย” คุณโอ๊ต อายุ 34 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

ไม่ใช่แค่เพียงนโยบายเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาพุทธเท่านั้นที่เป็นที่กล่าวถึง และถูกตั้งคำถามจากผู้ให้ข้อมูล แต่การรณรงค์หรือแคมเปญ “งดเหล้าเข้าพรรษา” ก็ถูกกล่าวถึงและตั้งคำถามเช่นเดียวกัน เนื่องจากทั้งการงดการจำหน่ายสุราในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ และการงดเหล้าเข้าพรรษานั้นเกี่ยวพันกับพุทธศาสนาเพียงศาสนาเดียว และไม่ได้คำนึงถึงบริบทของศาสนาอื่น หรือบริบททางสังคมอื่น ๆ ด้วยการตั้งคำถามดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นจากอารมณ์ของผู้ที่ต้องการดื่มหรือนักดื่ม แต่ผู้ให้ข้อมูลต่างหาเหตุผลต่าง ๆ มาเพื่อสนับสนุนและคัดค้านในเวลาเดียวกัน กระบวนการคิดนั้นเมื่อตกผลึกแล้ว ผู้ให้ข้อมูลที่ตั้งคำถามต่างพบว่า การใช้เหตุทางความเชื่อและศาสนานั้นไม่ใช่ปัจจัยหลักที่จะสามารถทำให้ผู้คนลดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ลงได้อย่างแท้จริง

การ “งด” หรือ “ลด” ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นเกิดจากเหตุผลของปัจเจกบุคคล ไม่ใช่ด้วยเรื่องความเชื่อและศาสนาเสมอไป คุณบอลคิดว่าการนำศาสนามาเป็นแรงผลักดันให้ผู้คนงดหรือลดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นสามารถผลักดันให้กับผู้คนได้ทั้งหมด แรงจูงใจที่จะสามารถงดหรือลดได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวบุคคลแต่ละคน เช่น ต้องการรักษาสุขภาพ ต้องการลดค่าใช้จ่าย หรือต้องการได้บุญจากการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ดังนั้นการรณรงค์ให้งดเหล้าเข้าพรรษาจึงไม่สามารถนำไปปฏิบัติกับผู้คนได้จำนวนมาก

“ผมมองว่าถ้าคนที่เค้ามีความตั้งใจอยากลด อยากงดเหล้าเข้าพรรษา ไม่รู้ว่าเหตุผลอะไร สุขภาพ หรืออย่างน้อยก็อยากเซฟค่าใช้จ่ายตัวเอง หรืออย่างบางคนอาจจะเป็นมุมมองทางศาสนาคิดว่าจะได้บุญหรือทำให้รู้สึกดีในการงดครั้งนี้ก็มองว่ามันน่าจะเป็นเหตุผลของแต่ละคนมากกว่า ว่าเค้าอยากงดเพราะอะไร ไม่อยากงดเพราะอะไร ผมมองว่าเฉยๆ ไม่จำเป็นต้องมางดเหล้าเข้าพรรษา” คุณบอล อายุ 29 ปี: ธุรกิจร้านอาหาร

คุณน๊ิบเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ในครั้งแรกที่ได้ยินนโยบายดังกล่าวตนเองรู้สึกไม่ชอบและขัดใจกับนโยบายดังกล่าว แต่เมื่อเมื่อศึกษาแล้วพบว่า เป้าหมายที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ และการรณรงค์ให้งดดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในช่วงเข้าพรรษา คือ ต้องการลดอัตราการดื่มของนักดื่มหน้าใหม่ และลดปริมาณการดื่มของประชาชนที่ดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่แล้ว ซึ่งเป็นเป้าหมายที่คุณน๊ิบเข้าใจ

และเห็นด้วยกับเป้าหมายดังกล่าว แต่ประเด็นที่คุณนึบตั้งคำถามก็คือ ประเด็นแรก การใช้กุศโลบายจากความเชื่อและศาสนาที่ประชาชนบางส่วนนับถือ นั่น เป็นกุศโลบายที่สามารถปฏิบัติได้และมีอัตราความสำเร็จเท่าไร เพราะเมื่อกำหนดให้งดขายในวันสำคัญแล้ว อย่างไรก็ตาม วันรุ่งขึ้นที่ไม่ใช่วันสำคัญทางศาสนาก็จะยังเกิดการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่ดี และจะยังไม่ได้ผลกับคนที่มีการของ alcohol dependent มากยิ่งขึ้นไปอีก

ประการที่ 2 การ “ห้าม” ไม่ให้จำหน่าย เป็นการแก้ปัญหาการดื่มสุราที่ปลายเหตุ เพราะการเข้าถึงเครื่องดื่มดังกล่าว เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถควบคุมกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึงในช่วงเวลาดังกล่าว การเข้าถึงไม่จำเป็นต้องซื้อจากร้านสะดวกซื้อที่สังกัดบริษัทห้างร้านที่เป็นที่นิยมเพียงอย่างเดียว แต่ประชาชนสามารถเข้าถึงสุราได้จากแหล่งชุมชนต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่เองไม่ได้เข้ามาควบคุมกำกับดูแล ดังนั้นมาตรการเรื่องการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาจึงปฏิบัติได้ยาก

“คุณนึบอะ ไม่แก้ที่รอกที่แรก แต่ก็พอเข้าใจว่าเค้าต้องการที่จะลดอัตราการเข้าถึงแอลกอฮอล์ของเด็ก อย่างมีสโลแกนหรือการจำกัดเวลามันจะลดอัตราการเข้าถึงนะ เข้าถึงได้น้อยลงนะ นู่นนี่นั่น อันนี้ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าเค้าเอาข้อมูลมาจากไหน อ้างอิงจากไหน แต่นับมองว่ามันเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ คือคนอะก็ไม่ได้ฟังนะ ว่ามันไม่ดีนะ คือคงเป็นกุศโลบายของคนที่นับถือศาสนา แล้วบังเอิญศาสนาเราเนี่ยมันก็มีคนติดเหล้า งดขายวันนี้ พรุ่งนี้ขาย สรุปลคนเข้าโรงพยาบาลกันเต็ม ลงแดง” คุณนึบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

ประการที่ 3 การคำนึงถึงความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่คุณนึบให้ความสำคัญ แน่แน่นอนว่าประเทศไทยมีจำนวนผู้ที่นับถือพุทธศาสนาเป็นอันดับหนึ่ง แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่มีผู้ที่นับถือศาสนาอื่น การแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นผ่านการกำหนดนโยบายเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็สามารถทำได้ตามความคิดของคุณนึบเช่นกัน และประการที่ 4 คุณนึบได้แสดงความเห็นอกเห็นใจอาชีพที่มีรายได้มาจากการจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร สถานบันเทิง นักดนตรี หรือพนักงานตามร้านอาหารต่าง ๆ ที่มีรายได้หลักมาจากการจ่ายทิปของลูกค้า ด้วยเหตุผล 4 ประการนี้เอง ทำให้คุณนึบไม่เห็นด้วยกับทั้งนโยบายที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ และการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” และอยากให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายและการรณรงค์ดังกล่าว

“นึบรู้สึกว่ามันควรจะแก้อย่างอื่นอะ ไม่ใช่ว่าออกมาเป็นกฎหมายเลยว่าห้ามขายวันพระนี้ แล้วคนที่เค้าไม่ได้นับถือศาสนาเนี่ย นับถือศาสนาอื่นหละ อย่างคริสต์เนี่ยถูกมองข้ามไปเลยกลายเป็นชนกลุ่มน้อยเลยพอมีอะไรแบบนี้ เค้าก็มีกิจกรรม อย่างน้อยๆก็ไวน์ กลายเป็นว่าเค้าต้องไปทำกิจกรรม หรือกิจกรรมทางศาสนาแล้วมันดันตรงกันแล้วเค้าจะทำยังไง ต้องเตรียมตัวเพื่อคนพุทธหรือ อย่าคริสต์มาลก็มีเฉลิมฉลอง คือมันอาจจะไม่ตรงกัน เข้าพรรษากลางปี คริสต์มาสปลายปี แต่เวลาเค้า

อยากทำกิจกรรมทางศาสนาของเค้า ในโบสถ์อาจจะต้องใช้ไวน์หรือเปล่าอันนี้ไม่แน่ใจ แต่แค่มองว่า
ทำไมการทำกิจกรรมอะไรมันต้องชงักกับอ้อที่ว่าดเหล้าเข้าพรรษา หรืออดชขายเหล้าด้วย อันนั้น
มันควรเป็นทางเลือก ไม่ใช่เป็นข้อบังคับ เพราะทุกคนในประเทศนี้ไม่ได้แค่เข้าพรรษากันทุกคน ไม่ได้
เคร่งศาสนาพุทธกันทุกคน มันไม่ใช่แค่เข้าพรรษา ร้านเหล้าปิดมันกระทบกับนักดนตรี เด็กเลิฟ
อย่างเด็กเลิฟบางคนอยู่ได้ด้วยทริป เค้าก็เสียไปเลย ด้วยความต้องการทางศาสนาหรือการรณรงค์
ขององค์กรอะไรแบบนี้” คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมเรื่องการโฆษณา

สำหรับนโยบายการควบคุมโฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ถูกพูดถึงในเชิงเปรียบเทียบระหว่างการ
โฆษณาผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์แต่มีเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกันกับเครื่องดื่มผสม
แอลกอฮอล์ของบริษัทผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เจ้าใหญ่ และสถานการณ์ที่ประชาชนทั่วไปถูกดำเนินคดีจาก
การโพสต์รูปภาพที่มีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นองค์ประกอบ การเปรียบเทียบดังกล่าวทำให้เห็นความไม่เป็น
ธรรมที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคอย่างประชาชนธรรมดาที่ถูกควบคุมด้วยกฎหมายของรัฐอย่างเข้มงวด แต่กฎหมาย
เดียวกันนั้นไม่สามารถดำเนินการได้กับบริษัทผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่ของประเทศได้ เนื่องจากการ
ใช้ช่องว่างทางกฎหมายแต่แฝงโฆษณาไว้ให้ดูต่างหน้า สถานการณ์ดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ ให้
ประชาชนได้เห็นมากมาย และการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมนั้นสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนจำนวนหนึ่ง รวมไปถึง
ถึงผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วย ซึ่งความไม่พอใจในการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมดังกล่าวนำไปสู่ปัจจัยเหตุให้ผู้ให้
ข้อมูลออกมาขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“พื้เห็นโฆษณาน้ำเปล่าใหม่ แต่ว่ามันมีแบรนด์โลโก้บริษัทใหญ่ แล้วเค้าบอกว่าสังสรรค์กัน

แล้วมันเมคเซ็นใหม่หละสังสรรค์น้ำเปล่า”

การพูดคุยเรื่องนโยบายการคุมการโฆษณาระหว่างคุณพริสและผู้วิจัยไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเฉาะเจาะจง แต่
เป็นการพูดคุยถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้คุณพริสและผู้คนที่คุณพริสคุ้นเคยดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ว่า
เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือทางสังคมชนิดหนึ่งที่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพให้กันได้ และคุณพริสได้
ยกตัวอย่างถึงการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่มีเครื่องหมายการค้าเหมือนกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ก็

สามารถโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ผู้คนได้เห็นอย่างทั่วถึง คุณพริสถามผู้วิจัยกลับว่า ผู้วิจัยมีความคิดเห็นอย่างไรกับการสื่อสารที่บริษัทเหล่าแสดงออกผ่านสื่อโฆษณา พร้อมกับเสนอมุมมองของตนเองว่า กฎหมายดังกล่าวนี้มีช่องว่างที่จะสร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุนได้ แต่กลับสร้างผลกระทบทางลบให้กับประชาชนทั่วไป

“ผมมองว่ามันเป็นเครื่องมือทางสังคม การเมืองมากกว่า พี่เห็นโฆษณาน้ำเปล่าไหม แต่มันมีแบรนด์โลโก้บริษัทใหญ่ แล้วเค้าบอกว่าสังสรรค์กัน แล้วมันเมคเซ็นไหมหละสังสรรค์น้ำเปล่า บางทีก็ไปโทษเครื่องมือมันทำไมเราไม่โทษตัวเราเองเราคนใช้เครื่องมืออะ คือถ้าเราใช้มันถูกทาง เรามี Tool ในมือแต่เราโทษ Tool ที่เราใช้มันไม่เต็มที่ หรือเราไม่รู้วิธีการใช้มัน คือมันก็มีบริษัทใหญ่หลายๆที่มีช่องทางในการโฆษณา” คุณพริส อายุ 30 ปี: พนักงานโรงแรม

แม้ว่าจะมาทราบภายหลังว่า กฎระเบียบของพนักงานประจำใน สสส. ไม่ได้เคร่งครัดเรื่องการนำผลิตภัณฑ์ที่ไม่ส่งเสริมสุขภาพมาในที่ทำงานตามที่คุณนึบเข้าใจตั้งแต่แรกก็ตาม รวมไปถึงผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เช่น น้ำดื่ม เป็นต้น แต่ประสบการณ์ที่ถูกให้คำแนะนำมาตั้งแต่เริ่มแรกทำงานเป็นลูกจ้างภายนอก ก็ทำให้คุณนึบเชื่อมโยงได้ว่า แม้จะเป็นน้ำดื่มธรรมดาแต่สินค้าเหล่านั้นก็เชื่อมโยงกับแบรนด์ที่เป็นเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่ดี และความเข้าใจเหล่านั้นก็สามารถรับรู้ได้ทั้งจากประชาชนทั่วไปเอง และผู้ที่ทำงานภายใต้องค์กรที่ส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนด้วย

“คือเคยทำอยู่ สสส. พุดได้เนาะ โอเค คือเคยทำที่สสส. แล้วก็จริงๆเราเป็น outsource เราถูกบริษัทมาว่าแม้กระทั่งน้ำอัดลม หรือน้ำสิงห์ก็เอาเข้าอาคารไม่ได้ พวกน้ำสิงห์ น้ำดื่มตราช้างคือเอาเข้าไม่ได้ ก็ต้องแบบ สมมุติว่าเราจะดื่มน้ำอัดลม เราก็ต้องแบบแอบๆ ทำให้มิดชิดอะ ... ที่แรกเราก็ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกัน แต่พอเค้าอธิบายให้ฟังก็ อะ โอเค แสดงว่าแบบเออถ้าเราอยากเป็นพนักงานประจำก็มีข้อจำกัดตรงนี้อยู่ แต่พอหลังๆเค้าก็ไม่ได้มาตรงนี้เท่าไร ไม่รู้ว่าเป็นเพราะโควิดหรือเปล่าถึงทำให้ทุกอย่างมันแบบยืดหยุ่นมากขึ้น แล้วก็พวกน้ำอัดลม น้ำหวานอะคะ คนในองค์กรพวกแบบในระดับสูงพอเค้าทราบ พอแจ้งให้เค้าฟังเค้าก็บอกก็ได้ห้ามนะคะ แต่เราก็ไม่ค่อยเข้าใจเหมือนกันว่าทำไมเราต้องระวังกันด้วย” คุณนึบ อายุ 26 ปี: พรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

ความโกรธของคุณมลที่มีต่อนโยบายควบคุมเรื่องโฆษณาที่นำกฎระเบียบมาใช้กับประชาชนทั่วไปนั้น ปรากฏให้เห็นในบทสนทนา แม้ว่าคุณมลจะบอกว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลก็ตามที แต่การความโกรธเหล่านั้นถูกนำมาถ่ายทอดในบทสัมภาษณ์ และเปรียบเทียบกับนโยบายอื่น ๆ ได้แก่ นโยบายการจัดการการค้าประเวณี ซึ่งคุณมลแสดงความคิดเห็นว่า การโฆษณานั้นมีให้เห็นอย่างเด่นชัดจากบริษัทที่ผลิตเหล้าด้วยช่องทางทางกฎหมาย แต่การควบคุมกลับมาอยู่ที่ประชาชนที่ไม่ได้มีอำนาจมากเท่า เหมือนกับการจัดการการค้าประเวณี ที่เจ้าหน้าที่รัฐทำเป็นมองไม่เห็นว่ามีนั่นเอง

“รำคาญ มันเหมือนกำลังจะบอกว่าประเทศไทยไม่มีโศภณี คือการที่คนไม่โพสต์ไม่ลงแล้วเค้าไม่กิน หรือ คือมองว่าเป็นการชักชวนหรือ มันเปล่านะ คือคนมันไม่ได้จะกินกันง่ายนะ ถ้ามันไม่เคยกินเค้าก็ไม่ได้ออยากกิน มันไม่ใช่เหมือนร้านอาหารแบบร้านนี้น้ำกินจืดแล้วกินตาม คือมันมีแต่การแก้ปัญหาปลายเหตุที่มันไม่เกิดประโยชน์อะไรเลยแล้วก็มานั่งรตรอนลิตธิส่วนบุคคล คือเราก็โพสต์ที่ของเรา เราหนุ่มมองว่าไม่ให้โพสต์ถือเหล่า เหมือนมาห้ามการที่เราเดินอยู่ในตลาดไม่ให้ถือเปียร์แล้วมันห้ามได้ไหมก็ได้ ถ้าว่ามีคนเห็นเราเดินถือเปียร์แล้วมองว่าน่ากินจึงอยากกินไปซื้อมากินดีกว่า อันนั้นก็ เรื่องของเค้าอีกแหละหนูก็ถือของหนู” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

การรณรงค์เรื่อง “จน เครียด กินเหล้า”

แม้ว่าแคมเปญ “จน เครียด กินเหล้า” จะออกมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 และได้รับกระแสตอบรับจากสังคม ในหลายทิศทาง จนทำให้แคมเปญดังกล่าวยังเป็นที่รู้จัก และถูกพูดถึงอยู่จนถึงปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ไม่มีใครไม่รู้จักกับแคมเปญดังกล่าว และมีการตอบรับกับแคมเปญนี้หลากหลายความคิดเห็น โดยส่วนหนึ่งมองว่า สถานการณ์ดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นจริงในสังคม และมีกลุ่มคนดังกล่าวก็จริง แต่ด้วยบริบททางสังคมทั้ง เรื่องการเข้าถึง การศึกษา โอกาสการเข้าถึงทรัพยากร มิติทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงงาน ต่างก็เป็นปัจจัยที่จะทำให้เกิด สถานการณ์ดังในแคมเปญได้ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งจึงเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างแคมเปญว่า หากคำนึงถึงบริบท และสร้างแคมเปญที่มีเนื้อหาสร้างความเป็นธรรมจะเป็นสร้างผลกระทบได้มากกว่า

“เค้าก็ฐานะเท่านี้ เครียด หาทางออกไม่ได้ กินเหล้า บางคนก็หมดหวังสิ้นหวัง บางคนไม่มี purpose

อยากอยู่ต่อแล้ว ฆ่าตัวตาย ทำไมเราไม่ทำสวัสดิการตรงนั้นให้ดีกว่า ให้คนเค้าลืมตาอ้าปากได้ก่อน

เราถึงไปจัดการเรื่องการกินของเค้า อย่างเรื่องกินเหล้าอะไรประมาณนี้

อยากให้จัดการตรงนี้ (เรื่องปากท้อง) ก่อน”

ด้วยแคมเปญดังกล่าวที่พยายามสื่อให้ประชาชนเห็นว่า การสูญเสียเงินไปกับซื้อเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ จะทำให้ชีวิตติดอยู่ในวังวนแห่งความยากจนและความไม่สบายใจ จึงอยากชี้ให้เห็นว่า หากสามารถลดหรือเลิกสุรา ได้ ก็จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลมองแคมเปญนี้ในอีกมิติหนึ่งว่า เป็นการเผยให้เห็น ความเป็นจริงของสังคมไทยที่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำในเรื่องการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และ

หน่วยงานที่รณรงค์เอง และภาครัฐเองก็เห็นถึงปัญหาเหล่านี้มาเป็นระยะเวลาหลายปีแล้ว แต่ปัญหาเหล่านี้ก็ยังปรากฏให้เห็นในสังคมและแคมเปญนี้ก็ยังมีกลุ่มคนที่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มดังกล่าวอยู่จนถึงปัจจุบัน การไม่แก้ปัญหาคอขวดและไม่ได้คำนึงถึงมิติ และบริบทอื่น ๆ ที่แสดงผ่านแคมเปญทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตั้งคำถามและมีอารมณ์ในแง่ลบกับแคมเปญดังกล่าว

การพูดถึงแคมเปญ จน เครียด กินเหล้า มีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะในโลกออนไลน์ ผู้คนในโลกออนไลน์บางส่วนลงความเห็นเห็นว่าแคมเปญนี้เป็นเหมือนวาทกรรมที่ตีตราคนจนและชนชั้นกรรมาชีพ คุณมันเองก็รับเอาความคิดเห็นนี้มาเช่นกัน การตีตราว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและจัดว่าเป็นคนจนจะต้อง “กินเหล้า” เป็นการเหมารวม และตีตราว่าด้วยการไม่วางแผนการใช้จ่าย สำหรับคุณมันแล้ว มิติต่าง ๆ ในชีวิตมีนั้นมากกว่าการทำงานและชีวิตในครอบครัว กิจกรรมอื่น ๆ ที่สามารถจรรโลงจิตใจหรือสร้างความสุขของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน และกิจกรรมเหล่านั้นผู้คนจะสามารถเข้าถึงได้ ก็ต้องคำนึงถึงบริบทของพวกเขาด้วย คุณมันจึงไม่ยากให้ตัดสินหรือเหมารวมคนที่ดื่มเหล้า ว่าจะมีประสบการณ์ เป็นคนจน และเป็นคนที่เครียดเสมอไป รวมไปถึงควรพิจารณาถึงความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรของพวกเขาด้วย

“เขาว้าววาทกรรมนี้ มันไม่สามารถใช้ได้อะ คือคนจนบางคนสิ่งที่แบบว่าจรรโลงจิตใจเขา ก็อาจจะแค่เหล้า เขาก็จะมองว่าแบบมีแค่เหล้า มีแค่สังคมที่ทำให้เขาจะมีความสุข คนจนอะไม่ใช่คนที่แบบไม่ขยันแต่ว่าบางที่ทำงานเต็มที่แล้วก็ได้เงินแค่นี้ แล้วเวลาว่างอะก็คือทำงานทั้งวัน เวลาว่างมันก็จะแค่ตอนกลางคืน เขาไม่สามารถแบบตีกอล์ฟได้ หรือว่าแบบไม่สามารถไปทำอย่างอื่นได้ เขาก็อาจจะเลือกวิถีกินเหล้าเพราะสถานบันเทิงมันแบบเปิดตอนกลางคืนหรืออะไรจี้ เขาเลยรู้สึกอ้อ อย่าไป blame ว่าแบบเป็นคนจนถึงกินเหล้า” คุณมัน อายุ 25 ปี: พยาบาลวิชาชีพ

ประเด็นการเหมารวมยังถูกพูดถึงในบทสนทนาของคุณนี้ด้วย คุณนี้บพูดตามความเข้าใจของตนเองว่าไม่น่าจะมีใครกินเหล้าจนหมดตัว หรือจนทำให้เศรษฐกิจของตนเองหรือครอบครัวอยู่ในความเสี่ยง แต่ความจนหรือไม่มีเงินสำหรับการใช้จ่ายใช้สอยนั้นเป็นเพราะการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้ไม่เท่ากันมากกว่า ยกตัวอย่างเช่น การเข้าถึงงานที่สร้างรายได้ที่พอเพียงให้กับตนเอง ซึ่งในประเด็นดังกล่าว คุณนี้บคิดว่า ไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบเพียงแค่ตัวบุคคลเท่านั้น แต่มันเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนของประเทศด้วย ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันเรื่องค่าแรงขั้นต่ำให้ทั่วถึง การสนับสนุนเรื่องอาชีพ หรือแม้แต่การจัดสวัสดิการเท่าที่ประชาชนคนหนึ่งควรได้รับ หากรัฐบาลสามารถจัดการการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ได้อย่างดีแล้ว และยังมีกลุ่มคนที่มีลักษณะดังกล่าวอีก นั่นก็จะสามารถพูดได้อย่างเต็มปากว่า นั่นเป็นการจัดการที่ไม่ดี หรือลักษณะนิสัยส่วนบุคคล

“นี่มองว่ามันไปโยงกับ จน เครียด กินเหล้า นี่มองว่ามันแยกกัน คนหนึ่ง คือไม่มีคนที่พอมีกินคนไหนที่กินเหล้าแล้วหมดตัวหรอก คือนี่ไม่รู้ที่เราสามารถพูดเรื่องนี้ได้ใหม่ คือเรายังไม่ไปถึงจุดที่ทำ

ให้คนลืมตาอ้าปากได้พร้อมกันหมดเลย ไม่ว่าจะอาชีพไหน คนอาจจะไปมองว่ากินเหล้าเลยทำให้ไม่มี
ตั้งค์หรือเปล่า เค้าไม่กินก็ไม่มีตั้งค์ ในเมื่อการเข้าถึงเหล้ามันอาจคือการเข้าถึงความสุขเดียวของเค้า
การที่เราไปบอกว่ากินเหล้าหมดตัวนี่ว่าไม่ใช่ มันต้องมีอะไรที่จรรโลงใจบ้าง นี่มองว่ารัฐควรไปแก้ที่
อาชีพ ค่าแรง อะไรต่างๆก่อน ก่อนที่จะมาตั้งคำถามว่า เอ๊ยอย่าไปกินเหล้านะเดี๋ยวหมดตั้งค์หมดตัว
คือถ้าคุณทำให้เค้าเข้าถึงค่าแรงขั้นต่ำ รายได้ขั้นต่ำที่ดี การใช้ชีวิตส่วนตัวของเค้า เค้าอาจจะรุ่งเรืองใน
การเมเนจเงินของเค้าเพราะมีรายได้ หรือถ้าเค้ากินเหล้าจนหมดตัวทั้ง ๆ ที่เค้าเข้าถึงค่าแรง ค่า
ครองชีพ สวัสดิการรัฐ อันนั้นก็เรื่องส่วนบุคคลละ แต่ตอนนี้เรายังพูดไม่ได้เพราะเค้ายังไม่เข้าถึง คนที่
เข้าถึงไม่ถึง 50% ด้วยซ้ำ หรือตลาดแรงงานอะไรพวกนี้” คุณนึบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์
Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

คุณโจและคุณนึบกล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า ปัญหาที่สำคัญคือความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย และ
ปัญหาความเหลื่อมล้ำนี้เองทำให้เกิดแคมเปญนี้ขึ้นมา แน่แน่นอนว่าไม่ใช่คนที่มีรายได้ต่ำหรือคนจนทุกคนจะต้องมี
พฤติกรรมดังกล่าว เหมือนกับที่คุณนึบกล่าวไว้ข้างต้น แต่ถ้าเกิดสถานการณ์ จน เครียด กินเหล้า ขึ้นในสังคม
ประเด็นที่ควรจะมีมองเป็นอันดับแรกคือเรื่องความเหลื่อมล้ำมากกว่าการมองเห็นแค่เพียงพฤติกรรมเฉพาะบุคคล
และผู้ให้ข้อมูลทั้งสองคนต่างก็เห็นคล้ายกันว่า การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นไม่ได้เป็นพฤติกรรมการบริโภค
เพียงแค่นั้นที่มีรายได้ต่ำหรือคนจนเท่านั้น ไม่ว่าจะคนชนชั้นไหนต่างก็ใช้เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือ
สำหรับกิจกรรมบางอย่างเหมือนกัน ดังเช่นในแคมเปญดังกล่าว คนจนก็ใช้เหล้าเป็นเครื่องมือผ่อนคลาย
ความเครียดจากสถานะทางเศรษฐกิจ ส่วนคนรวยก็อาจจะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างความสุขร่วมกับผู้อื่น
เป็นต้น

คุณนึบกล่าวเสริมว่า อยากให้รัฐลองมองในมิติของการผ่อนคลายความเครียดในฐานะคนที่มีเศรษฐกิจไม่ดี
และขาดโอกาสที่จะเข้าถึงความรู้หรือองค์ความรู้ พฤติกรรมการดื่มที่ไม่ควบคุมปริมาณการดื่มของพวกเขาขึ้นเกิด
จากสาเหตุอะไรได้บ้าง นอกจากความจนที่เป็นเศรษฐกิจฐานะของพวกเขา ซึ่งกระบวนการจัดระเบียบและหาเหตุผล
เหล่านี้อาจจะไม่สามารถเกิดได้กับพวกเขาเลยก็เป็นได้ เพราะทรัพยากรเวลาที่พวกเขามีนั้นได้ถูกแบ่งปันไปเพื่อใช้
หารายมาดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก คุณนึบยกตัวอย่างของตัวเองว่า แม้ว่าตนเองที่ถือว่าอยู่ในกลุ่มที่มีการศึกษา
สูงแล้วนั้น บางครั้งยังไม่รู้ว่าจะหาวิธีในการจัดการอารมณ์ทางลบของตนเองอย่างไร ทั้งที่ตนเองก็สามารถเข้าถึง
ทรัพยากรต่าง ๆ ได้ตามสมควร ในขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้น้อยและเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้น้อยกว่า คงมี
ทางเลือกในการจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างจำกัดมากกว่า ดังนั้นเครื่องมือที่สามารถเข้าถึงได้และหาได้ง่าย
ตามสมควรอาจจะเป็นอย่างแรกก็มีความเป็นไปได้ ซึ่งในตอนท้ายของการสนทนาในช่วงนี้ คุณนึบได้พูดติดตลกอย่าง
ปลงกับสถานการณ์ว่า ตนเองที่เป็นชนชั้นกลางก็อยู่อย่างเครียด ๆ ในทุก ๆ วันและยังหาทางออกของความเครียด
นั้นไม่ได้เช่นเดียวกัน

“ขนาดเราเป็นคนที่อยู่ในระดับ educate เรายังพอทำความเข้าใจได้ แต่ที่นี้รัฐจะทำกับคนที่เค้า uneducated ที่เค้ากินเหล้าแบบไม่บันยะบันยัง แบบก็เค้ามองว่ากินแล้วมันดี มันไม่เครียด คือเค้าก็ไม่ได้ผิดอะไร แต่การจัดการคือรัฐห้าม รัฐไม่บอกว่า อย่างโฆษณา จน เครียด กินเหล้า คือมันก็มีกลุ่มนั้นจริงๆที่เค้าเครียด เค้าจน เค้ากินเหล้า ก็การคลายเครียดของเค้าคือการกินเหล้า เค้าไม่รู้หรือว่าเค้าเครียดเรื่องอะไร ไม่ได้ประมวลออกมาเป็นแบบเป็นแผนอย่างบางคนที่มีการศึกษาพยายามทำความเข้าใจตัวเอง ชาวบ้านเค้าไม่ได้มาวางคิดประมวล เค้าคิดแค่ว่าวันนี้หาเงินไม่ได้ต้องทำยังไง เครียด มันทำให้เค้ามีความสุขชั่วขณะ แม้กระทั่งคนมีการศึกษาบางคนยังไม่สามารถจัดการอารมณ์ตัวเองได้เลย แล้วเราแบบจะเอาอะไรกับเค้าอะ คนจนเค้าไม่ได้มีเวลามานั่งคิดถึงส่วนรวมหรือผลกระทบหรือว่าต่อไปจะเดือดร้อนหมอนะ หรือเดือดร้อนใคร เค้าคิดว่าแค่ว่าพรุ่งนี้เค้าจะกินอะไร หาเงินจากไหน คือนี่เราก็ดูไม่ได้มองว่าเค้าผิด แต่เค้าไม่มีทางเลือก คือไม่ได้หมายถึงว่าเค้าไม่ผิดแล้วเราจะชอบนะ บางทีโอ้โฮ คุณลุงมะเร็งตับระยะสุดท้ายก็ยังไมยอมหยุดกินเหล้า เราอาจจะมองว่าโหยหลงไม่รักตัวเองเลย แต่มองอีกทางคือ เค้าก็ยอมเป็นมะเร็งตายดีกว่าต้องอยู่แบบเครียดๆ อยู่แบบชนชั้นกลางอยู่อะ อยู่แบบเครียดๆไปทุกวัน” คุณน๊ีบ อายุ 26 ปี: ฟรีแลนซ์ Marketing/นักศึกษาปริญญาโท

ในขณะที่คุณโจที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับคุณน๊ีบ แต่ใช้การสื่อสารที่รุนแรงกว่า แต่สื่อถึงการมองปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นความจริง ว่าความเหลื่อมล้ำนั้นสร้างกำแพงของการเข้าถึงทรัพยากรอย่างแท้จริง เมื่อทรัพยากรที่สามารถเข้าถึงได้มีอย่างจำกัด วิธีการจัดการปัญหาก็มีจำกัดด้วยเช่นกัน ดังนั้นเมื่อประชาชนขาดทรัพยากรในการจัดการปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องปากท้องและเศรษฐกิจ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือด้วย และเสนอแนะว่า ไม่อยากให้ใช้เรื่องเศรษฐกิจฐานะดังกล่าวซึ่งเป็นสถานการณ์ของประชาชนส่วนมากสร้างแคมเปญรณรงค์

“เรามองว่ามัน มันมองได้หลายแง่มุมเนอะ หนึ่งเลยถ้าจะมองในมุมของ อ่า จน เครียด กินเหล้ามันเกิดจากอะไร มันก็คงเรื่องมาจากการที่อ่า แน่นนอนว่าพอเกิดมาจนแล้วไม่รู้จะทำยังไงดี ไม่รู้จะแก้ปัญหายังไงดี เพราะว่าแน่นนอนว่าในสังคมเรา ระหว่างคนจนกับคนรวยมันก็มีความเหลื่อมล้ำเนอะ แล้ว พอ พอคนมันเกิดมาไม่เท่ากัน มันก็มีวิธีการแก้ปัญหาเรื่องความเครียดได้ไม่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นแน่นนอนว่ามันเป็นความจริงที่เกิดขึ้นว่ามีคนส่วนหนึ่งเหมือนกันที่พอเครียดก็รู้จะทำยังไงดีพอถึงกินเหล้าละกันเพื่อ ให้มันหายเครียดหรือเมาๆ ไปลืมๆ ไป แล้วแน่นนอนว่ามันถึงจุดนั้นมันก็จะวนลูปไปเรื่อยๆ เพราะมันจะไม่เกิดการแก้ปัญหาอะไรถูกมั๊ย อ่า แต่ในขณะที่เดียวกันมันก็มองได้อีกมุมว่า เออ จริงๆ แล้วคนจนก็ไม่ได้แปลว่าต้องกินเหล้าทุกคนถูกมั๊ยครับ เออ เพราะจริงๆ แล้วไม่ว่าจะคนชั้นไหนก็ตามแมงก็กินเหล้าเหมือนกัน อืมอะไรอย่างนั้นเนอะ แล้วที่เนี่ยเรามองว่า โอ้วลี จน เครียด กินเหล้า มันเริ่มมาจากอะไร แน่นนอนก็เริ่มมาจาก Commutal ของ ส.ส.ส แค่นั้นเอง อ่าหะ มันเริ่มมาจากแค่นั้นอะ แล้วพูดกันตามตรงคือ ส.ส.ส. ก็ไม่รู้จะคิดสันตินอะไรแล้วมันก็เลยหยิบวาทะกรรมนี้

ขึ้นมา เพราะว่าสุดท้ายแล้วเอาคนจนที่เป็นกลุ่มคนจนจำนวนมากในประเทศมา ทำเรื่องพวกนี้มันก็ทำให้เห็นภาพได้มากกว่า เห็นภาพได้มากกว่าในที่นี้ คือว่าคนทั่วไปมองไปตรงไหนก็ตรงนั้นก็มีคนจน แล้วคนจนตรงนั้นก็กินเหล้าจริงๆอะไรอย่างเงี้ยเพราะงั้นมันเลยทำให้เห็นภาพได้ง่ายกว่า” **คุณโจ อายุ 27 ปี: จุรกิจส่วนตัว**

คุณเอ็กซ์มาเน้นย้ำความสำคัญของการยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือของรัฐบาลว่า หากรัฐบาลช่วยเหลือและสนับสนุนให้กับกลุ่มประชาชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับวัตถุประสงค์มากกว่า โดยยกตัวอย่างเรื่องอาชีพเกษตรกร กล่าวคือ อาชีพดังกล่าวมีต้นทุนในการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่คงที่ในแต่ละปีอยู่แล้ว การเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรให้สามารถลืมตาอ้าปาก และความวิตกกังวลหรือความเครียดได้ก็คือ การลดต้นทุนการผลิต หรือคงราคาของสินค้าที่ใช้สำหรับการทำเกษตรไว้ไม่ให้สูงขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้หรือผลกำไรให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เป็นอาชีพหลักของหลายภูมิภาคในประเทศไทย รวมไปถึงการจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน หากรัฐสามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้ในส่วนแรกแล้ว การจัดการเรื่องพฤติกรรมกรรมกรที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายก็จะสามารถจัดการได้ง่ายขึ้นด้วย

“จริง ๆ ตรงนี้เค้าเลือกเกิดไม่ได้ บางคนเกิดมาในจุดที่ฐานะไม่ดี เรามองว่าเป็นจุดที่รัฐบาลต้องแก้ไข เค้าเรียกว่าโรอะ สวัสดิการ สถานภาพทางการเงินของประชาชนที่รัฐบาลต้องแก้ไขถึง บางทีชนชั้นล่าง รวมไปถึงเกษตรกร ซึ่งเค้าทำงานมีรายได้น้อย แต่ละปีมีค่าใช้จ่ายฟิคครอสอยู่แล้ว ค่าปุ๋ยค่าน้ำมัน ซึ่งถ้าพวกนี้รัฐบาลควบคุมไม่ได้ล่าสุดค่าปุ๋ยคือแพง อย่างนาปีบางทีก็ปีละ 2 ครั้งที่เป็นเงินก้อน ที่เค้าเงินได้จากการขายผลผลิต สมมุติได้มา 1 แสน ภาพลักษณ์ที่เรามองจากข้างนอกข้าวมีราคาไม่ตก มีราคาดี อันนี้คือภาพจากการขาย แต่เราไม่ได้มองถึงต้นทุนของเกษตรกรเลยว่าเท่าเดิมหรือเปล่า หรือมันขึ้น ทั้งน้ำมันก็ขึ้น ปุ๋ยก็ขึ้น รายรับเค้าเท่าเดิมนะแต่ต้นทุนเค้าสูงขึ้น ส่วนที่เหลือของค่าน้อยลง เราไม่ได้มองตรงนี้เลยด้วยซ้ำ รัฐบาลควรแก้ไขปัญหาต้นทุน พ่อค้าคนกลางที่รับจากเกษตรกรเท่าเดิมหรือต่ำแล้วเอามาขายสูง คือมันต้องแก้ไขปัญหาตรงนี้ให้ได้ก่อน เงินมันไม่ถึงเกษตรกร หรือคนชั้นนั้นจริง ๆ ไง เค้าก็ฐานะเท่านี้ เครียด หาทางออกไม่ได้กินเหล้า บางคนก็หมดหวังสิ้นหวัง บางคนไม่มี purpose อยากอยู่ต่อแล้ว ฆ่าตัวตาย ทำไมเราไม่ทำสวัสดิการตรงนั้นให้ดีกว่า ให้คนเค้าลืมตาอ้าปากได้ก่อน เราถึงไปจัดการเรื่องการกินของเค้า อย่างเรื่องกินเหล้าอะไรประมาณนี้ อยากให้จัดการตรงนี้ก่อน” **คุณเอ็กซ์ อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน**

นอกจากความช่วยเหลือจากรัฐบาลเรื่องการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและเพิ่มสวัสดิการให้กับประชาชนอย่างถ่วงหน้าแล้ว การนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในมิติต่าง ๆ ยังเป็นข้อเสนอแนะที่เพิ่มเข้ามาจากคุณแซมด้วย คุณแซมเสนอว่า การมองเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่รัฐและองค์กรที่ส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ มองนั้น เป็นการนำเสนอมุมมองเพียงด้านเดียว คือ เสนอภาพของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็น “ตัวร้าย” ซึ่งใน

มุมมองของคุณแซมแล้ว เครื่องดื่มดังกล่าวไม่ได้มีแค่โทษอย่างเดียวเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงสรรพสิ่งทุกอย่างมีทั้งด้านดีและด้านที่ไม่ดีทั้งสิ้น การนำเสนอภาพจำของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพียงด้านเดียวอาจจะไม่ได้สร้างผลกระทบที่สามารถลดการดื่มได้อย่างมีนัยยะสำคัญ นอกจากนี้ การรณรงค์ที่ใช้แนวคิดเรื่องละเว้นพฤติกรรม (abstinence based) เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่หากเป็นการรณรงค์เพื่อลดการดื่มลงมีโอกาที่ประชาชนจะยอมรับมากกว่า เห็นได้จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้การศึกษาครั้งนี้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการรณรงค์ให้เลิก หรือละเว้นการดื่มไปเลย บทสนทนาของคุณแซมจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“อยากให้แบบหน่วยงานที่ดูแลเขาแบบออกกฎหมายหรือว่าแบบข้อจำกัดที่มัน make sense ก็คือแบบอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ไม่ใช่แบบออกกฎหมายที่มันโลกสวยขนาดนั้นแบบไอ้ จันเครียดกินเหล้าเราว่ามันเป็น...โอเคมันเป็นไวรัลแหละว่าเออมันคือคนจน คนเครียด ก็เลยไปกินเหล้ามันเหมือนแบบเป็นการโทษว่าเหล้ามันไม่ดีมันเป็นสาเหตุหลักๆ ที่ทำให้คนจนแล้วก็เครียด เราารู้สึกว่าการที่เราจะสื่อสารอะไรออกไป เราจนมันเป็นไวรัลอะ รู้สึกว่าเหมือนสุรามันเป็นตัวร้ายอะ ซึ่งจริงๆ แล้วการที่จะบอกว่าใครเนี่ยเป็นตัวร้ายอะ มันก็ไม่ได้เกิดจากเหล้าร้อยเปอร์เซ็นต์หรือป่าว อย่างเช่นจะเปรียบเทียบง่าย ๆ สมมุติว่าเรามีมดอยู่เล่มหนึ่งรังี้แล้วเราบอกว่ามดอันเนี่ยมัน Negative เพราะว่ามันแบบมันฆ่าคนตายได้ เออแต่ว่าจริงๆ แล้วมด..ถ้าคนที่เอามิดไปใช้ทำอาหารซึ่งเขาก็สามารถทำสิ่งที่ดีมันเป็นประโยชน์กับคนได้ ก็เลยรู้สึกว่าของขึ้นๆ หนึ่งอย่างงี้อะครับ ถ้าแบบเราจะรณรงค์จริงๆ อะ ถ้าแบบเรามี intention ว่าแบบเออเราอยากลดปริมาณด้วยเหตุผลอะไรก็แล้วแต่อย่าง เช่น ส.ส. ที่ทำแคมเปญจนเครียดกินเหล้าเนี่ย message ที่มันออกมามันทำให้แบบคนเข้าใจว่าเหล้าคือสิ่งไม่ดี เหล้าคือตัวร้ายแต่ว่าแบบก็เหมือนกันอะ เหมือนมิด เราจะมองมิดมันดีหรือมันไม่ดีก็ขึ้นอยู่กับคนใช้ ถ้างั้นสิ่งที่เราควรทำควรจะเป็นแบบให้ความรู้ Educate คนที่ใช้ใหม่ แต่ว่าเข้าใจได้ว่าการ Educate คนแบบ 70 ล้านคนมันยากกว่าการสื่อสารออกไปว่าเหล้าคือสิ่งไม่ดีอะไรเงี้ยอะครับก็พอเข้าใจถ้าหากว่ามันมีการทำพอสมควรแต่ว่าอยากให้แบบ considers เรื่อง message นิดหนึ่งที่แบบจะไปสื่อสารกับคนงี้อะครับประมาณนี้มากกว่า” คุณแซม อายุ 27 ปี: พนักงาน IT บริษัทเอกชน

ความคาดหวังที่มีต่อนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

นโยบายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นมียกมาจำนวนหนึ่งและถูกร่างเป็นกฎหมายที่บังคับใช้แล้วจำนวนหนึ่ง รวมไปถึงถูกนำไปสร้างแคมเปญเพื่อรณรงค์การลด หรืองดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มจำนวนหนึ่งที่ออกมาขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าว ทั้งที่ขับเคลื่อนโดยการออกมาสนับสนุนโดยตรง หรือการเผชิญหน้า และกลุ่มที่พยายามขับเคลื่อนใน

รูปแบบออนไลน์ ต่างก็มีความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยกับนโยบายบางนโยบาย และที่คิดว่าควรเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปในทิศทางที่ตรงกับแนวคิด หรืออุดมการณ์ที่ตนเองยึดถือด้วย ซึ่งความคาดหวังเหล่านี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลไปในส่วนอื่น ๆ บ้างแล้ว เช่น ความคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องการควบคุมการผลิต เพื่อให้เกิดความหลากหลายของสุรา และลดการผูกขาดทางการค้ากับบริษัทเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่ของประเทศ, หรือการส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่วัฒนธรรมและวิถีชีวิตผ่านเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เป็นต้น

เพื่อให้เห็นถึงความต้องการของผู้ให้ข้อมูลมากขึ้น ในส่วนของการวิเคราะห์ช่วงนี้จะแสดงความคาดหวังที่ผู้ให้ข้อมูลมีต่อการสร้างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยแบ่งประเด็นออกเป็น 2 ส่วน คือ ความคาดหวังต่อนโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และความคาดหวังต่อนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม การควบคุมและส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมตามความเป็นจริง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดังที่ได้กล่าวไว้ในการวิเคราะห์ข้างต้นถึงการรับรู้ถึงการกีดกันของกลุ่มนายทุนที่เป็นบริษัทเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่ของประเทศ และการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ตามมา รวมไปถึงการกีดกันจากกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้เกิดการผูกขาดทางการค้า ด้วยปัจจัยที่ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองถูกกีดกันจากอำนาจดังกล่าว และส่งผลกระทบต่อ 2 ประเด็นตามการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนหน้านี้นี้ คือ ผู้ผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์รายย่อยมีโอกาสในตลาดเครื่องดื่มน้อยกว่าที่ควรจะเป็น และกีดกันความหลากหลายของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทำให้พวกเขาเริ่มออกมาเรียกร้องในรูปแบบต่าง ๆ เพราะไม่ใช่แค่กีดกันผู้บริโภคเพียงอย่างเดียว แต่พวกเขาเล็งเห็นว่า การกีดกันนั้นกว้างออกไปในขอบเขตของเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

“ผมคิดว่าปริมาณเหล้าหรือแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมันอยู่ในดุลยภาพอยู่แล้ว

แบบการบริโภคมันไม่ได้เพิ่มขึ้นนะครับตีมานมันไม่ได้เพิ่มขึ้น แต่ศพพายเป็นรายใหญ่เค้าทำเพิ่มขึ้นได้อยู่แล้ว

แต่เค้าไม่ทำเพราะมันอยู่ในจุดที่ทำไปก็ขายไม่ได้ครับ ก็เลยผมมองว่ามันไม่น่าจะเกี่ยวกับ

การที่เพิ่มผู้เล่นรายใหม่ขึ้นมาด้วยซ้ำ ควรจะสร้างตลาดใหม่ ปริมาณอาจจะเพิ่มขึ้นมาเล็กน้อย

แต่มูลค่าที่ขายต่อหน่วยมันได้เยอะขึ้นเยอะผมว่าเป็นมุมมองนั้นมากกว่า”

การรับรู้ดังกล่าวจึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ และจะส่งผลในเชิงบวกกับผู้คนหมู่มาก โดยความคาดหวังดังกล่าวมักจะยึดโยงอยู่กับแนวคิดหรืออุดมการณ์ที่พวกเขายึดถึง เช่น แนวคิดเรื่องความหลากหลาย เสรีนิยม หรือทฤษฎีทางสังคมศาสตร์อื่น ๆ แต่เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นความคาดหวังไปในผลการวิจัยส่วนอื่น ๆ แล้ว จึงนำเสนอเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

คุณมลได้เปิดเผยความต้องการของตนเองเมื่อนักวิจัยถามถึงสิ่งที่คาดหวังว่า เธอคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรเกี่ยวกับนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งสำหรับคุณมลที่เป็นนักตีมาแล้ว การได้มีสิทธิเสรีภาพเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายเป็นความสุขอย่างหนึ่ง เธอจึงคิดว่า การสร้างเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่มีรสชาติตามที่นักตีชื่นชอบจะสร้างความสุขให้ทั้งเธอและผู้คนได้มากขึ้น การได้มีสิทธิ์เลือกรสชาติและได้ทดลองชิมรสชาติที่มีความหลากหลายจะเพิ่มประสบการณ์การตีที่ดีให้กับนักตีหรือผู้คนทั่ว ๆ การเพิ่มจำนวนของความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เอง ยังเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการขยายการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และเพิ่มความเสรีทางการค้าให้กับเครื่องตีดังกล่าวได้อีกด้วย

แน่นอนว่าเมื่อเพิ่มความหลากหลายของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์แล้ว จำนวนผู้ผลิตจะต้องเพิ่มตามมาด้วย สิ่งที่คุณมลกังวลไม่ได้เป็นเรื่องการตีที่มากขึ้นของประชาชนแต่อย่างใด แต่ความกังวลของคุณมลกว้างกว่าเรื่องการบริโภค กล่าวคือ การผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์และนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดเป็นการทำธุรกิจ และสิ่งที่ตามมาคือ คุณภาพของผลิตภัณฑ์จะไม่ได้เกิดขึ้นจากความชื่นชอบเพียงอย่างเดียวแล้ว สิ่งที่มาคือการเข้าถึงผู้บริโภคให้มากขึ้นและผลกำไรที่ได้จากธุรกิจนั้น และผลกระทบจากการขยายและความเติบโตของธุรกิจผลิตภัณฑ์จะต้องทำให้สามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้ และจะลดเอกลักษณ์ของเครื่องตีไป

“จริง ๆ เลยคืออยากลองกินเบียร์หรือเหล้าที่มันเป็นของคนไทยที่เค้าเป็นนักตี คือผมไม่รู้ว่ที่มันมีตามท้องตลาดจุดเริ่มต้นที่เค้าทำธุรกิจนี้เพราะชอบตีชอบกิน หรือเพราะตลาดมันใหญ่มักกว้างคนชอบตีเยอะ คือไม่รู้ว่เค้ามองในมุมนักธุรกิจหรือคนที่ชอบตีแล้วมาทำเหล้าเบียร์ คือหนูอยากให้คนที่เค้าชอบตีชอบกิน มาทำอยากรู้ว่เค้าจะดีไซน์รสชาติมันออกมายังไงประมาณไหน เพราะที่มีอยู่ตอนนี้มันเป็นธุรกิจใหญ่มีไม่กี่เจ้า เค้ามองในมุมนักธุรกิจเปลวระรสชาติเลยออกมาแบบนี้ แต่ถ้าในมุมหนูถ้ามันเสรีขึ้นมา หนูอยากลองสิ่งทีหนูชอบ อยากลองกินของคนทีเค้าเป็นนักตีมาเป็นผู้ผลิต อยากเห็นตรงนั้น” คุณมล อายุ 33 ปี: พนักงานบริษัทเอกชน

แม้ว่าจะเป็นผู้ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนโยบายคนสำคัญ แต่คุณเท่าพิภพก็รับรู้ได้ว่าผู้กำหนดนโยบายมีความหวังใจว่าจะทำให้ประชาชนบริโภคเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มากขึ้นหากปรับแก้กฎหมายให้การจดทะเบียนเพื่อผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งคุณเท่าพิภพได้อธิบายถึงสถานการณ์ที่ตอบสนองต่อความเป็นห่วงนี้ว่า สถานการณ์การตีของประชาชนนั้นจะไม่เพิ่มขึ้นมากไปกว่านี้ และการผลิต

เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้นอยู่ในดุลยภาพ ความต้องการในการตีนั้นไม่ได้เพิ่มมากขึ้นไปกว่านี้แน่นอน แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นคือ การเพิ่มตัวเลือกที่หลากหลายให้กับผู้บริโภคได้เข้าถึง และเป็นการเพิ่มผู้ผลิตรายใหม่ที่มีความหลากหลายให้กับตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่ได้ประโยชน์จะเป็นผู้บริโภคที่ได้การเข้าถึงเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในตลาดเครื่องตีดังกล่าวด้วย

“ก็คนจะเมาทั้งเมือง ส่วนใหญ่จะมองอย่างนี้มากกว่าครับ ก็จะเจอบ่อย จริงแล้วมันไม่เป็นความจริง เราแค่เพิ่มผู้ผลิตเฉยๆ เพราะผู้ผลิตรายใหญ่เค้าก็ผลิตได้เยอะกว่านี่อยู่แล้ว ผมคิดว่าปริมาณเหล้าหรือแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมันอยู่ในดุลยภาพอยู่แล้ว แบบการบริโภคมันไม่ได้เพิ่มขึ้นนะครับดีมานมันไม่ได้เพิ่มขึ้น แต่สุขภาพคือรายใหญ่เค้าทำเพิ่มขึ้นได้อยู่แล้ว แต่เค้าไม่ทำเพราะมันอยู่ในจุดที่ทำไปก็ขายไม่ได้ครับ ก็เลยผมมองว่ามันไม่น่าจะเกี่ยวกับการที่เพิ่มผู้ผลิตรายใหม่ขึ้นมาด้วยซ้ำ ควรจะสร้างตลาดใหม่ ปริมาณอาจจะเพิ่มขึ้นมาเล็กน้อยแต่มูลค่าที่ขายต่อหน่วยมันได้เยอะขึ้นเยอะผมว่าเป็นมุมมองนี้น่ามากกว่า” คุณเท่าพิภพ อายุ 34 ปี: สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ความคาดหวังอย่างหนึ่งของคุณนุ่นที่มีต่อการกำหนดนโยบายคือ การเพิ่มมุมมองเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ให้มีหลายมิติมากกว่ามิติเรื่องโทษทางสุขภาพหรืออุบัติเหตุ สำหรับคุณนุ่นแล้วเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มีทั้งผลกระทบแง่ลบและแง่บวก ตนเองไม่ได้มองเรื่องผลกระทบทางบวกของสุราเพียงแง่มุมเดียว ในแง่มุมลบนั้นก็ก็เป็นปัญหาที่ควรจัดการ แต่สำหรับแง่มุมบวกที่คุณนุ่นเน้นย้ำเสมอในการสนทนาครั้งนี้ คือ มิติทางวัฒนธรรม คุณนุ่นเองก็อยากให้ฝากฝังของรัฐได้สนับสนุนให้ประชาชนได้เห็นแง่มุมนี้เช่นกัน

คุณนุ่นแชร์ความคิดเห็นของตนเองว่า เท่าที่ตนเองศึกษามานั้น “เหล้า” เป็นวิถีของผู้คน ของสังคมมาช้านาน และถูกถ่ายทอดผ่านการดำเนินชีวิตและผ่านคุณค่าเชิงวัฒนธรรมมายาวนาน เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงเป็นเหมือนเครื่องมือที่อยู่คู่กับประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คน และแยกทั้งสองสิ่งนี้ออกจากกันยากลำบาก หากต้องการส่งเสริมสุขภาพของผู้คนในชุมชน คุณนุ่นเสนอความคิดเห็นว่า การกำจัดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ออกไปจากสังคมนั้นคงเป็นเรื่องที่ยาก แต่การลดความอันตรายจากการตีเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ง่ายกว่า เช่น ความรุนแรงที่เกิดจากการตี อุบัติเหตุ ฯลฯ และควรส่งเสริมมุมมองเชิงบวกเข้าไป เช่น ความสัมพันธ์อันดีของครอบครัว ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน รวมไปถึงความสวยงามของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น

“งดเหล้าในงานบุญ (เสียงสูง) จริงๆ ที่ มนุษย์มันเกิดมากับเหล้ามันเกิดมากับวัฒนธรรมมาๆอะ ไม่แน่ว่ามันมาก่อนวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ด้วยหรือเปล่า แล้วการในเชิงวัฒนธรรม มันห้ามยากมาก มันเป็นเวลาของคนมีความสุข มันเป็นเวลาของคนมีความสุข อย่างปีเป็นคนอีสานเนอะ การตีเหล้าในงานบุญเป็นอะไรที่มีความสุขมาก เพราะว่าเจอบุญที่ มีบุญบังไฟ มีงานแต่ง มี

งานเกี่ยวข้าว ทำอะไรที่สำเร็จในเชิง การดำเนินสำเร็จ การมานั่งกินในชุมชนในหมู่บ้านนะ เป็นอีกมุมหนึ่ง แต่ในอีกมุมหนึ่งคือเป็น negative เพราะว่าการตีแผ่มันก็สร้างความรุนแรงในชุมชน ช่าย มันก็อาจจะนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว อาจจะสร้าง แบบ not well being เท่าไรเงี้ย ใช่มั้ย มันมีหลายแง่มุม รู้สึกว่า เรื่องเหล่านี้ต้องมองเป็นองค์รวมอะคะ มันไม่ควรมองเพียงแค่แบบสุขภาพเนี่ย ตีมันไม่ดีต่อสุขภาพ ไม่ใช่ แต่ว่ามันควรจะแบบทำความเข้าใจในมิติอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะในสังคมและวัฒนธรรม อะประมาณนั้นอะมาไม่ซับซ้อนหรือการตีที่ไมทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

หรืออาจจะเป็นเพราะทั้งคุณนุ่นและคุณวูฟ ที่เรียนสังคมวิทยาในระดับปริญญาตรีจึงทำให้ทั้งสองคนมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน ว่าด้วยเรื่องการมองเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรม จากข้อความที่คุณวูฟเล่าให้กับผู้วิจัยฟัง มุมมองที่คุณนุ่นได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า “เหล้า” นั้นมีมุมแง่ลบและมักจะถูกสื่อสารให้มองในแง่ลบเสมอ ๆ ซึ่งคุณวูฟเองเห็นพ้องต้องกันว่า มุมมองดังกล่าวถูกสื่อสารออกมาในวงกว้างจากการรณรงค์ และทำให้เป็นเหมือน “ตัวร้าย” ตามที่คุณแชนกล่าวไว้ในประเด็น “จน เครียด กินเหล้า” ซึ่งแน่นอนว่าเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มีผลเสียต่อสุขภาพจริง แต่สิ่งที่คุณวูฟคาดหวังและเสนอแนะคือ การมองเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ให้เป็นเครื่องมือเชิงวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย

สำหรับเครื่องมือเชิงวัฒนธรรมตามที่คุณวูฟคิดเห็นนั้น ไม่ได้มีไว้เพื่อเสพจนกลายเป็นการเสพติด หรือใช้จนส่งผลเสียต่อสุขภาพ แต่เป็นเครื่องมือที่ใช้เสพเพื่อเติมเต็มความหมายในชีวิตบางอย่าง (meaningful assumption) เช่น เติมเต็มเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว เหมือนกับที่คุณนุ่นกล่าวถึงว่าเป็นเครื่องที่ใช้สื่อถึงความห่วงใยและความยินดีกับคนในครอบครัว หรือเติมเต็มการแสวงหาความสุขจากประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการทดลองชิม หรือตีเครื่องตีที่มีรสชาติเฉพาะเจาะจง ตามความแตกต่างของวัฒนธรรม รวมไปถึงการเติมเต็มของผู้ผลิตเอง ที่ได้ใช้เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เล่าเรื่องราววิถีในชุมชนของตนเอง หรือวัฒนธรรมของตนเองให้ผู้บริโภคได้รับรู้ ฯลฯ ดังนั้น เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในมุมมองของคุณวูฟแล้ว มีความหมายมากกว่า “ตัวร้าย” ที่จะทำลายสุขภาพเพียงอย่างเดียว และคุณวูฟเองก็ต้องการเสนอแนะว่า การออกนโยบายควรคิดถึงแง่มุมดังกล่าวด้วย

“เออๆ เราก็อยากจะบอกว่า เราเคยบ่น สสส. เหมือนกัน เราจำไม่ได้ว่า ที่เราเคยบ่นว่า “ให้เหล้าเท่ากับแข่ง” ก็มาจาก สสส. หรือเปล่า แต่ว่าซึ่งเรารู้ไปแล้วว่า เนี่ย แค่ว่าเหล้ามันเป็น evil นะ แค่ว่ามันเป็น evil นะ แค่นี้มันก็มีดีแล้วเว้ย เราคิดว่ามันควรจะมองเหล้าให้แบบ meaningful กว่านี้ ซึ่งมันจะสะท้อนไปยังการ แบบ การมี meaningful assumption ไปด้วย แล้วเราตั้งแง่กับเหล้าตั้งแต่แรก เอ้าใช่ เหล้ามันไม่ดีต่อสุขภาพก็จริง แต่ว่า เหล้ามันไม่ใช่ object มันคือ cultural นะเว้ย

มันคือ culture มันคือ object of culture นะ (เสียงสูงและหัวเราะ) คุณจะมองแค่นั้นไม่ได้” คุณ วุฬ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท

บุคลากรทางการแพทย์อย่างคุณชัน พยาบาลวิชาชีพ และคุณแพรงค์ แพทย์ประจำบ้าน ซึ่งพบเจอกับ คนไข้ที่ได้รับผลกระทบทางลบจากเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มาบ่อยครั้งทั้งคู่ แต่มีมุมมองที่มองเรื่องการบริหาร ความเสี่ยงจากการดื่มในอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่ใช่การห้าม หรือใช้ abstinence based approach ซึ่งทั้งสองคนนั้น มองเห็นช่องว่างของการรณรงค์ให้งดการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ที่เกิดจากวิถีชีวิตและการขาดความเห็นอก เห็นใจจะทำให้สามารถรณรงค์ได้ยากลำบากและมีอุปสรรคแน่นอน

คุณชัน พยาบาลหน่วยฉุกเฉินที่เล่าให้ผู้วิจัยฟังอย่างเมามันว่าด้วยเรื่องการรับคนไข้ที่มีเลือดออกจาก ทางเดินอาหารด้วยสาเหตุการดื่มสุราเป็นหลักว่า เป็นกลุ่มคนไข้ที่พบเจอได้บ่อยครั้ง แต่ตนเองเข้าใจในวิถีชีวิตของ ชาวบ้านในแถบชนบทว่าการดื่มสุรหลังเลิกงานเป็นกิจกรรมที่มีมายาวนาน ดังที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลไว้ในเบื้องต้น แล้วว่า การห้ามวิถีชีวิตของผู้คนเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และมีปัจจัยอื่น ๆ นอกจากวิถีชีวิตที่ดื่มสร้างอันตรายจากการ ดื่มให้กับคนในชุมชนชนบท คุณชันพูดด้วยน้ำเสียงที่สูงมาก ๆ เมื่อพูดถึงการห้ามไม่ให้ผู้คนดื่มเครื่องดื่มผสม แอลกอฮอล์ แต่ข้อเสนอแนะที่คุณชันคิดว่าสามารถทำได้ในฐานะบุคลากรทางการแพทย์ที่ใกล้ชิดและพบเจอกับ ผู้ป่วยดังกล่าวคือ การแสดงความเห็นอกเห็นใจในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งสามารถสื่อได้ถึงความเท่าเทียมกันและ นำไปสู่การรับฟังจากผู้รับสารอย่างผู้ป่วยที่มาด้วยอันตรายจากเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ คุณชันยังเสนอแนะด้วยว่า เหล้าที่คนในชุมชนบริโภคนั้นมีปริมาณแอลกอฮอล์ค่อนข้างสูง ซึ่ง ส่งผลอันตรายต่อร่างกายของผู้บริโภคอย่างมาก การส่งเสริมให้เกิดสุราในชุมชนจากภาครัฐ และควบคุมคุณภาพ และปริมาณแอลกอฮอล์ จะเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถทำให้คนในชุมชนได้รับอันตรายจากการดื่มลดลง และไม่ ทำลายวิถีชีวิตที่พวกเขาคุ้นชินด้วย

“อ้อ ค่อนข้างเยอะ เจอบ่อยมากที่มาด้วย upper G สุดท้ายก็เป็น cirrhosis อะไรแบบนี้มากัน เป็นนิ bleeding อะไรมากัน ก็คือสังคมบ้านนอกอะ สังคมชนบทเนี่ย ก็คือเขาจะเป็นอยู่แล้ว สังคมเกษตร เนอะ มันเป็นวัฒนธรรมเดิมเรามันเป็นวิถีอยู่แล้ว ค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงยาก ถ้าหมายถึงว่า ถ้า สสส. จะห้ามนะ มันห้ามยาก (เสียงสูง) มันห้ามไม่ได้หรอก แต่คุณมีวิธีการยังไงให้เหมือนกับว่า ให้ แนะนำเขาว่าให้สามารถดื่มน้อยลงไหม อย่างนี้ หรือเปลี่ยนไปดื่มที่ดื่กรีน้อยลงไหม หรืออย่างนี้ ผลักดันของสุราก็ว่าหน้า ที่ทำเบียร์ในชุมชนใหม่ หรือทำแอลกอฮอล์ต่ำๆที่กินกันได้ชุมชนใหม่ เขา ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องหาพวกที่แอลกอฮอล์ค่อนข้างสูงอย่างนี้ อืม” คุณชัน อายุ 38 ปี: พยาบาล วิชาชีพ

คุณแฟรงค์แพทย์ประจำบ้านที่เลือกเรียนศัลยศาสตร์ทั่วไปก็เป็นอีกหนึ่งผู้ให้ข้อมูลที่พบเจอกับคนไข้ที่ได้รับอันตรายจากการตีบป่อยครั้งเช่นกัน ทั้งจากอุบัติเหตุและคนไข้ที่มีเลือดออกในทางเดินอาหาร เขาพูดติดตลกว่า การพยายามที่จะออกกฎระเบียบหรือการรณรงค์ว่า “ห้าม” ตีบเครื่องตีบผสมแอลกอฮอล์มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะไม่ว่าจะฐานะใด มีอาชีพตำแหน่งแห่งที่ใด ก็มีโอกาที่จะตีบเครื่องตีบผสมแอลกอฮอล์ด้วยกันทั้งสิ้น ความคาดหวังของคุณแฟรงค์ที่มีต่อการสร้างนโยบายเครื่องตีบผสมแอลกอฮอล์นั้นจึงไม่ใช่การห้ามเพียงอย่างเดียว แต่ผู้กำหนดนโยบายและสร้างนโยบายต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของนโยบายก่อนในลำดับแรก อันได้แก่ การลดปริมาณการตีบเพื่อลดอันตรายจากการตีบ โดยคุณแฟรงค์เสนอการสร้างแคมเปญที่เป็นการป้องกันอันตรายจากการตีบ หรือตามที่คุณแฟรงค์เสนอแนวทาง prophylaxis treatment ดังต่อไปนี้

ประการแรกคือ การลดปริมาณการตีบเพื่อลดอันตรายจากการตีบ เช่น เสนอความรู้เรื่องปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดที่ส่งผลต่อการทำงานของสมอง, อันตรายต่าง ๆ ที่เกิดจากการตีบเครื่องตีบผสมแอลกอฮอล์ ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่นำเสนอเรื่องอันตรายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จำเป็นต้องชี้ให้เห็นว่า การตีบนั้นมีทั้งสองด้าน คือ ทั้งผลเชิงบวกและเชิงลบ และประการที่สอง การควบคุมอายุของผู้ที่จะสามารถเข้าถึงเครื่องตีบผสมแอลกอฮอล์ให้ได้อย่างจริงจัง และแม้ว่าผู้ที่ย่างไม่ถึงตามกฎหมายจะสามารถบริโภคได้ ก็ควรมีการให้คำแนะนำจากผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว รวมไปถึงการให้องค์ความรู้ในหลาย ๆ มิติ ไม่ใช่แค่มิติอันตรายเพียงอย่างเดียว

“แสดงว่าเขาออกกฎหมายว่า ไม่ควรกินเหล้านะ เขาก็เลยถูกโจมตีใช้ไหม ก็สมควรแหละ ผมว่า (หัวเราะ) เพราะเอาจริงๆคนข้างในของเขาก็กินแหละถูกมั่ว ดังนั้นเขาต้องกำหนด out come ของตัวเองให้ชัดมากกว่าเดิม เช่น ห้ามกินเหล้าเยอะนะ กินได้แต่ต้องเปลี่ยนแคมเปญใหญ่ไปเลย ไม่แบบห้ามเลยอะไรอย่างนี้ ซึ่งเอาจริงๆห้ามกินเหล้ามันก็เป็นอะไรที่ question อยู่แล้วนะ สำหรับผมนะ ห้ามกินเยอะ สำหรับแคมเปญนี้ดีเลย หนึ่งห้ามกินเยอะ สองเด็กอายุน้อยห้ามกิน หรือว่าอยู่ในเครือข่าย ใช้ ต้องอยู่ในการดูแล ต้องรู้ว่าอันตรายคืออะไร โดนชนขึ้นได้ โดนหลอกไปอะไรอย่างนี้ ไปมองมุมมองแบบนั้นมากกว่าไปห้ามกินเหล้านะ แบบนี้ ซึ่งถ้าผมว่ามันจะชัดเจนขึ้น หรือไม่ก็ไปเน้นว่า มึงกินไปเยอะๆเนี่ยรู้ไหมว่าเกิดผลอะไร อะไรอย่างนี้ มีตัวอย่างใหม่ อย่างเช่นบุหรี่ยี่มันชัดเจนนะ เป็นมะเร็งปอด นี้อ่า จริงๆเหล้ามันก็ชัดเจนนะ ดับแข็งอะไรอย่างนี้ เราอาจจะมองมุม แต่ว่าดับแข็งเนี่ยมันต้องคนกินเยอะไง แต่ว่าเนี่ยของคนกินเหล้าเนี่ยมันอาจจะไม่ชัดเจน เช่น กินเหล้ามาแล้วรถคว่ำ นี่ก็ยังไม่คว่ำนี่ จริงๆตัวอย่าง หรือกินแล้วถูกล่อลวง ต้องรู้ว่าการกินเหล้าแล้วขาดสติมันส่งผลต่ออะไรบ้าง ให้นั้นว่ากินแล้วทำยังไงให้เกิดประโยชน์นะ มันจะดูเท่าที่กินยังงั้นให้ดู อาจจะดูเหมาะสมดี อันนี้ผมนะ โอเคเลยผมนะ ว่าเมื่อแบบสร้างมุมมองใหม่ ผมก็วางคิกินเหล้าเนี่ยมัน question อยู่แล้ว เหยย การกินเนี่ยมันข้อดีของมันอยู่ มีข้อเสียที่เราต้องรู้ อย่างนี้ แล้วเรากินยังงั้นให้มันพอดีหรือมันมีประโยชน์ยังงั้น ซึ่งกินเหล้าแล้วอะไรอย่างนี้ หรือว่าคนข้างมันก็มีการกินอยู่แล้ว การกินแอลกอฮอล์ถ้าโดนโจมตี ถ้าเป็นผมผมก็โจมตีเรื่องนี้เหมือนกัน ดังนั้นเมื่อเขารู้ว่าเขาโดนโจมตีแล้วเขาจะแก้ยังไง

ไปเปลี่ยนมุมมองดีกว่า ไปเปลี่ยนวิธีการ สมานฉันท prophylaxis ดีกว่าอย่างนี้ ครับ” คุณแพรงค์
อายุ 28 ปี: แพทย์

คุณจ๊อบเป็นตัวอย่างของนักตี๋ที่มีโอกาสเป็นคนไข้ของคุณชันและคุณแพรงค์ได้สูงทีเดียว จากการเล่าประสบการณ์ที่ต่อต้านการรณรงค์หรือคำแนะนำที่ห้ามไม่ให้ตี๋เครื่องตี๋ผสมแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจที่ทำให้คุณจ๊อบไม่ตี๋ในปริมาณมากไม่ได้มาจากการรณรงค์เสียทีเดียว คุณจ๊อบเองก็เห็นด้วยกับคำแนะนำบางอย่างจากรัฐบาลผ่านการรณรงค์ แต่แรงจูงใจสำคัญคือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับร่างกายที่คุณจ๊อบรับรู้ได้ หลังจากการตี๋อย่างหนักต่างหาก และการเสียค่าใช้จ่ายอย่างชัดเจนต่างหาก ที่ทำให้เขาปรับพฤติกรรมของตัวเองให้ตี๋น้อยลง

“อันนี้จะบอกนโยบายรัฐบาลหรืออะไรที่ห้ามเราตี๋นะ ไม่ได้มีผลอะไรกับชีวิตเลย แต่ที่เจอมาเนะ เคยออกมาเตือนเรา หรือมาแนะนำให้เราเลิกใช้ไหม พี่ว่าก็ตี๋นะ ก็คือเขาให้คำแนะนำที่โอเคแหละ แต่ก็คือเราตี๋เนี่ย เราก็พยายามดูแลตัวเองไปด้วย คือ เราก็ save ตัวเองตลอดว่า เฮ้ย!! อย่าไปตี๋เยอะ มันจะทำให้เราปวดหัว หรือทำให้เสียการเสียงานเสียทรัพย์มากไปอะไรแบบนี้ ก็คือเราก็ save ตัวเราตลอด เฮ้ย!! ช่วงนี้กูตี๋หนักไปนะ หรือช่วงนี้กูตี๋ที่เป็นล้างเลย เฮ้ย!! เดียววันนี้เอาสักกระป๋องเดียวก็พอ พักบ้างอะไรบ้างก็โอเค ก็ไม่ได้มีผลอะไรเลยนะ คือตี๋ประจำทุกวัน (ฮา) เขาก็มีแอบขายเยอะแยะ อย่างร้านขายของชำเนี่ย อย่างตามบ้านนอกนี่สบาย ๆ อยู่แล้ว ร้านไหนเขาก็ขาย แต่อย่างร้านในกรุงเทพฯ เนี่ยจะต้องเป็นร้านที่เราเป็นลูกค้าประจำของเขา พอเราไปเนี่ย เขาก็จะซุบซิบ ๆ แอบใส่ถุงด้ายยื่นให้เรา” คุณจ๊อบ อายุ 28 ปี: ธุรกิจส่วนตัว (เช่าพระ/ขายพระ)

เรื่องสุขภาพเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับประชาชน และนำไปสู่การสร้างนโยบายที่ทำให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี คุณนุ่นเองก็เข้าใจจุดประสงค์ของรัฐได้เป็นอย่างดี และคุณนุ่นเองก็ยังเห็นช่องว่างจากการสร้างนโยบายจากจุดประสงค์ดังกล่าว ว่าด้วยการห้าม หรือ งด เครื่องตี๋ผสมแอลกอฮอล์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่ารัฐเองก็ต้องทำความเข้าใจประชาชนในระดับหนึ่งด้วย การออกกฎหมายหรือการควบคุมเครื่องตี๋ผสมแอลกอฮอล์บางอย่างทำได้ไม่สำเร็จในความเป็นจริง เช่น การห้ามจำหน่ายในวันสำคัญทางศาสนา ประชาชนที่ต้องการตี๋สามารถหาช่องทางเข้าถึงเครื่องตี๋ในวันดังกล่าวได้ไม่ยากลำบากเท่าที่รัฐต้องการ สถานการณ์เหล่านี้ก็เป็นตัวชี้วัดให้เห็นว่า ช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ของรัฐกับประชาชนนั้นกว้างมาก ๆ และประชาชนพร้อมที่จะแหกกฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดออกมาเสมอ หากขาดความเข้าใจประชาชน ซึ่งรัฐสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ หากทำความเข้าใจประชาชนมากขึ้น และสร้างนโยบายที่มีความเห็นอกเห็นใจมากขึ้น

“ส่วนตัวนุ่นก็คิดนะคะว่า ถ้าคนกินเหล้าไม่ใช่คนไม่ดี แต่คนกินเหล้าอาจจะไม่ได้มีความสุข อย่างนี้ ค่ะ แคเป็นคนหนึ่งที่ไม่ได้มีความสุขเฉยๆ แต่ไม่ได้เป็นคนดีหรือไม่ดี แต่ว่าพอเราพูดถึงสุขภาพปุ๊บ ตี๋เหล้าคือห้าม ซึ่งมันควรมี solution ไม่แน่ว่าจะ ไม่แน่ว่าการตี๋เหล้าไปเกี่ยวกับการตายของ

ประชาชนเนี่ยแหละค่ะ อุบัติเหตุบนท้องถนน เขาก็เลยทำให้ดูว่า ต้อง คือการกินเหล้าคือห้ามกับไม่
 อย่างเดียว แต่เขาควรจะสร้างสโลแกนใหม่ในสังคมหรือสร้าง well being ในเชิงแบบว่าดื่มอย่างไร
 ให้ปลอดภัย ดื่มอย่างไรให้สามารถดูแลตัวเองได้ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น ควรที่จะทำแบบนี้
 มากกว่า เราก็จะเห็นบางหน่วยงานเนอะทำแบบเรื่องเหล้า แล้วก็แบบว่า จดเหล้าในงานบุญอย่างนี้ ก็
 เหมือนที่บอกค่ะ ถ้าเกิดโยงไปถึงเรื่องของแบบ วัฒนธรรมการดื่มเหล้าเนอะ อย่าห้ามเลยดีกว่า เอา
 เป็นว่า (หัวเราะ) พี่เอาจริงๆนะ ง่ายๆๆนะ อย่างวันพระใหญ่ที่เป็นวันมาฆบูชา อาสาหมบูชา อะไร
 ต่างๆ เออ ที่เป็นวันหยุด ที่เป็นวันสำคัญ อะไรต่างๆ ห้ามขาย แล้วพี่เอาจริง ไอ้ที่ห้ามขายนะ อิคินที่
 มันจะดื่มมันก็ซื้อตุน มันก็จะแตกให้ได้จริงๆ เราก็เลยไม่ค่อยเข้าใจกับเรื่องพวกนี้เท่าไร แล้วก็การ
 ห้ามไม่ได้ทำให้คนพวกนั้นไม่ดื่ม ก็ไม่แน่ใจว่ามันมี evidence ไหมว่าวันพวกนี้มันห้ามการดื่ม
 ได้” คุณนุ่น อายุ 33 ปี: ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษาปริญญาเอก

ตามมุมมองของนักสังคมวิทยาและนักเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างคุณวูฟแล้ว ส่วนที่สำคัญของการออก
 นโยบายที่ไม่สามารถมองข้ามไปได้ก็คือ การคำนึงถึงผลกระทบที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากนโยบายหรือข้อกำหนด
 บางอย่างที่จะถูกทำให้กลายเป็นกฎหมาย และบังคับใช้ในประเทศได้ คุณวูฟกล่าวว่า นโยบายที่ใกล้เคียงกับ
 นโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ก็คือ นโยบายกัญชา ที่ถูกพิจารณาจากสภานิติบัญญัติและผ่านร่างกฎหมายนำ
 ออกมาใช้ในประเทศ ซึ่งทั้งกัญชาและสุรานั้นต่างก็มีทั้งแง่มุมเชิงลบและเชิงบวกเช่นเดียวกัน การคำนึงถึงประโยชน์
 เพียงอย่างเดียว โดยละเลยโทษที่ตามของนโยบายกัญชานั้นทำให้เกิดปัญหาตามมาจากผลข้างเคียงของการใช้
 กัญชามากมาย แต่สำหรับสุราแล้ว นโยบายที่ผ่านมานั้น คำนึงถึงเรื่องโทษเสียส่วนมาก คุณวูฟจึงเสนอว่า การ
 กำหนดนโยบายนั้นมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพิจารณาถึงมิติต่าง ๆ ให้รอบด้าน โดยเฉพาะผลกระทบเชิงลบ
 ที่อาจจะเกิดขึ้น แต่ก็คำนึงถึงคุณประโยชน์ของนโยบายเหล่านั้นด้วย

“อ้อ เราคิดว่า เวลาเราพูดว่า สุรากล้าหน้า คำว่ากล้าหน้ามันดู เราคิดว่าคนน่าจะยังเข้าใจผิดอยู่ กับ
 คำว่าสุราเสรีกับสุรากล้าหน้า เราคิดว่าสุรากล้าหน้า (หยุดคิด) เรียบเรียงความคิดก่อน (หยุดคิด) โอเค
 ขอเอาไปเปรียบเทียบกับ policy ของคุณอนูทินก็แล้วกัน (หัวเราะ) กัญชาเสรีเนอะ เราคิดว่าถ้าใช้คำ
 ว่ากัญชากล้าหน้าจะดีกว่า (หัวเราะ) ถ้าเราเปรียบเทียบกับ มันดูไม่ได้รับการ regulate มันดูทำให้
 เด็กเข้าถึง แล้วมันก็ทำให้มัน abuse แล้วก็ทำให้คนที่ไม่รู้โอ้โหนอเหนกินเข้าไป แล้วสุดท้ายก็เสียชีวิต
 หรือมี consequence ตามมา พอมันเอามาใช้กับสุราเนอะ มันคือการไม่ได้ควบคุมมาตรฐาน ไม่ได้
 ควบคุมการใช้มัน ไม่ได้ regulate มันนะ ไม่มีกฎหมาย ไม่มีอะไรรองรับ ไม่ได้มีกฎหมายลูก ไม่ได้มี
 การวางแผนวางไว้สำหรับ consequence ที่คุณทำให้มันเสรี แต่ว่ามันคือ เหมือนคุณ monitor มัน
 นะ แล้วคุณก็จะวิจัยมันด้วย แล้วคุณจะติดตามผลมันด้วย แล้วคุณจะออกนโยบายก็ต้องรับผิดชอบ
 มัน เรารู้สึกว่าคำว่ากล้าหน้าในเซนต์ของกัวโลสมันก็มีความคิดถึง consequence มากกว่า แล้ว
 เหมือนเน้นไปกับเรื่อง เอ็ม การกระจายรายได้ ไม่ใช่การกระจายรายได้อย่างเดียว แต่เป็นการ

กระจายโอกาส เศรษฐกิจ คำว่าโอกาสเนี่ย แต่กัญชาเสรีเนี่ยมันเป็นนโยบายที่ แต่มันก็ใกล้เคียงกันมาก เพราะว่ามันเป็นเรื่องเชิงที่เกี่ยวกับเชิงสาธารณสุข สาธารณสุขศาสตร์ ใช้ addict addiction แต่เราก็ไม่เข้าใจนะว่า เอ็ม ชาว เอ็ม positivist ไม่เห็นด้วยกับอนุทิน ใช่มั้ย เราคิดว่า คราวๆก็น่าจะประมาณนี้ เกี่ยวกับความแตกต่าง อ้อ แล้วคำว่าก้าวหน้านะคะ เรามองว่า เอ็ม เราคิดว่า เราหวังว่าดีกว่า ถ้าก้าวไกลทำน่าจะคิดถึงมุมมองทางวัฒนธรรมมากขึ้นค่ะ แล้วก็เมื่อกี้ ตอนช่วงแรกๆที่พี่แอมถามว่า ไอ้เรื่องนี้มันเกี่ยวกับอะไรน้ำ อ้อ identity ของ culture ใช่มั้ย เรามองว่ามันน่าจะสะท้อนกับ identity อะค่ะ อย่างแบบ อันนี้เราลองเอาไปเทียบกับเครื่องดื่มแบบอื่น” **คุณวูฟ อายุ 25 ปี: ฟรีแลนซ์/นักศึกษาปริญญาโท**

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ความคาดหวังต่อการสร้างนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของผู้ให้ข้อมูลมีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญดังนี้ 1) ความเข้าใจของภาครัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชน รวมไปถึงถึงวัฒนธรรม และความหลากหลายทางบริบทและสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเครื่องดื่มของประชาชนด้วย, 2) การควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ไม่ควรควบคุมอย่างเข้มงวดกับประชาชนผู้ที่มีอำนาจน้อยเพียงฝ่ายเดียว การควบคุมอย่างเข้มงวดควรกระทำกับบริษัทสุรายักษ์ใหญ่ด้วยเช่นกัน เพราะทำให้เกิดความเสมอภาคและสมดุลทางการค้า, 3) มาตรการที่ชัดเจนในนโยบายต่าง ๆ รวมไปถึงนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ถึงการลดอันตราย และการควบคุมที่ชัดเจนไม่หละหลวม และ 4) มาตรการป้องกันการคอร์ปชั่นที่แฝงอยู่ในนโยบาย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อค้นพบหลัก และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของอำนาจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประชากรไทย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลอยู่ระหว่างอายุ 23 – 39 ปี และอาศัยอยู่ในประเทศไทยในระหว่างช่วงที่สามภาษาณ์ โดยประกอบไปด้วยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 34 คน และอาศัยกระจายอยู่ในประเทศไทยในภูมิภาคต่าง ๆ กัน สำหรับการศึกษาครั้งนี้ใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการเมือง (political-psychology) เป็นฐานมุมมองสำหรับการสร้างโครงสร้างคำถาม และแนวทางวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวเชื่อมโยงประสบการณ์ของบุคคลที่ประกอบไปด้วย การกดขี่ (oppression) การปลดปล่อย (liberation) และความอยู่ดีมีสุข (well-being) ทำให้ข้อค้นพบที่สำคัญประการหนึ่งที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้คือ ในจำนวนผู้ให้ข้อมูล 34 คน พบว่ามีผู้ที่เคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งในแบบแสดงออกอย่างเปิดเผยและเคลื่อนไหวในพื้นที่ออนไลน์ ทั้งหมด 21 คน ประสบการณ์ดังกล่าวนี้เอง จึงเป็นการแสดงออกซึ่งการแสวงหาการปลดปล่อยจากการรับรู้ถึงการกดขี่จากอำนาจที่พวกเขาไม่สามารถรับมือและควบคุมได้ ความพยายามในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อปลดปล่อยตนเองจากพันธนาการที่ถูกกดทับ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจนายทุน บริษัทสุราขนาดใหญ่ และการค้าที่ผูกขาดหรืออำนาจของรัฐที่สร้างนโยบายหรือกฎหมายที่เอื้อให้การผูกขาดทางการค้า และกดทับวัฒนธรรมย่อยอื่น ๆ ซึ่งได้แสดงให้เห็นจากคำอ้าง (quotations) ในผลการศึกษาส่วนที่ 4 แล้ว โดยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. Globalization และการเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีต่อสุราและนโยบายสุรา

ขอบเขตและปริมาณของข้อมูลไม่ได้ถูกจำกัดแค่ขอบเขตการแบ่งแยกประเทศอีกต่อไป การแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ เกิดขึ้นทั้งจากการเดินทางทางกายภาพ และการเดินทางในโลกดิจิทัล การรับรู้ข้อมูลที่หลากหลายทำให้ผู้คนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลที่หลากหลายและแตกต่างกันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งรวมไปถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย ได้แก่ ชนิดของสุรา, รสชาติ, วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต, ราคา, ภาพลักษณ์ของแบ

รนต์ โดยเฉพาะนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดหรือมุมมองที่มีต่อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่อยู่ในยุค globalization นั้นมีความแตกต่างจากยุคที่มีขอบเขตในการแลกเปลี่ยนข้อมูลจำกัดขอบเขตกว่า อย่างในยุคของการพัฒนาชาติ หรือ ยุคชาตินิยม (nationalism) ผลกระทบที่เกิดจากการรับข้อมูลที่มีขอบเขตปริมาณมากขึ้นและหลากหลายมากขึ้น จากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้รูปแบบความคิดและมุมมองที่มีต่อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ซึ่งรูปแบบความคิดที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นไม่ได้มีเพียงแค่นำแนวคิดมาดัดแปลงไปเท่านั้น แต่กลับมีแนวคิดที่แฝงไว้ซึ่งปรัชญาเบื้องหลังแนวคิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกระบวนทัศน์ (paradigm) ที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการคิดและวิเคราะห์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่น การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์จากวิธีคิดแบบ positivism ที่เห็นแนวทางเพียงแนวทางเดียวเพื่อกระทำการอะไรบางอย่าง แต่เปลี่ยนเป็นการมองที่เห็นถึงประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและสามารถเลือกถึงได้อย่างอิสระมากขึ้น เป็นต้น หรือการพูดถึงแนวคิดที่ยึดโยงไม่ได้อยู่ในกรอบของเรื่องสุขภาพและวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงความเสรีและอิสระในการเข้าถึงข้อมูลหรืออิสระในการเลือกมีพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับศีลธรรมจริยธรรมนั้นกลับเป็นทางเลือกสุดท้ายที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมักจะพูดถึง แต่มักจะพูดถึงความเป็นมนุษย์ที่มีความหลากหลายมากกว่า การรับรู้ข้อมูลที่กว้างขวางและหลากหลายทำให้เกิดมุมมองเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่แตกต่างไปจากที่ผู้ให้ข้อมูลเคยรับรู้รับทราบ และทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนอยากลงมือทำเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตนเองคาดฝันและคาดหวังไว้

โดยการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการเปลี่ยนแปลงไปของความคิดและมุมมองนั้นประกอบไปด้วย 2 ประการหลัก ๆ ได้แก่

ประการแรก การยอมรับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในรูปแบบที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลอยู่ในช่วงอายุที่คาบเกี่ยวกันระหว่างยุคที่การเข้าถึงข้อมูลยังคงเป็นการพึ่งพาการนำพาข้อมูลจากรัฐฝ่ายเดียวเท่านั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลต่างรับรู้ข้อมูลเหล่านั้นได้แม้ว่าตนเองจะยังอยู่ในช่วงวัยเด็กก็ตามที และเมื่อโลกมีการส่งต่อข้อมูลได้หลายรูปแบบมากขึ้น ทั้งโลกดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทกับการใช้ชีวิตในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และการเดินทางทางกายภาพที่สะดวกและเข้าถึงได้มากขึ้น ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ชนชั้นปกครองหรือชนชั้นสูงเท่านั้น การเข้าถึงข้อมูลที่เปลี่ยนไปนี้เอง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้สามารถเลือกที่จะนำเข้าสู่ข้อมูลที่ตรงกับอัตลักษณ์ตัวตนและแนวคิดที่ตนเองยึดโยงได้อย่างอิสระมากขึ้น ความเชื่อและมุมมองที่ผูกโยงอยู่กับศีลธรรมในช่วงแรก จึงถูกแทนที่ด้วยแนวคิดอื่น ๆ ได้แก่ ความเป็นธรรม ความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน, เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ก็เป็นแค่ผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้และสามารถทำเป็นอาชีพได้เช่นกัน, เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นตัวแทนแสดงออกถึงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่หลากหลายของแต่ละพื้นที่, และเครื่องตีผสม

แอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือสำหรับการแสดงออกพฤติกรรมบางอย่าง เช่น ดื่มเพื่อสุนทรียศาสตร์ ดื่มเพื่อตอบสนองต่ออุดมการณ์แนวคิดที่ยึดโยง เป็นต้น

ประการที่ 2 มุมมองที่มีต่อนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ขอบเขตของข้อมูลที่กว้างขวางขึ้น ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้นำเข้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย การนำนโยบายไปใช้ของต่างประเทศ ทั้งจากการเดินทางไปเยี่ยมเยือนประเทศต่าง ๆ ด้วยตนเอง และการนำเข้าข้อมูลจากโลกดิจิทัล สำหรับการเปลี่ยนแปลงความคิดและมุมมองเกี่ยวกับนโยบายนั้นมักจะแฝงเอาไว้ด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรง เพราะการรับรู้ดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นการรับรู้ที่ตนเองนั้นถูกรีดรอนสิทธิการเข้าถึงการบริโภคที่ประชาชนในประเทศประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขควรที่จะได้รับ เช่น การเข้าถึงการบริโภคที่หลากหลาย, การผูกขาดทางการค้า, อาชีพทำมาหากินที่ถูกจำกัดเอาไว้สำหรับผู้ที่มีต้นทุนที่สูงเท่านั้น, หรือประเด็นที่ค่อนข้างอ่อนไหวอย่างการเผยแพร่ภาพและการโฆษณา ที่บริษัทนายทุนเจ้าใหญ่ ๆ ต่างหาวิธีนำผลิตภัณฑ์อื่น เช่น น้ำดื่ม ที่มีสัญลักษณ์แบรนด์เหมือนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เผยแพร่ แต่ผู้ผลิตรายย่อยหรือประชาชนกลับถูกจำกัดการเผยแพร่ข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน ฯลฯ การรับรู้ในเรื่องดังกล่าวข้างต้น และการเปรียบเทียบนโยบายจากประเทศต่าง ๆ นอกจากจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวรู้สึกถูกกดทับด้วยอำนาจที่ตนเองไม่สามารถต่อต้านได้แล้ว ยังส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจถึงขีดจำกัดในความสามารถในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรอีกช่องทางหนึ่งด้วย

อภิปรายผล:

การเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่มีต่อสุราและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสุราในการศึกษาครั้งนี้ มีทิศทางที่คล้ายกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประเทศเนเธอร์แลนด์ (Moeller, 2012) กล่าวคือจากนโยบายที่มีแนวคิดที่พยายามควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์จากภาครัฐเพียงทิศทางเดียวในช่วงกล่าวคือก่อนศตวรรษที่ 1970 นั้น ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงนโยบายให้มีการกระจายอำนาจ (decentralization) และ การมองอิสระและการรับผิดชอบตนเอง (particularization) มากขึ้น โดยเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองรวมกับการเคลื่อนไหวทางสังคม (social movement) ของภาคประชาชนที่มุ่งเน้นการนำไปสู่ความเท่าเทียม ความเคารพใน autonomy และ alternative lifestyles ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ยึดโยงแนวคิดดังกล่าวนี้เอง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับสุราอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยลดอำนาจจากภาครัฐที่ถือครองรัฐวิสาหกิจและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เป็นเจ้าของ เป็นหุ้นส่วนของธุรกิจสุรา การกระจายอำนาจนี้เองนำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สินค้าประเภทสุราที่เคยถูกจำกัด (restrict commodity) กลายมาเป็นสินค้าปกติทั่วไป (regular commodity) เหมือนกับสินค้าที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอื่น ๆ เช่น น้ำตาล ฯลฯ ซึ่ง

สินค้าประเภทที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพนี้เอง ทำให้ประชาชนต้องรู้เท่าทันถึงพิษภัยของสินค้าในประเภทดังกล่าวด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อการบริโภคของตนเองด้วย กระบวนการดังกล่าวคือ particularization ความอิสระที่ได้มาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองควบคู่กันไปด้วย กล่าวคือ การบริโภคนั้นในวัยผู้ใหญ่จะต้องมีกระบวนการคิดและการตัดสินใจเพื่อยอมรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้ ดังนั้นหน้าที่รับผิดชอบต่อความเสี่ยงในการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือสินค้าที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอื่น ๆ จึงเป็นหน้าที่หลักที่ประชาชนจะต้องรับผิดชอบ อย่างไรก็ตาม รัฐยังคงมีหน้าที่ควบคุมการดื่มที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขในสังคมเช่นกัน ไม่ได้ปล่อยให้ประชาชนได้บริโภคอย่างเสรีและอิสระเพียงอย่างเดียว การควบคุมการดื่มที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุข ได้แก่ การควบคุมอายุของผู้ที่เข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะที่ยังไม่สามารถรับความเสี่ยงได้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบว่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีทั้งกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และกลุ่มที่ไม่ได้เคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ยกตัวอย่างเช่น คุณเท่าพิภพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ชูนโยบายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงกฎหมายหรือนโยบายบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งการเคลื่อนไหวในเรื่องสุรานั้นไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่ประเทศไทยเพียงประเทศเดียวเท่านั้น แต่ยังมีอีกหลายประเทศที่มีการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ตรงกับแนวคิดและอุดมการณ์ที่ผู้คนแต่ละยุคสมัยยึดโยง เช่น ต้องการให้เกิดการกระจายอำนาจ (decentralization) และเคารพในความแตกต่างของประชาชน เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมและความเป็นธรรม

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังพบว่า แนวคิดที่ยึดโยงของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นยังตรงกับแนวคิดที่นำมาขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายสุราของประเทศเนเธอร์แลนด์ด้วย กล่าวคือ แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องการกระจายอำนาจ และความเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องการกระจายอำนาจในผลการศึกษารั้งนี้ มีความแตกต่างไปจากการกระจายอำนาจในการศึกษาของประเทศเนเธอร์แลนด์ สำหรับประเทศเนเธอร์แลนด์นั้นอำนาจดั้งเดิมที่ควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นอยู่ในมือของรัฐบาล แต่สำหรับการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ อำนาจที่ควบคุมธุรกิจสุราในประเทศไทยไม่ใช่รัฐที่เป็นผู้ควบคุมเพียงผู้เดียว แต่เป็นบริษัทนายทุนสุราเจ้าใหญ่ของประเทศต่างหากที่เป็นผู้ควบคุมร่วมด้วย และผูกขาดตลาดการค้าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ การต่อสู้ของประชาชนตามที่ได้รับข้อมูลมานั้น จึงเป็นการต่อสู้เคลื่อนไหวที่ต่อสู้กับทั้งระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า และต่อสู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้าง อันได้แก่ นโยบายและกฎหมาย เพื่อนำไปสู่ความเป็นอิสระจากระบบการค้าผูกขาดตามที่ผู้ให้ข้อมูลนั้นรับรู้ ดังนั้น

การกระจายอำนาจในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงเป็นความต้องการที่จะลดอำนาจของนายทุนสุราที่ผูกขาดให้อำนาจนั้นมาอยู่ในมือของฝั่งประชาชน

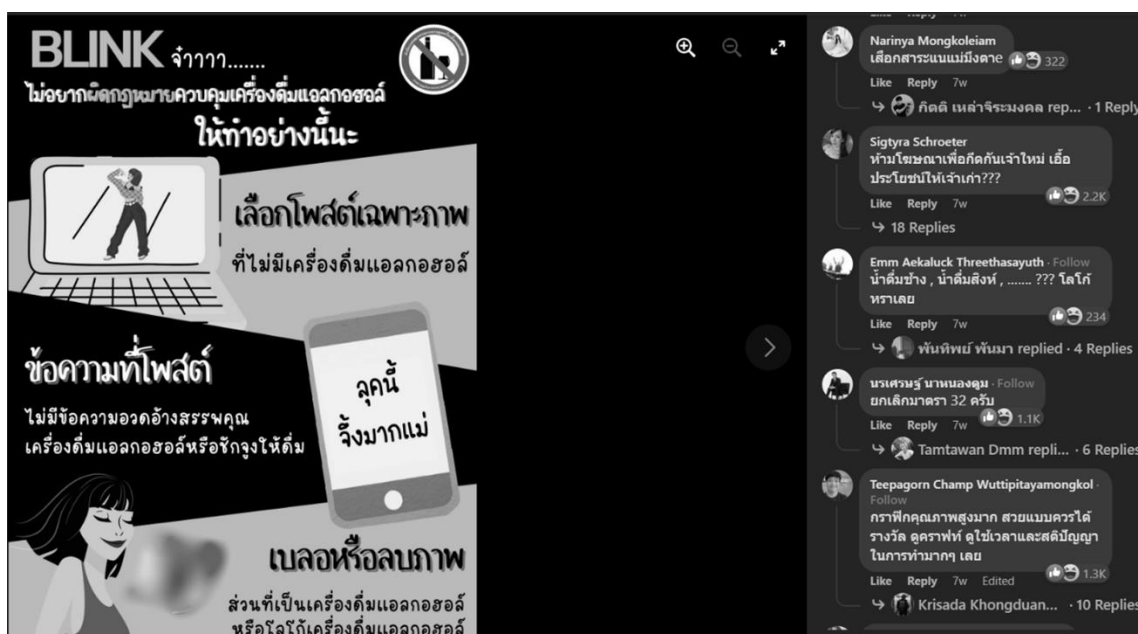
แม้ว่าการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ออกมาเคลื่อนไหวจะมีความโน้มเอียงถึงการต่อสู้กับนายทุนบริษัทสุราก็ตาม การต่อสู้ดังกล่าวจะนำไปสู่การลดอำนาจในตลาดสุราของนายทุนบริษัทสุราก็จริง แต่ด้วยพลวัตของอำนาจรัฐเองก็มีส่วนทำให้เกิดการผูกขาดทางการค้าตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างดังที่ปรากฏในผลการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วสันต์ ปวนปันวงศ์ (2565) ที่พบว่า พลวัตนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประเทศไทยนั้นอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐอย่างเข้มข้นในทุกมิติมาโดยตลอด แม้ว่าจะมีการสั่นไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นอกจากการดูแลควบคุมการดื่มของประชาชนแล้ว รัฐเองยังส่งเสริมให้เกิดการผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ อันได้แก่ การนำเข้าสุรา การเก็บภาษีสุรา การยกเลิกโรงงานสุราของรัฐ และให้เอกชนมารับสัมปทานผูกขาดการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในปี 2527 การขออนุญาตทำและขายสุรา (ส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน) เป็นต้น พลวัตอำนาจของรัฐ ที่ฉายภาพผ่านนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และการควบคุมการดื่มของประชาชนดังกล่าว ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองนั้นถูกกดขี่จากทั้งระบบทุนผูกขาดและอำนาจของรัฐที่ส่งเสริมให้เกิดการผูกขาดในตลาดสุราเช่นกัน

พลวัตของอำนาจรัฐเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตั้งคำถามถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการออกนโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงแล้วหรือไม่ โดยเฉพาะการลดอำนาจของทุนผูกขาดของบริษัทสุรา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าวนี้ยังคงทำให้รัฐมีอำนาจควบคุมอย่างเข้มข้น แต่เป็นข้อเรียกร้องจากกลุ่มประชาชนกลุ่มหนึ่งที่มองเห็นความไม่เป็นธรรมจากการกดขี่จากทุนผูกขาด อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของนโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของรัฐนั้นมิได้ตายตัวเสมอไป ยังมีความสั่นไหวไปตามสถานการณ์ของสังคมในช่วงเวลานั้น (Moeller, 2012; วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2565) โดยมีปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามบรรทัดฐานและความเชื่อที่สังคมยึดโยง ดังเช่น การใช้อำนาจของกฎศีลธรรมความดีงามทางพุทธศาสนา ก็เป็นบรรทัดฐานหนึ่งที่ใช้กำหนดนโยบายดังกล่าวด้วย (วสันต์ ปวนปันวงศ์, 2565) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จึงเผยให้เห็นความคาดหวังว่าความเชื่อและมุมมองที่พวกเขาได้รับจากยุคสมัย globalize จะสามารถเป็นหนึ่งในมุมมองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย และเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนพลวัตของอำนาจของรัฐ

ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของประชาชนกลุ่มหนึ่งที่แสดงออกเพื่อต่อกรต่อต้านกับพลวัตของอำนาจรัฐที่พวกเขาเชื่อว่าถูกกดขี่คือ กรณี “ลิซ่า Blackpink” ที่เป็นพรีเซนเตอร์โฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศ และแฟนคลับได้นำภาพโฆษณาดังกล่าวที่มีเนื้อหาขัดต่อ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในเรื่องการควบคุมโฆษณาเผยแพร่ในโลกออนไลน์ ซึ่งได้มีการดำเนินการพูดคุยและสื่อสารในหลาย ๆ ช่องทาง ทั้งจากการทำหนังสือแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสื่อสารผ่านโพสต์บนโซเชียลมีเดียขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียดังกล่าวเป็นความพยายามสื่อสารเพื่อสื่อถึงความเข้าใจความชื่นชอบของประชาชนกลุ่มเฉพาะนี้ และใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการและภาษาเฉพาะกลุ่ม ดังที่ได้แสดงในรูปภาพที่ 1

แม้ว่าความพยายามที่จะสื่อสารในรูปแบบที่สื่อถึงความเข้าใจแล้วก็ตาม จะเห็นได้ว่า “พลวัตรของอำนาจของรัฐ” นั้นยังเป็นประเด็นอ่อนไหวสำหรับประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางข้อ ดังแสดงให้เห็นจากการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในโพสต์ดังกล่าว ว่าด้วย การเปรียบเทียบการนำนโยบายไปปฏิบัติและช่องว่างของนโยบาย กล่าวคือ อำนาจของรัฐที่ปฏิบัติกับประชาชนเมื่อฝ่าฝืน พ.ร.บ.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เรื่องการโฆษณา และมีบทลงโทษที่ชัดเจน ซึ่งประชาชนรับรู้ว่าเป็นการใช้อำนาจทางกฎหมายเพื่อลงโทษประชาชน แต่ในขณะเดียวกันช่องว่างจาก พ.ร.บ. เรื่องการโฆษณาไม่ครอบคลุมบทลงโทษไปถึงผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของบริษัทสุราที่ใช้สัญลักษณ์เดียวกันกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วย ทำให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งรับรู้ว่ามันมีอำนาจในมือน้อยกว่า และถูกกดขี่ด้วยอำนาจของรัฐที่ครอบครองกฎหมาย

รูปภาพที่ 1 รูปภาพจาก FaceBook สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรณีของ “ลิซ่า BLACKPINK” ถ่ายภาพโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

ที่มา: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=326859442808637&set=a.301015088726406&type=3>

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น อำนาจของรัฐที่มีบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืน พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่ในทิศทางที่ตรงกันข้ามอำนาจของรัฐสร้างช่องว่างให้กับกลุ่มนายทุนบริษัทสุราที่ใช้สัญลักษณ์เดียวกันในการจำหน่ายสินค้าทั้งผลิตภัณฑ์อื่นและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ทำให้เกิดการต่อรองต่อต้านของประชาชนในหลากหลายรูปแบบ และเรียกร้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาการปรับเปลี่ยนนโยบายตามประสบการณ์ของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังที่จะได้เห็นจากผลการศึกษาในการศึกษาคั้งนี้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการพูดถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดสำหรับการกำหนดนโยบายในการศึกษาคั้งนี้ และปรากฏการณ์เคลื่อนไหวทางการเมืองหรือทางสังคมเกิดขึ้นเหมือนกับการศึกษาของ Moeller (2012) แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากการศึกษาดังกล่าวที่ไม่พบข้อมูลจากการสัมภาษณ์คือ การนำเสนอกระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้เรื่องความเสี่ยงจากการบริโภค แนวทางในการตัดสินใจ และการยอมรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น หากเลือกที่จะบริโภคสินค้าที่มีความเสี่ยงต่าง ๆ พบเพียงแต่ข้อมูลที่เสนอแนะถึงห้องค์ความรู้แก่ประชาชนว่าด้วยการดื่มที่ติดต่อสุขภาพและลดความเสี่ยงจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นพยาบาลวิชาชีพเท่านั้น จึงทำให้ผลการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้มีความแตกต่างไปจากการศึกษาของ Moeller (2012) ในส่วนกระบวนการสร้างความรับผิดชอบ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการบริโภคสินค้าที่มีความเสี่ยงที่ยังไม่มีบทสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลคนใดกล่าวถึงในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน

2. การถูกกดขี่/กดทับไม่ได้ปรากฏเพียงแค่มิติเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพียงมิติเดียวเท่านั้น แต่ประชาชนถูกกดขี่/กดทับในหลาย ๆ มิติ การเรียกร้องจึงจำเป็นต้องกระทำในทุก ๆ มิติ

แม้ว่าจะเป็นการศึกษาในประเด็นเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และนโยบายที่เกี่ยวข้อง แต่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้งกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองและกลุ่มที่ไม่ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองต่างก็ตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นกับตนเองและเกิดขึ้นในสังคมที่พวกเขาสามารถพบเห็นได้ทั่ว ๆ ไป ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่า ในจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เคลื่อนไหวทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ไม่ได้เคลื่อนไหวในประเด็นดังกล่าวเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น แต่ยังเคลื่อนไหวประเด็นอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นทางสังคมอีกด้วย เช่น ความไม่เป็นธรรมในระบบโครงสร้าง, การคอร์รัปชัน, ชนชั้นและต้นทุนของผู้นคนในสังคม, การกระจายอำนาจและความเจริญ, การศึกษา, รวมไปถึงการตระหนักรู้เรื่องความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับเรื่องเพศสภาพด้วย ซึ่งเกิดจากการตระหนักรู้ว่ามนุษย์นั้นมีความแตกต่างหลากหลาย และความแตกต่างหลากหลายนั้นไม่อาจจะถูกควบคุมด้วยกฎระเบียบที่ไม่คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่หลากหลายเหล่านั้น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลายคนมีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์รองรับกับความคิดเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเท่าเทียมและความเสมอภาคในสังคม (social equality and Equity), แนวคิดเสรีนิยม (liberalism), แนวคิดเรื่องทุนทางสังคม

(social capital) ซึ่งพวกเขาต่างก็ใช้แนวคิดที่ตนเองยึดถือเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงเป็นแนวทางสำหรับการขับเคลื่อนประเด็นที่ตนเองสนใจอีกด้วย

การตระหนักรู้ถึงความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำนั้นชี้ให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งมีแนวคิดที่ว่า ด้วยความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม การดำเนินชีวิต และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการพูดถึงความแตกต่างหลากหลายนั้นแทรกอยู่ในบทสนทนาอยู่เป็นระยะ ไม่ได้มีเพียงเรื่องการตีและนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เท่านั้น ความแตกต่างหลากหลายนั้นนอกจากทำให้พวกเขาตระหนักรู้เรื่องความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำและนำไปสู่การออกมาขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังนำไปสู่การเชื่อมโยงกับปัญหาและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชนชั้นที่ใช้เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือที่แตกต่างและเหมือนกัน เช่น ทั้งผู้ที่มีฐานะดี (หรือคนรวย) และผู้ที่มีฐานะยากจน ต่างก็ใช้เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือที่แสวงหาซึ่งความสุขด้วยกันทั้งนั้น อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่อยู่รอบข้างด้วย จะแตกต่างกันที่การเข้าถึงชนิดของเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ทั้งราคาและคุณภาพ หรือในเรื่องความหมาย ความคิด ความสุขในชีวิต ที่ผู้คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ให้นิยามกับการตี หรือเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ เช่น มุมมองที่มีต่อเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ผ่านการมองด้วยมุมมองของศาสนาที่เครื่องตีดังกล่าวจะนำพาความไม่สงบสุขมาสู่บุคคลและชุมชน หรือการมองเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ในฐานะเครื่องมือของวัฒนธรรม การแสดงออกซึ่งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ พิธีกรรมที่ปลูกและค้าขาย เป็นต้น ดังนั้นเมื่อการให้ความหมาย ความคิด หรือแม้แต่มุมมองที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกันแล้วในแต่ละบริบท การควบคุมการตีหรือการขายด้วยกฎหมายที่มีความคับแคบไม่หลากหลาย เช่น แนวคิดเรื่องการละเว้นการตี/ขาย (abstinence based) หรือกฎหมายที่ทำให้เกิดการผูกขาดทางการค้ากับบริษัทสุรายักษ์ใหญ่ ไม่คำนึงถึงกลุ่มผู้ผลิตสุรารายย่อย ฯลฯ ก็เปรียบเสมือนการกดทับประชาชนด้วยเช่นกัน

สำหรับประเด็นนโยบายเรื่องเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ที่เชื่อมโยงกับการมองเห็นการผูกขาดซื้อ/กดทับนั้น ประกอบไปด้วย อำนาจจากโครงสร้าง องค์ความรู้ ระบบนายทุนและระบบการผูกขาดทางการค้า ซึ่งการกดซื้อ/กดทับดังกล่าวนี้เชื่อมโยงกับประเด็นว่าด้วยความไม่เป็นธรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในระบบโครงสร้าง การคอร์รัปชัน และการกระจายอำนาจเช่นเดียวกับประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสนใจและออกมาเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การกดขี่กดทับดังกล่าว ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าวัฒนธรรมบางอย่างถูกลดอำนาจและมองข้ามไป ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านั้นส่วนมากจะเป็นวัฒนธรรมที่หลากหลายที่อยู่ในท้องถิ่น และเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ได้ถูกมองว่าเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ในกระแสหลัก ตัวอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลคิดเห็นว่าเกิดการกดทับระหว่างวัฒนธรรมในสังคมได้แก่

ประการแรก การกดทับของวัฒนธรรมกระแสหลักที่อยู่ในบริบทของกฎหมายและองค์ความรู้ทางการแพทย์ ที่ทำให้การตีพิมพ์เครื่องมือผสมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ “ผิด” ทั้งในด้านพฤติกรรม การปฏิบัติตัวที่อยู่ในกรอบของการกำหนดพฤติกรรมของประชาชนผ่านกฎหมาย เช่น การซื้อขายสุราในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ หรือ “ผิด” ในพฤติกรรม การปฏิบัติตัวที่ส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย ฯลฯ อำนาจของกฎหมายและอำนาจของความรู้ทางการแพทย์ทำให้ความหลากหลายของวัฒนธรรมพื้นถิ่นนั้นหายไป เช่น การผลิตสุราที่เกิดจากความเชี่ยวชาญในแต่ละพื้นที่ ความเชื่อเรื่องการดื่มที่ส่งผลต่อสุขภาพ จิตวิญญาณ และความสัมพันธ์ในชุมชน

ประการที่สอง อำนาจของระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้า ที่กดทับความหลากหลายของอัตลักษณ์ของสุรา เป็นประเด็นหลักที่เป็นสาเหตุให้ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงนโยบาย และมี Quotations จำนวนมากที่กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว และเต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลาย เช่น ความโกรธ ความหงุดหงิด ความสิ้นหวัง ความไม่พอใจ เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึงประเด็นนี้มองว่า นโยบายและนั่นเอื้อผลประโยชน์ให้กับนายทุนสุรา แต่ไม่เอื้อผลประโยชน์ให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิต หรือการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย ซึ่งด้วยผลประโยชน์เหล่านั้นกระทบเป็นโดมิโนของปัญหาให้กับประชาชนเพิ่มขึ้นอีก เช่น การขาดรายได้ วัฒนธรรมที่ถูกกลืน ภูมิปัญญาชาวบ้านถูกลดทอนคุณค่า หรือวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่มีเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ถูกมองว่าเป็นเรื่องผิด เป็นต้น

อภิปรายผล:

จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่กลุ่มตัวอย่างที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งนโยบายสุราและการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ นั้น มีแนวคิดที่ต้องการชูประเด็นเรื่องความหลากหลายของวัฒนธรรม และประเด็นเรื่องความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งแนวคิดทั้งสองแนวคิดดังกล่าวที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับวิวัฒนาการของวงการจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาใน Fourth Force: Multicultural และ Fifth Force: Social Justice ซึ่งเป็นช่วงหลังจากปี 1950 เป็นต้นมา ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงกระบวนการทัศน์ของวงการจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาที่ได้มีวิวัฒนาการในการอภิปรายผลในครั้งนี้เพียงเล็กน้อยเพื่อให้ได้ทราบถึงความเป็นมาเป็นไปของวิวัฒนาการดังกล่าว

วิวัฒนาการของจิตวิทยาและการให้คำปรึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 5 กระบวนทัศน์ (ดังแสดงในรูปภาพที่) ได้แก่ 1) Psychoanalytic, 2) Cognitive-Behavioral, 3) Existential-Humanistic, 4) Multicultural, และ 5) Social Justice ซึ่งการพัฒนากระบวนทัศน์เหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อจัดการกับข้อจำกัดของการรับรู้ในการทำ ความเข้าใจและก้าวข้ามผ่านการพัฒนาของมนุษย์แต่ละยุคสมัย รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาด้วย (Ratts & Pedersen, 2014) และแน่นอนว่าการเปลี่ยนแปลงของกระบวนทัศน์ดังกล่าวย่อมมี

การโต้เถียงและเกิดความสับสนเกิดขึ้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและแนวทางในการปฏิบัติ เช่นเดียวกันกับการเกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่ได้อภิปรายผลไปในหัวข้อก่อนหน้านี้

การเปลี่ยนแปลงของแนวคิดและแนวปฏิบัติของจิตวิทยาและการให้คำปรึกษานั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกนั้นมีอิทธิพลต่อจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาเช่นเดียวกับแนวคิดอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน การเปลี่ยนแปลงในระดับโลกดังกล่าวมีอิทธิพลถึงการเพิ่มผลลัพธ์เชิงบวกที่เน้นมุมมองทางวัฒนธรรมเป็นหลัก ซึ่งจัดอยู่ใน Fourth Force คือ Multicultural ที่มองว่าจิตวิทยาและการให้คำปรึกษานั้น มีแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่คำนึงถึงกลุ่มคนที่หลากหลายน้อยกว่ากลุ่มคนที่เป็นกระแสหลักในช่วงดังกล่าวของยุโรปและอเมริกา หรือหมายถึงให้ความสำคัญกับคนชาวมากกว่ากลุ่มคนที่หลากหลายนั่นเอง ส่วน Fifth Force คือ Social Justice นั้นแนวทางนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษมีอิทธิพลต่อประเด็นพัฒนาการของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญมากขึ้นกับการกดขี่/กดทับในประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (Ratts & Pedersen, 2014)

แม้ว่ากระบวนทัศน์ดังกล่าวจะถูกพูดถึงในช่วงหลังจาก 1950 ก็ตาม แต่ความมุ่งมั่นในการเพิ่มวาระของการตระหนักรู้และลงมือปฏิบัติในเรื่อง Multicultural นั้นได้เริ่มมีการใช้อย่างจริงจังในการให้คำปรึกษาเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา จากการผลักดันของ Thomas Parham ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งประธาน Association of Multicultural Counseling and Development เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาต่อไป โดยได้เพิ่ม Multicultural Competence เข้าไปใช้ในการให้คำปรึกษาขึ้นเรื่อย ๆ โดยบูรณาการประเด็นความหลากหลายเข้ากับการให้คำปรึกษา โดยเริ่มจากผู้รับบริการที่เป็นชาติพันธุ์ หรือกลุ่มชายขอบต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม นอกจากการมุ่งเน้นวาระดังกล่าว แนวทางการให้คำปรึกษายังมุ่งเน้นเรื่อง Social Justice ควบคู่กันไปด้วย (Vera & Speight, 2003)

ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงในสังคมนั้นเกิดขึ้นตลอดเวลา และกระบวนทัศน์ต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งกระบวนทัศน์เหล่านั้นได้ทำให้แนวคิด วิธีคิด รวมไปถึงมุมมองของผู้คนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ไม่ใช่เพียงแค่แนวคิดหรือมุมมองของคนในสังคมนั้นที่เปลี่ยนแปลง แนวทางปฏิบัติในการช่วยเหลือทางจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาเองก็ต้องปรับเปลี่ยนไปเพื่อรองรับแนวคิดและวิธีคิดที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของคนในสังคมส่วนใหญ่ และสังคมโลกด้วยเช่นกัน

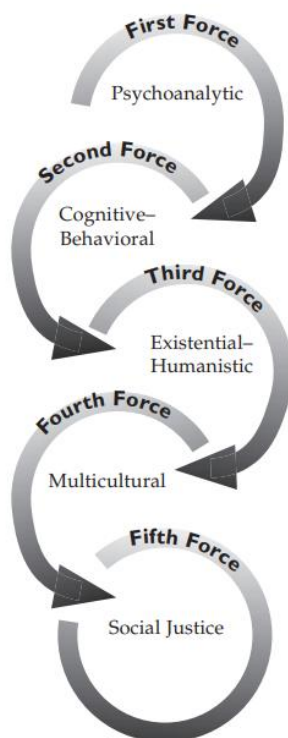

Figure 2.1 • Five Forces in Counseling

Source: Manivong J. Ratts © 2014. Reprinted with permission. For permission to use for research or publication purposes, contact Manivong J. Ratts: vong@seattleu.edu.

รูปภาพที่ 3 แสดงการเคลื่อนของกระบวนทัศน์ที่ใช้จิตวิทยาและการให้คำปรึกษา (Ratts & Pedersen, 2014)

อย่างไรก็ตาม จากการข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ที่สื่อถึงแนวคิดและการปฏิบัติที่ฝั่งรัฐบาลใช้นั้นไม่ได้ตรงกับกระบวนทัศน์ที่ตนเองยังถืออยู่ กล่าวคือ พวกเขาเชื่อว่า ฝั่งรัฐบาลนั้นไม่ได้คำนึงถึงความหลากหลาย โดยเฉพาะเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แสดงออกด้วยผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และยังเอื้ออำนวยให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมโดยสนับสนุนนโยบายและกฎหมายที่ส่งเสริมให้เกิดการผูกขาดทางการค้าของบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ในประเทศด้วยการรับรู้เหล่านี้ของผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเด็นสุรา ส่งเสริมให้พวกเขาลงมือปฏิบัติเพื่อให้ฝั่งรัฐบาลรับรู้ความคิดและความรู้สึกของตนเองมากยิ่งขึ้น ว่าพวกเขานั้นรู้ว่าตนเองกำลังถูกกดทับกดขี่ทั้งจากระบบการค้าผูกขาด และจากระบบโครงสร้างในประเทศที่เอื้อให้เกิดการกดทับกดขี่ดังกล่าว

ดังนั้นแนวทางในการทำความเข้าใจกลุ่มนักดื่ม และกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง อันได้แก่ นโยบาย และกฎหมายนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ที่มีผลต่อแนวคิด และวิธีการปฏิบัติของคนกลุ่มดังกล่าวด้วย ว่าด้วยการผสมผสานความคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความเป็นธรรมทางสังคม ที่กลุ่มประชาชนดังกล่าวต้องการให้

เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหากการทำความเข้าใจเกิดขึ้นแล้วการสื่อสารและการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ กับกลุ่มดังกล่าวก็จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เหมือนกับความพยายามของวงการจิตวิทยาและการให้คำปรึกษาที่ต้องการปรับเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยเช่นกัน

3. ระหว่างประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองและรัฐบาล มีเป้าหมายร่วมกันคือการสร้างความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่ม แต่แตกต่างกันที่แนวคิดและแนวปฏิบัติ นำไปสู่ความไม่ลงรอยกัน

จากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาในการศึกษาคั้งนี้ เปิดเผยให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหวประเด็นเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และการติ่มนั้น มิได้ต่อต้านนโยบายของรัฐบาลไปเสียหมดทุกนโยบาย ตัวผู้ให้ข้อมูลเองก็ต่างก็เข้าใจถึงผลกระทบทางลบจากการติ่มเป็นอย่างดี เช่น อุบัติเหตุทางถนนจากการขับซี้เมื่อติ่ม, ความเจ็บป่วยที่อาจจะเกิดขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณมากและเกินมาตรฐานการติ่ม, ผลข้างเคียงภายหลังจากการติ่มหนัก เป็นต้น ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวต่างก็เห็นด้วยกับนโยบายที่ใช้ป้องกันผลกระทบดังกล่าวมาข้างต้น ซึ่งถือว่าการสร้างความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่มที่รัฐไทยเองต้องการให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไม่ใช่เพียงความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่มที่เป็นเรื่องสุขภาพ หรือความปลอดภัยเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ แต่ความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่มนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เพียงเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยเท่านั้น ความต้องการอิสรภาพจากการเข้าถึงการบริโภค และความเท่าเทียมเป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเอง ก็เป็นความต้องการของผู้ให้ข้อมูลสำหรับความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่มตามแนวคิดจิตวิทยาการเมืองเช่นกัน

นโยบายที่ผู้ให้ข้อมูลเองให้ความสำคัญและเน้นย้ำว่าควรที่จะเข้มงวดกวดขัน ได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับการควบคุมการติ่มและการขับซี้ (พ.ร.บ. จราจรทางบก) และนโยบายควบคุมการขาย โดยเฉพาะการจำกัดอายุผู้ซื้อ ซึ่งการควบคุมดังกล่าวจะทำให้โอกาสที่จะนำไปสู่อันตรายจากการติ่มลดลงเป็นเรื่องที่จำเป็น ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเองต่างก็เน้นย้ำเป็นเสียงเดียวกันว่า การควบคุมอย่างจริงจังโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบังคับใช้โดยผู้บังคับใช้กฎหมายจำเป็นที่จะต้องเคร่งครัด และหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ

ในขณะเดียวกัน ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในสรุปผลการศึกษา 2 ข้อข้างต้นว่า ผู้ให้ข้อมูลเองก็ต้องการเพิ่มความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และประเพณีการติ่มในท้องถิ่นเองก็เป็นเรื่องมีอยู่หนึ่งที่จะสื่อให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ และการลดการผูกขาดทางการค้าจากบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ก็เป็นความต้องการที่เชื่อมโยงกับความเท่าเทียมและความเป็นธรรมตามแนวคิดจิตวิทยาการเมืองว่าด้วยเรื่องความอยู่ดีมีสุขระดับกลุ่มเช่นกัน แต่เนื่องจากการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลที่รับรู้ไว้ ไม่ใช่แค่รัฐบาลกำลังป้องกันผลกระทบทางลบจากการติ่มโดยการออกนโยบายหรือรณรงค์เพียงอย่างเดียว แต่รัฐบาลเองก็กดขี่พวกเขาในคราวเดียวกันไปด้วย

ไม่ว่าจะเป็นการลดทอนการตีพิมพ์ให้เหลือเพียงแค่พฤติกรรมเสี่ยง แต่ไม่คำนึงถึงอิสรภาพในการเข้าถึงการบริโภค หรือการรณรงค์ที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านชนชั้นในสังคม เป็นต้น โดยนโยบายที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นด้วยได้แก่ นโยบายควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา นโยบายการควบคุมโฆษณา และการรณรงค์ “จน เครียด กินเหล้า”

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า ผู้ให้ข้อมูลต่างก็ตระหนักถึงผลกระทบทางลบของการตีพิมพ์เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ด้วยเช่นกัน ซึ่งอิสรภาพของการตีพิมพ์หรือผลิตนั้นจำเป็นต้องมีการควบคุมด้วยเสมอ ไม่เช่นนั้นหากไม่มีการควบคุมประชาชนเองก็จะบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และนำมาซึ่งผลกระทบทางลบที่ไม่สามารถควบคุมได้ การควบคุมนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการควบคุม และจำเป็นต้องคำนึงถึงอิสรภาพและความเท่าเทียมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ประเด็นการลดอำนาจของบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ของประเทศก็เป็นประเด็นที่ทั้งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและฝั่งรัฐบาลเองให้ความสำคัญด้วยเช่นกัน โดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1) การลดอำนาจการยึดครองพื้นที่จำหน่ายสุราในตลาด โดยทางฝั่งรัฐบาลเองก็ต้องการจำกัดการขายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์อยู่ดั้งเดิมแล้ว เพื่อลดอันตรายที่เกิดจากการดื่มทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่วนทางฝั่งของประชาชนเองก็ต้องการลดพื้นที่การยึดครองการขายในตลาดสุราของบริษัทเหล้ายักษ์ใหญ่ เพื่อแบ่งปันพื้นที่ให้กับผู้ค้าสุราและผู้ผลิตสุรารายย่อยได้ลงไปมีพื้นที่ในตลาด และเพิ่มรายได้ให้กับผู้ค้าและผู้ผลิตสุรารายย่อยด้วย
- 2) ลดอำนาจการสื่อสาร โดยเฉพาะการโฆษณา ซึ่งการโฆษณาของบริษัทสุรายักษ์ใหญ่นั้นมักจะเป็นการเล็งเป้าไปที่ไม่ได้โฆษณาเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยตรง แต่ใช้กลยุทธ์การผลิตสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน หรือมีชื่อเหมือนกัน เพื่อให้เกิดความเคยชินและกระตุ้นให้นึกถึงผลิตภัณฑ์ที่เป็นเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของตนเอง

โดยสรุป แม้ว่าทั้งฝั่งอันได้แก่ รัฐบาล และฝั่งประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหว จะมีเป้าหมายร่วมกันบางอย่าง เช่น การควบคุมเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันผลกระทบทางลบ และการควบคุมอำนาจการผลิตจำหน่าย และโฆษณาของบริษัทสุรายักษ์ใหญ่ แต่ด้วยแนวคิดที่มองการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์นั้นแตกต่างกัน ดังที่ได้กล่าวไว้ในการสรุป 2 ประการแรก จึงทำให้วิถีปฏิบัติของทั้งสองฝ่ายนั้นแตกต่างกัน และส่งผลให้เกิดความไม่ลงรอยกัน จากการสื่อสารที่ทั้งสองฝ่ายพยายามแสดงความต้องการของตนเองออกมา

อภิปรายผล:

แม้ว่าการกำหนดนโยบายจะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่เป็นฝ่ายดูแลประชาชนในประเทศไทย และรัฐบาลพยายามสื่อสารนโยบายเหล่านั้นออกไปให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่รัฐต้องการป้องกันอันตรายจากการบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่อาจเกิดขึ้นได้ แต่การสื่อสารดังกล่าวไม่ใช่การสื่อสารเพียงทางเดียวเสมอไป เพราะประชาชนเองเมื่อได้รับสารเหล่านั้นแล้ว ก็นำมาคิดวิเคราะห์ตามแนวคิด หรืออุดมการณ์ที่ตนเองยึดโยงอยู่ด้วยเช่นกัน และเมื่อผลจากกระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าวตกผลึก และนโยบายดังกล่าวไม่ได้เป็นไปตามแนวคิดหรือแนวปฏิบัติที่พวกเขายึดโยง การสื่อสารกลับจึงเกิดขึ้น เพื่อให้รัฐบาลรับรู้ที่ตนเองมีอำนาจในการต่อรอง หรือต่อต้าน ในฐานะประชาชนที่อยู่ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยเช่นกัน ดังนั้นการสื่อสารนโยบายที่เกิดขึ้นจากฝั่งรัฐบาลจึงไม่ใช่การสื่อสารแบบทางเดียว (one-way communication) อีกต่อไป การตอบโต้และพยายามสื่อสารสิ่งที่พวกเขาวิเคราะห์ และต้องการจึงเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

ความพยายามในการสื่อสารของทั้งสองฝ่ายนั้นทำให้เกิดความไม่ลงรอยกัน แม้ว่าจะมีเป้าหมายบางอย่างร่วมกันก็ตาม แต่ด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความไม่ลงรอยกันขึ้น รวมไปถึงลักษณะการสื่อสารของทั้งสองฝ่ายนั้นเต็มไปด้วยกับดักการสื่อสาร หรือ Thomas Gordon's Twelve Roadblock จากหนังสือ Leadership Effectiveness Training (Gordon, 1977) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า “กับดักการสื่อสารทั้ง 12 แบบนั้น เป็นการสื่อสารทั่ว ๆ ไปที่ขัดขวางการฟังที่ดี ไม่ใช่ว่าการสื่อสารทั้ง 12 แบบนั้นเป็นสิ่งที่ผิด แต่การสื่อสารนั้นแสดงออกให้เห็นว่า ขาดการรับฟังที่ดี การสื่อสารทั้ง 12 แบบยังเป็นการขัดขวางการเปิดเผยตัวตนของบุคคล และเป็นการสื่อสารเพียงฝ่ายเดียว ดังนั้นจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการสื่อสารทั้ง 12 แบบดังกล่าว” การสื่อสารทั้ง 12 แบบ ได้แก่ 1) Ordering การออกคำสั่ง, 2) Warning การตักเตือน, 3) Moralizing การกล่าวอ้างถึงคุณธรรม จริยธรรม, 4) Advising การอบรมสั่งสอน, 5) Using logic การใช้ตรรกะ, 6) Criticizing การวิพากษ์วิจารณ์, 7) Praising การสรรเสริญเยินยอ, 8) Labeling การติตป้ายการตีตรา, 9) Analyzing การวิเคราะห์, 10) Reassuring การให้ความมั่นใจแบบเลื่อนลอย, 11) Questioning การตั้งคำถาม, และ 12) Avoiding การหลีกเลี่ยงการตอบสนอง

ยกตัวอย่างการใช้การสื่อสารที่เป็นอุปสรรคในการศึกษาครั้งนี้ เช่น

- ผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหวถามถึงความรับผิดชอบของรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย ว่าด้วยการให้อำนาจกับประชาชนในการบริโภค หรือการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ (Questioning)

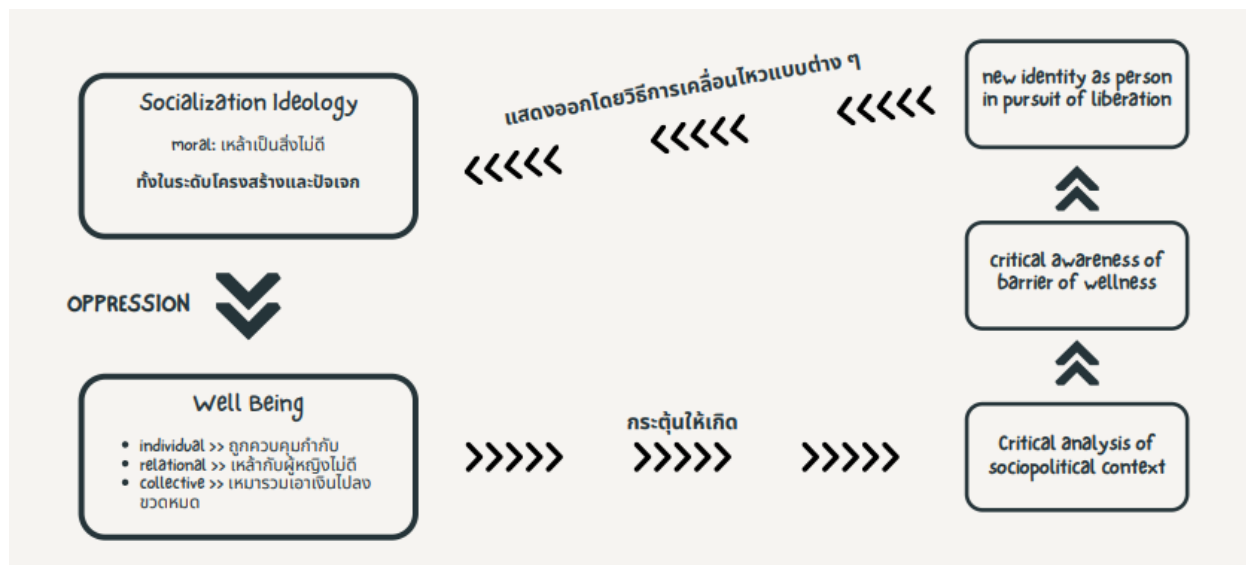
- ผู้ให้ข้อมูลที่ออกมาเคลื่อนไหววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลถึงการบริหารจัดการและการออกนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยไม่คำนึงถึงประชาชนเป็นหลัก แต่เอื้อผลประโยชน์ให้กับกลุ่มนายทุน (Criticizing)
- รัฐบาลออกนโยบายที่ยึดโยงกับหลักกับศีลข้อ 5 ในพุทธศาสนา และการรณรงค์เรื่องการงด/เลิกเหล้าเข้าพรรษา (Moralizing)
- การรณรงค์เรื่อง “จน เครียด กินเหล้า” (Labeling)

จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะมีเป้าหมายในการจัดการเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์บางอย่างที่เหมือนกันก็ตาม แต่การสื่อสารบางรูปแบบก็ทำให้เกิดความไม่ลงรอยกันได้เช่นเดียวกัน ประกอบกับแนวคิดและแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันด้วยแล้ว ทำให้ต่างฝ่ายต่างใช้เหตุผลและแนวคิดของตนเอง โดยที่ลืมมองไปว่าทั้งสองฝ่ายต่างก็ต้องการขับเคลื่อนนโยบายเหล่านี้ให้มุ่งไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในประเทศด้วยกันทั้งสิ้น

ข้อค้นพบหลักของงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้พบว่าข้อค้นพบหลัก ๆ อยู่ทั้งหมด 3 ประการ โดยยึดโยงตามกรอบแนวคิดของการวิจัยเดิมที่ตั้งสมมติฐานไว้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทีมผู้วิจัยพบว่า นอกจากกรอบแนวคิดเดิมแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการแสดงออกโดยการเคลื่อนไหวเพิ่มเติมจากกรอบแนวคิดเดิม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตามกรอบแนวคิดเดิมที่ตั้งสมมติฐานไว้ ข้อมูลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า **socialization ideology** ที่มีต่อเหล้านั้นสร้าง **impact** ให้กับผู้คนในสังคมอย่างมาก รวมไปถึงนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายที่ผ่านมาด้วย โดย **socialization ideology** ดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ 1) **morality** การใช้หลักศีลธรรมมองการดื่มและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เช่น คนที่กินเหล้าเป็นคนไม่ดี, การกำหนดนโยบายโดยยึดโยงกับศีลข้อ 5 คือ สุราเมระยะ มัชชะ ปะมาทัฏฐานา ของศาสนาพุทธ เป็นต้น 2) **public health** ที่มองเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่นำไปสู่การเป็นโรคและการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่ง **socialization ideology** ที่มีต่อเหล้าเหล้านี้ นั้น เกิดขึ้นทั้งในระดับโครงสร้าง คือ การกำหนดนโยบาย และระดับปัจเจก คือ การควบคุมของคนในสังคมให้อยู่ในกรอบที่รัฐได้กำหนดไว้ตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นจากรูปภาพที่ กรอบแนวคิดเดิม โดยมีกระบวนการกดทับและนำไปสู่การออกมาเรียกร้องทางการเมืองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

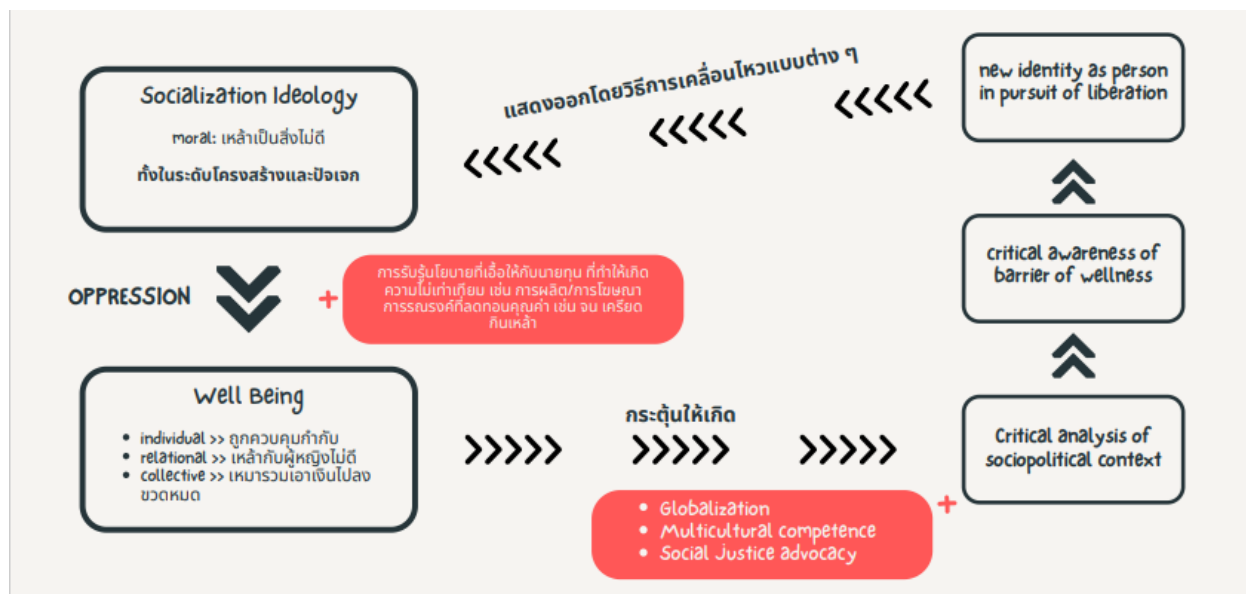

รูปภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัยเดิม

- 1.1 สำหรับผู้บริโภคนักดื่มบางคน รับรู้ socialization ideology ที่กล่าวมาข้างต้นว่าเป็นปัจจัยที่กดทับตนเองที่เป็นผู้บริโภคนักดื่ม ให้เป็นกลุ่มคนที่ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เช่น ห้ามโพสต์ว่าดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ social network แม้ว่าจะตั้งสถานะส่วนตัวก็ตาม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความเป็นบุคลากรที่ดูแลเรื่องสุขภาพ, ถูกมองว่าอยู่ในชนชั้นทางเศรษฐกิจที่ต่ำและปฏิบัติ หรือประพฤติดังนั้น ไม่เหมาะสมแสวงหาความสุขจากการดื่มเพียงชั่วคราว แต่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจฐานะของตนเองให้ไม่สามารถมีการเติบโตในเศรษฐกิจฐานะได้ หรือสามารถเลื่อนชนชั้นได้ เป็นต้น
- 1.2 การกดทับจาก socialization ideology ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อ Well-being ในระดับต่าง ๆ ของผู้บริโภคนักดื่ม กล่าวคือ ทำให้ Well-being ลดลง เช่น
 - ทำให้ Collective Well-being ในเรื่องอิสรภาพลดลง กล่าวคือ การเข้าถึงการบริโภคได้อย่างอิสระและไม่ถูกควบคุมโดยกระบวนการที่เอารัดเอาเปรียบ เช่น ในบุคคลทั่วไปแล้วนั้นไม่สามารถโพสต์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มลงใน social network ได้ แต่สำหรับบริษัทผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่ สามารถใช้สื่อต่าง ๆ โฆษณาสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ แต่สามารถสื่อและทำให้คิดถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ อย่างไรก็ตาม อิสรภาพดังกล่าวไม่ใช่การได้รับอิสระโดยไม่ได้มีการควบคุมและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น แต่เป็นอิสระที่ได้รับการผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลาย และไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากการผูกขาดทางการค้าของบริษัทผลิตเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่ หรือการได้เข้าถึงเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ที่มีความหลากหลายและมีคุณค่าทางวัฒนธรรมมากขึ้น เป็นต้น

- ทำให้ Collective Well-being ในเรื่องความเท่าเทียมลดลง กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่ามีนโยบายบางนโยบายเอื้ออำนวยให้เกิดการผูกขาดทางการค้า ได้แก่ นโยบายควบคุมการผลิต และการผูกขาดทางการค้านี้เองทำให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวเป็นเพียงนายทุนที่มีกำลังในการผลิตและทุนทรัพย์จำนวนมากเท่านั้น แต่กลุ่มที่ต้องการเป็นผู้ผลิตรายย่อยไม่สามารถล้มตาอำปากได้ รายได้ที่ได้จากการขายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์จึงตกอยู่แค่กลุ่มบริษัทผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ยักษ์ใหญ่เท่านั้น แต่ประชาชนที่ต้องการมีรายได้และอาชีพจากการผลิตสุรากลั้บถูกกดทับ เอารัดเอาเปรียบ และเป็นภาพใหญ่ที่ทำให้มองเห็นถึงความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นจากโครงสร้างในประเทศ

- 1.3 เมื่อ Well-being ในระดับต่าง ๆ ลดลง จึงเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ผู้บริโภค/ผู้ตีม ตระหนักว่าตนเองได้รับการกดทับ/กดขี่จากโครงสร้างทางสังคมที่ทั้งมองเห็นเป็นรูปธรรม เช่น กฎหมาย นโยบาย และไม่ เป็นรูปธรรม เช่น ชุดความคิดความเชื่อหรือมุมมองที่มีต่อผู้ตีม โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์วิพากษ์ บริบททางสังคมนโยบาย (critical analysis of sociopolitical) ที่เกิดขึ้น
 - 1.4 การวิเคราะห์วิพากษ์ดังกล่าวทำให้เกิดการตระหนักถึงอุปสรรคที่จะนำไปสู่ well-being อันได้แก่ นโยบายและกฎหมายที่เอื้อให้การผูกขาดทางการค้า ระบบนายทุน, นโยบายที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับแนวคิดหรือวิธีคิดเพียงไม่กี่วิธี เช่น หลักศาสนา, คุณธรรมจริยธรรม, สาธารณสุขและสุขภาพ ฯลฯ โดยไม่คำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นธรรม
 - 1.5 การตระหนักดังกล่าวจึงนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์บางอย่างขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองตระหนักและต้องการเปลี่ยนแปลง ปลดแอก ไม่ให้ตนเองถูกกดทับ และนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ คือ การเคลื่อนไหวทางการเมือง และการเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสม แอลกอฮอล์ และสุดท้ายคือ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง socialization ideology เสียใหม่
2. นอกจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองด้วย กรอบแนวคิดเดิมของการศึกษานี้แล้ว ยังพบอีกด้วยว่า ยังมีปัจจัยอื่นที่กระตุ้นทำให้เกิดกระบวนการ ดังกล่าวในแต่ละองค์ประกอบ ดังแสดงต่อไปนี้

รูปภาพที่ 5 กรอบแนวคิดที่ได้จากผลการวิจัย

- 2.1 นอกจาก socialization ideology ที่ได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ตั้งเดิมแล้ว ได้แก่ morality และ public health แล้ว ยังพบการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมอื่น ๆ อีก ที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าคุณเองถูกกดทับ/กดขี่ ได้แก่ ถึง 1) นโยบาย/กฎหมายบางอย่างที่เอื้อต่อระบบนายทุนและการผูกขาดทางการค้าในตลาดเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ และ 2) นโยบาย/การรณรงค์บางอย่างที่ลดทอนคุณค่าของผู้ที่ตีและผู้ผลิตเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ด้วย (ดังแสดงในกรอบสีแดง รูปภาพที่ กรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัย)
- 2.2 นอกจากการวิเคราะห์วิพากษ์บริบททางสังคมนโยบาย (critical analysis of sociopolitical) ของผู้ให้ข้อมูลแล้ว ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลใช้แนวคิด/ทฤษฎีอื่น ๆ ในประกอบการคิดวิเคราะห์วิพากษ์สถานการณ์ดังกล่าว ได้แก่ มุมมองในเรื่อง globalization, multicultural competence และ social justice advocacy (ดังแสดงในกรอบสีแดง รูปภาพที่ กรอบแนวคิดที่ได้จากการวิจัย)
3. ความคาดหวังที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลลงมือกระทำการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์นั้น คือ พวกเขาคาดหวังว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่การสร้าง Well-being ในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับบุคคล, ระดับความสัมพันธ์ และระดับกลุ่ม ตามที่พวกเขาได้วาดหวังไว้จากความคิดความเชื่อ และแนวคิดที่พวกเขายึดถือยึดโยงว่าจะสามารถสร้าง Well-being ที่ตอบสนองในระดับต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะในระดับกลุ่ม อันได้แก่ ความเท่าเทียมและอิสระภาพ

ข้อเสนอสำหรับการทำงานในอนาคต

ข้อเสนอที่เกิดขึ้นในการศึกษาคั้งนี้ ทีมผู้วิจัยได้เสนอแนะจากผลการวิจัยและข้อค้นพบที่ได้มาจากการศึกษา และวิเคราะห์วิพากษ์ตามทฤษฎีจิตวิทยาการเมืองที่พยายามลดการกดทับ/กดขี่ และมุมมอง แนวคิด ที่ได้มาจากการศึกษา อันได้แก่ globalization, multicultural competence และ social justice advocacy โดยตั้งอยู่บนความคิดที่ว่า เป้าหมายของทั้งแหล่งทุนต่าง ๆ รัฐบาล และฝ่ายประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายสุรา มีเป้าหมายบางอย่างเป็นเป้าหมายที่มีร่วมกัน คือ การควบคุมการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุราของบริษัทสุรายักษ์ใหญ่ และต้องการให้การดื่มเป็นพฤติกรรมที่ปลอดภัย ข้อเสนอแนะที่ได้มาจึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1. การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย ได้แก่ การเจรจาต่อรองด้วยความเข้าใจ ลดการเจรจาที่ขาดความเห็นอกเห็นใจ และเหมาะสม โดยการสื่อสารดังกล่าวควรทำทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำเพียงฝ่ายเดียว เพื่อลดอำนาจในการสื่อสารจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลง เช่น
 - จัดประชุมขนาดเล็ก ไปจนถึงการประชุมระดับชาติในเรื่องนโยบายสุรา โดยความร่วมมือทั้งแหล่งทุน รัฐบาล องค์กรอิสระ และประชาชนที่สนใจ รวมไปถึงนักเคลื่อนไหวในประเด็นสุรา เพื่อพูดคุยเป้าหมายร่วมกัน โดยยึดโยง collective well-being ของประชาชนเป็นหลัก
 - เปิดโอกาสให้สมาชิกของแต่ละฝ่ายได้เข้าร่วมกิจกรรมของอีกฝ่ายอย่างเป็นมิตร
 - เพิ่มทักษะการสื่อสาร เช่น Empathic communication ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเข้าใจไว้ใจ กระชับความสัมพันธ์ และส่งเสริมความรู้สึกเชื่อมโยงและเข้าใจระหว่างกลุ่ม
2. การสร้างหรือกำหนดแคมเปญการรณรงค์เกี่ยวกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์โดยยึดโยงกับแนวคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่ง และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค เช่น
 - แทรกแซงพฤติกรรมเมาไม่ขับในละคร หรือภาพยนตร์ที่ผลิตและสร้างในประเทศไทย ตัวอย่างเช่น หากมีการดื่มหรือสังสรรค์ในละคร หรือภาพยนตร์ ตัวละครหลักหรือตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง ควรใช้รถสาธารณะแทนการขับรด โดยไม่จำเป็นต้องบอกว่าห้ามขับรด หรือใส่ภาพความรุนแรงต่าง ๆ แต่แทรกแซงกับสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - เชิญชวนให้ดื่มเครื่องดื่มอย่างมีวัฒนธรรม (cultural drinking) กล่าวคือ การเชิญชวนให้ดื่มอย่างมีความสุขและเป็นไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือกลุ่มคนที่ต้องการสร้างความสัมพันธ์ด้วยการดื่ม และเชิญชวนให้ดื่มอย่างมีความหมายกับชีวิต (meaningful drinking) หมายถึง การดื่มที่มีความรอบคอบ

และตั้งใจดี การดีดังกล่าวเป็นการดีเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เพิ่มการสนทนาให้มี ความลึกซึ้งยิ่งขึ้น หรือสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำ รวมไปถึงการชื่นชมเครื่องดีที่พวกเขาบริโภค และบรรยากาศรอบตัวที่สร้างความเพลิดเพลินและสุนทรีย์ ซึ่งการดีแบบ meaningful นั้น มีความหมายเกี่ยวข้องกับการดีต่อกับช่วงเวลาและมุ่งเน้นกับประสบการณ์ มากกว่าการดีเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

- การเพิ่มการมีส่วนร่วม (engagement) กลับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เนื่องจากการใช้แรงจูงใจใน ระดับการลงโทษหรือการให้รางวัล (ตาม self-determination theory) เช่น แคมเปญ “การให้เหล่า เท่ากับแข่ง” “จน เครียด กินเหล้า” “งดเหล้าเข้าพรรษาแล้วสุขภาพจะดีขึ้น” เป็นการรณรงค์โดยใช้ แรงจูงใจภายนอก และทำให้กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายบางอย่างไม่คล้อยตาม เนื่องจากพวกเขามี แรงจูงใจอย่างอื่นที่มีแรงขับเคลื่อนมากกว่า นอกจากการเพิ่มความเข้าใจ (empathy) ถึงความ แตกต่างของระดับแรงจูงใจที่ไม่เหมือนกันแล้ว การเพิ่มทางเลือกการเข้าถึงแรงจูงใจสำหรับการมี พฤติกรรมการดีที่มีความรับผิดชอบ หรือการดีอย่างปลอดภัย จะช่วยทำให้ประชาชนในกลุ่ม ดังกล่าวมีส่วนร่วมในการมีพฤติกรรมการดีที่รับผิดชอบและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

3. การทดลองสร้าง intervention ให้กับประชาชนที่มีพฤติกรรมการดีในกลุ่มที่ต่างกัน ประชาชน ในแต่ละกลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของบริบทการดี การใช้ intervention จึงต้องออกแบบให้มีความ เหมาะสมกับกลุ่มที่แตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม การสร้างความตระหนักรู้ และการสร้างความรอบรู้ อย่าง เดียวนั้นอาจจะไม่เพียงพอสำหรับประชาชนบางกลุ่ม การใช้ทฤษฎีและองค์ความรู้ทางจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic Psychology) หรือ จิตวิทยากลุ่มรู้คิด (Cognitive Psychology) มีโอกาสที่จะสามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากความเข้าใจ (empathy) และกระบวนการคิดจากจิตกึ่งรู้สำนึก (preconscious) ได้ ซึ่งผลการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ส่วนบุคคลบางอย่างส่งเสริมให้กระบวนการ คิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดีนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้ หรือความรอบรู้เพียงอย่างเดียว intervention ในองค์ความรู้ดังกล่าวที่สามารถนำไปใช้ได้ ได้แก่

- Prevention intervention สำหรับประชาชนทั่วไป โดยใช้ทฤษฎีการสะกด (Nudge Theory) เป็น แนวคิดที่ประยุกต์มาจากแนวคิดจิตวิทยาและเศรษฐศาสตร์ โดยอธิบายการตัดสินใจของบุคคลถึงการ ตัดสินใจโดยขาดความมีเหตุผลในบางครั้ง ซึ่งการตัดสินใจโดยขาดเหตุผลนั้นจะใช้สัญชาตญาณ มากกว่าเหตุผล ซึ่งทฤษฎีนี้จะเป็นการออกแบบเพื่อสร้างแรงจูงใจด้านบวกให้บุคคลปรับเปลี่ยน พฤติกรรมอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่รู้สึกว่าตนเองถูกบังคับ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ Pro-self Nudge ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งผลประโยชน์จะตกแก่ผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเอง

และ Pro-social Nudge ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้สังคมได้รับผลประโยชน์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยมีการนำทฤษฎีการสะกดใจไปใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่หลากหลาย เช่น การสูบบุหรี่, การลดน้ำตาลเพื่อสุขภาพ, การใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน, การลดการใช้ถุงพลาสติก เป็นต้น (อดุลย์ ศุภันท์ และคณะ, 2565) แต่ยังไม่พบการนำมาใช้กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านอื่นอย่างปลอดภัย แต่พบในการศึกษาต่างประเทศ (Nurchis, 2023)

- Indicated intervention สำหรับประชาชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงแล้ว กล่าวคือกลุ่มประชาชนที่ถูกดำเนินคดีแล้วซับซ้อนพาหนะในที่สาธารณะ โดยการเพิ่มการรับคำปรึกษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยา ได้แก่ การสัมภาษณ์เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Motivational Interviewing) หรือ การปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมแบบความเข้มข้นต่ำ (Cognitive Behavioral Therapy) เป็นต้น
4. การเยียวยาความเหนื่อยล้าของผู้ที่ทำงานในด้านนี้ โดยใช้แนวคิดทางจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและการบำบัดที่มีความเฉพาะเจาะจงและละเอียดอ่อนกับผู้ที่ทำงานทางด้านการรณรงค์ การกำหนดนโยบาย หรือ การนำนโยบายลงไปปฏิบัติ ทั้งในกลุ่มของรัฐบาล และกลุ่มประชาชนที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อทำให้เกิดผลทางบวกกับการทำงาน และลดความไม่ลงรอยลง เช่น
- เพิ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความละเอียดอ่อนต่อประเด็นอ่อนไหวทางสังคม สำหรับการให้คำปรึกษากับนักรณรงค์ในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งรัฐบาล และทางฝั่งประชาชน และประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันว่ามีบริการการให้คำปรึกษาหรือการบำบัดดังกล่าว
 - ศึกษาวิจัยวิธีการที่นำไปสู่การเยียวยาที่เหมาะสมกับความเหนื่อยล้าของผู้ที่ทำงานทางด้านนี้ และนำไปทดลองปฏิบัติกับกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอที่เฉพาะเจาะจงจากทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติจาก Macro MI

การเสริมสร้างพลังและการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ (Empower and Policy Advocacy)

จากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของพลเมืองที่มีข้อมูลจากการเข้าถึงที่กว้างไกลและไม่คำนึงระยะทาง ทั้งในทางกายภาพและดิจิทัล หรือที่เรียกว่า Globalization จึงทำให้พลเมืองกลุ่มหนึ่งมีข้อมูลสำหรับการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ช่วยขยายมุมมองและเพิ่มพลังกับการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมทางสังคมมากขึ้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ใหญ่ตอนต้นจากการศึกษาครั้งนี้เองที่มีข้อมูลดังกล่าวอยู่ในมือ และเข้าใจการถูกกดทับและมีมุมมองเชิงโครงสร้างทางสังคม และออกมาเคลื่อนไหว แต่ในขณะที่เดียวกันพวกเขาก็

ได้รับผลกระทบจากการเรื่องเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เช่นเดียวกัน ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงการเผชิญช่องว่างที่กว้างขึ้นระหว่างนโยบายของรัฐที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม รวมไปถึงแนวคิดทางสาธารณสุข และค่านิยม ความเชื่อที่ประชาชนได้มาจากมุมมองเชิงโครงสร้างทางสังคม ความหลากหลาย และเรื่องความเป็นธรรม การพยายามลดช่องว่าง หรือการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงต้องใช้วิธีการสื่อสารที่ลึกซึ้ง

ทีมวิจัยจึงขอเสนอการใช้ Macro MI (Macro Motivational Interviewing) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการสื่อสาร การรณรงค์ ระเบียบข้อบังคับ รวมไปถึงนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ และนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถนำมาใช้ในรูปแบบ Brief Opportunistic Intervention เฉพาะกลุ่มได้ โดยทีมผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดโดยย่อของ Macro MI ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผลการศึกษาเป็นรายชื่อ ดังต่อไปนี้

- Macro MI เป็นการผสมผสาน MI (Motivational Interviewing) ซึ่ง MI เป็นหนึ่งใน Best Practice รูปแบบการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากการใช้เครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เป็นวิธีการสื่อสารที่สร้างแรงจูงใจให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกลไกการสร้างการตัดสินใจให้คนเปลี่ยนแปลงที่ทำงานกับแรงจูงใจภายใน (เช่น คุณค่าที่บุคคลยึดถือ, ความสุข) มากกว่าแรงจูงใจภายนอก (เช่น การลงโทษด้วยการทำให้้อาย หรือรู้สึกผิด)
- Macro MI จะบูรณาการ MI กับแนวคิดสมรรถนะเชิงโครงสร้าง (Structural Competence) ถึงการตระหนักเชิงสังคม ประวัติศาสตร์ และโครงสร้างที่ส่งผลต่อชีวิตของผู้ที่รับบริการจากวิธีการ MI โดยการมองปัญหาของบุคคลไม่ใช่เพียงแค่ทางเลือกส่วนบุคคล แต่รวมถึงอิทธิพลจากแรงกดดันในระดับสังคมที่กว้างกว่า เช่น ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ, การเลือกปฏิบัติ, หรือการขาดการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ไม่เพียงแต่กระบวนการสื่อสารเพื่อพิจารณาแรงจูงใจส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ครอบคลุมปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ส่งผลต่อชีวิตของบุคคลที่ได้รับการพูดคุยด้วย MI ด้วย วิธีการนี้จะช่วยเพิ่มความเห็นอกเห็นใจและรับรู้ถึงประสบการณ์ของบุคคล กระตุ้นให้เกิดการสะท้อนตนเองอันได้แก่ การสร้างพื้นที่ที่ไม่ตัดสิน, สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม, เสริมสร้างทักษะในการเป็นผู้เคลื่อนไหวที่สื่อสารอย่างเข้าใจ
- Macro MI สามารถช่วยให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งภาครัฐและภาคประชาชนพัฒนาในระดับบุคคล สนับสนุนผู้เคลื่อนไหวให้เผชิญกับสังคมที่ซับซ้อนได้อย่างมีความมั่นใจและมีพลัง ไม่เพียงเท่านั้น Macro MI ยังส่งผลให้เกิดการสร้างชุมชนของผู้เคลื่อนไหวที่มุ่งหวังให้เกิดความยุติธรรมและความหลากหลายทางสังคมด้วยเช่นกัน

แนวทางการใช้ Macro MI เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการสื่อสาร การรณรงค์ ระเบียบข้อบังคับ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานที่นำ Macro MI ไปใช้กับนโยบายเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์และประเด็นที่ใกล้เคียงกันจำนวนหนึ่ง (Scholl & Prout, 2018; Smith & Sampson, 2019; Thompson & Kelly, 2020; Gupta & Tiwari, 2021) โดยทีมวิจัยได้รวบรวมและสรุปแนวทางการนำไปใช้เพื่อการสนับสนุนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สร้างการสนทนาที่สร้างสรรค์ (Meaningful dialogue) ระหว่างรัฐและผู้เคลื่อนไหว (Facilitate Constructive Dialogue)

สร้างการสนทนาที่สร้างสรรค์ เพื่อเชื่อมช่องว่างทางอุดมการณ์ระหว่างรัฐและนักเคลื่อนไหว โดยใช้ Macro MI เพื่อสำรวจคุณค่าร่วมกันและลดความลังเลใจ โดยการสนับสนุนการลงมือปฏิบัติแบบกลุ่ม (Support Collective Action) เพื่อใช้ประโยชน์จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับชุมชน เพื่อช่วยให้นักรณรงค์ระบุแหล่งข้อมูลและพันธมิตร และเน้นย้ำจุดแข็งของแต่ละฝ่ายเพื่อสร้างการสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผล

จุดประสงค์: Macro MI สามารถเชื่อมช่องว่างทางอุดมการณ์ระหว่างรัฐและกลุ่มผู้เคลื่อนไหว ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมาย และการให้คุณค่าร่วมกันในการส่งเสริมความอยู่ดีมีสุข แต่การตีความเป้าหมายนั้นแตกต่างกัน เนื่องจากอุดมการณ์ทางสังคมที่ขัดแย้งกัน การใช้ Macro MI สามารถช่วยให้แต่ละฝ่ายแสดงออกถึงเป้าหมายและคุณค่าร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่ให้ความร่วมมือและร่วมใจ

วิธีการประยุกต์ใช้: จัดการประชุมหรือ Workshop ที่ใช้ Macro MI ช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถสำรวจความขัดแย้งและแรงจูงใจที่มีต่อนโยบายปัจจุบันผ่านการสนทนาที่ทั้งสองฝ่ายสามารถสะท้อนถึงเป้าหมายและความกังวลของตนเองอย่างเปิดเผย ลดการป้องกันตัวและสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถสร้างนโยบายที่ตอบสนองต่อความกังวลด้านสุขภาพสาธารณะและค่านิยมที่ผู้เคลื่อนไหวต้องการ

2. เสริมพลังให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งสองฝ่ายรับมือกับอุปสรรคเชิงโครงสร้าง (Empower Activists Against Structural Barriers)

การเสริมพลังให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งสองฝ่ายรับมือกับอุปสรรคเชิงโครงสร้าง นั้นเป็นการส่งเสริมการสะท้อนถึงจุดแข็งและความยืดหยุ่นในรูปแบบกลุ่ม และส่งเสริมการอภิปรายอย่างไม่ตัดสินเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย

จุดประสงค์: ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เคลื่อนไหวภาคประชาชนรู้สึกถึงการถูกกดขี่จากนโยบายรัฐที่สนับสนุนนายทุน และผู้เคลื่อนไหวฝ่ายรัฐเองก็รู้สึกการถูกกดขี่จากภาคประชาชน Macro MI สามารถช่วยสนับสนุนให้ผู้เคลื่อนไหวตรวจสอบอุปสรรคเชิงโครงสร้างและพัฒนากลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพได้

วิธีการประยุกต์ใช้: การใช้ Macro MI ในกลุ่มสนทนาสำหรับผู้เคลื่อนไหวเพื่อสะท้อนจุดแข็งและศักยภาพในการรับมือกับปัญหา และวางแผนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเป้าหมาย เปิดพื้นที่สนทนาที่ไม่ตัดสินเพื่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย รวมถึงช่วยให้ผู้เคลื่อนไหวทั้งสองฝ่ายมีพลังในการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สามารถช่วยให้พวกเขามีอิทธิพลต่อนโยบายได้

3. ส่งเสริมการสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม (Encourage Reflective on Social Ideologies)

การส่งเสริมการสะท้อนถึงอุดมการณ์ทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม โดยใช้ทักษะของการให้คำปรึกษาที่มีแนวทางของ MI เพื่อสำรวจค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมไปถึงส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นธรรมทางสังคม

จุดประสงค์: การเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ทางสังคมไปสู่แนวคิดเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นธรรมทางสังคมเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญของข้อค้นพบจากงานวิจัย การใช้ Macro MI ช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถตรวจสอบว่าอุดมการณ์เหล่านี้มีผลกระทบต่อความเชื่อและการกระทำของพวกเขาอย่างไร

วิธีการประยุกต์ใช้: ใช้เทคนิคของ Macro MI เช่น การถามคำถามปลายเปิดและการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อสนับสนุนให้ทั้งผู้แทนของรัฐและผู้เคลื่อนไหวสะท้อนถึงบริบททางสังคมที่มีต่อแนวคิดของพวกเขา วิธีการนี้ช่วยสร้างความเข้าใจถึงปัจจัยเชิงระบบที่เป็นตัวแปรต่อประสบการณ์ของแต่ละฝ่ายในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับเครื่องตีผสมแอลกอฮอล์ ตัวอย่างการใช้ทักษะการให้คำปรึกษาดังกล่าว เช่น การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อสำรวจค่านิยมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง สร้างความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นธรรมทางสังคม

4. แจกแจงซึ่งแนวคิดเรื่องความอยู่ดีมีสุขและหาจุดร่วม (Clarify Concepts of Well-being)

อำนวยความสะดวกในการสนทนาเพื่อสำรวจการตีความที่หลากหลายของความอยู่ดีมีสุข นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกิดการประนีประนอมและกำหนดนโยบายที่มีความครอบคลุม

จุดประสงค์: ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในการตีความเรื่องความอยู่ดีมีสุขระหว่างระหว่างรัฐและผู้เคลื่อนไหว โดย Macro MI สามารถใช้เพื่อสนับสนุนการสนทนาเพื่อค้นหาความหมายร่วมของความอยู่ดีมีสุขที่เคารพในมุมมองของทั้งสองฝ่าย

วิธีการประยุกต์ใช้: ผู้ให้คำปรึกษา Macro MI สามารถใช้เทคนิคการสะท้อนความคิดเพื่อให้แต่ละฝ่ายแสดงออกถึงการตีความและคุณค่าที่พวกเขามีต่อความอยู่ดีมีสุขในแต่ละระดับ ทั้งระดับบุคคล ระดับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และระดับกลุ่ม กระบวนการนี้ช่วยสร้างความเข้าใจในมุมมองของแต่ละฝ่ายและเปิดโอกาสให้มีการประนีประนอมที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านสาธารณสุขและความเป็นธรรมทางสังคม

5. ส่งเสริมการรับรู้ความรับผิดชอบทางสังคมของรัฐ (Promote State Awareness of Social Responsibility)

จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับตัวแทนของภาครัฐเพื่อสะท้อนผลกระทบของนโยบาย ส่งเสริมการจัดแนวทางให้สอดคล้องกับเป้าหมายความเป็นธรรมทางสังคม

จุดประสงค์: Macro MI ช่วยให้ผู้แทนรัฐสามารถรับรู้ความรับผิดชอบทางสังคมของรัฐบาล รวมถึงเข้าใจว่าการดำเนินนโยบายเองก็มีผลกระทบต่อชุมชนเช่นเดียวกัน แต่จะมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบน้อยกว่า ถ้ารัฐพัฒนาวิธีการที่เท่าเทียมและเป็นธรรมทางสังคมมากยิ่งขึ้น

วิธีการประยุกต์ใช้: การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มีการสะท้อนความสามารถรับรู้เชิงโครงสร้างกับผู้แทนของรัฐ เพื่อส่งเสริมให้ผู้แทนของรัฐพิจารณาผลกระทบที่รัฐกำหนดต่อกลุ่มประชากรต่าง ๆ การดำเนินการผ่านกระบวนการนี้ ผู้แทนรัฐจะมีขีดความสามารถพัฒนาความตระหนักรู้และสร้างนโยบายที่ส่งเสริมความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกคนได้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ให้ผู้แทนรัฐสะท้อนถึงผลกระทบของนโยบาย ส่งเสริมให้เกิดการปรับทิศทางไปสู่เป้าหมายด้านความเป็นธรรมทางสังคม

ทิศทางการศึกษาวิจัยโดยใช้ Macro MI ในบริไทยในอนาคต

1. ปรับแนวทางของ Macro MI ให้สอดคล้องกับบริบทของไทย และทดสอบประสิทธิผลการใช้แนวทางดังกล่าวกับกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นที่เป็นนักเคลื่อนไหว
2. ศึกษาการใช้ Macro MI ในการพัฒนานโยบายสาธารณะ เพื่อศึกษาการเชื่อมโยงระหว่างรัฐและประชาชน รวมถึงเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐและประชาชนโดยปรับไปใช้เชิงนโยบาย และลดความขัดแย้งทางอุดมการณ์

3. ศึกษาผลกระทบของสื่อดิจิทัลที่มีต่อค่านิยมทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจผลกระทบที่ข้อมูลดิจิทัลมีผลต่อการขับเคลื่อนทางการเมือง ด้วยวิธีคิดที่ปรับมาจาก Macro MI
4. การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคมอย่างเป็นระบบ (systematic review on Social Movement) โดยจัดการทบทวนรูปแบบการเคลื่อนไหวเพื่อความเป็นธรรมทางสังคมในประเทศต่าง ๆ เพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการนำความต้องการของประชาชนไปผสานกับโครงสร้างการบริหารของภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ไทยกล้า. (2562). การรับรู้ความเข้าใจต่อมาตรการจัดเขตโซนนิ่งจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมควบคุมโรค. (2567). พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th/law.php?law=3>. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2567.
- ธรรมรัตน์ มะโรหบุตร. (2566). การรับรู้ต่อนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในฐานะนโยบายสาธารณสุขของกลุ่มคนรุ่นใหม่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (รายงานฉบับสมบูรณ์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล
- วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์. (2564). บทบาทและความสัมพันธ์ของพลวัตระหว่างผู้มีส่วนได้เสียภายใต้วาทกรรมนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (รายงานการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์สงคราม
- วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์. (2565). บทบาทและความสัมพันธ์ของพลวัตระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้นโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐ. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 18(1); 121-136.
- สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2551). พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551. กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. (2564). การสำรวจการรับรู้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉบับใหม่: กรณีศึกษาประชาชนไทยอายุ 18 ปีขึ้นไปใน 15 จังหวัด (ครั้งที่ 1) (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (16 มีนาคม 2565). สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=326859442808637&set=a.301015088726406&type=3>
- Gordon, T. (1977). *Leadership Effectiveness Training*. New York, Wyden; 60-62.
- Gupta, S., & Tiwari, V. (2021). Implementation of Macro Motivational Interviewing in Public Health Settings. *Public Health*, 193, 139-145.

- Moeller (2012) เรื่อง The Freedom to drink and the freedom to sell drink: A hundred years of Danish alcohol-control policy. *Journal of Policy History*, 24(3), 499-517.
- Mosley (2018). **Exploring critical consciousness, facilitating black liberation, Theses and Dissertations--Educational, School, and Counseling Psychology**. 78.
https://uknowledge.uky.edu/edp_etds/78
- Morsillo, J., & Prilleltensky, I. (2007). Social action with youth: Interventions, evaluation, and psychopolitical validity. *Journal of Community Psychology*, 35(6), 725-740.
<https://doi.org/10.1002/jcop.20175>
- Nurchis MC, Di Pumpo M, Perilli A, Greco G, Damiani G. (2023). Nudging Interventions on Alcohol and Tobacco Consumption in Adults: A Scoping Review of the Literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*; 20(3):1675.
<https://doi.org/10.3390/ijerph20031675>
- Prilleltensky, I. (2008). The role of power in wellness, oppression, and liberation: The promise of psychopolitical validity. *Journal of Community Psychology*, 36(2), 116-136.
- Prilleltensky, I., & Fox, D. R. (2007). Psychopolitical literacy for wellness and justice. *Journal of Community Psychology*, 35(6), 793–805. <https://doi.org/10.1002/jcop.20179>
- Ratts, M. J., & Pedersen, P. B. (2014) **Chapter 2 Five Force in Counseling and Psychology. Counseling for multiculturalism and social justice, Fourth Edition**. American Counseling Association, Alexandria
- Room R. Stigma, social inequality and alcohol and drug use. *Drug Alcohol Rev.* 2005 Mar;24(2):143-55. doi: 10.1080/09595230500102434. PMID: 16076584.
- Scholl, M.B., & Prout, H.T. (2018). Training Social Workers in Macro Motivational Interviewing for Community Advocacy. *Journal of Social Work Education*, 54(1), 1-18.
- Smith, D. & Sampson, M. (2019). Macro Motivational Interviewing and Substance Use: Exploring Policy Changes through Structural Awareness. *Journal of Substance Use*, 24(6), 576-583.
- Singer M. Toward a political-economy of alcoholism: the missing link in the anthropology of drinking. *Soc Sci Med.* 1986;23(2):113–30. <https://doi.org/10.1016/0277-95>
- Singer M. Anthropology and addiction: an historical review. *Addiction.* 2012; 107(10):1747–55. <https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2012.03879.x> 36(86)90360-6.
- Thompson, C., & Kelly, K. (2020). Beyond the Individual: Using Motivational Interviewing to

Address Social Determinants of Health in Substance Use Policy. *Substance Use & Misuse*, 55(7), 1101-1112.

Vera, E. M., & Speight, S. L. (2003). Multicultural Competence, Social Justice, and Counseling Psychology: Expanding our role. *The Counseling Psychologist*, 31(3); 253-272.

Ward, Foley, Meyer. (2022), **Place of alcohol in the ‘wellness toolkits’ of midlife women in different social classes: A qualitative study in South Australia**, *Sociology of Health & Illness*,

Workpoint today. (18 มีนาคม 2565). **พรบ.ห้ามโฆษณาเหล้า-เบียร์ แบนต์เล็กตาย แบนต์ใหญ่ไม่โต.**
สืบค้นจาก <https://workpointtoday.com/explaine-alcohol/>